

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 10499

SHEKSPIER'S OYSGEVEHLTE
VERK

Charles Lamb

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

שענה פירער

אויסגעוועהרטע ווערק

מיט זין

ביאגראפיע און בילד

(- און -)

12 איללוסטראציעס אין טעקסט.

פערטויש אויס דעם ענגלישען פון

ד. פ. הערמאלין.

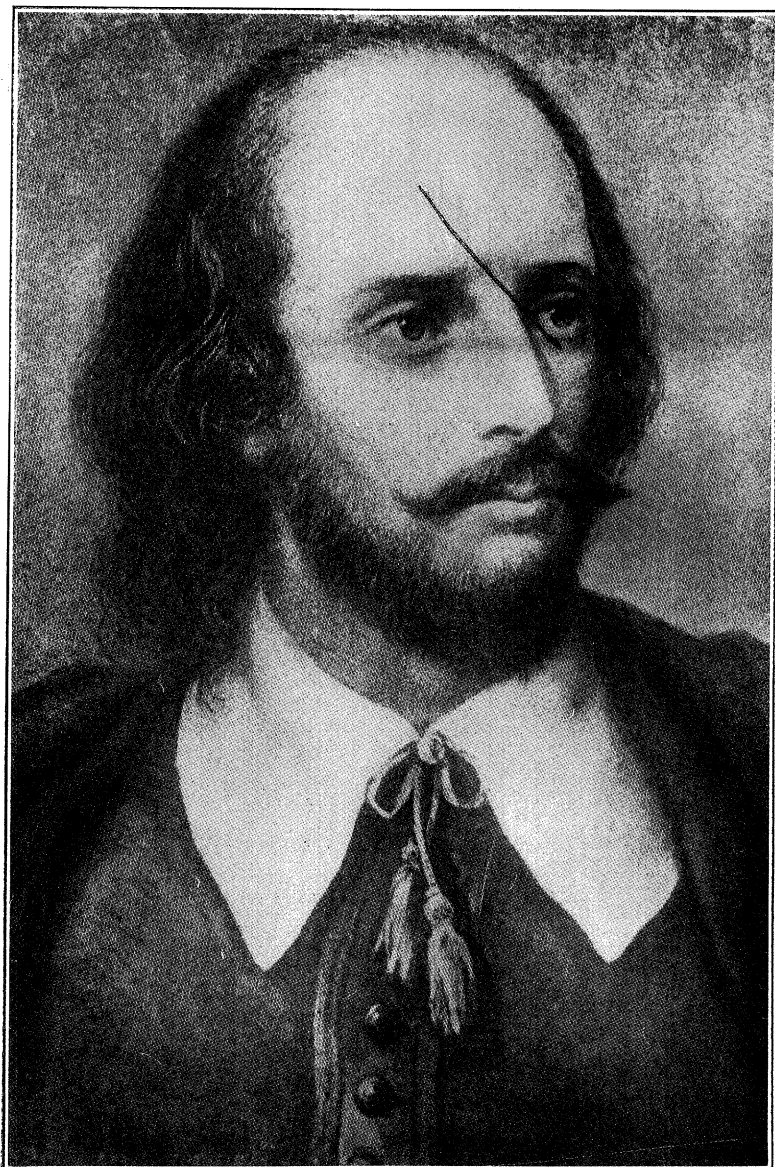
דריטע אויפלאגע.
1912

ארויסגעגעבען פון דער בוכהאנדלונג פון

ש. דרוקערמאן

50 קאנאל סטריט, ניו יארק

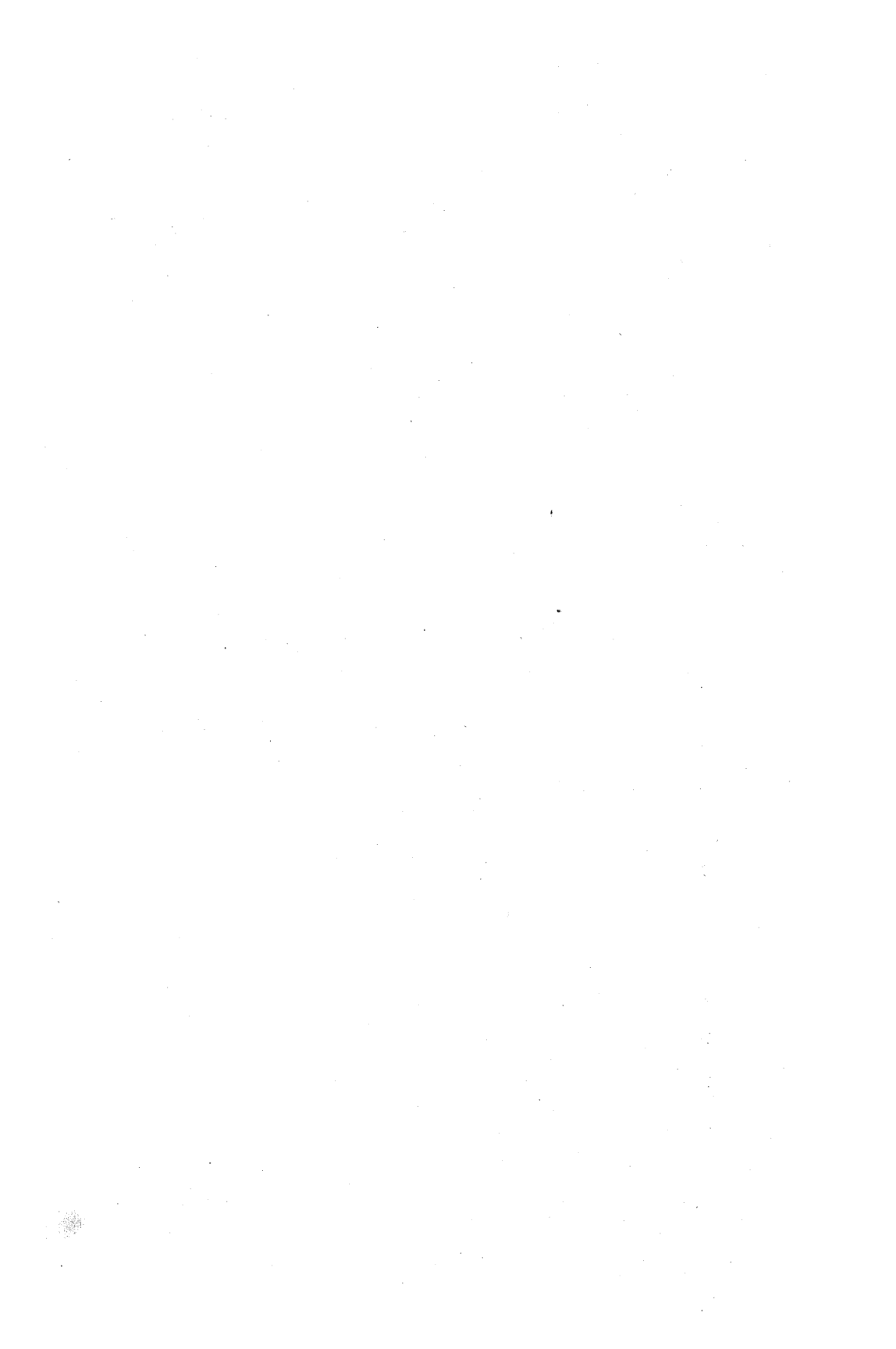
COPYRIGHT BY
S. DRUCKERMAN
1907

וויליאם שיקספיער

אינהאלטס פערצייכנים.

זייטע		1 פאררעדע.	1
7	די ביאגראפיע פון וויליאם שעקספיער	2	2
13	ראמעא און יוליא	3	3
26	קעניג ליער	4	4
37	דער קויפמאן פון ווענעדיג (שייקאק).	5	5
50	אטהעללא	6	6
67	דער הלום פון מיטען זומער נאכט.	7	7
81	דער שטורם.	8	8
97	א ווינטערדיגע נעשיכטע	9	9
115	פיעל רעש איבער נאר נישט.	10	10
135	ווי ס' נעפעלט דיד.	11	11
156	די צוויי הערין פון וועראנא.	12	12
175	סימבעלין.	13	13
193	מאקבעט	14	14
209	אלקעס איז גוט וואס ענדיגט זיך גוט.	15	15
226	האמלעט.	16	16
247	די צעהמונג פון דער ארוחה.	17	17
263	די קאמעדיע פון טעותן	18	18
281	די צוועלפטע נאכט אדער וואס דו ווילסט.	19	19
301	טימאן פון אטהען.	20	20
320	די פערנוואלטיגונג פון קוסרעציאן.	21	21
334	יוליוס צעזאר.	22	22

פאררעדע.

דיעזעס ווערק איז געשריעבען געוואָרען מיט דעם צוועק צו געבען דעם אידישען לעזער אַ בעגריף איבער שעקספיער.

מיר זאָגען אַ בעגריף, אָבער ניט קיין שטודיום, ווייל אום צו שטודירען שעקספיער, און ווירקליך בעגרייפען שעקספיער, מוזען מיר זיך ווענדען צום אריגינאַל, אָדער לבל־הפחות צו דער בעריהמטער דייטשער איבערזעטצונג, וואָס איז באַלד אזוי גוט וויא דער אָריגינאַל. אויב עס וועט אַמאָל קענען זיין אזא אידישע איבערזעטצונג פון שעקספיער וויא דיא דייטשע איז, איז אַ גרויסער ספק. פּאַרלויפּיג אָבער, רעכענען מיר, אז דאָס פּאַלגענדע ווערק וועט זיין אַ גרויסער פּערדיענסט פאַר אונזער אָרעמע אידישע ליטעראַטור, ווייל דער אידישער לעזער וועט האָבען דיא מעגליכקייט צו וויסען, ווען ניט פיעל, וועניגסטענס עפעס איבער שעקספיער, און עפעס, וויא בעקאנט, איז בעסער וויא נאָר ניט.

שעקספיער אין ערצהלונגס פּאַרמע, וויא דיעזעס ווערק איז, איז ניט ניי. צום ערשטען מאָל האָט מען דאָס געמאַכט טאַקי אין דער ענגלישער שפּראַך. דיא בעאַרבייטער זיינען געווען משאַרלז און מיירי לעמב, וועלכע האָבען געשאַפען דאָס ווערק „טעילו פּראָס שעקספיער.“ זיי האָבען דאָס געשריעבען אין ענגליש, נאָטש שעקספיער האָט געשריעבען זיינע ווערקע אויך אין דערוועלבער שפּראַך.

דיא אורזאַכע איז געווען פּאַלגענדע :

שעקספיער איז ניט נאָר געווען אַ דראַמאַטורג, זאָנדערן אויך אַ גרויסער דיכטער, פיעללייכט דער גרעסטער וואָס דיא וועלט האָט געהאַט. ער האָט אַלזאָ געשריעבען זיינע דראַמען ערשטענס אין אַ דיאַלאַג פּאַרמע, און צווייטענס אין אַ פּאָעטישער שפּראַך. דאָס אלעס איז גוט פאַר דער ביהנע, אָבער ניט פאַר דעם לעזער וואָס וויל זיך בעקענען מיט דיא טהעמאַס וואָס שעקספיער האָט בעהאַנדעלט. עס איז אַ שווערע פּאַרמע וואָס איז ניט צוגענגליך פאַרן פּאָלק.

פ א ר ר ע ד ע

זיי האָבען געוואָלט פּאָפּולאַריזירען שעקספּיער פּאַר'ן פּאַלק און זיי האָבען גענומען צוואַנציג פּון זיינע אויסגעוועהלטע ווערק און זיי איבער-געגעבען פּאַר'ן ענגלישען לעזער־פּובליקום. דער לעזער דאָס אַלזאָ א געלעגענדיג הייט צו ערפּאָהרען, אין אַ פּאָאר טעג לעזען די עזע ערצהלונגען, מעהר וויא אַן אנדערער וואָס פּערברענגט א יאָהר אין שטודירען דיא דראַמען אין זייער אַריגינעלע פּאַרמע. בעסער געזאָגט, דיא לעמבס האָבען געגעבען דעם ענג-לישען לעזער־פּובליקום א געלעגענהייט פּאַר א פּאַר־שטודיום פּון זייער גרויסען דיכטער.

אַן ענגלישער שרייבער האָט געזאָגט : „דיא ענגלענדער האָבען מעהר ערפּאָהרען איבער שעקספּיער'ן דורך דיא לעמבס, וויא דורך שעקספּיער גופא.“

דיא פּראַנצויזען, דייטשען און אנדערע פעלקער, האָבען נאכגעפּאַלגט דיא לעמבס און געגעבען אין זייערע שפּראַכען עהנליכעס וויא דיא לעמבס אין ענגליש.

דאָס ווערק וואָס ליעגט יעצט פּאַר'ן אידישען לעזער איז געשריעבען אויף דעמוזעלבען אופן, מיט פּאַלגענדען אונטערשיעד : אַנשטאַט צו אי בערזעטצען דאָס וואָס דיא לעמבס האָבען געשריעבען, האָבען מיט בלוז נאכ געפּאַלגט אין דערזעלבער ריכטונג, וועההענד אויף פּיעלע ערטער האָבען מיר זיך געווענדעט צום אַריגינאַל, און דאָ אָדער דאָרט איבערגעגעבען אַ מאַנאָד-לאַג, צוגעלעגט אַן ערקלעהרונג און אזוי ווייטער.

דער אידישער לעזער האָט אַלזאָ פּאַר זיך צוואַנציג דראַמען פּון שעקס-פּיער'ן און אויף איינע פּון זיינע בעריהמטע פּאַעמען, „דהי רעיפ אָו לאַקריס“ (דיא פּערנוואַלטיגונג פּון לוקרעציא). דאָס לעצטע איז דורכאויס גענומען פּון דער ערשטער קוועלע, אָבער אויך געשריעבען אין דערזעלבער פּאַרמע וויא מיר האָבען איבערגעגעבען דיא דראַמען.

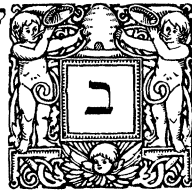
האַבענדיג דאָס אלעס צוואַמען מיט שעקספּיער'ס ביאָגראַפּיע, איז צו האַפּען, אַז דער אידישער לעזער וועט האָבען דיא בעסטע מעגליכע געלעגענדיג הייט צו שטודירען דעם גרויסען ענגלישען דיכטער און זיך מאַכען אַ בעגריף ווער און וואָס ער איז געווען.

אויב שעקספּיער וועט, ווען עס איז, איבערזעצט ווערען אין אידיש וויא ער שטעהט און געהט, וועט די עזעס ווערק אימער פּערבלייבען אַ ניטצליכער פּאַר־שטודיום צום דיכטער'ס ווערק וויא ער האָט זיי געשאפּען.

דער בעאַרבייטער.

די ביאגראפיע פון וויליאם שעקספיער.

לויז איין זאך געפינט זיך אונטער מענשען, וואָס זוכט
ניט קיין יחוס און קיין גדלות. דאָס איז זשעניע.
גרויסע מענשען, דאָס הייסט, גרויסע זשעניען, ווער
רען ניט געבוירען גראַדע פון אנדערע גרויסע זשעניאלע
מענשען. זיי פאלען וויא דיא טראַפענס רעגען, איבעראַל,
אויף דער פרוכטבארער ערד פונקט וויא אויף דעם

האַרטען פעלזען.

וויליאם שעקספיער, דער גרעסטער דראַמאַטישער דיכטער, וואָס
האָט נאָר ווען עס איז געלעבט, איז געווען דער זעהן פון דזשאַהן שעקספיער:
דזשאַהן האָט געהאַט פערשיעדענע מלאכות, דאַרונטער אַ האַנדשוהמאַכער
און אויך אַ קצב.

זיין גרויסער און וועלטבעריהמטער זעהן איז געבוירען געוואָרען
אם 23טען אפריל 1564 אין דעם ענגלישען שטעטל סטראַטפאָרד-אַפאָן
אָוואָן.

דיא מענשען האָבען דאַמאָלס קיין אַהנונג ניט געהאַט ווער עס
האָט ערבליקט דאָס ליכט פון דער וועלט אין סטראַטפאָרד-אַפאָן-אָוואָן,
דערפאַר האָט מען זיך ווייניג וואָס אינטערעסירט צו פערצייכען דיא
וויכטיגע איינצעלהייטען פון זיין צוקונפט. דיא מענשען האָבען אָבער אויך
שפעטער ווייניג וואָס געוואוסט איבער דעם ווערטה פון וויליאם שעקספיער,
און דערפאַר איז פאַר דער צוקונפט ניט איבערגעבליבען גענוג מאַטעריאַל
אום זיך גענוי פאַרצושמעלען וויא דיעזער גרויסער גייסט האָט זיך ענט-
וויקעלט.

דאָס הויז וואו שעקספיער איז געבוירען געוואָרען, איז שפעטער,
אין יאָר 1597, אָבגעקויפט געוואָרען פון אַ פאַמיליע מיט דעם נאָמען
אַנדערהילל. עס האָט זיך גערופען „דעי גרעיט האַוז“, (דאָס גרויסע הויז),

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

ניט ווייל עס איז געווען א גרויכער און מעכטיגער פאלאץ, זאגנדרן, ווייל צווישען דיא קליינע היילאלף פון שטעמעל, איז דאָס געווען דאָס גרעסטע. דאָס הויז שטעהט נאָך יעצט, ווייל עס איז אַבגעקויפט געוואָרען, שפעטער מיט יאָהרען, און אויפגעוואָהרט פון גרויסע קינסטלער, עס זאָל בלייבען ביי דעם אַלטען אויסזעהען, כדי דיא מענשען זאָלען לאַנג קענען קוקען אויף דעם פלאַטץ וואו וויליאַם שעקספיער איז געבוירען געוואָרען.

איבער שעקספיער'ס קינדהייט ווייכען מיר כמעט גאָר ניט. אזוי פיעל איז אונז בעקאנט, דאָס איינמאָל האָט אויסגעבראַכען אַ פעסט אין שטעמעל און עס האָט געהאַלטען דערביי דיא וועלט זאָל פערלירען דיעזען גרויסען גייסט. דאָן ערפאָהרען מיר, אז ער האָט בעזוכט דיא דאָרטיגע „פרי גרעמער סקול“, אָדער פרייע שולע, וואו ער האָט געלערענט, וויא דער מנהג איז דאמאָלס געווען, אביסעל לאטייניש און נאָך ווייניגער גריכיש.

ענגליש איז ביי דיא ענגלענדער אליין, דאמאָלס ניט פעררעכענט געוואָרען מעהר וויא אידיש אונטער איהען מיט א דרייסיג יאָהר צוריק. „ענגליש קען יעדער, און מען דארף עס ניט לערנען“, איז געווען דאמאָלס א שפריכוואָרט. שעקספיער האָט שפעטער אויך געקענט פראנצויזיש און איטאליעניש, אָבער דאָס האָט ער אליין געלערנט.

ווען ער איז ארויס פון דער שולע, האָט ער געהאַלפען א היבשע צייט זיין פאָטער אין פליישהאקען און פליישרפערקויפערן. עס ווערט בעהויפטעט, אז ער איז אויך געווען אַן אַנגעשטעלטער ביי אַן אַדוואָקאט, אָבער זיכער ווייכען מיר ניט אויב דאָס איז אַ פאַקט. באַלד נאָך זיין 18טען יאָהר, האָט ער חתונה געהאַט. זיין פרוי איז געווען אַ געוויסע אַנן האַטהאַוועי, דיא טאַכטער פון אַ דאָרטיגען געאַכטעמען בעל-הבית. אַנן איז געווען עלטער פון איהר מאַן מיט עטליכע יאָהר. עס שיינט, אונטערדעסען, אז שעקספיער איז ניט געווען זעהר גליקליך אין זיין פערהייראַטען לעבען.

אין 1583 איז געבוירען געוואָרען זיין טאַכטער סוזאַנאַ; מיט 18 מאַנאַט שפעטער האָט איהם זיין פרוי געבוירען אַ צוויילינג, אַ אינגעל מיט אַ מיידעל, האַמעט און דזשודיטה. דאָס איז געווען שעקספיער'ס נאַצע פאַמיליע. עס ווייזט אויס, אז ער האָט ווייטער מיט זיין פרוי ניט געלעבט צוזאַמען.

האַמעט, שעקספיער'ס איינציגער זוהן, איז געשטאַרבען ווען ער

דיא ביאגראפיע פון וויליאם שעקספיער.

איז אלט געווען 12 יאָהר, און דאָס האָט דעם דיכטער'ס נשמה זעהר שטאַרק בעטרעכט. דיא טעכטער כוזאנא און דזשודיטה, האָבען חתונה געהאַט און געהאַט קינדער.

יעצט פאנגט אָן שעקספיער'ס קאַריערע. אַהין, אין זיין שטעטלע, זיינען זעהר אַבט געקומען טהעאַטער קאָמפּאַניעס. שעקספיער, נאָך אַלס קינד, האָט מעהרערע מאל בעזוכט דיא פּאַרשטעלונגען. ער איז אויך שפּער טער פּערזענליך בעקאַנט געוואָרען מיט מאַכע פון דיא אַקטיאָרען און געקריגען אַ גרויסען חשק צו ווערען אַליין אַ שוישפיעלער.

דאָן האָט ער אָנגערייזט נאָך לאַנדאָן וואו ער איז געווען אַ דיענער אין אַ טהעאַטער און זיך „אַרויפגעאַרבייט“, מיט דער צייט, און איז געוואָרען אויך אַ שוישפיעלער.

שעקספיער איז געווען אַן אַקטיאָר וועהרענר אַ צייט פון 11 יאָהר, אָדער, ביז מיט 18 יאָהר פאַר זיין טויט. נאָר אזוי ווי אַ גוטער אַקטיאָר, האָט דאַמאָלס געקריגען זעקס שיללינג מיט אַכט פענס (אומגעפּעהר אַ דאָלאַר) אַ וואָך, קענען מיר זיך פּאַרשטעלען פיעל שעקספיער האָט פּערדיענט, ווען ער איז, צו אַלע גליקען, ניט געווען פּעררעכענט פאַר אַ גוטען שוישפיעלער. פאַר וואָס שעקספיער איז דאַמאָלס ניט פּעררעכענט געוואָרען אַלס אַ גוטער שוישפיעלער, קענען מיר זיך מערקען דערפון, ווייל „דער וואָס האָט געשריען און געליאַרעמט“ איז געווען אַ גוטער אַקטיאָר. שעקספיער'ס ליעבע צום נאַטורליכען, האָט איהם וואַהרשיינליך ניט געמאַכט פאַר קיין „שרייער און ליאַרמער.“

עס ווערט בעהויפטעט, אז ער האָט פריהער געשפיעלט אין פּער- שיעדענע פּרעמדע פּיעסען, דאָן אין זיינע אייגענע, וויא אין דער ראַליע אַלס גייסט אין „האַמלעט“ און אדאַם אין „וויא דיר געפּעלט עס“ (עז יז לאיק איט.)

ניט מאַכענדיג קיין ערפּאָלג אַלס אַקטיאָר, האָט שעקספיער גע- שטרעבט צו ווערען אַ פּערפאַסער. ניט אַכטענדיג אויף זיין גרויסען זשעניע, אַלס אַ זעלבסטבּעשאַפּער, האָט ער זיך, אַ היבשע צייט, צופריעדען גע- שטעלט, איבערצוזעהען און פּערריכטען דיא פּיעסען פון אַנדערע.

פּערפאַסערס האָבען אָבער דאַמאָלס אויך געמאַכט קליינע גליקען. דער גרויסער בען דזשאַנסאָן, ווערט אונז מיטגעטהיילט, האָט דאַמאָלס געבעטען דעם טהעאַטער דירעקטאָר הענסלאָן, ער זאָל איהם געבען „פינף שיללינג אין פּאַראויס“ אויף זיין פּיעסע.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

דיא פראפעסיאן וואָס שעקספיער האָט זיך אַלזאָ אויסגעקליבען, האָט ניט פיעל פערשפראַכען. אָבער צו וואָס האָט ער זיך געקענט נעהמען? אַלע אַנדערע געלערענטע אָדער פּאָליטישע פּראָפעסיאָנען, זיינען געלעגען אין דיא הענד בלויז פון דעם אַדעל'ס קינדער.

קוין צייט אין שעקספיער'ס לעבען איז מעהר דונקעל, וויא דיא צייט ווען ער האָט אָנגעהויבען צו שאַפען זיינע אַריגינעלע ווערקע. מיר ווייסען ניט גענוי וועלכע דראַמען ער האָט געשריבען צום ערשטען. מיר ערפאָהרען בלויז, אז אין 1592, איז ער שוין געווען בעקאנט אַלס אַ דראַ מאַטישער שרייבער. אַלע זיינע ווערק האָט ער געשאַפען צווישען דיא יאָהרען 1590 און 1613, אַ צייט פון אונגעפעהר 23 יאָהר.

מיר הערען, אז שעקספיער איז אַרומגעפאָהרען מיט טעהאַטעו קאַמפּאַניעס פון שטאָרט צו שטאָרט, און אזוי וויא אַקטיאָרען זיינען דאָ מאַלס ניט שטאַרק געאַכטעט געוואָרען, האָט מען פון איהם אויך ניט פיעל געהערט.

פּלוצלונג ערפאָהרען מיר אָבער, אז שעקספיער האָט אָנגעהויבען צו זעהען מאַטעריעלע פּרוכטען פון זיין אַרבייט. אין 1597, האָט ער געקויפט אַ הויז אין סטראַטפאָרד און אויסגעגעבען אַ היבשע סומע געלד דאָס איינצורייכטען. נעכסטעס יאָהר האָט אַ געוויסער ריטשאַרד קוואַיני, פון סטראַטפאָרד, זיך צו איהם געווענדעט נאָך אַ הלואה פון דרייסיג פונט. דאָן האָט ער אָנגעהויבען צו לייהען געלד אין סטראַטפאָרד כמעט צו יעדען איינעם וואָס האָט איהם נאָך געגעבען אַ גוטע פּערזיכערונג.

זיין פערמענען האָט געוואַקסען. אין 1602 האָט ער בעאַהלט 320 פונט פיר 170 אַקער לאַנד. אין 1605 האָט ער וויעדער געקויפט לאַנד פאר 440 פונט; אין 1613 האָט ער געקויפט אַ מיין טענעמענט הויז פאר 140 פונט.

עס ווערט אויסגערעכענט, אז ער האָט געהאַט אַן איינקונפט פון 250 פונט אַ יאָהר, וואָס איז דאַמאַלס געווען ווירקליך אַ פערמענען.

יא, דיא צייט איז נאָך ניט געקומען צו פערשטעהן העם אמת'ן ווערט פון שעקספיער'ן, אָבער איינצעלנע פּערזאָנען האָבען זיך דאָך געפונען וואָס האָבען געהאַט אַ שטיקעל בעגריף פון איהם.

צווישען העם אַדעל זיינען געווען דיא מאַרקווען פּעמבראָן און מאַנטנאָמער, וועלכע האָבען זיך קאָנקורירט איינער דעם צווייטען אין

דיא ביאגראפיע פון וויליאם שעקספיער.

טהאן שעקספיער'ן טובות, אויך דיא צוויי קעניגע פון שעקספיער'ס צייט, האָבען זיך געוווּזען זעהר פריינדליך צום דיכטער.

צו לעצט איז ער אליין געוואָרען א טהעאטער דירעקטאָר און געשפיעלט מיט זיין טרופע מעהרערע, מאָל פאר דעם מאָנאָרך מיט זיין פאָמיליע.

נאָך ביי זיין לעבען האָט מען געדרוקט מעהרערע פון זיינע דראַמען, אָבער דעם הויכען ליטעראַרישען ווערט, האָט דער עולם ניט פערשטאַנען, ער, ער האָט בלויז געמאַכט ערפאָלג אויף דער ביהנע.

דאָן, ווען ער האָט שוין געהאַט גענוג כבוד און געלד לויט זיין צייט און אומגעבונגען, האָט ער בעשלאָסען זיך צוריקצוציהען פון דער הויפטשטאָרט לאַנדאָן. ער האָט אימער געבענקט נאָך זיין געבורט־שטעטל, סטראַטפאָרד, און זיך געוואונשען דאָרט צו שטאַרבען.

ער האָט זיך אַלואָ בעזעצט אין זיין הויז אין סטראַטפאָרד און געלעבט זעהר רוהיג און געלאָסען, געניסענדיג דאָס פּערגינגען פון אַ רור היגער עלטער אויף זיינע פּעלדער און ניטער.

דאָן איז געקומען דיא צייט ווען דער פאָרהאַנג האָט בעדאַרפט פאַלען איבער דער לעבענסביהנע פון דיעזען גרעסטען פון אַלע דראַמאַטישע דיכטער. עס איז געווען אונטערוואַרמעט; שעקספיער האָט זיך געפיהלט גאַנץ גוט אין געזונדהייט. מיט איינמאָל איז אַלואָ געקומען דער סוף.

אַם 23טען אפריל, פונקט צו זיין 52טען געבורטסטאג, האָט ער געשלאָסען זיינע אויגען אויף אייביג. מיט צוויי טעג שפעטער האָט זיין קערפער צוריקגעקעהרט צו דער ערד פון וואָנען ער איז געקומען.

באַלד אַ גאַנצעס יאָהרהונדערט האָט געדויערט ביז דיא ליטעראַרי־שע און קריטישע וועלט האָט אָנגעהויבען צו בעגרייפּען ווער און וואָס שעקספיער, דער אונגעבילדעטער, דעם קצב'ס זעהן, איז געווען.

מיט אַ קאַרגען מאָנאַט פאר זיין טויט, דאָס הייסט, אַם 25טען מערץ 1616, האָט ער געשריבען אַ צוואה, וועלכע פאַנגט זיך אזוי אָן :

„איך נאָמען פון גאָט, אמן. איך וויליאם שעקספיער, אין סטרייטפאָרד־פאָראַוואָן, אין דער קאָנטרי פון וואַרוויק, אין פאַלשטענדיגער געזונדהייט און זכרון, (געלויבט איז גאָט דערפאַר!) טהו איך אין בעפעהל דיעזען לעצטען וואונש אין צוואה אויף פאַלגענדען אופן: דאָס הייסט :

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

„ערשטענס גיב איך איבער מ'ן נשמה אין דא הענד פון גאט, מיין בער
שעפער, האָפענדיג, און זיכער גלויבענדיג... אנטהויל צו געהמען אין אויבגען
לעבען; און מיין קערפער זאל צוריק קעהרען צו דער ערד פון וועלכער ער איז
געמאכט געוואָרען.“

ער האָט דאָן איינגעטהיילט זיין פערמעגען פאר זיינע קינדער און
אויך פאר בעקאנטע. פאר דיא אָרעמע פון סטראטפאָרד האָט ער געלאָזט
בלויז 10 פונט, און פאר זיין ווייב ניט מעהר וויא דאָס מעבעל.
זיין ווייב, וועלכע איז געווען עלטער וויא ער, האָט איהם אַרי-
בערגעשעבט מיט עטליכע יאָהר.

אַט דאָס איז, אין קורצען, דיא ביאָגראַפיע פון וויליאַם שעקספיער.
זיינע דראַמען, סאַנעמען און פאַעמען, ווערען מיט רעכט בעטראַכט
אַלס אַזעלכע מייסטערשטיקער וואָס ניט דיא גריכען אין אַלטערטהום
און ניט דיא דראַמאַטורגן אין דער מאָדערנער וועלט האָבען אויפגע-
שריעבען.

שעקספיער האָט געשריעבען אין אַ שפראַך, וואָס איז נאָך דאַמאָלס
ניט געווען קולטיווירט אָדער פערפיינערט. ער האָט אָבער קיינעם ניט
בעדראַפט; זיין זשעניע האָט געלעגט דעם פונדאַמענט פאר אַלע שעהנהיי-
טען אין דער ענגלישער שפראַך.
אַלס דיכטער איז ער געווען ערהאַבען, און אַלס דראַמאַטורג, איז
ער געווען געטליך.

פיעלע קריטיקער פון היינטיגער צייט, האָבען מענות צו שעקס-
פיער'ן, ווארום ער איז ניט געווען קיין נאַטוראַליסט אָדער רעאַליסט. פאר
זיין צייט איז ער אָבער געווען נאָך מעהר וויא מען האָט געקענט פאָדערן.
איבסען און הויפטמאן זיינען געוויס גרעסערע נאַטוראַליסטען וויא שעקס-
פיער, אָבער שעקספיער'ס ציעלען זיינען ניט געווען איבסען'ס אָדער
הויפטמאן'ס.

אין דראַמאַטישער מאַכט, שטייגט ער אַריבער אפילו דיא אַלטע
גריכישע מייסטערס. אין שעהנהייט און קרעפטיגקייט פון שפראַך, איז ער
דער איינציגער און אַליין שטעהענדער אין דער דראַמאַ.

וואָס שפעטער וועט זיין, ווייסען מיר ניט, ביז יעצט איז בלויז
געווען איין שעקספיער אויף דער וועלט און קיינער האָט נאָך ניט גע-
גרייכט צו זיין גראַד, שוין ניט רעדענדיג פון שטעהן העכער פון איהם.

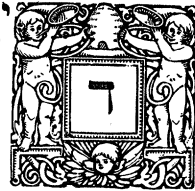
ה.

וְהָיָה כִּי יִשְׁמָעוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיָה לָהֶם אֵל יֵשׁוּעַ

ראמעא און יוליא

יא צוויי אנגעזעהענסטע און רייכסטע פאמיליען פון דער שטאָרט ווערזאָגא, איטאליען, זיינען געווען דיא קא' פולעמ'ס און דיא מאנטאניו'ס, אָבער שוין זייט אַ היבשע צייט זיינען דיעזע פאמיליעס געווען אין שטרייט. אין קריעג, און דאָס האָט געפיהרט דערצו וואָס ניט נאָר איינמאָל האָט געפלאָסען בלוט.

ויהי היום הָאָט דער אַלטער קאפּולעט געמאַכט אַ סעודה. ער האָט געלאָזט איינלאָהען דיא רייכסטע אין שענסטע דאָמען און העררען פון דער שטאָרט. דיא גאַנצע שטאָרט האָט געקלונגען מיט דיעזער סעודה. דיא מאָנטאניו'ס, נאטירליך, זיינען ניט געווען געלאָדען, אָבער אַ יונג מיידעל מיט דעם נאָמען ראַזאַלין האָט יא בעדאַרפט זיין איינע פון דיא געסט. דיעזע ראַזאַלין איז געווען דיא געליעבטע פון דעם יונגען און שעהנעם ראָמעא, מאָנטאניו'ס זוהן. עס ווייזט זיך אָבער ארויס, אַז אָב וואָהל ראָמעא האָט געליעבט ראַזאַלינען, האָט זיא איהם ניט געליעבט. בענעוואָליא, ראָמעא'ס אַ פריינד, האָט בעהויפטעט, אַז ראָמעא דאַרף זיא ניט לייעב האָבען, און אום איהם אָבצוועוואָהנען פון דיעזער לייעבע, האָט ער געפלאָנט צוזאַמען צו ברענגען ראָמעא'ן מיט אנדערע שעהנע דאָמען, כדי ער זאָל פּערגעסען אָן ראַזאַלינען.

דיא בעסטע געלעגעהייט איז געווען דיא סעודה ביי קאפּולעט'ן. אָבער וויא אזוי קען אַ מאָנטאניו אַהין אריינקומען? בענעוואָליא האָט פאָרנעשלאָגען, אַז ראָמעא זאָל זיך מאַסקירען און בעזוכען דיא סעודה. ראָמעא האָט אָנגענומען דעם פאָרשלאָג, אָבער ניט אום צו זעהען פּרעמדע דאָמען, זאָנדרען צו קומען אויף זיין ראַזאַלינען.

אויף דער סעודה, מאַסקירט, זיינען אַלזאָ געקומען ראָמעא, בענעוואָליא און טאָך אַ פריינד זיינער מיט חעם נאָמען מערקוטאָ. דער אַלטער

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

קאָפּולעט האָט זיי זעהר שעהן עמפּפּאָנגען. דיא יונגע לייט האָבען געד
טאנצט מיט דיא דאָמען, און ראָמעאָ האָט דערזעהען איין דאָמע, וועלכע
האָט איהם, מיט איהר שעהנהייט, בעצויבערט. זיין בעוואונדערונג האָט
געוואקסען פון מינוט צו מינוט, ביז ער האָט זיך ניט געקענט מעהר
איינהאלטען און ער האָט זיינע געפיהלע אויסגעדריקט אין ווערטער.

וועהרענדר ער האָט אזוי פאנטאזירט איבער הער שעהנהייט פון
דער יונגער דאָמע, האָט אַ געוויסער טיבאלט, קאפּולעט'ס אַ קרוב, זיך
אונטערגעהערט און איהם דערקענט אָן זיין שטימע

טיבאלט איז געווען אַ ווילדער און אויפגעגענטער יונג, און ער האָט
ניט געקענט לידען, אַז אַ מאָנטאָניו זאָל „פּעראַונרייניגען“ דאָס הויז פון
דיא קאָפּולעטס. איבערהויפט האָט ער געזאָגט, אַז ראָמעאָ מאַכט חוזה פון
דער שעהנע דאָמע, וועלכע איז געווען יוליא, קאָפּולעט'ס געראַטענע
טאָכטער. טיבאלט האָט אָנגעגריפען ראָמעאָ'ן און ער וואָלט איהם דער-
הרג'עט אויפ'ן פּלאַטץ, ווען דער אלטער קאָפּולעט וואָלט זיך ניט אַרײַנד
געמישט און ניט צוגעלאָזט ועם זאָל געשעהען אַ מאָרד אין זיין הויז, איר
בערהויפט אין דער געגענווארט פון דיא געסט. אויסער דעם, האָט דער
אלטער קאָפּולעט געהערט, אַז ראָמעאָ, אויסער העם וואָס ער האָט זיך
קיינמאָל ניט געמישט אין דיא פאמיליען שטרייטקייטען, איז ער אויך
געווען אַ גאנץ רוהיגער און אַנשטענדיגער יונגער מאַן. טיבאלט, וועלכער
איז געצוואונגען געווען זיך צו פּערהאלטען רוהיג, האָט פון דעםטוועגען
געשוואָרען, אַז ער וועט זיך, ביי דער ערשטער געלעגענהייט, נוקם זיין אָן
דיא מאָנטאָניו'ס.

ראָמעאָ איז אַלואַ פּערבליבען צו צוועהען וויא דער עולם אַמיר
זירט זיך, נאָר זיין ברענענדע ליעבע און בעוואונדערונג צו דער שעהנער
יוליא, האָט ער ניט געקענט אונטערדריקען. מיט דער מאַסקע אויפ'ן פנים,
אַבער מיט זיינע פרייע ליפען, האָט ער פּאַרטגעזעצט דעם לויב צו איהר
שעהנהייט. זיא האָט געהערט זיינע ווערטער און איז צוגעקומען צו איהם
נעהנטער. עס איז ענטשטאנען צווישען זיי אַ געשפרעך, און אויך זיא
האָט זיך געשפּירט צוגעצויגען צו דעם יונגען מאַן.

אונוועלענדיג האָט זיא געפיהלט, דאָס אַבוואָהל ראָמעאָ איז זייער
שונא, מוז זיא איהם דאָך ליעבען.

עס איז שוין געווען האַלבע נאכט ווען דער אונטערהאלט האָט זיך
געענדיגט. ראָמעאָ מיט זיינע פריינד זיינען אַוועק, אַבער ער האָט זיך

רָאָמֶע און יוליא.

באלד אָכגעטהיילט פון זיי און איז פערשוואונדען געוואָרען. ער איז אוועק צוריק אַהין וואו ער האָט איבערגעלאָזט דיא שעהנע יוליא, אַריבער גע- שפרונגען א פארקען און איז אַריין אין א גאַרטען, וואָס איז געווען נעבען יוליא'ס הויז.

פלוצלונג איז יוליא ערשיענען אויף א באַלקאן אַרויסקוקענדיג פון א פענסטער. דיא לבנה האָט אַרונטערגעוואָרפען איהרע זילבערנע שטראַהן לען און בעלייכטעט דאָס ענגעל-געזיכט פון זיין געליעבטער. זיא האָט אָנגעשפּאַרט איהר קאָפּ אויף איהר האַנד און ער האָט געמורמעלט:

„אך, ווען איך וואָלט געווען ווייניגסטענס אזוי גליקליך וויא דער האַנדשוה, וואָס בעריהרט יעצט איהר באַק!“

זיא ווידער, ניט וויסענדיג, אז עמיצער איז אין גאַרטען, האָט פלוצלונג געזאָגט זיפּענדיג:

„אך, רָאָמֶע, רָאָמֶע! פאר וואָס ביסטו רָאָמֶע? פערלאָז דיין פאַטער, ענטזאג זיך פון דיין נאָמען, צוליעב מיר; אָדער, ווען דו ווילסט עס ניט, זיי בלוז מיין געשוואָרענער געליעבטער און איך וועל מעהר ניט זיין קיין קאָפּולעט.“

רָאָמֶע איז נאָך מעהר בעצויבערט געוואָרען, און דאָס שעהנע מיידעל האָט ווייטער אויסגעגאַסען איהרע לייעבעס-געהילע אין דער שעה נער און שטילער נאכט. דאן האָט ער זיך מעהר ניט געקענט איינהאַלטען און צו איהר אָנגעהויבען צו ריידען, זיא בעטענדיג, אז זיא זאָל פּערגעסען אז זיין נאָמען איז רָאָמֶע, ווען דער נאָמען איז אירגענד א שטערונג.

יוליא האָט זיך רעכט דערשראָקען הערענדיג א מאַן'ס שטימע אין גאַרטען. אין אָנפאַנג האָט זיא ניט געוואוסט ווער דאָס איז. זיא האָט אויפגעציטערט, און איהר ערשמער געדאַנק איז געווען, אז יעמאַנד האָט איינגעדרונגען אין גאַרטען און ערפּאַהרען איהר געהוימנים.

אָבער לייעבענדע הערצער האָבען אזא מאַנגעט, דאָס זיי געפינען זיך באלד אויס, אפילו אין שאָטען פון דער נאכט. עס האָט אַלזאָ ניט פיעל געדויערט און זיא האָט דערקענט רָאָמֶע'ס שטימע.

איהר ערשמער געדאַנק איז דאן געווען, אז זיין אנוועזנהייט איז אזא פּלאַטץ שטעלט איהם אין א גרויסער געפּאַהר. זיין לעבען איז שוין ביי איהר טהייערער געווען וויא אַלעס. זיא האָט געוואוסט, דאָס אין פאל ער זאָל דאָרט אַטדעקט ווערען פון איינעם פון איהר פאַמיליע, דאן איז

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

ער פערלפֿאַרען. וויא האָט איהם דערפאר געבעטען ער זאָל אוועק, דאָרט מעהר ניט בלייבען.

„אך, געליעבטע,“ האָט ער געענטפערט, „עס איז מעהר געפאָהר פאר מיר אין איינעם פון דיינע אויגען וויא אין צוואנציג שווערדען. קוק נאָר אויף מיר מילד, געליעבטע, און איך בין שוין געשיטצט גענען אַלע מיינע שונאים. בעסער זאָל מיין לעבען געענדיגט ווערען דורך זייער האַס, וויא האָס געהאַסטע לעבען זאָל פערלענגערט ווערען און איך זאָל מוזען עקזיסטירען אָהן דוין לייעבע.“

„וויא ביסטו אַהער אַריינגעקומען?“ האָט יוליא געפרעגט, „ווער

האָט דיר אַהער געוויזען דעם וועג?“

„ליעבע האָט מיך געפיהרט,“ האָט ער געענטפערט. „איך בין ניט קיין פילאָסאָפֿ (שטייער-מאַן), דאָך, ווען דו זאָלסט זיין אָבגעטהיילט פון מיר, וויא דיעזער מעכטיגער ברעג וואָס איז געשווענקט פון דעם ווייטעסטען ים, וואָלט איך אַלץ געטראַפֿען צו דיר.“

דיא נאכט האָט פערשטעלט יוליא'ס געזיכט, זאָנסט וואָלט ראָמעא געזעהען וויא איהרע שעהנע באַקען זיינען אָנגעגאַסען געוואָרען מיט בלוט. זיא האָט געוואָלט חרטה האָבען אויף איהר מילדקייט, פֿרינדליכקייט און זיך אויסבייזערן אויף איהם. אָבער זיא האָט ניט געקענט.

דאָס פרויענצימער איז כמעט געהמעדיג, און זיא איז ניט אַזוי פריי וויא דער מאַן באַלד צו געשמעהן איהר לייעבע. אָבער דיא לייעבע קומט ניט איבעראַל אין איין גראַד. אין געוויסע פעללע ברעכט זיא אויס וויא דיא לאַוואַ פון אַ פֿייער-שפּויענדען באַרג, וואָס קיינער קען זיא ניט צוריקהאַלטען. דאָס זעלבע איז אויך געווען מיט יוליא'ן.

„הער אויס,“ האָט זיא געזאָגט, דוא האָסט מיר, דורך אַ צופאַל, דאָ געטראַפֿען, און, דורך אַ צופאַל, ענטרעקט דיא געפיהלען פון מיין האַרץ, פערלייקענען קען איך ניט. איך ווייס, אַז עס איז ניט שעהן און ניט פאַר סענד זיך אַזוי שנעל אונטערצוגעבען, אָבער גלויב מיר, אַז דאָס וועט ניט זיין קיין שטערונג צו מיין ברענענדער לייעבע צו דיר“...

ראָמעא האָט אָנגעהויבען אַנצורופֿען גאַט, דעם הימעל, אַלס עדות, אַז איהם פאַלט נאָר ניט איין וויא צו פערדעכטיגען, אַז ער איז בלויז גליקֿ ליך און ניט מעהר. זיא האָט אונטערבראַכען דעם שטראָם פון זיינע ווער-טער און איהם געבעטען ער זאָל אויפהערען צו שווערען, ווייל, אָבזאָהל זיא פרייט זיך מיט איהם, האָט זיא אָבער זעהר ווייניג פרייד מיט אַלעמען

ראַמעא און יוליא.

וואָס האָט פּאַסירט אין דיעזער נאַכט; ווייל אַלעס איז געקומען אונאי
בערלענט, צו שנעל, צו אונערוואַרטעט.

אַבער ראַמעא האָט ניט געוואָלט פּערלירען דעם גינסטיגען מאָמענט,
און וויא יעהער יונגער פּערליעבטער, האָט ער געוואָלט זיי זאָלען ביידע
שווערען, אז זיי בעלאַנגען איינער צום צווייטען.

„איך האָב מיך דיר שוין אוועקגעגעבען, נאָך איידער דוא האָסט מיך
פּערלאַנגט,“ האָט יוליא געמורמעלט.

פון דעסמיטועגען איז זיא געווען צופריעדען נאָך אַ מאָל צו ווידער-
האַלען, אז זיא איז זיינע אויף אימער און אייביג.

זיס איז דיא לייעבע, הייליג זיינען איהרע געפיהלען, און עס
ווערט נאָר ניט נמאס נאָך אַ מאָל און נאָך אַ מאָל זיך איבערצוגעבען צו
דיעזען וואָס מען לייעבט.

פּלוצלונג אַבער האָט איהר גאָווערנאַנטקע, וועלכע פלעגט שלאָך
פען מיט איהר, ערוואַכט, און זיא אוועקגערופען פון דיעזען לייעבעס גע-
שפרעך. זיא איז שנעל אוועק, אַבער באַלד האָט זיא צוריקגעקעהרט און
איז עטליכע ווערטער האָט זיא איהם געוואָגט, דאָס אין פאַל זיין לייעבע
איז אַן עהרענהאַפּטע און זיין אַבזיכט איז צו הייראַטהען, וועט זיא איהם,
אויפ'ן צווייטען מאָג, שיקען אַ שליה אום צו בעשטימען אַ צייט פאַר זייער
חתונה, און דאָן וועט זיא זיך צו איהם איבערגעבען, איהם אַנערקענען אַלס
איהר הערר און איהם נאָכפּאָלגען איבער דער גאַנצער וועלט.

וועהרענד זיי האָבען געהאַלטען אין בעשפרעכען זייערע פלענער,
איז יוליא גערופען געוואָרען עטליכע מאָל פון איהר גאָווערנאַנטקע.

מערקווירדיג, זיא האָט געוואָלט ראַמעא זאָל אי אוועקגעהן און אי
בלייבען. ענדליך, זיך ווינשענדיג אַן אַנגעטעממען שלאָך און זיסע חלומות
האַבען זיי זיך צושיידט.

אין דרויסען האָט שוין אַנגעהויבען צו טאָגען ווען זיי האָבען זיך
צוטהיילט. אַבער ראַמעא איז ניט געגאַנגען אַהיים, ער איז אוועק אין אַ
מאָנאַסטיר פון יענער געגענד אום זיך צו בעגעגענען מיט דעם גייסטליכען,
אַדער מאָנאַך לאַרענץ, וועלכער האָט זיך דאָרט געפונען. דער מאָנאַך איז
שוין געווען אויפגעשטאַנען און געהאַלטען ביי זיינע מאָרנען-געבעטע. דער-
זעהענדיג אַבער ראַמעא'ן אזוי פריה, האָט ער זיך געטראַכט, אז ער האָט
געוויס נאָך ניט געשלאָפּען און פּערבראַכט דיא נאַכט ערגעץ-וואו אין יר
גענדליכען אונטערהאַלט. ער האָט געהאַט רעכט, ווען ער האָט גערעכענט,

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

אז ראָמעא איז נאָך ניט געשלאַפּען, אָבער דיא מיינונג, אז ראָמעא האָט פּערבראַכט מיט ראַזאַליטען, איז געווען אַ פּאַלשע. עס האָט אָבער ניט פּיעל געדויערט און ראָמעא האָט איהם אַלעס מיט געטהיילט איבער זיין ניער ליעבע, אז ער ליעבט יוליאַן. ער האָט איהם אויך געבעטען ער זאָל איהם העלפּען דורכפּיהרען זיין פּלאַן און איהם פּערהייראַטהען נאָך אין דעם זעלבען טאָג מיט יוליאַן.

דער מאָנאַך איז געווען שטאַרק איבערראַשט הערענדיג וויא שנעל ראָמעא האָט איבערגעטראָגען זיין ליעבע, און וויא ברענענד ער ליעבט זיין נייע בעקאַנטע. נאָר אזוי וויא דערזעלבער מאָנאַך האָט איהם אַ מאָל גע-ראַטהען ער זאָל לאָזען געהן ראַזאַליטען, ווייל זיא ליעבט איהם ניט, האָט ער יעצט געהאַט אורזאָכע צו פּערלאַנגען זיין שמוצע אין אַ צייט ווען ביי-דע ליעבען זיך. ראָמעא האָט זיך געבעטען חער מאָנאַך זאָל זיך אריינ-מישען און זיי פּערהייראַטהען, ווייל דאָס וועט ניט נאָר גליקליך מאַכען דיא צוויי יונגע מענשען, זאָנדרען אויך פּעראייניגען דיא קאפּולעטס און מאָנאטאניום וואָס יעדער האָט שוין לאַנג געוואָלט איבערבעטען. דער לעצ-טער ארגומענט האָט געווירקט, און דער גייסטליכער האָט פּערשפּראַכען זיי צו פּערהייראַטהען.

דיא געליעבטע האָבען זיך שפּעטער ביידע צוזאַמען בעגעגענט ביים מאָנאַך אין דער מאָנאסטיר, און זייענדיג איבערפּילט פון גליק, האָט דער גייסטליכער זיי פּעראייניגט. דער אַלטער האָט אויך געבעטען נאָט ער זאָל בענשען דאָס יונגע פּאַראַר און דורך זייער הייראַטה זאָל עס פּיהרען דיא צוויי קריגערישע פּאַמיליען זאָלען ווערען פּריינד.

נאָך דעם וויא דיא צערעמאָניע איז געווען פּאַראיבער, איז יוליאַ שנעל אַוועק צוריק אַהיים וואו זיא איז פּערבליבען אונגעדולדיג ווארטענדיג אויף דער נאַכט און ראָמעא האָט פּערשפּראַכען צו קומען און זיא בעגע-גענען אין גאָרטען. אויף דעמוזעלבען פּלאַטץ וואו זיי זיינען זיך שוין איינ-מאַל צוזאַמענגעקומען.

אין דעמוזעלבען טאָג, אום מיטאגצייט, האָט אָבער פּאַסירט אַ שרעקליכע געשיכטע — אַ געשיכטע וואָס איז געווען בעשטימט צו ענדיגען אַלעס אין דער גרעסטער טראַגעדיע. בענעוואָליאָ און מערקומיאָ, ראָמעא'ס פּריינד האָבען שפּאַציערט איבער דער שטאָרט און זיך בעגעגענט מיט טר-באַלמ'. דיזער איז געווען זעהר אויפגערגט און ענטשלאָסען פּאַרטצוזע-צען זיין קאַמפּף וואָס ער האָט אָנגעפּאַנגען מיט ראָמעא'ן לעצטע נאַכט. עס

רָאָמֶעָ און יוליא.

הָאָט נײַט פּיעל געדויערט און אַ העפּטונגער וואָרט־שטרייט הָאָט אויסגע־
בראַכען. אונגליקליכער ווייזע איז רָאָמֶעָ דאָרויף אָנגעקומען. אָבלאָזענדיג
מערקוטיאָ'ן און בענוואָליאָ'ן, הָאָט ער זיך גענומען צו רָאָמֶעָ'ן, און איהם
אָנגערופען „לומפּ“.

רָאָמֶעָ הָאָט געוואָלט אויסמידען אירגענד אַ שטרייט מיט טיבאָלט'ן,
ווייל ער הָאָט געוואוסט, אז ער איז יוליא'ס שוועסטער־קינד און איז זעהר
געאַכטעט פון איהר. איבערהויפט הָאָט רָאָמֶעָ קיינמאָל נײַט געהאַלטען פון
דער פאַמיליע־קרענערײַ, און זייענדיג פון נאָטור אַ רוהיגער מענש, הָאָט
ער אָנגעווענחעט אלעס מעגליכעס צו בערוהיגען טיבאָלט'ן. ער הָאָט גערערט
שטיל, געלאָסען, געשמיכעלט און געזוכט יעדעס מיטעל וויאָ אָכצוהאַלטען
טיבאָלט'ן פון אַן אויסברוך. אָבער טיבאָלט הָאָט געהאַסט דיאָ מאָנטאָניו'ס
וויאָ דעם טײַט און נײַט געוואָלט הערען פון קיין זאָך. נאָך מעהר, ער הָאָט
זיך פּאָרגעשטעלט רָאָמֶעָ'ס מילדקייט פאַר אַ מין חוזק, און נײַט וואָר־
טענדיג פּיעל, הָאָט ער אַרויסגעצויגען זיין שווערד.

מערקוטיאָ, נײַט וויסענדיג פון רָאָמֶעָ'ס ליעבעס געהיימניס און נײַט
זייענדיג בעקאַנט, וואָרום רָאָמֶעָ וויל פּריעדען, הָאָט בעטראַכט רָאָמֶעָ'ס
האַנדלונג אלס פון אַ פייגלינג, אַ טרום. ער הָאָט דערפאַר אויך
שנעל אַרויסגעצויגען זיין שווערד און גענומען קעמפּען מיט טיבאָלט'ן. עס
הָאָט נײַט פּיעל געדויערט, און טיבאָלט'ס שווערט הָאָט דורכגעבויערט
מערקוטיאָ'ס ברוסט. מערקוטיאָ איז געפאַלען טײַט.

דיזעזע סצענע הָאָט אָנגעצונדען רָאָמֶעָ'ס צאָרן, און פּערגעסענדיג
אַן אַלעמען. הָאָט ער אויך אַרויסגעצויגען זיין שווערד. אַ נײַער בלוטיגער
קאַמפּ איז ענטשטאַנען און דיזעס מאָל הָאָט רָאָמֶעָ געזיעגט, טיפּאַלט
איז געפאַלען דורכגעבויערט.

דאָס אלעס הָאָט פאַסירט אין דער עפענטליכער גאַס פון וועראָנאַ.
דיאָ נאַכריכט דערפון הָאָט זיך שנעל פּערברייטעט איבער דער גאַנצער
שטאָדט, און דיאָ קאַפּולעטס מיט דיאָ מאָנטאָניום און זייערע פּרויען, צו
זאַמען מיט פּיעלע אַנדערע מענשען זיימען געקומען זעהען וואָס עס איז
פּאָרגעקומען. צוזאַמען מיט זיי איז אויך ערשיענען דער פּרינץ פון וועראָנאַ,
וועלכער איז געווען אַ פּריינד פון מערקוטיאָ'ן, וועמען טיבאָלט הָאָט ער־
מאַרדעט.

דער פּרינץ הָאָט נײַט נאָך איינמאָל געהאַט גרויסע צרות דורך דעם

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

שמרײט פון ביידע פאמיליען; ער האָט אַ סך מאָל פּערשוויגען. יעצט אָבער איז ער געווען ענטשלאָסען צו מאַכען אַ סוף פון אַלעמען.

בענעוואָליא, וועלכער איז געווען ביי דער גאַנצער טראַגעדיע, איז בעאויפטראַגט געוואָרען פון דעם פּרינץ צו דערצעהלען וואָס עס איז געווען. ער האָט מיטגעטהיילט אַלעס, זיך האַלטענדיג אזוי ווייט אָן דער וואַהרהייט וויא עס איז נאָר געווען מעגליך. אין דערזעלבער צייט אָבער, האָט ער זיך ניט געקענט העלפען און פּערטהייריגט ראַמעאַן, ארויפּוואַר-פּענדיג דיא גאַנצע שולד אויף טיבאָלאַן.

מאדאם קאַפּולעט, וועלכע איז געווען זעהר בעטריעבט דורך דעם פּערלֶוסט פון איהר קרוב טיבאָלאַט, האָט געבעטען דעם פּרינץ ער זאָל ניט אַכטען בענעוואָליא'ס ווערטער, וועלכער איז ראַמעאַן'ס פּריינד. אזוי האָט דיזעז פּרוי זיך אוועקגעשטעלט אַלס אַ שרעקליכע געגנערין געגען איהר נייעם איידעם און פּערלאַנגט מיט טרערען אין דיא אויגען, זיין טויט.

מאדאם מאַנטאַניו וויעדער האָט בעהויפטעט, אז איהר זוהן האָט געהאַנדעלט וויא יעדער עהרענמאַן וועט האַנדלען אין זיין לאַגע און טיר באַלט, נאָך איהר מיינונג, האָט עהרליך פּערדיענט דעם טויט.

דער פּרינץ איז געווען ענטשלאָסען צו נעהמען שטרענגע מאַס רעגעלען, און אום יוצא צו זיין פון ביידע זיימען, האָט ער פּעראורטהיילט ראַמעאַן פּערטריבען צו ווערען פון וועראַנאַ.

שוידערהאַפט איז געווען דיא נאַכריכט, וועלכע האָט געגרייכט דיא אונגליקליכע יוליא. בלויז עטליכע שטונדען זיינען פּאַראיבער זייט זיא האָט חתונה געהאַט און יעצט, האָט עס אויסגעזעהען, אז זיא מוז געשיעדען ווערען פון דעם מאַן וואָס זיא לייעבט אזוי.

אין אַנפאַנג, ווען זיא האָט געהערט וואָס עס איז פּאַרגעקומען, האָט זיא אויסגעגאַסען כל־חמתה אויף ראַמעאַן, וועלכער האָט דער'הרג'עט איהר שוועסטער־קינד. זיא האָט ראַמעאַן אָנגערופען שעהנער טיראַן, טייוולישער מלאַך, אַ רויבזיכטיגע טויב, אַ שעפּס מיט אַ וואָלף'ס נאַטור, אַ שלאַנגען־האַרץ מיט אַ בלומען־געזיכט, און נאָך אזעלכע ווידערשפרעכענדע נעמען, וועלכע האָבען אָנגעצייגט דעם שווערען קאַמפּף פון לייעבע און האַס אין איהר האַרצען. ענדליך אָבער האָט דיא לייעבע געזיעגט, דיא טרערען האָבען פּלאַמזן געמאַכט פאר דעם שמערץ צוליבע איהר געלייבטען, און נייע טרערען, פּריידען־טרערען האָבען אָנגעפאַנגען צו רינען, דאָס טיבאָלאַט, וועלכער האָט געזאָלט הרג'ענען איהר ראַמעאַן, איז טויט, און ראַמעאַ לעבט!

רֶאֲמֵעָ און יוֹלִיאַ.

אַבער דער גרעסער שמערץ איז געווען, וואָס רֶאֲמֵעָ מוז פערטריבען ווען רען פון דער שטאָרט.

רֶאֲמֵעָ, נאָך דעם גאנצען אונגליק, איז ער אוועק צום מאָנאָך, וואו ער האָט אויסגעדריקט זיין גאנצען שמערץ און זיין גאנצע פערצווייפלונג. דער מאָנאָך האָט איהם פערשטאנען, ער האָט איינגעזעהען, אז רֶאֲמֵעָ איז געטריבען געוואָרען צו בעגעהן דעם מאָרד געגען זיין אייגענעם ווילען. ער האָט איהם געטרייסט און בערוהיגט און געראטהען ער זאָל ווארטען ביז ביי נאכט, דאן זאָל ער, וויא פריהער, בעזוכען יוֹלִיאַ און נאכהער שנעל אוועק קיין מאנטוא, וואו ער זאָל ווארטען אזוי לאנג געדולדיג, ביז דער מאָנאָך וועט געפינען אַ פאסענדע צייט איבערצובעמען ביידע פאמיר־ליען. ווען דער פרינץ וויעדער, וועט זעהען אז פון דיא שונאים איז געוואָרען פריינד, וועט ער בעגאדיגען רֶאֲמֵעָ. אין דער זעלבער צייט, וועט דער מאָנאָך איהם שיקען אָפט בריעף און איהם בענאכריכטען וואָס עס געהט פאָר. דיא לעצטע נאכט האָט רֶאֲמֵעָ פערבראכט מיט זיין יונגער און שענהער פרוי. זיא האָט איהם אריינגענומען אין איהר צימער. זיי האָבען ביידע געוויינט און זיך געפרייט, אזוי איז דיא נאכט פאָראיבער ביז עס האָט אָנגעהויבען צו ברעכען אויף טאָג.

אין דרויסען האָט אָנגעהויבען צו שפיעלען דיא לערנע, אָבער יוֹלִיאַ האָט זיך געוואָלט טרייסטען און געמיינט, אז דאָס איז דיא נאכטיגאל. דאן ווען דער טאָג האָט זיך אָבער דייטליך בעוויזען אין מזרח זייט, האָבען זיי ביידע פערשטאנען דיא טרויעריגע ווירקליכקייט. זיי האָבען זיך געדמוזט שיידען. ער האָט זיך אויסגעריסען פון איהר אומארמונג, ווייל ער האָט געוואוסט, אז אין פאל מען כאפט איהם ווען עס ווערט טאָג, איז זיין לעבען פערלורען. ער האָט איהר פערשפראַכען צו שרייבען יעדע שמונדע פון טאָג.

ווען ער איז ענדליך אַרונטער אין גארטען און זיא האָט צו איהם אַראָפגעקוקט, האָט ער ביי איהר אויסגעזעהען, גלייך וויא טויט, אין קבר. אויך רֶאֲמֵעָ איז געווען אזוי טרויעריג. דער קומענדער טאָג האָט איהם אָבער דערמאָהנט אז ער מוז אוועק.

נאָר אייניגע טעג זיינען פאָראיבער נאָך דיעזער געשיכטע, ווען דער אלטער קאפולעט האָט פאָרגעלענט פאר זיין טאָכטער אַ שווד. ער האָט נאָמירליך ניט געוואוסט, אז זיא איז שוין פערהייראטהעט, אז זיא איז אַ

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

פרוי, און האָט אַ מאַן. דעם חתן וואָס ער האָט איהר גערעדט, איז געווען אַ געוויסער גראַף פאַריו, אַ יונגער און בראַווער ערעלמאַן.

ווען יוליאַ האָט דאָס דערהערט, איז זי פּערציטערט געוואָרען. זי האָט געבעטען איהר פּאָטער ער זאָל זי נאָך צורוח לאָזען, ווייל זי איז צו יונג, ווייל זי איז אין טרויער נאָך איהר שוועסטער-קינד טיבאָלט, אָבער וואָס פאַר אַן אורזאָכע זי האָט געקענט אָנמעבען, האָט אויף איהר פּאָטער ניט געווירקט. ער האָט גע'טענה'ט, אַז דאָס איז דער בעסטער שידוך פאַר איהר און זי האָט קיין רעכט ניט אַוועקצולאָזען אַזאַ גליק.

אין איהר פּערצווייפלונג האָט זיך יוליאַ געווענדעט צום מאַנאַך נאָך אַ ראַטה. אין דערועלבער צייט האָט זי איהם געזאָגט, דאָס זי וועט גיכער שטאַרבען איידער בלייבען איהר מאַן אונגעטריי.

דער מאַנאַך האָט איהר געגעבען אַ מערקווירדיגע עצה. ער האָט איהר געהייסען אַהיים געהן, ערשיינען מונטער און פּרעהליך, איינשטימען צו ערפילען איהר פּאָטער'ס וואונש, און, מיט אַ טאָג פאַר דער חתונה, זאָל זי אַויסטריןקען אַ פּלעשעלע מיט פּליסיגקייט וואָס ער האָט איהר געגעבן. דיעזער געטראַנק וועט האַבען דיא ווירקונג, וואָס זי וועט באַלד אומר פּאלען וויא טויט. יעדער וועט זי אויך רעכענען פאַר טויט, אָבער פּונקט אין 48 שטונדען ארום וועט זי ערוואַכען וויא פּון אַ חלום. דער חשבון איז געווען אַזוי: מען וועט זי אַרײַנלעגען אין דער העהל וואו דער בית-הקברות פּון דער פּאַמיליע געפינט זיך. ער, דער מאַנאַך, וועט ערשיינען פּונקט צו דיא 48 שטונדען, זי פּון דאָרט אַרויסנעהמען און אַוועקשיקען צו איהר מאַן נאָך מאַנטואַ.

עס איז געווען אַ שרעקליכער פּאַרשלאַג, אָבער אום צו דערגרייכען איהר ציעל און פּערבלייבען ראַמעא'ס פּרוי, האָט זי געפּאַסט מוטה און איינגעשטימט אויף אַלעמען.

געהענדיג צוריק פּון מאַנאַסטיר, האָט זי בעגעגענט גראַף פאַריו, און, האַלב שעה מעדיג, האַלב פּערשמעלט, האָט זי איינגעשטימט מיט איהם צו הייראַטמען. ווען דער אַלטער קאַפּלעט האָט דערפּון געהערט, איז ער געווען אויסער זיך פאַר פּרייד. ער האָט געהאַלט און געקוישט זיין טאָכטער, וועלכע איז ענדליך בעשטאַנען צו ערפילען זיין וואונש. אונגעהייערע און קאָסטבאַרע פּאַרבערייטונגען זיינען געמאַכט געוואָרען צו דער חתונה. גאַנץ וועראַנאַ האָט ערוואַרטעט צו זעהען אַזאַ צערעמאָניע, וויא מען האָט נאָך קיינמאָל ניט געזעהען.

רָאָמְעָא און יוליא.

מיטוואך איז געווען דער מאָג פאר דער האַכצייט, און אבענד האָט יוליא אויסגעטרונקען וואָס דער מאָנאָך האָט איהר געגעבען. ווען דער יונגער גראַף איז געקומען גאנץ פריה בעגריסען זיין כלה מיט מוזיק, האָט ער זיא געטראָפּען טויט.

פאַרזי האָט ווירקליך געליעבט דיא שעהנע יוליא, און איהר טויט האָט דערשטיקט אלע זיינע שעהנע האַפנונגען פאר דער צוקונפט. אָבער נאָך טרויעריגער איז געווען דער שמערץ פון איהרע עלטערן. אַנשטאָט אַ גייסטליכער זאָל זיא פּערהייראטען, האָט מען געדּרופּען אַ גייסטליכען ער זאָל זיא בעערדיגען.

שלעכטע נאכריכטען וואַנדערן שנעלער וויא גוטע. דער מאָנאָך האָט אפילו אָבערשטיקט אַ שליה קיין מאָנטוא בעקאנט צו מאַכען רָאָמְעָא'ן מיט דיא ריכטיגע פּאַסירונגען, אָבער רָאָמְעָא האָט פריהער ערפּאָהרען, אז יוליא איז טויט.

שרעקליך איז געווען דער קלאַפּ פאר דעם אונגליקליכען יונגען פּערליעבטען. ניט צו וואַרטען קיין סך, איז ער אוועק צו אַן אפּאַטהעקער, איהם בעצאָהלט וויפּיעל געלד ער האָט געוואָלט, און ביי איהם געקריגען איינעם פון דיא געפּעהרליכסטע גיפּטען — אַ גיפּט, לויט וויא דער אפּאַטהעקער האָט בעהויפטעט, ווען אַ מענש זאָל אין זיך האָבען דעם כח פון צוואַנציג פּערוואַן, וועט דאָס איהם שנעל פאַרטיג מאַכען.

מיט דיעזען גיפּט ביי זיך, איז רָאָמְעָא אוועק קיין וועראַנאַ, אויפֿ־זוכען דעם קבר, נאָך אַ מאָל זעהען זיין געליעבטע, אָכּפּרעסען אַ לעצטען קוש אויף איהרע ליפּען און דאָן שטאַרבען נעבען איהר. אום האַלבע נאַכט איז ער אהין אָנגעקומען, און מיט אַ האַט אין האַנד, האָט ער אָנגעפּאַנגען אויפּצוברעכען דעם קבר. ער איז אָבער אונטערבראָכען געוואָרען הערענדיג יעמאַנדען איהם אָנרופּען „לומפּיגער מאָנטאַניו“, און איהם וואַרנענדיג ער זאָל ניט פּעראונהייליגען קיין קבר.

דאָס איז געווען גראַף פאַרזי, וועלכער איז געקומען מיט פרישע בלומען צו לעגען אויף זיין כלה'ס קבר. ער האָט ניט געוואוסט וואָס פאר אַן אינטערעס רָאָמְעָא האָט ביי יוליא'ס טויטען קערפּער, אָבער ער האָט גערעכענט, אזוי וויא ער איז אַ מאָנטאַניו, איז ער געוויס אהין ניט געקומען מיט קיין גוטער אַבזיכט. רָאָמְעָא, ערביטערט און מיט אַ געבראַכען האַרץ, האָט געבעטען פאַרזי'ן ער זאָל איהם לאָזען צורוח און איהם ניט צווינגען צו קיין ניעם פּערברעכען. אָבער דער גראַף האָט איהם געענטפּערט מיט

שיעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

שפאָט. א קאמפף האָט אויסגעבראָכען און פאָרוי איז געפאלען טויט.
בזו ראָמעא האָט איהם ניט בעטראַכט ביים שיין פון א ליכט, האָט
ער גאָר ניט געוואוכט ווער זיין לעצטער קרבן איז געווען. ער האָט דאָן
אויפגעהויבען דעם יונגען מאַן'ס קערפער און וערקלערט, אז ער וועט איהם
בערדיגען מיט עהרע, צוזאמען מיט יוליא'ן.

דאָן האָט ער געעפענט יוליא'ס טרוינע. דאָרט איז זיא געלעגען דיא
טויטע געמיין! אפילו דער טויט האָט ניט געקענט ענדערן איהר הימלישע
שעהנהייט. זיא האָט אויסגעזעהען פרוש און בליהענד, גלייך וויא זיא
וואָלט געלעבט. ניט ווייט פון איהר איז געלעגען טיכאלט, וועמען ראָמעא
האָט געבעטען אום פערציהונג, און צוליעב יוליא'ן, האָט ער איהם גערופען
ראָמעא האָט זיך צוגעבויגען צו יוליא'ס ליפען, זיי געקושט מיט
ערהפוכט, און דאָן האָט ער אויסגעטרונקען דעם גיפט. און דיעזע פלייסגיג
קייט איז ניט געווען וויא העם מאַנאד'ס, זיא האָט אין דער ווירקליכקייט
באלד געענדיגט ראָמעא'ס לעבען און ער איז אומגעפאלען טויט נעבען
יוליא'ן.

וויא עס שיינט, האָט דער מאַנאד געהאט דיא אבזיכט צו קומען
מיט ראָמעא'ן ווען יוליא וועט ערוואַכען. נאָר אזוי וויא, דורך אן אונ-
גליקליכען צופאל האָט איהם זיין שליה ניט געגרייכט, איז ער אליין גע-
קומען מיט א האַק און מיט א לאַמפ צו בעפרייען דיא יונגע פרוי פון איהר
לעבעדיגען קבר. מען קען זיך אַלזאָ לייכט פאַרשטעלען דעם מאַנאד'ס
איבעראַשונג, ווען ער האָט געפונען א לאַמפ שוין ברענענדיג אין העם
טויטען-מאַנומענט פון דער פאַמיליע קאפולעט און נעבען דעם פערבליטיגטע
שווערדען און אויך דיא טויטע קערפערס פון דיא צוויי יונגע לייט, ראָמעא
און פאָרוי.

וועהרענד דיעזער שרעקליכער ענטדעקונג, האָט יוליא ערוואַכט. זיא
האָט זיך אַרומגעקוקט און דערזעהען נעבען זיך דעם גייסטליכען. אַנפאנגס
האָט זיא ניט געוואוסט וואו זיא איז, אָבער לאַנגזאַם האָט זיא זיך אָן אלעם
דערמאָהנט, און איהר ערכטע פראַגע איז געווען:

„וואו איז מיין ראָמעא?“

דער מאַנאד, ציטערענדיג, האָט זיא געבעטען ארויסצוקומען פון
איהר אָרט, ווייל א העכערע מאכט האָט צושטערט אלע זיינע פלענער.
יוליא איז אויפגעשטאַנען. זיא האָט באלד דערזעהען פאַר זיך איהר
טויטען מאַן. דאָס פלעשעל פון גיפט אין זיין האַנד, האָט איהר באלד דער-

רֶאֱמֵא און יוליא.

צעהלט וואָס עס האָט פּאַסירט; אז גיפט האָט געמאַכט אַ סוף פון זיין לעבן. זיא האָט געוואָלט טרינקען פון דעמועלבען גיפט, אָבער עס איז מעהר ניט געווען. דאָן איז זיא צוגעפאלען צו זיינע ליבען און זיי אָנגעהויבען צו זיינען אום פון זיי אַרויסצוציהען דעם טויט אויף פאר זיך. זיא האָט געוואָלט קושענדיג שטאַרבען לעבען זיינע ליבען. פּלוצלונג האָט זיא דערהערט שטיר מען פון מענשען. לעבען האָט זיא מעהר ניט געוואָלט.

יוליא האָט ביי זיך געהאַט אַ קינזשאַל, וועלכען זיא האָט בעהאַלטען אין איהר בוזים. זיא האָט דיעזען קינזשאַל שנעל אַרויסגעצויגען און זיך הורכגעבויערט איהר ברוסט. זיא איז דאָן געפאלען טויט נעבען איהר געליבעטען.

דער וועכטער איז דערווייל צוגעקומען צום בית-הקברות, פאָרזען עס אַ דיענער איז אויך אָנגעקומען, עס איז געוואָרען אַ רעש, און מען האָט נאָכהער געבראַכט דיא נאַכריכט פון דעם אונגליק צו ביידענ'ס עלטערען. שרעקליך איז געווען דיא סצענע, ווען דער אלטער קאפּלעט און דער אלטער מאַנטאָניו זיינען געשטאַנען נעבען דיא טויטע קערפּערס פון זייערע יונגע קינדער.

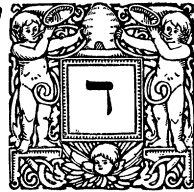
דער מאַנאָך, געבראַכען אין גייסט, האָט דערצעהלט אלעס וואָס עס איז פּאַרגעקומען.

דיא צוויי אלטע לייט, דערשטיקט פון טרעהרען און שמערץ, האָבען זיך געגעבען דיא הענד. אָבער עס איז שוין געווען צו שפעט. ביידע האָבען פּערשפּראַכען אויפצושמעלען מאַנומענטען פאר זייערע קינדער און וואָס דאָס לעבען האָט ניט געקענט טהון, האָט דער טויט געוורקט — זיא שטרייטענרע פאַמיליעס האָבען זיך איבערגעבעטען!

קעניג ליער.

ער קעניג ליער פון בריטאניען האָט געהאַט דריי טעכטער : גענאָריל, דיא פרוי פון דעם דיוק פון אלבאני ; דעמאָן, דיא פרוי פון דעם דיוק פון קאָרנוואַל ; און קארדעליא, א יונגע מיידעל, וועלכע אי דער קעניג פון פראַנקרייך, אי דער דיוק פון בורגונדי, האָבען זיך צו איהר גע'שדכן'ט. ביידע האָבען זיך דאן געפונען

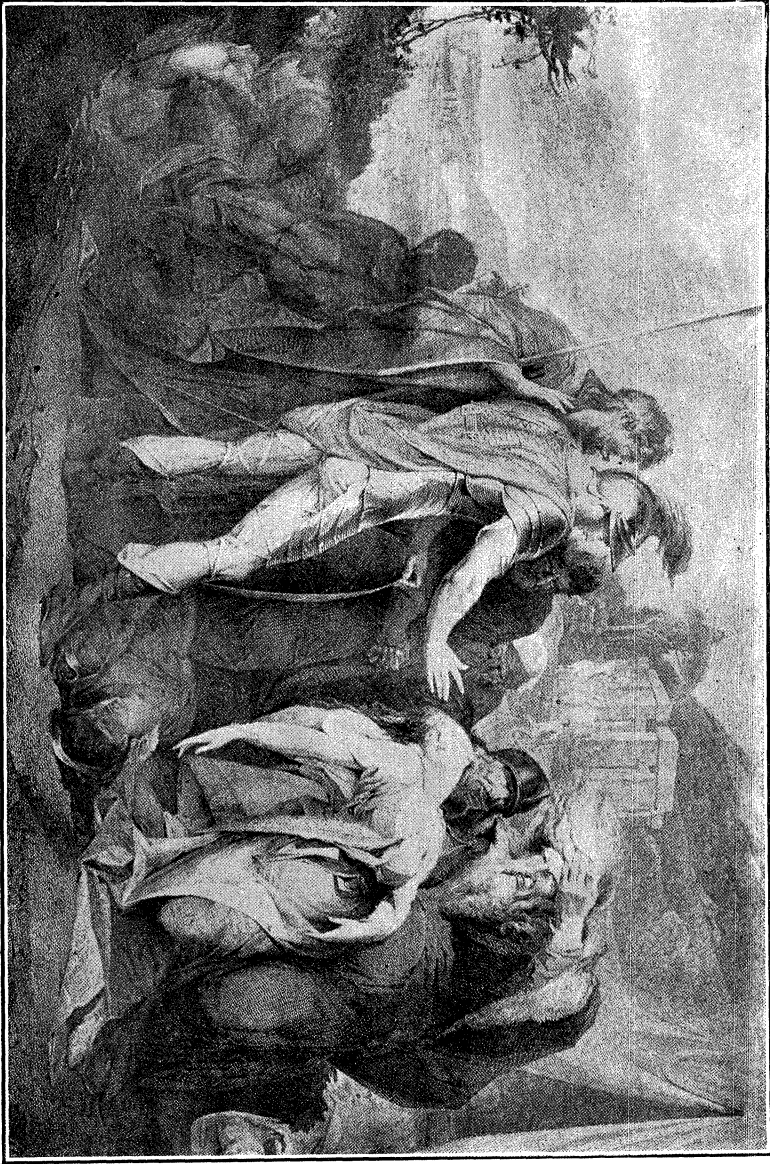
אין פאלאטיז פון קעניג ליער.

ליער איז שוין געווען אן אלטער מאן, ער איז אלט געווען איבער 80 יאָהר. דיא לאַנגע יאָהרען און דיא אַרבייט פון דער רעגירונג, האָבען איהם פערמאטערט. ער האָט בעשלאָסען איבערצוגעבען דיא רעגירונג אין דיא הענד פון אינגערע און קרעפטיגערע מענשען און זיך דערווייל פאַר-בעריימען צו דער אייביגער רייזע — צום טויט, וועלכער האָט שוין ניט געקענט זיין שטארק ווייט.

ער האָט דערפאַר געלאָזט רופען צו זיך זיינע דריי טעכטער אום צו הערען פון זייער מויל, וועלכע איז איהם געטרייער, וועלכע לייעבט איהם אַם בעסטען, און ווען ער וועט אויסגעפינען וואָס ער וויל וויסען, זאָל ער פער-טהיילען זיינע לענדער צו יעדער איינער לויט איהר טרייהייט און לייעבע.

דיא עלטסטע, גאָנעריל, האָט ערקלעהרט, אַז זיא לייעבט איהר פאַר-טער פיעל מעהר וויא ווערטער קענען אויסדריקען ; אַז ער איז ביי איהר טהייערער וויא דאָס ליכט פון איהרע אויגען, טהייערער וויא לעבען און פרייהייט. זיא האָט נאָך געזאָגט עתנליכע ווערטער, וועלכע מען האָט גער-קענט יא גלויבען און ניט גלויבען. ווען ליער האָט דאָס געהערט, איז זיין פאַמטער-הארץ געווען זעהר צופריעדען, און ניט קלערענדיג קיין סך, האָט ער אוועקגעגעבען א דריטעל פון זיין קעניגרייך פאַר איהר און איהר מאן.

דעמאָן האָט אויך געזאָגט אונגעפעהר דאָס זעלבע, און ליער האָט איהר געגעבען דאָס צווייטע דריטעל פון זיין קעניגרייך.

קַעֲנִיָה לַיֵּל

קעניג ליער.

קארדעליא וויעדער, וועלכע איז תמיד געווען זיין געליעבטעסטע מאַכטער, האָט בלויז געענטפערט, אַז זיאַ ליעבט איהר פאַמער אזוי פיעל וויא איהרע פליכטען זיינען, ניט מעהר און ניט וועניגער.

דער אַלמער קעניג, וועלכער איז אימער געווען בעקאנט דורך זיין אויפגענונג און שנעלע האַנדלונג, איז געוואָרען שטאַרק אין כעס אויף זיין אינגסטער טאָכטער, וועלכע האָט ניט געקענט אזוי שמיכלען וויא איהרע שוועסטער, און ניט קלערענדיג פיעל, האָט ער אוועקגעגעבען דעם דריטען טהייל פון זיין קעניגרייך צו זיינע צוויי עלטערע טעכטער. אין דער געגענד וואָרט אַזאָן פון זיין גאַנצען הויף, האָט ער געקרוינט זיינע צוויי טעכטער מיט זייערע מענער, אַלס זיינע נאָכפאַלגער ביים לעבען.

אזא איבעראַיילטע האַנדלונג אוועקצוגעבען זיין קעניגרייך ביים לעד בען און דערצו נאָך בלויז צו צוויי קינדער און דעם דריטען נאָך ניט, אַליין זיך קאַזענדיג גלאַט אזוי אויפ'ן צופאַל, האָט ניט נאָר איבערראַשט אַלע זיינע הויפלייט, זאָנדרען זיי אויך אָנגעפיללט מיט טרויער און שמערץ. אָבער קיינער פון זיי האָט ניט געהאַט דעם מוטע עפעס צו זאָגען, מיט אויסנאָהמע פון דעם מאַרקזי קעניג, וועלכער האָט געוואָלט עפעס זאָגען פאַר קארדעליא', זיאַ פערטהידיגען, ערקלעהרען, אַז זיאַ איז אַ גוט קינד, אָבער ליער האָט איהם אונטערבראַכען און פערבאַמען צו זאָגען אַ וואָרט, זאָנסט וועט ער דערפאַר בעצאַהלען מיט זיין לעבען.

נאָך קענט האָט זיך דערמיט ניט צופריעדען געשמעלט. ער איז אימער געווען איינער פון ליער'ס בעסטע אנהענגער; ער האָט איהם געליעבט אַלס פאטער, געהערט אַלס קעניג און נאָכגעפאַלגט אַלס הערר. ער איז אימער געווען בערייט פאַר איהם אָבצוגעבען זיין לעבען און זעהענדיג, אַז ער האָט בעגאַנגען אזא פעהלער, האָט ער ניט געקענט שווייגען.

ליער, וועלכער האָט אָבער ניט געוואָלט הערען פון קיין מוסר און פאַרווירפע, האָט פערדורטהיילט זיין געטרייען קענט פערטריבען צו וועד דען פון לאַנד ביז אין פינף טעג צייט, און, ווען ער וועט דאָס ניט בעפאַלגען, זאָל מען איהם, אויפ'ן זעקסטען טאָג הרג'ענען.

קענט האָט דאָן גענומען אבשיעד פון העם געוועזענעם קעניג און דער- ביי בעמערקט, אַז עס וואָלט פאַר איהם סאַרוויאסאי געווען פערטריי- בונג פון לאַנד ווען ער זאָל דאָרט ווייטער מערבלייבען. ער האָט אויך געד בעמען גאָט צו בעשימצען קארדעליא', דאָס מיידעל וואָס האָט ניט געקענט שמיכלען גלייך מיט איהם, און געוואונשען, אַז איהרע שוועסטער זאָ-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

לען וועניגסטענס עפעס האלמען פון דער ליבע צו זייער פאטער פון וועלכער זיי האָבען אזוי פיעל געפלוידערט. דאן איז ער אוועק.

דער קעניג פון פראנקרייך, און דער דיוק פון בורגונדי, וועלכע זיינען אויף אימער געווען אין פאלאץ, זיינען גערופען געוואָרען, און מען האָט זיי בעקאנט געמאכט מיט ליער'ס האנדלונג, דאָס הייסט, אז קארדעליא האָט קיין זאך מעהר אויף דיעזער וועלט, אויסער איהר אייגענע פערזאן. קיין קרוין און קיין נדן.

דער דיוק פון בורגונדי, וועלכער האָט וואהרשיינליך אַרויסגעקוקט אויף אַ רייכען שידוך, האָט זיך באַלד ענטזאגט פון איהר. דער קעניג פון פראנקרייך ווידער האָט פערשטאנען וואָס דאָ איז פאַרגעגאנגען, אז קארדעליא האָט איינפאך ניט געקענט זיין אזא שמייכלעדיג וויא איהרע שוועסטער, האָט אָנגענומען קארדעליא'ן ביי דער האנד און ערקלערט, אז איהר טוגענד, איהר אויפריכטיגקייט האָבען ביי איהם מעהר ווערטה וויא אַ קעניגרייך און ער איז בערייט זיא מיטצונעהמען מיט זיך, צו ווערען זיין קעניגין און זיא זאָל רעגירען איבער פראנקרייך, אַ שעהנערעם לאַנד וויא איהרע שוועסטער האָבען. אין דערזעלכער צייט האָט ער ניט אויסגע-זידעלט דעם דיוק פון בורגונדי, וועלכער האָט ניט געזוכט קארדעליא'ס פערזאן, נאָר איהר נדן.

קארדעליא, וויינענדיג, האָט דאן גענומען אבשיעד פון איהרע שוועסטער און זיי געבעטען, אז זיי זאָלען ליבען זייער פאטער און האַל טען וואָרט, אז זיי וועלען איהם אימער פערבלייבען געמיינע און גוטע קינדער. זיי ווידער, דיא צוויי נייע קעניגנים, האָבען מיט כעס געענט-פערט, אז זיי דארפען ניט מען זאָל זיי לערנען, ווייל זיי קענען גוט זייערע פליכטען. אין דערזעלכער צייט האָבען זיי בעמערקט מיט שפאָט, אז זיא, קארדעליא, וועלכע איז אַ קבצן'טע, זאָל בעסער זעהען צו-פריעדען שטעלען איהר מאַן.

דיא אָרעמע קארדעליא האָט גוט געקענט איהרע שוועסטער. זיא האָט דערפאר גענומען איהר לעצטען אבשיעד מיט אַ שווער הארץ ווי סענדיג, אז זיא לאָזט איבער איהר אלמען פאטער אין זעהר שלעכטע הענד.

אזוי שנעל וויא קארדעליא איז אוועקגעפאָהרען, האָט זיך באַלד אַרויסגעוועזען דער וואהרע כאַראַקטער פון דיא צוויי שוועסטער. ליער האָט בעדארפט וואָהנען איין מאָנאַט מיט זיין עלטסטע טאָכטער גאנעריל.

קעניג ליער.

אָבער נאָך איידער דיעזער מאָנאַט איז פאַראַיבער, האָט שוין דער אַלטער קעניג אַרויסגעזעהען זיין גרויסען מעות. נאָכדעם וויא גאַנעריל האָט אַרויסגעקריעגען יעדע מאַכט און דאָס גאַנצע פערמעגען פון איהר פאטער האָט זיא באַלד אָנגעהויבען אַרויסצוווייען איהר אונצופריעדענהייט מיט דעם אַלטען מאַן, זיא האָט איהם ניט פערגונען אפילו דאָס ביסעל כבוד וואָס איז איהם צוריק געבליעבען אַלס געוועזענער קעניג. זיא האָט ניט געקענט ליידען וויא ער איז נאָך אימער אַרומגערינגעלט פון זיינע ריטער. ווען זיא האָט בעגעגענט דעם פאטער, האָט זיא געמאַכט אַ קרום פנים אויסדריקענדיג איהר פעראַכטונג. ווען ליער האָט געוואָלט רעדען מיט איהר, האָט זיא ענטוועדער איהם געלאָזט וויסען אַז זיא איז קראַנק, אָדער אַן אנדרער תירוץ, אבי איהם ניט אָנצוזהען אין דיא אויגען. זיא האָט איינפאַך געזעהען אין זיין לעבען אַ לאַסט פאַר איהר, און אין זיין בעדיענונג אַן איבריגע הוצאה.

דאָס וואָס זיא אליין האָט איהר פאטער ניט מעהר נוהג כבוד גע- ווען, איז נאָך ניט געווען אלעס, זיא האָט אָנגעזאָגט אפילו איהרע דיע- נער ניט נאָר איהם ניט צו פאָלגען, זאָגנדרן זיך צו מאַסען נאָר ניט הערענ- דיג ווען ער האָט עפעס פערלאַנגט.

אָרעמער ליער! זיין האַרץ האָט געבלוטעט, אָבער ער האָט זיך געמאַכט ניט זעהענדיג און ניט הערענדיג פון זיין אונגליק.

אמת'ע ליעבע און אויפריכטיגע פריינדשאפט ווערט נאָר דאמאלס געשטעלט אויף דער פראָבע, ווען אַ מענשען טרעפט אַן אונגליק. דאָס אונגליק לייטערט אויס דיא פסולת אין דער פריינדשאפט. דאָס פאלשע פאלט אַוועק און דאָס עכטע בלייבט. קענט איז געווען פון דיא עכטע און אמת'ע פריינד. ניט קוקענדיג דארויף וויא ליער האָט איהם בעהאַנד- דעלט, וויא ער האָט איהם בעזאַהלט פאַר זיין טרייהייט, האָט ער ביי זיך ניט געקענט פועל'ן אַוועקצופאַהרען און איהם, זיין אַלטען קעניג, איבערצולאָזען אליין. אָבער אַזוי וויא ער האָט מעהר ניט געקענט ער- שיינען אַלס קענט, האָט ער זיך פערשטעלט פאַר אַ פראַסטען מענשען, זיך אַ נאַמען געגעבען קאיוס און איז געוואָרען ליער'ס אַן איינפאַכער דיענער.

ליער האָט קיין פערדאַכט געהאַט, אַז קאיוס איז קענט, און ער האָט איהם געהאַלטען אַרום זיך. קאיוס האָט אויך באַלד געפונען אַ גע- לעגעהייט אַרויסצוווייען זיין טרייהייט און געווינען ליער'ס פערטרויען.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

דיא געשיכטע איז אזוי געווען : גאנעריל'ס הויזמיסטער האָט ניט נאָר געקוקט מיט פּעראַכטונג אויף דעם אַלטען ליער, זאָנדערן איהם אויך בער ליידיגט. דאָס איז געווען געוויס אויף דעם אויפּטראַג פון זיין הערריין. ווען קאיוס האָט דאָס געזעהען און געהערט, האָט ער דעם הויזמיסטער גוט אָנגעבראָכען דיא ביינער. זייט דיעזער צייט האָט ער שטאַרק נושאַן חן געווען ביי דעם געפאלענעם קעניג :

ליער האָט געהאַט נאָך איין געטרייען פריינד. דאָס איז געווען דער הויפּנאַר אָדער קאָמיקער פון דעם קעניג'ס פּאַלאַץ. דיא עובדא פון דיעזען הויפּנאַר איז געווען, פּרעהליך צו מאַכען דעם קעניג ווען ער איז געווען מיער פון זיין ארכיט אָדער ניט אויפגעלעגט. ער איז אַ מאַך געווען מיט ליער'ן, ווען ער האָט געהערשט, און אין זיין יעצטיגען צור שטאַנד האָט ער איהם ניט געוואָלט פּערלאָזען. מיט זיין וויטץ האָט ער ניט נאָר איין מאַך געטראָפּען גאנעריל'ן, זיא געזידעלט און בעליידיגט פאר איהר אויפפיהרונג, און ער האָט געקריענען אַ ווארונג, דאָס אין פאל ער וועט ניט אויפהערען צו קריטיקירען איהר מאיעסטעט, וועט מען איהם אָנשמייסען.

איין מאַך האָט גאָנעריל געזאָגט איהר פאטער, אַז דיא צייט איז געקומען ער זאָל שוין פּערגעסען וואָס עס איז אַ מאַך געווען, אַז ער זאָל פון זיך פּערטרייבען דיא הונדערט ריטער וואָס רינגלען איהם ארום, אַז פאַר איהם איז ניט פאַסענדר מען זאָל מאַכען קולות און געוואלטען מיט סעודות און אַמוזירונגען אין פּאַלאַץ, און אַם בעסטען וואָלט געווען ער זאָל ארום זיך האַבען עטליכע אַלטע לייט וויא ער אליין איז.

ווען ליער האָט געהערט דיעזע ווערטער איז ער שטאַרק פּערבישערט געוואָרען און עס האָט אויסגעבראָכען צווישען איהם מיט זיין טאָכטער אַ שטרייט. אין זיין אויפּרענונג האָט ער זיא גוט אויסגעזייעלט, ווייל ער האָט געוואוסט, אַז זיינע ריטער מאַכען ניט קיין קולות און געוואלטען, און אַלעס וואָס זיא בעהויפטעט, איז איינפאַך אַ בלבול אָדער גלאַט אַ ליעגען. ער האָט דאן געהייסען איינשפּאַנען זיינע פּערד אום אַבצורייזען צו זיין צווייטע טאָכטער, רעגאַן.

מיט אַ שרעקליכען פּלוצ אויף זיינע ליפען פאר זיין טאָכטער גאָר נעריל, איהר ווינשענדיג צו האַבען אַזעלכע קינדער וויא זיא איז, האָט ער זיך פאַרטיג געמאַכט אין וועג אריין.

גאנעריל'ס מאַן, דער ריוק פון אַלבאַני, האָט אָנגעפּאַנגען זיך

קעניג ליער.

צו ענטשולדיגען, ערקלערענדיג, אז ער איז אונשולדיג אין זיין פרוי'ס הצנדלונגען, אָבער ליער האָט איהם ניט געוואָלט אויסהערען און איז אוועק צו זיין צווייטער טאָכטער.

אויף'ן וועג האָט ער אָנגעהויבען נאָכצוקלערען איבער קארדעליאָן, אז עס איז מעגליך, דאָס זיא האָט געהאָט רעכט, אז שמויכלעריי איז אָפטמאָל ניט קיין סימן פון וואַהרער ליעבע. זיך דערמאהנענדיג וויער דער אן גאנעריל, האָט דער אַלטער אָנגעהויבען צו וויינען. ער האָט זיך אָבער געשעהמט פאר זיך אַליין, ווען אזא בריאה וויא גאנעריל האָט גע-קענט אַרויסרייסען טרערען פון זיינע אַלמע אויגען.

וועהרענר רעמאן און איהר מאן האָבען זיך אַמוזרט אין זייער קעניגליכען פּאַלאַץ, האָט ליער אָבגעשיקט זיין דיענער קאיוס פּאַראוים אָנצוואַגען אז וער קומט, כדי זיא זאָל איהם עמפּפאנגען. גאנעריל האָט זיך אָבער געאיילט פאר איהם, דען זיא האָט פריהער אָבגעשיקט בריעה צו איהר שוועסטער איהר דערצעהלענדיג אַלערליי שרעקליכע זאָכען איבער איהר פאטער. איהר שליח איז אָנגעקומען אין דערזעלבער צייט מיט קאיוס'ן און זיי האָבען זיך ביידע בעגעגענט. קאיוס איז געווען אביסעל איר בערראשט צו טרעפען זיין אַלמען שונא, גאָנעריל'ס הויזמייסטער אַלס דעם שליח.

קאיוס האָט פערדעכטיגט דעם הויזמייסטער און ער האָט איהם אָנגעפאנגען צו זידלען און בעליידיגען, דאן האָט ער איהם אַרויסגעפּאַרערט אויף אַ דועל, אָבער דער הויזמייסטער האָט ניט געוואָלט קעמפּפען. קאיוס האָט איהם דאן גלאט אזוי אָנגעבראָכען דיא ביינער.

ווען רעגאן און איהר מאן האָבען דאריבער ערפאהרען, האָבען זיי געהייסען קאיוס'ן אַריינזעמטצען אין קלאַמז, אַ מין שענדליכע געפּענגנים שטראף. ווען דער אַלטער ליער איז אָנגעקומען, האָט ער צום ערשטען בעגעגענט זיין געטרייען דיענער זיך געפינענדיג אין דער שענדליכער לאגע.

דאס איז געוויס געווען אַ שלעכטער סימן באלד ביי זיין אַנקומפט אָבער דעם אונגליקליכען פאטער האָט בעדארפט נאָך עפעס ערגערעס בעגע-גענען. ווען ער האָט געפּרעגט וואו זיין טאָכטער איז, האָט מען איהם גע-ענטפּערט, אז זיא איז מיעד פון דער רייזע און זיא קען איהם ניט זעהען. ווען ער האָט אָבער געדונגען און געשריען, אז ער וויל זיא אונבעדינגט זע-הען, קען מען זיך לייכט פאַרשטעלען זיין ערשטוינען, ווען זיא איז ערשיענען

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

צוזאמען מיט איהר עלטערע שוועסטער גאנעריל. דיעזע שלאנג איז געלאפען פאראויס אום אַנצורייצען איהר שוועסטער אויף איהר אונגליקליכען טאג מען.

גאנעריל, אום זיך צו רייצען מיט ליער'ל האט זי אָנגענומען רעגאנען ביי דער האנד און איז איהם ענטקעגען געקומען.

„שלאנג 1! האָט דער עלענדער אלטער מאן אויסגעשריען, „שעהמסטו דיך ניט צו קוקען אויף מיין ווייסער אלטער באָרד מיט שפאָט אין דיינע אויגען?“

רעגאן האָט פֿרוכירט איהם צו בערוהיגען און איהם געראטהען ער זאל צוריק פֿאָהרען מיט איהר שוועסטער, לעבען מיט איהר בשלום, אבזאָגען א העלפט פון זיינע בעגלייטער, און בעטען גאנעריל'ן אום פֿערצייהונג. „יא, יא, טאָמע“, האָט רעגאן צו איהם געזאָגט. „דו ביסט שוין אן אלטער מאן, אביסעל עובר בטל, און דוא דארפסט דיך לאָזען פֿיהרען פון מענשען וואָס האָבען מעהר טאַקט וויא דוא.“

ליער האָט דערצו ניט געקענט אַיינשטימען און ערקלעהרט, אז ער וועט פֿערבלייבען מיט אלע זיינע ריטער ביי זיין טאכטער רעגאן. און ווען רעגאן וועט דערצו ניט אַיינשטימען, וועט ער בעסער אוועקפֿאָהרען צו זיין טאכטער נאָך פֿראנקרייך, וועלכע האָט וועניגער אורזאכע ווי זיי איהם ליֵעב צו האָבען. ארעמער ליער, ער האָט געהאט א גרויסען טעות ווען ער האָט געמיינט, אז רעגאן איז בעסער וויא גאנעריל. נאָך מעהר, זי האָט זיך באַלד ארויסגע־ווייעזען, אז זי קען איבערשטייגען איהר שוועסטער אין אונבארעמהערציג־קייט. זיא האָט איהם ערקלעהרט, אז 25 ריטער זיינען אויך גענוג פֿאַר איהם. דאן האָט זיך ליער געווענדעט צו גאנעריל און געזאָגט, אז ער וועט צוריק קעהרען מיט איהר, ווייל 50 ריטער איז דאָך בעסער ווי בלויז 25.

אָבער גאנעריל האָט אויך שנעל תרטה געהאט און געזאָגט, וואָס טויג איהם נאָך איבערהויפט ריטער? ער קען זיך לאָזען בעדיענען פון איהרע אַייגענע ריטער.

אזוי אַרונטערשליידערן אַ קעניג און אַ פֿאָטער, איז שוין געווען צו פֿיעל. ער האָט עס מעהר ניט געקענט ערטראָגען. ער האָט געשריען און געליארמט, אָבער ער איז געווען הילפלאָז, ער האָט נאָך ניט געקענט טהון. אין דרויסען האָט געוויטהעט אַ פֿירכטערליכער שטורם, אָבער איי

קעניג ליער.

דער צו פערבלייבען מיט איינער פון דיעזע שלאנגען, האָט ער בעשלאָסען זיך בעסער איבערצוגעבען דעם ווילדען שטורם, וועלכער האָט ניט געקענט זיין ערגער וויא זיינע טעכטער. ער האָט אַלזאָ געהייסען שפּאַנען זיינע פּערד אוועקצופאַהרען.

דער ווינט האָט זיך געשטאַרקט, דער רעגען האָט געקלאַפט מיט גרויסער געוואַלט און דער דונער האָט שרעקליך געקראַכט. ער איז אוועק און זיינע טעכטער האָבען איהם געלאָזט געהען.

פיעלע טיילען האָט ער אזוי געוואַנדערט.

„קראַך דאָ ווילדער דונער!“ האָט דער אַלטער קעניג געשריען, „רוישט איהר צולאָזענע ווינטען, שטורמט און וויטהעט, צושמעטערט דיא ערד, שליידערט זיא אַרײַן אין קאַכעדיגען ים, זאָל אַלעס אונטערגעהען, קיין זאך זאָל בלייבען ווען עס געפינען זיך אַזעלכע אונדאַנקבאַרע בעסטעס וויא מענשען זיינען!“

דער אַלטער קעניג איז געבליעבען אַליין, בלוז זיינע צוויי טרייעסטע בעגלייטער, דער הויפּנאַר און קאַיוס, האָבען פון איהם ניט אָבגעטרעטען.

דיא פינסטערניס איז געוואָרען געדריכטער און קאַיוס האָט אויסגער

רופען:

„אָד, הערר! וואו זייט איהר? אפילו ברואים וואָס לייעבען דיא נאַכט קענען ניט וועלען אזא נאַכט וויא מיר האָבען. דער שרעקליכער שטורם האָט פּערטריעבען דיא חיות אין זייערע בעהאַלטענישען. דעם מענ־שען'ס נאַטור קען ניט אַריבערטראָגען דיא צרות אָדער שרעקען.“

ליער האָט געענטפּערט, אז דאָס אַלעס איז נאָך גאָר ניט געגען דעם גרויסען שמערץ וואָס ער טראָגט אין זיין אַלטער ברוסט.

קאַיוס האָט איהם ענדליך בעוואויגען אַריינצוגעהען אין אַ קליין שטיבעל. דער הויפּנאַר איז פריהער אַרײַן זעהען וואָס דאָרט איז און איז אַרויסגעלאָפען מיט שרעק, ערקלערענדיג, אז ער האָט דאָרט געטראָפען אַ גייסט. אַן אונטערווכונג האָט אָבער בעווייעזען, אז דער גייסט איז בלוין געווען אַן אַרעמער בעטלער.

אזוי האָט ליער דאָרט צוגעבראַכט דיא נאַכט, און גאַנץ פריה, מיט דער הילף פון עטליכע געטרייע צוריקגעבליעבענע ריטער, האָט ער איהם אוועקגעפיהרט אין זיין פּרעכטיגען פּאַלאַטץ פון דאָווער. ער אַליין, אַלס מאַרקוז קענט, איז גלייך אוועקגעפאַהרען קיין פּראַנקרייך און דאָרט אָב־געשילדערט פאַר קארדעליאַן וואָס עס איז געוואָרען פון איהר פּאַטער.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

קארדעליא האָט אלעס אויסגעהערט וויא אין אַ חלום. זיא האָט גוט געקענט איהרע שוועסטער, אָבער אזא רציהה האָט זיא זיך פון זיי ניט געקענט פאַרשטעלען. מיט טרעהרען אין דיא אויגען האָט זיא געדעמען איהר קעניגליכען מאַן ער זאָל איהר געבען מיליטער און ערלויבען אָבצוריווען נאָך בריטאניען אום צו בעשמראפען איהרע אונמענשליכע שוועסטער. דער קעניג האָט ערפילט איהר וואונש און זיא האָט געלאַנדעט מיט אַן אַרמעע אין דאָווער.

דער אונגליקליכער ליער איז שוין ביי דיעזער צייט געווען פאָל-שטענדיג משוגע. דער גרויסער שמערץ האָט צושטערט זיין פערשטאָנד. אין אזא לאַגע איז ער געלאָפּען פון דעם פּאַלאַטי, און מען האָט איהם געפונען וואַנדערענדיג מיט אַ שטרויענע קרוין אויף זיין קאָפּ און זינגענדיג.

דיא גוטע קארדעליא האָט צוזאַמען גערופּען איהרע ערצטע און זיי פערשפּראַכען אוועקצוגעבען איהר גאַנצעס פערמעגען, אבי זיי זאָלען קורירען איהר פאָטער. זיי האָבען אלעס מעגליכע אָנגעווענדעט, און אין אַ קורצער צייט ארום, האָט ליער געקענט בעגעגענען זיין טאָכטער.

דיא צוזאַמענקונפט איז געווען אַ ריהרענדע. שאַנדע, פרייד און שמערץ האָבען אָנגעפילט דעם אלטען מאַן'ס האַרץ דערזעהענדיג נאָך אַמאָל זיין גוטע און אמת-ליעבענסווירדיגע טאָכטער. זיא וויעדער האָט איהם געקושט און געהאַלט, און זיין משוגעת האָט איהם אָפּטמאָל צומישט און ער האָט. ניט געוואוסט וואָס עס געהט פאַר.

באַלד האָט אָבער וויעדער צוריק געקעהרט זיין פערשטאָנד, און אלט און געבראַכען וויא ער איז געווען, איז ער געפאלען אויף זיינע קניעס פאַר קארדעליא'ן און זיא געבעטען אום פערצייהונג.

„ניין, ניין, פאָטער“, האָט זיא געזאָגט וויינענדיג און אויך ניעדער געקניעט. „ניט דוא דאַרפסט פאַר מיר אזוי שטעהען. וואָס איך טהו איז עס מיין פליכט אַלס דיין קינד. שטעה אויף, פאטער, און בענש מיך.“

זיא האָט איהם געקושט און געמורמעלט: „אך, פאטער, איך וויל אוועקקושען מייע שוועסטער'ס בייזקייט און שלעכטסקייט פון דיר... שעהמען מענען זיי זיך וויא זיי האָבען געהאַנדעלט געגען דיר...“

דאן האָט זיא איהם מיטגעטהיילט, אז זיא איז געקומען מיט אַן אַרמעע איהם צו העלפען און איהם וויעדער גליקליך מאַכען. קארדעליא איז פערבליעבען געבען איהר אונגליקליכען פאטער. מיט

קעניג ליער.

דער הילף פון דיא דאקטוירים איז איהר לאנגזאם געלונגען איהם ביכ-
לעכווייז צו טרייסטען און וויעדער אויפמונטערן.

אין דערזעלבער צייט וועט זיין אינטערעסאנט צו זעהען וואָס עס
איז געוואָרען פון איהרע צוויי שוועסטער.

דיעזע בייע און גיפטיגע שלאנגען, וועלכע האָבען אזוי געמיינ גע-
האנדעלט געגען זייער גוטען אלטען פאטער, האָבען ניט געקענט זיין בעסער
צו זייערע מענער.

עס איז מערקזיירדיג, דאָס שלעכטע ברואים בלייבען אמאָל דורך
אומשטענדען גוט, און אזוי שנעל וויא זיי האָבען א געלעגענהייט, קענען
זיי זיך מעהר ניט בעהאלטען.

זייענדיג קעניגניס און אליין בעלי-בתיים, האָבען זיי ארונטערגע-
וואָרפען פון זיך יעדע פליכט צו זייערע מענער. אפילו פאר דער וועלט
האָבען זיי מעהר ניט געצויגט קיין לייעבע און טרייהייט צו זיי.

אינטערעסאנט איז אָבער געווען, וואָס דאָס שיקואל האָט זיי גע-
פיהרט, אז ביידע זאָלען זיך פערלייבען אין איין מאן. דייעזער מאן איז
געווען א געוויסער ערמונד, דער אונגעזעצליכער זוהן פון דעם מאַרקוז
גלאוסטער. בעסער געזאָגט, ערמונד דער מוזר. דייעזער ערמונד, דורך
זיינע אינטריגען, איז איהם געלונגען צו שטירצען זיין ברודער עדנאר, דאָס
הייסט, עדנאר, וועלכער איז געווען דער געזעצליכער זוהן פון דעם מאַרקוז
גלאוסטער, האָט געמוזט אויפגעבען זיין ירושה און ערמונד איז געוואָרען
הער גאנצער יורש.

אין אלגעמיין איז ערמונד געווען א שעהן שטיקעל סחורה, און אין
איהם האָבען זיך דיא צוויי טהייערע שוועסטער פערלייבעט.

דאן האָט פאסירט וואָס דער דיוק פון קארנוואלל, רעגאנ'ס מאן,
איז פלוצלונג געשטאָרבען. רעגאנ האָט באלד ערקלעהרט, אז זיא געהט
חתונה האָבען מיט ערמונד'ן. דאָס האָט אָבער באלד דערוועקט גאנעריל'ס
אויפערזוכט, און ניט קלערענדיג קיין סך, האָט זיא באלד אָבגעשאפט איהר
שוועסטער פון דעם וועג, דערמיט וואָס זיא האָט זיא פער'ס'ט.

גאנעריל'ס אייגענער מאן האָט זיא אָבער געפאקט ביי דייעזען מאַרד
און אויך ענדעקט איהר זינדיגע לייעבע און ער האָט זיא ארעסטירט. אין
איהר פערצווייפלונג האָט זיא זיך גענומען דאָס לעבען.

אזוי האָט זיך געענדיגט דיא קאריערע פון דייעזע צוויי גיפטיגע
ברואים.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

וועהרענדר יעדער האָט אָבער געשטוינט איבער דיעזער גערעכטער שטראף וואָס האָט בעפאלען דיא צוויי פערברעכערינס, איז דערווייל פאָר-געגאנגען אַ שווערער און בלוטיגער קאמפף צווישען קארדעליא'ס ארמעע און דיא ארמעען פון איהרע שוועסטער, וואָס זיי האָבען אַרויסגעשיקט געגען איהר. דער סוף איז געווען, וואָס רעגאנ'ס און גאנערי'ס סאָלאַטען האָבען געזיעגט, קארדעליא איז געפאנגען געוואָרען און איהר ארמעע צו-שלאָגען. דיא גומע און ערעלע קארדעליא האָט זיך דאן אויך גענומען דאָס לעבען.

דיא גומע מיט דיא שלעכטע זיינען אַלזאָ געפאלען צוזאמען און ליער איז געבליעבען גאָר אָהן קינדער. ער האָט אָבער ניט פיעל געלעבט אום צו פערטראָגען דעם גרויסען שמערץ. דער מייט האָט זיך אויף איהם דערבארעמט און געמאכט אַ סוף אויך פון זיין לעבען.

איידער דער אַלטער ליער איז געשטאָרבען, האָט דער מאַרקיו קענט זיך געגעבען צו דערקענען צו ליער'ן, און איהם דערצעהלט, אז ער איז עס געווען וואָס האָט איהם איבעראַל נאָכגעפאָלגט אַלס זיין דיענער קאָיום. ליער'ס צורודערטער און געשמערטער געדאנקען האָבען אָבער ניט געקענט גענוי פערשמעהען וואָס עס האָט פאַסירט. דער אונגליקליכער אַלטער מאַן האָט אַלזאָ געשלאָסען זיינע אויגען ניט בעגרייפערדיג אַקוראט וואָס עס איז פאָרגעגאנגען.

עס האָט זיך נאָכהער אַרויסגעוועזען, אז דער דיוק פון אַלבאני, איז געווען גאַנץ אונשולדיג אין דיא האַנדלונגען פון זיין פרוי גאנעריל. ער איז ניט געווען איינפערשטאנען מיט איהר וויא זיא האָט בעהאַנדעלט איהר פאָטער.

ער, דער דיוק פון אַלבאני, האָט אַלזאָ בעשטיגען דעם טהראָן און איז געוואָרען בריטאַניע'ס קעניג.

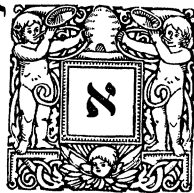

דער קויפמאן פון ווענעדיג (שיילאק)
נאך דעם אורטייל

דער קויפמאן פון ווענעדיג.

(שיילאָק)

יין ווענעדיג האָט געוואָהנט אַ איד מיט דעם נאָמען שייך
לאָק. ער איז געווען אַ פּראָצענטניק, און ער האָט
געמאַכט אַ גרויסעס פערמעגען לייזענדיג געלד אויף
פּראָצענט צו דיא דאָרטיגע קריסטען.

שיילאָק האָט ניט איבריג ליעב געהאַט זיינע
קריסטליכע שכנים, און דיא קריסטען האָבען איהם נאָך
וועניגער געליעבט. איינער פון זיי, אַ געוויסער אנטאָניא, אַ יונגער
קויפמאן פון ווענעדיג, האָט איבערהויפט געהאַסט שייילאָק'ן. ווען אַנ-
טאָניא האָט בעגעגענט שייילאָק'ן אויף דער ריאלטאָ (מאַרק), האָט ער איהם
געזודערלט און בעליידיגט. שייילאָק האָט געשוויגען, אָבער ער האָט דער-
ווייל געפלאַנט זיך נוקם צו זיין אָן איהם.

אנטאָניא האָט געהאַט אַ גוטען פריינד, אַ געוויסען באַסאָניאָ.
דיעזער באַסאָניאָ איז געווען אַ וואוילער יונג, אַ קליינער עושר און ליעב
געהאַט צו לעבען איבער זיינע איינקינפטע. באַסאָניאָ האָט דערפאַר אָפט
בענעטהיגט געלד און אנטאָניא האָט איהם אימער געהאַלפּען.

איינמאָל איז באַסאָניאָ געקומען צו אנטאָניא'ן און איהם דערזעהלט
אַזא געשיכטע: ער ליעבט שוין זייט לאַנג אַ יונגע און שענהע דאַמע. מיט
אַ קורצער צייט צוריק איז איהר פאַטער געשטאַרבען און איהר איבערגע-
לאָזט אַ גרויס פערמעגען. יעצט וויל ער זיך ווענדען צו דיעזער דאַמע און
דאַרף ערשיינען וויא עס פאַסט וועניגסטענס פאַר אַ רייכען מאַן. ער האָט
אָבער קיין געלד ניט און ער פערלאַנגט, אַז אנטאָניא זאָל איהם אויסבאַרגען
דיא נעטהיגע סומע.

גראדע דאַמאָלס האָט אָבער אנטאָניא קיין געלד ניט געהאַט. זיין
גאַנצעס פערמעגען איז געווען אַריינגעלעגט אין שיפען מיט סחורה וואָס

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

האָבען געדארפט אָנקומען. אָבער אום צו העלפען זיין פריינד, האָט ער בעשלאַסען זיך צו ווענדען צו שיילאָק'ן און גאראנטירען פאר דעם געלד מיט זיינע שיפען.

אנטאָניא און באסאניאָ זיינען דאָן ביידע אוועק צו שיילאָק'ן און פערלאנגט ער זאָל אויסבאָרגען דריי טויזענד דוקאטען, און גאראנטירען פאר דער הלאה מיט דער סחורה אויף דיא שיפען.

ווען שיילאָק האָט דאָס געהערט, האָט ער געמורמעלט צו זיך אליין:—

„אך, ווען איך זאָל איהם אמאָל קענען אריינכאפען, וואָלט איך מיך מיט איהם אָבערעכענט פאר אלע אלטע זשבונוט. ער האסט אונזער איר דינע נאציאָן, און ווען מיר קומען צווישען סותרים, שפאָטעט ער און זידעלט מיך פאר מיינע גוט־פערדיענטע מציאות וואָס ער רופט פראָצענט. פער־פלוכט זאָל איך זיין ווען איך וועל איהם פערצייהען!“

אנטאָניא האָט געזעהען וויא דער איד איז פערטראַכט, האָט ער

געזאָגט:

„הערסטו שיילאָק? ווילסטו מיר לייהען דאָס געלד?“

שיילאָק האָט געענטפערט:

„סיניאָר אנטאָניאָ! אויף דער ריאַלטיאָ האָסטו מיך מעהרערע מאָל און זעהר אָפט געזידעלט פאר מיין געלד און פאר מיינע פראָצענטען, און איך האָב אלעס ערטראַגען מיט אַ געדולדיגען ציה מיט דיא אַקסלען, ווייל ליידען איז דער חותם פון מיין גאנצער נאציאָן. דאָן האָסטו מיך גערופען אונגלויביגער, האַלז־שניידער, געשפיגען אויף מיינע אידישע קליידער און מיך געשטויסען מיט דיין פוס, פונקט וויא איך וואָלט געווען אַ הונד. איצט קומסטו צו מיר און פערלאנגסט מיין הילף; דוא קומסט און פערלאנגסט שיילאָק זאָל דיר באָרגען געלד. האָט אַ הונד געלד? קען אַ הונד לייהען דריי טויזענד דוקאטען? זאָל איך אפשר פאר דיר ניעדערקניען און זאָגען, גנעדיגער הערר, דוא האָסט אויף מיר געשפיגען לעצמען מיטוואָך, אַ צוויי־טעס מאָל האָסטו מיך גערופען הונד, און פאר אלע דיעזע קאָמפלימענטען זאָל איך דיר לייהען געלד?“

„הער אויס שיילאָק“, האָט אנטאָניא געענטפערט, „איך קען דיר

וויעדער טהון דאָסזעלבע, דייך רופען הונד, אויף דיר שפייען און דייך פער־שטויסען. ווען דוא ווילסט מיר לייהען דאָס געלד, דאָן טהו ועס ניט אלס אַ פריינד, זאָנדרען באָרג עס מיר אלס אַ שונא, כרי, ווען איך וועל עס דיר

דער קויפמאן פון ווענעדיג.

ניט אָבגעבען אין דער צייט, זאָלסטו קענען טהון מיט מיר וואָס עס וועט דיר מעגליך זיין."

"זעה נאָר זעה," האָט שוילאָק געזאָגט, "וויא ער צוקאָכט זיך! איך וואָלט וועלען זיין פריינדליך צו דיר און האָבען דיין פריינדשאַפט, לאָמיר פּערגעסען אָן דיא חרפות וואָס דוא האָסט אויף מיר געבראַכט. איך וועל דיר געבען וואָס דוא פּערלאַנגסט און איך פּאָדער קיין פּראָצענט פאַר מיין געלד."

דיא לעצטע ווערטער וואָס שוילאָק האָט געזאָגט, האָט ער ניט גע- מיינט. אנטאָניאָ האָט אָבער גערעכענט, אז ער איז ערנסט. אנטאָניאָ האָט נאָטירליך איינגעשטימט צו נעהמען דאָס געלד. בלויז איין זאך האָט שוילאָק פּערלאַנגט, און דאָס איז געווען, אז זיי זאָלען ביידע אוועק צו אַן אַדוואָקאַט און דאָרט זאָל אַנטאָניאָ אונטערשרייבען אַ מיין שפּאַס-קאָנטראַקט, דאָס הייסט, ווען ער וועט ניט האַלטען קיין וואָרט און ניט אָבגעבען דאָס געלד אין צייט, דאָן זאָל שוילאָק האָבען אַ רעכט אויסצושניידען אַ פּונט פלייש פון אירגענד אַ טהייל אין אַנטאָניאָ'ס קערפּער.

"צופריעדען!" האָט אַנטאָניאָ אויסגעשריען. "איך וועל אונטער- שרייבען דעם קאָנטראַקט און צוגעבען, אז אין אַ אידען איז אויך דאָ גוטעס". באַסאָניאָ האָט ניט געוואָלט ערלויבען זיין פריינד זאָל אונטערשריי- בען אזא קאָנטראַקט. וועהרענד זיי ביידע האָבען אזוי גע'מענה'ט, האָט שוילאָק בעמערקט:

"טוין נאָט! וואָס פאַר אַ פּערדעכטיגע מענשען דייעזע קריסטען זיינען! זייערע אייגענע שלעכטע האַנדלונגען פיהרען זיי דערצו צו פּער- דעכטיגען אויך אַנהערע. איך בעט דיר, זאָג מיר נאָר באַסאָניאָ, ווען ער זאָל ברעכען דעם קאָנטראַקט, וואָס וועל איך פּראָפּיטירען דערפון? אַ פּונט פלייש ארויסגענומען פון אַ מענשען איז ניט אזא טהייערע מציאה; עס האָט אפילו ניט ווערט אַזוי פּיעל וויא שפּעסען אָדער רינד-פלייש. איך זאָג, אום זיך איבערצובעטען מיט איהם, באָט איך אָן דייעזע פריינדי- שאַפט. אויב ער איז צופריעדען, גוט, ווען ניט, אַדיע."

ענדליך, געגען דער איינשטימונג פון באַסאָניאָ'ן, האָט אַנטאָניאָ אונטערגעשריבען דעם קאָנטראַקט.

דיא רייכע דאָמע, מיט וועלכער באַסאָניאָ האָט געוואָלט הייראַטהען, האָט געוואָהנט געבען ווענעדיג, אין בעלמאָנט. זיא האָט געהייסען פּאַרטיאַ, זעהר אַ שעהע און אַ קלוגע.

שעקפייער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

מיט א צייט שפעטער, איז באסאניא, וועלכער האָט שוין געהאט געלד, אוועק צו איהר, בעגלייטעט פון פיעלע דיענער און זיינער א פריינד מיט דעם נאָמען גראטיאנאָ. עס האָט ניט פיעל געדויערט און פארטיא האָט איינגעשטימט צו היראָטהען מיט באסאניא'ן. ביי דיעזער געלעגענהייט האָט זיא איהם געשענקט א רינג, און באסאניא האָט א נרד געטהאָן, אז ער וועט זיך מיט דיעזען רינג קיינמאָל ניט שוידען.

אין דער זעלבער צייט האָט באסאניא געפונען פאר געטהיג מיט צוטהיילען פארטיא'ן, אז אויסער זיין אדעליגען שטאם, פערמאָנט ער קיין זאך. זיא האָט איהם ערקלעהרט, אז זיא איז רייך גענוג און איז צופריעדן דען מיט איהם צו היראָטהען וויא ער שטעהט און געהט.

פארטיא האָט געהאט א יונגע גאָווערנאנטין מיט דעם נאָמען נאָריססאָ. באסאניא'ס פריינד, גראטיאנאָ, האָט זיך געליעבט מיט נאָריססאָ'ן. נאָכדעם וויא פארטיא האָט איינגעשטימט צו היראָטהען מיט באסאניא'ן, האָט גראטיאנאָ געבעטען פאָרטיא'ן זיא זאָל איהם ערלויבען חתונה צו האָבען מיט איהר גאָווערנאנטין. זיא האָט גלייך איינגעשטימט און עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו פייערן ביידע חתונות צוזאמען.

אזוי האָבען דיא געליעבטע פערבראכט אָפט צוזאמען. אין א טאָג, ווען באסאניא איז געווען אין פארטיא'ס פאלאטין, האָט ער ערהאלטען א בריעף, און וויא ער האָט איהם איבערגעלעזען איז ער זעהר בלאָס גע-וואָרען.

באסאניא האָט זיך דאָן געווענהעט צו פארטיא'ן און איהר מיט געטהיילט וויא אזוי זיין פריינד אנטאָניא האָט פאר איהם געקריגען דיא דריי טויזענד דוקאטען, און נאכהער האָט ער פאר איהר פאָרגעלעזען אַני טאָניא'ס בריעף, וואָס האָט געהאט פאָלגענדען אינהאַלט :

„טהייערער באסאניא ! מיינע שיפען זיינען אַלע אונטערגעגאנגען.
„מיין קאָנטראַקט מיט דעם אַידען איז געבראָכען. און אזוי וויא איד קען
„מיין חוב נאָר בעצאָהלען מיט מיין לעבען, וואָלט איד וועלען דו זאָלסט
„זיין ביי מיין טויט. פון דעסטוועגען, אויב טראָטז דיין לעבע פאר מיר
„קענסטו אַלין ניט קומען, דאן...“

ווען ער האָט איבערגעלעזען דעם בריעף, האָט פארטיא אויסגע-שריען :

„מיין טהייערער ! ווער שנעל פערטיג מיט אַלע דינע געשעפטען און פאָהר גיך אוועק, דוא האָסט וויפיעל געלד דוא ווילסט, אפילו צוואַנציג

דער קייפמאן פון ווענעדיג.

מאָל אזוי פיעל זאָלסטו בעזאָהלען איידער דין טהייערן פריינד זאָל אפילו געקרימט ווערען אַ האר אויף זיין קאָפּ.

פארטיא האָט נאכהער ערקלעהרט, אזוי וויא זיא וויל באסאניא זאָל האָבען א געזעטצליכעם רעכט איבער איהר געלד, זאָלען זיי כאלד, אין דעמזעלבען טאָג חתונה האָבען. דיא חתונה איז געפויערט געוואָרען צווישען באסאניא און פארטיא און צווישען גראטיאנא און נעריסא. באסאניא און גראטיאנא זיינען דאן ביידע אוועקגעפאָהרען קיין ווענעדיג וואו זיי האָבן געטראָפּען אנטאָניא'ן אין געפענגניס.

דער צאָהל־טאָג איז שוין געווען פאָראיבער און שוילאָק האָט בשום אופן ניט געוואָלט אָננעהמען דאָס געלד וואָס באסאניא האָט איהם אָנגעד- באַטען. אלעס וואָס ער האָט געוואָלט, איז געווען אַ פונט פלייש. מען האָט דאן בעשטימט ווען דער פראָצעס זאָל פאָרקומען פאר דעם פריינד פון ווענעדיג.

פארטיא האָט געהאַט אַ פריינד אין ווענעדיג, אַן אַדוואָקאַט מיט דעם נאָמען בעלאריא. אזוי שנעל וויא איהר מאַן איז אוועק געפאָהרען, האָט זיא געשריעבען בעלאריא'ן אַ בריעף, איהם בעקאנט מאַכענדיג מיט אלע איינצעלע היימען פון דעם פראָצעס און פערלאַנגט פון איהם אַ ראַטה, וויא אַנטאָניא דאַרף פערטהיידען ווערען. זיא האָט אויך געבעטען ער זאָל איהר בעוואַרען דיא קליידער אָדער אונטערמע פון אַן אַדוואָקאַט.

ווען פארטיא האָט דאָס אלעס ערהאַלטען האָט זיא זיך פערקליידעט אלס אַדוואָקאַט און איהר גאָווערנאַנטקע נעריסא האָט זיך פערקליידעט אלס געהילף. ביידע זיינען דאן אוועקגעפאָהרען און אָנגעקומען קיין ווענעדיג אין טאָג פון דעם פראָצעס.

זיי זיינען אריין אין געריכטהויז און פארטיא האָט איבעררייכט דעם פריינד אַ בריעף פון בעלאריא, וואו דער לעצטער בעהויפטעט, אַז ער איז קראַנק, און אַנשטאָט איהם זאָל דער יונגער באַלטהאזאר (אזוי האָט זיך פארטיא גערופען), פיהרען דעם פראָצעס אין דער פערטהיידעניג פאר אַני טאָניא'ן. דער פריינד האָט זיך אפילו שטאַרק געוואונדערט אויף דער יונגער פון דעם אַדוואָקאַט, אָבער ער האָט דעם וואונש ערפילט.

איידער מיר געהען ווייטער שילרען וואָס עס איז פאָרגעקומען ביי דעם פראָצעס, וויא שוילאָק איז געבליעבען האַרטנעקיג און געוואָלט דורכ- אויס אַ פונט מענשען־פלייש, וועלען מיר פריהער איבערגעבען שוילאָק'ס טענות. אָט זיינען זיינע ווערטער (אין אַ גענויער איבערזעצונג):

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

(יא, איך וויל דאָס פונט פלייש) „צו כאַפּען פיש דערמיט; ווען עס וועט קיין אנדערע זאך ניט ערנעהרען, וועט עס ערנעהרען מיין ראַכע. ער האָט מיך געשענדעט און מיר געשאַדעט אויף אַ האַלבען מיליאָן; געלאַכט פון מיין היזק, געשפּאַטעט פון מיין פּערדיענסט, חוּק געמאַכט פון מיין נאַ-ציאָן, אַבגעשלאָגען מייןע מציאות, אַבגעקיהלט מייןע פּריינד, אונטערגע-העצט מייןע שונאים; און וואָרום איז דאָס אַלעס געווען? בלויו דערפאַר וואָס איך בין אַ איד! האָט אַ איד ניט קיין אויגען? האָט ער ניט קיין הענד, גליעדער, חושים, ליבע, נייגונגען? איז ער ניט גענעהרט מיט דערזעלבער נאָהרונג, פּערוואַנדעט מיט דיזעלבע וואַפּען, אונטער-וואַרפען צו דיזעלבע קראַנקהייטען, געהיילט מיט דיזעלבע מיטלען, גע-וואַרטט און געקיהלט דורך דעם זעלבען זומער און ווינטער וויא דער קריסט? ווען איהר שמעכט אונז, רינט ניט אונזער בלוט? ווען איהר קיצעלט אונז, לאַכען מיר ניט? ווען איהר פּערגיפטעט אונז, שטאַרבן מיר ניט? און ווען איהר פּהוט אונז אונרעכט, זאָלען מיר ניט זוכען נקמה? ווען מיר זיינען וויא איהר אין אַלע אנדערע זאַכען, וועלען מיר צו אייך עהנליך זיין אויך אין דעם. ווען אַ איד בענעהט אונרעכט געגען אַ קריסט, וואָס זאָל ער וואַרטען? ראַכע. ווען אַ קריסט בענעהט אונרעכט געגען אַ אידען, וואָס זאָל זיין דיא שטראַף לויט קריסטליכען ביישפּיעל? ראַכע, געוויס!“

אָט אין דיזען גייסטעס-צושטאַנד איז געווען שיילאַק ווען דער פּראַצעס האָט אָנגעפּאַנגען.

פּאַרטיא האָט זיך אַרומגעקוקט און בעמערקט שיילאַק'ן פון איין זייט — שיילאַק, האַרט, ענטשלאַסען, ראַכע-זיכמיג, און באַסאַניא'ן פון דער צוויי-טער זייט שמעהענדיג נעבען אנטאַניא'ן.

צום אָנפּאַנג האָט זיא זיך געווענדעט צו שיילאַק'ן. זיא האָט איהם ערקלעהרט, אַז לויט דיא געזעטצע פון ווענעדיג, האָט ער אַ פּאַלשמענדיגעס רעכט צו האַלטען אנטאַניא'ן ביי זיין קאַנטראַקט, אָבער מיטלייד, דיזעז שעהען הימלישע מתנה, שמעהט העכער פון אַלעס און ער דאַרף פּערצייהען. שיילאַק האָט זיך געהאַלטען ביי זיינעם, אַז ער וויל דער קאַנטראַקט זאָל דורכגעפיהרט ווערען.

„קען ער דען ניט בעצאָהלען דאָס געלד?“ האָט זיא געפּרעגט.
ביי דיזעז ווערטער האָט באַסאַניא איהם אָנגעבאָטען צוויי מאָל דריי טויזענד דוקאַטען, אָבער שיילאַק האָט ניט געוואָלט קיין געלד, ער האָט פּערלאַנגט אַ פונט קריסטליכעם פלייש.

דער קויפמאן פון ווענעדיג.

באסאניא, אלץ מיינענדיג, אז דער יונגער אדוואקאט איז א פרעמד דער, האָט געבעטען, אז פארטיא זאָל העלפען אביסעל אומדרעהען דאָס געזעץ. אָבער פארטיא האָט געענטפערט. נאנץ ערנסט, אז דיא געזעטצע טאָרען ניט געשטערט ווערען. ווען שיילאַק האָט דאָס געהערט, האָט עס איהם אויסגעוויזען, אז זיא האַלט פאַר איהם. ער האָט דאָן אויסגעשריען מיט בעוואונדערונג:

„אך, קלוגער, יונגער ריכטער, וויא איך עהרע דיך! דוא ביסט פיעל עלטער אין חכמה וויא אין דיין אויסזעהען!“

פארטיא האָט דאָן געפאָדערט, אז שיילאַק זאָל איהר געבען איבער לעזען דעם קאָנטראַקט. ווען זיא האָט דאָס איבערגעלעזען, האָט זיא בע-מערקט:

„דיעזער קאָנטראַקט איז שוין געבראַכען, און לויט דעם, קען דער איד געזעטצליך פאָדערן דאָס פונט פלייש וואָס זאָל אויסגעשנימען ווערען פון דעם פלאַטין נאָהענט צו אַנטאָניא'ס האַרץ.“

דאָן האָט זיא זיך געווענדעט צו שיילאַק'ן און אזוי געזאָגט:

„זיי באַרמהערציג, נעהם צו דאָס געלד און לאָז מיך צורויסען דעם קאָנטראַקט.“

„איך שווער“, האָט שיילאַק געענטפערט, „אז עס איז נישטאָ קיין קראַפט אין א געוועהנליכער צונג מיך צו ענדערען.“

„אויב אזוי, אַנטאָניא“, האָט פארטיא געזאָגט, „דאָן מוזטו זיך פאָרבעריימען; גיב דיין ברוסט איבער צום מעסער.“

שיילאַק האָט דערווייל אַרויסגענומען א מעסער און דאָס אָנגעהויב בען צו שאַרפען.

„אַנטאָניא“, האָט באַסאניא געזאָגט צו זיין פריינד, „איך בין פער-הייראטעט צו א פרוי וואָס איז ביי מיר פונקט אזוי טהייער וויא דאָס גאנץ צע לעבען; אָבער דאָס לעבען אליין, מייז פרוי און אלעס אין דער וועלט איז ביי מיר ניט געשעצט מעהר וויא דיין לעבען. איך וואַלט פערלוירען אלעס, איך וואַלט אלעס מקריב געווען אבי דיך צו ראַטעווען פון דיעזען טייוועל.“

ווען פארטיא האָט געהערט דיעזע ווערטער, האָט זיא געזאָגט צו באַסאניא'ן:

„אייער פרוי וואַלט איך זעהר וועניג געדאַנקט, ווען זיא זאָל דאָ זיין און הערען אזעלכע ווערטער פון אייך.“

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

גראטאינא, וועלכער האָט געמיינט, אז ער דאַרף אלעס נאַכטהאַן כאסאניא'ן, האָט געזאָגט — וועהרענד נעריססא, אלס אדוואָקאטען-געהילף האָט געהערט: „איך האָב אַ פרוי, וועלכע איך ליעב זעהר; איך וווינש מיר, הלואי וואָלט זיא געווען אין הימעל, און דאָרט פיעללייכט וואָלט זיא גע-קענט בעטען עמיצען ער זאָל אומענדערן דעם בעשלוס פון דיעזען הינטישען אידען.“

נעריססא האָט געענטפערט:

„עס איז נוט וואָס איהר זאָגט דאָס הינטער איהר רוקען, ווען זיא וואָלט דאָס געהערט, וואָלט פערשוואונדען געוואָרען אייער שלום-בית.“

שיילאָק האָט דערווייל אויסגעשריען:

„מיר פערלירען צייט, זייט אזוי נוט און גיט מיר שוין ארויס דעם אורטהייל.“

יעדער איז געווען זעהר נייגערדיג צו הערען וואָס עס וועט ווייטער געשעהען. פארטיא האָט געפרעגט אויב דיא וואָג-שאַלען זיינען פארטיג אָבצירועגען דאָס פלייש. דאָן האָט זיא זיך געווענדעט צום אידען און אזוי געזאָגט:

„שיילאָק, דוא מוזט דאָ האָבען עפעס אַן ארצט, וועלכער זאָל אכטונג געבען, אז אנטאָניא'ן זאָל ניט אָברונען דאָס בלוט און ער זאָל שטארבען דערפון.“

דאָס שטעהט ניט דערמאָהנט אין קאָנטראַקט, האָט ער געענטד

פערט.

„אמת, עס שטעהט ניט דערמאָהנט אין קאָנטראַקט, אָבער וואָס איז דער חילוק? דוא וואָלסט דערמיט בלויז געטהאָן אַ גוטע זאך.“

„עס שטעהט ניט אין קאָנטראַקט דעריבער.“

„דאָן, האָט פארטיא פאָרטגעזעצט, „בעלאַנגט צו דיר אַ פונט פון אנטאָניא'ס פלייש. און דוא מענסט עס אויסשניידען פונקט פון זיין ברוסט. דאָס געזעמו ערלויבט עס, און דאָס געריכטהויז פסק'ענט עס דיר צו.“

„אך, קלוגער און גערעכטער ריכטער!“ האָט שיילאָק אויסגעשריען. שאַרפענדיג ווייטער זיין מעסער, האָט ער זיך געווענדעט צו אנטאָניא'ן און געזאָגט: „קום, מאַך דיר פארטיג.“

„ווארט אויס אַביכעל, איד!“ האָט פארטיא זיך אריינגעמישט. „עס

איז נאָך עפעס דאָ דערביי. דער קאָנטראַקט רעדט נאָר ניט איבער קיין בלוט. דיא ווערטער לוימען בלויז, „אַ פונט פלייש.“ ווען ביים אויסשנייד

דער קויפמאן פון ווענעדיג.

דען דאָס פונט פלייש וועסטו פּערגיסען נאָר איין טראָפּען קריסטליכעס בלוט, דאָן איז דיין הויז, דיין פּערמעגען, לויט דיא געזעמזע פון ווענעדיג, קאָנפּיסקירט פאַר דעם שטאַטט."

עס איז נאָטירליך געווען אונמעגליך אויסצושניידען אַ פונט פלייש און דערביי ניט פּערגיסען אפילו איין טראָפּען בלוט, און דאָך האָט אזוי גע- לויטעט דער קאָנטראַקט, פלייש און קיין בלוט. דאָס האָט געראַטעוועט אנטאָניא'ס לעבען. יעדער האָט אויסגעדריקט זיין בעוואונדערונג אויף דיע זען איינפאַל.

באסאניא האָט דאָן אויסגעשריען צו שפּאַמען פון שוילאָק'ן:

"אַד, קלוגער און גערעכטער ריכטער!"

ווען שוילאָק האָט געזעהען, אז ער האָט פּערלורען דאָס פונט פלייש, האָט ער וועניגסטענס געוואָלט ראַטעווען זיין געלד.

"דאָ האָסטו דאָס געלד!" האָט באסאניא אויסגעשריען.

"נאָר לאַנגזאַם, איילט זיך ניט", האָט פּאַרטייאַ ווייטער געזאָגט, "דעם אידען קומט קיין אַנדערע זאך אויסער דאָס וואָס עס שטעהט אין זיין קאָנ- טראַקט. שוילאָק, נעהם און שנייד אויס דאָס פלייש. אָבער גיב אַכטונג, קיין בלוט פּערגיסען. אויסער דעם זעה דוא זאָלסט ניט אַבשניידען ניט מעהר און ניט וועניגער וויאַ אַ פונט. ווען דאָס וועט זיין מעהר אָדער וועני- גער מיט איין לויט, ביסטו פּעראורטהוילט, לויט דיא געזעמזע פון ווענעדיג, צום טויט, און דיין גאַנצעס פּערמעגען בעלאַנגט צום סענאַט."

"גיט מיר מיין געלד און לאָזט מיר נעהען", האָט שוילאָק ווייטער געזאָגט.

"דאָ איז עס פּאַרבּערייטעט". האָט באסאניא געענטפּערט.

שוילאָק האָט אויסגעשטרעקט דיא האַנד צו נעהמען דאָס געלד,

ווען פּאַרטייאַ האָט איהם וויעדער צוריק געדאַלמטען.

"וואָרט אויס איד", האָט זיא געזאָגט, "לויט דיא געזעמזע פון ווע-

נעדיג, איז דיין פּערמעגען יעצט פּערשפּיעלט צום שטאַטט, ווייל דוא האָסט געמאַכט אַ קאָנספּיראַציע געגען דעם לעבען פון איינעם פון איהרע בירגער, און דיין אייגענעם לעבען איז יעצט אין דיא הענר פון דעם פּרינץ. דערפאַר, קניע ניעדער, איד, און בעט ער זאָל דיר פּערצויהען."

"אום דוא זאָלסט איינזעהען דעם אונטערשיעד פון דעם קריסטליכען

גייסט", האָט דער פּרינץ בעמערקט, "שיינט איד דיר דיין לעבען נאָך איידער

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

דוא בעטסט דערפאר. א העלפט פון דיין פערמעגען בעלאנגט צו אנטאניא'ן, און דיא אנדערע העלפט צום שטאט.

מיר דארפען דאָ בעמערקען, אז שיילאָק האָט געהאט איין קינד, איין טאָכטער דזשעסיקא, און דיעזע איז פון איהם ענטלאָפען און חתונה געהאט מיט אַ קריסט. זיינע פאטער-געפיהלע, געשענדעטע נאציאָנס-געפיהלע, האָבען דיא גוטע קריסטען ניט גענומען אין אנבעטראַכט. נאָר אום זיך צו צייגען גוט און באַרמהעריציג, האָט אנטאניא געזאָגט, אז ער בעשטעהט אָב צוגעבען שיילאָק'ן צוריק אַ העלפט פון דעם פערמעגען, ווען ער וועט בעד שטעהען אַנצושרייבען אַ צוואה, דאָס נאָכדעם וויא ער וועט שטארבען, זאָל דאָס פערמעגען געהערען צו זיין טאָכטער דזשעסיקא, וועלכע האָט חתונה געהאט מיט דעם קריסט לאַרענזא און דערמיט געבראַכען זיין פאטער-האַרץ. שיילאָק האָט דערצו איינגעשטימט, דאָן האָט ער געזאָגט:

„איך בין קראַנק, לאָזט מיך געהען אַהיים. שיקט דיא צוואה צו מיר און זיך וועל אָבשרייבען אַ העלפט פון מיין פערמעגען צו מיין טאָכטער.“ „געה דיר, געה“, האָט דער פרינץ געענטפערט, „און פּעדנעס ניט צו טהון וואָס דיא זאָגט. און ווען דיא וועסט חרטה האָבען אויף דיינע זינד און זיך שמד'ן, ווערען אַ קריסט, וועט דיר דער שטאָט אויך מוחל זיין און דיר אָנעבען צוריק דיא אנדערע העלפט פון דיין פערמעגען.“ דערמיט האָט זיך געענדיגט דער פּראָצעס.

דער פרינץ האָט שטאַרק בעוואונדערט דעם יונגען אַדוואָקאַט, (פּאַרטיא), און זיא איינגעלאָדען מיט איהם צו עסען מיטאג. אָבער אזוי וויא זיא האָט געוואָלט פריהער אַהיים פאַהרען נאָך בעלמאַנט, פאַר איהר מאן, האָט זיא געענטפערט:

„איך דאַנק הערצליך אייערע גנאָדען, אָבער אויך מוז שוין אַוועק.“ דער פרינץ האָט אויסגעדיקט זיין בעדויערן און זיך ווענדענדיג צו אנטאניא'ן, האָט ער בעמערקט:
„בעלוינט דיעזען העררען; ווייל, לויט וויא איך דענק, זייט איהר שטאַרק פערפליכטעט צו איהם.“
כאַסאַניא האָט זיך דאָן געווענדעט צו פּאַרטיא'ן מיט דיעזע ווער-

טער:

„זעהר ווירדיגער הערר, איך און מיין פריינד אנטאניא, האָבען מיר דיא עהרע אייך צו זאָגען, אז דורך אייער קלוגשאַפּט זיינען מיר היינט ניצול געוואָרען פון אַ שווערער פּלאַג. איך בעט אייך, איהר זאָלט אָננעהמען דיא

דער קויפמאן פון ווענעדיג.

דריי טויזענד דוקאטען וואָס מיר האָבען בעדארפט געבען דעם אידען.
„און מיר וועלען צו אייך זיין פערפליכטעט“, האָט אנטאָניא בעד
מערקט, „דאָס גאנצע לעבען“.

פארטיא האָט דאָס געלד ניט געוואָלט אננעמען. ווען כאסאניא
האָט זיא אָבער שטארק געבעמען, האָט זיא געזאָגט:

„ניט מיר אייערע האַנדשוה, איך וועל זיי טראָגען אלס אַן אנדענקען.“
באסאניא האָט שנעל אַרונטערגעצויגען דיא האַנדשוה און זיא האָט
בעמערקט איהר רינג אויף זיין פינגער. זיא האָט אַבזיכטליך איהם געהייר
סען אויסטהאָן דיא האַנדשוה כרי זיא זאָל קענען פערלאַנגען דעם רינג. דאָן
האָט זיא בעמערקט:

„און צו אַן אייביגעס אנדענקען, וועל איך טראָגען דיעזען רינג פון
אייער פינגער“.

באסאניא איז געווען זעהר בעטריבט הערענדיג אזא פאָדערונג און
ערקלעהרט, אז ער קען דעם רינג ניט אוועקגעבען, ווייל דאָס איז אַ מתנה
פון זיין ווייב, און ער האָט אַ נדר געטהון קיינמאָל זיך ניט צו שידען מיט
דיעזען רינג; אַז ער איז בערייט איהר צו געבען וואָס זיא וויל האָבען אין
ווענעדיג, אָבער ניט דעם רינג.

פארטיא האָט זיך געמאכט, אז זיא געפינט זיך שטארק בעלידיג.
„טהייערער באסאָניא“, האָט אנטאָניא זיך אריינגעמישט, „גיב איהם
דעם רינג; זאָל דיין ליעבע צו מיר און דעם גרויסען דיענסט וואָס ער האָט
פאַר אונז געלייסטעט שטעהען העכער איבער דער אונזופריעדענהייט פון
דיין פרוי“.

פארטיא איז דערווייל אוועק, און באסאניא האָט געגעבען גראטיאנא'ן
דעם רינג ער זאָל איהם נאָכטראָגען דעם יונגען אַרוואַקאָט.

אין דערזעלבער צייט האָט דער אַרוואַקאָטען געהילף, נעריסא, וועל־
כע האָט אויך געגעבען גראטיאנא'ן אַ רינג, פערלאַנגט ער זאָל איהר געבען
אַ מתנה. וועלענדיג נאָכטהאָן באסאניא'ן, האָט גראטיאנא אַרוועקגעגעבען
דעם רינג.

שפעטער האָט שטאַטגעפונדען אַ גאַנצער שמרייט איבער דיא רינגען,
ביז דיא גאַנצע קאמעדיע האָט זיך אויפגעדעקט, און אַלעס האָט זיך גע־
שידייט אין פרייד און געלעכטער.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

נאככעמערקונג פון דעם בעארבייטער:

„דער קויפמאן פון ווענעדיג“, אָדער וויא דאָס ווערק רופט זיך אין אנדערע שפראכען וויא אין ענגליש, „שיילאָק“, בעלאנגט צו שעקספיער'ס קאמערען, און דיעזע קאמערען איז מעהר קריטיקירט געוואָרען וויא אלע זיינע ווערק.

שעקספיער שמעלט דאָ פאָר א אידען צו וועלכען ער ווייזט האס און פערטאכטונג. נאָך מעהר, דעם אידען'ס ליידען זיינען מעהר ניט וויא הומאָריסטישע שטריכען פון דעם פערפאסער. אָבער דאָס איז נאָך ניט אלעס: ער שמעלט פאָר דעם אידען אלס א בלוטדורשטיגע חיה, וואָס וויל ניט אנדערש וויא א פונט פלייש פון דעם קריסט.

אמת, יעקספיער איז געווען א גרויסער זשעניע, אָבער נאָך אַלעמען, איז ער געווען ניט מעהר וויא א מענש, און געמוזט, פיעל אָדער וועניג ליידען פון חעם איינפלוס פון דיא אומגעבונגען.

ער וועט ניט זיין איבערטריבען ווען מיר וועלען זאָגען, אז שעקספיער האָט נאָר קיין אידען אין זיינע אויגען ניט אָנגעזעהען. דאמאָלס זיין נען קיין אידען ניט געווען אין ענגלאַנד. מען האָט זיי מיט היבשע עטליכע יאָהר פריהער, אַרויסגעטריבען פון ענגלאַנד, און ערשט שפעטער, נאָך שעקספיער'ס טויט, זיינען זיי צוריק געקומען. דער נאָמען איד, איז געווען פער-האַסט אין ענגלאַנד. ער איז געווען דער „קראַיסט קיללער“ (גאָטטעס-מער-דער) און מען האָט איהם פערטאכטעט איבעראַל.

דאן ווייטער: שעקספיער איז געווען א פערפאסער פון דראמען, ער האָט געשריעבען פאר'ן טהעאטער, פאר געלד. ער האָט געוואָלט אַמור זירען דעם עולם, אין, אום צו אַמוזירען אן עולם, מוז מען פאָר איהם שרױי בען אַזעלכע זאכען וואָס דריקען אויס זיין גלויבען און פאָראורטהיילע. ער האָט אַלזאָ ניט געקענט פאָרשמעלען קיין אנדערן אידען וויא אַזעלכען וואָס דער עולם האָט זיך פאָרגעשטעלט.

א צווייטע טהעאָריע איז דיעזע: שעקספיער האָט געוואָלט פאָר-שמעלען א אידען, און ניט קענענדיג דעם אידען, האָט ער שטודירט דעם אידען'ס נאָט, דעם „אל קנא ונוקם“ פון דער ביבעל. שױלָק איז אַלזאָ אַרויס-געקומען דער ראַכעזיכטיגער, דער בעל-נקמה.

אין דערזעלבער צייט זעהען מיר אָבער, אז דער זשעניע שטייגט אריבער אפילו דעם גלויבען און דיא פאָראורטהיילען. שעקספיער האָט גע-

דער קויפמאן פון ווענעדיג.

וואָלט מאַכען פון שײלאָק'ן אַ מיאוס'ע קאַריקאַטור, פון דעסטוועגען איז שײלאָק דער אויפריכטיגסטער און אנשטענדיגסטער פון אלע זיינע טיפּען אין דיעזער דראַמאַ.

שײלאָק'ס גרעסטער חסרון איז, וואָס ער איז האַרטנעקיג און פּער-לאַנגט אַ פּונט פּלייש פון דעם קריסט. וואָרום טהוט ער עס?
שעקספיער ערקלעהרט עס.

דיעזער קריסט, אנטאָניאַ, האָט אויף איהם געשפּיעגען, פון איהם חוּק געמאַכט, איהם פּערפּאָלנט און פּערשפּאַמט, און ענדליך איז ער אַרייַנגעפאַלען אין זיינע הענד. נאָך מעהר, דיעזער קריסט איז געווען אַ מיטגליעד פון דערזעלבער נאַציאָן וואָס האָט געליעפּערט אַ לאַרענזאַ אום אוועקצורויבען זיין איינציגע טאַכטער דזשעסיקאַ.

נקמה איז זיס, און ער האָט געוואָלט נקמה!

און ווער זיינען געווען דיא קריסטען וואָס שעקספיער האָט פּאַרנע-שמעלט? זייער קריסטליכע באַרמהערציגקייט בעשמעהט אין דעם, וואָס זיי טרעטען דעם אידען'ס געפיהלען מיט דיא פיס; זיי זיינען אזוי גוט, אז איינער פון זיי, אנטאָניאַ, מאַכט שײלאָק'ן אַ פּרעזענט פון זיין אייגענעם פּערמעגען באופן ער זאָל דאָס אוועקגעבען זיין טאַכטער, דער מושומדת, וועל-כע האָט איהם איבערגעלאָזט אין שמערץ און פּערצווייפלונג. דער פּרינץ וויעדער איז בערייט איהם צוריק צו געבען דיא אַנדערע העלפט פון פּער-מעגען, ווען ער וועט זיך שמד'ן.

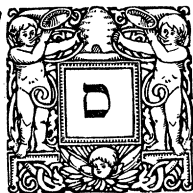
שײלאָק וויל קיין געלד; ער וויל נקמה. שײלאָק איז בערייט צו פּער-לירען זיין פּערמעגען, אָבער שמד'ן וועט ער זיך ניט.

יא, דער גרויסער שעקספיער האָט געמאַכט אַ גרויסען טעות מיט דער פּאַרשמעלונג פון שײלאָק'ן, אָבער זיין זשעניאַלער גייסט האָט איהם, אונט-ווילענדיג, געראַטעוועט!

אטהעללא.

ענאמאָר * בראבאנטיא איז געווען איינער פון דיא רייכסטע ביהגער אין ווענעדיג, זעהר אנגעזעהען, איינפלוסרייך און געהערט. דערצו האָט ער גע' האָט אַ טאָכטער מיט אלע מעלות, יונג, קלוג און זעהר שעהן. דער נאָמען פון דיעזער טאָכטער איז געווען דעסדעמאָנא.

דיא פראָמינענטעסמע און אנגעזעהענסמע יונגע לייט האָבען זיך צו איהר גע'שרכנ'ט, אָבער קיינער פון זיי איז איהר ניט געפעלען געוואָרען. דער פאָטער האָט זיא אויך ניט געוואָלט צווינגען זיא זאָל הייראטעהען געגען איהר ווילען, און אזוי וויא זיא איז נאָך געווען יונג, האָט ער כעשלאָסען צו וואַרטען.

אין דערזעלבער צייט אָבער האָט עפעס פאָסירט אין לעבען פון דער שעהנער דעסדעמאָנא וואָס האָט בעשטימט איהר מערקווירדיגעם שיקזאָל פאר אַ טרויעריגער צוקונפט. דיא שעהנע יונגע לייט פון איהר ווייסער ראַסע, האָבען ביי איהר ניט נושא חן געווען, דאָנגען אָבער האָט זיא זיך פלוצלונג פערליעבט אין אַ מור, אַ שוואַרצען, אַ נעגער.

דיעזער איז געווען אַ געוויסער אטהעלא, און אָבוואָהל פון דער שוואַר' צער ראַסע, האָט ער געשפּיעלט אַ גרויסע ראָלע אין שטאָרט. ער איז געווען אַ סאָלאַט, אַ קריגער, אַ בראַווער און אונערשראָקענער מענש, און דורך זיין העלדישער אויפפיהרונג, האָט ער אייניגע מאָל געפיהרט דיא אַרמעע פון ווענעדיג צום זיעג און טריאומף אויפ'ן שלאַכטפּעלד געגען דיא טערקען. דאָס האָט געפיהרט אזוי ווייט, אז ער איז געוואָרען דער ערשטער גענעראַל פון דער אַרמעע און געוואונען דיא אַלגעמיינע אַכטונג פון גאַנצען פּאָלק. בראבאנטיא, איינער פון זיינע פערעהרער, איז געווען שטאָלץ דאָ

אָטתעללא

אטהעללא.

רויף צו זיין אטהעלא'ס פריינד און ער האָט איהם אָפּט איינגעלאדען צו זיך אין הויז. און אזוי וויא אטהעלא האָט פיעל גרייזט, פיעלעס געזעהען, פלעגט דער אלטער סענאטאָר האָבען דאָס גרעסטע פערגעניגען איהם צו הערען דערצעהלען זיינע אינטערעסאַנטע רייעזגעשיכטען און ערפאָהרונגען.

דיא שעהנע דעסדעמאנא איז דערביי געוועסען, צוגעהערט אלעס און בעוואונדערט דיעזען שוואַרצען אָבער העלדישען מאַן.

איין מאָל האָט עים פאַסירט וואָס ער האָט זיא אליין געטראָפּען און זיא האָט איהם געבעטען ער זאָל איהר דערצעהלען זיין גאַנצע לעבענסגעדישיכטע, פון וועלכער זיא האָט געהערט אזוי פיעל דערצעהלען פון אנדערע. ער האָט איהר צוליעב געטהאָן. און אזוי וויא אטהעלא איז אמאָל גערוען אן ארמער און עלענדער אינגעל, זיך זעהר פיעל געפלאַנט און געמאָדטערט, האָט זיין שילדערונג ביי איהר אַרויסגערופען פיעלע טרעהרען.

ווען ער איז געווען צו ענדע, האָט זיא געזאָגט: „הלואי וואָלט איך דאָס אלעס ניט געהערט, פון דעסטוועגען ווינש איך מיר, אז נאָט זאָל מיך געווען מאַכען פאַר אזא מאַן וויא דוא ביסט“.

דאָן האָט זיא איהם געדאַנקט און געזאָגט: „אויב דוא האָסט אַ פריינד, וועלכער ליעבט מיך, דאַרפסטו איהם בלויז אויסלערנען וויא צו דערצעהלען זיין לעבענסדינעשיכטע און דאָס וואָלט מיך געוואונען“.

אטהעללא דער גענעראַל, האָט געוואוסט, אז ערשטענס איז ער ניט קיין גאַנץ יונגער מאַן און צווייטענס איז ער שוואַרץ. ער וואָלט קיינמאָל ניט געוואָגט צו ערקלעהרען דעסדעמאָנא'ן קיין ליעבע. אָבער הערענדיג איהרע לעצטע ווערטער, האָט ער זיך געמערקט, אז ער קען האָפען און וואַגען. און געליעבט האָט ער דעסדעמאנא'ן מיט זיין גאַנצעם ברייטעס און גוטעם האַרץ.

ער האָט דאָן אָנגעפאַנגען אויף אַ צערטליכען אופן צו צורוקומען געהענטער צו איהר, ביז ער האָט פאַר איהר אויסגעדריקט זיינע געפיהלע, און דעם סענאטאָר'ס שעהנע מאַכטער, האָט איהם פערשפראַכען צו ווערען זיין פרוי.

מען מוז צוגעבען, אז אטהעללא איז ניט געווען קיין פאַסענדער שידוך פאַר דעסדעמאנא'ן. טאַקי ער איז געווען אַ גענעראַל, אַ העלד, אָבער אַרשט-טענס, איז ער ניט געווען רייך גענוג, און צווייטענס איז זיין קאָליר, דאָס הייסט, זיין שוואַרצקייט, געווען געגען איהם.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

בראבאנטיא האָט קיינמאָל ניט בעאבזיכטיגט צו צווינגען זיין טאָכטער צו הייראטמען וועמען ער וויל, אָבער ער האָט קיינמאָל ניט ערוואַרטעט, אז זיא אַליין זאָל זיך אויסקלייבען אַ מאַן וואָס איז ניט פאַסענד פאַר אַן אדעליגער פאַמיליע פון ווענעדיג. דאָס אַלעס האָט דעסדעמאנא גאַנץ גוט געוואוסט און זיא האָט נאָר ניט געוואנט צו דערצעהלען איהר פאָטער, אז זיא ליעבט דעם מור, אטעהעלא'ן.

אום צו פערמיידען אַן עפענטליכען סקאַנדאַל מיט דעם פאטער, האָט זיא געהייראט מיט אטעהעלא'ן אין געהיים און געטראכט דאָס צו האַלטען אזוי לאַנג בסוד וויא עס איז נאָר מעגליך. אָבער עס האָט ניט פיעל געדייערט און דאָס געהיימנים איז ארויס.

דער פאָטער איז געבליעבען וויא געטראָפּען פון אַ דונער ווען ער האָט דאָס געהערט. ער האָט זיך ניט געקענט גלויבען זיינע אייגענע אויערן וואָס מען האָט איהם דערצעהלט, נאָר ווען ער האָט זיך איבערצייגט, אז דאָס איז אַ פאַקט, האָט ער ניט פיעל געווארט און איז ערשיענען פאַר'ן סע-נאַט וואו ער האָט ערהויבען אַ שווערע אנקלאַגע געגען אטעהעלא'ן. ער האָט איהם בעשולדיגט אין פער'כישוף'ן און פערפיהרען זיין מאַכטער, און זיא פערנארט מיט איהם חתונה צו האָבען אַהן דער איינשטימונג פון דעם פאטער. פאַר אזא פערברעכען, לויט דיא ווענעזישע געזעטצע, איז געקור מען — טויט.

פונקט דאמאָלס אָבער האָט פאַסירט אַ וויכטיגע צוטערפונג אין ווענעדיג. מען האָט ערפאָהרען, אז דיא טערקען האָבען אַרויסגעשיקט אַ גרויסע און מעכטיגע פלאַטע איינצונעהמען דיא אינזעל ציפּערן, וואָס האָט בעלאַנגט צו ווענעדיג און געבילדעט איינעם פון דיא וויכטיגסטע האַנדעלס צענטערס. יעדער איינער האָט דאמאָלס אויפגעהויבען זיינע אויגען צו אטעהעלא'ן און פון איהם ערוואַרטעט ער יאָל פערטהידיגען דיא ווערטער פוללע אינזעל. ער איז אויך געווען דער איינציגער פאַסענדער מענש צו אונטערנעהמען דעם קאַמפּף געגען דיא טערקען.

אטעהעלא איז אַלזאָ גערופען געוואָרען אין סענאַט פאַר צוויי זאַכען, ערשטענס זיך צו פערטהידיגען געגען בראבאנטיא'ס שווערע אנקלאַגע, און צווייטענס מען זאָל איהם בעאויפטראגען צו ראטעווען ציפּערן. בראבאנטיא איז געווען אַ זעהר געאַכטעטער מענש און אַן אַלטער סענאַטאָר. מען האָט אַלזאָ בעשלאָסען איהם אויסצוהערען. ער איז אָבער געווען אזוי אויפגערעגט און זיך געפיהלט אזוי בעלידיגט, אז ער האָט

אטהעללא.

געמאכט א גאנצען הויפען בעשולדיגונגען, דאָרונטער נאַרישע, וועהרענר אין אמת'ן, איז דאָס אלעס בלויז געווען אַן איינפאַכע ליעבעס געשיכטע. פון דעסטוועגען האָט מען אויסגעהערט זיין צד, און זאָן האָט מען פאַרגע-רופען אטהעללא'ן צו הערען וואָס ער האָט צו זאָגען.

אטהעללא האָט אין געוועהנליכע ווערטער געשילדערט דיא ריינע וואַהרהייט, דערצעהלט וויא ער האָט זיך פערליעבט אין דעסדעמאנא'ן, וויא זיא האָט זיך פערליעבט אין איהם הערענדיג זיינע ריינע געשיכטען, און עס איז בלויז געווען א פּעראייניגונג פון צוויי הערצער.

דער פרינץ, וועלכער איז געוועסען צלם אויבערדריכטער אין סענאט, האָט דאָן ערקלעהרט, דאָס ער רעכענט, אַז אטהעללא'ס האַנדלונג וואָלט גע-קענט געווינען אויך זיין אייגענע טאַכטער, אין וואָס עס אַנבעלאַנגט דיא בע-שולדיגונגען פון כישוף, וואָס בראבאנטיא האָט געמאכט, איז עס געווען, לויט זיין מיינונג, געוועהנליכע ליעבעס ערקלעהרונגען און וועלכע יעדער מאַן איז שולדיג. אין אַלגעמיין, האָט דער פרינץ געזאָגט, זעהט ער דאָ קיין אוי-סערגעוועהנליכע זאַך.

אטהעללא'ס ווערטער זיינען נאכהער בעשטעטיגט געוואָרען אויך פון דעסדעמאנא'ן, וועלכע איז ערשינען פאַר'ן סענאט. און הערזעלכער צייט האָט דעסדעמאנא בעמערקט, אַז זיא אַנערקענט איהר שולד און פליכט צום פאטער פאַר דער ערציהונג און בילדונג וואָס ער האָט איהר געגעבען, אָבער זיא האָט יעצט העכערע פליכטען און שולדען צו דעם מאַן וואָס זיא ליעבט, און זיא האַנדעלט ניט ערגער וויא איהר מיטער האָט געהאַנדעלט, ווען זיא האָט געליעבט איהר מאַן בעסער וויא איהר פאַטער.

בראבאנטיא האָט געזעהען, אַז יעדער איז געגען איהם, און ער האָט בעשלאָסען בעסער איינצושטימען, ווייל ער האָט סאַר-וויא-כאַי קיין אַנדערע ברירה ניט געהאַט. ער האָט זיך אַלזאָ איבערגעבעטען מיט אטהעל-לא'ן, איהם זאָגענדיג, אין דערזעלכער צייט, אַז עס פרעהט איהם וואָס ער האָט בלויז איין טאַכטער, דען, ווען ער וואָלט געהאַט נאָך איינע, וואָלט ער געמוזט ווערען געגען איהר אַ טיראַן, כדי זיא זאָל ניט טהון דאָסעלבע וויא דעסדעמאנא.

נאָכדעם וויא אלעס האָט זיך רעגולירט, האָט אטהעללא זיך דער-מאַהנט אַן זיין הויכער מיליטערישער פּפליכט. ער האָט בעשלאָסען באַלד אַבצורייזען נאָך ציפּערן און אָנפאַנגען דיא פּערטהידיגונג געגען דיא טער-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

קען. דעסדעמאנא האָט איינגעשטימט מיט איהם מיטצופאַהרען און טהיילען אלע געפאַהרען מיט איהם.

אזוי שנעל אָבער וויא אטהעללאַ מיט זיין יונגער און שעהנער פרוי האָבען געלאַנדעט אין ציפערן, איז ערהאַלטען געוואָרען דיא נאַכריכט, אז א גרויסער שטורם האָט צושמעטערט דיא גאַנצע טערקישע פלאַטע, און דער מיט האָט זיך שנעל געענדיגט זיין גאַנצע מיליטערישע טהעטיגקייט.

ווען אטהעללאַ איז לויז געוואָרען פון א קריגע מיט דיא טערקען דורך א שטורם אויפ'ן ים, האָט אָבער זיין שיקזאַל איהם געטריעבען צו אַן אנדערן קריגע, א פיעל געפעהרליכערן, פון וועלכען ער איז מעהר ניט אַרויס דער זיעגער וויא ביז צו יענער צייט.

צווישען דעם גענעראל'ס פריינדע איז געווען איינער וואָס איז גע- ווען זיין פערטרויעכטער. ער האָט געהייסען קאַססיא. מיכאַעל קאַססיאַ איז געווען א יונגער אָפיציער, געשמאַמט פון פלאָרענטין, מונטער, פרעהליך, ליער בענסווירדיג און מיט אלע מעלות אום נושא חן צו זיין ביי פרויען. ער איז אויך געווען שעהן, גאלאַנט און מיט זיך פאַרגעשמעלט אלעס אום אַרויסצורופען אייפערזוכט אין א מאַן וואָס איז עלטער און ניט אזוי שעהן. אטהעלאַ איז שוין ניט מעהר געווען קיין יונגער מאַן, און זיין שוואַרצקייט האָט איהם געמאַכט ווייט פון שעהן. אָבער אטהעללאַ, וועלכער האָט געהאַט אַן ערעלעם האַרץ, איז געווען ווייט פון אייפערזוכט. נאָך מעהר, ער האָט אליין אַמאָל גע- שיקט קאַססיאַן צו הערען פאַר איהם מיט דעסדעמאנא'ן און אויכדריקען זיינע ליעבעסדיגעפיהלע צו איהר.

אטהעללאַ איז געווען א העלד אויפ'ן שלאַכטפּעלד. אָבער אין דער געגענוואַרט פון פרויען איז ער געווען הילפלאַז.

צו שיקען אזא יונגען און שעהנעם מאַן וויא קאַססיא צו ערקלערען פאַר איהם ליעבע, איז אפילו געווען א געוואַנטער שריט. אָבער אטהעללאַ האָט יעדען געגלויבט און זיך ניט געקענט פאַרשטעלען, אז יעמאַנד זאָל איהם בעטריגען. דעסדעמאנא וויעדער האָט געהאַלטען קאַססיאַן בלויז פאַר א גוטען הויזפריינד, און אזוי איז ער אויך פערבליעבען נאָך דער חתונה. ער פלעגט אָפט קומען אין זייער הויז, און אזוי וויא אטהעללאַ האָט ניט אימער געקענט אונטערהאַלטען זיין יונגע און שעהנע פרוי, איז ער געווען איינפאַך זעהר צופריעדען וואָס קאַססיא האָט מיט איהר גערערט און זיא אַמזוירט.

אויס דאַנקבאַרקייט און פריינדשאַפט, האָט אטהעלאַ, אין דער לעצ-

אטהעללא.

טער צייט, געמאכט קאסיא'ן פאר א לייטענאנט און אויך פאר זיין אדיוטאנט, א שטעלע וואָס האָט מיט זיך געטראָגען אי עהרע, אי גרויסע פּעראַנטוואָרט-ליכקייט.

דיעזער שריט אָבער האָט שטארק אויפגעהענגט א צווייטען אפיציער, אן עלטערן אין דיענסט, א געוויסען יאגא, וועלכער האָט גערעכענט, אז על-פי יושר איז איהם געקומען דיעזער פּאַסטען. יאגא האָט אָפּטמאָל חוזק גע-מאכט פון קאסיא'ן, בעהויפטענדיג, אז ער ווייסט אזוי פיעל פון קריעג וויא א מוידעל. דאן האָט איהם יאגא אויך געהאַסט, און מיט איהם האָט ער געהאַט אטהעללא'ן פאר וואָס ער האָט איהם דערהויבען צו אזא שטעלע. און יאגא'ס ברוסט איז געוואָרען פול מיט גיפּט, און זיין קאָפּ פול מיט פלענער וויא אזוי זיך נוקם צו זיין אן אלעמען. ער האָט בעשלאָסען צו בעשטראפען קאסיא'ן, אטהעללא'ן און מיט ווי זאָל אויך ליידען דא אונ-שולדיגע דעסדעמאנא.

שרעקליך איז געווען זיין נקמה!

יאגא איז געווען איינער פון יענע מענשליכע טיוואָאָלים, וועלכער שטודירט זיין מיט'מענשען, קריכט אריין טיער אין זיין נשמה, און דאן ווענדעט ער אן זיין ביטראַסט יענעם צו רואינירען. יאגא האָט אויך געוואוסט, אז אייפערזוכט איז איינע פון דיא געפעהרליכסטע ליידענשאפטען, און ווען זיא קריכט אריין אין א מענשען, דאן פּערגיפטעט זיא זיין גאנצען קערפּער און זעלע.

זיין פלאן איז אַלזאָ געווען צו מאַכען אטהעללא'ן אייפערזוכטיג איבער קאסיא'ן, און אזוי שנעל וויא ער וועט דערגרייכען דיעזען ציעל, דאן וועט ער שוין קענען טהון וואָס ער וויל און דורכפיהרען זיין נקמה.

דיא אַנקונפט פון דעם גענעראַל מיט זיין פרוי און דיא נאַכריכט, אז דיא טערקישע פּלאַמע איז אונטערגעגאנגען. האָט ארויסגערופען א פרעה-ליכען יום-טוב ביי דיא איינוואָהנער פון ציפּערן. מען האָט געגעסען, געטרונג-קען און געהוילעט. וויין האָט געפלאָסען פון אלע זיימען און יעדער האָט געטרונקען צו דער געזונדהייט פון אטהעללא'ן מיט זיין פרוי.

קאסיא'ן איז געווען בעאויפטראגט אכטונג צו געבען, אז ער זאָל ניט דערלאָזען דיא סאָלדאטען זאָלען צו פיעל טרינקען, כדי זיי זאָלען ניט פּעראורזאכען קיין סקאַנדאַלען.

אין א נאַכט האָט יאגא אָנגעפאנגען זיין טיוולישע ארבייט. ער האָט בעזוכט קאסיא'ן, און אונטער דעם מאַנטעל פון פריינדשאפט צו

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

אטטהעללא'ן און פריינדשאפט צו קאססיא'ן האָט ער איינגעלאדען יעדען צו טרינקען. קאססיאָ האָט אַ לאַנגע צייט געקעמפט געגען דיעזער איבער-רעדונג, אָבער אזוי וויא ער איז געווען אַ גומער און וואוילער לעבעדיגונג, איז ער ענדליך געפאלען צו יאגא'ס איבעררעדונג. ער האָט זיך אָנגע-שיכור'ט, און אין זיין בעזויפענהייט, האָט ער געלויבט און געריהמט דיא שעהנע דעסדאמאנא, געשריען, געזונגען, ביז ער האָט זיך אין גאנצן פערלירען. דאן האָט ער זיך צוקריעגט מיט זיינע געסט, אויך אויף יאגא'ס אנרייצונג, און עס איז געקומען צו אַ שלאכט. קאססיא האָט ארויסגעצויגען זיין שווערט און פערוואונדעט אַ גוט-בעקאנטען און געאכט טעמען אָפיציער מאנטאנא.

דיא אויפגעגונג און האָס געשלעג האָבען געוואקסען. ווען יאגא האָט געזעהען, אז דער סקאנדאל איז שוין גענוג גרויס, האָט ער אליין געהאָל-פען פערברייטען דיא נאכריכט דאריבער און געפיהרט דערצו מען זאָל קלינד גען מיט דעם אלארם-גלאק, וועלכער איז געשטעלט געוואָרען אָנצוצייגען אַ רעוואָלוציאָנס אויסברוך, אָבער קיין מהומה פון שיכורים.

דיעזער אלארם האָט אויפגעוועקט אטטהעללא'ן, וועלכער האָט זיך שנעל אָנגעקליידעט, ארונטערגעלאָפען און געפרעגט קאססיא'ן וואָס עס האָט פאסירט.

קאססיאָ האָט זיך באלד דערמונטערט, בעגריפען וואָס ער האָט אויפגעטהאָן, און פאר שאַנדע האָט ער ניט געקענט ענטפערן.

יאגאָ וויעדער, זיך מאַכענדיג, אז ער וויל ניט רעדען קיין שלעכטס אויף קאססיאָ'ן, און זיך לאָזען צווינגען פון אטטהעללא'ן עפעס צו זאָגען, האָט דערצעהלט אַלעס וואָס עס האָט פאסירט, אויסלאָזענדיג אָבער זיין אייגענעם אנטהייל; און אזוי וויא קאססיאָ האָט אין זיין בעטרונקענהייט ניט געדענקט גענוי וואָס עס איז געשעהען, האָט ער שטילשווייגענד איינ-געשטימט צו אַלעס וואָס יאגא האָט מיטגעטהיילט.

אטטהעללאָ האָט ליעב געהאט דיסציפלין און אָרדנונג. הערענדיג דאָס אַלעס, האָט ער אַראָבגעזעטצט קאססיאָ'ן פון זיין פּעראַנטוואָרטליכעס אַמט.

דאָס איז געווען יאגא'ס ערשטע געלונגענע ארכייט. אָבער ער האָט זיך דערביי ניט אָבגעשטעלט און איז געגאנגען ווייטער.

ווען קאססיאָ האָט זיך אויסגעניכטערט, האָט ער געפונען יאגאָ'ן פאַר זיין איינציגען פריינד פאַר וועלכען ער האָט אויסדערצעהלט זיין האַרץ

אטהעללא.

און זיך אליין אָנגערופען ווילדער און אוימגעלומפערטער, ווען ער האָט זיך געקענט לאָזען אזוי פערפיהרען פון וויין.

„וואָס זאָל איך טהון?“ האָט ער געפרעגט. „איך בין פערלוירען. ווען איך זאָל מיך נאָך אַ מאָל ווענדען צו אטטהעללאָ'ן און פערלאנגען צוריק מיין שטעלע, וועט ער מעגען מיט רעכט זאָגען, אז אויף קיין שיכור קען מען זיך ניט פערלאָזען.“

יאנאָ וויעדער האָט איהם אויסגערעדט, ערקלערט, אז עס איז גאָר ניט, אז אטטהעללאָ וועט בעסער ווערען און אלעס וועט זיין וויי אַס איז אַ מאָל געווען. נאָר ווען קאססיאָ רעכענט ווירקליך, אז אטטהעללאָ וועט איהם גאָר ניט פערצייהען, דאן ראטהעט ער איהם זיך צו ווענדען צו זיין ליבעע פריינדן, דעסדעמאנאָ, און זיא וועט געוויס אלעס שנעל רעכט מאכען.

וואָס יאנאָ האָט געזאָגט, האָט אויסגעזעהען גאנץ ריכטיג, אָבער דאָס אונגליק איז געווען, וואָס ער האָט געהאט איינע פון זיינע טיילווישע פלענער דערביי.

עס האָט ניט פיעל געדויערט און קאססיאָ האָט זיך געווענדעט צו רעסדעמאנאָ'ן, בעטענדיג זיא, אז זיא זאָל זיך פאר איהם אינטערעסירען ביי אטטהעללאָ'ן. דעסדעמאנאָ איז געווען זעהר געריהרט דערפון און פערשפראַכען ניט צו רוהען ביז זיא וועט קאססיאָ'ן צוריקגעבען זיין אַלטע שטעלע.

אום ניט פיעל צו ווארטען, האָט זיא גלייך אויפגעזוכט אטטהעללאָ'ן, איהם אָנגעהויבען צו בעטען, און ער האָט איהר ניט געקענט זאָגען „ניין“. פון דעסטוועגען האָט ער פראַכירט צו בעטען זיא זאָל נאָך אַבווארטען אַ שטיקעל צייט, ווייל אזא פערברעכען מאָר מען ניט לאָזען גאנץ אונבע-שמראפט, אָבער זיא האָט איהם העכסטענס געגעבען נאָך איין מעת-לעת צייט.

ווען אטטהעללאָ האָט נאָך אַלץ ניט געקענט נאָכגעבען, האָט זיא גע-זאָגט בעלידיגט :

„וואָס, מיין הערר! דארף איך אזוי פיעל בעטען פאר מיכאעל קאססיאָ, דערזעלבער קאססיאָ וואָס איז געקומען פאר דיר צו מיך ערקלערען ליבעע, און אַפט מאָל, ווען איך האָב פון דיר חוזק געמאכט, האָט ער דיר פערטהייריגט! דאָס וואָס איך האָב פון דיר פערלאנגט, רעכען איך בלויז פאר אַ קלייניגקייט. און ווען איך וועל וועלען מעהר

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

אויספרובירען דיין ליעבע, דאן וועל איך פערלאנגען א פיעל גרעסערע זאך. אטעהעללא האָט ווייטער ניט געקענט קעמפפּען געגען איהר, און אלעס וואָס ער האָט פערלאנגט איז געווען, אז זיא זאָל איהם נאָר געבען אַ ביסעל צייט, און דאן וועט ער קאססיאָ'ן צוריקגעבען זיין אלטע שטעלע.

עס האָט פּאסירט, אָדער יאנאָ האָט עס אזוי געפיהרט, דאָס אטעהעללא און יאנאָ זאָלען אריין אין דעסדעמאנא'ס צימער פונקט דאָמאלס ווען קאססיא איז דאָרט געווען צו בעמען פאר זיך, און ארויסגעהענדיג דורך דער צווייטער טהיר, האָט ער עפעס געזאָגט דעס-דעמאנא'ן.

„מיר געפעלט דאָס ניט,“ האָט יאנאָ געמורמעלט וויא צו זיך אליין, אָבער אטעהעללא האָט דאָס ניט בעמערקט. שפעטער אָבער האָט ער געדענקט. ווען דעסדעמאנא איז אוועק, האָט יאנא, בלויז אזוי אויס נייגייעריגקייט, גע-פרעגט אטעהעללא'ן אויב דאָמאלס ווען ער אטעהעללא, האָט זיך געשדכ'ענט צו דעסדעמאנא'ן, האָט קאססיאָ אויך דערפון געוואוסט.

אטעהעללא האָט געענטפערט, אז ניט נאָר האָט קאססיאָ דערפון גע-וואוסט, זאָנדרען ער איז אויך מעהרערע מאָל געווען דער ליעבעס-שליח צוויי-שען איהם און דעסדעמאנא.

און דער טייוועל יאנאָ האָט אימער פערשטאנען צו מאכען אזא גנבת'שע מינע, אז ער זאָל ארויסרופען טויווענדער פערדעכטיגע געדאנקען אין דעם אונשולדיגען און עהרליכען אטעהעללא. ווען יאנאָ האָט געהערט אפ-העללא'ס לעצטע ערקלערונג, האָט ער אויפגעהויבען דיא אויגען, פערקנייטשט דעם שמערן, געעפענט דאָס מויל, און געזאָגט, „אָה, איצט פערשטעה איך.“

דאָס האָט שוין ערוועקט יאנא'ס ווערטער וואָס ער האָט געזאָגט, ווען ער איז אריינגעקומען און געזעהען דעסדעמאנא'ן מיט קאססיאָ'ן צוזא-מען. אטעהעללא האָט אָנגעהויבען צו דענקען, אז דאָ מוז עפעס זיין, אז יאנא'ס ווערטער האָבען עפעס אַ צוזאמענהאנג. דאָס אונגליק איז נאָך געווען גרעסער, וואָס יאנא האָט אימער געשפיעלט דיא ראָלע פון אן עהרענמאן און אטעהעללא האָט איהם ווירקליך געהעכענט פאַר אזעלכען.

דער אָרעמער אטעהעללא האָט ניט געקענט אונטערשיידען פון אַ כיט-ראָסט ביז אן עהרליכקייט. יאנא'ס בעמערקונגען האָבען איהם אונטערנעצונ-דען, ארויסגערופען פינסטערע רעיונות אין זיין מח און ער האָט איהם אָנגע-הויבען צו בעטען, ער זאָל איהם זאָגען וואָס ער מיינט, וואָס ער דענקט, וואָס ער רעכענט.

אטהעללא.

יאנאָ האָט זיך געלאָזט כעטען, און דאָן האָט ער אָנגעהויבען צו זאָגען, אז עס וואָלט פּיעל גלויבער געווען פאר אטהעללא'ן ער זאָל ניט וויסען וואָס ער דענקט, ווייל דאָס קען צושטערען זיין רוה און זיין גליק. אָבער אנשטאָט דאָס זאָל בערוהיגען אטהעללא'ן, האָט ער נאָך מעהר געברענט מיט פּערלאַנגען צו וויסען אַלעס.

יאנא האָט איהם אָבגעהאַלטען א פאַרטראַג איבער אייפּערזוכט, אז דאָס איז אַ שלעכטע מדה אין א מענשען און יעדער בעל-שכל דאַרף זיך דער-פון צוריק האַלטען, אויסהייטען און פּערמיידען אַזעלכע געדאַנקען. „איך ווייס, איך ווייס,“ האָט אטהעללא געענטפּערט, „אז מיין פרוי איז שעהן, אז זיא לייעבט געזעלשאַפט, אז זיא לייעבט זיך צו אַמוזירען; זיא זינגט, שפּיעלט און קען גוט טאַנצען; אָבער דאָרט וואו צניעות געפינט זיך, איז דאָס אַלעס אַ טונגענד, אַ מעלה. יא, יא, איך מוז פריהער האָבען בעווייזע איידער איך ווארף אויף איהר אַ חשד פון אונאַרענטליכקייט.“

יאנאָ האָט זיך געמאַכט, אז איהם פרייט עס זעהר וואָס אטהעללאָ לאָזט זיך ניט אזוי גרינג פּערפיהרען, וואָס ער גלויבט ניט אזוי שנעל אָן אַלעס און ער האָט געבעטען אטהעללאָ'ן ער זאָל אויך אזוי בלייבען, ניט אורטהיילען ביז ער וועט האָבען אונבעשטרייטבאַרע בעווייזע.

אין דערזעלבער צייט אָבער, האָט יאנא איהם דערצעהלט פון זיינע ערפּאָהרונגען, אז ער קען גאַנץ גוט דיא איטאַליענישע דאַמען, אז ער ווייסט זייער נאַטור, און דאָס דיא פרויען פון ווענעדיג טהון פיעלע זאַכען וואָס זיי פּערבאַרגען פאר זייערע מענער. דאָן, אַלס אַ זייטיגע בעמערקונג, האָט ער געזאָגט, אז דעסדעמאַנא האָט שוין איינמאַל ארויסגעוויזען, דאָס זיא קען שפּיעלען אַ דאַפּעל ראָלע, און דאָס איז געווען טאַקי מיט אטהעללאָ'ן אַליין, ווען זיא האָט אָבגענאַרט איהר פאַטער, דאָס דער אַלטער האָט געמיינט, אז דאָס איז געווען אַ כּישוף.

דער לעצטער אַרגומענט האָט דורכגעשאָסען אטהעללאָ'ן וויא מיט פּערגיפּטעטע פּיילען. אַ פרוי וואָס קען אָבנאַרען איהר פאַטער, קען אויך אָב נאַרען איהר מאַן. אטהעללאָ איז געווען זעהר געריהרט און אויפגערגענט. דער פּוקס יאנאָ האָט איהם געבעטען אום ענטשולדיגונג ווארום ער האָט אין איהם ארויסגערופען אַזעלכע טרויעריגע געדאַנקען. אָבער אטהעללאָ האָט איהם געבעטען ער זאָל ווייטער דערצעהלען, אַלעס מיטטהיילען וואָס ער ווייסט.

יאנא, מיט פיעלע ענטשולדיגונגען גלייך וויא עס איז איהם זעהר

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

שווער עפעס צו זאגען געגען זיין פריינד קאסיאָ, האָט ער אָבער דאָך דער צעהלט, אז קיין יונגער און לעבהאפטער מאן דרעהט זיך ניט אזוי פיעל ארום א פרויענציער וויא קאסיאָ האָט געטהאָן, אָהן אן אבזיכט. דאָן איז ער וויעדער איבערגעגאנגען צו רעדען וועגען דעסדעמאנא'ן און דערמאָהנט אט העללאָ'ן, אז זיא איז פון דער נאטור אן איינגעשפארטע, הארטנעקיגע, מיט מערקווירדיגע נייגונגען; אז זיא האָט צוריקגעווייעזען שידוכים פון איהר אייגענער ראסע און געהייראט איהם, אטהעללאָ'ן, א מור, א שווארצע, און דאָס אלעס, נאָך אלעמען, איז בלויז געווען א קאפריז אויף א מאָמענט. דער קאפריז איז פאָראיבער, זיא האָט חרטה געהאט און איינגעזעהען, אז עס איז א גרויסער אונטערשיעד צווישען איינעם פון דער ווייסער ראסע ביז צו איינעם פון דער שווארצער.

יאנא האָט געשלאָסען זיין ארגומענט דערמיט וואָס ער האָט גע-ראטעהען אטהעללאָ'ן ער זאָל נאָך אזוי גיך ניט פערצייהען קאסיאָ'ן און דערווייל שטודירען מיט וואָס פאר אן אויפער און וואונש דעסדעמאנא בעט פאר איהם.

אָט אזוי האָט דיעזער ניפטיגער אינטריגאנט געלעגט זיינע פלענער און נעמיץ אום אריינצוכאָפען אין זיי אונשולדיגע און בראווע מענשען, וועל-כע וואָלטען קיינעם קיין שלעכטס ניט געט.

דיא אונטעררעדונג האָט זיך געענדיגט דערמיט וואָס יאגא האָט גע-בעטען אטהעללאָ'ן ער זאָל ניט פערגעסען איין זאך, אז יעדער מענש איז אונשולדיג ביז עס ווערען ניט געבראכט קיין אונבעשטרייטבארע בעווייזע דאָנעגען. אטהעללאָ האָט איהם פערשפראַכען צו זיין געדולדיג. אָבער פון יענעם מאָמענט אָן, האָט דער אָרעמער אטהעללאָ שוין מעהר ניט געוואוסט פון א צופריעדענעם מאָמענט אין זיין לעבען.

אטהעללאָ האָט פערשפראַכען צו זיין געדולדיג, אָבער דאָס זיינען נאָר ווערטער. דער אויפערזיכטיגער מאן קען ניט זיין געדולדיג. ער איז פער-גיפטעט און דער גיפט ברענט זיין הארץ, זיין ברוסט, זיין גאנצע נשמה. ער האָט פערלוירען דיא געדולד צו אלעמען. זיין בעשעפטיגונג אלס קאָמאנדאנט, אלס גענעראל, איז איהם נמאס געוואָרען. ער האָט שוין מעהר ניט געפונען קיין טרייסט און פרייד אין מיליטערישע איבונגען, זיין הארץ, וואָס האָט אימער ערוואכט מיט פרייד ווען ער האָט געזעהען דיא רייהען פון זיינע סאָל-ראטען, דיא פאָהנען און דעם קריעגס-מאָרש; זיין הארץ וואָס האָט געמאנצט

אטהעלא.

ביי דעם קלאנג פון דער פויק, ביי דעם סיגנאל פון טראַמפויט, דאָס אלעס איז פערוואַנדעלט געוואָרען אין שמערץ און וועהטאָג.

מאנכע מאָל, גלייך וויא ער וואָלט זיך וועלען טרייסטען, האָט ער ביי זיך בעשלאָסען, אז זיין פרוי איז עהרליך און געטריי; באַלד אָבער איז געקומען אַ רייע פינסטערע געדאַנקען און אלעס האָט זיך געענדערט. אמאָל האָט ער געדענקט, אז יאנאָ איז אַן עהרליכער מאַן, און דאָן ווידער, אז ער איז אַ שווינדלער, און אינטריגאַנט. נאָך דעם פלעגט ער זיך ווינשען, אז הלוואי וואָלט ער פון קיין זאָך ניט ערפּאָהרען, און ער וואָלט געווען גליקליך אין זיין אינוויסענהייט.

שמערץ, אויפּרעגונג און פערצווייפלונג האָבען פון דעם צארטען אטהעלאָ געמאַכט אַ ווילדע חיה. איינמאָל האָט ער אָנגעכאַפּט יאנאָ'ן ביים גאַרטעל און פערלאַנגט באַלד, זאָפּאַרט בעווייזע איבער זיין פרוי'ס אונעהרליכקייט, זאָנסט דריקט ער ארויס זיין לעבען פאַר זיינע שקרים.

יאנאָ האָט דאָן געשפּיעלט דיא דאָלע פון דער עהרליכער בעסטיע, זיך מאַכענדיג, אז ער געפינט זיך בעלידיגט ווען אטהעלאָ קען האָבען זאָגאר דעם מינדעסטען פערדאַכט איבער זיינע אַבזיכטען. ער האָט נאָך אימער זיך געמאַכט, אז ער וויל ניט ארויסזאָגען אלעס וואָס ער ווייסט, נאָר, ווען אטהעלאָ האָט קיין געדולד ניט, האָט ער ניט קיין אַנדערע ברירה און מוז ארויס מיט שפּראַך.

„האַסטו אמאָל געזעהען אַ טאַשענטוך,“ האָט יאנאָ געפרעגט, „אַ טאַשענטוך בעשפּרענקעלט מיט יאנדעס בלימלעך ביי דעסדאַמאַנאַ?״
„דאָסזעלבע טאַשענטוך,“ האָט יאנאָ געזאָגט, „האַב איך היינט געזעהען ביי קאַסיאָ'ן זיך אַבווישענדיג זיין פנים דערמיט.“

„אויב עס איז אזוי וויא דוא זאָנסט,“ האָט אטהעלאָ אויסגעשריען, „דאָן וועל איך ניט רוהען ביז אַ ברייטער קבר פון נקמה וועט זיי איינשלינגען. יעצט וויל איך זעהען אויב דוא ביסט מיר געטריי. איך בעאויפטראַג דיך, אז ביז אין דריי טעג, זאָל קאַסיאָ הינגעריכטעט ווערען. און וואָס עס אַנבעלאַנגט דעם שעהנעם טייוועל (דעסדעמאַנאַ) וועל איך מוזען נאָכדענקען איבער אַ שנעלען טויט פאַר איהר.“

עס איז מערקווירדיג, דאָס פאַר דעם אייפּערזיכטיגען איז גענוג אַ שטרוי אום דערפון אויפצובויען אַ נאַצען מאַנומענט פון פערדאַכט אין שולד. שמעלט זיך פאַר, אַ טאַשענטוך וואָס זיין ווייב האָט געהאַט, האָט מען געזעהען ביי קאַסיאָ'ן, אַלזא, וואָס בעווייזט דאָס? ערשמענס קענען

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

זיין א סך אזעלכע טאשענטיכער, צווייטענס קען מען אזא טאשענטיכער פער-
לירען און נאך אנדערע ערקלערונגען, אָבער דער אייפערזיכטיגער אטהעללאָ
האָט ווייטער ניט געקלערט. דאָס איז שוין גענוג געווען צו פּעדאָרטהיילען
צוויי מענשען צום טויט.

דער אמת איז געווען, אז דעסדעמאנא האָט קיינמאָל ניט געגעבען
קאססיאָ'ן דאָס טאשענטיכער אלס פרעזענט, און זיא וואָלט אויך קיינמאָל ניט
בעגאנגען אזא נאַררישקייט אוועקצוגעבען איהר מאַן'ס מתנות א פרעמדען.
אי דעסדעמאנא, אי קאססיאָ זיינען געווען גאַנץ אונשולדיג אין אירגענדיג
אן אורזאכע געגען אטהעללאָ'ן. דאָס אלעס איז בלוזי געווען דער רעזולטאַט
פון יאגאָ'ס טיילווישע פלענער. יאגאָ האָט געהאַט א פרוי, א גוטע און אינ-
שולדיגע פרוי. ער האָט זיא איינפאך געצוואונגען אוועקצוגעבען דאָס
טאשענטיכער ביי דעסדעמאנא'ן. ער האָט דאן דאָס טאשענטיכער אוועקגעלעגט
אויפ'ן וועג וואו קאססיאָ האָט בעדאַרפט פאַרבייגעהען. קאססיאָ האָט דאָס
טאשענטיכער געזעהען און עס ווירקליך אויפגעהויבען.

ווען אטהעללאָ האָט באַלד נאָכהער בעגעגענט זיין פרוי, האָט ער זיך
געמאַכט, אז ער האָט קאָפּדוועהטאָג. ער האָט זיא געבעטען איהם לייהען דאָס
טאשענטיכער אום ער זאָל עס צולעגען צו זיינע שלייפען.

דעסדעמאנא האָט גלייך ארויסגעצויגען א טאשענטיכער.

„ניין, ניט דאָס,“ האָט אטהעללאָ געזאָגט, „גיב מיר דאָס טאשענטיכער

וואָס איך האָב דיר געגעבען.“

דעסדעמאנא האָט דאָס טאשענטיכער ניט געהאַט, ווייל יאגאָ'ס פרוי

האָט עס אוועקגעגעבן עט.

„דאָס איז זעהר ניט גוט,“ האָט אטהעללאָ געזאָגט זיך צווינגענדיג

צוריק צו האַלטען זיין צאָרן. „דאָס טאשענטיכער האָט מיין מוטער געקריגען

פון אן ועגיפטישער פרוי; זיא איז געווען א מכשפה און געקענט לעזען דיא

געדאַנקען פון מענשען; זיא האָט געזאָגט מיין מוטער, דאָס וועהרענד זיא

וועט האָבען דאָס טאשענטיכער, וועט זיא זיין ליבענסווירדיג און מיין פאַטער

וועט זיא אימער ליבע האָבען. קוים אָבער וועט זיא עס פּערליערען אָדער

אוועקגעבען, וועט מיין פאַטער שוין ניט זיין דערזעלכער מענש, און פונקט

וויא ער האָט זיא אַמאָל געליעבט, אזוי וועט ער זיא האַסען. אויף איהר

שמערבע בעט האָט זיא מיר דאָס געגעבען, און מיר אָנגעזאָגט, דאָס ווען

איך וועל אַמאָל הייראַטען, זאָל איך עס געבען מיין ווייב. אזוי האָב איך

געטראָגן, גיב אַכטונג. היט עס וויא אן אויג אין קאָפּ.“

אטהעללא.

„איז דאָס מעגליך!“ האָט דיא דערשראָקענע דעסדעמאנא אויסגע-
רופען.

„יא, יא, עס איז מעגליך, אזוי איז עס,“ האָט ער געענטפערט. „עס
איז א צויבערטאשענטוך. א סיבילע (פריסערין) וואָס האָט געלעבט מיט
צוויי טויזענד יאָהר צוריק, האָט, אין אן אנפאל פון פראָפעטישער אויפרעגונג
דאָס אויסגעארבייט; דיא זיידען-ווערעם וואָס האָבען געליעפערט דיא זייד, זיינען
געווען געהייליגט; מען האָט עס געפארבט אין דער אויפלעזונג פון
א מומיע'ס (באלזאמירטע קערפער) הארץ פון א מיידעל“ . . .

ווען דעסדעמאנא האָט דאָס אלעס געהערט, האָט זיא אויפגעציטערט
פאר שרעק, ווייל זיא האָט געוואוסט, אז זיא האָט דאָס טאשענטוך פערלוי-
רען, און, מיט דעם, אויך איהר מאן'ס ליעבע.

אטהעללאָ האָט מעהר זיין געמאכטע רעהיגקייט ניט געקענט אָנהאַל-
טען און ער האָט אָנגעהויבען צו פערלאנגען דאָס טאשענטוך. זיא האָט
אָנגעהויבען איהם צו פערנעהמען מיט אנדערע רייד און דאן האָט זיא גע-
זאָגט, אז זיא זעהט איין, דאָס ער טהוט דאָס אלעס אבוויכטליך כדי זיא זאל
ווייטער ניט בעטען פאר קאססיאָן. אין דערזעלבער צייט, האָט זיא געלויבט
און געריהמט קאססיאָן, ביז אטהעללאָ, אין ווילדער אויפרעגונג, איז ארויס-
געלאָפּען פון הויז ווייא א ווילדער.

ערשט דאמאלס האָט דעסדעמאנא, צום ערשטען מאָל זיך געמערקט,
אז אטהעללאָ איז אויפערזיכטיג.

זיא האָט אָנגעהויבען נאָכצוקלערען און נאָכצופאַרשען צו געפינען
אן אורזאכע וואָס עס האָט געקענט ארויסרופען זיין אויפערזוכט, אָבער
זיא האָט ניט געקענט ענטדעקען קיין איינציגע, אין דערזעלבער צייט האָט
זיא אָנגעהויבען זיך אליין צו מאַכען פאַרווירפּע וואָרום זיא בעשולדיגט
איהר מאן, איהר דעלען אטהעללאָ, אין אזא מיאוס'ן חסרון.

אָבער וואָרום איז ער דאָך אזוי אויפגערעגט? דאָרויף האָט זיך דעם-
דעמאנא אליין געענטפערט. ער האָט וואַרשיינליך ערהאַלטען טרויעריגע
נאכריכטען פון ווענעדיג, אָדער אירגענד אן אנדערע רעניערונגס זאָרג האָט
איהם געפיהרט צו דעם אונגעוועהנליכען צושטאַנד. דאן האָט זיא בעמערקט:
„מענער זיינען, נאָך אלעמען, ניט קיין געמער, און דערפאַר דאַרפען
מיר פרויען, ניט ערווארטען צו זעהען אימער דיעזעלבע ליעבענסווירדיגקייט
פון זיי נאָך דער חתונה ווייא אין טאָג פון דער חופּה.“

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

מיט איינעם וואָרט, זיא האָט אלעס מעגליכע אָנגעווענדעט צו פּער-
טרייבען אירגענד וועלכען שלעכטען געדאַנק איבער איהר מאַן.

צום צווייטען מאָל, ווען אטהעללאָ און דעסדעמאנא האָבען זיך בע-
געגענט, האָט ער זיא שוין דיימליכער בעשולדיגט אין אונאַרענטליכקייט,
איהר פאַרגעוואָרפען, אז זיא ליעבט אן אנדערן מאַן, אָבער ער האָט זיין נאָר-
מען ניט אָנגערופען.

עס האָט גענומען אטהעללאָ'ן פיעל מיה און אנשטרענגונג ארויס-
צוברענגען אזעלכע ווערטער פון זיין מויל. דערפאַר, ווען ער איז פאַרטיג
געוואָרען, האָט דיעזער מעכטיגער מאַן אויסגעבראַכען אין אַ געוויין, פינקט
וויא ער וואָלט געווען א קינד.

דעסדעמאנא האָט זיך צו איהם דערנעהנטערט און איהם געפרעגט
ווארום ער וויינט.

אטהעללאָ האָט איהר געענטפערט, אז ער וואָלט געקענט ערטראגען
אלעס אין דער וועלט, יעדעס אונגליק, אָרעמקייט, קראַנקהייט און זאָגאר
ערנידערונג, אָבער איהר אונאַרענטליכקייט אליין איבערשטייגט אלעס
און דאָס האָט צובראַכען זיין האַרץ.

דיא אונשולדיגע דעסדעמאנא, ציטערענדיג, האָט געמורמעלט :
„איך וויל האָפען, אז מיין הערר רעכענט מיך פאַר אן עהרליכע פרוי.“
„אך דיא בלום,“ האָט ער געענטפערט, „וואָס ביסט געווען אזוי
ליעבליך שעהן און געשמעקט אזוי זיס, אז דוא האָסט פּיטומעלט אפילו
דיא חושים — אך, בעסער וואָלסטו נאָר ניט געבוירען געוואָרען!“
„אך, וואָס פאַר אן אונוויכענדע זינד האָב איך בעגאַנגען?“

דיא אייפערזוכט פערבלענדעט דיא אויגען און פערניכטעט דעם
געדאַנק. אטהעללאָ האָט פון קיין זאך ניט געוואָלט הערען. ווען ער איז אוועק,
האָט זיא וויעדער אַמאָל אָנגעהויבען צו קלערען און פאַרשען וואָס פאַר אַ
זינד זיא האָט בעגאַנגען. דיא אונגליקליכע דעסדעמאנא האָט זיך קיין ער-
קלערונג געקענט געבען. דאן איז געקומען אויף איהר אַ מאַטקייט און מיעד-
קייט, און זיא האָט געהייסען איהר דיענערין פאַר איהר אויסבעמען און
דאָרט אויפשפרייטען דיא חתונה דעקען.

ווען דעסדעמאנא האָט זיך געלעגט, האָט זיא גערעכענט, אז אטהע-
לאָ וועט באַלד נאָכקומען. זיא האָט געוואָלט ווארטען אויף איהם, אָבער
איהר מועדקייט האָט געוויקט וואָס זיא איז איינגעשלאָפען.
ווען אטהעללאָ איז אריין אין שלאָפצימער, איז ער שוין געקומען

אטהעללא.

פארטיג מיט דעם אָבגעמאַכטען געדאַנק צו מאַכען אַ סוף פֿון דעסדעמאַנאַ'ס אונשולדיגעס לעבען. אָבער ווען ער האָט זי אַ געזעהען שלאָפֿען, האָט ער געצעגערט, ער האָט גערעכענט זי אַ דערשטעכען, אָבער דאָס האָט ער נישט געקענט. ער האָט געוואָלט נישט פֿערניכטען איהר בלוט. ער האָט ביי זיך נישט געקענט פֿועל'ן צו פֿערפלעקען איהר שעהנעם לייב וואָס איז געווען ווייסער ווי אַלאַבאַסטער.

דאָן איז געקומען דער פינסטערער און שוואַרצער טייַוועל, אייפֿער־זוכט, און איהם איינגעדראַמט, אַז שטאַרבען מוז זי, זאָל זיין אָהן בלוט־פֿערגיסונג, אבי זי אַ זאָל נישט לעבען. ניין, זי אַ טאָר נישט לעבען, דען זי אַ וועט נאָך בעטרעיען אַנדערע מענער אויך.

ציטערענר פֿון קאָפּ ביי פֿיס פֿאַר אויפֿהענגונג, האָט נאָך אטהעללאָ זיך צוגעבויגען צו איהר אום איהר צו געבען דעם לעצטען קוש פֿאַר'ן טויט. ער האָט זי געקושט, נאָך דער קוש איז געווען אזוי זיס, דאָס ער האָט דאָס געמוזט וויעדערהאַלען. דערביי האָט ער זיך צרוויינט, נאָך זיינע טרערען זיינען נישט געווען קיין טרערען פֿאַר גוטעס, זאָנדערן פֿאַר אַ שלעכטער און שרעקליכער אַבזיכט.

פֿון איהר מאַן'ס קושען האָט דעסדעמאַנאַ ערוואַכט. קוקענדיג צו אטהעללאָ'ן מיט אַ שמייכעל אויף איהרע ליפֿען, האָט זי פֿלוצלונג בעמערקט ווי אַ ער קריצט מיט דיא צייהן און זיינע אויגען בליטצען מיט אַן אונגלייכ־ליכעם פייער. דער שמייכעל פֿון איהרע ליפֿען איז באלד פֿערשוואַנדען, ווייל זי האָט געוואוסט, אַז ווען אטהעללאָ איז און אַזא צושטאַנד, איז ער דער געפֿעהרליכסטער מענש.

דאָן האָט ער אויסגעברומט, אַז זי אַ זאָל זיך פֿאַרבערייטען צום טויט, זאָגען איהרע לעצטע געבעטע, ווייל ער וויל נישט טויטען צוזאַמען מיט איהר קערפֿער אויך איהר נשמה.

דיא אונגליקליכע און אונשולדיגע דעסדעמאַנאַ, ליגענדיג אין בעט, האָט זי געבעטען, ער זאָל אויף איהר רחמנות האָבען און איהר וועניגסטענס זאָגען אין וואָס פֿאַר אַ זינד ער בעשולדיגט זי.

דאָן האָט ער אָנגערופֿען קאַסיאָ'ס נאָמען און דערמאָהנט דאָס טאַשענטוך, בעהויפטענדיג, אַז זי האָט עס איהם אוועקגעגעבען.

דעסדעמאַנאַ האָט געפֿאַסט מוטה און געוואָלט איהם בעווייזען, אַז ער האָט אַן אומזיסטיגען פֿערדאַכט, אַז זי איז אונשולדיג — אָבער אַט־העללאָ האָט מעהר פֿון קיין זאָך נישט געוואָלט וויסען, נאָך נישט געוואָלט הערען,

שקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

און זיא שנעל צודעקענדיג מיט דעם בעטגעוואנט, האָט ער זיא דערשטיקט.
אזוי גיך וויא דיעזער גרויזאמער מאָרד איז געווען פּאַראיבער, האָט
מען אריינגעבראַכט קאססיאָ'ן אין הויז, פּערוואונדעט און בלוטענדיג. יאנא
האָט איינעם אָנגעשטעלט צו ערמאָרדען קאססיאָ'ן. אָבער דעם געדונגענעם
מערדער איז בלויז געלונגען צו פּערוואונדען זיין קרבן. דאָן האָט יאנא אליין
ערמאָרדעט זיין געדונגענעם מערדער, כדי ער זאָל איהם ניט אויסגעבען.
דאָס וויכטיגסטע דערביי איז אָבער געווען, וואָס אין דעם טויטענ'ס קע-
שענעם האָט מען געפונען מעהרערע פּאַפירען, וועלכע האָבען אויפגעדעקט
דיא גאַנצע בלוטיגע אינטרויגע, בעווייזענדיג יאנא'ס שולד און קאססיאָ'ס
אונשולד. קאססיאָ האָט זיך אלזאָ געלאָזט ברענגען אין פּאַלאַץ אום צו
בעטען ענטשולדיגונג ביי אטהעללאָ'ן און איהם אויך פרעגען וואָס פאַר אַ
הטא ער האָט אויף איהם געפונען, אַז ער האָט בעדאַרפט אָנשטעלען יאנא'ן
איהם צו טוימען.

וויא אַ דוננערשלאג האָט דיעזע ענטדעקונג געטראָפען אטהעללאָ'ן.
עס האָט ניט פיעל געדויערט און ער האָט איינגעזעהען, אַז ער איז אַן איינ-
פּאַכער מערדער, אַז ער האָט ערמאָרדעט זיין אונשולדיגע און עהרליכע
פּרוי, וועלכע איז איהם געווען געטריי.

אַזא ענטדעקונג האָט איהם ניט געקענט געבען זויטערן מוטא צום
לעבען. ניט קלערענדיג פיעל, האָט ער ארויסגעצויגען זיין שווערט, אומגע-
קעהרט דיא שאַרפע זייט צו זיין ברוסט, דאָרויף געפאלען, זיך דורכגעשטאָ-
כען און ער איז געשטאַרבן געבען זיין טויטער פּרוי.

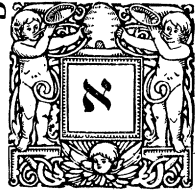
דיא אנוועזענדע, וואָס האָבען בייגעוואָהנט דיעזע סצענע, האָבען
אַלע אויפגעשוידערט. יעדער וואָס האָט געקענט אטהעללאָ'ן, האָט איהם
געליעבט און געשעצט. יעדער האָט אויך געוואוסט, אַז ער האָט קיינעם
קיין לייך געטהאָן און איז געווען פריינדליך צו אַלעמען. צו זעהען אַזא
שרעקליכען סוף פון איהם און פון זיין געליעבטע און שעהנער פּרוי, האָט
אַלעמען ארויסגעבראַכט פון דיא כלים.

עס האָט ניט פיעל געדויערט און יעדער האָט בעגריפען וואָס עס
האָט איהם געטריעבען דערצו. יאנא, דער געפעהרליכער אינטרייאַנט איז
געווען שולדיג אין אַלעמען.

אַלעס וואָס זיין נאָכפאלגער האָט געקענט טהון איז געווען צו
כאַפען יאנא'ן און איהם הינריכטען אונטער שרעקליכע מאַטערנים, דאָן
האָט ער געמעלדעט נאָך ווענעדיג איבער דעם טרויעריגען סוף פון דעם בע-
ריהמטען גענעראַל און פּעלדמאַרשאַל אטהעללאָ.

דער חלום פון א מיטען-זומער נאכט.

מהען, דיא הויפטשטאָרט פון גריכענלאַנד, האָט אין אלטע צייט געהאט אַ מערקווירדיגעם געזעטץ. דיע זעם געזעטץ האָט געזאָגט, אַז יעדער בירגער פון אַטהען האָט געמעגט צווינגען זיין טאָכטער צו הייראַטהען ווען מען ער וויל. דיא טאָכטער וויעדער, ווען זיא האָט זיך ענטזאָגט, איז זיא געווען חייב מיתה; דער פאטער האָט געקענט פאָדערן איהר הינריכטונג און דאָס געזעטץ האָט געמוזט דורכפיהרען, דיעזע פאָדערונג.

אַזעלכע פעללע זיינען אָבער זעלטען אָדער קיינמאָל ניט פאָרגעקומען, און דאָס געזעטץ איז געבליעבען ניט מעהר וויא אַ סטראַשונקע פאר אונגע-האַרזאַמע מיידלעך.

איינמאָל האָט עס אָבער פאַסירט, וואָס אַ פאטער האָט ווירקליך גע-פאָדערט דיא הינריכטונג פון זיין טאָכטער און עס האָט שוין געהאַלטען דערביי דאָס שרעקליכע געזעטץ זאָל דורכגעפיהרט ווערען.

דיא געשיכטע איז אזוי געווען: אין אַטהען האָט געוואָהנט אַ בכבוד'יגער בירגער מיט דעם נאָמען עגעאוס, וועלכער האָט געהאט אַ שענהע טאָכטער מיט דעם נאָמען הערמיא. עגעאוס האָט געוואָלט, אַז זיין טאָכטער זאָל חתונה האָבען מיט אַ געוויסען דעמעטריוס, אַ יונגער מאַן פון אדעליגער פאַמיליע אין אַטהען. זיא, הערמיא, האָט אָבער געליעבט אַ געוויסען ליסאַנדער און זיך ענטזאָגט צו ערפילען איהר פאטער'ס וואונש.

עגעאוס איז שטאַרק אויפגערעגט געוואָרען ווען הערמיא האָט זיך ענטזאָגט איהם צו פאָלגען און ער איז אוועק צו פרינץ טהעזעאוס פאָ-דערענדיג דאָס געזעטץ זאָל טהון זיין פליכט.

הערמיא איז אויך ערשיענען און ערקלערט, אַז זיא קען ניט טהון אַיַז זאָך, אַז זיא טאָר ניט הייראַטהען מיט דעמעטריוס, ווייל דעמעטריוס

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

איז א פאלשער מענש, ווייל ער האָט נאָך פריהער פערשפראַכען איהר פריינדין העלענא מיט איהר צו הייראטמען און ער האָט קיין וואָרט ניט געהאלטען. נאָך מעהר, ווען זיא זאָל טהון אזא זאך, וועט זיא אונגליקליך מאַכען איהר פריינדין העלענא, וועלכע ליַעבט נאָך אימער דעמעטריוס'ן, פאר וועלכען זיא וואָלט זיך מקריב געווען.

דאָס איז געווען זעהר אן עהרענהאפטע אורזאכע ווארום הערמיאַ זאָל ניט הייראטמען מיט דעמעטריוס'ן, אָבער עגעאוס האָט דערפון ניט געוואָלט וויסען. ענטוועדער, האָט ער געזאָגט, זיא הייראט מיט דעמעטריוס'ן וויא ער וויל, אָדער זיא מוז שטאַרבען.

פרינץ טהעזעאוס האָט אין זיין הארצען געהאלטען מיט הערמיאַ'ן, אָבער ער האָט נאָר ניט געקענט העלפען, ער האָט געמוזט בעפאָלגען דיא געזעמצע פון אטמען. ניט זעהענדיג קיין איינציגען אויסוועג וויא צו ראטען ווען דאָס אונגליקליכע מיידעל, האָט ער איהר געגעבען פיער טעג צייט אויף נאָכצורענקען, און ווען זיא וועט, צום ענדע פון דיעזער צייט ניט איינ-וויליגען צו איהר פאָטער'ס פערלאַנג, זאָל מען זיא הרג'ענען.

אזוי שנעל וויא הערמיאַ איז אוועק פון געריכטהויז, איז זיא גלויב געלאָפען צו איהר געליעבטען ליכאנדהר און איהם דערצעהלט אין וואָס פאר אַ לאַגע זיא געפינט זיך, זיא האָט איהם ערקלעהרט, אז זיא האָט בלוז צוויי וועגען, איינער איז צו הייראטמען דעמעטריוס'ן און לעבען, אָדער ענט-זאָגען און שטאַרבען.

ווען דער יונגער מאַן האָט געהערט דיעזע טרויעריגע נאכריכט, איז ער געווען שטאַרק בעטריעכט. פלוצלונג אָבער האָט ער זיך דערמאָהנט אַן אַ וויכטיגער זאך. ער האָט געהאַט אַ מוהמע, וואָס האָט געוואָהנט אַ היבשע שטרעקע פון אטמען, און דאָרט, וואו דיעזע מוהמע האָט געלעבט, האָט מען איהר נאָר ניט געקענט טהון, ווייל דאָס געזעמץ איז געווען בלוז פאר אטמען אליין, און ארויס פון דער שטאָרט, האָט עס קיין ווערטע ניט געהאַט. ער האָט דערפאר געמאַכט הערמיאַ'ן אַ פאָרשלאַג: אז זיא זאָל זיך ארויסגנבענען ביי נאַכט, ווען קיינער זעהט זי, ענטלויפען מיט איהם צו זיין מוהמע, און דאָרט זאָלען זיי ביידע חתונה האָבען.

„איך וועל דיך בעטעגענען אין וואַלד,“ האָט ליכאנדהר געזאָגט צו הערמיאַ'ן, „אין וואַלד וואָס ליַעגט אייניגע מיילען פון דער שטאָרט; אין דעמועלכען שעהנעם וואַלד וואו מיר האָבען אזוי אַפט שפאַצירט מיט העלע-נא'ן אין דעם שעהנעם מאָנאַט מאי.“

דער חלום פון א מיטען-זומער נאכט.

הערמיא האָט זיך זעהר הערפרייט הערענדיג דיא עצה און זיא האָט איהם פערשפראָכען צו רומען קיינער זאָל ניט וויסען. זיא האָט עס אויך קיינעם ניט דערצעהלט אויסער איהר פריינדין העלענא.

העלענא איז בטבע ניט געווען קיין שלעכטע אָדער א פאלשע. אָבער זיא איז געווען א האָפנונגסלאָזע פערליעבטע, וואָס דאָס איז נאָך ערגער. אין ווען א מיידעל לייעבט פון איהר גאַנצען הארצען און קען איהר ציעל ניט דערגרייכען, וועט זיא בעגעהען מאַנכע נאַררישקייטען און אויך געמיינד היימען.

אנשטאַט צו שווייגען און ניט פערראַטהען איהר פריינדין'ס געהיימד ניס, איז זיא באַלד אוועק צו דעמעטריוס! און עס איהם דערצעהלט. זיא האָט עס איהם דערצעהלט, כדי זיא זאָל האָבען אַן אויסרייד מיט איהם צו רעדען און אויך נאָכפאָלגען איהר פאלשען געליעבטען אין וואַלד, צו זיין נעבען איהם. און אזוי וויא זיא האָט געוואוסט, אַז דעמעטריוס וועט געוויס אוועק אין וואַלד, האָט זיא בעשלאָסען, אָהן זיין וויסען, איהם נאָכ צוגעהען.

יעצט פאַנגט אָן א גאַנץ נייע געשיכטע. דער וואַלד, וואו ליסאנדרע און הערמיא האָבען זיך בעדארפט בעגעגענען, איז געווען א געגענד פאר שרעמעלעך און עלפען*.)

אבעראן איז געווען דער קעניג פון דיא שרעמעלעך און טוטאניא איז געווען זיין קעניגין. זיי האָבען געהאַט א געוואַלטיגע גרויסע נאָכפאָלגער-שאפט, וועלכע האָבען צוזאַמען זיך אַמוזירט אין וואַלד. צווישען דעם קליינעם קעניגעל און קעניגין, האָט אָבער פונקט דאָ-

(* אין אַריגינאל הייסען דיעזע „פערירען“ און „עלאז.“ אין דייטשען ווערען דיעזע ווערטער איבערזעצט מיט פעען און עלפען. איך איבערזעצט עס מיט שרע-מעלעך און עלפען. שרעמעלעך, וויא מיר שיינט, איז א לאַקאלער אויסדרוק, בעקאנט בלויז אין רומעניען, בעסאראביען און א קלוינער טהייל פון זיד-רוסלאנד. עס דריקט אָבער אויס דעם געדאַנק פון פערירי און פעע. שרעמעלעך הייסט עס, זיינען נאנץ קלוינע מענשעלעך, א מין גייסער, נאָר גומע גייסער, וועלכע געפינען זיך ערגעץ-וואו אין וואַלד, נאָר צייטענווייז, ווען איינעם איז עפעס בעשערט א גליק. קומען זיי און ברענגען איהר דאָס גליק. עס איז פונקט דאָסזעלבע וויא דיא מיינונג אין ענגליש און דייטש. אין פראנצויזיש הייסט עס „סילף.“

עלפען וועדער, האָב איך געלאָזט וויא אין דייטשען. עס איז אונגעפעהר דאָס-יעלבע וויא פערירי, אָדער פעע.

דער בעארבייטער.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

מאלס, ווען אונזער געשיכטע האַנדעלעם, אויסגעבראַכען אַ שמרײַט. זײ האָבען זיך קײנמאָל נײַט בעגעגענט אונטער דיא זילבערנע שמראַהלען פון דער לבנה, אָדער אין שאַמען פון דיא הויכע בױמער, זײ זאָלען זיך נײַט קױגען. זײערע קולות האָבען געפיהרט דערצו, וואָס זײערע נאַכפאַלגער, דיא עלפּען, פּלעגען אין אַזעלכע צײַמען ענטלױפען און זיך בעהאַלמען אין דיא לעבער פון דיא בױמער פאַר מוראַ.

דיא אורזאַכע פון דײערער מחלוקה צױישען דעם קעניג פון דיא שרעטעלעך מיט זײן קעניגין, האָט געשטאַמט דערפון, וואָס קעניג אבעראַן האָט עפעס פערלאַנגט בײ קעניגין טײטאַניאַ, און זײא האָט זײן וואונש נײַט געוואָלט ערפּילען, טײטאַניאַ האָט אַמאָל געהאַט אַ פּרױנדן, אַ מענש, אַ שטערבליכע בריאה, און ווען דײערע פּרױנדן איז געשטאַרבען, האָט זײא איבערגעלאָזט אַ קליין אינגעלע, וועלכען טײטאַניאַ האָט צוגעגעב'עם, אַוועק געפיהרט אין וואַלד אריין און איהם דאָרט ערצױגען. אָט דאָס אינגעלע האָט אבעראַן פערלאַנגט זײא זאָל איהם שענקען כּדי ער זאָל ווערען זײן פּאָזש (בעדיענער). טײטאַניאַ ווידער, האָט עס נײַט געוואָלט.

אין יענער נאַכט, ווען דיא געליעבטע האָבען זיך בעדאַרפט בעגען געטען, האָט טײטאַניאַ שפּאַצירט אין וואַלד אין דער בעגלייטונג פון איהרע קאַמערפּרױען. אבעראַן איז איהר אַנגעקומען ענטקעגען.

„זעהר שלעכט בעגעגענט בײ לבנה־ליכט,“ האָט אבעראַן בעמערקט. „וואָס!“ האָט דיא קעניגין אויסגעשריען, „אײפּערזיכטיגער אבער־ראָן, ביסטו עס? שרעטעלעך, ענטלױפט! אײך האָב געשוואוירען זיך נײַט צו געפּינען אין זײן געזעלשאַפּט.“

„וואַרט, איבעראַיילמע שרעטעלע!“ האָט דער קעניג געזאָגט, „בײן אײך נײַט דײן הערר? פאַר וואָס איז טײטאַניאַ אײמער אַ געגענדין פון איהר העררשער? גיב מיר דאָס קליינע אינגעל פאַר מײן פּאָזש.“

„בלײב נאָר רוהיג,“ האָט זײא געענטפּערט, „דײן גאַנצעם שרעטעלע קעניגרייך וועט נײַט קענען אָבקױפען דאָס אינגעל בײ מיר.“

זײא איז דאָן אַוועק פון איהם אין גרויסער אויפּרעגונג. „געה, געה,“ האָט אבעראַן געמורמעלט וויא צו זיך אליין, „נאָך אײדער דער מאָרגען וועט קומען, וועל אײך דײך האַרט בעשטראפען פאַר דײערער בעליידיגונג.“

אבעראַן האָט דאָן געשיקט רופען דאָס שרעטעלע פּאָק, וועלכער איז געווען זײן ליעבלינג און אויך זײן פּרױוואַט סעקרעטער.

דער חלום פון א מיטען-זומער נאכט.

פּאָק, אָדער וויא מאַנכע רופען איהם, „ראָבין דער גוטער ברודער“, איז געווען אַ קלוגער עוהל'ניק; ער האָט ליעב געהאַט אָבצומהוון פּערשידענע שפּיטצלעך אין יענער געגענד. איינמאָל איז ער אַריינגעקראָכען אין מילך-הויז און געמאַכט דיא נאַנצע מילך זאָל גערונען ווערען.* און אַנדער מאָל, איז ער אַריין מיט זיין קליין קערפּערל אין דער קאַן וואָס מען שלאָגט דיא פּוטער און אזוי געפיהרט, אז דאָס מילך-מיוידעל האָט בשום אופן ניט געקענט אַרויסברענגען דיא פּוטער. איינמאָל, ווען אַן אַלטע פּרוי האָט זיך גע-וואָלט אוועקזעצען אויף דעם דריי-פּיסגען ביינקעלע צווישען דיא שכן'טעם, האָט ער אַרויסגעשלאָפּט דאָס ביינקעל, דיא אַלטע איז געפאַלען, און דיא סעריכעס האָבען געהאַט צו דערצעהלען פּערשידענע מעשיות זיך האַלטענדיג ביי דיא זייטען פאַר געלעכטער.

„קום נאָר אַהער פּאָק,“ האָט אַבעראָן געזאָגט צו זיין קליינעם נאַכט-וואַנדלעך. „ברענג מיר נאָר שנעל אַהער דיא בלום וואָס דיא מיידלעך רופען „ליעבע און לעדיגגעהעריי“; דיא זאַפט פון דיעזער קליינער פּורפיר בלום, ווען זיא ווערט אַרויפגעקאַפּעט אויף דיא ברעמען פון איינעם וואָס שלאָפּט, וועט פּעראורזאַכען, אז דער שלאָפענדער, אזוי שנעל וויא ער וועט ערוואַכען, וועט ער זיך פּערליעבען אין דעם ערשטען וואָס ער וועט דער-זעהען, אַביסעל זאַפט פון דיעזער בלום וועל איך אַרויפקאַפּען אויף טיטאַנא'ס ברעמען וועהרענד זיא שלאָפּט; דערנאָך, ווען זיא וועט עפענען איהרע אויגען, וועט זיא ליעבען דיא ערשטע בריאה וואָס זיא וועט דערזעהען. דאָס מעג זיין אַ בער, אַ לייב, אַ מאַלפּע אָדער אַ בלונדערענדע אַפע, זיא וועט זיך אין דעם פּערליעבען. און אַיידער איך וועל אַרונטענהעמען דעם כּישיף פון איהרע אויגען, וואָס איך קען טהון מיט אַן אַנדערער בלומענזאַפט, וועט זיא מיר מוזען געבען דאָס אינגעל.“

פּאָק האָט ליעב געהאַט אַזעלכע זאַכען און דיא שליוות האָט איהם שטאַרק דערפרייט. ער איז אוועק זוכען דיא בלום וואָס זיין הערר האָט איהם בעאויפּטראַגט. אַבעראָן האָט דערווייל געווארט אויף איהם, וועהרענד אַבע-ראָן איז אזוי געשטאַנען, האָט ער בעמערקט דעמערויס' און העלענא'ן

(* פּאָק איז בעקאַנט אלס אַ זאָגענאַמע מיטהאַלאָגישע פיגור, וואָס טהוט אָב שפּיטצלעך, אלעס וואָס עס ווערט דאָ אויסגערכענט און נאָר מעהר, האָבען דיא אַנגלאַזאַקען צוגעשרייעבען דיעזער קליינער פּרעהליכער און קאַמישער פיגור. — דער בעאַרבייטער.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

אריינגעהענדיג אין וואַלד. דאָן האָט ער געהערט וויא זיי האָבען זיך געקריגט, העלענא האָט איהם דערמאָהנט אָן זיין פריהעריגער ליעבע צו איהר און וויא פאָלש ער איז נאָכהער געוואָרען, דעמעטרויס איז געוואָרען שטארק אין כעס און איבערגעלאָזט העלענא'ן, לויט וויא ער האָט געזאָגט, זיא זאָל אויפגעפרעסען ווערען פון דיא ווילדע חיות אין וואַלד. ער אליין איז שנעל ענטלאָפען פון איהר.

דער שרעטעלעך קעניג, וועלכער איז אימער געווען זעהר פריינד-ליך צו געליעבטע און פערליעבטע, האָט שטארק רחמנות געהאט אויף העלע-נא'ן. ער האָט זיך דערמאָהנט אָן איהר, ווען זיא פלעגט ארומשפאצירען אין וואַלד מיט דעמעטרויס'ן און מיט איהם גערעדט פון ליעבע. דערפאר, אזוי שנעל וויא פאק האָט צוריק געקעהרט מיט דער פורפור בלוט, האָט אבעראן צו איהם געזאָגט אזוי :

„נעהם אַ טהייל פון דיעזער בלוט, דאָ איז געווען אַ שעהן אַטהענישעס מיידעל, וועלכע ליעבט אַ שלעכטען יונגען מאַן; ווען דוא געפינסט איהם שלאָפענדיג, לאָז ארויפקאפען עטליכע טראָפען אויף זיינע אויגען פון דיעזען ליעבעס-זאָפט, אָבער גיב אַכטונג, אַז אזוי גיך וויא ער וועט ערוואַכען, זאָל דאָס מיידעל זיין נעבען איהם כדי ער זאָל קענען אויף איהר צום ערשטען קוקען. דוא וועסט דערקענען דעם מאַן אַן זיינע אַטהענישע קליידער וואָס ער טראָגט.“

פאָק האָט פערשפראַכען דורכצופיהרען דעם אויפטראַג נאָנץ פינקט-ליך. דאָן איז אבעראן אַוועק און אויפגעווכט דיא בלומען-קוסטע אונטער וועלכער זיין קעניגין טיטאניא איז געשלאָפען. דיא בלומען-קוסטע איז בעשטאנען פון שעהנע רויזען, זיסע וויאָלעטען און איז געווען איבערגע-האַנגען מיט מאָסק רויזען און גרינע גלעקלעך. דאָרט האָט טיטאניא פער-בראכט כמעט אימער אַ טהיילפון דער נאכט. איהר צודעק איז בעשטאנען פון אַ געפינטעלטעם שלאנגען-פעלכעל, און אָבוואָהל דאָס איז געווען קליין, איז עס אָבער געווען גענוג צוצודעקען דיא שרעטעלעך קעניגין.

ער האָט געטראָפען טיטאניא'ן אויסטהיילענדיג בעפעהלע צו דיא שרעטעלעך און עלפען וואָס זיי זאָלען טהון בשעת זיא וועט שלאָפען.

„אַ טהייל פון אייך,“ האָט איהר מאיעסטעט געזאָגט, „מוזט ארום געהען און אויס'הרג'ענען דיא זשוקעס וואָס קריכען ארום אויף דיא בלעט-לעך פון דיא מאָסקרויזען, אַ טהייל זאָלען פיהרען אַ קריגע מיט דיא פלעדער-מיין צוליעב זייערע לעדערנע פליעגלען אום דערפון צו מאכען עלפען

דער חלום פון א מיטען-זומער נאכט.

מענטשלעך; אנדערע מוזען וואכען זענען דיא נאכטאויילען זיי זאלען ניט צוקומען נאָהענט צו מיר, און דערווייל זינגט מיר אַ ליעד איך זאָל קענען איינשלאָפען."

זיי האָבען אָנגעפאָנגען צו זינגען אַ שלאָף-ליעד און דיא קעניגין האָט רוהיג איינגעשלאָמערט. דאָן זיינען זיי אוועק ערפילען איהרע אויפטרעגען. וויא אבעראָן האָט דאָס בעמערקט, האָט ער זיך דערנעהנטערט צו מיטאניא'ן און אריינגעקאָפּעט עטליכע טראָפען פון דעם ליעכעס-זאָפט אין איהרע אויגען.

יעצט לאָמיר זעהען וואָס עס איז געוואָרען פון הערמיא'ן. נאָכדעם וויא זיא איז ענטלאָפען פון איהר פאטער'ס הויז, איז איהר געלונגען אַז צוקומען אין וואַלד וואו זיא האָט זיך געטראָפען מיט איהר געליעבטען ליסאנדער, וועלכער האָט שוין אויף איהר געוואַרט, אום זיא אוועקצופיהרען צו זיין מוהמע'ן. אָבער איידער זיי האָבען אָנגעפאָנגען דיא ריזע, האָט ליסאנדער בעמערקט, אַז זיא איז זעהר מיעד און ער האָט זיא געבעטען זיא זאָל זיך דערווייל לעגען אויפ'ן ווייכען גראָז און זיך אויסרוהען, זיא האָט געפאָלנט און איז באַלד אנטשלאָפען געוואָרען. ער האָט אויך אָנגעהויבען צו שלאָפען.

אַט אזוי שלאָפענדיג, האָט זיי פאָק געטראָפען, און בעמערקענדיג, אַז דער יונגער מאַן טראָגט אַטהענישע קליידער און נעבען איהם ליעגט אַ שעחן מיידעל, האָט ער זיך געמערקט, אַז דאָס זיינען זיי איבער וועלכע קעניג אבעראָן האָט איהם געגעבען דעם אויפטראַג. ניט קלערענדיג ווייטער, האָט ער אריינגעקאָפּעט עטליכע טראָפען פון דער פורפור בלום אין זיינע אויגען.

דאָן האָט פאָסירט אַ מערקווירדיגע געשיכטע. דיא אָרעמע העלענא, וואַנדערענדיג איבער'ן וואַלד איינע אליין, איז זיא אָנגעקומען אהין. ליסאנדער האָט פונקט דאמאלס ערוואַכט, זיין ערשטער בליק איז געפאלען אויף העלענא'ן. דיא גאנצע ליעבע צו הערמיא'ן איז פערשוואַונדען און ער האָט זיך באַלד פערליעבט אין העלענא'ן.

ווען ער וואַלט פריהער ערבליקט הערמיא'ן, וואַלט פאָק'ס טעות קיין חילוק ניט געמאכט, ווייל בעסער ליעבען הערמיא'ן וויא ער האָט זיא גע-ליעבט האָט גאָר ניט געקענט זיין, אזוי אָבער איז געשעהען אַ גאנצע קאָ-טאָסטראָפּע.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

ווען העלענא האָט דערזעהען ליסאנדער'ן, האָט זיא זיך זעהר גע-
פרייט, ווייל דאָס האָט זיא געראטעוועט פון דער שרעקליכער איינזאמקייט.
מען קען זיך אָבער פאַרשמעלען העלענא'ס איבערראַשונג, ווען זיא האָט
געזעהען ליסאנדער'ן זיך דערנעהנטערן צו איהר מיט צארטע ליעבעס בליקען
און דאָן איז ער געפאלען פאַר איהר אויף דיא קניעס, ערקלערענדיג, אז זיא
איז אַ מיליאָן מאָהל שעהנער וויא הערמיא און ער ליעבט זיא אליין איבער
אלעס אין דער וועלט.

דיא אָרעמע העלענא האָט ניט געקענט גלויבען וואָס איהרע אויערן
האָבען געהערט. זיא האָט גערעכענט, אז ליסאנדער מאַכט חוזק פון איהר.
„אָך!“ האָט זיא אויסגעשריען, „צו וואָס בין איך גאָר געבוירען
געוואָרען, אז יעדער זאָל פון מיר שפּאַטען? יונגער מאַן, איז עס ניט
גענוג וואָס איך בין אזוי פערשאַלטען ניט צו קענען קריגען קיין גוטעס וואָרט
פון דעם מאַן וואָס איך ליעב, קומסטו נאָך און מאַכסט פון מיר חוזק?
ניין, ליסאנדער, איך האָב דיך גערעכענט פאַר אַ גרעסערען ערלמאָן וויא
דוא ווייזט זיך יעצט ארויס.“

ווען זיא איז פארטיג געוואָרען מיט דיזעז ווערטער, איז זיא אין
גרויסען צאָרן, ענטלאָפען. ליסאנדער, פערגעסענדיג, אז הערמיא שלאָפּט נאָך,
איז איהר נאָכגעלאָפען.

ווען הערמיא האָט ערוואַכט, האָט זיא אויפגעצייטערט זעהענדיג, אז
זיא איז איינע אליין. זיא האָט אָנגעהויבען צו וואַנדערן איבער דעם וואַלד,
שטארק בעזאָרגט, ניט וויסענדיג וואָס פון ליסאנדער'ן איז געוואָרען.
דעמעטרויס וויעדער, ניט קענענדיג געפינען הערמיא'ן מיט ליסאנד-
ער'ן, איז ער זעהר מיעד געוואָרען געהענדיג. ער האָט זיך אוועקגעלעגט
און איינגעשלאָפען. אבעראן האָט איהם אזוי געטראָפען. עס ווייזט זיך
ארויס, אז אבעראן, פרגענדיג פאָק'ן אויב ער האָט געטהאָן וואָס ער האָט
געהייסען, האָט ער זיך געמערקט פון זיין בעשרייבונג, אז ער האָט דעם
ליעבעסזאָפט ניט ארויפגעקאָפעט אויף דיזעז אויגען וואָס ער האָט איהם
געהייסען, יעצט וויעדער, טרעפענדיג דיא ריכטיגע פערזאָן, האָט ער איהם
געגעבען דיא טראָפען פון דער פורפור בלוט.

העלענא. וועלכע איז ענטלאָפען פון ליסאנדער'ן, איז אָנגעקומען
פונקט דאמאלס ווען דעמעטרויס האָט געעפענט זיינע אויגען. דעמעטרויס
האָט זיך גלייך פערליעבט אין איהר גראַדע וויא ליסאנדער.
דאָס ארעמע מיידעל האָט ניט געקענט פערשמעהען וואָס עס געהט

דער הלום פון א מיטען-זומער נאכט.

פאָר, און זיא האָט זיך געטראַכט, אז הערמיא האָט אָנגעשטעלט ביידע יונגע לייט חוזק צו מאַכען פון איהר.

דאָן איז אויך הערמיא אָנגעקומען, און זעהענדיג וויא ביידע מענער ערקלערען זיך אין ליעבע צו העלענאָן, איז זיא געווען פונקט אזוי איבער-ראַשט וויא העלענאָ.

דיא צוויי מיידלעך, וועלכע זיינען פריהער געווען שטארקע פריינדיגס איינע דער צווייטער, האָבען זיך יעצט אָנגעהויבען צו קריגען.

„שלעכטע הערמיא,“ האָט העלענאָ געקלאָגט. „דוא ביסט עס דייער ניגע וואָס האָט אָנגעשטעלט ליסאנדער'ן חוזק צו מאַכען פון מיר מיט ליע-בעס-ערקלערונגען. דיין אַנדערער געליעבטער, דעמעטריוס, וועלכער האָט מיך כמעט געטרעטען מיט דיא פיס, האָסטו איהם ניט אָנגעזאָגט ער זאָל מיך רופען געטטיין, נימפע, זעלטענע, טהייערע און הימלישע? ער וואָלט צו מיר, וועמען ער האָסט, ניט אזוי גערעדט, ווען דוא וואָלסט איהם ניט אָנגע-שמעלט אזוי צו זאָגען. שלעכטע הערמיא, איז דאָס שעהן זיך צו פּעראַיי-ניגען מיט מענער געגען דיין ארעמע פריינדין? האָסטו שוין פּערגעסען אן אונזער פריינדשאַפט נאָך פון דער שולע?“

„איך בין איבערראַשט הערענדיג דייע זאָרניגע ווערטער,“ האָט הערמיא געענטפּערט. „איך פּעראַכטע דיך ניט, עס זעהט אויס, אז דוא פּעראַכטעסט מיך.“

„אזוי, אזוי,“ האָט העלענאָ געזאָגט, „פּערשמעל דיך נאָך ווייטער, קרים דיך נאָך און שמעל מיר ארויס א פייג הינטער'ן רוקען. ווען דוא וואָלסט געהאָט רחמנות, מיטגעפיהל און מענשליכקייט, וואָלסטו ניט אזוי געהאָנדעלט געגען מיר.“

בשעת העלענאָ און הערמיא האָבען זיך אזוי אויסגעטענה'עט, זיינען דעמעטריוס און ליסאנדער אוועק אום אויסצוקעמפּען א דועל איבער העלענאָן.

ווען דיא מיידלעך האָבען געזעהען, אז דיא יונגע לייט זיינען אוועק, האָבען זיי זיך אויך צוטהיילט און אָנגעפּאָנגען צו וואַנדערן איבער'ן וואַלד זוכענדיג זייערע געליעבטע.

אבעראן און פאָק האָבען צוגעזעהען און אויסגעהערט אלעס וואָס דאָרט איז פאָרגעקומען.

„אָט דאָס איז דיין נאכלעסיגקייט, פאָק,“ האָט דער קעניג פון דיא

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

שרעטעלעך געזאגט, „אדער אפשר האָסטו נאָר דאָס געטהאָן אוממיסטען וויא דיין טבע איז?“

„גלויב מיר, קעניג פון דיא שאטענס,“ האָט פאָק געענטפערט, „עס איז געווען אַ מעות. האָסטו מיר געהייסען אויפזוכען דעם יונגען מאַן מיט דיא אטהענישע קליידער? אזוי האָב איך געטהאָן. וויא דיא זאך אָבער איז, האָב איך קיין חרטה ניט, ווייל דיא גאַנצע געשיכטע מאַכט אַ שענהעם שפּאַס.“

„דיא האָסט געהערט,“ האָט דער קעניג בעמערקט, „אז דעמעטריוס און ליסאנדער זיינען אוועק זוכען אַ פּאַסענדען פּלאַטץ וואו אויסצוקעמפּען דעם דעל, איך בעפעהל דיר איינצהילען דיא נאַכט אין אַ דיקען וואַלקען און זעהען, אז דיעזע קריענערישע פּערליעבטע זאָלען פּערבלאָנדזעט ווערען אין דער פינסטער כּדי זיי זאָלען זיך ניט קענען שלאָגען. מאַך נאָך זייערע שטימען און מיט שפּאַטישע אויסדריקע זעה זיי זאָלען דיר נאַכפּאַלגען. אזוי זאָלסטו זיי פיהרען און צושיידען ביז דיא וועסט זיי פּערמאַטערן. דאָן, ווען ליסאנדער וועט אַנידערפּאַלען און איינשלאָפּען, זאָלסטו אריינקאַפּען אין זיינע אויגען עטליכע טראָפּען פון דיעזער בלום, כּדי, ווען ער וועט ער-וואַכען, זאָל ער פּערגעסען אן העלענאַ'ן און צוריק קעהרען וויעדער צו הער-מיאַ'ן. דאָן וועלען ביידע שענהע מיידלעך זיין גליקליך, אָבער זעה נאָר פּאָק, מאַך עס שנעל, און איך וועל דערווייל געהען געוואָהר ווערען אין וועמען מיין טיטאַניאַ האָט זיך פּערליעבט.“

טיטאַניאַ האָט נאָך אימער געשלאָפּען און אבעראן האָט געטראָפּען ניט ווייט פון איהר זיטצענדיג אַ קלאון,* וועלכער איז פּערבלאָנדזעט געוואָרען אין וואַלד און איז דאָרט אַנטשלאָפּען געוואָרען. „אָט דיעזער חברהמאַן,“ האָט אבעראן געזאָגט, „זאָל זיין מיין טיטאַניאַ'ס געליעבטער.“

זאָגענדיג דיעזע ווערטער האָט ער איהם אָנגעטהאָן אן עזעל'ס קאַפּ דאָס האָט איהם פּיעל בעסער געפּאַסט וויא זיין מענשליכער קאַפּ, ווייל ער איז געווען סאָרוויאָסאי דום גענוג.

(* איך האָב געלאָזט „קלאון“ וויא אין ענגלישען אַריגינאַל. עס לאָזט זיך ניט איבערזעצען, ווייל אמבעסטען וואָס מען קען, איז עס אַ קאַמיקער, און דאָר איז עס ניט אזוי קאַמיקער וויא מיר פּערשמעהען יעצט אין אידיש. דיעזער „קלאון“ אין דער דראמאַ, איז אויך געווען איינער פון דיא שוישפּיעלער וואָס האָט בעדארפּט ירשיינען פאר דעם פּרונץ פון אטהען. —

דער הלום פון א מיטען-זומער נאכט.

אָבוואָהל אבעראן האָט איהם זעהר שנעל און צויבערהאפט ארויפ־געזעצט דעם עזעל'שען קאַפּ, האָט דאָס דעם קלאון דאָך אויפגעוועקט. ער איז גלייך אויפגעשטאנען, און ניט וויסענדיג וואָס פאַר אַ קאַפּ ער האָט, איז ער געגאנגען פאַרווערטס ביז ער האָט דערגרייכט קעניגין מיטאניא'ס בלומען-קוסטע.

מיטאניא האָט ערוואַכט. זיך ארומקוקענדיג, האָט זיא צום ערשטען ערבליקט דעם קלאון מיט דעם עזעל'שען קאַפּ.

„אָך!“ האָט זיא אויסגעשריען, „וואָס פאַר אַן ענזעל זעה אײך דאָרט?“

דער כישוף האָט געווירקט. זיא האָט זיך פערליעבט. דאן האָט זיא געמורמעלט צערמליך צום עזעל-קאַפּ:

„ביסטו אויך אזוי קלוג וויא שעהן דוא ביסט?“

„אָך, מאַדאַם,“ האָט דער דומער קלאון געענטפער, „ווען אײך זאָל קענען זיין קלוג גענוג צו געפינען אַ וועג וויא ארויסצוגעהען פון דאָנען, דאן וועל אײך זיין אַ חכם.“

„ניין, מיין טהייערער,“ האָט דיא קעניגין געזאָגט, „דוא זאָלסט נאָר ניט אוועק פון דיעזען וואַלד. אײך בין אַ גייסט מיט גרויסער מאַכט. פאַלג מיר נאָך און דוא וועסט זיין גליקליך, קום מיט מיר, געליעבטער, און אײך וועל דיר געבען שרעטעלעך דיך צו בעדיענען.“

מיטאניא האָט שנעל צוגערופען פיער שרעטעלעך מיט פאַלגענדע נעמען: אַרבעס-בליטהע, שפינוועב, מויל און מושטאַר-זאַמען.

„פאַסט אויף,“ האָט דיא קעניגין געזאָגט, „איבער דיעזען שעהנעם העררן, טהוט וואָס ער הייסט אײך. שפּרינגט פאַר איהם, טאַנצט פאַר איהם. גיט איהם עסען וויינטרויבען און פערסיקעס, גנב'עט פאַר איהם דיא האָניג-זעקעלעך פון דיא ביהנען. קום אַהער, מיין טהייערער, זעמיך זיך דאָ געבען מיר און לאָז מיך שפיעלען זיך מיט דיזע לייעבליכע האָאָריגע באַקען. אָך, מיין שעהנער עזעל, לאָז מיך קושען דינע שעהנע לאַנגע אויערן, אָך, מיין צערטליכע פרייד!“

„וואו איז אַרבעס-בליטהע?“ האָט דער עזעל-קעפיגער קלאָון געפרעגט זיך ניט פיעל קימערנדיג אום דער קעניגין'ס לייעבע, נאָר שמאַלץ אויף זיין לאַנע.

„דאָ בין אײך, מיין הערר,“ האָט אַרבעס-בליטהע אויסגעשריען.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

„קראץ מיך אין קאפ,“ האָט דער קלאון געזאָגט. „וואו איז שפינד וועב?“

„דאָ בין איך,“ האָט שפינדוועב געענטפערט.

„זעהר גוט,“ הערר שפינדוועב, „האָט דער קלאון געוואָרטשעט. ברענג מיר עטליכע ביהנען וואָס שטעהען דאָרט אויף יענעם דאָרן. פערנעס אויך ניט מיר צו ברענגען עטליכע האַניגזעקעלעך. וואו איז מושטאר-זאמען?“

„דאָ בין איך, וואָס איז דיין פערלאנג?“

„נאָר ניט, פשוט אזוי האָב איך דיך גערופען, נאָר אין איין וועג העלף שוין מיר קראצען אין קאפ. הער אויס, מושטאר-זאמען, איך דענק, אז עס איז שוין צייט צו געהען צו א באַרבער ער זאָל מיך אַבראזירען, ווייל מיין פנים איז דאכט זיך צו שטארק בעוואקסען געוואָרען.“

„מיין זיסער געליעבטער,“ האָט דיא קעניגין געמורמעלט, „וואָס וועסטו עפעס עסען? איך האָב א פעהיג שרעטעלע וואָס קען דיר ברענגען פון דער וועוויארקע'ס נעסט עטליכע פרישע נים.“

„גיב מיר בעסער א ביסעל דארע ארבעס,“ האָט דער קלאון געזאָגט, וועלכער האָט שוין געהאט אן עזעל'ס אפעטיט. „אַבער הער וואָס איך וועל דיר נאָר זאָגען. זאָל מיך נאָר קיינער ניט שמערען, ווייל איך האָב ברעה צו כאַפען א דרעמעל.“

„שלאָף, מיין טהייערער,“ האָט דיא קעניגין געענטפערט, „און איך וועל דיר פערוועגען אויף מיינע הענד. אד, וויא איך ליעב דיר! וויא איך פלעגטער דיר!“

ווען אבעראן האָט געזעהען דעם קלאון מיט דעם עזעל-קאָפּ שלאָפענדיג אויף זיין קעניגין'ס הענד, איז ער צוגעקומען נעהנטער, זיך בעווייעזען פאר איהר און אָנגעפאנגען איהר צו מאַכען פאָרווירפע פאר וואָס זיא האָט זיך פערליעבט אין אן עזעל.

דיא אָרעמע קעניגין האָט ניט געוואוסט וואָס צו טהון, ער האָט זיא געכאַפט ביי דער האַנד, דער עזעל-קאָפּ איז ווירקליך געשלאָפען אויף איהרע ארעמס.

נאָכדעם וויא אבעראן האָט זיך גוט גערייצט מיט זיין פרוי, האָט ער וויעדער ביי איהר פערלאנגט דאָס אינגעל פאר זיין פאזש. ער האָט אויך רחמנות געהאט אויף טיטאניא'ן צו וואָס פאר אן ערנידערונג ער האָט זיא געבראכט, און ניט קלערענדיג פיעל, האָט ער ארויפגעשפריטצט עטליכע טראָפענס אויף איהרע אויגען. דיא שרעטעלעך קעניגין האָט באַלד ער-

דער חלום פון א מיטען-זומער נאכט.

וואכט וויא פון א שווערען חלום און זיך געוואונדערט וויא זיא האָט זיך געקענט פערליעבען אין אזא העסליכקייט וויא א קלאון מיט אן עזעל-קאָפּ. אבעראן האָט אַרונטערגענומען דעם עזעל-קאָפּ און אָנגעטהאָן דעם קלאון זיין אייגענעם קאָפּ פון פריהער און איהם געלאָזט ווייטער שלאָפען. נאָכדעם וויא דער קעניג מיט דער קעניגין האָבען וויעדער געשלאָסען פריעדען, האָט זיא איינגעשטימט איהם צו געבען דאָס אינגעלע און ער האָט איהר דערצעהלט דיא געשיכטע מיט דיא צוויי פערליעבטע פּאָרלעך. זיא האָט דאָן געבעטען ער זאָל זיא אויך מיטנעהמען און זעהען וואָס עס איז צוטון אום אלעס וויעדער גוט צו מאַכען.

אבעראן און טיטאניא האָבען גלייך געפונען דיא צוויי יונגע לייט מיט דיא צוויי שעהנע מיידלעך, שלאָפענדיג אויף'ן גראָז פערמאטערט. פּאָק, אים צו פערריכטען זיין פעהלער האָט ער אלעס מעגליכע אנגע-ווענדעט און געזעהען זיי צוזאמען ברענגען אויף איין פלאטץ, אָהנע איי-נער זאָל וויסען פון דעם צווייטען. דאן האָט ער לאנגזאם אַרונטערגענומען דעם כישוף פון ליסאנדר'ס אויגען און דאָרט ארויפגעקאפעט פון דעם אנדערן זאפט וואָס אבעראן האָט איהם געגעבען.

צום ערשטען האָט הערמיוא ערוואכט, און זעהענדיג איהר פערלויבע-נעם ליסאנדר שלאָפענדיג געבען איהר, האָט זיא איהם בעטראכט און זיך געוואונדערט וויא ער האָט זיך אזוי געקענט פערבייטען מיט זיין ליבע.

ליסאנדר האָט אויך באלד געפענט דיא אויגען און זעהענדיג הערמיוא'ן האָט זיין פערשטאַנד וויעדער צוריק געקעהרט און דערמיט אויך זיין ליבע צו איהר. זיי האָבען אָנגעהויבען צו רעדען איבער דעם וואָס עס האָט פאסירט און זיך פאָרגעשטעלט אלעס פאר א מערקווירדיגען חלום.

אין דערזעלבער צייט האָט אויך העלענא ערוואכט און נאָכהער דע-מעטריום. זיא איז שוין געווען רוהיג, אָבער פון איהם איז דער כישוף ניט אַרונטער און וועהרענד ער האָט ווייטער געפלוידערט פון זיין ברענענדער ליבע, האָט זיא איהם רוהיג אויסגעהערט און אויך אָנגעהויבען צו גלויבען וואָס ער זאָגט.

דיא צוויי מיידלעך זיינען געווען פּאָלשטענדיג צופריעדען מיט זייער יעצטיגער לאגע. זיי האָבען איבערגעבעטען איינע דיא צווייטע און זיך מוחל געווען אויף דעם וואָס זיי האָבען זיך פריהער אָנגערופען אין זייער צאָרן.

עקספיעו'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

זיי האָבען נאָכהער אָנגעהויבען זיך צו בעראַטהען וואָס עס איז צו מהוין.

עס האָט ניט פּיעל געדויערט און זיי האָבען בעשלאָסען, דאָס נאָכדעם וויא דעמעטרויס האָט אויפגעגעבען הערמיא'ן און ער איז פאָלשטענדיג צו-פריעדען מיט העלענא'ן, בלויבט דאָס איינציגע מיטעל צוריק צו קעהרען אין שטאָרט אַרײַן, געהען צו הערמיא'ס פאטער און זעהען איהם בעוועגען ער זאָל צוריק ציהען דיא טויטעס שטראַף געגען איהר.

דעמעטרויס איז געווען העכסט צופריעדען דערפון, און זיי האָבען אָנ-געפאנגען זייער ריזיג אין שטאָרט אַרײַן. פונקט דאמאלס האָבען זיי בע-געענט הערמיא'ס פאטער, עגעאוס, וועלכער איז געקומען אין וואלד אַרײַן זוכען זיין ענטלאָפּענע טאָכטער.

אין קורצע ווערטער האָט דעמעטרויס ערקלעהרט, אז ער זאָגט זיך אָב פון הערמיא'ן, און עס איז זיין איינציגער וואונש ליסאנדער זאָל מיט איהר חתונה האָבען כדי ער זאָל אויך קענען חתונה האָבען מיט העלענא'ן, דאָס איינציגע מיידעל וואָס ער לייעבט.

עגעאוס איז געווען ערשטוינט, אָבער ער האָט קיין אנדערע ברירה ניט געהאט און פערשפּראַכען, אז הערמיא זאָל חתונה האָבען אויף'ן פיערטען טאָג, דאָס הייסט, אין דערזעלבער צייט אויף ווען איהר הינריכטונג איז אָנגעלעגט געוואָרען.

אזוי האָט עס אויך פאסירט. דיא געליעבטע האָבען זיך געהייראַט און געווען גליקליך.

קעניג אבעראָן און זיין קעניגין מיטאַניא, וועלכע זיינען געווען אונ-זיכטבארע צושויער ביי אַלעס וואָס איז פאָרגעגאנגען, זיינען געווען העכסט צופריעדען וואָס דיא ראַמאַנטישע געשיכטע האָט זיך אזוי געענדיגט.

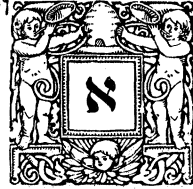
זיי האָבען דאן צוריק געקעהרט אין וואלד, צוזאמען גערופען אַלע שרעטעלעך און עלפען און געפיערט אַ גרויסען יום-טוב אין שרעטעלע קעניגרייך.

דערמיט ענדיגט זיך דער חלום פון א מיטען זומער נאַכט.

דער שמורם.

ויפ'ץ ים איז געווען אן אינוועלע, בעדעקט מיט בוימער און גרינעם גראָז, געבאָדען אין זונען-שטראַהלען און זיינע ברעגעס זיינען אימער געוואַשען געוואָרען פון דיא קריסטאָל-קלאַרע ים-כּוואַליעס. אויף דיעזער אינוועל האָט געוואָהנט אן אלטער מאַן מיט דעם נאָמען פראַספּערא און זיין יונגע און שעהנע טאָכטער מיראַנדאַ.

זיא, מיראַנדאַ, איז נעבראכט געוואָרען אויף דיעזען אינוועל ווען זיא איז נאָך געווען אזוי יונג, אז זיא האָט זיך ניט געקענט עראינערן זעהענדיג זון אַנדערן מאַן אויסער איהר פאטער.

זיי האָבען געהאַט אַ העהל אין אַ גרויסען פעלזען וואו זיי האָבען גע-וואָהנט. דיעזער העהל איז געווען איינגעטהיילט אין עטליכע צימערן, און איינער פון זיי האָט געדיענט אַלס פראַספּערא'ס שטודיר-צימער. דאָרט האָט ער געהאַלטען זיינע ביכער, וועלכע זיינען מייסטענטהיילס בעשטאַנען פון מאַניק אָדער כּישוף, און אין דיעזען שטודיום פון מאַניק אָדער כּישוף, האָט דער אלטער מאַן פּערבראכט דעם גרעסטען טהייל פון זיין צייט. ער איז געוואָרען אזוי פּאָלקאָמען אין דיעזער איבערנאַטירליכער וויכענשאַפט, דאָס ער האָט דורך דעם געקענט העררשען איבער גייסטער און זיי אויסניטצען צו זיינע צוועקען.

איידער פראַספּערא איז געקומען אויף דיעזען אינוועל, האָט דאָרט גע-וואָהנט אַ גרויסע מכשפה מיט דעם נאָמען סיקאָראַקס. דיעזע מכשפה האָט דורך איהר צויבער אכגעשלאָסען פיעלע גייסטער און פעלזען און בוימער. פראַספּערא האָט זיי בעפרייעט און זיי זיינען איהם געווען זעהר דאַנקבאַר. איינער פון זיי, מיט דעם נאָמען אַריאַל, איז געווען דער פּאַרשטעהער פון דיא גייסטער און זיך פּעהאַלטען זעהר פריינדליך צו זיין בעפרייער. אַריאַל האָט געהאַט כּלויז איין קליינעם חסרון, און דיעזער איז גע-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

ווען צו פלאגען און מאטערן א מין פערזעהעניש, האלב מענש און האלב חיה, מיט דעם נאָמען קאליבאן. ער האָט דאָס געמאָהן אויס עראינערונג צו דער שלעכטער מכשפה סיקאָראַקס, וועמעס זוהן קאליבאן איז געווען.

פראַספּערא האָט געפונען קאליבאנען אין וואַלד און ער האָט איהם גע-נומען צו זיך, און ער האָט איהם אויסגעלערענט רעדען. עס איז קיין צוויי-פעל, דאָס אַבוואָהל קאליבאן איז געווען אזוי מיאוס, וואָלט דאָך פראספע-רא געווען צו איהם זעהר גוט, אָבער דיא שלעכטע נאטור פון זיין מוטער, דיא מכשה איז אויך געלעגען אין זיין בלוט, און קאליבאן האָט ניט גע-וואָלט לערנען קיין גוטע זאך. איהם ניט קענענדיג פערווענדען צו קיין בע-סערע זאך, האָט איהם פראספּערא געשטעלט ברענגען און האקען האַלץ און טהון שווערע אַרבייט. אריאל האָט שוין אַכטונג געגעבען ער זאָל ניט זיין פויל און טהון וואס מען האָט איהם געהייסען.

ווען קאליבאן האָט געוואָלט זיין פויל און גאָר ניט טהון, פלעגט אריאל באַלד קומען און איהם מאַכען לעבעדיג. קיינער, אויסער פראספּערא'ן, האָט ניט געזעהען אריאל'ן, גאָר קאליבאן האָט געפיהלט פון איהם אַ קניפ און אַפּטמאָל האָט ער איהם אַריינגעוואָרפען אין בלאָטע. ווען דאָס האָט אויך ניט געהאָלפּען, האָט זיך אריאל פּערשטעלט פאר א גרויסער און מיאוסער מאַלפּע און איהם אָנגעטראָהן געברענטע צרות. אַ מאָל האָט זיך אריאל פּער-שטעלט פאר אַ שטאַכעלשוויין, זיך געלעגט פונקט אין וועג וואו קאליבאן האָט זיך געפונען און איהם געשטאַכען מיט זיינע שאַרפע שפּיזען. אזוי האָט קאליבאן געמוזט אַרבייטען און דורכפיהרען וואָס פראספּערא האָט איהם בעפוילען.

אזוי וויא פראספּערא האָט געהאַט דיא מעכטיגע גייסטער צו זיין דיענסט, האָט ער געקענט בעפעהלען איבער דיא ווינטען, כוואליעס פון ים און אלע כוחות פון דער נאטור צו טהון זיין ווילען. זיי האָבען געקענט, אויף זיין אויפטראַג, אויפקאַכען דעם ים, מאַכען אַ געפעהרליכער שטורם זאָל וויטהען און נאָך אַזעלכע זאַכען.

איינמאָל האָט געוויטהעט אַ געפעהרליכער שטורם און פראספּערא האָט אַרויסגערופען זיין טאָכטער מיראַנדאַ און איהר געוועזען אַ גרויסע און פּרעכ-טיגע שיה וויא זיא קעמפּט מיט דיא כוואליעס און האַלט ביים צושמעטערט ווערען. ער האָט איהר אויך דערצעהלט, אַז דיא שיה איז געפאַקט מיט מענשען.

„ליעבער, גוטער פאטער!“ האָט דאָס שעהנע מיידעל אויסגעשריען,

דער שטורם.

„אויב דיעזער שטורם איז געקומען דורך דיין צויבער, דאן בעט איך דיר, האָב רחמנות אויף דיא אונגליקליכע מענשען. זעה נאָר זעה, אָט ווערט דיא שיה צושמעטערט אויף שטיקער! אָרעמע מענשען! זיי וועלען אלע אונטערגעהען. אַך, ווען איך זאָל האָבען כח, וואָלט איך פּערזונקען דעם ים אונטער דער ערד און געראטעוועט אלע ברואים וואָס געפינען זיך אויף דער שיה.“

„זיי ניט אזוי דערשראָקען, מיין טאָכטער,“ האָט פּראַספּערא געזאָגט, „עס וועט זיי גאָר ניט שאַמען. איך האָב בעפוילען, אז קיינעם פון דער שיה זאָל קיין ביזן ניט געשעהען. און וואָס איך האָב געטהאָן איז געווען אלץ צוליעב דיר, מיין קינד. דוא ווייסט ניט ווער און וואָס דוא ביסט, אָדער פון וואַנען דוא קומסט. אלעס וואָס דוא ווייסט איבער מיר איז, אז איך בין דיין פאטער און וואָהן דאָ מיט דיר אויף דיעזער אינזעל. קענסטו געדענקען אַ צייט איידער מיר זיינען אַהער געקומען? איך מיין, אז דוא קענסט עס ניט געדענקען, ווייל דוא ביסט דאמאלס קוים אלט געווען דריי יאָהר.“

„איך געדענק יא, פאטער,“ האָט מיראדא געענטפּערט. „וויא אזוי? וואָס?“ האָט פּראַספּערא געפּרעגט. „קענסטו דיר ער אינערן אן עפעס אַ הויז אָדער אַ פּערזאָן? דערצעהל מיר, מיין קינד וואָס דוא געדענקסט.“

„מיר שיינט,“ האָט מיראדא אָנגעפאנגען, „אז איך עראינער מיך אַן עפעס, אָבער אלעס זעהט ביי מיר אויס וויא אַ חלום. מיר דאכט, אז איך האָב אַ מאָל געהאט ארום מיר פיער אָדער פינף פרויען וואָס האָבען מיך בעדיענט.“

„ריכטיג, ריכטיג,“ האָט פּראַספּערא בעמערקט, „פיער אָדער פינף און נאָך מעהר, אָבער וויא איז דאָס מעגליך דאָס אלעס זאָל נאָך לעבען אין דינע עראינערונגען? געדענקסטו וויא דוא ביסט אַהער געקומען?“

„ניין, פאטער, דאָס געדענק איך ניט.“

„דאן, מיין קינד, וועל איך דיר דערצעהלען,“ האָט פּראַספּערא געזאָגט מיט אַ זיפּץ. „מיט צוועלף יאָהר צוריק בין איך געווען דער פּירסט פון מילאן, און דאמאלס ביסטו געווען אַ קליינע פּרינצעסין און מיין אייניג ציגע יורש'טע. איך האָב געהאט אַ אינגערן ברודער מיט דעם נאָמען אַנז מאַניא. דיעזען ברודער האָב איך געליעבט און אלעס פּערטרויעט אויף איהם. איך האָב ליעב געהאט איינזאמקייט און שטודירען. דערפאר האָב

שעקספיער'ס אוימגעוועהלמע ווערק.

איך אָפּט איבערגעלאָזט דיא פיהרונגען פון דער רעגירונג אויף דיין אָנקעל. וועלכער האָט זיך שפעטער ארויסגעוויזען, אַלס א פאלשער און שלעכטער מענש. איך האָב פערנאכלעסיגט אַלעס וועלטליכע ארום מיר און מיך פער-טיעפט און פערלוירען אין מיינע ביכער. איך האָב אָבגעגעבען מיין גאנצע צייט צו לערנען נאָך חכמה און וויסענשאפט. מיין ברודער, נאטירליך, האָט געהאַט דיא גאנצע מאַכט אין זיינע הענד, און מיט דער צייט, האָט ער זיך אַליין אָנגעהויבען צו בעטראכטען אַלס דער פירסט און העררשער. דיא געלעגנהייט וואָס איך האָב איהם געגעבען זיך צו מאַכען פאַפּלער צווישען מיינע אונטערטהאנען, האָט אין איהם שרועקט דיא שלעכטע נאַטור פון א שטאַלצער אמביציע און ער האָט געפלאנט מיך צו בערויבען פון מיין פירסטענטהום. עס האָט אויך ניט פיעל געדויערט, און ער האָט זיך פּעראייניגט מיט דעם קעניג פון נעאפעל, א מעכטיגער פרינץ, וועלכער איז אויך געוואָרען מיין שונא.

„ווארום האָבען זיי אונז דאמאלס ניט דער'הרג'עט?“ האָט מיראנדא

געפרעגט.

„מיין קינד,“ האָט דער פאטער געענטפערט, „זיי האָבען שוין אזוי ווייט ניט געוואנט צו געהען, ווייל מיין פאָלק האָט מיך זעהר געליעבט. אנטאניאָ האָט אונז פערנארט אויף א שיה, און ווען מיר זיינען שוין געווען עטליכע מילען אויף'ן ים, האָט ער מיך און דיך מיט געוואלט ארויפגעזעצט אויף א שיפעל אָהן א מאסט-בוים און אָהן א זעגעל. דאן האָט ער אונז איבערגעלאָזט מיט דער אבזיכט, אז מיר זאָלען דערטרונקען ווערען. אָבער איינער פון מיינע גומע און געטרייע הויף-הערדען, מיט דעם נאָמען גאַנז זאטא, וועלכער האָט מיך זעהר געליעבט, האָט אין געהיים בעזאָרגט אונז זער שיפעל מיט וואסער, שפייז, קליידער און מאַנכע ביכער, וואָס איך האָב געהאַלטען טהייערער וויא מיין גאנצעס פירסטענטהום.“

„אך, פאטער,“ האָט מיראנדא געזאָגט געריהרט, „וואָס פאר א לאסט

איך האָב געמוזט זיין פאר דיר!“

„ניין, מיין לעבעס קינד, דוא ביסט געווען מיין קליינער טרויסט-ענגעל, וואָס האָט מיך געראטעוועט פון פערצווייפלונג. דיין אונשולדיגער שמיי-כעלע, האָט מיר געגעבען מוט, אַלעס צו ערטראגען. אונזער שפייז האָט אָנגעהאַלטען ביז מיר האָבען געלאנדעט דאָ, אויף דיעזען אינזעל. זייט יענער צייט, מיראנדא, איז געווען מיין איינציגע פרייד אין לעבען, צו זיטצען

דער שטורם.

און לערנען מיט דיר. איך בין אויך שטאַלץ דערמיט וויסענדיג, אז דוא האָסט דיין צייט ניט פערבראכט אומזיסט."

"זאָל דיך נאָט בעלוינען, מיין ליעבער פאטער! יעצט וויל איך, דוא זאָלסט מיר דערזעהלען דיא אורזאכע צו וועלכען צוועק דוא האָסט געמאַכט דיעזען שטורם אויף'ן ים?"

"דוא זאָלסט וויסען," האָט פראספּערא ערקלערט. "דורך דיעזען שטורם זיינען מיינע שונאים, דער קעניג פון געאפּעל און מיין ברודער, פּערוואָרפּען געוואָרען אויף דיעזער אינזעל."

ווען פראספּערא האָט געענדיגט דיעזע ווערטער, האָט ער, מיט זיין צויבער-שטאַק, בעריהרט זיין טאָכטער און זיא איז באַלד שטאַרק אנטשלאָג-פען געוואָרען. דיא אורזאכע דערפון איז געווען, ווייל פונקט דאמאלס איז פאר איהם ערשינען דער גייסט אריאל אום איהם אָנצוגעבען א בעריכט איבער דעם שטורם און וואָס ער האָט געטהאָן מיט דער מאנשאפט פון דער שיף, און באַטש מיראנדא האָט קיין מאָל ניט געזעהען דיא גייסטער, האָט אָבער פראספּערא ניט געוואָלט, אז מיראנדא זאָל הערען וויא ער רעדט מיט דיא גייסטער, ווייל פאר איהר וואָלט עס אויסגעזעהען גלייך וויא ער רעדט מיט דער לעדיגער לופט.

"אלאז מיין בראווער גייסט," האָט פראספּערא זיך געווענדט צו אריאל'ן, "וואָס האָסטו מיר מיטצוגעהיילען?"

אריאל האָט איהם געגעבען א פאָלשטענדיגע בעשרייבונג איבער דעם שטורם און איבער דער טויט-שרעק פון דיא רייזענדע; וויא דעם קעניג'ס זעהן, פּערדינאנד, איז געווען דער ערשטער אריינצושפּרינגען אין ים; וויא זיין פאטער האָט געמיינט, אז זיין טהייערער זעהן איז פּערשלונגען גע-וואָרען פון דיא כוואליעס און דערטרונקען.

"אָבער עס האָט איהם גאָר ניט געשאדט," האָט אריאל ווייטער דער-צעהלט. "ער געפינט זיך יעצט אין א ווינקעל אויף דער אינזעל, זיטצענדיג מיט פּערלעגטע הענר, זעהר פּערטרויערט און פּערוואָרגט. ער רעכענט, אז זיין פאטער איז דערטרונקען געוואָרען. קיין האָאָר פון זיין קאָפּ איז געקריכט געוואָרען. אויסער וואָס זיינע פּרינציפּלע קליידער זיינען נאָס, זעהט ער אליין אויס נאָך לעבעדיגער און פּרישער וויא פּריהער."

"בראווא, מיין ליטבער אריאל!" האָט פראספּערא אויסגעשריען. "יעצט ברענג איהם אהער. מיין טאָכטער דארף זעהען דיעזען יונגען פּרינץ. וואו איז דער קעניג, מיין ברודער?"

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

„איך האָב איהם איבערגעלאָזט“, האָט אריאל געענטפערט, „זוכענדיג פערדינאנד'ן, וועלכען ער רעכענט, פון דעסטוועגען, פאר פערלויבען. פון דער מאַנשאַפּט פון דער שיר, פעהלט קיין איינציגער, אָבוואָהל יעדער בע-זונדער רעכענט, אז ער איז דער איינציגער וואָס האָט זיך געראטעוועט. דיא שיר, כאָטש זיי זעהען זיא ניט, איז אין זיכערהייט געאַנקערט אין האַפּען.“

„אריאל“, האָט פראספּערא געזאָגט, „דיין ארכייט איז ריכטיג און פינקטליך דורכגעפיהרט, אָבער דוא האָסט נאָך עפעס צו טהאָן.“ „נאָך ארכייט?“ האָט אריאל געפרעגט. „לאָמיק דיך דערמאהנען, מייסטער, אז דוא האָסט מיר פּערשפּראַכען פרייהייט. איך בעט דיך, גע-דענק, איך האָב פאר דיר אלעס מעגליכע געטהאָן, דיך קיין מאָל ניט פּער-פיהרט, ניט געמאַכט קיין טעות'ן, און דיך געדיענט טריי, איבערגעבען, אָהן אַ פּראָטעסט.“

„דאָס איז ניט שעהן“, האָט פראספּערא בעמערקט. „געדענקסטו שוין ניט וויא איך האָב דיך בעפרייעט פון מאַטערניס? האָסטו שוין פּערגעסען אן דער שלעכטער מכשפה סיקאראקס, וועלכע, פון אלטקייט און שלעכט-קייט איז זיא געווען כמעט אין צווייען געבויגען? וואו איז זיא געבוירען געוואָרען? זאָג, דערצעהל מיר.“

„אין אלזשיר, מיין הערר“, האָט אריאל געענטפערט. „אין אלזשיר? ריכטיג. יעצט מוז איך דיר דערצעהלען וואָס דוא ביסט געווען, וועלכעס, וויא עס שיינט, האָסטו שוין פּערגעסען. דיעזע געמיינע מכשפה, וועלכע האָט שוין מעהר ניט געקענט וואָהנען צווישען מענשען, איז פּערשיקט געוואָרען פון אלזשיר און דאָ איבערגעלאָזט פון דיא מאַטראָזען. און ווייל דוא ביסט געווען אזא גוטער גייסט, וועלכער האָט ניט געוואָלט דורכפיהרען איהר שלעכטען ווילען, האָט זיא דיך פּערשלאָסען אין אַ בוים. וואו איך האָב דיך געפונען שרייענדיג און וויינענדיג. דוא דארפסט אלזאָ ניט פּערגעסען, אז פון דיעזע שמערצען און מאַטערניסע, האָב איך דיך בעפרייעט.“

„ענטשולדיגט מיר, טהויערער מייסטער“, האָט אריאל זיך געבע-טען פּערשעהמט פאר זיין אונדאַנקבארקייט, „איך וועל פּאַלגען דייע בע-פעהלע.“

„דאָס איז גוט.“ האָט פראספּערא געזאָגט. „און דאן וועל איך דיך בעפרייען.“

דער שטורם

ער האָט איהם דאן בעאויפטראגט מיט א ווייטערע שליחות. אריאל איז גלייך אוועק טהאָן דעם בעפעהל. פאר אלעמען האָט ער אויפגעזוכט פער-דינאנד'ן, וועלכען ער האָט געפונען זיצענדיג אויף גראָז אין דערזעלבער טרויעריגער לאַגע וויא פריהער.

„אד, מיין יונגער הער,“ האָט אריאל געזאָגט דערזעהנדיג פערדי-נאנד'ן. „איך וועל דיך באלד אויפוועקען. וויא מיר שיינט, דארף מען דיך ברענגען אום מיראנדא זאָל דיך זעהען. קום, פאָלג מיר נאָך.“ דאָס אלעס האָט אריאל געזאָגט, אז פערדינאנד זאָל איהם ניט הערען. אָבער נאָכהער האָט ער אָנגעהויבען צו זינגען ערקלערענדיג, אז פערדינאנד'ס פאטער איז טויט.

דאָס האָט שוין דער יונגער מאן געהערט און ער האָט ערוואכט פון זיין פערטראכטקייט. ער האָט דאן אָנגעהויבען נאָכצופאָלגען דעם געזאנג און ער האָט אויסגעזעהען וויא בעצויבערט. אזוי איז ער געגאנגען א שטיק וועג ביז ער האָט דערגרייכט דעם פלאטץ וואו פראספּערא איז געזעסען מיט מיראנדא'ן אויף א שטיין אין שאטען פון א גרויסען בוים. יעצט האָט מיראנדא צום ערשטען מאל דערזעהען נאָך א מאן, אויסער איהר פאטער.

„מיראנדא,“ האָט פראספּערא געזאָגט צו זיין טאָכטער, „זאָג מיר נאָר, קינד, וואָס קוקסטו אזוי נייגיעריג אהין אין דער ווייטקייט?“ „אד, פאטער,“ האָט מיראנדא געענטפערט איבעראשט. „דאָס איז געוויס א גייסט, א גייסט! מיין גאָט, זעה נאָר וויא ער קוקט אויס! יא, פאטער, דאָס איז זעהר א שעהנע בעשעפעניש, איז דאָס א גייסט?“ „ניין, קינד,“ האָט איהר פאטער געענטפערט. „עס איז ניט קיין גייסט, זאָנדרען א מענש גלייך מיט אונז, וועלכער עסט, שלאָפט און האָט אוועלכע חושים וויא מיר. דיעזער יונגער מאן, וועמען דוא זעהסט יעצט, איז געווען אויף דער שיף. ער איז א ביסעל געענדערט דורך צרות, זאָנסט וואָלסטו איהם געמעגט אָנרופען א שעהנע פּערזאָן. ער האָט פּערלורען זיך נע בעגלייטער און ער געהט יעצט ארום זיי זוכען.“

מיראנדא, וועלכע האָט גערעכענט אלע מענער מיט ערנסטע געזיכטער און גרויע בערד אזוי וויא איהר פאטער, איז געווען שטאַרק דערפרייט, זע-הענדיג דיעזען יונגען און שעהנעם פרינץ. פערדינאנד ווידער, דערזעהנדיג אזא שעהנע דאמע אין דיעזען וויכטען אָרט, און פון דיא מערקווירדיגע קולות וואס ער האָט געהערט, האָט ער גערעכענט — אז ער איז אויף א

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

פערצויבערטען אינזעל און דארף זעהען נאָר וואונדערבארע זאכען. מיראנדא'ן וויערער האָט ער זיך פאָרגעשטעלט, איז דיא געטטיג פון דיעזען פלאַטץ, און אלס צו א געטטיג האָט ער זיך געווענדעט צו איהר.

פערשעהמט און א ביסעל אינרוהיג, האָט איהם מיראנדא געענטפערט, אז זיא איז ניט קיין געטיג, נאָר אן איינפאכעס מיידעל, און אָנגעפאנגען איהם צו דערזעהלען ווער זיא איז, ווען פראספערא האָט זיא פלוצלונג אונטערבראָכען.

פראספערא איז געווען פאָלקאמען צופריעדען דערפון וואָס דיא צוויי יונגע מענשען האָבען זיך געפעלען איינער דעם אנדערן, און ער האָט אויך בעמערקט, אז זייערע בליקען דערזעהלען, דאָס זיי ליעבען זיך פון דעם ערשטען בליק. דער אלטער האָט אָבער געוואָלט בעסער אויספרובירען פערדינאנד'ן. ער האָט דערפאר בעשלאָסען מיט איהם צו מאַכען א פראָבע.

ניט טראַכטענדיג פיעל, איז ער צוגעגאנגען צום פרינץ, אָנגעפאנגען צו רעדען מיט איהם זעהר שטרענג און ערנסט און איהם מיטגעטהיילט, אז ער, פערדינאנד, איז געוויס געקומען אויף דער אינזעל אלס א שפיאָן, מיט דער אביזכט אוועקצורויבען דעם פלאַטץ איבער וועלכען ער, פראספערא, איז דער בעל-הבית.

„קום מיט מיר,“ האָט פראספערא ווייטער געזאָגט, „איך וועל דיר בינדען הענד און פיס. דוא זאָלסט טרינקען ים-וואסער; פוילע פיש, פער-וויאנעטע וואָרצלען און דיא שאָלעכץ פון ניס זאָלען זיין דיין שפּיט.“ „ניין,“ האָט פערדינאנד געענטפערט בעליידיגט. „איך וועל בשום אופן ניט דולדען אזא בעהאַנדלונג, ביז איך וועל ניט זעהען פאר מיר א מעכטיגערן שונא וויא דוא ביסט.“

ביי דיעזע ווערטער האָט ער ארויסגעצויגען זיין שווערט. נאָך איידער פערדינאנד האָט אָבער צייט געהאט עפעס צו טהון, האָט פראספערא א מאַך געטהאָן מיט זיין צויבער-שטאָק און וויא צוגעגאָנגעלט פערדינאנד'ן צו דער ערד, אזוי אז ער האָט זיך ניט געקענט דיהרען פון אָרט.

מיראנדא האָט אומארמט איהר פאָטער און זיך געבעטען: „אך פאר וואָס ביסטו אזוי גרויזאם? האָב מיטלייד, מיין הערר; איך וועל פאר איהם גאראנטירען. דאָס איז דער צווייטער מאַן, וועלכען איך זעה, און איך רעכען, אז ער איז א גוטער.“

דער שמורם.

„רוהיג,“ האָט פראספּערא בעפוילען. „נאָך איין וואָרט, און איך וועל דיך אנזידלען. וואָס ! דוא ווילסט גאָר ווערען אן אדוואָקאט פאר א שווינדלער ? דוא מיינסט, ווייל דוא האָסט ניט געזעהען מעהר וויא קאליבאנען אין איהם זיינען שוין מעהר ניטאָ קיין פיינערע מענשען אויף דער וועלט ? הער מיך אויס, נאררישע מיידעל, עס זיינען דאָ פיעלע מענער וואָס זיינען שעהנער וויא ער, פונקט וויא ער איז שעהנער פון קאליבאנען.“

פראספּערא האָט דאָס אַלעס געזאָגט, אום אויסצופרוּבירען זיין טאָכטער'ס טרייהייט און ליעבע.

„מיין פערזאָן,“ האָט זיא געענטפערט, „האָט ניט קיין גרויסע פרעטענציעס. איך וויל ניט קיין בעסערן אָדער קיין שענערען מאן וויא ער איז.“

„קום, יונגער מאן,“ האָט פראספּערא געזאָגט צום פרינץ, „דוא האָסט קיין מאכט זיך צו שטעלען גענען מיין ווילען.“

„ניין, ניין,“ האָט פערדינאנד געענטפערט פערצווייפעלט, „איך האָב ניט קיין מאכט.“

ניט וויסענדיג, אז דער צויבער האָט פון איהם צוגענומען יעדע מאכט פון ווידערשטאנד, איז ער אליין געווען ערשטוינט וויא אזוי ער, דער אַמאָליגער שטאָלצער און מוט היגער, איז געצוואונגען צו טהון וואָס דער אַלטער הייסט איהם.

אין דערזעלבער צייט, וויא ער איז נאָכגעגאנגען פראספּערא'ן, האָט ער צוריקגעבליקט צו מיראנדא'ן און אזוי לאנג געקוקט אויף איהר, ביז ער איז אריין מיט פראספּערא'ן אין דער העל.

צו זיך אליין האָט ער געמורמעלט :

„עס איז וואהר, איך האָב פערלוירען מיין מוטה ; אַלעס זעהט ביי מיר אויס וויא אַ הלום. אָבער אַלע כטראַשונקעס פון דיזעזען אַלטען, צו זאמען מיט מיין גאנצער שוואכקייט, וואָלטען מיך ניט געשראָקען און ביי מיר געווען אַ שפּיעל, ווען איך זאָל זיא קענען זעהען וועניגסטענס איין מאָל אין טאָג.“

פראספּערא האָט ניט לאנג געהאַלטען פערדינאנד'ן פערשפּאַרט. ער האָט איהם אין אַ קורצע צייט ארום ארויסגענומען פון זיין געפענגניס און איהם געשטעלט טהון אַ שווערע ארבייט. ער האָט איהם נעמליך בעאוּפֿטראַגט צו מאַכען אַ שטיקעל ארבייט פון וועלכע ער זאָל גוט שווייט.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

צען. אין דערזעלבער צייט האָט ער געזעהען, אז זיין טאָכטער זאָל הערען וואָס ער הייסט איהם טהון. דאן האָט ער זיך צוריקגעצויגען און איז אריין אין זיין שטודיר-צימער. אָבער ער האָט פון דאָרט אַרויסגעקוקט און אויפגעפאסט צו זעהען וואָס עס געהט פאָר.

פּערדינאַנד'ס אַרבייט איז געווען צוזאַמען צו לעגען גרויסע און שווערע קלעצער אויף אַ הויפּען. נאָר אזוי וויא פּרינצען זיינען ניט געוואָהנט גע-וואָרען צו אזא אַרבייט. האָט מיראַנדאַ באַלד אויסגעפונען, אז איהר גע-ליעבטער איז האַלב טויט פאַר מיעדקייט.

„אָך!“ האָט זיא געזאָגט זעהר געריהרט, „אַרבייט ניט אזוי שווער. מיין פאטער איז יעצט אין זיין שטודיר צימער, וואו ער וועט פערבלייבען וועניגסטענס דריי שטונדען. די עזע צייט וועסטו אויסמיידען און ניט אַר-בייטען. זעמץ דיך אוועק, רוה דיך אויס.“

„אָך, מיין טהייערעס פּרייליין,“ האָט פּערדינאַנד געענטפערט, „איך טאָר עס ניט טהון. איך מוז פאַרטיג מאַכען מיין אַרבייט איידער איך רוה מיך אויס.“

„ווען דוא וועסטו זיטצען,“ האָט מיראַנדאַ בעמערקט, „וועל איך דער-ווייל צוזאַמען נעהמען דיא קלעצער.“

אָבער פּערדינאַנד האָט דערצו ניט געוואָלט איינשטימען.

אַנשטאַט אַ הילף, איז מיראַנדאַ געוואָרען אַ שטערונג, דען עס האָט ניט פיעל געדויערט און זיי האָבען אָנגעפאַנגען אַ געשפרעך. ער האָט דער-ווייל גאָר ניט געקענט טהון.

פּראַספּערא, וויא עס שיינט, האָט פּערדינאַנד'ן געשטעלט צו דיע-זער אַרבייט בלוז פאַר אַ פּראָבע צו זעהען אויף וויא ווייט זיין ליעבע געהט. ער איז דערפאַר דאַמאַלס ניט געזעסען ביי זיינע ביכער, זאָנדערן ער האָט זיך געמאַכט מען זאָל איהם ניט זעהען און ער האָט אַלעס געקענט הערען און בעטראַכטען.

דיא צוויי יונגע מענשען זיינען דערווייל געוואָרען שטאַרק בעפּריינדעט. ער האָט זיא געפּרעגט וויא זיא הייסט, און זיא האָט איהם געענטפערט, אין דערזעלבער צייט האָט זיא איהם מיטגעטהיילט, אז דאָס איז אויסדריקליך געגען איהר פאטער'ס בעפעהל, וועלכער האָט איהר אָנגעזאָגט ניט צו דער-צעהלען איהר נאָמען.

ווען פּראַספּערא האָט דאָס געהערט, האָט ער געשמייכלט. איהם איז נאנץ גוט געפעלען געוואָרען זיין טאָכטער'ס ערשטע אונגעהאָרזאמקייט,

דער שטורם.

ווייל, פיהרענדיג מיט זיין צויבער זיין טאכטער זאל זיך אזוי שנעל פערליע-
בען, איז ער געווען גאנץ צופריעדען דערפון, אז דורך דיעזער ליבעע זאל
זיא פערגעסען דיא פליכט צו איהם.

פראספערא איז אויך געווען אויסער זיך פאר פערגניגען, ווען ער האָט
געהערט פערדינאנד'ן אָבהאלטענדיג א לאנגע רעדע מיט א ליבעם ערקלע-
רונג, דערצעהלענדיג מיראנדא'ן, אז ער ליבעט זיא מעהר וויא אירגענד א
פרויענציימער וואָס ער האָט נאָך ביז דאמאלס געזעהען.

ווען פערדינאנד, וויא יעדער בעגייסטערטער געליעבטער, האָט געזאָגט
מיראנדא'ן, אז זיא איז שעהנער וויא אירגענד א פרויענציימער וואָס ער האָט
נאָך ביז דאמאלס געזעהען, האָט זיא געענטפערט :

„איך געדענק ניט דאָס געזיכט פון א פרוי, און איך האָב נאָך אויך
ניט געזעהען קיין אנדערע געזיכטער פון מענער וויא אויסער דיך. מיין
ליבער פריינד, און מיין פאטער. וויא אנדערע זעהען אויס, ווייס איך
ניט. אָבער, גלויב מיר, מיין פריינד, אז איך וואָלט ניט וועלען האָבען
קיין אנדערן בעגלייטער אויסער דיך. מיין פאנאָזיע קען זיך אויך ניט
פאָרשטעלען קיין בעסערן און קיין שענערן אויסער דיר. אָבער, מיין הער,
איך גלויב, אז איך רעד צו דיר א ביסעל צו פיעל, צו פריי, און איך האָב
פערגעסען אן דעם וואָס מיין פאטער האָט מיר אָנגעזאָגט.“

ווען פראספערא האָט דאָס געהערט, האָט ער געשמייכלעלט. ער האָט
זעשאַקעלט מיט זיין קאָפּ און געמורמעלט צו זיך אליין :
„אלעס געהט וויא איך האָב געוואָלט. יא, מיין מאַכטער וועט זיין דיא
קעניגין פון נעאפעל.“

פערדינאנד, וועלכער איז פון מינוט צו מינוט, אלץ מעהר פערליעבט
געוואָרען, האָט וויא יעדער אייפערזיכטיגער פערליעבטער ניט געקענט האל-
טען קיין סודות פאר זיין געליעבטער, און ער האָט דערצעהלט מיראנדא'ן,
אז ער איז א פריינד, אז ער איז דער יורש פון נעאפעל'ס טראָהן און ער
האָפט, אז זיא וועט זיין זיין קעניגין.

מיראנדא'ס אויגען האָבען זיך אָנגעפילט מיט טרערען. דאן האָט זיא
געזאָגט האַלב כליפערנדיג :

„אך, וויא נאָרדיש איך בין צו וויינען ווען איך דארף מיך גאָר פרייען.
איך וועל דיר ענטפערן אין איינפאכער, אָבער אין הייליגער אונשוילד —
איך וועל זיין דיין פרוי אויב דוא וועסט נאָר וועלען הייראַטהען מיט מיר.“

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

פערדינאנד וואָלט איהר דאמאלס געדאנקט, אָבער פראספערא איז פלוצלונג ערשיענען פאר זיי.

„האָב קיין מורא ניט, מיין קינד,“ האָט ער זיך געווענדעט צו דער דערשראָקענער מיראנדא. „איך האָב זיך אלעס אונטערגעהערט און איך שטים פאָלקאָמען איין מיט אלעס וואָס דוא האָסט געזאָגט. און יעצט, פערדינאנד, אויב איך בין געווען שטרענג צו דיר, וועל איך זוכען צו גע-ווינען דיין פערצייהונג דערמיט וואָס איך וועל דיר געבען מיין טאָכטער. אלע דינגע יסורים, זיינען נאָר געווען פראָבעס אויסצוגעפינען דיין ליעבע און דוא ביסט דיעזע פראָבע העלדיש דורכגעשטאנען. אלס אַ מתנה, וואָס דיין טרייע און עהרליכע ליעבע האָט פערדיענט, גיב איך דיר מיין טאָכטער, און דוא זאָלסט נאָר ניט שמייכלען ווען איך וועל דיר זאָגען, אַז זיא שטעהט העכער פון יעדען לויב.“

פראספערא האָט איהם דאן געזאָגט, אַז ער איז זעהר בעשעפטיגט און ער מוז אוועקגעהען. ער האָט זיי געבעטען זיי זאָלען זיך אוועקזעצען און דערען צוזאמען וואָס זיי ווילען ביז ער וועט צוריק קומען. מיראנדא איז געווען העכסט צופריעדען דערפון.

ווען פראספערא איז אוועק, האָט ער גערופען דעם גייסט אריאל, וועל-כער איז שנעל ערשיענען בערייט צו טהון אלעס פאר פראספערא'ס ברודער און דעם קעניג פון נעאפעל.

אריאל האָט מיטגעטהיילט זיין העררען, אַז ער האָט זיי איבערגעלאָזט, כמעט משוגע פאר מורא, נאָכדעם וויא ער האָט פאר זיי פאָרגעבראכט וויל-דע און משונה'דיגע זאכען. ווען זיי זיינען מיער געוואָרען וואנדערנדיג, און פערלוירען זייערע כוחות פאר הונגער, האָט ער פאר זיי שנעל צוגעגרייט אַ פראכטפאָלען באנקעט, אָבער אזוי שנעל וויא זיי האָבען זיך געוואָלט נעהמען עסען, איז ער פאר זיי ערשיענען אין דער פאָרמע פון א ריעז און אלעס אויפגעפרעסען.

וואָס עס האָט זיי נאָך מעהר ערשטוינט און איבערראשט, איז גע-ווען, ווען דיעזער ריעז, האָט צו זיי גערעדט וויא א מענש און זיי דער-מאהנט אן זייער רציחה און אכזריות ווען זיי האָבען פערטריעבען פראספע-רא'ן פון זיין פירסטענטהום און איהם געלאָזט ער זאָל אומקומען מיט זיין טאָכטער אויף'ן ים. דער ריעז האָט זיי געזאָגט, אַז פאר דעם אלעמען, ליי-דען זיי אזוי פיעל.

דער קעניג פון נעאפעל און אנטאָניא, פראספערא'ס ברודער, האָבען

דער שטורם.

ביידע שטארק הרטה געהאט אויף דעם וואָס זיי האָבען געטהאָן. אריאל האָט מיטגעטהיילט זיין הערדן, אז ער רעכענט, דאָס זייער הרטה איז א ריכטיגע, און אפילו ער, אלס א גייסט, זעהענדיג זייערע ליידען, האָט ער אויף זיי רחמנות געהאט.

„דאן ברענג זיי אהער, שנעל, אריאל“, האָט פראספּערא בעפוילען. „ווען דוא, גייסט, קענטט אויף זיי רחמנות האָבען אין זייערע ליידען, וואָס זאָל איך זאָגען אלס מענש ? מיין גוטער אריאל, פערליר קיין אויגענבליק, און ברענג זיי גיכער אהער.“

עס האָט ניט פיעל געדויערט, און אריאל האָט צוריק געקעהרט ברענגענדיג דעם קעניג, אנטאניא'ן און גאנזאלא'ן, וועלכער איז געקומען צו זאמען מיט זיי. געבראכט האָט ער זיי שפיעלענדיג א מערקווירדיגע מוזיק אין דער לופט, און זיי האָבען נאָכגעפאָלגט דיא טענער. ווען פראספּערא האָט דערזעהען גאנזאלא'ן, האָט ער זיך באַלד דערמאָהנט וואָס ער האָט געטהאָן פאר איהם, וויא ער האָט איהם בעזאָרגט מיט שפּיין, קליידער און דאן ביכער ווען זיין ברודער האָט איהם אוועקגעוואָרפען מיט מיראנדא'ן אויפ'ן ים.

אַלע דריי אָבער, דער קעניג, אנטאניא און גאנזאלא, זיינען געווען האַלב אָהנמעכטיג פאר שרעק, און ווען זיי האָבען דערזעהען פראספּערא'ן, האָבען זיי איהם ניט דערקענט.

פראספּערא האָט אָבער קיין געדולד ניט געהאט צו ווארטען, און צו געהענדיג צום אַלמען גאנזאלאָ, האָט ער איהם אָנגערופען פריינד און רעטער פון זיין לעבען. אנטאניא, הערענדיג די עזע ווערטער און זיך איינקוקענדיג בעסער אין פראספּערא'ס געזיכט, האָט ער איהם דערקענט. דאָסזעלבע איז אויך געווען מיט דעם קעניג פון נעאפעל.

אנטאניא, מיט טרערען אין דיא אויגען, און מיט ווערטער פול טרויער און הרטה, האָט געבעטען ביי זיין ברודער ער זאָל איהם פּערצייהען. דער קעניג האָט אויסגעדריקט זיין אויפריכטיגעס בעדויערן דערפאר וואָס ער האָט געהאָלפען אנטאניא'ן ארויסערזעטצען זיין ברודער פון דעם טראָהן.

אנטאניא האָט זיך דאן ערקלערט בערייט אומצוקעהרען דאָס פירט-מענטהום צו פראספּערא'ן. דאן, זיך ווענענדיג צום קעניג, האָט ער צו איהם געזאָגט:

„איך האָב פאר דיר א שטיקעל איבעראַשונג.“ ביי די עזע ווערטער

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערקן.

האָט ער געעפענט אַ טהיר און איהם געוויזען וויא זיין זוהן פערדינאַנד זיטצט און שפּיעלט שאַך מיט מיראַנדאַ'ן.

דיא פרייד פון פאטער און זוהן, וועלכע האָבען איינער דעם אַנדערן גערעכענט פאַר טויט, איז געווען אונגעהייער גרויס. זיי האָבען זיך אומאַרמט און פּערנאַסען פריידען-טרערען.

„וויא וואונדערבאַר!“ האָט מיראַנדאַ אויסגעשריען. „וואָס פאַר נאָבעלע ברואים דיזעז זיינען! עס מוז געוויס זיין אַ שעהנע וועלט, וועלכע האָט אַזעלכע מענשען אין זיך.“

דער קעניג פון נעאַפּעל איז געווען פּונקט אזוי ערשטוינט און אַי-בערראַשט פון מיראַנדאַ'ס שעהנהייט, וויא זיין זוהן איז געווען.

„ווער איז דאָס מיידעל?“ האָט ער געפרעגט. „זיא זעהט אויס וויא

דיא געטמין וואָס האָט אונז צושיידט און דאָן וויעדער פּעראייניגט.“

„ניין, מיין הערר,“ האָט פּערדינאַנד געענטפּערט האָבענדיג פּערגע-

ניעגען וואָס זיא געפּעלט זיין פאטער. „זיא איז אַ שטערבליכער מענש גלייך

מיט אונז אַלעמען, נור דורך דער אונשטערבליכער השגחה איז זיא יעצט

מיינע. אַך, פאטער, איך האָב זיא אויסגעקליעבען ווען איך האָב דיין ערלויב-

נים ניט געקענט פּערלאַנגען, מיינענדיג, אַז דוא לעבסט ניט מעהר. זיא איז

דיא טאָכטער פון דיזעז פּראספּערא, וועלכער איז דער בעריהמטער פירסט

פון מילאַן, פון וועלכען איך האָב אזוי פיעל געהערט אָבער קיינמאָל ניט

געזעהען ביז יעצט. דורך איהם האָב איך ערהאַלטען אַ נייעס לעבען; ער איז

מיר געוואָרען אַ צווייטער פאטער ווען ער האָט איינגעשטוימט מיר צו געבען

דיזעז געטמין, וויא דוא רופסט זיא.“

„דאן מוז איך זיין איהר פאטער,“ האָט דער קעניג געזאָגט. „אַך,

אָבער וויא פרעמד מוז עס קלינגען ווען איך וועל מוזען בעטען פּערציייהונג

ביי מיין קינד.“

„קיין וואָרט מעהר דאריבער,“ האָט פּראספּערא זיך אַריינגעמישט.

„לאָמיר מעהר ניט געדענקען אונזערע צרות פון דער פּערגאנגענהייט ווען

אַלעס האָט זיך געענדיגט אזוי גליקליך.“

דאן האָט פּראספּערא אומאַרמט זיין ברודער און איהם נאָך אַ מאָל

פּערוויכערט, אַז ער איז איהם מוחל.

„דאָס אַלעס,“ האָט פּראספּערא געזאָגט, „איז געווען דיא פיהרונג

פון דער השגחה העליונה, איך זאָל פּערטריעבען ווערען פון מיין פירסטענ-

טהום, פּערוואָרפען ווערען אויף דיזעז אינזעל מיט מיין טאָכטער, און

דער שטורם.

דאָ זאָל זיא בעגעגענען פערדינאנד'ן און עס זאָל בעשלאָסען ווערען זיי זאָלען זיין מאַן און ווייב."

מיט דיעזע ווערטער וואָס פראספּערא האָט געזאָגט, מיינענדיג צו טרייסמען זיין ברודער, האָט עס אנטאניא'ן אזוי געריהרט מיט שאנדע און חרטה, אז ער האָט אויסגעבראָכען אין אַ האַרצרייסענדעם געוויין. דער אלטער גאנזאלא האָט געוויינט פאַר פרייד און געבענשט דיא צוויי יונגע לייט זיי זאָלען זיין גליקליך.

דאן האָט זיי פראספּערא מיטגעטהיילט, אז זייער שיה איז ניט צו-שמעטערט געוואָרען פון דעם שטורם, און אז זיא געפינט זיך אין האַפּען אין פאָלקאָמענער אָרדנונג צוזאמען מיט דער גאנצער מאַנשאַפּט, און ער מיט זיין טאָכטער זיינען בערייט זיי צו בעגלייטען אויף'ן צווייטען טאָג.

"פאָרלויפּיג," האָט ער געזאָגט, "זייט איהר געוויס הונגריג. קומט אריין אין מיין העהל און לעהנט זיך אונטער אייערע הערצער. נאָך'ן עסען, אבער, וועל איך אייך דערצעהלען מיין גאנצע לעבענס-געשיכטע זייט דער צייט וואָס איך האָב געלאַנדעט אויף דיעזער אינזעל."

ער האָט דאן געלאָזט רופּען קאליבאנען, ער זאָל פאָרבערייטען עסען און גרייטען צו טיש.

דיא געסט זיינען געווען איבערראשט ערבליקענדיג אזא פּערזעהעניש וויא קאליבאן איז געווען. פראספּערא האָט זיי דאן ערקלערט, אז דאָס איז געווען זיין איינציגער מענשליכער דיענער אויף דער אינזעל.

איידער פראספּערא איז אוועק פון דער אינזעל, האָט ער בעפרייעט אריאל'ן. דער גייסט האָט זיך זעהר געפרייט וואָס ער קריענט וויעדער דיא פאָלקאָמענע פרייהייט צו וואַנדערן אונגעשמערט אין דער לופט וויא לאַנג ער וויל און וויפיעל ער פּערלאַנגט.

"מיין גוטער אריאל," האָט פראספּערא צו איהם געזאָגט, "דוא וועסט מיר זעהר פיעל אויספעהלען, אָבער דיין פרייהייט זאָלסטו דאָך האָבען." "איך דאנק דיר," מיין לייעבער מייסטער, "האָט אריאל געענטפערט, "אָבער איך בעט דיך דוא זאָלסט מיר ערלויבען דיך אַריבער צו פיהרען איבער'ן ים, און דאן, וועל איך קענען זיין גליקליך, וויסענדיג, אז דוא ביסט צופריעדען."

פראספּערא האָט בעגראבען טיעף אין דער ערד זיינע כישוף ביכער און זיין צויבער שטעקען, ווייל ער האָט בעשלאָסען קיין מאָל מעהר ניט צו מאַכען געברויך דערפון.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

דאן האָט אָנגעפאנגען זייער ריזע איבער אַ רוהיגען און גלאטען ים, און אזוי האָט דיא שיה מיט אלע מענשען אויף איהר, גליקליך גע- גרייכט דעם האפען וואו מען האָט געפייערט מיט גרויס פאראד דיא חתונה צווישען פערדינאנד'ן און מיראנדא'ן.

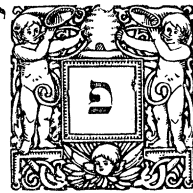

THEATRE DE LA CITE

א ווינטערדיגע געשיכטע.

יעלע מענער לעבען אָב מיט פרויען זייער וועלט, ליעד
בען דיעזע פרויען און זיינען קיין מאָל ניט אייפערזיכטיג
אויף זיי, רעכענענדיג, אז זייערע פרויען זיינען אזוי
ריין וויא דיא זונן. און גראדע מאכט זיך עס, וואָס
דאָס איז ניט דער פאל און דיא מענער זיינען אין טעות.
אנדערע מענער וויעדער, ווערען אייפערזיכטיג ביז צום

וואַהנזינן, רואינרען זיך און זייערע פרויען, און דער סוף, אז זיי
האָבען קיין מאָל ניט געהאט קיין אורזאכע דערצו.

איינער פון דיא לעצטע איז געווען לעאָנטעס, דער קעניג פון סיצי-
ליען. ער און זיין פרוי, דיא שעהנע און געראַטענע הערמיאָנע, האָבען
א היבשע צייט געלעבט זעהר גוט צוזאַמען.

לעאָנטעס איז געווען אזוי גליקליך מיט זיין העררשאַפט בכלל און מיט
זיין פרוי בפרט, אז ער האָט קיין איינציגען וואונש געהאט אין לעבען אוי-
סער צו זעהען נאָך אַ מאָל זיין יוגענד־פּרִינד און שול־קאמעראַד, פאליקסע-
נעס, קעניג פון בעהמען.

דיעזע צוויי, לעאָנטעס און פאליקסענעס, זיינען ווירקליך אויפגע-
צויגען געוואָרען צוזאַמען און זיי זיינען געווען איינפאך וויא ברודער. אָבער
דער טויט פון זייערע פאטערס האָט זיי צוטהיילט און גערופען יעדען בע-
זונדער צו העררשען איבער דעם לאַנד פון זיינע עלטערן. דאָס האָט פער-
אורזאכט וואָס זיי האָבען זיך פיעלע יאָהרען ניט געזעהען, אָבּוואָהל זיי
האָבען וועהרענד דער צייט זיך געשיקט בריעף, מתנות און אַמבאַסאַ-
דאָרען.

לעאָנטעס האָט אָנגעהויבען אזוי פיעל צו ביינקען נאָך זיין יוגענד
פריינד, דאָס ער האָט געשרייעבען מעהרערע בריעף קיין בעהמען איינלאָרענ-
דיג צו זיך אויף אַ בעזוך פאליקסענעס'ן.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

פאלעקסענעס האָט ענדליך איינגעשטימט און איז געקומען.
דער עמפפאנג איז געווען אַ הערצליכער און אַ פרייליכער. לעאנטעס
האָט גאָר ניט געוואוסט וואָס צו טהון מיט זיין פיעל געליעבטען פריינד.
ער האָט איהם נאטירליך פאָרגעשטעלט פאר זיין שענהער קעניגין הער-
מיאנע און איהם רעקאמענדירט, אַלס דעם טהייערסטען פריינד אין זיין
לעבען.

דיא צוויי פריינדע האָבען זיך דאן אוועקגעזעצט און אָנגעהויבען
צו רעדען פון זייער פערגאנגענהייט, פון זייער גליקליכער קינדהייט, און
הערמיאָנע, וועלכע האָט דאָס צוגעהערט, האָט געהאַט גרויס פערנינגען.
אזוי זיינען אַריבער אַ פאָר וואָכען און פאליקסענעס האָט זיך אָנג-
געהויבען פאָרצוברייטען אין וועג אריין, צוריק אַהיים. לעאנטעס האָט זיך
פון איהם ניט געקענט שיידען.

„בלייב נאָך דאָ, פריינד,“ האָט ער זיך געבעטען.

„אונגעגליך,“ האָט פאליקסענעס געענטפערט, „דיא פליכטען פון מיין
רעגירונג רופען מיך צוריק.“

ווען לעאנטעס האָט געזעהען, אַז ער קען גאָר ניט פועל'ן האָט ער
אָנגעשטעלט הערמיאָנע'ן, זיא זאָל בעטען פאליקסענעס'ן נאָך צו בלייבען.
עס זיינען דאָ פיעלע פרויען וואָס שטירצען זיך אליין אין אונגליק ניט
וויסענדיג אפילו וויא זיי טהוען עס.

הערמיאָנע'ס צערטליכע נאָטור, איהר זיסע שפראך, האָבען געווירקט
אויף'ן פאליקסענעס'ן, וואָס לעאנטעס האָט ניט געקענט דורכפיהרען, האָט
הערמיאָנע געווירקט און פאליקסענעס האָט פערשפראַכען צו בלייבען נאָך
עטליכע וואָכען.

וויא לעאנטעס האָט געהערט, אַז הערמיאָנע האָט בעוואויגען פאליקסע-
נעס'ן צו בלייבען, האָט ער געשפירט גלייך וויא אַ ברענענדע שפיו וואָלט
דורכגעבויערט זיין ברוסט.

לעאנטעס האָט אפילו גוט געקענט זיין פריינד אַלס אַ בראווען און
עהרליכען מענשען, ער האָט געוואוסט אַז זיין קעניגין איז איהם טריין,
אַבער דיעזער פאקט אליין, אַז זיא האָט גע'פועל'ט, וואָס ער האָט ניט
געקענט, האָט איהם געמאַכט שרעקליך אייפערזיכטיג.

וואָס מעהר הערמיאָנע האָט געשענקט אויפמערקזאמקייט איהר
מאן'ס פריינד, וואָס מעהר זיא האָט געטהאָן פאר פאליקסענעס'ן אום

א ווינטערדיגע געשיכטע.

איהר מאן צופרידען צו שמעלען, אלץ אייפערזיכטיגער איז געוואָרען לעאָנטעס.

אן אייפערזיכטיגער מאן איז אַ פּאָלקאָמענער ווילדער. ער איז ניט נאָר וויא אַ ווילדע און אויפגערעגטע חיה, זאָנדערן אויך וויא אַ ווילדער מיט זיינע אומגעלומפערטע פּאַנטאָזיען. ער האָט זיך פּאַרגעשטעלט דאָס ערגסטע און דאָס געמיינסטע צווישען זיין בעסטען פּריינד און זיין קעניגין.

איין מאָל, ווען דיא ווילדע משוגעת פון אייפערזוכט האָט איהם בערערשט, האָט ער געשיקט רופען זיין יועץ קאַמילאָ און איהם בעאויפטראַגט צו פּערגיפטען פּאַליקסענעס'ן.

קאַמילאָ איז געווען אי אַ גוטער מענש, אי אַ קלוגער. ער האָט גאַנץ גוט געוואוסט, אז דעם קעניג'ס אייפערזוכט האָט קיין ממשות. אָבער ער האָט אויך פּערשטאַנען, אז עס איז גרינגער צו קעמפּען מיט אַ טיגער וויא צו אַרגומענטירען מיט אַן אייפערזיכטיגען מאַן.

וואָס האָט ער געקענט טהון ? דער קעניג האָט בעפוילען און מען מוז פּאַלענען. דאָך האָט ער ניט געקענט פּוּעל'ן ביי זיך צו מאַרדען אַן אונשולדיגען מענשען. אַנשטאַט צו פּערגיפטען פּאַליקסענעס'ן, האָט ער איהם דערצעהלט איבער דעם אויפּטראַג וואָס ער האָט געקראָגען פון לעאָנטעס'ן.

פּאַליקסענעס האָט פּערשטאַנען, אז ער געפינט זיך אין אַ קריטישע פּאַנע, און ער האָט געפרענט קאַמילאָ'ן וואָס עס איז צו טהאָן. קאַמילאָ האָט איהם געראטהען צו ענטלויפען און זיך אליין אָנגעבאָטען איהם צו בעגלייטען. פּאַליקסענעס האָט געפּאַלגט, און מיט קאַמילאָ'ס הילף איז איהם געלונגען זיך צו ראטעווען פון סיציליען און צוזאמען זיינען זיי גליקליך אָנגעקומען קיין בעהמען. קאַמילאָ האָט שוין נאַטירליך ניט געדענקט צוריק פּאַהרען און ער איז פּערבליעבען אין בעהמישען קעניג'ס הויף.

אָבער דאָס האָט ניט פּערבעסערט דיא לאַגע אין לעאָנטעס'עם הויף, אין געגענטהייל, עס האָט נאָך פּערערגערט. פאַר דעם אייפערזיכטיגער לעאָנטעס איז דאָס געווען דער בעסטער בעווייז פון הערמאַנע'ס שולד.

לעאָנטעס, אין אַן אַנפּאַל פון שרעקליכער אויפּרעגונג, איז ער אַוועק אין דער קעניגין'ס צימער וואו ער האָט זיא געטראָפּען מיט איהר קליינעם

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

וזהו, פרינץ מאמיליוס. דאָס קינד וועלכער איז געווען זעהר אַ קלוגעם און שטאַרק געליעבט זיין מוטער, האָט נאָך וואָס אָנגעהויבען איהר צו דערזעהלען אַ קינדער-געשיכטע, וועלכע זיא האָט אימער ליעב געהאַט צו הערען פון זיין מויל. פונקט דאמאלס איז אָנגעקומען דער ווילדער קעניג, פון איהר אוועקגעריסען דאָס קינד. און זיא אליין, אָהן אַ פּערהער, האָט ער אוועקגעשיקט אין געפּענגניס.

דאָס אונגליקליכע קינד, וועלכער האָט כמעט פּערגעטערט זיין מור מער, הערענדיג פון איהר אונגליק, האָט ער אָנגעהויבען צו וויינען. ער האָט געטרויערט ביי טאָג און ביי נאַכט, יעדעס מאָל שוואכער און קראַנט קער געוואָרען, פּערלירענדיג דעם אפּעטיט און דעם שלאָף און עס האָט אויסגעזעהען, אַז דער שמערץ וועט איהם געוויס טויטען.

ווען דער קעניג האָט אוועקגעשיקט זיין קעניגין אין געפּענגניס, האָט ער באַלד געלאָזט רופּען דיא צוויי סיציילישע עדעל־לייט קלעאמאנעס און דיאָן און זיי בעאויפטראַגט מיט אַ וויכטיגער שליחות. ער האָט זיי דער־צעהלט אַלעס וואָס עס איז פּאָרגעקומען, נאָר אום צו זיין נאָך זיכערער, זאָלען זיי אוועקפּאָהרען קיין דעלפּאָס, און דאָרט בעזוכען דעם טעמפּעל פון דעם נאָט אפּאָלאָ, וואו עס האָט זיך געפונען אַן אַראַקעל (אורים ותומים), אין פּרעגען ביי דיעזען אַראַקעל אויב זיין קעניגין איז איהם געווען טריי אָדער ניט.

דערווייל איז דיא אַרעמע הערמיאָנע געלעגען אין געפּענגניס און דאָרט האָט זיא געבוירען אַ קינד, אַ מיידעל. דיעזעס קינד איז געווען איהר איינציגע טרייסט, און דאָס האַלטענדיג אויף דיא הענד, האָט זיא, מיט טרערען אין דיא אויגען געזאָגט: „מיין אַרעמע קליינע געפּאנגענע, איך בין אזוי אונשולדיג וויא דוא.“

קעניגין הערמיאָנע האָט געהאַט אַ גוטע און געטרייע פּריינדין; איינע פון יענע וואָס ענטלויפען ניט, ווען דעם פּריינד טרעפט אן אונגליק, דיעזע פּריינדין איז געווען פּאולינא, דיא פרוי פון אנטויגאנוס, אַ סיציילישער עדעלמאַן. ווען פּאולינא האָט געהערט, אַז דיא קעניגין האָט געבוירען אַ אַבנעהאַלטען אַ שעהנע פּערטהידיגונגס רעדע פאר הערמיאָנע'ן, פּאָר־קינד, איז זיא אוועק אין געפּענגניס זיא בעזוכען.

דיא איינציגע בעדיענטע וואָס דיא קעניגין האָט געהאַט, איז געווען אַ געוויסע עמיליא. זיך ווענדענדיג צו עמיליא'ן האָט זיא געזאָגט: „איך ביט דיך, געה זאָג דער קעניגין, אויב זיא וויל און קען מיר

א ווינטערדיגע געשיכטע.

פערטרייען, דאן זאל זיא מיר געבען דאָס קינד און איך וועל עם טראָגען צום קעניג, דעם פאטער. דאָס אונשולדיגע געזיכט פון אזא קליין קינד, קען ווייך מאַכען זיין האַרץ.

„גוטע דאָמע,“ האָט עמיליא געענטפערט, „איך וועל מיטטהיילען דער קעניגין דיין ערעלען וואונש. זיא האָט טאַקי היינט זיך אויסגעדריקט, אַז זיא וואָלט וועלען האָבען אזא פריינד וואָס זאל נעהמען דאָס קינד צום פאטער.“

„דאן זאָג איהר,“ האָט פאולינא ווייטער בעמערקט. „אַז איך וועל זעהר פיעל וואגען צו רעדען מיט דעם קעניג אין איהר פערטהיידיונג.“ „זאל דיר גאָט דערפאר בענשען,“ האָט עמיליא געענטפערט. „פאר דיין גוטסקייט צו אונזער אונגליקליכע קעניגין.“ עמיליא איז אוועק צו הערמיאנע'ן און איהר מיטגעטהיילט פאולינא'ס וואונש. הערמיאנע האָט מיט פרייד דארויף איינגעשטימט און איבערגעגעבען פאולינא'ן דאָס קינד.

דיא גוטע פאולינא האָט גענומען דיא קליינע פרינצעסין, און איז אוועק צום קעניג. איהר מאן האָט אפילו ניט געוואָלט זיא זאל שטערען לעאנמעס'ן, אָבער זיא האָט זיך מיט געוואלט אריינגערונגען אין פארלאץ און אוועקגעלעגט דאָס קינד פאר זיין פאטער'ס פיס. דאן האָט זיא אָבערהאלטען א שעהנע פערטהיידיונגס רעדע פאר הערמיאנע'ן, פאָר-ווארפענדיג דעם קעניג, אַז ער האָט ניט ריכטיג געהאנדעלט, און דאן איהם געבעטען ער זאל רחמנות האָבען אויף זיין אונשולדיגער קעניגין און אויף איהר קינד.

אָבער פאולינא'ס ווערטער האָבען גראדע געהאט א גענען-ווירקונג. לעאנמעס איז שטאַרק אויפגערעגט געוואָרען, און בעפוילען איהר מאן, אַנ-טיגאנוס'ן, ער זאל אוועקעהמען זיין פרוי פון דאָרט.

ווען פאולינא איז אוועק, איז דאָס קינד געבליעבען נעבען פאטער'ס פיס. פאולינא האָט געמיינט, דאָס ווען ער וועט בלייבען אליין, וועט ער בעטראכטען דאָס אונשולדיגע געזיכט פון דעם קינד און הרטה האָבען אויף זיין רציחה.

נאָר פאולינא האָט אויך אין דעם געהאט א טעות. אזוי שנעל וויא זיא איז ארויס, האָט דער אכזר'דיגער פאטער בעאויפטראגט אַנטיגאנוס'ן ער זאל צונעהמען דאָס קינד, עס אוועקטראָגען ערגיז-וואו צום ים און עס דאָרט איבערלאָזען עס זאל שטאַרבען.

אַנטיגאנוס איז אָבער ניט געווען וויא קאמילאָ, וועלכער האָט זיך

שעספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

ניט געאויילט צו פאלגען זיין העררן'ס בעפעהל. ער האָט גענומען דאָס קינד, דערמיט אַרויף אויף אַ שיף און בעאבזיכטיגט דאָס איבערצולאָזען ערגיץ-וואו אויף אַ וויסטען ברעג.

לעאָנטעס איז געווען ביי זיך פּאָלקאָמען איבערצייגט, אַז הערמיאָנע איז שולדיג. ער האָט דערפאַר אפילו ניט געוואָלט ווארטען ביז קלעאמאנעס און דיאָן וועלען צוריק קעהרען פון אפאל'ס טעמפעל אין דעלפאָס. דער-פאַר, נאָך איידער דיאָ קעניגין איז געזונד געוואָרען פון איהר קימפעט און פון דעם שמערץ וואָס מען האָט ביי איהר צוגענומען דאָס קינד, האָט ער בעפוילען מען זאָל זיא שטעלען פאַר דעם אַדעל פון לאַנד אַלס איהרע ריכ-טער און זיא זאָל פּראָצעסירט ווערען פאַר בעטריגען איהר מאַן.

בלאָס, קראַנק, נאָהענט צום צוואמענברעכען, איז ערשיענען הער-מיאָנע, דיא אונגליקליכע קעניגין אַלס געפאַנגענע פאַר איהרע געוועזענע אונטערטהאַנען און ערווארטעט. צו עמפּפאַנגען אַ שרעקליכען אורטהייל. פונקט דאמאל זיינען ערשיענען אויך קלעאָמאנעס און דיאָן און געבראַכט דעם קעניג דעם ענטפער פון אַראַקעל אויס דעלפּאָס. לעאָנטעס האָט גע-נעבען אַ בעפעהל מען זאָל אויפברעכען דעם זיענעל פון דעם בריעה וואו דער אַראַקעל-שפרוך איז געווען פּערשריעבען און געהייסען מען זאָל אַלעס פאַר-לעזען הויך, יעדער זאָל הערען.

און אין דעם שפרוך פון דעם אַראַקעל, זיינען געווען פּאָלגענדע ווער-

טער : —

„הערמיאָנע איז אונשולדיג. פּאָליקסענעס איז אונשולדיג. קאמילאָ „איז אַ געטרייער פריינד. לעאָנטעס איז אַן אייפּערזיכטיגער טיראַן, און „דער קעניג זאָל לעבען אַהן אַ יורש, ביז דאָס פּערלוירענע וועט געפונען „ווערען.“

אַלע אַנוועזענדע האָבען אויפגעהויבען זייערע אויגען צום קעניג, נאָר קיינער האָט ניט געוואגט צו רעדען אַ וואָרט.

דאן איז דער קעניג אויפגעשטאַנען, און שטאַרק אויפגערעגט, האָט ער ערקלערט, אַז ער גלויבט ניט וואָס דער אַראַקעל זאָגט ; אַז אַלעס איז לייענען און בעטרוג, אָנגעשטעלט און געפעלשט פון דער קעניגין'ס פריינד, און ער וויל, אַדער ער בעפעהלט, אַז דער פּאַרויטצענדער ריכטער זאָל פאַרט-זעמזען דעם פּראָצעס געגען דער קעניגין.

וועהרענד דער קעניג האָט גערעדט. איז אַריינגעקומען אַ מאַן. נאָכ-דעם וויל דער קעניג האָט געענדיגט, האָט דער מאַן, אין אַ טרויעריגען

א ווינטערדיגע געשיכטע.

טאן איבערגעגעבען דעם בעריכט, אז דער קליינער פרינץ מאַמיליוס, הער רענדיג, אז זיין מוטער ווערט פראַצעסירט פאר איהר לעבען, איז ער אומגעפאלען, און פאר שאַנדע און שמערץ, איז ער געשטאָרבען. ווען הערמיאָנע האָט געהערט וואָס עס האָט פאסירט מיט איהר ליעבעם קינד, איז זיא אומגעפאלען מיט אַ פערצווייפעלטען געשריי, און גערלש'ט.

דער אויפרוהר אין פאלאץ איז געווען זעהר גרויס. יעדער האָט געשפירט, אז לעאנטעם איז געווען דער מערדער פון דעם גוטען און אונרשולדיגען קינד, און אלע האָבען אויך געגלויבט, אז הערמיאָנע איז אונרשולדיג.

לעאנטעם אליין, צום ערשטען מאל זייט דיא אייפערזוכט האָט איהם אָנגעצונדען, האָט געפיהלט, אז ער האַנדעלט ניט ריכטיג, ער האָט אַ קוק געגעבען אויף זיין אונגליקליכער קעניגין, ליעגענדיג אויף דער ערד בלאַס וויא אַ טויטע, און ער איז געריהרט געוואָרען. ער האָט דאן שנעל צוגערופען פאָליכאָן און דיא אנדערע הויף־דאמען און בעפויִלען מען זאָל אַרויסטראָגען דיא קעניגין און זיא דערמינטערן. זיין וואונש איז באַלד ערפילט געוואָרען, דאָס הייסט, מען האָט דיא קעניגין אַרויסגעטראָגען. עס האָט אָבער ניט פיעל געדויערט און פאָליכאָ האָט צוריק געקעהרט מיט טהיילענדיג דעם קעניג, אז זיין פרוי הערמיאָנע איז טויט.

יעצט איז געקומען דיא צייט פון חרטה. פאַר דעם אייפערזוכטיגען קעניג האָט אויפגעבליטצט דאָס גאנצע שרעקליכע בילד פון זיין אונבעגרינדעמען פערדאכט און ער האָט אָנגעהויבען איינצוזעהען, אז ער האָט געהאַנדעלט וויא אַן אמת'ער טיראן. ער האָט געפיהלט, אז ער איז געווען הער־מייאָנע'ס מערדער, און דיעזעלבע הערמיאָנע, וועלכע ער האָט אַ מאָל אַזוי שטאַרק געליעבט, איז אונשולדיג. דאן האָבען געקלונגען אין זיינע אויערן דיא ווערטער פון דעם אַראקעל „ביז דאָס פערלויירענע וועט געפונען ווערען,“ און ער האָט זיך אויך דערמאָהנט אָן זיין נייגעבוירענעם קינד וואָס ער האָט פון זיך פערשטויסען.

לעאנטעם האָט געזעהען, אז ער האָט געטויטעט זיין זעהן, זיין פרוי און פיעללייכט אויך זיין קליינע מאַכטער. יעדענפאלס ווייסט ער ניט וואו דיא לעצטע איז.

פונקט וויא פריהער דיא אייפערזוכט, אַזוי איז יעצט אַרויס דיא חרטה אין זיין האַרץ, נשמה און אלע געפיהלען. דיא חרטה האָט זיך איינגע-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

פרעסען טיעף אין איהם, בערויבט זיין רוה און זיין גליק און פון איהם גע-
מאכט א שברייכלי, א טרויעריגען און אונגליקליכען מענשען.
וואָכען, מאַנאַטען און יאָהרען זיינען אזוי אוועק, און יעדעס מאָל —
אַלץ אונגליקליכער.

יעצט וועלען מיר צוריק קעהרען און זעהען וואָס עס איז געוואָרען פון
דער קליינער פרינצעסין. דיא שיר אין וועלכער אַנטיגאָנוס איז מיט איהר
אוועק אויף'ן ים, איז געכאַפט געוואָרען פון א וויטהענדען שטורעם און
פערווארפען אין א האפען פון בעהמען, אין דעמזעלבען קעניגרייך וואו דער
אומזיסט-בעליידיגטער קעניג פאליקסענעס האָט זיך געפונען. אַנטיגאָנוס
האָט געלאנדעט און דאָרט איבערגעלאָזט דאָס קליינע קינד.

אַבער אַנטיגאָנוס האָט מעהר שוין ניט צוריק געקעהרט קיין סיצייליען
אום צו דערצעהלען לעאנמעס'ן וואָס עס איז געוואָרען פון זיין טאָכטער.
דיא אורזאכע דערפון איז געווען פאָלגענדע: אזוי וויא אַנטיגאָנוס האָט גע-
וואָלט צוריק קעהרען צו דער שיר אין האַפען, איז ארויס א בער פון וואלד
און איהם צוריסען אויף שטיקער. דאס איז געווען א גערעכטע שטראף
פאר א מענשען וואָס פאָלגט בעפעהלע פון שלעכטע און ביזע הערשער.

דאָס קינד איז געווען אָנגעהאַן אין טהייערע קליידער און אויף זיך
געטראָגען קאָסטבארע בריליאַנטען; ווייל הערמיאָנע, איידער זיא דאָט
עס געשיקט צו איהר מאַן, האָט זיא עס פֿיין אויסגעציערט. אַנטיגאָנוס
ווייערער האָט דאָס קינד ניט געטשעפעט. ער האָט עס געלאָזט וויא עס
איז געווען פון דער מוטער, און נאָך צוגעקלעפט א צעטעל דערצו מיט דעם
וואָרט „פערדיטא“, אַלס נאָמען פון דעם קינד. „פערדיטא“ הייסט פער-
לירענע, אָבער ווער און וואָס דאָס קינד איז, האָט דאָס צעטעל ניט דער-
צעהלט.

א פאסטוך וואָס איז דאָרט גראדע פארבייגעגאנגען, האָט דערזעהען
דאָס אַרעמע און פערלאָזענע קינד און עס אויפגעהויבען. דער פאסטוך
איז געווען אן עדעלער און גוטער מענש. ער האָט דאָס קינד געבראכט
צו זיין פרוי און דיעזע האָט זיך אָנגענומען צו זיין דעם קינד'ס מוטער.
ווען דער פאסטוך מיט זיין פרוי האָבען ארונטערגענומען דיא קלייד-
לעך פון דעם קינד, אום דאָס ארומצרוואַשען האָבען זיי בעמערקט דאָס
נרויסע רייכטהום. זיי האָבען אַלואַ בעשלאָסען קיינעם ניט צו דערצעהלען,
אַז זיי האָבען געפונען דאָס קינד. זיי זיינען נאָכהער אוועק אין אן אנדערן
טהייל פון דעם לאַנד, וואו דער פאסטוך האָט פערקויפט א טהייל פון דיא

א ווינטערדיגע געשיכטע.

בריליאנטען, פאר דעם געלד זיך איינגעקויפט שאף און רינדער און איז דערפון רייך געוואָרען.

דאָס קינד האָט ער גערופען מיט דעם נאָמען פּערדיטא, וויא דאָס צעטעל האָט געזאָגט, און ער האָט זיא ערצויגען אַלס זיין אייגענע. ווען פּערדיטא איז אויפגעוואקסען, האָט זיא זיך גערעכענט אַלס דעם פּאַס-טויף'ס טאָכטער.

יאָהרען זיינען אוועק און פון דער קליינער פּערדיטא איז געוואָרען אַ פּרעכטיגעס און שעהנעס מיידעל. כאָטש זיא האָט ניט געקענט האָבען קיין בעסערע ערציהונג וויא דיעזע פון אַ פּאַסטויף'ס טאָכטער, פון דעסט-וועגען איז זיא אויסגעוואקסען מיט אַ מין נאַטירליכער עדעלקייט און פייניקייט, וואָס איז געווען אַ ירושה פון איהר גוטער מוטער. דער אמת איז, אַז אָכוואָהל ערצויגען ביי אַ פּאַסטויף, האָט זיא זיך ניט בעראַפּט שעהמען גענען אירגענד אַ דאמע אין איהר פּאַטער'ס קעניגליי-כען הויף.

און דאָס שיקזאל האָט געפיהרט צו מערקווירדיגע זאַכען. קעניג פּאַ-ליקסענעס האָט געהאַט אַן איינציגען זוהן מיט דעם נאָמען פּלאַריוזעל. אין מאָל איז דער יונגער פּרינץ אַרויסגעגאַנגען אויף דער יאַנד און דער וועג האָט איהם פּאַרכייגעפיהרט נעבען דעם פּאַסטויף'ס הויז, דאָרט האָט ער, דורך אַ צופאַל, דערזעהען פּערדיטא'ן. איהר מערקווירדיגע שעהנ-קייט, גרויסאַרטיגע בענעהמונג און נאַטירליכע ליבעליכקייט, האָט איהם וויא בעצויבערט. עס האָט ניט פיעל געדויערט און ער האָט זיך פּערליעבט אין איהר.

אַבער פּערדיטא האָט איהם ניט גערעכענט פאַר קיין פּרינץ. ער האָט זיך פאַר איהר פּאַרגעשטעלט אונטער דעם איינפאַכען נאָמען, דאָריקלעס, און איהר דערזעהלט, אַז ער איז אַ יונגערמאַן פון רייכע אָבער געד-וועהנליכע עלטערן. אַלס אַזעלכער האָט ער אָפּט בעזוכט דעם פּאַס-טויף'ס הויז.

ווען מען פּערליעבט זיך אין אַ שעהנעס און ליבענעסווירדיגעס מיידעל, פּערגעסט מען אַן דער גאַנצער וועלט און איהר געזעלשאַפט איז דאָס איינ-ציגע וואָס מען זוכט. פּלאַריוזעל האָט דערפאַר אָפּט פּערגעסען, אַז ער איז אַ פּרינץ, אַז ער מוז זיין אין זיין פּאַטער'ס קעניגליכען הויף, און ער איז פּערהליעבען נעבען זיין געליעבטע פּערדיטא.

קעניג פּלאַקסענעס האָט בעמערקט, אַז זיין זוהן פּעהלט צו פיעל

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

אויס פון דער היים און דאָס האָט איהם שטאַרק בעאנרוהיגט. ער האָט דערפאַר אויפגעשטעלט זיינע שפּיאַנען זיי גליען זעהען וואוהין ער געהט און וואו ער פּערברענגט. זיי האָבען אויסגעפונען דעם סוד, אַז ער ליעבט דעם פּאַסטוּד'ס טאַכטער.

פּילאָקסענעס איז געווען אַ גוטער פּאַטער; ער האָט אויך געוואָלט, אַז זיין קינד זאָל גליקליך זיין, אָבער קעניגליכער יחוס שמעהט העכער וויא אַלעס און דאָס האָט איהם שטאַרק אויפגערעגט. סטייטש, זיין זוהן זאָל זיך פּערליעבען אין אַ פּאַסטוּד'ס טאַכטער! יעדענפּאלס האָט ער ניט גע-וואָלט מאַכען קיין איינציגען שריט פּריהער ביז ער וועט זיך איבערצייגען, אַז זיין זוהן האָט זיך ווירקליך פּערליעבט אין אַ פּאַסטוּד'ס טאַכטער. ער האָט דערפאַר געלאָזט רופּען זיין גוטען און געטרייען פּריינד קאַמילאַ, וועל-כער האָט אַ מאָל געראטעוועט זיין לעבען, און איהם געבעטען ער זאָל מיט איהם מיטגעהען זעהען ווער דיזעז איז אין וועלכער זיין זוהן דער פּריינד, האָט זיך געקענט פּערליעבען.

דער קעניג און זיין פּריינד האָבען זיך פּערשטעלט און אַוועק צום פּאַסטוּד. עס איז דאַמאַלס פונקט געווען דיא צייט ווען מען שערט דיא שאַף און עס איז אַ יום-טוב. ווען דער פּאַסטוּד האָט זיי דערזעהען, אָבוואָהל ער האָט זיי ניט געקענט און איז געווען שטאַרק בעשעפטיגט, האָט ער זיי באַלד איינגעלאָדען אין זיין הויז אום אַנטהייל צו נעהמען מיט דער פּאַ-מיליע ביים עסען און טרינקען.

און דער נאַטור-מענש מיט אַלע ארום איהם האָבען זיך געפּרייט און זיך אַמוזירט אויף'ן העכסטען אופן. נאָך'ן עסען, האָבען יונגע לייט און יונגע מיידלעך, זיהן און טעכטער פון דיא שכנים געטאַנצט פאַרגניגט אויף'ן גראַז און יעדער איז געווען גליקליך.

בשעת דאָס אַלעס איז פאַרגעקומען, איז פלאַרזעל און פּערדיטאַ, גע-זעכען ערגיז אין אַ ווינקעל און הנאה געהאַט פון זיך אַליין, רעדענדיג ווער גען זייער ליעבע און גליקליכע צוקונפּט. אזוי זיינען געליעבטע, זיי אַמור זירט קיין זאך מעהר וויא זייער אייגענע געזעלשאַפּט.

דער קעניג און קאַמילאַ זיינען געווען אזוי גוט פּערשטעלט, אַז קיינער האָט ניט געוואוסט ווער זיי זיינען. פּילאָקסענעס איז דערפאַר צוגעגאַנג-גען נעהענטער אום צו הערען וואָס דיא צוויי יונגע מענשען רעדען מיט אַנאַנדער.

פּילאָקסענעס איז געווען איבערראַשט הערענדיג וויא שעהן, וויא אַנ-

א ווינטערדיגע געשיכטע.

גענעהם און וויי ערעל דעם פאכטוך'ס טאכטער האָט גערעדט מיט זיין זוהן.
ער האָט דאן בעמערקט צו זיין בעגלייטער :
„דאָס מיידעל איז דאָס שעהנסטע פּאָלקס־קינד וואָס איך האָב נאָך
ביו יעצט געזעהען. אלעס וואָס זיא טהוט און זאָגט פּערראטה ניט איהר
ניערדיגע געבורט. פּערקעהרט, מען קען זיא רעכענען פאַר פיעל העכער.“
„יא,“ האָט קאמילא געענטפּערט לאכענדיג, „זיא איז דיא קעניגין פון
פוטער און מילך.“

דער קעניג האָט זיך דאן געווענדעט צום פאסטוף און געזאָגט :
„הער נאָר אויס, מיין גוטער פריינד. ווער איז דאָס דער שעהנער
יונגער בחור וואָס רעדט צו דיין טאָכטער ?“
„מען רופט איהם דאריקלעם,“ האָט דער פאסטוף געענטפּערט. „ער
זאָגט, אז ער ליעבט מיין טאָכטער. דער אמת איז, אז איך קען ניט זאָגען
ווער עס ליעבט וועמען אים בעסטען. ווען דער יונגער מאן וועט זיא קענען
קרעגען וועט זיא איהם מיטברענגען עפעס, פון וועלכען ער האָט קיין מאָל
ניט גע'חלום'ט.“

דער פאסטוף האָט דערמיט געמיינט דיא בריליאנטען וואָס ער האָט
בעשטימט פאר פּערדיטא'ס נדן. מען דארף ניט פּערגעסען, אז ער האָט
בלויז געריהרט א קליינעם טהייל אום זיך איינצושאפּען א סטאדע, און
דאָס איבריגע וואָס איז געבליעבען, האָט ווירקליך ווערט געהאט א
פּערמעגען.

„הער נאָר אויס, יונגער מענש,“ האָט פילאקסענעס געזאָגט צו זיין
זוהן. „דיין הארץ זעהט אויס אָנגעפילט מיט עפעס וואָס געהיט דיך
אוועק אין גאנצען פון דער שמחה וואָס געהט דאָ פאַר. ווען איך בין גע-
ווען יונג און געליעבט, האָב איך מיין געליעבטע פּערשאַטען מיט שעהנע
מתנות. דוא וויעדער האָסט פּערגעסען אן אלעמען, דען דאָ איז נאָר וואָס
געווען א פּערלער מיט שעהנע צאצקעס און דוא האָסט איהם געלאָזט אוועק
געהען און גאָר ניט געקויפט.“

דער פריינד, ניט וויסענדיג, אז דאָס רעדט צו איהם זיין פאטער, האָט
געענטפּערט :

„אלטער הער, זיא אינטערעסירט זיך ניט מיט קלייניגקייטען און
נאַרישקייטען. דיא מתנות וואָס פּערדיטא ערווארטעט פון מיר ליעגען דאָ,
אָבגעשלאָסען אין מיין הארצען.“

דאן האָט דער פריינד געזאָגט צו פּערדיטא'ן :

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

„הער, פערדיטא, אין דער געגענווארט פון דיעזען אלטען הערר, וועל-
כער זעהט אויס, אז ער האָט אַ מאָל אויך געליעבט, וויל איך דוא זאָלסט
אויסהערען וואָס איך זאָג דיר. איך ליעב דיך מיט דער גאַנצער קראַפט פון
מיין נשמה, און דיעזע ווערטער זאָלען זיין צווישען אונז ביידע אַ קאַנטראַקט
אונז צו פּעראַייניגען אויף אייביג.“

ווייטער האָט שוין פּילאָקסענעס דאָס ניט געקענט לאָזען געהען. זיך
ענטדעקענדיג ווער ער איז, האָט ער אויסגעשריען :
„און איך צוריים דיעזע פּעראַייניגונג !“

נאָך דיעזע ווערטער, האָט דער קעניג געמאכט זיין זוהן ביטערע פאָר-
ווירפע ווארום ער האָט געוואנט צו פּערקעהרען מיט אַ מיידעל פון ניערדיגער
געבורט. ער האָט איהם געזידעלט און זיא בעליידיגט.

„און ווען דוא, ניערדיגע !“ האָט ער געדונערט צו פּערדיטא'ן, „וועסט
דיך ניט צוריק ציהען פון איהם, וועל איך לאָזען דיין פאטער און דיך, איך
ביידע צוזאמען, אויפהיינגען וויא דיא הינט !“

ווען ער איז פּערטיג געוואָרען מיט זיין זידלעריי, האָט ער, אין גרוי-
סער אויפּרעגונג, געהייסען קאמילא'ן, ער זאָל איהם נאכפּאָלגען צוזאמען
כיט פרינץ פלאריזעל.

ווען פּילאָקסענעס איז אוועק, איז פּערדיטא צוגעקומען צו דיא איברי-
גע מענשען. שטאָלץ און ניט דערשראָקען, מיט אַ פעסטער שטימע, האָט
זיא געזאָגט :

„כאָטש דאָס וואָלט אונז אלע געקענט אונגליקליך מאַכען, האָט דאָס
מיר אַלץ ניט אָבגעשראָקען. איך האָב שוין געהאלטען דערביי איהם צו
זאָגען, אז דיעזעלבע זונן וואָס שיינט אויף אַ פּאלאץ שיינט אויך אויף אַ
קליין ארעם שטיבעל. אָבער איך האָב מיר גערעכענט, אז דאָס לוינט זיך
ניט. עס פרייט מיך וואָס דאָס האָט פּאסירט. בעסער אזוי. דער חלום
איז פאריבער. אויס געליעבטע, אויס קעניגין ! יעצט וועל איך געהען
מעלקען דיא קיה, דיא שאָף און — וויינען.“

קאמילא האָט זיך געמאכט אַ גאַנץ אנדערן בעגריף פון דעם וואָס ער
האָט ערפּאהרען, פאר אלעמען איז איהם דאָס שעהנע און שטאָלצע מיידעל
נאנץ גוט געפעלען געוואָרען, און דאן האָט ער פּערשטאַנען, אז דער יונגער
פרינץ איז שוין צו פיעל פּערליעבט אין איהר און ווען ער וועט מיט איהר
ניט חתונה האָבען, וועט זיך ניט אויסלאָזען גוט. ער האָט דערפאר אַנ-

א ווינטערדיגע געשיכטע.

נעוהויבען צו קלערען מיטלען וויא אזוי ער זאל דאך פערטייניגען דיעזען אונ-
נלייבען שידוך.

קאמילא האט ערפאהרען דורך זיינע פריינד אין דער היים, אז קעניג
לעאנטעס האָט שוין לאנג הרטה געהאַט אויף זיין איבעראוילטער אויפער-
זוכט, און כאָטש קאמילא איז געווען דער גוטער פריינד און יועז פון קעניג
פילאקסענעס, האָט ער פון דעסטוועגען זיך געוואונשען נאָך צוריק צו קעה-
רען אהיים און זיין אויף זיין אלטער שטעללע.

אין הויף פון פילאקסענעס האָבען זיך דערווייל אָנגעהויבען אינטרי-
גען און סקאנדאלען איבער דער ליעבע פון פרינץ פלאַריוועל. קאמילא האָט
זיך אין א מאָגן מיישב געווען און געמאַכט פלאַריוועל'ן א פאַרשלאג, אז ער
זאל נעהמען פערדיטא'ן און צוזאמען מיט איהם, זאָלען זיי אלע אוועק-
פאָהרען נאָך סיצייליען און ער וועט פועל'ן, ערשטענס, אז קעניג לעאנטעס
זאל זיי בעשיטצען, און דאן זאל ער אויסוירקען, אז פילאקסענעס זאל
איינשטימען, אז דיא יונגע מענשען זאָלען חתונה האָבען.

דיא יונגע געליעבטע האָבען גלייך איינגעשטימט צו דיעזען פאַרשלאג.
קאמילא, וועלכער האָט געפלאנט דיא גאנצע געשיכטע, האָט אויך מיט זיי
מיטגעשיקט דעם אלטען פאַסטוך.

דער פאַסטוך האָט מיטגענומען פערדיטא'ס בריליאנטען, איהרע קלייד-
לעך וואָס זיא האָט געטראָגען אַלס קינד, און אויך דאָס צעמעל וואָס
איז געווען צוגעקלעפט צו איהרע מלבושים ווען ער האָט זיא געפונען.

עס איז געווען א געוואגטער שריט, אָבער דיא ליעבע וואנט און שטעלט
איין אלעס. עס איז דיא יונגע מענשען, צוזאמען מיט דעם פאַסטוך, ענדליך
געלונגען אָנצוקומען נאָך סיצייליען און זיי זיינען אַריין אין הויף פון קעניג
לעאנטעס.

קעניג לעאנטעס, וועלכער האָט נאָך אימער געקלאגט אויף הערמיאָנע'ן
און אויף זיין פערלויבענעס קינד, האָט זעהר פריינדליך עמפאנגען קא-
מילא'ן און אויך העפליך אויפגענומען פרינץ פלאַריוועל. אָבער פערדיטא,
וועלכע פלאַריוועל האָט פאָרגעשטעלט אַלס זיין פרינצעסין, האָט אויסגע-
זעהען צו אינטערעסירען דעם קעניג מעהר וויא אלעס.

דיא אורזאכע דערפון איז געווען פאָלגענדע: אזוי וויא ער האָט
דערזעהען פערדיטא'ן, האָט זיך איהם באַלד געוואָרפען אין דיא אויגען אן
עהנליכקייט — אן עהנליכקייט צו זיין געליעבטע, פּעראונגליקטע און בע-
טרויערטיג הערמיאָנע. און אזוי וויא ער האָט זיך גוט איינגעקוקט צו דער

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

עהנליכקייט, האָט איהם זיין האַרץ אָנגעהויבען צו קלאַפּען און דער שמערץ איז אָבערפּרישט געוואָרען פון דאָס ניי.

„אָד,“ האָט ער זיך געטראַכט, „אָט אזא שעהנעם און ליעבענסווירדי געס מיידעל האָב איך שוין יעצט געקענט האָבען אַלס מיין אייגענע טאָכטער, אָבער דורך מיין ווילדער אייפערזוכט, האָב איך אַלעס פּערלוירען.“ דאָן, זיך ווערענדיג צו פלאַרזעל, האָט ער געזאָגט :

„מיין ווערטעהער יונגער פּריינד ! וואָס קען איך טהון פאר דיר ? איך אַליין בין געבראַכען אין גייסט און מוטה, דיין פאטער'ס פּריינדשאַפט האָב איך פּערלוירען, וואָס בין איך אימשטאַנדע צו טהון אום דיך גליקליך צו מאַכען ?“

ווען דער אַלטער פּאַסטאָר האָט געהערט וויא לעאָנטעס האָט זיך אינגערעסירט מיט פּערדיטאָן, און אז ער האָט אויך פּערלוירען אַ טאָכטער ווען זיא איז געווען אַ קליין קינד, האָט ער אָנגעהויבען אויסצורעכענען ווען און צו וואָס פאר אַ צייט דאָס האָט פּאַסירט. דאָן האָט ער זיך דער-מאָהנט אַן דיא רייכע קליידלעך, אַן דער ציערונג, און ער איז געקומען צום בעשלוס, אז עס קען אנדערש ניט זיין, אז פּערדיטא איז דעם קעניג'ס פּערלוירענע טאָכטער.

אין אַ קורצע צייט אַרום, ווען פלאַרזעל מיט פּערדיטאָן און קאַמילאַ מיט דער אַלטער קעניגין'ס פּריינדין פּאָלינאַ, זיינען געווען צוזאַמען מיט'ן קעניג, האָט דער פּאַסטאָר געבעטען אום ערלויבניס עפעס צו דערצעהלען. דער קעניג האָט איהם ערלויבט

דער פּאַסטאָר האָט אָנגעפּאַנגען דיא געשיכטע וויא אזוי ער האָט געפּור-נען דאָס קינד, און דערביי דערצעהלט, אז ער האָט געזעהען אַ מאַן (אנטי-טינאַנוס') ענטלויפען און ער האָט געאורטהיילט, אז דיעזער האָט איבער-געלאָזט דאָס קינד, אין דערזעלבער צייט אָבער, האָט ער אויך מיטגע-טהיילט, דאָס פון ווייטען האָט ער צוגעזעהען וויא אַ בער האָט צוריסען דעם מאַן אויף שטיקער.

אום צו בעשטעטיגען זיינע ווערטער, האָט ער אַרויסגענומען דעם שעהנעם מאַנטעל אין וועלכען הערמיאַנע האָט איינגעוויקעלט פּערדיטאָן. פּאָלינאַ האָט גלייך דערקענט דעם מאַנטעל. נאָכדעם האָט ער אַרויסגע-נומען דיא איבערגעבליעבענע ציערונג וואָס הערמיאַנע האָט אַרויפגעלעגט אויף'ן קינד און דעם צעטעל, אויף וועלכען פּאָלינאַ האָט אין אויגענבליק דערקענט איהר מאַן'ס האַנדשריפט.

א ווינטערדיגע געשיכטע.

לעאנטעס איז געווען וויא צוטומעלט, בערוישט, און ניט געוואוסט וואָס צו זאָגען

דיא גוטע פאולינא, איז געווען צווישען טרויער איבער איהר מאן'ס טויט און צווישען פרייד וואָס דער אַראַקעל פון דעלפאס איז ענדליך מקוים געוואָרען, אַז דעם קעניג'ס לאנג פערלויבענע טאָכטער וועט געפונען ווערען און איז אויך געפונען געוואָרן.

דאן האָט דער קעניג אָנגעהויבען זיך אַ ביסעל צו בערהיגען, איבער לעגען און פערשמעהען, אַז פערדירא איז ווירקליך זיין קינד. ער האָט זיך געוואָלט פרייען, נאָר אויף זיינע געדאנקען איז וויעדער געקומען דיא שרעק־ליכע עראינערונג פון הערמיאנע'ס טרויעריגען טויט, און, אויסברעכענדיג דיג אין טרעהרען, האָט ער קוים אַרויסגעשטאַמעלט צו פערדאטא'ן דיא ווערטער :

„אַד, דיין מוטער, דיין מוטער !“

פאולינא האָט אונטערבראָכען דיעזע פּרעהליך־טרויעריגע סצענע, ווען זיא האָט זיך געווענדעט צו לעאנטעס'ן און אזוי געזאָגט :

„מאיעסטעט, איך האָב אַ סטאַטוע, וועלכער דער גרויסער איטאַליע־נישער מייסטער זשוליאַ ראַמאַנאָ, האָט נאָר וואָס פאַרטיג געמאַכט. דיעזע סטאַטוע טראָגט דיא מערקווירדיגע עהנליכקייט צו דער קעניגין. ווען אייער מאיעסטעט וויל, וועט איהר מיטגעהען מיט מיר אין מיין הויז און דאָרט וועט איהר זעהען עפעס וואָס וועט איך טרייסטען אויף אייער גרויסען פערלוסט.“

דער קעניג איז געווען איבערראשט. ער האָט ניט גענוי פערשטאַנען וואָס מען רעדט צו איהם, אָבער ער איז געווען בערייט צו געהען וואוהין מען וועט איהם פיהרען און טהון וואָס מען וועט איהם הייסען, אבי ער זאָל געפינען אַ ביסעל טרייכט.

זיי זיינען אוועק. דער קעניג האָט געוואָלט זעהען סא־וואָס, אבי ער זאָל זיך עראינערן אן זיין הערמיאנע, און פערדימא איז געווען נייגייעריג צו זעהען אַ בילד פון איהר מוטער.

אַריינקומענדיג אין אַ גרויסען זאַל, האָט פאולינא אויפגעהויבען אַ פאַרהאַנג און פאַר זיי איז ערשיענען אַ וואונדערבאַרע סטאַטוע, וועלכע איז געווען אזוי עהנליך צו הערמיאנע'ן, דאָס דעם קעניג'ס גאַנצע שמער־צען האָבען ערוואַכט, און אַ לאנגע צייט איז ער געשטאַנען וויא פאַרא־ליזערט, ניט קענענדיג רעדען אַ וואָרט פאַר שמערץ און ערשטוינען.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

„מיר געפעלט אייער שווייגען, מאיעסטעט.“ האָט פאולינא געזאָגט.
„עס דערצעהלט אייער אויפריכטיגע חרטה, איז דיא סטאטוע ניט עהנליך
צו דער קעניגין?“

„יא, אזוי פלעגט זיא שטעהען, אזוי העררליך, אזוי פרעכטיג, און
זאָגאר אין דיעזער פאָזיציע האָב איך מיך צום ערשטען מאָל צו איהר ער-
קלערט אין ליעבע. אָבער דאָך, פאולינא, זאָג מיר, דאמאלס, ווען איך
האָב פערלוירען מיין הערמיאָנע'ן, איז זיא נאָך געווען יונג, און יעצט, זעה,
איז זיא געעלטערט.“

„דאָס איז דעם סקולפּטאר'ס קונסט,“ האָט פאולינא געענטפער. „ער
האָט געמאכט, אז פאולינא זאָל אויסזעהען וויא זיא האָט געקענט זיין
יעצט, ניט וויא א מאָל. אָבער, מאיעסטעט, לאָזט מיך צוריק אַרונטער-
לאָזען דעם פאָרהאַנג, זאָנסט, אין אייער אויפּרעגונג, וועט זיך אייך
אויסדאכטען, אז דיא סטאטוע בעוועגט זיך.“

„ניין, ניין,“ האָט דער קעניג זיך געבעטען. „לאָז ניט צוריק אַרונט-
טער דעם פאָרהאַנג. הלוואי וואָלט איך געווען טויט איידער צו דערלעבען
זאָ צייט. גוטער קאמילא, זאָג מיר, זעהט עס ניט אויס גלייך וויא זיא
אטהעמט? איהרע אויגען זעהען אויס אין זיך צו האָבען בעוועגונג.“

„ענטשולדיגט, מאיעסטעט,“ האָט פאולינא געזאָגט א ביסעל שטרענג.
„איך מוז אַרונטערלאָזען דעם פאָרהאַנג. איהר זייט אזוי אויפּנערעגט, אז
איהר וועט באַלד זאָגען, דאָס דיא סטאטוע לעבט.“

„אך, גוטע פאולינא,“ האָט דער קעניג געמורמעלט מאכטלאָז. „זאָל
איך דענקען וואָס עס וויל זיך, זעה, זעה, מיר דאכט פאָרט, אז איך
שפיר, דאָס אין דער סטאטוע איז לעבען. וואָס איז דאָס פיר אַ קינסט-
לער, ווען ער האָט געקענט אזוי פאָכאָהמען דער נאטור? זאָל קיין מענש
פון מיר חוזק מאַכען, איך מוז זיא קושען!“

„גוט, מאיעסטעט,“ האָט פאולינא געזאָגט, „טהוט וואָס איהר
ווילט. דיא פארב אויף איהרע ליפען איז נאָך נאס; איהר וועט זיך
אויסשמירען דערמיט דיא ליפען. לאָזט מיך צוריק אַרונטערלאָזען דעם פאָר-
האַנג.“

„ניין, ניין, טהו עס ניט!“ האָט דער קעניג געשריען צימע-
רענדיג.
פערדימא, וועלכע איז דיא גאנצע צייט געשטאַנען קניענדיג און

א ווינטערדיגע געשיכמע.

בליקענדיג מיט בעוואונדערונג אויף איהר שעהנער מוטער, האָט אויך גע-
זאָגט :

„שטערט אונז ניט אונזער טרייסט און פערנגיגען. לאָזט מיך ווייטער
קוקען אויף מיין גוטער מוטער.“

„ענטוועדער איהר לאָזט מיך אַרונטערלאָזען דעם פאַרהאַנג,“ האָט
פאָלינאַ געזאָגט, אָדער איהר וועט זיך פאַרבערייטען אויף אַ גרויסער
איבערראַשונג. יא, איך קען מאַכען דיא סטאַטוע זאָל זיך בעוועגען. נאָך
מעהר, זיא זאָל אַרונטערשטייגען פון דעם פּעדעסטאַל און אייך אָננעהמען
ביי דיא הענד. אָבער דאן וועט איהר מיינען, אַז איך בין אַ מכשפה, און
איך פּערזיכער אייך, אַז איך בין עס ניט.“

„אַלעס וואָס דוא קענסט מאַכען זיא זאָל טהון,“ האָט דער ערשטויני-
טער קעניג געזאָגט, „בין איך בערייט בייצורוואָהענען. וואָס דוא קענסט
איהר מאַכען רעדען, בין איך בערייט צו הערען. ווייל, אזוי לאַנג וויא
זיא קען זיך בעוועגען, קען זיא שוין אויך רעדען.“

אויף אַ וואונט פון פאָלינאַ, האָט אָנגעפאנגען אַן ערנסטע שטילע
מוזיק צו שפּיעלען, וואָס זיא האָט פון פריהער פאַרבערייטעט פאר די-
זער געלעגענהייט. דאן, צום ערשטוינען פון אַלע אנוועזענדע, האָט דיא
סטאַטוע אָנגעפאנגען אַרונטער צו געהען פון דעם פּעדעסטאַל. אזוי וויא
זיא איז אַרונטער, איז זיא צוגעלאָפּען צו לעאנטעס, איהם אומאַרמט
און צוגעדריקט צו איהר ברוסט.

דאן האָט דיא סטאַטוע אָנגעהויבען צו רעדען און בעטען נאָט פאר
איהר מאַן און פאר איהר קינד, דיא פּערלוירענע און געפונענע פּערדיטאַ.
אָבער עס איז ניט געווען קיין סטאַטוע פון קאלטען מאַרמאָר, עס איז
געווען דיא לעבעדיגע קעניגין הערמיאַנע, וועלכע האָט געוויינט פאר פרייד
מיט הייסע און קאָכעדיגע טרערען פון איהרע אויגען, וואָס דאָס שיקזאַל
האָט זיי אַלעמען וויעדער צוזאַמענגעפיהרט.

עס האָט זיך נאָכהער אַרויסגעוויצען, אַז פאָלינאַ האָט פּערברייטעט
אַ פאַלשען בעריכט איבער דעם טויט פון הערמיאַנע, אַז דיא קעניגין
האָט געלעבט, און, ווען דיעזע נאַכריכט וואָלט ניט פּערברייטעט געוואָרען,
וואָלט זיא דער קעניג, פיעלייכט, אין זיין ערשטען צאָרן, ערמאָרדעט.
און צוזאַמען מיט דער גוטער פאָלינאַ האָט זיא געוואָהנט דיא גאַנצע
צייט, אימער אַכטונג געבענדיג, אַז לעאנטעס זאָל ניט ערפּאהרען, אַז
זיא לעבט. דאָס האָט געדויערט אזוי לאַנג, ביז זיא האָט געהערט דיא

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

גליקליכע בשורה, אז איהר קינד, אז איהר פערדיטא איז אויפגעזוכט געווארען און זיא געפינט זיך נאָהענט פון איהר. יא, ביז דאמאלס האָט זיא געשוויגען, דען אָבוואָהל זיא האָט אזוי שטארק געליעבט לעאָנטעס'ן, האָט זיא איהם דאָך ניט געקענט פערצייהען דיא גרויזאמקייט מיט וועלכער ער האָט געהאנדעלט געגען איהר אונשולדיגעס קינד, וואָס ער האָט געהיי-סען איינפאך אומברענגען.

נאָכדעם וויא דיא טויטע קעניגין האָט צו איהם צוריק געקעהרט אַלס אַ לעבעדיגע, נאָכדעם וויא זיין פערלויבעטע טאָכטער איז געפונען געוואָרען, האָט לעאָנטעס, נאָך זיין גרויסען טרויער און שמערץ, קוים געקענט ארי-בערשטעהען דיא גרויסע פרייד.

פון אלע זייטען זיינען געקומען פריינד און פערעהרער, אויסצודריקען זייערע גליקס-ווינישע און גראטולירונגען דעם קעניג.

יעצט ערשט, האָבען לעאָנטעס און הערמיאָנע געדאנקט, מיט טרערען אין זייערע אויגען, דעם פריניץ פלאריזעל, פאר ליעבען זייער טאָכטער אַלס אַ פאַסטוויך'ס אַ קינד און ניט אַלס פרינצעסין. זיי האָבען אויך ניט פערגעסען צו בענשען און לויבען דעם אַלטען פאַסטוויך, דערפאר וואָס ער האָט אזוי אָבגעהויט און ערצויגען זייער קינד.

קאמיללאַ און פאולינא זיינען געווען איבער גליקליך וואָס זיי האָבען דערלעבט צו זעהען וויא גוטסקייט ווערט ענדליך אנערקענט און בעלוינט.

אין דערזעלבער צייט האָבען שליחים געאייגלט צו קעניג פאליקסענעס און איהם בענאָכריכטעט, אז זיין זוהן געפינט זיך ביי זיין אַלטען פריינד לעאָנטעס.

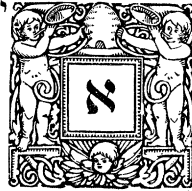
אום דיא שמחה זאָל זיין פאַלקאָמען, איז פאליקסענעס אָנגעקומען קיין סיציליען און איז אויפגענומען געוואָרען מיט דער גרעסטער עהרע אין לעאָנטעס'עם פאלאץ.

דיא געשיכטע איז אזוי געווען: ווען פאליקסענעס האָט צום ערשטען מאָל בעמערקט, אז זיין זוהן, פריניץ פלאריזעל מיט קאמיללאַ'ן, פעהלען, האָט ער זיך דערמאנהט, אז קאמיללאַ האָט שוין לאנג געדענקט צוריק צו קעהרען נאָך סיציליען. ער האָט ריכטיג אויסגערעכענט, אז זיי ביידע מוזען דאָרט זיין. אויף'ן וועג האָט ער בעגעגענט דיא שליחים און ער איז דערפאר אָנגעקומען פונקט צו דער שמחה.

פלאריזעל, מיט דער ערלויבנים פון זיין פאָטער, האָט דאן חתונה געהאַט מיט פערדיטא'ן, און ביידע עלטערן האָבען דערלעבט צו זעהען זייער דע קינדער גליקליך.

פיעל רעש איבער גאר ניט.

זיין דעם פאלאז פון מעססינא, איטאליען, האָבען גע-
וואָהנט צוויי דאָמען, הערא און ביטרים (בעאטריצא).
הערא איז געווען דיא טאָכטער, און ביטרים דיא פלי-
מעניצע (ניכטע) פון לעאָנאטא, דער גאָוערנאָר פון
מעססינא.

ביטרים איז געווען אַ פרעהליך און מונטער מיידעל
און ליעב געהאט צו אַמוזירען איהר קווינע הערא, וועלכע האָט געהאט אַן
ערנסטערע נאטור.

אין דער צייט פון וועלכער דיעזע געשיכטע פאנגט אָן, האָט פאסירט
אַזא זאך : אייניגע יונגע לייט, פון הויכען ראנג, אין דער אַרמעע,
זיינען פאַרבייגעפאָהרען מעססינא, זיי זיינען געקומען פון א גרויסער
און שווערער מלחמה וואו זיי זיינען געווען דיא זיעגער, און יעדער איי-
נער פון דיעזע יונגע מענער, האָט זיך אויסגעצייכענט אויף'ן שלאכט-
פעלד מיט פערשידענע העלדענטהאַטען. צוריק קעהרענדיג האָבען זיי
אַבגעשטיענען אין מעססינא און זיי זיינען געווען דיא געסט פון לעא-
נאטא'ן.

אונטער דיעזע פראָמינענטע געסט האָט זיך געפונען דאָן פּעדראָ, דער
פרינץ פון אַראַגאָן, און זיין פריינד קלאַודיאָ, דער העררשער פון פּלאָרעניץ;
מיט זיי איז אויך געקומען דער צילאָזענער און שאַרפּזיניגער וויטצלינג בע-
נעדיק, דער העררשער פון פאדוא.

אַלע צוזאַמען זיינען שוין פריהער געווען אין מעססינא און דער גאסט-
פריינדליכער גאָוערנאָר האָט זיי פאַרגעשטעלט, נאָך דאמאלס, פאר זיין
טאָכטער און פלימעניצע, דערצעהלענדיג דיא מיידלעך, אז זיי, דיא יונגע
לייט, זיינען זיינע אַלטע בעקאנטע און פריינד.

דערפאר, ווען בענעדיק איז אַריינגעקומען אין הויז, האָט ער, טאַקיי

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

וויא אן אלטער בעקאנטער, באלד אָנגעהויבען א געשפרעך מיט לעאָנאמא'ן און דעם פרינץ. מען האָט געזאָגט וויטצען, געלאכט און זיך הערצלדיך אַמוזירט.

ביטריס, וואָס האָט ליעב געהאַט אַזעלכע סצענעס, איז אויך אַריין אין געשפרעך, און, וויא געוועהנליך, האָט זיא באלד אָנגעגריפען דעם וויטציגען בענעדיק מיט דיעזע ווערטער :

„מיד וואונדערט, סיניאָר בענעדיק, וואָס איהר האַלט אין איין רעדען וועהרענד קיינער הערט אייך ניט.“

בענעדיק האָט תמיד ליעב געהאַט יענעם צו טרעפען מיט אַ שטאָך־וואָרט, אָבער איהם האָט גאָר ניט געשמעקט, ווען מען האָט זיך לוסטיג געמאַכט אויף זיין חשבון. לויט זיין אַנזיכט, איז עס געווען גאַנץ אונד פאַסענד פאַר אַ יונגע און גוט־ערצויגענע דאַמע צו האָבען אַזאַ אָפען מויל. ער האָט זיך אויך דערמאהנט, ווען ער איז געווען צום לעצטען מאל אין מעססינא, האָט איהם דיעזעלכע ביטריס געמאַכט פאַר'ן ציעל־ברעט פון איהרע שטעכעדיגע רייד.

בענעדיק און ביטריס האָבען בעלאנגט צו איין קלאַס, דאָס הייסט, זיי האָבען שטאַרק הנאה געהאַט חוּק צו מאַכען פון אַ צווייטען, און זיי האָט גאָר ניט געשמעקט, ווען יעמאַנד האָט זיי אָנגעגריפען. דערפאַר, האָט דער פרינץ און אַלע אַנוועזענדע געדענקט, דאָס ווען דיעזע צוויי האָבען זיך בעגעגענט, האָבען זיי זיך אימער געווערטעלט און זיך צושיידט האַלב ברוגז.

ביטריס'עס אַריינפאַהר אין זיין געשפרעך און איהם אונטערברעכענדיג, דיג, האָט בענעדיק'ן שטאַרק אויפגערעגט, און, האַלב בייז, האָט ער געענטפערט :

„וואָס, מיין טהייערע דאַמע פעראַכטונג, איהר לעבט נאָך ? איך האָב געמיינט, אַז איהר זייט שוין לאנג אַוועק שלאָפען מיט דיא שוויי־גערדיגע ?“

דאָס איז געווען אַ קריענס־ערקלערונג פון ביידע זייטען. זיי האָבען זיך, אויף'ן שענהעם אופן, גאַנץ גוט בעלידיגט. און ביטריס, אָבוואָהל זיא האָט געוואוסט, אַז בענעדיק האָט זיך אויסגעצייכענט אַלס גרוי־סער און בראַווער העלד אין לעצטען קריעג, האָט זיא שפּאַטיש בע־ מערקט :

פיעל רעש איבער גאָר ניט.

„סיניאר, איך וואָלט וועלען אויפּעסען אלעס וואָס איהר האָט גע-
הרג'עט אויף'ן שלאַכט-פעלד.“
דאָס האָט געהייסען, ערשטענס. אז זיא גלויבט ניט אין זיינע העל-
דעןטהאָטען, און, צווייטענס, בעמערקענדיג, אז דער פרינץ אַמוזירט
זיך זעהר פון זיינע וויטצען, האָט זיא איהם אָנגערופען „דעם פרינץ'ס
וויטצלינג.“

דיא לעצטע ווערטער איבערהויפּט, האָבען געטראָפּען בענעדיק'ן ביז
אין דער טיעפקייט פון זיינע געפיהלען. ער, עמיצען'ס וויטצלינג! דאָס
איז געווען אַ שטאָך וואָס האָט וועה געטהאָן. דער אויסדרוק, אז זיא
וואָלט אויפגעגעסען וואָס ער האָט גע'הרג'עט, האָט איהם ניט געאַרט,
ווייל ער האָט געוואוסט, אז יעדען זיינען בעקאנט זיינע גבורות; נאָר אַ
מענש, וואָס זאָגט וויטצען, ווערט שרעקליך בעליידיגט, ווען מען רופט
איהם עמיצען'ס קאָמיקער אָדער וויטצלינג. דאָס איז אונגעפעהר, וויא
האָפּנאַר. און דיא אורזאכע דערפון איז, ווייל דאָס איז, פיעל אָדער ווע-
ניג, אז פאר'ן אמת, ווערט יעדער ברוגז.

פאר דעם אויסדרוק „דעם פרינץ'ס וויטצלינג“, האָט ער איינפאך גע-
האַסט ביטריס'ן.

דאָס שטילע און רוהיגע מיידעל הערא, האָט געשוווענען אין דער גע-
גענווארט פון דיא אַדעליגע געכט. וועהרענר קלאודיא האָט אויפמערקזאם
שטודירט איהר שעהנהייט וואָס איז געוואקסען זייט דעם לעצטען בעזוך,
און בעטראכט איהרע פרעכטיגע פיגור, ווייל זיא איז ווירקליך געווען אַ
וואונדערבאַרע שעהנקייט, האָט זיך דער פרינץ הערצליך אַמוזירט הערענ-
דיג דעם וויטציגען געשפרעך צווישען בענעדיק און ביטריס. זיך צובייגענ-
דיג צו לעאנאַטא'ן האָט ער איהם איינגעראמט:

„זיא איז אַ מוטהיגע און פרעהליכע דאמע. זיא וואָלט געווען אן אויס-
געצייכענטע און פאסערנע פרוי פאר בענעדיק'ן.“

„אַך, מיין הערר,“ האָט לעאנאַטא געענטפערט, „ווען זיי זאָלען זיין
איין וואָך פעררהייראַטעט, וואָלטען זיי אזוי פיעל אָנגערעדט איינער צום
צווייטען, אז זיי וואָלטען משוגע געוואָרען פון זייערע אייגענע רייד.“

אַבער טראָץ דעם וואָס לעאנאַטא האָט גערעכענט, אז זיי וואָלטען געווען
דאָס אונגליקליכסטע פּאַאַר פּאַאַל אין דעם פרינץ אַרין אין קאָפּ אַ אידעע,
אז מען דאַרף צווישען זיי ביידע אויספיהרען אַ שידוך.
ווען דער פרינץ איז צוריקגעקומען מיט קלאודיא'ן פון דעם פאלאץ,

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

האָט ער ענטדעקט, אז דער שידוך וואָס ער האָט גערעכענט אויסצופיהרען צווישען ביטריס'ן און בענדריק'ן, איז ניט געווען דער איינציגער אויפ'ן פראַגראַם, ווייל ער האָט געהערט קלאודיא'ן רעדען מיט אזאָ פייער און בענייסטערונג איבער העראָן, אז דער פרינץ האָט באלד פערשטאנען וואָס עס געהט פאָר אין קלאודיא'ס האַרץ. און דאָס איז איהם זעהר געפעלען געוואָרען, ווייל ביי איהם האָט עס אויסגעזעהען גאנץ פאסענר ווען דיא צוויי זאָלען זיך פעהירראטהען.

ער האָט דאן קלאודיא'ן אזוי געפרעגט :

„ביסטו ווירקליך פערליעבט אין העראָן?“

„אָך, מיין הער,“ האָט קלאודיא געענטפערט. „ווען איך בין געווען צום לעצטען מאָל אין מעסינא, האָב איך זיא בעטראכט מיט דיא אויגען פון א סאָלדאט, פון א קריענער, וועלכען עס געפעלט אַ שעהן מיידעל, אָבער ער האָט קיין צייט ליעב צו האָבען. יעצט אָבער, אין דיעזער גליק ליכער פריעדענס-צייט, האָבען דיא קריעגס-געדאנקען מיך פערלאָזט און אנשטאט דעם שפיר איך גליקליכע געפיהלען, וועלכע דערצעהלען מיר וויא שעהן העראַ איז, און דערמאנהען מיך אויך, אז איך האָב, אויך פאר'ן קריעג, געליעבט העראַן, נאָר איך האָב עס אליין ניט געוואוסט.“

דער פרינץ איז געווען זעהר צופריעדען וואָס קלאודיא האָט איהם דערצעהלט דעם אמת. ער האָט אויך בעשלאָסען קיין צייט צו פערלירען און זעהען, אזוי שנעל וויא מעגליך, צוזאמען ברענגען דיעזע צוויי יונגע און ליעבענדע זעלען. ער האָט אַלזאָ באלד אויפגעזוכט לעאנאטא'ן און איהם פאָרגעשלאָגען קלאודיא'ן פאר אן איידעם.

לעאנאטא האָט גלייך איינגעשטימט צו דיעזען פאָרשלאַג. דאָס איבריגע איז שוין צוגעגאנגען גרינגער. קלאודיא האָט דאן אויפגעפאסט זיך צו טרעפען מיט דער שטילער און צערטליכער העראַ אליין און איהר דער-צעהלען פון זיין ליעבע. זיא האָט איהם אויסגעהערט מיט פערגניגען, ווייל קלאודיא איז ווירקליך געווען אַ יונגער מאן מיט אַלע מעלות און זעהר רייך. נאָך אַ קורצער בעמיהונג האָט קלאודיא פון איהר אַרויסגעקריעגען דאָס פער-שפרעכען, אז זיא וועט מיט איהם הייראטהען.

דער פרינץ האָט אָבער בעשלאָסען ניט צו פערלירען קיין צייט, און עס איז איהם געלונגען צו בעוועגען לעאנאטא'ן, ער זאָל בעשטימען אַ קורצע צייט ווען דיא חתונה זאָל פאָרקומען.

עס זיינען בלויז געווען נאָך אייניגע טעג ביז צו דער חתונה, אָבער קלאר

פיעל רעש איבער גאָר ניט.

דיא האָט זיך בעקלאַגט, אז עס איז איהם אונגלייכ, אז ער איז אונט געדולדיג, וויא דער פאל איז מיט פיעלע יונגע לייט, וועלכע וואָלטען שוין וועלען דערלעבען דעם מאָמענט ווען זייער הערצענס-וואונש זאָל ער-פילט ווערען.

דער פרינץ האָט בעשלאָסען צו אַמוזירען זיין פריינד, כדי ער זאָל ניט זיין אונגעדולדיג. ער האָט דערפאר פאָרגעשלאָגען קלאודיאַן, אז זיי זאָלען צוזאמען אויסקלערען א פלאן וויא צו מאַכען, דאָס ביטרים און בע-נעדיק זאָלען זיך פערליעבען. קלאודיאַן איז דער פאָרשלאַג זעהר געפער-לען געוואָרען און ער איז איינגעגאנגען דארויף מיט לייב און זעלע. אפילו לעאנאטא האָט זיי אויך פערשפראַכען צו העלפען. דאן האָט מען העראַן אויך גערופען צו דער בעראטהונג, און זיא האָט געזאָגט, אז וואָס מען וועט איהר הייסען וועט זיא טהון, אבי איהר קוזינע זאָל קריענען א גר-טען מאן.

דער פרינץ איז געווען דער פיהרער. ער האָט פאָרגעשלאָגען, צום ערשטען, אז מען זאָל עס אזוי מאַכען, אז בענעדיק זאָל גלויבען, דאָס ביטרים איז אין איהם שטאַרק פערליעבט, און הערא וויעדער זאָל זעהען פיהרען, דאָס ביטרים זאָל גלויבען, אז בענעדיק איז אין איהר פערליעבט. דער פרינץ, לעאנאטא און קלאודיאַ, האָבען זיך באלד גענומען צו דער ארבייט. זיי האָבען אָבעווארט א געלעגענהייט, ווען בענעדיק איז געזעסען אונטער א בוים און געלעזען. דער פרינץ און זיינע העלפער האָר-בען זיך אוועק געשטעלט פון ווייטען, זיך מאַכענדיג, אז זיי זעהען ניט בענעדיק'ן, אָבער וואָס זיי רעדען זאָל ער מוזען הערען.

נאָך פערשיעדענע אונוויכטיגע געשפרעכען, האָט דער פרינץ גע-זאָגט :

„קום נאָך אהער לעאָנאטא. וואָס האָסטו מיר עפעס געזאָגט נעכ-טען, אז דיין קוזינע ביטרים איז פערליעבט אין בענעדיק'ן? איך האָב עס מיר קיין מאָל ניט געגלויבט, אז אזא מיידעל זאָל קענען ליעבען אירגענד א מאן.“

„ניין, איך האָב אויך ניט געגלויבט.“ האָט לעאנאטא געענטפערט. „עס איז מערקווירדיג ווען זיא ליעבט אזוי בענעדיק'ן, נאָכדעם, לויט וויא יעדען האָט עס געשיינט, האָט זיא איהם גאָר פערזאָכטעט.“

קלאודיאַ וויעדער האָט דאָס אלעס בעשטעטיגט, בעהויפטנדיג, אז הערא האָט איהם אויך דערזעהלט, דאָס ביטרים איז פערליעבט אין בע-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק *

נעדיק'ן איבער דיא אויערן, און זיא וועט פאזיטיוו שטארבען פון שמערץ, ווען ער וועט ניט ערוויעדערן איהרע ליעבעס-געפיהלע. לעאנאטא און קלאודיא האָבען וויעדער אויסגעשפראַכען זייער מיינונג, אז ביטריס האָט געבעד קיינע אויסזיכטען, ווייל אזא מאַן וויא בענעדיק, וועלכער לאַכט און מאַכט חוּזק פון אלעמען, איז ניט קיין מענש וואָס זאָל ליעב האָבען. דער פרינץ האָט זיך געמאַכט, אז ער הערט דאָס אלעס צו מיט דער גרעסטער אינטערעסע, און ער האָט אויסגעדרוקט זיין טיעפסטעס בעדויערן מיט ביטריס'ן.

„איך זאָג,“ האָט דער פרינץ אָנגעפאנגען, „אז, נאָך אלעמען איז דאָס ניט מעהר וויא א יושר מען זאָל דאָס אלעס דערצעהלען בע- נעדיק'ן.“

„צו וועלכען צוועק?“ האָט קלאודיא געפרעגט. „איך בין זיכער, אז דיעזער שפאס-פויגעל וועט העכסטענס נאָך מעהר חוּזק מאַכען פון דעם אָרעמען מיידעל און דאָס וועט איהר פּעראורזאכען נאָך א גרעסערען שמערץ.“

„ווען ער זאָל דאָס טהון,“ האָט דער פרינץ געזאָגט, „דאן וועט ער עס עהרליך פּעדריענען מען זאָל איהם אויפהיינגען. ווייל, וויא מיר אלע ווייסען, איז ביטריס א גאנץ וואוילע מיידעל; זיא איז קלוג אין אלעמען, אויסער אין דעם וואָס זיא ליעבט בענעדיק'ן.“

דאן האָט דער פרינץ, אויף א וואונק, אָנגעצייגט זיינע בעגלייטער, זיי זאָלען אוועקגעהען און איבערלאָזען בענעדיק'ן נאָכדענקען איבער דעם וואָס ער האָט געהערט.

עס איז קיין וואונדער ניט, דאָס בענעדיק האָט זיך צוגעהערט צום געשפּרעך מיט דער גרעסטער אויפמערקזאמקייט. ער איז געווען איבער- ראשט און ערשטוינט. ווען דער עולם איז אוועק, האָט ער געמורמעלט צו זיך אליין :

„איז דאָס מעגליך ! קען דאָס מעגליך זיין ?“

בלייבענדיג זיטצען אליין, האָט ער ווייטער געזאָגט :

„דאָס קען ניט זיין קיין שפיטצעל. ניין, איך גלויב עס ניט ! זיי זיינען געווען צו ערנסט און זיי האָבען דאָס אויך געהערט פון העראָ'ן. זיי זע- הען אויס רחמנות צו האָבען אויף דעם אָרעמען מיידעל. זיא ליעבט מיך ! אַך, אזא ליעבע מוז ערווידערט ווערען ! איך האָב קיין מאָל ניט געדענקט חתונה צו האָבען. אָבער, ווען איך האָב געזאָגט, אז איך וועל שטארבען

פיעל רעש איבער גאָר ניט.

אן אלטער בחור, האָב איך ניט געדענקט צו דערלעבען דיא צייט ווען איך זאָל חתונה האָבען. זיי זאָגען, אז זיא איז אַ זעלטענעם געראטענעם מיידלעך. יא, דאָס איז זיא. דערצו נאָך איז זיא שעהן און ליעבענסווירדיג. ווייטער זאָגען זיי, אז זיא איז קלוג אין אלעמען, אויסער אין דעם וואָס זיא ליעבט מיך. איך רעכען אָבער, אז דאָס איז ניט קיין ארגומענט פאר איהר נאָרישקייט. אָבער, וואָס זעה איך, ביטריס געהט! ביי גאָט, זיא איז ווירקליך אַ שעהן מיידלעך. איך בעמערק מאַנכע ליעבעס־צייכען אויף איהר.

ביטריס איז צוגעקומען, און מיט איהר געוועהנליכען חוזקטאָן האָט זיא געזאָגט:

„געגען מיין ווילען בין איך געשיקט געוואָרען אייך איינצולאדען צו מיטאג.“

בענעדיק, וועלכער האָט ביז דאמאלס ניט געשפירט קיין לוסט צו רעדען מיט איהר שעהן און אָהן שטעך־ווערטלעך, האָט געענטפערט:

„שעהנע ביטריס איך דאנק אייך פאר אייער מיה.“

אָבער ביטריס איז ניט געווען אויפגעלעגט מיט איהם צו רעדען ווייך און צערטליך. זיא האָט איהם מכבר געווען מיט עטליכע זידלערייען און איז אוועק.

בענעדיק האָט גערעכענט, אז ער האָט בעמערקט אַ געהיימע מיידל נונג בעהאַלטען אין איהרע זידעל און חוזק ווערטער, און דאן האָט ער געמורמעלט:

„ווען איך וועל אויף איהר קיין רחמנות ניט האָבען, דאן בין איך אַ שופט. ווען איך וועל זיא ניט ליעב האָבען, דאן בין איך אַ לומפ.“

נאָכדעם וויא דיא קאָנספיראטאָרס האָבען געזעהען, אז בענעדיק איז שוין אין זייער נעטיץ, איז געווען דער נעכסטער שריט צו טהון דאָס־זעלבע געגען ביטריס'ן. הערא איז געווען בעאויפטראגט מיט דיעזער אַרבייט.

הערא האָט דערפאר געשיקט רופען איהרע צוויי קאמער־פרויען, אור־סולא און מארגארעט, און זיך ווענדענדיג צו דער לעצטער האָט זיא אזוי געזאָגט:

„מיין גוטע מארגארעט, לויף אריין אין גרויסען זאלאָן; דאָרט וועט סטו געפינען מיין קוזינע ביטריס רעדענדיג מיט'ן פרינץ און מיט קלאודיאָ'ן. ראם איין אין איהר אויער, אז איך און אורסולא שפאציערען יעצט אין

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

גארטען און מיר ביידע פיהרען א זעהר ערנסטען געשפרעך איבער איהר. זאג איהר, אז זיא זאָל זיך אַרויס'ננכ'ענען און זיך בעהאַלטען אונטער דעם גרויסען בוים, וואו זיא וועט קענען אויסהערען אַלס וואָס מיר רע-דען."

עס איז געווען דערזעלבע פלאטץ וואו בענעדיק האָט געהערט איבער ביטריס'עס ליעבע צו איהם.

"זיא וועט קומען," האָט מארגארעט געענטפערט. "איך וועל זיא מאַכען אזוי נייגעריג, אז זיא וועט קומען צו לויפען." הערא, שפאציערענדיג, מיט אורזלא'ן איבער'ן גארטען, האָט זיא צו איהר אזוי געזאָגט :

"יעצט, הער אויס, אורסולא, ווען ביטריס וועט קומען, וועלען מיר געהען הין'און'צוריק און מיר וועלען רעדען בלויז איבער בענעדיק'ן, און ווען איך וועל דערמאהנען זיין נאָמען, זאָלסטו איהם אזוי לויבען, גלייך וויא ער וואָלט געווען דער שעהנסטער און בעסטער מאַן אין דער וועלט. איך וויערער וועל דיר דערצעהלען, וויא אזוי בענעדיק איז פערליעבט אין ביטריס'ן. יעצט, פאנג אָן, ווייל, זעהסטו דאָרט ? — דאָרט ננכ'עט זיך דורך ביטריס אום זיא זאָל זיך אונטערהערען וואָס מיר רעדען." דאָס געשפרעך האָט אָנגעפאנגען.

אויף א בעמערקונג פון אורסולא'ן, האָט הערא געענטפערט : "ניין, ניין, אורסולא, זיא איז א פערזאכטענסווערטהע פערזאָן. איהר גאנצער גייסט איז אזוי אונזיכער, פונקט וויא דיא ווילדע פייגעל דאָרט אויף'ן שטיין."

"אָבער," האָט אורסולא געזאָגט, "זייט איהר זיכער, אז בענעדיק ליעבט ווירקליך ביטריס'ן אזוי שטאַרק ?"

"וואָס איז דאָס פאר א פראגע ? אזוי זאָגט דער פרינץ און מיין קלאודיא, און זיי האָבען מיר אויך געבעטען איך זאָל מיט איהר רעדען דאריבער. אָבער איך האָב זיי געבעטען, דאָס אין פאל זיי ליעבען און שעטצען בענעדיק'ן, וועט דאָס פאר איהם זיין פיעל בעסער און געזינמער, ווען ביטריס וועט דערפון גאָר ניט וויסען."

"דאָס איז זעהר א גוטער פלאַן," האָט אורסולא בעמערקט. "עס וואָלט טאקיי ווירקליך ניט געווען גוט זיא זאָל וויסען דערפון. ווייל אזוי שנעל וויא זיא וועט עס ערפאהרען, וועט זיא נאָך לאכען און חוזק מאכען פון זיין ליעבע."

פיעל רעש איבער גאָר נימ.

„דער פאקט איז,“ האָט הערא געזאָגט, „איך האָב נאָך ניט געזעהען קיין מאַן, וויא שעהן, יונג, ערעל און קלוג ער זאָל נאָך זיין, וואָס ביטרים זאָל פון איהם ניט מאַכען קיין שפּאַט און שאַנדע.“

„ווירקליך, אזא נאַטור פון א מיידעל, איז ניט קיין גרויסע מתנה.“

„געוויס, עס איז זעהר שלעכט. אָבער ווער וועט עס וואַגען איהר עס צו זאָגען? ווען איך, א שטייגער, וויא א קווינע און אן אויפריכטיגע פריינדין, זאָל מיט איהר רעדען דאריבער, וואָלט זיא מיך באַלד גע- מאכט מיט דער בלאָטע. ווער קען דאָס שטעהען געגען איהר גיפטיגער צונג?“

„זעהט איהר,“ האָט פּלוצלונג געזאָגט אורסולא, „איך רעכען, אז איהר זייט ניט גערעכט געגען אייער קווינע. אזוי נאָרריש, גלויב איך, קען זיא ניט זיין, צוריק צו וויזען דיא האַנד פון אזא נאָבעלען מאַן וויא סיניאָר בענעדיק.“

„יא, ער האָט אן אויסגעצייכענטען גוטען נאָמען. ער איז דער ערשטער ערעלמאן אין איטאליען, אויסער, נאַטירליך, מיין קלאודיא.“

דערביי האָט הערא געגעבען איהר בעגלייטערין א וואונק, אז עס איז צייט איבערצובייטען דאָס געשפרעך.

אורסולא האָט דאן געפרעגט:

„און ווען, פרייליין, רעכענט איהר חתונה צו האַבען?“

הערא האָט איהר דאן דערצעהלט, אז זיא רעכענט חתונה צו האַבען מיט קלאודיא'ן, מיט איין טאָג שפעטער, דאָס הייסט, אויף מאָרגען, און זיא וויל, אז אורסולא זאָל מיט איהר געהען. און צוזאמען זאָלען זיי נאָכ- זוכען וואָס עס קען זיין א פאסענדעס קלייד צו טראָגען אויף'ן צווייטען טאָג.

ביטרים האָט אויסגעהערט זייער געשפרעך מיט געשפּאַנטער אויפ- מערקזאמקייט, ווען זיי זיינען אוועק, האָט זיא געזאָגט:

„וואָס פאַר א פיער וויטהעט יעצט אין מיניע אויערן? קען דאָס אלעס זיין אמת? זייט געזונד, פּעראכטונג און חוּק, און דוא מייד- דעלשער שטאָלץ, אדיע! בענעדיק, דוא זאָלסט ליבען! איך וועל דיין ליבע ערווידערן. איך וועל אנווענדען אלעס מעגליכע צו צעהמען מיין ווילדעס האַרץ פאַר דיין ליבענדרער האַנד!“

עס איז געווען ווירקליך א מערקווירדיגעס און אינטערעסאַנטעס בילד

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

צו זעהען וויא דיא צוויי אלטע און ביטערע שונאים זיינען געוואָרען צוויי ליעבענדע פריינד. זייער ערשטע בעגעגענונג, נאָך דעם וויא זיי האָבען ערפאהרען פון דיא ליעבעס, איז געווען אַ העכסט וויכטיגע. אָבער דיא נאנצע שמחה איז אונטערבראָכען געוואָרען דורך דער טרויעריגער עראייגניס וואָס האָט בערארפט פאסירען אין הערא'ס לעבען. דער מאָרגען, וועל-כער האָט געזאָלט אנפאנגען דעם טאָג פון איהר חתונה, האָט געבראכט טרויער און שמערץ פאר דער אונגליקליכער הערא און פערצווייפלונג פאר איהר גוטען פאטער לעאנאטאָ.

דיא געשיכטע איז אזוי געווען : דער פרינץ האָט געהאט אַ שטיף-ברודער, וועלכער האָט צוריק געקעהרט פון דיא מלחמות און איז געקומען גלייך מיט'ן פרינץ קיין מעססינא. דער נאָמען פון דיעזען שטיף-ברודער איז געווען דאָן זשוואן. ער איז געווען אַ מדה-שחורה'דיגער, אונצור-פריעדענער און אייביג-קרעכצענדער מענש. אין דערוועלכער צייט האָט ער קיינעם ניט געקענט זעהען גליקליך און ער האָט, טאָג אזוי נאכט, געפלאנט אינטריגעס און געמיינהייטען.

דאָן זשוואן האָט געהאט זיין פרינצליכען ברודער, און ער האָט אויך געהאט קלאודיאָן ווייל ער איז געווען זיין ברודער'ס פריינד. דיא חתונה וואָס האָט געזאָלט פאָרקומען צווישען קלאודיאָן און הערא', איז איהם געשטאנען וויא אַ ביין אין האַלז. ער האָט קיינעם ניט פערגונען קיין גליק. ער האָט אַלזאָ בעשלאָסען אַלעס מעגליכע אַנצווענדען אום צו צושטערען דיעזע הייראטה. ער האָט דערביי קיין אנדערן מאָטיוו ניט געהאט, בלויז אנדערע צו ערגערן. אין דערוועלכער צייט האָט ער גע-וואוסט, אז ער וועט שטארק טרעפען דעם פרינץ, זיין ברודער, וועלכער האָט געמאכט אַלע פאָרבערייטונגען זיך משמח צו זיין אויף דער חתונה. אום דורכצופיהרען זיין טייוולישען פלאן, האָט ער געדונגען אַ געוויכען באַראַקיאָ, אַ פערדאָרבענער קערל, פונקט וויא ער, און ער האָט איהם פער-שפראָכען אַ גרויסע סומע געלד אבי ער זאָל ערפילען זיין וואונש.

באָראַקיא וויעדער האָט געהאט דיא בעסטע געלעגענהייט דורכצופיה-רען וואָס דאָן זשוואן האָט געוואָלט. באַראַקיאָ האָט געליעבט מארגארעטיין הערא'ס קאמער-פריי. דאָן זשוואן האָט דערפון גאנץ גוט געוואוסט. ער האָט געזעהען דורכפיהרען, אז מארגארעט זאָל ביי נאכט רעדען דורך הע-רא'ס פענסטער מיט איהר געליעבטען. דאָס זאָל געשעהען ווען הערא וועט שלאָפען, און וועהרענד דעם, זאָל מארגארעט טראָגען הערא'ס אַ קלייד. אום

פיעל רעש איבער גאר ניט.

צו קענען בעסער אָבנארען קלאודיא'ן ער זאָל מיינען, אז הערא שטעהט דאָרט. אָבמאָכענדיג אזא שטיקעל אַרבייט, האָט ער גערעכענט, אז דאָס וועט זיין גענוג צו שטערען דיא חתונה.

נאָכדעם וויא דאן זשואן האָט דאָס אַלעס איינגעאָרדנעט, איז ער אוועק צום פרינץ און צו קלאודיא'ן און זיי דערצעהלט, אז הערא איז זעהר אן אונפאַרזיכטיגע דאמע און אז זיא רעדט מיט מענער, אום האַלבע נאכט, דורך איהר פענסטער.

דאָס איז געווען, וויא מיר האָבען שוין בעמערקט, בלויז איין נאכט פאר דער חתונה. דאן זשואן, דערצעהלענדיג דאָס אַלעס, האָט זיך אָנגעבאָטען מיטצונעהמען ביידע מענער אויף אזא פלאַטין, אז זיי זאָלען קענען זעהען וואָס עס געהט פאַר, דאָס הייסט, אז זיי זאָלען בייזאָהנען אַ ליע בעס-געשפרעך צווישען הערא'ן און איהר געליעבטען.

ביידע מענער האָבען גלייך איינגעשטימט צו געהען, און קלאודיא, שטארק אויפגערגעט, האָט געזאָגט :

„ווען איך זאָל עפעס זעהען היינטיגע נאכט וואָס זאָל מיך בערעכטיגען מיט איהר ניט חתונה צו האָבען, דאן וועל איך מאָרגען אין קירכע, וואו דיא חתונה דארף שטאַטפירען, זיא אזוי פערשעהמען און בעליידיגען, אז זיא זאָל מיך האָבען צו געדענקען אויף איהר גאנצען לעבען.“

„און אזוי וויא איך האָב דיר געהאַלפען מיט איהר פערלאָבט צו ווער רען,“ האָט דער פרינץ בעמערקט, „מענסטו אויף מיר רעכענען דיר צו העלפען דורכפיהרען דיין ראכע-אַקט.“

דיא נאכט איז געקומען שטיל און געהיימיניספּאַל. דאן זשואן האָט געבראכט ביידע מענער נאָהענט פון הערא'ס צימער. דאָרט האָבען זיי בעמערקט אַ מאן, דאָס איז געווען באַראַקיא, וועלכער איז געשטאַנען אונטער דעם פענסטער. ביים פענסטער האָט זיך געזעהען מארגארעט אין הערא'ס קליידער, זיי האָבען געמיינט, אז דאָס איז הערא. דאן האָבען זיי געהערט וויא דיא צוויי רעדען. זיי האָבען ניט געקענט אונטערשיידען גענוי דיא שטימע, אָבער דאָס איז שוין געווען גענוג. זיי האָבען גע-גלויבט אַלעס און וואָס זיי האָבען געזעהען און געהערט, האָט זיי איבער-צייגט, אז הערא איז שולדיג אין אונאַנשטענדיגקייט.

קיין צוריצטער לייב איז בייזער וויא קלאודיא איז דאמאָלס געווען ווען ער האָט געמאַכט דיעזע ענטדעקונג. זיין גאנצע ליעבע פאר דער שעהנער און אונשולדיגער הערא איז ניט נאָר פערשוואונדען, זאָנדערן פערוואַנט-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

רעלט געוואָרען אין א גיפטיגען האַס. ער האָט אַלזאָ פעסט בעשלאָסען זיין מבייש צו זיין אין דער קירכע אויף'ן צווייטען טאָג, וויא ער האָט פריהער געזאָגט.

דער פרינץ האָט פאַלשטענדיג איינגעשטימט דערצו, בעהויפטענדיג, אז קיין שטראַפע איז שווער אָדער שטאַרק גענוג פאַר אזא פרויענצימער, וועלכע האָט זיך ערלויבט צו רעדען מיט א מאַן דורך א פענסטער אין דער נאַכט איידער זי האָט בעדאַרפט חתונה האָבען מיט דעם עדעלען קלאַודיא.

דער צווייטער טאָג איז געקומען. איין צד איז געווען פּרעהליך, מונט טער און גליקליך, וועהרענד דער צווייטער טרויעריג, ראכעזיכטיג און אונט גליקליך.

אַלע האָבען זיך פון דעסטוועגען פּערזאַמעלט אין דער קירכע צו פייערן, וויא מען האָט בעשטימט, דיא חתונה צווישען קלאַודיא'ן און הערא'ן.

ביידע זיינען געשטאַנען איינער נעבען אנאנדער, און דער גייסטליכער האָט אָנגעפאַנגען זיין צערעמאָניע. פונקט דאַמאַלס איז קלאַודיא אַרויס אין פּראָנט, און מיט אַ ווילדע און אויפּרעגענדע שפּראַכע, האָט ער פּראָך-לאַמירט הערא'ס שולד.

הערא האָט אין אַנפאַנג גאָר ניט פּערשטאַנען וואָס עס געהט פאַר. דאן, קוקענדיג אויף זיין געזיכט, וויא בלאס דאָס איז געווען, האָט זי געפּרעגט מיטליידיג:

„פיהלסט מיין הערר גוט ווען ער רעדט אזוי?“

לעאנאַטאַ, ציטערנדיג אין יעדען אכר, איז צוגעגאַנגען צום פרינץ און געפּרעגט:

„מיין הערר, פאַר וואָס רעדט איהר ניט?“

„וואָס זאָל איך זאָגען?“ האָט דער פרינץ געענטפּערט. „איך ווייס בלוז, אז איך שטעה דאָ געשענדעט און בעליידיגט, ווייל איך בין געווען דעריעניגער וואָס האָב געהאַלפּען מיין פריינד קלאַודיא זיך אויסקלייבען אזא פרויענצימער. הער אויס, לעאנאַטאַ! איך שווער דיר ביי מיין עהרע, אז איך, מיין ברודער און דיעזער געקריינקטער קלאַודיא, האָבען געזעהען און געהערט לעצטע נאַכט, פונקט אום האַלבע נאַכט, וויא זי האָט גערעדט מיט אַ מאַן פון דעם פענסטער פון איהר צימער.“

בענעדיק איז נאטירליך אויך געווען ביי דיעזער סצענע, און הערענדיג וואָס עס געהט פאַר, האָט ער בעמערקט :

„ניין, וויא דאָס שיינט, זעהט דאָס ניט אויס וויא קיין חתונה.“
„איז עס אמת, אָך מיין גאָט!“ האָט הערא אויסגעשריען אַלס אן ענט-
פער אויף בענעדיק'ס ווערטער. און דאן, וויא זוכענדיג לופט צו איהר שטוי-
קענדען אטהעם, איז זיא אומגעפאלען חלש'ענדיג, און, לויט וויא עס האָט
אויסגעזעהען טויט.

דער פרינץ און קלאודיא האָבען ניט געוואָלט מעהר דאָרט פערבלייב-
בען. און זיך אפילו ניט אומקוקענדיג צו זעהען וואָס פון הערא'ן איז
געוואָרען, אָדער זיך אינטערעסירען מיט לעאנאטא'ס אונגליק, זיינען זיי
אוועק.

שרעקליך איז אייפערזוכט, שוידערהאַפט איז אינטרויגע, גיפטיג איז
דער ליגענען און דיא נקמה פון א שלעכטען מענשען!

אָבער בענעדיק איז געבליעבען. ער איז ניט נאָכגעגאנגען. אנשטאט
דעם האָט ער געהאַלפּען ביטריס'ן צו ערוואכען הערא'ן פון איהר חלשות,
אָבער דאָס אָרעמע מיידעל האָט געקריענען א צו שטאַרקען קלאפ אום זיא
זאָל זיך אזוי שנעל קענען דערמינטערן.

„גוטע ביטריס,“ האָט בענעדיק געפרעגט, „וואָס הערט זיך מיט
איהר?“

„איך מיין אז זיא איז טויט.“ האָט ביטריס געענטפערט שטאַרק גע-
ערגערט און בעטריעכט.

ביטריס האָט ניט נאָר געליעכט איהר קוזינע, זאָגנדרין זיא האָט אויך
גוט געקענט דאָס אונשולדיגע און אָרענטליכע מיידעל. זיא איז געווען פאָל-
שטענדיג איבערצייגט, אז אלעס וואָס מען האָט אויף איהר געזאָגט, איז
געווען ליגענען פון אנפאנג ביז ענדע.

דער אלטער פאטער וויעדער, לעאָנאטא, האָט געגלויבט אין דער
געשיכטע פון זיין קינד'ס שאַנדע. עס איז געווען הערצרייסענדר צו הערען
וויא ער האָט געוויינט און געקלאגט איבער איהר, ווינשענדיג, אז בעסער
זאָל זיא שוין קיין מאָל ניט ערוואכען פון איהר חלשות נאָכדעם וויא זיא
איז געווען אימשטאַנד איהם אָנצוטהון אזוי בושה.

דער אלטער גייסטליכער אָבער, וואָס האָט אלעס בייגעוואָהנט, איז
געווען קליינער פון זיי אַלע. ער האָט געקענט דיא מענשען און געוואוסט
פיעל איבער זייערע שוואכקייטען. דער גייסטליכער האָט געהערט קלאר-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

דיא'ס בעשולדיגונג און אויך דאמאלס שטודירט הערא'ס געזיכט. ער האָט בעמערקט וויא איהר געזיכט האָט זיך בענאָסען מיט בלוט פאר שאַנדע, דאן וויעדער ווייס געוואָרען וויא שנעע, און צולעצט האָט ער געזעהען דאָס פייער פון בעלידיגטער אונשולד אין איהרע אויגען, וואָס האָט איהם דער-צעהלט, אז דיא אונשולד איז דאָ בעלידיגט געוואָרען.

„רופט מיך אָן נאָר!“ האָט דער גייסטליכער אויסגעשריען צום בע-טריעבטען פאטער, „גלויבט ניט מיין בילדונג, מיינע בעאַבאכטונגען; טרויעט ניט מיינע יאָהרען, מיין אַמט און מיין פראָפּעסיאָן — אָבער איך שווער אייך, אז דיעזעס מיידעל וואָס ליעגט דאָ וויא טויט, איז אונשולדיג, און זיא איז דער קרבן פון אַ שרעקליכען טעות.“

ווען הערא האָט ענדליך ערוואכט פון איהר אָהנמאַכט, האָט זיך דער גייסטליכער צו איהר געווענדעט מיט דיעזע ווערטער:
„פרייליין, זאָגט מיר וואָס דאָס איז פאר אַ מאָן מיט וועמען זיי בע-שולדיגען אייך?“

„זיי, וועלכע האָבען מיך בעשולדיגט,“ האָט הערא געענטפערט בלאס און ציטערענדיג, „ווייסען, איך ווייס נאָר ניט.“
דאן, זיך ווענדענדיג צו לעאנאטאָן, איהר פאטער, האָט זיא גע-זאָגט:

„פאטער, ווען דוא קענסט מיר בעווייזען, אז איך האָב ווען עס איז גערעדט מיט אַ מאָן אין אונפאסענדע שטונדען, אָדער אז איך האָב נעכטען ביי נאַכט, צו דער אנגעגעבענער צייט, גערעדט מיט אירגענד אַ בריאה, דאן ענטזאג זיך פון מיר, האס מיך, מארטער מיך ביז צו טויט!“
„יא, יא,“ האָט דער גייסטליכער אונטערגעכאַפט, „עס איז גע-ווען אַ שרעקליכער טעות וואָס האָט פערפיהרט דעם פרינץ און קלאר דיא'ן.“

אַלע זיינען געבליעבען שטעהען שטיל און וויא פון א דונער דערשלא-גען, יעדער האָט זיך איבערצייגט, אז הערא איז געווען אַ קרבן פון אן אירטהום, און דאָס זיא איז פאַלקאָמען אונשולדיג.
פלוצלונג האָט דער גייסטליכער געמאַכט אַ פאַרשלאג. ער האָט גע-זאָגט לעאָנאטאָן, אז דיא בעסטע זאך איז, מען זאָל פערברייטען דיא נאַכ-ריכט, דאָס הערא איז טויט. ער האָט ווייטער בעהויפטעט, אז דאָס וועט זיין לייכט צו גלויבען, ווייל נאָך אזא אָהנמאַכט איז ניט שווער צו שטאַר-

פיעל רעש איבער גאָר ניט.

בען. דאן האָט ער זיי געראטהען זיי זאָלען זיך פערקליידען אין טרויער און מאַכען אלע פאַרבערייטונגען צו דער לוייה.

„צו וועלכען צוועק? וואָס זאָל דערפון ווערען?“ האָט לעאנאטא געפרעגט.

„איך וועל אייך זאָגען,“ האָט דער גייסטליכער געענטפערט. „דיעזע נאַכריכט פון איהר טויט, וועט פערוועקסלען אלע געפיהלע אין מיטלייד. דאָס איז דער ערשטער גוטער שריט. אָבער דאָס איז ניט אלעס וואָס איך ערווארטע. ווען קלאודיא וועט הערען, אז זיא איז געשטאַרבען כלויו פון אויסהערען זיין בעשולדיגונג, וועט איהר לעבען ערשיינען פאר איהם אין אן אנדערעס ליכט. אויב ער האָט זיא ווען עס איז געליעבט, וועט ער אויך טרויערן און זיך ווינשען, אז הלוואי וואָלט ער זיא ניט בע-שולדיגט. יא, דאָס וועט זיין כאַטש ער וועט גלויבען, אז זיא איז ניט שולדיג.“

לעאנאטא, „האָט בענעדיק אָנגעפאנגען, „זאָל דיך דער גייסטליכער ראטהען און פאַלג איהם. און אַבוואָהל דוא ווייסט, אז איך ליעב קלאודיא'ן און דעם פריינד, פון דעסטוועגען, שווער איך דיר ביי מיין עהרע, אז איך וועל עס זיי ניט ענטדעקען.“

לעאנאטא האָט ענדליך איינגעשטימט.

„אך, וויא וועה דאָס טהוט מיר,“ האָט לעאנאטאָ געזאָגט פול מיט שמערצען, „אז דער שוואכסטער פארעם קען מיך יעצט פיהרען.“

דער גוטער גייסטליכער האָט דאן אוועקגעפיהרט לעאנאטא'ן מיט הע-רא'ן זיי צו טרייסטען, און ביטרים מיט בענעדיק זיינען געבליעבען אַליין. דאָס איז געווען זייער ערשמע בעגעגענונג פון וועלכע זייערע מונטערע פריינד האָבען ערווארטעט אַ פרעהליכע און לוסטיגע צוזאמענקונפט. אָבער דיזע פריינד זיינען יעצט אַליין געווען פערזונגען אין שמערץ און טרויער. יעדע פרעהליכקייט איז פון זיי פערשוואונדען.

אלזאָ, בענעדיק און ביטרים זיינען געבליעבען אַליין.

ער, בענעדיק, איז געווען דער ערשמער צו עפענען זיין מויל.

„פרייליין ביטרים,“ האָט ער געזאָגט, „האָסטו געוויינט דיא גאנצע צייט?“

„יא,“ איז געווען דער ענטפער, „און איך וועל נאָך וויינען.“

„איך צוויפעל ניט,“ האָט בענעדיק פאַרטגעזעצט, „אז דיין שעהע

קווינע איז אונשולדיג און מען האָט געגען איהר אונריכטיג געהאנדעלט.“

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

„אך!“ האָט ביטרים אויסגעשריען, „פיעל וואָלט דיעזער מאַן גע-
קענט פון מיר ערוואַרטען, וועלכער זאָל זיך נוקם זיין פאר דיעזען אונ-
רעכט!“

„זאָג מיר, ביטרים,“ האָט בענעדיק וויעדער אָנגעפאנגען, „איז דאָ
אירגענד אַ וועג דיר צו וויזען אזא פריינדשאפט? איך ליעב קיין זאך
אין דער וועלט אזוי פיעל וויא דיר. איז דאָס ניט מערקווירדיג?“

„עס וואָלט פאר מיר אויך מעגליך געווען צו זאָגען, אז איך ליעב
קיין זאך אין דער וועלט מעהר וויא דיר, אָבער גלויב עס מיר ניט, און
דאָך זאָג איך ניט קיין ליעגען. איך בין אויף גאָר ניט מודה, און איך
ליקען אויך קיין זאך ניט אָב. עס טהוט מיר זעהר לייד אום מיין אָרעמע
קווינע.“

„איך שווער דיר ביי מיין שווערט, אז דוא ליעבסט מיך, און איך
ליעב דיר. זאָג, בעפעהל וואָס איך זאָל טהון אום דיר צו בעווייזען מיין
ליעבע.“

„טויטע קלאודיא'ן!“ האָט זיא אויסגערופען.

„אך! ניין, ניט פאר דער גאנצער וועלט!“ האָט בענעדיק געענט-
פערט, ווייל ער האָט געליעבט קלאודיא'ן און געגלויבט, אז מען האָט איהם
בעטראָגען.

„איז ניט קלאודיא אַ לומפ?“ האָט זיא געפרעגט, „האָט ער ניט
בעליידיגט, בעשמוטצט און ערניערדיגט מיין קווינע? אך, ווען איך
וואָלט געווען אַ מאַן!“

„הער מיך אויס, ביטרים,“ האָט בענעדיק זיך געבעטען.
אָבער ביטרים האָט גאָר ניט געוואָלט הערען אַלס פערטהיידיונג פאר
קלאודיא'ן.

דאָן האָט זיא וויעדער געבעטען בענעדיק'ן ער זאָל זיך נוקם זיין אן
קלאודיא'ן.

„גערעדט מיט אַ מאַן דורך'ן פענסטער,“ האָט זיא געמורמעלט וויא
צו זיך אליין. „דאָס איז זעהר גרינג צו זאָגען. ווער האָט דאָס געטהאָן,
הערא? דיא זיסע, אונשולדיגע הערא? מען האָט זיא בעליידיגט, גע-
שענדעט, רואינירט! אך, ווען איך וואָלט יעצט געווען אַ מאַן! אָדער,
ווען איך וואָלט געהאט אַ פריינד וואָס איז אַ מאַן! אָבער אַלע פריינדשאפ-
טען און העלדענטהאטען ווערען אויפגעלעזט אין קאָמפלימענטען און שמייב

פיעל רעש איבער גאר ניט.

לערייען. נאר אזוי וויא איך קען ניט האָבען קיין פריינד וואָס זאָל זיין אַ
בראווער מאַן, וועל איך בעסער שטאַרבען אן איינזאמע פרוי.

„האַב געדולד, גוטע ביטריס,“ האָט זיך בענעדיק געבעטען. „איך
שווער דיר ביי דיעזער האַנד, אַז איך ליעב דיך.“
„דאַן בענומז דיך מיט דיעזער האַנד פאַר מיין ליעבע אויף אַ גאַנצן
אַנדערן אופן וויא שווערען דערביי.“

„דענקסטו ערנסט, אויפריכטיג, פון דיין טיעפסטער זעלע, אַז
קלאַודיאַ האָט אומזיסט בעלידיגט העראַן?״ האָט בענעדיק פּלוצלונג אַ
פּרעג געגעבען.

„יאַ!“ האָט ביטריס אויסגערופען. „איך בין אזוי זיכער דאָריבער,
פונקט וויא איך בין זיכער, אַז איך לעב!“

„גענוג!“ האָט ער אויסגעשריען בענייסטערט, „אַלעס איז געענדיגט.
איך וועל איהם אַרויספאַדערן אויף אַ דועל. יעצט וועל איך קושען דיין
האַנד און דיך פּערלאָזען. ביי דיעזער טהייערער האַנד שווער איך, אַז
קלאַודיאַ זאָל מיר אָבגעבען אַ טהייערען דין וחשבון! איין זאך וויל איך
נאָר פון דיר בעטען, אזוי וויא דוא וועסט הערען פון מיר זאָלסטו דענקען
איבער מיר. יעצט געה און טרייסט דיין קווינע.“

אַבער וועהרענד ביטריס האָט אזוי געבעטען בענעדיק'ן ער זאָל טויטען
קלאַודיאַ'ן, האָט דערווייל אויך לעאנאַטא אויפגעפאַדערט דעם פרינץ און
קלאַודיאַ'ן זיי זאָלען איהם ענטפערן מיט זייערע שווערטען פאַר דער בע-
לידיגונג געגען זיין טאַכטער, וועלכע, לויט וויא ער האָט געזאָגט, איז
געשטאַרבען פאַר שמערץ און אומזיסטיגע שאַנדע.

אַבער זיי האָבען רעספעקטירט זיינע יאָהרען און געאַכטעט זיין
שמערץ.

„ניין, ניין,“ האָט דער פרינץ געזאָגט, „קריעג זיך ניט מיט אונז,
נומער אַלמער.“

דאַן איז אָנגעקומען בענעדיק און אויך אַרויסגעפאַדערט קלאַודיאַ'ן
אַכצוגעבען חשבון פאַר דעם אונרעכט געגען העראַן.

ווען קלאַודיאַ האָט דאָס געהערט, האָט ער באַלד געזאָגט צום פרינץ:
„קיין צווייפּעל, אַז ביטריס האָט איהם אָנגעשמעלט דערצו.“

פון דעסוועגען וואָלט קלאַודיאַ, געגען זיין ווילען, געמוזט אָננעהמען
דיא אויפפאַדערונג פון בענעדיק'ן, ווען עס וואָלט ניט דאמאלס עפעס פאַ-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

סירט, וועלכעס זאָל בעווייזען, אזוי קלאר וויא דער טאָג, אז העראָ איז פאָלקאָמען אונשולדיג.

וועהרענד דער פרינץ און קלאודיא האָבען גערעדט וועגען בענעדיק'ס אַרויספאָדערונג אויף אַ דועל, האָט אַ ריכטער דערווייל געבראכט באָראַ-קיאָן אַלס אַ געפאָנגענער פאר'ן פרינץ.

דיא אורזאכע דערפון איז געווען, וואָס איינער האָט זיך אונטער-געהערט וויא באָראַקיא האָט דערצעהלט זיינעם אַ פריינד וועגען זיין שמוט-ציגער אַרבייט וואָס ער האָט אָבגעטהאָן פאר דאָן זשוואַן.

עס האָט ניט פיעל געדויערט, און באָראַקיא האָט זיך פאָלשטענדיג מודה געווען פאר'ן פרינץ און קלאודיא'ן אז עס איז געווען מאַרגארעט, אין העראָ'ס קליידער, מיט וועמען ער האָט גערעדט דורך אַ פענסטער ביי נאכט, און זיי, דער פרינץ און קלאודיא, האָבען געמיינט, אז דאָס איז געווען העראָ.

און אויב עס איז נאָך איבערגעבליעבען אַ שאטען פון פערדאכט, איז דיעזער באַלד פערשוואַונדען ווען מען האָט ערפאהרען, אז דאָן זשוואַן איז ענטלאָפּען. יא, ער איז שנעל ענטלאָפּען פון מעססינא אזוי גיך וויא ער האָט געהערט, אז מען ווייס שוין איבער זיינע געמיינהייטען. ער האָט אויך געהאט אַ גוטער אורזאכע צו ענטלויפען, ווייל זיין ברודער'ס צאָרן איז געווען זעהר גרויס.

ווען קלאודיא האָט דאָס אַלעס אויסגעהערט, איז ער געוואָרען זעהר בעטריעכט. ער האָט פאָזיטיוו גערעכענט, אז דאָס אונשולדיגע מיידעל, וועלכע ער האָט אומזיסט געשענדעט און בעלידיגט, איז געשטאַרבען הער-רענדיג זיינע אומבאַרמהערציגע ווערטער. דיא עראינערונג אן זיין גע-ליעבטע העראָ, אין איהר גאַנצער פראכט און ליעבליכקייט, איז וויעדער צו איהם צוריק געקומען און ער האָט געשפירט וויא זיין האַרץ ווערט צו-זאַמענגעדריקט מיט אַ טיעפען וועהטאָג.

„קלאודיא,“ האָט דער פרינץ צו איהם געזאָגט, „וועהרענד דוא האָסט דאָס אַלעס געהערט, האָסטו ניט געשפירט, גלייך וויא איך, פונקט וויא מען שטעכט דורך דיין נשמה מיט ברענעדיגע אייזענס?“

„יא,“ האָט קלאודיא געענטפערט, „וועהרענד באָראַקיא האָט דער-צעהלט איבער זיין פערברעכען, איז דאָס געווען גלייך וויא איך וואָלט איינגענומען ספּ-המות.“

קלאודיא האָט באַלד חרטה געהאַט — חרטה געהאַט פון זיין טיעפסטען

פיעל רעש איבער נאָר ניט.

הארצען, און ער האָט געבעטען, מיט טרערען אין דיא אויגען, אום פערצייהונג פון דעם אלטען לעאנאטא ; ער האָט זיך אָנגעבאָמען אָנצור נעהמען אירגענד אַ שטראַף וואָס מען וועט אויף איהם אַרויפלעגען, אבי ער זאָל אָבקומען פאר זיין אונפערציייהליכעם פערברעכען.

לעאנאטא האָט איהם אַ היבשע צייט בעטראכט, שטודירט זיין טרויער און זיך איבערצייגט, אז ער האָט ווירקליך חרטה, ער האָט דאָן צו איהם געזאָגט דיעזע ווערטער :

„מײן שטראַף פאר דיר איז פאָלגענדע : דוא מוזט מאַרנען פריה הייראטהען הערא'ס אַ קווינע, וועלכע איז זעהר עהנליך צו הערא'ן, אָבער דיא זאָלט בלינד בעפאָלגען מיין אויפטראג.“

קלאודיא איז ניט געווען צופריעדען דערמיט, אָבער ער האָט זיין וואָרט ניט געוואָלט ברעכען און איינגעשטימט צו הייראטהען מיט דער אונבעקאנ-טער, אפילו ווען זיא זאָל זיין דעם טייוועל'ס מוטער.

אָבער קלאודיא'ס האַרץ איז געווען פול שמערצען. ער האָט פער-בראכט דיא גאנצע נאָכט אין טרערען ביי דעם קבר, וואו הערא האָט בע-דארפט בערדיגט ווערען.

ווען עס איז טאָג געוואָרען, איז דער פרינץ צו איהם געקומען, און צוזאמען זיינען זיי אוועק אין קירכע, וואו דער גוטער גייסטליכער, לעאנאטא און זיין פלימעניצע, זיינען שוין געווען פון פריהער און געווארט צו פייערן דיא חתונה.

עס איז ערשיענען אַ פערשלייערטעם פרויענצימער, און לעאנאטא האָט פאָרגעשטעלט פאר קלאודיא'ן זיין צוקינספיגע פרוי. קלאודיא האָט אויפגעצימערט.

דאן, מיט אַ טרויעריגער און הייזעריגער שטימע האָט ער צו איהר געזאָגט :

„אונבעקאנטע, גיב מיר דיין האַנד, און איך שווער דיר, אין דער געגענווארט פון דיעזען הייליגען גייסטליכען, אז איך וועל זיין דיין מאַן, אויב דוא ווילסט נאָר מיט מיר הייראטהען.“

ביי דיעזע ווערטער האָט דיא פערשלייערטע אַרונטערגענומען איהר שליער, און פאר קלאודיא'ן איז געבליעבען שטעהען ניט לעאנאטא'ס אַ פלימעניצע, זאָנדרען זיין אייגענע טאָכטער, העראָ.

קלאודיא, פאר בעוואונדערונג און איבערראשונג, האָט ער צום אָנ-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

פאנג ניט געקענט ארויסרעדען א וואָרט. דער פרינץ נעבען איהם, איז
ניט געווען וועניגער ערשטוינט.

דאן האָט קלאודיא קוים אַרויסגעשטאַמעלט :

„איז דאָס ניט העראָ, העראָ וועלכע איז געווען טויט ?“

„יא,“ האָט לעאנאַטאַ געענטפערט, „זיא איז געווען אזוי לאנג טויט

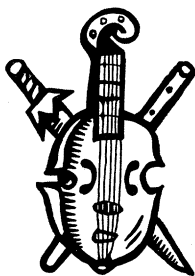
כל-זמן דיא שאַנדע געגען איהר האָט געלעבט.“

עס האָט זיך געזאָלט ענטוויקלען אַ גאַנצעם געשפרעך, אָבער דער
גייסטליכער האָט זיי אונטערבראַכען פערשפרעכענדיג צו געבען אַ פאַלשטענ-
דיגע ערקלערונג אָבער שפעטער, נאָך דער צערעמאָניע.

דער גייסטליכער האָט שוין אָנגעפאנגען זיין ארבייט, ווען ער איז
פלוצלונג אונטערבראַכען געוואָרען פון בענעדיק'ן, וועלכער האָט פער-
לאַנגט מען זאָל איהם פעהיראַטהען מיט ביטריס'ן צו דערזעלכער צייט.
ביטריס האָט זיך אפילו געקוויינקעלט, ערקלערענדיג, אַז זיא וויל
ניט, אָבער בענעדיק האָט זיא געפרעגט וואו איהר ליעבע איז, פון וועלכער
העראָ האָט געהאַט אזוי פיעל צו דערצעהלען.

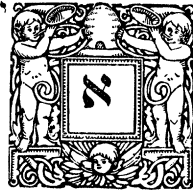
דאן איז שוין ווירקליך אלעס אונטערבראַכען געוואָרען, און ערקלערונג-
גען זיינען געקומען פון אלע זייטען.

דער סוף איז געווען, אַז אין יענעם טאָג האָבען שטאַטגעפונדען צוויי
חתונות אין דער קירכע, און ביי לעאנאַטאַ'ן אין פאלאץ האָבען זיך שפע-
טער צוויי יונגע פאָאָרלעד מיט זייערע געסט משמח געווען.

וויא ס'געפעלט דיר.

יין אלטע צייטען, ווען פראנקרייך איז געווען ציטהיילט אין בעזונדערע פראווינצען, אָדער פירסטענטימער, האָט אין איינער פון דיזע פראָווינצען געהערשט א פירסט, וועלכער האָט קיין רעכט ניט געהאט צו זיין מלוכה. ער האָט אַרונטערגעוואָרפען זיין ברודער, דעם בעיעכטיגטען יורש עזר, און זיך געזעצט אויף'ן טראָהן.

דער פירסט, וועלכער איז פעריאָנט געוואָרען פון זיין הערשאַפט, איז ענטלאָפּען, צוואמען מיט עטליכע פון זיינע געטרייע בעגלייטער, אין וואַלד פון אַרדען, און דאָרט האָט ער זיך אויפגעהאַלטען מיט זיינע געטרייע פריינד און נאכפאָלגער.

דיזע פירסטען-פריינד, זיינען אַליין אוועק פון זייערע הימאטעהן, וועהרענד דער אונבערעכטיגטער הערשער איז רייך געוואָרען צונעהמענדיג זייערע גיטער און פאלאצען.

פון א פירסטליכען פאלאץ ביז צו דער ווילדקייט פון וואַלד, איז אפילו א גרויסער חילוק, אָבער דיא נויטהווענדיגקייט איז דיא מוטער פון אַלע בעדארפענישען, און צרות לערנען אויס א מענשען ליידען וואָס דאָס שיקואַל גיט איהם.

אזוי האָבען זיך אויך דער פירסט און זיינע נאכפאָלגער צוגעוואָהנט צום וואַלד און אָנגעפאנגען צו פיהרען א לעבען, וויא א מאָל דיא רויבער-באַנרעם. דאָס הייסט, גערויבט האָט מען ניט, אָבער דער וואַלד איז גע-וואָרען דיא היים.

אין זומער זיינען זיי געלעגען אין שאטען פון דיא קיהלע בוימער, זיך אַמוזירענדיג מיט יאגד און אנדערע זאכען. ערנעהרט האָט מען זיך פון דיא הירשען וואָס האָבען אָנגעפילט דעם וואַלד.

נאָר ווען דיא קאלטע ווינטער-ווינטען האָבען אָנגעהויבען צו בלאָזען,

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

איז געוואָרען אונאַנגענעהם. דער פירכט אָבער האָט אלעס ערמאָגען גע-
דולדיג. און אין אזא צייט פלעגט ער זאָגען :

„דיעזע קאלטע ווינטען וואָס געהמען דורך מיין קערפער, זיינען אמת'ע
טרייסטערס : זיי שמיכלען ניט, נאָר זיי שטעלען מיר פאַר מיין ריכ-
טיגע לאַגע. כאָטש זיי בייסען און פּעראַורזאכען אַזעלכע שמערצען, זיי-
נען זייערע צייהן דאָך ניט אַזוי שאַרף וויא דיעזע פון בייזקייט און אונ-
דאַנקבאַרקייט.“

אַזוי האָט דער אָרעמער פירסט פּערבראכט אין וואַלד, זיך ניט בע-
קלאַגענדיג און זיך בלויז אונטערגעגעבען צום אונפערמיידליכען שיקזאַל.
און וואָס ניטצט ווירקליך אַ מענשען זיפצען און קרעכצען ? דערמיט
האָט זיך נאָך קיינער ניט בעסער געמאַכט. עס איז פיעל גלייכער אַנצור-
געהמען רוהיג און געדולדיג וואָס דעם מענשען קומט ענטקעגען און וואַרטען
ביז דאָס רעדעל דרעהט זיך איבער.

דער פּערטריבענער פירסט האָט געהאַט איין-איינציגע מאַכטער מיט
דעם נאָמען ראַזאַלינד, דיעזע האָט זיין פאלשער ברודער, פירסט פּרעדע-
ריק, צוריק געלאָזט אין זיין הויף, נאָכדעם וויא ער האָט פּעריאָגט דעם
ברודער, כדי זיא זאָל זיין אַ חבר'טע אָדער קאָמפּאַניאָן פון זיין אייגענער
מאַכטער סיליא.

צווישען דיא צוויי מיידלעך, ראַזאַלינד און סיליא, האָט זיך דער-
ווייל ענטוויקעלט אַ גרויסע פריינדשאַפט און ליבע, וואָס איז געווען
אַ געוואַלטיגער קאָנטראַסט צו דער שנאה וואָס האָט געהעררשט צווישען זיי-
ערע פאטערס.

סיליא האָט אָנגעווענדעט אלעס מעגליכע צו טרייסטען ראַזאַלינד'ן און
איהר אויסרעדען ווען זיא איז געווען טרויעריג און בעזאָרגט אום איהר
פאטער. דיא אָרעמע ראַזאַלינד האָט ניט אויפגעהערט צו טרויערן אויף
דעם שיקזאַל פון איהר אונגליקליכען פאטער.

אין אַ טאָג האָט סיליא געפונען איהר קווינע זיטצענדיג זעהר בע-
זאָרגט.

„גוטע ראַזאַלינד,“ האָט סיליא געזאָגט, „מיין אונגליקליכע פריינד-
דין ! איך בעט דיך, זיי ניט אַזוי בעטרעיעבט. זיי אַ ביסעל פּרעהליך
און מונטער.“

וועהרענד דעם איז אָנגעקומען אַ שליח פון סיליא'ס פאטער, וועלכער

וויא ס'געפעלט דיר.

האָט גערופען ביידע מיידלעך בייצרוואָהנען אַ קאַמפּף וואו צוויי מענער ווע-
לען זיך ראַנגלען.

דיא פּאַרשטעלונג האָט נאָר וואָס בעדאַרפּט אָנפאַנגען, און אויב
דיא מיידלעך האָבען דאָס געוואָלט צוועהען, האָבען זיי געמוזט באַלד
קומען.

סיליא, רעכענענדיג, אז דאָס וועט אַמוזירען ראַזאַלינד'ן, האָט זיא
געבעטען איהר שוועסטער-קינד מיטצוגעהען.

אין יענער צייט איז ראַנגלען שטאַרק געווען אין דער מאַדע און דאָס
איז געווען איינע פון דיא הויפט-אַמוזירונגען פאַר דיא הויפּלייט און דיא
שעהנע דאַמען און פּרינצעסינס.

ראַזאַלינד האָט איינגעשטימט צו געהען, און זיא איז אוועק מיט
סיליא'ן.

וואָס זיי האָבען דאָרט געטראָפּען, איז געווען פּאַלגענדעס : אַ גרוי-
סער און שטאַרקער מענש, אַ ריעז, פיעל געאַיבט אין ראַנגלען, בעקאַנט
אַלס אַזעלכער וואָס האָט שוין גע'הרג'עט מעהרערע מענער, האָט זיך
בעדאַרפּט בענגענען מיט אַ צאַרטען און יונגען מאַן, אָהן ערפאַהרונג,
און עס האָט אויסגעזעהען, אז דער ריעז וועט איהם צושמעטערן אויף
שטיקער.

ווען דער פירסט האָט דערזעהען סיליא'ן מיט ראַזאַלינד'ן האָט ער
געזאָגט :

„וואָס איז דאָס, טאָכטער מיינע און פלימעניצע, ווען זייט איהר
געקומען בייצרוואָהנען דעם קאַמפּף ? עס שיינט מיר, אז איהר וועט ניט
האַבען קיין גרויס פּערנגיגען, ווייל דאָס וועט זיין אַ זעהר אונגלייכער קאַמפּף.
איך אַליין האָב אויך פריהער ניט געוואוסט וואָס דאָ וועט פּאַרקומען. נאָר
יעצט איז שוין פּערפאַלען. יעדענפאַלס אָבער, וואָלט איך איך געראטהען
איהר זאָלט אַנווענדען אַלעס מעגליכע אָבצורעדען דעם יונגען מאַן ער זאָל
ניט געהען צום זיכערן טויט. רעדט מיט איהם, פּרוּבירט, אפּשר וועט עס
איך געלינגען.“

דיא צוויי מיידלעך זיינען געווען זעהר צופריעדען דורכצופיהרען אז
מענשליכע שליוחות. צום ערשטען האָט סיליא געבעטען דעם יונגען מאַן
ער זאָל זיך ניט אַריינלאָזען אין אזא קאַמפּף, דאַן האָט צו איהם ראַזאַלינד
גערעדט אין אַ צאַרטען און מילדען טאָן, אָבער אנשטאַט דאָס זאָל איהם
ריהרען אויפצוגעבען דעם קאַמפּף, האָט ער בעהוויפטעט, אז זייער סימ-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

פאטהיע און גוטסקייט האָבען איהם געגעבען אזוי פיעל מוטח, דאָס ער שפירט זיך הונדערט מאָל אזוי שטארק וויא פריהער און ער איז זיכער מיט א זיענ.

ווען זיי האָבען איהם אָבער ווייטער געבעטען, האָט ער, אין א זעל-טענעם עדעלען טאָן געענטפערט :

„עס טהוט מיר לייד צו ענטזאגען דעם וואונש פון אזעלכע עדעלע און שעהנע דאמען. אָבער ערלויבט מיר בעסער, אז אייער עדעלקייט און שעהנהייט זאָלען מיך בעגלייטען צו מיין פראָבע. און וואָס עס אנבעלאנגט מיר, ווען איך זאָל שטארבען, גאראנטיר איך אייך, אז אייער בליק וועט מיר געבען דיא גליקליכסטע מאָמענטען אין מיין לעבען ביז דער טויט וועט מיך אין גאנצען בערוהיגען. אויסער דעם, פערזיכער איך אייך, אז קיין נער וועט ניט בעדויערן מיין טויט. איך האָב קיינעם ניט אויף דיעזער וועלט. איך פערנעהם העכסטענס אן איבריגען פלאטץ, און עס וועט זיין פיעל גלייכער פלאטץ צו מאַכען פאר אנדערע.“

דיא מיידלעך האָבען מעהר ניט געהאט וואָס צו זאָגען. אין ראזאלינד'ס אויגען, האָבען געגלאנצט דיא טרערען. דאן האָט אָנגעפאנגען דער קאמפף.

סיליא האָט געוואָלט, אז דער יונגער פּרעמדער זאָל ניט בעשעדיגט ווערען. אָבער ראזאלינד האָט געשפירט וויא איהר האַרץ ווערט צוזאמען געדריקט פאר וועהמאָג.

זיין פריינדלעך און איינזאמער צושטאנד, זיין עלענדקייט און טרויער, אז ער וויל בעסער שטארבען וויא לעבען, האָט געמאכט ראזאלינד'ן דענקען, אז ער איז אויך אזוי אונגליקליך וויא זיא.

דיעזע געפיהלע פון רחמנות האָבען זיך שנעל פּערוואנדעלט אין סימ-פאטהיע און אויך ליעבע.

וואונדערבאר זיינען דיא ווירקונגען פון א שעהנעם פרויענצימער אויף א יונגען מאן. אירגענד א סימפאטהיע און אן אינטערעסע, רופען ארויס אין דעם יונגען מענשען א זעלטענעם קוראזש און גבורה. יא, דער יונגער ראנגלעך איז געווען קליין און שוואך אין פּערגלייך מיט זיין געגנער, אָבער ער האָט געקריעגען אזא וואונדערבארע קראפט און מוטח, אז ער האָט בע-זיעגט זיין מעכטיגען געגנער און איהם אזא שליידער געטהאָן צו דער ערד, אז ער האָט זיך ניט געקענט אויפהייבען.

פירסט פּרעדעריק איז געווען זעהר צופריעדען מיט דעם מוטח און קונסט

וויא ס'געפעלט דיר.

פון דעם יונגען מאן. ער האָט איהם דאן צוגערופען און פערלאנגט צו וויסען זיין נאָמען און דעם נאָמען פון זיינע עלטערן, וואָס האָט געהייסען, אז דער פירסט האָט בעשלאָסען איהם צו נעהמען אונטער זיין שוטץ.

דער פרעמדער האָט געענטפערט :

„מיין נאָמען איז אַרלאַנדאָ. איך בין דער אינגסטער זוהן פון סיר ראַלאַנד דע באַיז.“

סיר ראַלאַנד דע באַיז איז שוין געווען טויט פון עטליכע יאָהר. אָבער, ווען ער האָט געלעבט, איז ער געווען אַ טרייער אונטערטאָן און אַ גרויסער פריינד פון דעם פערטריבענעם פירסט. אזוי שנעל אַלזאָ וויא פּרעדעריק האָט געהערט, אז אַרלאַנדאָ איז דער זוהן פון זיין פערטריבענעם ברודער'ס פריינד, האָט זיך זיין גאַנצע נייגונג צום יונגען מאן פּערוואַנדעלט אין פּעראַכטונג.

ער האָט זיך שנעל אומגעווענדעט און איז אוועק גאַנץ אונצופריעדען פון דעם פּאַלאַץ.

האַסענדיג אפילו דעם נאָמען פון זיין ברודערס פריינד און דאָך בעד וואונדערנדיג דעם יונגען מאן'ס מוטה האָט ער געמורמעלט, אוועקגעד הענדיג :

„הלאוי וואָלט ער געווען אַן אַנדערן'ס זוהן.“

אויף ראַזאַלינד'ן וויעדער, האָט דיא גאַנצע געשיכטע גאָר געמאַכט אַן אַנדערן איינדרוק. ווען זיא האָט געהערט ווער דער יונגער מאן איז, האָט עס זיא זעהר געפרייט.

„מיין פאָטער האָט לייעב געהאַט סיר ראַלאַנד דע באַיז,“ האָט זיא געזאָגט צו סיליאָן, „און ווען איך וואָלט געוואוסט, אז דיזער יונגער מאן איז זיין זוהן, וואָלט איך נאָך צוגעלעגט אַ שטראָם טרעהרען וועהרענד איך האָב איהם געבעטען ער זאָל ניט אונטערנעהמען דעם געוואַנטען קאַמפּף.“

ביידע מיידלאַך זיינען דאן צוגעקומען צו איהם, און זעהענדיג וויא פּערצווייפעלט ער איז געבליבען נאָך דעם פירסט'ס בעהאַנדלונג, האָבען זיי צו איהם גערעדט מילד און טרייסטענדיג.

ווען דער יונגער מאן האָט געהערט זייערע זיסע און פריינדליכע שטימען, האָט ער אויסגעזעהען צו קריגען מעהר מוטה.

אוועקגעהענדיג, האָט זיך ראַזאַלאַנד נאָך אומגעווענדעט, און אַרונטער

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

נעהמענדיג א גאלדענעם קייטעל פון דער האלז, האָט זיא עם איהם געגע-
בען זאָגענדיג :

„מיין הערר, נעהמט דאָס פון מיר אלס אן אַנדענקען. איך בין ניט
רייך, אָבער, ווען איך וואָלט עם געווען, מענט איהר מיר גלויבען, אז איך
וואָלט אייך מעהר געגעבען.“

אַרלאַנדאָ האָט גענומען דיא מתנה און זיא געקושט גלייך וויא דאָס
וואָלט געווען דיא גרעסטע הייליגקייט.

ווען דיא צוויי מיידלאַך זיינען אוועק, האָבען זיי נאָך א היבשע צייט
נעהאלטען אין איין רעדען איבער אַרלאַנדאָ'ן. סיליא, וועלכע איז ניט געווען
קיין נאר, האָט באַלד בעמערקט וויא איהר שוועסטערקינד האָט זיך פער-
ליעבט אין דעם יונגען און שעהנעם ראַנגלער.

„איז עם מעגליך,“ האָט זיא געפרעגט, „אז דו, ראָזאלינד, זאָלסט זיך
אזוי שנעל פערליעבען?“

„מיין פירסטליכער פאָטער האָט אויך געליעבט זיין פאָטער,“ האָט
ראָזאלינד געענטפערט.

„איז דאָס עפעס א ראיה,“ האָט סיליא ווייטער געפרעגט שמויכלענדיג,
„אז דערפאר זאָלסטו לייעגען זיין זוהן? ווען דאָס זאָל ווירקליך זיין עפעס
א ראיה, וואָלט איך איהם גאָר בעדאַרפט האַסען, ווייל מיין פאָטער האָט
פיינד געהאט זיין פאָטער. פון דעסטוועגען האָט איך ניט אַרלאַנדאָ'ן.“

פירסט פּרעדעריק האָט ניט געקענט פּערגעסען אָן סיר ראלאַנד'ס
זוהן און אָן דער גאַנצער בעגעגענונג. עם האָט איהם דערמאָהנט אָן דיא
צאָהלרייכע פריינד פון דעם אַדעל, וועלכע האָבען נאָכגעפאָלגט דעם פער-
יאַנטען פירסט אין גלות.

אַלע דיעזע זכרונות האָבען ביי איהם דערוועקט זיין גאַנצע שלעכטע
נאַטור, און ער האָט ניט נאָר מעהר געהאַסט זיין ברודער, זאָנדרען אויך
אַנגעהויבען צו האַסען זיין טאָכטער, ראזאלינד'ן.

ראזאלינד האָט ביי איהם איבערהויפט אין דער לעצטער צייט ניט
שטאַרק נושא חן געווען. ניט דערפאר חלילה, ווייל דאָס אונגליקליכע מייד-
דעל זאָל האָבען געטהאָן עפעס שלעכטס, נאָר איינפאָך, ווייל דאָס פאָלק
האָט זיא געלויבט, געריהמט און געליעבט פאר איהר טוגענד און גוטסקייט,
און אויף איהר רחמנות געהאט, ווייל מען האָט געוואוסט, אז זיא ליידעט
צוליעב איהר פאָטער.

וויא ס'געפעלט דיר.

דאָס אלעס אינאיינעם האָט געפיהרט וואָס פירסט פרעדעריק איז שטאַרק בייז געוואָרען אויף דער אונגליקליכער ראזאלינד.

וועהרענד סיליא און ראָזאלינד זיינען נאָך ביידע געשטאַנען און געדערט איז ער אָנגעקומען, און מיט אַ בליק פול צאָרן און פּעראַכטונג, האָט ער ארויסגעגעבען אַ בעפעהל, אז ראָזאלינד זאָל זאָפּאַרט פּערלאָזען דעם פּאַלאַץ און אוועק צו איהר פּאַטער דאָרט אין וואַלד, צו זיין גלייך מיט איהם אין גלות.

ווען ראָזאלינד האָט געהערט דיעזען בעפעהל, איז זיא בלויז געדבליבען שטעהן וויא געטראַפען פון אַ דונער. סיליא וויעדער, איז פריהער בלאָס געוואָרען און נאכהער האָט זיא אָנגעהויבען צו וויינען און בעמען פאַר דער ליידענדער ראזאלינד.

דער פירסט איז געבליבען האַרטגעקויג.

„הער אױס, פּאַטער,“ האָט דאָס גוטע מיידעל געזאָגט ענטשלאָסען, „דאַמאָלס, ווען דו האָסט איהר געהייסען בלייבען, האָב איך עס פון דיר ניט פּערלאָנגט. יעצט אָבער, ווען איך האָב געהאַט אַ געלעגנהייט אַנצוערקענען איהר ווערט, ווען איך האָב מיט איהר צוזאַמען געשלאָפּען, צוזאַמען אויפֿגעשטאַנען, זיך געשפּיעלט, אַמוזירט, ביז איך האָב זיא ליעב בעקומען — יעצט קען איך מיך שוין פון איהר ניט שוידען!“

„נאַרריש מיידעל!“ האָט פּרעדעריק געברומט, „זיא איז צו כיטרע פאַר דיר. איהר ווייך צינגעלע, איהר שווייגען און איהר געדולד, דאָס אלעס רעדט צום פּאַלק מיט טויענדער פּלאַמען־צונגען. דאָס פּאַלק האָט אויף איהר רחמנות. דו ביסט אַ נאַר פאַר איהר צו בעמען, ווייל, ווען זיא וועט ניט זיין, וועסטו אַליין זיין דיא יעניגע, וועמען דאָס פּאַלק וועט אַכטען און לייענען. דערפאַר, בעפעהל איך דיר, אז דו זאָלסט ניט מעהר עפענען דינע ליפען פאַר איהר צו בעמען. מיין אַרטטהייל וואָס איך האָב איבער איהר אויסגעשפּראַכען בלייבט פעכט, און קיין מענש וועט מיך מעהר בעוועגן און איהם צוריק צו ציהען.“

ווען סיליא האָט איינגעזעהען, אז זיא וועט ביי איהר פּאַטער גאָר מעהר ניט פּועל'ן בעמענדיג פאַר ראָזאלינד'ן, האָט זיא, אין איהר עדעלע נשמה, בעשלאָסען מיט איהר מיטצוגעהן — אויך אין גלות.

עס איז נאָך געווען אין יענער נאַכט, ווען ראָזאלינד, צוזאַמען מיט סיליא'ן, האָבען פּערלאָזט דעם פּאַלאַץ און אוועק זוכען דעם פּערטריבענעם פירסט אין דיא וועלדער פון ארדען.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

אָבער איידער זיי זיינען אוועק, האָט סיליא אויסגערעכענט, אז עס וועט זיין צו פיעל געוואנט פאר צוויי מיידלאך צו וואַנדערן אליין אזא לאַנגען וועג. אָבער אזוי וויא זיא האָט ניט געהאַט אויף וועמען זיך צו פערטרויען, האָט זיא דערפאר געמאַכט אַ פאַרשלאַג, אז זיי זאָלען זיך פערקליידען אלס צוויי דאָרפס-מיידלאך.

ראַזאַלינד'ן איז געפּעלען געוואָרען דער פאַרשלאַג ניט צו וואַנדערן אלס פּרינצעסינס. אָבער איהר איז איינגעפּאַלען, אז עס וואָלט נאָך בעסער געווען, ווען איינע פון זיי זאָל זיך פערקליידען אלס מאַן.

סיליא איז געווען צופרידען.

ראַזאַלינד, וועלכע האָט געהאַט אַ העכערע פיגור, האָט זיך פּערשטעלט פאר אַ יונגען בויער און סיליא פאר אַ בויער'ן מיידעל. דאָן האָבען זיי אָב-געמאַכט, זיי זאָלען זיך רופען ברודער און שוועסטער. ראַזאַלינד האָט זיך אַ נאָמען געגעבען גאַנצער און סיליא האָט אָנגענומען דעם נאָמען אליענא.

מיטנעמענדיג גענוג געלד אויף דער הוצאה, האָבען דיא צוויי שעהנע פּרינצעסינס אָנגעפּאַנגען זייער שווערע און לאַנגע רייזע, ווייל דער וואַלד פון ארדען איז געווען ווייט, העלט אריבער דיא גרענעצען פון דעם פירסט.

מיר וועלען אַזאָ אויף אַ וויילע פּערגעסען אָן ראזאַלינד'ן און סיליא'ן. מיר וועלען פאר אונזערע אויגען האָבען בלויז גאַנצער און זיין שוועסטער אליענא.

זיי איז געלונגען גליקליך ארויסצוגעהן פון שטאָרט און ראזאַלינד פונקט וויא אַ ווירקליכער מאַן, האָט געשפּיעלט דיא דאָלע פון בעשיטצער איבער זיין שוואַכערע שוועסטער אליענא.

ווען זיי זיינען ענדליך אָנגעקומען צום וואַלד פון אַרדען, האָבען זיי שוין מעהר ניט געפונען דיא בעקוועמע פּעלד-שטיבלעך אָדער קרעטשמעכ, וואו זיי האָבען געקענט איבערשלאָפּען דיא נאַכט און זיך אויסרוהען. אַלעס אַרום זיי איז געווען פּעלד, וואַלד און הימעל.

זייערע שפּייזען האָבען זיך אויסגעלאָזט, און גאַנצער, וואָס האָט ביז דאָמאָלס אַמוזירט זיין שוועסטער מיט שעהנע ווערטלאך און וויטציגע געשיכטעס, האָט יעצט געמוזט מודה זיין, אז ער איז שוין אויך מיעד.

„אך,“ האָט גאַנצער געזאָגט צו זיין שוועסטער, „ווען איך וואָלט מיך ניט געשעהמט פאר מיינע מענערשע קליידער, וואָלט איך מיך אויך גוט אויסגעוויינט פונקט וויא אַ פרוי.“

וויא ס'געפעלט דיר.

דיא אַרעמע אַליענא האָט ערקלערט, אז עס מעג זיין וואָס עס וויל, ווייטער קען זיא שוין ניט געהן.

דאן האָט זיך גאנטימער וויעדער דערמאָנט, אז עס איז א מאַן'ס פליכט צו טרייסטען און ערמוטהיגען א פרוי, וועלכע איז דיא שוואַכערע. ער האָט זיך אויך געמאַכט האַרץ און געזאָגט:

„קום, שוועסטער, זיי בראַוו. מיר זיינען שוין ענדליך ביים סוף פון אונזערע ריזען. זיי מוטהיג.“

אַבער דער געמאַכטער מוטה האָט זיי מעהר ניט געקענט אונטערשטיי צען און העלפען. זיי זיינען טאַקי שוין געווען אין וואַלד פון אַרדען, אָבער דער וואַלד איז געווען אונגעהייער גרויס און עס איז כמעט אונגעגליך געווען צו געפינען דעם פירסט.

דאמאָלס האָט עס שוין אויך געהאַלטען דערביי, אז דיא צוויי מיידלאַך זאָלען אויף אייביג ענדיגען זייער ריזע, ווייל זיי האָבען געקענט פער בלאַנדזשעט ווערען און אויסגעהן פאר הונגער, אָבער א צופאַל האָט זיי גערעטעט. זיצענדיג, שוין אָהן כחות אויפ'ן גראַז, אָהן א שום האַפנונג, איז גראַדע פערביי געגאַנגען א בויער, און גאנטימער, נאָך א מאָל פאַסענדיג מוטה, האָט ער געזאָגט:

„פאַסטוך, אויב דיא לייעכע צו געלד, קען דיר, אין דיעזען וויסטען אַרט פעראינטערעסירען, דאן פיהר אונז ערגעץ וואו מיר זאָלען זיך קענען אויסרוהען; ווייל דאָס מיידעל דאָ, מיין שוועסטער, איז זעהר מיעד פון דער ריזע און זיא געהט איינפאַך אויס פאר הונגער.“

דער מאַן האָט געענטפערט, אז ער איז בלוז א פאַסטוך'ס דיענער, און דאָס הויז פון זיין בעל הבית האַלט גראַדע ביים פערקויפט ווערען, און דערפאַר ווייס ער ניט, אויב זיי וועלען אין אזא צייט דאָרט קענען נעכטיגען און עפעס עסען. יעדענפאַלס אָבער, האָט ער זיי איינגעלאָרען מיטצוגעהן און געניסען אזוי פיעל וויא עס איז מעגליך אונטער דיא אומשטענדען.

דאָס שטיקעלע האַפנונג אויף עפעס עסען און רוה, האָט זיי געגעבען כח ווייטער צו געהן. אַנקומענדיג אַהין, האָבען זיי אויסגעקויפט דאָס הויז און דיא שאַף וואָס האָבען געהאַלטען אין פערקויפט ווערען. אויף אזא אופן, האָבען זיי נאטיירליך באַלד געקריגען עסען און דאן א ריינעס בעט. נאָכרעם וויא זיי האָבען זיך אויסגערואַט, האָבען זיי בעשלאָסען דאָרט אזוי לאַנג צו וואַרטען, ביז זיי וועלען קענען אויסגעפינען וואו דער פירסט געפינט זיך ערגעץ.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

דערווייל האָבען זיי אָנגעהויבען איינצורייכמען זייער נייע וואָהנונג און געפיהרט דאָס לעבען פון פּאַסטוכער. צייטענווייז, האָט אָבער גאַנימעד זיך דערמאָהנט, אז אַמאָל איז ער געווען פּרינצעסין ראַזאַלינד און געליעבט דעם בראַווען אַרלאַנדאָ, ווייל ער איז געווען סיר ראַלאַנד'ס זוהן, איהר פּאַטער'ס פּריינד. אָבוואָהל גאַנימעד האָט גערעכענט, אז אַרלאַנדאָ איז ווייט פון איהם פּיעלע מיילען, פון דעסטוועגען האָט עס פּאַסירט, וואָס אַרלאַנדאָ איז אויך געקומען אין דעמזעלבען וואָלד פון אַרדען. עס וועט יעצט זיין וויכטיג מיטצוטוהיילען וויא דאָס אַלעס האָט פּאַ-סירט.

אַרלאַנדאָ איז געווען דער אינגסטער זוהן פון סיר ראַלאַנד דע באָיי. ווען סיר ראַלאַנד איז געשטאַרבען, איז נאָך אַרלאַנדאָ געווען אַ קליין קינד, און זיין עלטערער ברודער, אַליווער, האָט אויף איהם אַכטונג געגעבען. סיר ראַלאַנד'ס אויפטראַג איז אויך געווען, אז אַליווער זאָל איהם האַלטען אונטער זיין שומץ און איהם געבען אַ גוטע ערציהונג, עס זאָל פּאַסען פאַר זייער אַלטער אַדעליגער פּאַמיליע.

אָבער אַליווער איז ניט געווען קיין גוטער מענש. ניט אַכטענדיג אויף דעם אויפטראַג פון זיין שטערבענדען פּאַטער, האָט ער זיין ברודער'ל אפילו קיינמאָל ניט געשיקט אין שולע אַרײַן, זאָנדערן ער האָט איהם געלאָזט אויס-וואַקסען ניט געבילדעט און שטאַרק פּערנאַכלעסיגט.

אָבער עס פּאַסירט מעהרערע מאָל, אז מענשען, אפילו ווען זיי זיינען ניט געבילדעט, האָבען זיי אין זיך אַ נאָבעלע נאַטור און אַן עדעלע נשמה. ראַלאַנד איז געווען איינער פון דיעזע. ער איז געווען שטאַרק עהנליך צו זיין פּאַטער, און אָהן בילדונג און בעזאָנדערע ערציהונג, האָט ער אויס-געזעהען פּונקט אזוי גוט וויא דיא קינדער פון עלטערן פאַר וועלכע מען האָט שטאַרק געזאָרגט.

אַנשטאַט אַליווער זאָל זיין צופריעדען דערמיט, האָט ער שטאַרק מקנא געווען זיין ברודער פאַר זיינע מעלות און ער האָט איהם געהאַסט. ענדליך האָט ער אויך געפּלאַנט איהם צו פּערניכמען. און אום פון איהם פּטור צו וועד רען, האָט ער עס אויסגעאַרבייט דעם פּלאַן, אז אַרלאַנדאָ זאָל זיך ראַנגלען מיט דעם בעריהמטען ראַנגלער, וועלכער האָט שוין געטויטעט פּיעלע מענ-שען. דאָס איז אויך געווען דיא סבה, ווארום אַרלאַנדאָ האָט בעהויפטעט, אז ער וואָלט בעסער וועלען שטאַרבען איידער צו פיהרען אַזא אונגליק-ליכעם לעבען.

וויא ס'געפעלט דיר.

דער כוח פון דעם קאמפף איז אונז שוין בעקאנט. טראַמז' אַליווער'ס פֿלענער, איז אַרלאַנדאָ אַרויס דער זיענער. דאָס האָט אָבער אַליווער'ס וואָס נאָך גרעסער געמאַכט, און ער האָט בעשלאָסען, איינמאָל פאַר אַלע מאָל, לויז צו ווערען פון זיין ברודער. אין זיין ווילדען צאָרן, האָט ער גע-שוואָרען צו פערברענען דאָס צימער אין וועלכען אַרלאַנדאָ איז געשלאָפֿען. איינער פון סיר ראָלאַנד'ס אַלטע און געטרייע דיענער האָט געהערט דיעזע שבעה און ער האָט בעשלאָסען צו ראַטעווען דאָס לעבען פון דעם יונגען מאַן.

דער אַלטער דיענער האָט בעגענענט אַרלאַנדאָ'ן אַהיים קומענדיג פון דעם קאַמפֿף. ער האָט איהם אָבגערופען אויף אַ זייט און איהם מיטגעטהיילט וועגען דעם געפֿאַהר וואָס שוועבט איבער איהם.

„אַך, מיין גוטער הערר!“ האָט דער אַלטער געזאָגט וועהרענדיג דיא טרערען זיינען געשטאַנען אין זיינע אויגען, „וואָרום ביסמו טונגענדהאפט, צערטליך, שטאַרק און עדעל? וואָרום האָסטו בעזיענט דעם מעכטיגען ראַנגלער? דיין לויב האָט געוואַנדערט פאַר דיר אַהיים, און דיין לעבען איז יעצט אין דער גרעסטער געפֿאַהר.“

דער אַלטער דיענער האָט געהייסען אַדאַם, און ער האָט געראַטהען אַרלאַנדאָ'ן צו ענטלויפען.

„יא, ענטלויפען,“ האָט אַרלאַנדאָ געמורמעלט וויא צו זיך אליין. „ענטלויפען איז דיא בעסטע זאך פאַר מיר. אָבער מיט וואָס? וויא אזוי? איך בין אַרעם, איך האָב קיין געלד.“

ביי דיעזע ווערטער האָט דער אַלטער אַרויסגעצויגען אַ בינטעל געלד און דאָס דערלאַנגענדיג אַרלאַנדאָ'ן האָט ער געזאָגט:

„איך האָב פינף הונדערט קרוינען, דיא סומע וואָס איך האָב אָבגע-שפּאַרט פון שווערער אַרבייט אונטער דיין פאַטער. איך האָב דאָס בעהאַלטען אויף דער צייט ווען מיינע אַלטע גליעדער וועלען מעהר ניט קענען אַרבייטען. נעהם דאָס, און ער, וואָס שפּייזט דיא פייגעל, זאָל מיך שפּייזען אויף מיין עלטער. נעהם דאָס געלד, אַלעס וואָס איך האָב, און לאָז מיך אויף זיין דיין דיענער. כאַטש איך זעה אַויס אַלט, וועל איך זעהר ניצליך זיין פאַר אַזאַ יונגען מענשען וויא דו ביסט.“

„אַך, גוטער אַלטער!“ האָט אַרלאַנדאָ געזאָגט זעהר געריהרט. „אין דיך שפּיעגעלט זיך אָב דיא גוטסקייט פון אַ פריהעריגער וועלט. דו ביסט גאָר ניט פאַר דיעזע צייטען. יא, מיר וועלען געהן צוזאַמען, און נאָך איידער

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

דיינע ערשפארונגען וועלען זיין אויסגעבראכט, האָף איך צו געפינען עפעס וואָס זאָל גענוג זיין אונז ביידען אויסצוהאַלטען.

דער טרייער דיענער און זיין בעליעבטער הער, האָבען אָנגעפאַנגען זייער וואַנדערונג צוזאַמען. אַרלאַנדאָ און אַדאַם זיינען געגאַנגען ניט וויסענדיג דיג גענוי וואָס זיי ווילען, וואוהין זיי אַנטלויפען. זייערע וואַנדערונגען האָבען זיי אָבער ענדליך געבראַכט אין וואַלד פון אַרדען און דאָרט האָבען זיי זיך געפונען אין דערזעלבער נויט און פערצווייפלונג וויא נאַנימעד און אַליענאַ זיינען געווען.

זיי זיינען געגאַנגען, זוכענדיג עפעס אַ מענשליכע וואָהנונג, ביז זיי זיינען ביידע צוזאַמענגעבראַכען געוואָרען פאַר הונגער און מיַעדקייט. „מיין גוטער הער,“ האָט אַדאַם געזאָגט. „ווייטער קען איך שוין ניט געהן. איך וועל דאָ בלייבען און אויסגעהן פאַר הונגער.“ אזוי האָט ער זיך אַנידערגעלייגט און געטראַכט דאָרט צו געפינען זיין קבר.

אַרלאַנדאָ, זעהענדיג דעם געטרייען אַלטען מאַן אין דיעזען צושטאַנד, האָט ער איהם אויפגעהויבען, אַרויפגעלייגט אויף דיא פלייצעס און איהם ווייניגסטענס צוגעטראָגען אונטערן שאַטען פון אַ ברייטען און הויכען בוים. „מונטער אויף, אַלטער,“ האָט ער צו איהם געזאָגט. „רוה דיר אַויס דיינע אַלטע און מיַעדע ביינער, און רעד ניט פון שטאַרבען.“

אַרלאַנדאָ האָט דאן אָנגעהויבען צו זוכען עפעס עסען, און דורך אַ צור פאַל איז ער אָנגעקומען פונקט אין יענעם טהייל פון וואַלד, וואו דער פירסט איז געווען. דער פירסט און זיינע פריינדע, האָבען זיך פונקט דאַמאָלס געזעצט עסען מיטאַג. דער פירסטליכער טיש, נאַטירליך, איז געווען דאָס גרינע גראַז אונטער דעם שאַטען פון ברייטע צווייגען.

אַרלאַנדאָ איז דאַמאָלס געווען פערצווייפעלט און ווילד פאַר הונגער. ער האָט אַרויסגעצויגען זיין שווערד און בעשלאַסען צו קריעגען עסען דורך מאַכט.

„הערט אויף, עסט ניט מעהר!“ האָט ער געשריען. „איך מוז האָבען אייער שפייז!“

דער פירסט האָט זיך ניט דערשראָקען. רוהיג און קאַלטבלוטִיג האָט ער איהם געפרעגט, אויב הונגער האָט איהם געטריבען דערצו, אָדער ער איז גלאַם אזוי אַ פערדאָרבענער מענש אַהן מאַניערען.

וויא ס'געפעלט דיר.

אַרלאַנדאָ האָט איהם גלייך געענטפערט, אז ער שטארבט איינפאך פון הונגער.

„אַרעמער יונג,“ האָט דער פירסט געזאָגט מיט בעדויערן, „דאן ביסטו ווילקאָמען. זעמיך דיר אוועק און עסס וויפיעל דו ווילסט.“
ווען אַרלאַנדאָ האָט דאָס געהערט, האָט ער צוריקגעלעגט זיין שווערד אין שייד און זיך שטארק פערשעהמט.

„ענטשולדיגט מיר, איך בעט איך,“ האָט ער געשטאַמעלט, „איך האָב געמיינט, אז אַלסדינג דאָ איז שוין פערווילדעט געוואָרען, און דערפאַר האָב איך געמיינט, אז קיין אנדערער וועג איז נישטאָ וויא נאָר מיט געוואַלט צו קריגען עסען. אָבער ווער איהר זאָלט ניט זיין, ווען איהר האָט אַמאָל געזעהען בעסערע טעג, ווען איהר זייט אַמאָל געזעסען ביי אירגענער אַ גוטען מענשען'ס טיש, ווען איהר האָט אַמאָל אָנגעווישט פון אייערע אויגען אַ טרער, און איהר ווייסט, אז עס איז אַ פליכט אויף איינעם רחמנות צו האָבען, זאָלען איך ווייכע רייד ריהרען און איהר זאָלט קעגען מיך טהאָן אַ מענש-ליכע פליכט.“

„עס איז אמת,“ האָט דער פירסט געענטפערט. „מיר זיינען מענשען, וויא דו זאָגסט, וואָס האָבען אַמאָל געזעהען בעסערע טעג, וואָס זיינען אַמאָל געזעסען ביי גוטע מענשען'ס טיש און אַפּטמאָל אָנגעווישט אַ טרער פון דיא אויגען. מיר ווייסען אויך דיא גרויסע הייליגע פליכט פון רחמנות. דערפאַר, זעמיך דיר אוועק און עסס אזוי לאַנג ביז דו וועסט ווערען גוט זאַט.“

„ניין,“ האָט אַרלאַנדאָ געזאָגט. „דאָס קען איך נאָך ניט טהאָן. עס געפינט זיך דאָרט אַן אַלמער און אַרעמער מאַן, וועלכער האָט מיר נאָך געפאַלגט אין מיין לאַנגער ריזע בלוז אויס ליכע צו מיר; ער איז אַנידער-געפאלען ליידענדיג פון צוויי שרעקליכע חולאַת'ן, אַלסקייט און הונגער; ביז ער וועט ניט עסען, וועל איך ניט בעריהרען קיין שפייז.“

„געה אַלזאָ,“ האָט דער פירסט געזאָגט. „געפין איהם אויס, בריינג איהם אהער, און מיר וועלען ווארטען מיט דעם עסען, ביז איהר וועט קומען.“

ווען אַרלאַנדאָ האָט דאָס געהערט, איז ער שנעל אוועקגעלאָפּען און דאן צוריקגעקעהרט טראָגענדיג אַדאַס'ן אויף זיינע הענד.

„זעצט זיך ביידע,“ האָט דער פירסט בעמערקט. „איהר זייט ביידע ווילקאָמען צו אונזער טיש.“

דיא אנדערע ארום טיש האָבען זיך דאן בעמיהט צו שפייזען דעם אַל-טען און שוואכען אַדאַס, ביז ער האָט זיך געפיהלט שטאַרקער. אַרלאַנדאָ

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

אליין האָט ניט בעדארפֿט קיין הילף. ער האָט געגעסען מיט אַ זעלמענעם אַפעטיט.

ווען זיי זיינען שוין געווען זאָט און צופריעדיגען, האָט דער פירסט געדערעגט אַרלאַנדאָן ווער ער איז. דער יונגער מאַן האָט איהם דערזעהלט. ווען דער פירסט האָט ערפֿאהרען, אז ער איז זיין אַלטען פריינד'ס זוהן, האָט ער ערקלערט, אז ער נעהמט איהם אונטער זיין שוטץ צוזאַמען מיט זיין אַלטען דיענער, אז זיי זאָלען אלע אינאיינעם פֿערבלייבען מיט איהם אין וואַלד.

עס ווייזט זיך אַרויס, אז אַרלאַנדאָן איז אָנגעקומען אין וואַלד פֿון אַרדען מיט עטליכע טעג שפעטער פֿון גאַנימעד'ן מיט אליענאָן, וועלכע, וויא בעקאַנט, האָבען זיך בעזעצט אין פֿאַסטוד'ס שטיבעל.

גאַנימעד און אליענאָ פֿלעגען אָפט אַרויסגעהן אין וואַלד שפּאַצירען. זיי זיינען איינמאַל שטאַרק איבערראַשט געוואָרען צו געפינען דעם נאָמען „ראָזאַלינד“ אויסגעשניצט אויף ביימער. ביי מאַנכע פֿון דיזע אויסגעשניצטע נעמען איז אויך געווען אנגעהאנגען אַ פֿאַפירעל מיט אַ ליעבעס־אָנעמע צו ראָזאַלינד'ן. שטעהנדיג איינמאַל אליין און זיך וואונדערנדיג פֿון וואַנען דאָס קומט, האָט גאַנימעד דערזעהען אַרלאַנדאָן געהן טראָגענדיג אויף זיין האַלז דאָס קייטעל וואָס ראָזאַלינד האָט איהם געגעבען.

אַרלאַנדאָן איז אפילו ניט איינגעפֿאלען צו מיינען, אז דער יונגער פֿאַסטוד גאַנימעד איז פֿרינצעסין ראַזאַלינד, וועלכע האָט געוואונען זיין האַרץ מיט איהר צערטליכקייט און שעהנהייט, און וועמעס נאָמען ער האָט אויסגעשניצט אויף דיא ביימער, און געזונגען סאָנעטען לויבענדיג איהר גוטסקייט און הערליכקייט.

פֿון דעסטוועגען איז איהם שטאַרק געפֿעלען געוואָרען דער יונגער אין שעהנער פֿאַסטוד און ער האָט אָנגעפֿאַנגען מיט איהם אַ געשפּרעך. עס האָט זיך איהם אפילו געדאַכט, אז גאַנימעד'ס געזיכט קומט איהם פֿאַר בעקאַנט, עטוואָס עהנליך צו ראָזאַלינד'ס, אָבער ווייטער האָט ער דאַריבער ניט געדענקט. גאַנימעד, אין דערזעלבער צייט, האָט אָנגענומען דיא שמעלונג פֿון אַ מאַן.

אין געשפּרעך, האָט גאַנימעד בעמערקט אזוי :

„עפעס דרעהט זיך דאָ אַרום אין וואַלד אַ פֿערליבעטער, וועלכער, ניט האָבענדיג וואָס צו טהאָן, מאַכט ער קאַליע דיא ביימער אויסשניטצענדיג אויף זיי דעם נאָמען ראָזאַלינד, וואַהרשוינליך דער נאָמען פֿון זיין געליעב־

וויא ס'געפעלט דיר.

טער. ער היינגט אויך אן פאָעזיען אויף דיא צווייגען און קליינע בוימלאך, אלץ לויבענדיג זיין ראָזאלינד'ן. ווען איך וואָלט געפונען דיעזען פערליעב-טענה וואָלט איך איהם געגעבען אזעלכע עצות, אז דאָס וואָלט איהם באַלד אויסקורירט פון זיין ליעבעס־קראַנקהייט.

אַרלאַנדאָ האָט באַלד מודה געווען, אז ער איז דער פערליעבטער, אין געבעטען גאָנימעד'ן, ער זאָל איהם געבען דיא עצות וואָס ער האָט גע-זאָגט.

גאָנימעד'ס פאַרלויפניגע עצות זיינען געווען, אז אַרלאַנדאָ זאָל איהם קומען בעזוכען יעדען טאָג אין זיין שטיבעל וואו ער וואָהנט מיט זיין שוועסטער אליענא.

„דאָן“ האָט גאָנימעד ווייטער געזאָגט, „וועל איך מיך פערשטעלען פאר ראָזאלינד'ן און דו זאָלסט זיך מאַכען, אז דו ביסט אין מיר פערליעבט פונקט וויא איך וואָלט געווען ראָזאלינד. נאָכדעם וועל איך נאָכמאכען און נאָכקרימען אלע נאָרישע בענעהמונגען פון דער קאָפּריוזער דאָמע, ביז איך וועל דיך מאַכען, אז דו זאָלסט זיך שעהמען מיט דיין ליעבע. אָט דאָס איז מיין פּלאַן דיך צו קורירען.“

אַרלאַנדאָ האָט ניט פיעל געגלויבט אין דיזער רפואה, אָבער ער האָט איינגעשטימט צו קומען יעדען טאָג אין גאָנימעד'ס שטיבעל און שפיעלען דיא ראַלע פון דעם פערליעבטען.

אַרלאַנדאָ איז געקומען, פאַרגעשטעלט געוואָרען פאר אליענא'ן, און גערופען דעם פּאַסטוּד גאָנימעד: „מיין ראָזאלינד“. ער האָט צו איהם אויך גערעדט וויא צו א געליעבטער, און, מערקווירדיג, זייענדיג געבען גאָנימעד'ן, האָט ער זיך געפיהלט זעהר גליקליך ניט וויסענדיג וואָרום.

גאָנימעד האָט אלעס מעגליכע אָנגעווענדעט אַבצולאָכען פון דער ליעבע, אָבער וויא עס שיינט, האָט דאָס קיין ווירקונג ניט געמאכט אויף אַר-לאַנדאָ'ן.

אזוי זיינען פאַראיבער פיעלע טעג און גאָנימעד איז אויך געווען אזוי צופריעדען, אז ער האָט פּערגעסען אָן דעם ציעל פון זיין ריזע. אליענא, זעהענדיג אז גאָנימעד איז דערמיט צופריעדען, האָט זיא ניט דערמאָנט קיין וואָרט איבער דער נויטהיגקייט פון ראָזאלינד'ן אויפצוזוכען איהר פאָטער. איינמאָל האָט געטראָפּען, אז גאָנימעד האָט דורך א צופאַל בעגעגענט דעם פירסט, ראָזאלינד'ס פאָטער. דער פירסט האָט איהם געפרעגט ווער זיינע עלטערן זיינען. גאָנימעד האָט איהם געענטפּערט:

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק

„איך קום פונקט פון אזעלכע גוטע עלטערן וויא דו“.
דער פירסט האָט געשמייכלט, ווייל ער האָט ניט גערעכענט, אז דער
שעהנער יונגער מאן שטאַמט פון אַ קעניגליכער פאַמיליע.
דאן, זעהענדיג, אז דער פירסט זעהט אויס גוט און מונטער, האָט ער
בעשלאָסען אָבצולייגען דיא ערקלערונג אויף עטליכע טעג שפעטער.
אין אַ פּרייה מאָרגען, בשעת ארלאַנדא איז געגאַנגען בעזוכען גאַנמערד'ן,
האָט ער געזעהען אַ מאַן שלאָפענדיג אויף דער ערד און ארום זיין האַלז איז
ארוםגעוויקעלט אַ גרויסע און גרינע שלאַנג. דיא שלאַנג, זעהענדיג אַרלאַנד
דאָן קומען, האָט זיא זיך ארויסגעוויקעלט, און איז אנטלאָפען צווישען
דעם טיעפען גראָז.

אַרלאַנדאָ איז צוגעגאַנגען געהענטער, און דאן, צו זיין ערשטויגען,
האָט ער דערזעהען אַ לייב ליגענדיג אויף דער ערד, ווארטענדיג, וויא אַ
קאַטץ, אויף זיין רויב. דאָס הייסט, דער לייב האָט געווארט דער מענש זאָל
ערוואַכען, ווייל מען בעהויפטעט, אז לייבען גרייפען ניט אָן קיין טוימען
אָדער שלאָפענדען מענשען.

עם האָט אויסגעזעהען, גלייך וויא דיא השגחה אַליין וואָלט געשיקט
אַרלאַנדאָ צו בעפרייען דיעזען מענשען פון אַ זיכערן טויט, ענטוועדער
דורך דער שלאַנג אָדער דורך דעם לייב.

ווען אַרלאַנדאָ האָט אָבער אַ קוק געטהאָן אויף דעם מענשען'ס גע-
זיכט, האָט ער דערזעהן, אז דאָס איז זיין ברודער אַליווער, וועלכער האָט געגען
איהם געהאַנדעלט אזוי נידעריג און געמיון, איהם וועלענדיג פּערברענגען
לעבעדיגערהייט.

ער האָט שוין געהאַלטען דערביי איהם איבערצולאָזען צו דער שלאַנג
אָדער צום לייב, אָבער דיא אמת'ע ברודער-ליעבע און דאָס עהרענגעפיהל
האָבען ערוואַכט אין זיין ברוסט. זיין צאָרן און דיא טרויעריגע עראינערונג
זיינען באַלד פאַראיבער. ער האָט גלייך ארויסגעצויגען זיין שווערט און
אָנגעגריפען דעם לייב און איהם געטויטעט, ראַטעווענדיג דערמיט זיין ברוד-
דער'ס לעבען. אָבער איידער אַרלאַנדאָ האָט געקענט בעזיעגען דעם לייב,
האָט דיא בעסטיע שטאַרק צוריסען דאָס פלייש פון זיינע הענד מיט זיינע
שאַרפע נעגעל.

וועהרענר ארלאַנדא האָט געקעמפט מיט'ן לייב, האָט זיין ברודער
דערווייל ערוואַכט, און זעהענדיג ארלאַנדאָ, אז ער האָט איהם געראַטע-
וועט פון דעם טויט איינשטעלענדיג דערביי זיין אייגענעם לעבען, האָט

וויא ס'געפעלט דיר.

ער באַלד געפיהלט שאַנדע און חרטה פאר זיך אליין און עס האָט איהם שטאַרק פֿייד געטהאָן וואַרום ער האָט אזוי בעהאַנדעלט זיין אייגענעם ברודער. ער האָט איהם דאן געבעטען אום פּערצייחונג.

אַרלאַנדא האָט זיך געפרייט זעהענדיג זיין ברודער ווערען א בעסערער מענש און ער האָט איהם אויף גלייך מוחל געווען. זיי האָבען זיך דאן ביידע אומארמט. אליווער האָט דאן צום ערשטען מאָל געשפירט, אז ער ליעבט זיין ברודער הערצליך און אויפריכטיג, אָבוואָהל זיין וועג אין דיעזען וואַלד איז געווען ספּעציעל צום צוועק אום איהם צו פּער ניכמען.

דערווייל האָט דיא וואונד אין אַרלאַנדא'ס האַנד שטאַרק געבלוטעט און דאָס האָט דעם בראווען יונגען מאַן פיעל אָבגעשוואַכט. ער האָט דער פאַר שוין ניט געקענט געהען בעווכען גאנימעד'ן. ער האָט אַלדאָ געבעטען זיין ברודער צו געהען צו גאנימעד'ן, „וועמען איך רופ, אין שפּאַס, מיין ראָזאַלינד“, און איהר דערצעהלען פון דעם אונערווארטעטען צופאַל וואָס האָט איהם געטראָפּען און איהם ענטשולדיגען פאַר זיין ניט קומען.

אליווער האָט געפּאָלגט, אוועק צו גאנימעד'ן און אליענא'ן און זיי דער צעהלט וויא אַרלאַנדא האָט גערעטעט זיין לעבען. ווען ער האָט אָבגעשילד-דערט דיא געשיכטע פון אַרלאַנדא'ס העלדענטהאַט אין וויא אזוי ער האָט איהם צו פּעראַנקען זיין לעבען, האָט ער זיי אויך דערצעהלט, אז ער איז אַרלאַנדא'ס ברודער און וויא עס פרייט איהם וואָס זיי האָבען זיך איבער-געבעטען.

דיא אויפריכטיגע חרטה און וואהרעם בעדויערן וואָס אליווער האָט אויסגעדריקט, האָט אזוי געווירקט אויף אליענא'ן, אז זיא האָט זיך באַלד פּערליעבט אין איהם. אליווער, בעמערקענדיג איהר אנטהייל אין זיין גאַנג, האָט ער זיך אויך פּערליעבט אין איהר. אָבער וועהרענד דיא ליעבע האָט זיך געהאַלטען אין אריינגב'ענען אין דיא הערצער פון אליענא און אליווער, האָט גאנימעד דערווייל, הערענדיג, אז אַרלאַנדא איז פּער-אונדערט, גע'חלש'ט. ווען ער האָט זיך דערמינטערט, האָט ער זיך פּער-ענטפּערט, אז דאָס איז א טהייל פון דער ראָלע וואָס ער שפיעלט אַלס ראַזאַלינד.

„דערצעהל דיין ברודער אַרלאַנדאָ,“ האָט גאנימעד געזאָגט, „וויא גוט איך האָב נאָכגעקרימט דאָס חלשות פון א פרוי!“
אָבער אליווער, בעמערקענדיג דאָס בלאסקייט פון זיין געזיכט, האָט

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

אמת'ער אהנמאכט, און זיך וואונדערנדיג איבער דער שוואכקייט פון דעם יונגען מאן, האָט ער געזאָגט :

„אויב דאָס הייכט זיך נאָכגעקרימט, דאן בעמיהע דיך בעסער דוא זאָלסט ווירקליך קענען נאָכקרימען וויא צו זיין אַ מאן.“

„אזוי טהו איך טאקי,“ האָט גאנימער געענטפערט. „אַבער לויט רעכט, האָב איך בעסער בעדאַרפט זיין אַ פרוי.“

אליווער האָט פּערוויילט אַ היבשע צייט אין פּאַסטוך שטיבעל, און ווען ער האָט צוריק געקעהרט, האָט ער געהאַט מיטצוטהיילען פיעלע נייעס פאר זיין ברודער. ווייל אויסער דעם וואָס ער האָט איהם דערצעהלט איבער גאנימער'ס חלש'ן, האָט ער איהם אויך מיטגעטהיילט, אז ער האָט זיך פּערליעבט אין דעם פּאַסטוך-מיידעל אליענאַ. דאן, אז זיאַ ליעבט איהם אויך און ערווידערט זיינע געפיהלע.

ער האָט דערפאר מיטגעטהיילט ארלאנדאָן, אז ער האָט פּעסט פּערשטאַנען, אז דאָס איז ניט געווען קיין נאָכקרימעכץ, זאָנדרן אַן בעשלאָסען חתונה צו האָבען מיט אליענאַ'ן, לעבענדיג מיט איהר אַלס אַ פּאַסטוך מיט אַ פּאַסטוטשקע און זיין פּאלאץ וועט ער אוועק געבען אר-לאנדאָן.

„איך בין פּאָלשטענדיג צופריעדען,“ האָט ארלאנדאָ געענטפערט, „זאָל זיין מיט גליק. מאָרגען זאָל זיין דיא חתונה און איך וועל איינ-לארען דעם פירסט מיט זיינע פריינד. געה צו דער פּאַסטוטשקע, זאָג איהר דאריבער און איך . . . אָבער זעה נאָר, אָט געהט איהר ברודער גאנימער!“

אליווער איז גלייך אוועק צו אליענאַ'ן, און גאנימער, וועלכער איז צוגעגאנגען געהנטער, האָט געפרעגט וויא עס געהט זיין פּערוואונדעטען פריינד אין דער געזונדהייט.

ווען ארלאנדאָ און גאנימער האָבען אָנגעהויבען צו רעדען איבער דער שנעלער ליעבע צווישען אליווער און אליענאַ, האָט ארלאנדאָ געבעטען גא-נימער'ן, ער זאָל בעוועגען זיין שעהנע שוועסטער אליענאַ זיאַ זאָל מאָרגען חתונה האָבען מיט אליווער'ן.

„אך,“ האָט ער נאָכהער בעמערקט מיט אַ זיפץ, „הלוואי וואָלט איך שוין געשטאַנען אזוי נאָהענט פון מיין ראָזאלינדאָן.“

גאנימער האָט איינגעשטימט צו אַלעמען און דערביי בעמערקט, דאָס אויב ארלאנדאָ ליעבט ווירקליך אזוי ראָזאלינדאָן וויא ער בעהויפטעט, דאן

וויא ס'געפעלט דיר.

זאָל זיין וואונש ערפילט גערען, ווייל מאָרגען וועט ער, גאנימער, אזוי מאכען, אז ראזאלינד אליין זאָל ערשיינען און איינשטימען חתונה צו האָבן בען מיט ארלאנדא'ן.

גאנימער האָט אָבער ערקלערט, אז ער וועט דאָס אלעס קענען טהון דורך כישוף, אַ קונסט וואָס ער האָט געלערענט פון זיינעם אַן אָנקעל, אַ בעריהמטען מכשף.

דער פערליעכטער ארלאנדא, האלב גלויבענדיג און האלב צווייפלעך דיג אין דעם וואָס ער האָט געהערט, האָט געפרעגט גאנימער'ן, אויב ער מיינט ווירקליך וואָס ער זאָגט.

„איך שווער דיר ביי מיין לעבען, אז איך מיין וואָס איך זאָג!“ האָט גאנימער געענטפערט. „דערפאר, מיין פריינד, זעה דיר אָנטהון דינע בעסטע מלבושים, און לאדע איין דעם פירסט און זיינע פריינד צו דיין חתונה; ווייל אויב דוא בעגעהרסט נאָר מאָרגען חתונה צו האָבען מיט ראָזאלינד'ן, זאָל זיא דאָ זיין.“

אויף'ן צווייטען טאָג, נאָכדעם וויא אליווער האָט ערהאלטען אליענא'ס פערשפרעכען מיט איהם צו הייראטהען, זיינען זיי געקומען צום פירסט און מיט זיי איז אויך ערשיענען ארלאנדא.

אלע זיינען געווען פערזאמעלט צו פייערן ביידע חתונות, אָבער ביז וואָס-דערזווען, איז דערווייל געווען בלויז איין כלה. מען האָט זיך גע-וואונדערט, זיך געשושקעט, און אין אלגעמיין האָט מען זיך געטראַכט, אז גאנימער האָט בלויז חזק געמאכט.

ווען דער פירסט האָט געהערט, אז עס איז זיין אייגענע טאָכטער וועלכע דארף ערשיינען אויף אזא וואונדערבארען אופן, האָט ער געפרעגט ארלאנדא'ן אויב ער גלויבט אז דער פאסטוך יונג קען טהון וואָס ער האָט פערשפראַכען. וועהרענד ארלאנדא האָט געוואָלט ענטפערן, אז ער ווייסט ניט וואָס ער זאָל דענקען, איז גאנימער ערשיענען און איהם געפרעגט אויב ער שטימט איין, אז זיין טאָכטער זאָל הייראטהען מיט ארלאנדא'ן.

„יא, מיין יונגע“, האָט דער פירסט געענטפערט. „און ווען איך זאָל נאָך האָבען קעניגרייכען, וואָלט איך איהר זיי געגעבען נדן.“

„און דוא ארלאנדא“, האָט זיך גאנימער געווענדעט צו ארלאנדא'ן, „וועסטו הייראטהען מיט ראזאלינד'ן ווען איך וועל זיא דיר ברענגען?“ „אום גאָטעס הימעלס ווילען!“ האָט ארלאנדא אויסגעשריען. „הער מיך אויף צו מאַטערן! ברענג זיא נאָר אַהער. ווען איך זאָל אפילו

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

זיין דער מאָנארך איבער מאָנארכען, וואָלט איך מיך אויך פון איהר ניט אָבגעזאָגט.

גאנצער האָט געגעבען אליענא'ן א וואונק, און ביידע זיינען ארויס. גאנצער האָט שנעל פון זיך אַרונטערנגעוואָרפֿען דיא מענער-קליידער און איז געבליעבען שטעהען אין פרויען-קליידער. דיא פֿערוואַנדלונג איז גע-ווען אַ שנעלע, גאנץ נאטירליך, ניט דורך כישוף, איז פון איהם אַליין געוואָרען ראַזאלינד, דיא שעהנע ראַזאלינד. אליענא האָט זיך אַליין דאן אויך איבערגעמאַהן אין פֿרינצעסין קליידער און פון איהר איז געוואָרען דיא שעהנע סיליא.

וועהרענד זיי זיינען ניט געווען, האָט דער פֿירסט בעמערקט צו אַר-לאַנדאָן, אַז ער זעהט אין דעם פֿאַסטוף יונג אַ מערקווירדיגע עהנליכקייט צו זיין טאָכטער ראַזאלינד. אַרלאַנדא האָט געענטפֿערט, אַז ער האָט דאָס שוין אויך בעמערקט.

אזוי רעדענדיג, איז סיליא און ראַזאלינד ערשיענען אין זייערע פֿרינ-צעסין-קליידער. ראַזאלינד האָט אומאַרמט איהר פֿאַטער און פון איהם גע-בעמען זיין ברכה.

אַלע אַנוועזענדיג זיינען געווען ערשטוינט און איבערראַשט. זיי האָב-בען ווירקליך געמיינט, אַז דאָס איז געווען אַ כישוף. נאָר ראַזאלינד האָט שוין מעהר ניט געוואָלט שפּאַסען מיט איהר פֿאַטער און איהם דער-צעהלט אַלעס, וויא אזוי זיא איז פֿערטריעבען געוואָרען, וויא אזוי זיא האָט געוואַנדערט צוזאַמען מיט סיליא'ן און וויא זיי זיינען פֿערשוואַרצט געוואָרען.

דער פֿירסט, פול מיט פֿרייד און דאַנקבאַרקייט, האָט נאָך אַ מאָל בעשטעטיגט זיין צושטימונג צו זיין טאָכטער'ס הייראַטא מיט אַר-לאַנדאָן.

דאן האָט געפֿאַנגט אַ פֿרעהליכע און מונטערע צייט. אין שאַטען פון דעם גרינעם און אור-אַלמען וואַלד, זיינען געפֿייערט געוואָרען ביידע חתונות, אפֿילו ניט מיט קיין גרויסען פֿאַראַד, פון דעסטוועגען אָבער מיט פולער צופֿריעדענהייט פון אַלע זייטען.

אָבער וועהרענד זיי זיינען געזעסען און געגעסען דאָס פֿלייש פון היר-שען אונטער דיא גרינע בוימער, גלייך וויא זיי וואָלט קיין זאך ניט בע-קימערט, האָט פֿאַסירט אַ גאַנץ אונערוואַרטעטע זאך. אַ שליה איז גע-

וויא ס'געפעלט דיר.

קומען און געבראכט דיא פרייליכע נאכריכט, אז דעם פירסט'ס הערשאפט איז צו איהם צוריק געקעהרט געוואָרען.

דיא געשיכטע איז נעמליך אזוי געווען: ווען פירסט פּרעדעריק האָט ערפאהרען, אז זיין טאָכטער איז ענטלאָפּען, איז ער געוואָרען אויסער זיך פאר צאָרן. ער איז אויך שטאַרק אויפגערעגט געוואָרען הערענדיג, אז פון טאָג צו טאָג ענטלויפּען אַליץ מעהר וויכטיגע פּערזאָנען פון זיין קעניגרייך צו זיין ברודער אין וואַלד פון ארדען. ער האָט מעהר מקנא געווען זיין פּערטריעבענען ברודער פאר דער פריינדשאפט און ליעבע פון יעדען איינעם, וויא זיך, וועלכער האָט געהעררשט.

פּרעדעריק האָט דאן פּערזאמעלט אַ גרויסע ארמעע און איז אַוועק אין וואַלד מיט דער אבזיכט צו כאַפּען זיין ברודער, און איהם צוזאמען מיט זיינע נאכפאָלגער. איין מאָל פאר אַלע מאָל, אויס'הרג'ענען.

אַבער, דורך אַ וואונדערבאַרען צופאַל, איז דיעזער פּערדאָרבענער און שלעכטער ברודער פּלוצלונג פּערוואנדעלט געוואָרען אין אַן אנדערן מענשען. צוקומענדיג צום וואַלד, האָט ער בענגענעט אַן אַלמען און פרומען מאַן, מיט וועמען ער האָט געהאַט אַ לאַנגעם געשפּרעך. דיעזער אַלמער האָט איהם אזוי געריהרט, אז ער האָט געענדערט אַלע זיינע שלעכטע בעשליסע.

ער האָט באַלד חרטה געהאַט אויף זיין אייגענער פּערגאנגענהייט, און בעשלאָסען אַכצוגעבען זיין ברודער דיא הערשאפט און אַליין זאָל ער צוברענגען דעם רעסט פון זיין לעבען אין איינזאַמקייט, געבעטע און חרטה.

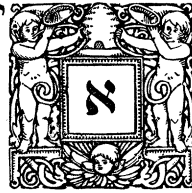
זיין ערשטער שריט איז געווען, צו שיקען אַנזאגען זיין ברודער, אז ער בעשטעהט איהם צוריק צו געבען דאָס פירסטענטהום און אַלע זיינע פריינדע זאָלען צוריק ווערען בעלי־בתים איבער דיא גיטער וואָס ער האָט פון זיי אַוועק גענומען.

עס האָט ניט פיעל געדויערט, און ביידע ברידער האָבען זיך בעגע-גענט. דער אמת'ער פירסט האָט פאָרגעשטעלט פאר זיין ברודער זיין פּערלאָרענע טאָכטער און אַלגעמיינע פרייד האָט געהעררשט.

דער העררשענדער פירסט האָט נאָכהער אויך געהאַט אַ געלעגעהייט צו בעלוינען אַלע זיינע נאָכפאָלגער, וועלכע האָבען פאר איהם אזוי פיעל געאַפּערט און אזוי פיעל געליטען.

דיא צוויי העררען פון וועראנא.

ין וועראנא האָבען געוואָהנט צוויי יונגע העררען, וואלענ-טין און פראָטעאוס. זיי זיינען זיך געווען צוויי זעהר גוטע פריינד.

זיי האָבען צוזאמען שטודירט, ביידע זיינען געווען קינדער פון רייכע און אנגעזעהענע עלטערן, צוזאמען פערבראכט זייער צייט, זיך אמוזירט און אונטערהאל-

טען. דער איינציגער אונטערשיעד איז נאָר געווען, וואָס פראטעאוס האָט געהאט אַ געליעבטע און וואלענטין'ס הארץ איז נאָך געווען פריי. און דיעזער פאקט איז געווען דיא אורזאכע פון אַ קליינער מיספער-שטענדיג צווישען דיא צוויי יונגע העררען. פראטעאוס, נאטירליך, האָבענדיג אַ געליעבטע, האָט ער זיא זעהר אָפט בעזוכט, און זיך צוזאמען טרעפענדיג מיט זיין פריינד וואלענטין, האָט ער מיט איהם גערעדט דא-ריבער, דערצעהלענדיג דערביי זיין געליעבטע'ס מעלות, איבער איהר שעהנהייט, אדעלקייט, חכמה און נאָך אזעלכע זאכען איבער וועלכע אַ יונגער פערליעבטער ווערט בעגייסטערט.

און דיא געליעבטע, אליין, איז ווירקליך געווען אַ זעלטען מיידעל. אָבער וואלענטין, ניט זייענדיג פערליעבט, איז ער אויף ניט געווען פער-אינטערעסירט אין אזעלכע זאכען און ער האָט אָפט חוזק געמאכט פון פראָטעאוס'ן, לאכענדיג פון איהם, אָרער, ער האָט איהם נאָר געבעטען ער זאָל אויפהערען אזוי פיעל צו פלוידערן איבער זיין ליבע, וועלכע האָט פאר איהם קיין אינטערעסע.

פראטעאוס וויעדער, ווען ער האָט געהערט אזעלכע ווערטער, איז ער געווען שטארק אין כעס. סטייטש, לאכען פון איהם ווען ער איז בעגייסטערט איבער זיין געליעבטע! איז דען נאָך דאָ אין דער גאנצער וועלט אַ ווייב-טיגערע זאך וויא זיין ויליא ?

די צוויי הערלי פון וועראטא

דיא צוויי העררען פון ווערפאנא.

הָאָט אַזוי האָבען דיא צוויי יונגע לייט ניט נאָר איין מאָל זיך געהאַרט
בערט און אויך אַ מאָל צוקריעגט.

אין אַ שעהנעם פריהמאָרגען, איז וואַלענטין געקומען צו פראטעאוס'ן
זייער אָנזאָגען, אַז זיי מוזען זיך שיידען, ווייל ער, וואַלענטין, האָט
געשלאָסען אַוועקצופאַהרען קיין מילאן.

„וואָס איז נייעס?“ האָט פראטעאוס געפרעגט.
דער אמת איז, אַז פראטעאוס האָט ווירקליך ליעב געהאַט זיין פריינד
זיין זיך פון איהם ניט געוואָלט שיידען. ער האָט איהם דערפאַר געבעטען
צו פערבליבען ווייטער אין ווערפאנא.

„דיין בעטען, פראטעאוס,“ האָט וואַלענטין געענטפערט, „איז אומ-
זיסט. איך קען דאָ ווייטער ניט פערבלייבען. פון מיר קען דאָ העכסטענס
ווערען אַ גרויסער פויללענצער און אַן אונוויסענדער מענש. אַ יונגער מאַן,
וועלכער וויל קענען דיא וועלט, זאָל זעהען און שטודירען דיא וועלט.
און ווייסטו וואָס איך וועל דיר זאָגען? ווען דוא וואָלסט ניט געווען אַזוי
שטאַרק פערליעבט אין דיין יוליאַן, וואָלט איך דיך אַליין אויך בע-
וואויגען מיטצופאַהרען, אום צו זעהען דיא גרויסע און ברייטע וועלט.
אַבער אַזוי וויא דוא ביסט אַ פערליעבטער, דאַן ליעב ווייטער און זאָל זיין
מיט גליק.“

פראטעאוס האָט געזעהען, אַז עס וועט ווירקליך גאָר ניט העלפען און
ער האָט זיך אונטערגעגעבען זיך שיידענדיג פון זיין פריינד מיט פיעלע
אויסדריקע פון וואהרער פריינדשאפט.

„אדע, גוטער וואַלענטין!“ האָט ער צו איהם געזאָגט. „דענק
פון מיר, פון דיין פריינד, וואוהין דוא וועסט קומען. זיי גליקליך.“

וואַלענטין איז נאָך אין דעמוזעלבען טאָג אַוועק געפאַהרען קיין מילאן.
נאָכדעם וויא פראטעאוס איז געבליעבען אַליין, האָט ער זיך אַוועק-
געזעצט און אַבגעשריעבען אַ צערמליכען ליעבעס-בריעף צו יוליאַן. ער
איז דאַן אַוועק און איבערגעגעבען דעם בריעף צו לוסעטל'ן, יוליאַס קאַמער-
מיידעל, אַז זיא זאָל איהם דערלאנגען יוליאַן.

יוליאַס האָט געליעבט פראטעאוס'ן פונקט וויא ער האָט זיא געליעבט.
אַבער אַ מיידעל בלייבט אַ מיידעל. זיא האָט זיך געטראכט, אַז אַ מאַן
דאַרף מען ניט, אַזוי מיר-ניט-דיר-ניט באַלד נאָכגעבען. זיא האָט בע-
שלאָכען, אַז עס פאַסט בעסער צו שפיעלען דיא ראָלע פון „ניט וועלען“.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

זיא האָט דערפאר ניט אַרויסגעוויזען איהר ליעבע און איהם געגעבען אַ
שעהן ביכנל מיה ביז ער האָט געקענט צו איהר צו טרעטען.

ווען לוסעלא האָט איהר איבעררייכט דעם בריעה, האָט זיא איהם
ניט געוואָלט נעהמען. זיא האָט אויך אָנגעוידעלט לוסעלא'ן פאַר צונעהמען
דעם בריעה פון פראטעאוס'ן, און אין צאָרן האָט זיא געהייסען לוסעלא'ן
זיא זאָל פערלאָזען דאָס צימער.

זיא האָט אָבער אזוי שטאַרק געוואָלט זעהען וואָס אין בריעה שטעהט
געשריעבען, אז זיא האָט באַלד צוריקגערופען איהר קאמער-מיידעל. ווען
לוסעלא איז אַריינגעקומען, האָט זיא, פאַר אן אויסרייך, געפרעגט:
„וויפיעל האַלט דער זייגער?“

לוסעלא, וועלכע האָט פערשטאַנען, אז דאָס איז טאַקיי נאָר אן אויס-
רייך, אַנשטאַט צו ענטפערן וויפיעל דער זייגער האַלט, האָט זיא איהר
גלייך דערלאנגט דעם צוריק גענומענעם בריעה.

יוליא איז יעצט ווירקליך אין כעס געוואָרען אויף לוסעלא'ן ווארום זיא
האָט פערשטאַנען וואָס זיא וויל, און אום ווייטער צו שפיעלען דיא ראַלע,
האָט זיא געכאַפט דעם בריעה און איהם צוריקען אויף שטיקער און געוואָר-
פען אויף דער ערד. דאן האָט זיא בעפוילען דעם קאמער-מיידעל, זיא
זאָל שנעל וויעדער פערלאָזען דאָס צימער.

אזוי וויא לוסעלא האָט געהאַלטען ביים אַרויכעהען, האָט זיא זיך
אָנגעבויען און אָנגעהויבען צוזאַמען צו קלייבען דיא שטיקלעך בריעה, אָבער
יוליא, וועלכע האָט אַליין געוואָלט זעהען וואָס דאָרט איז געשריעבען, האָט
וועדער אויסגעשריען אין געמאַכטען צאָרן:

„געה, אַרויס פון דאַנען! לאָז דאָס פאפיער ליעגען! דוא וועסט מיך
וועדער אויפרעגען!“

ווען לוסעלא איז אַרויס, האָט יוליא באַלד זיך געכאַפט צוזאַמענגעגען
דיא צוריסענע שטיקלעך.

פאַר אַלעמען האָט זיא צוזאַמענגעשטעלט דיא ווערטער: „ליעבעס-
פערוואונדערטער פראטעאוס.“ דאן האָט זיא געקלאַנגט איבער די עזע ליעבעס-
דע ווערטער און זיי וויעדערהאַלט עמליכע מאָל.

„רוהיג, רוהיג“, האָט זיא גערעדט צו דיא שטיקלעך פאפיער. „שווייגט
מינע ארעמע, קראַנקע און פערוואונדערטע קינדערלעך, איך וועל אייך
אַריינלעגען אין מיין בוזים וויא אין אַ בעט, און איך וועל אייך אזוי לאַנג
האַלטען נעבען מיין ברוסט, ביז איהר וועט געוונד ווערען.“

דיא צוויי העררען פון ווערפאנא.

א היכשע צייט האָט זיא זיך געמאטערט אויסצוגעפינען וואָס אין בריעה איז געשטאָנען. ענדליך האָט זיא אויסגעפונען אויסדריקע פון הייסע און ברענעדע ליעבע.

דער פאקט, אז זיא אליין האָט צוריסען דעם בריעה, האָט זיא זעהר געערגערט. זיא האָט אַלזאָ בעשלאָסען מעהר ניט צו זיין אזוי האַרטנעקיג און איינגעשפּאַרט, און זיך אוועקגעזעצערדיג, האָט זיא, צום ערשטען מאל, אָנגעשריעבען אַ בריעה צו פראטעאוס'ן, וואָס האָט אויך געאטהעמט מיט ליעבע.

ווען פראטעאוס האָט ערהאלטען דיעזען בריעה, איז ער געווען אויסער זיך פאר גליק. ער האָט איהם עטליכע מאל געלעזען, און וועהרענד ער האָט מיט ליעבעפולע אויגען געהאלטען אין איין קוקען אין בריעה, האָט ער אויסגעשריען:

„זיסע ליעבע, זיסע ווערטער, זיסעם לעבען!“
וועהרענד זיין גרויסער בעגייסטערונג, איז זיין פאטער אַדיין אין צי-
מער און געהערט זיינע ווערטער.

„וואָס איז דאָס?“ האָט דער אַלטער געפרעגט, „וואָס איז דאָס פאר אַ בריעה?“

„פאטער“, האָט פראטעאוס קוים אַרויסגעשטאַמעלט האַלב דערשראָקען,
„עס איז אַ בריעה פון מיין פריינד וואלענטיין פון מילאן“.

„גיב מיר נאָר אַהער דעם בריעה, לאָמיר זעהען וואָס עס הערט זיך עפעס נייעס אין מילאן“.

„קיין נייעס, פאטער“, האָט פראטעאוס געענטפערט זייענדיג גוט דערשראָקען. „ער שרייבט מיר בלויו וויא בעליעבט ער איז ביים פירסט פון מילאן, וועלכער האָט איהם אויפגענומען אַלס אַ טהייערען און ליעבען גאסט. ער בעט מיך איך אַזאָ אַהין קומען אום מיט איהם צו טהיילען זיין גליק.“
„און וויא געפעלט דיר אַזאָ איינלאַדונג?“ האָט דער פאטער פלוצלינג געפרעגט.

„איך היינג בלויו אָב פון דעם ווילען פון מיין פאטער, און ניט פון מיין פריינד'ס וואונש“, האָט פראטעאוס געענטפערט אונטערטהעניג.
עס ווייזט זיך אַרויס, אז פראטעאוס'ס פאטער האָט טאקי אין דעם זעלבען מאָג גערעדט מיט זיינעם אַ פריינד איבער דעם זעלבען געגענשאַנד. דיווער פריינד האָט זיך זעהר געוואונדערט וויא אזוי ער לאָזט אַזאָ יונגען

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

מענישען זיצען בלויז אין דער היים און שיקט איהם ניט אוועק ערגעץ ער זאל זעהן וואָס עס טהוט זיך אויף דער וועלט.

„זאָל זיין וויא עס איז“, האָט דער פריינד געזאָגט, „מאנכע שיקען זייערע זיהן אין קריעג צו זוכען זייער גליק, אנדערע זיי זאָלען ענטדעקען אונד בעקאנטע אינזלען, א טהייל צו שטודירען אין אויסלענדישע אוניווערזיטעטען. אָט איז טאָסי אוועקגעפאָהרען וואלענטין אין הויף צום פירסט פון מילאן. אייער זוהן איז אויך פאָסענד פאר אזעלכע רייזען, און עס וועט זיין פאר איהם א גרויסער חסרון, וועט ער וועט עלטער ווערען ניט האָבענדיג גע-רייזט אין זיין יוגענד.“

דער אלטער האָט איינגעזעהען, אז זיין פריינד האָט איהם גוט געראטהען און ער האָט באלד בעשלאָסען, הערענדיג פון וואלענטין'ס בריעף, אז פרא-טעאום זאָל אויך אוועק פאָהרען.

ניט וואַרטענדיג פיעל, האָט ער אויסגעדריקט זיין פערלאנג, אז פרא-טעאום זאָל זיך מאַכען רייזע - פערטיג, בעמערקענדיג דערביי :

„מיין וויללען שטימט איין מיט וואלענטין'ס וואונש.“

פראטעאום האָט זיך אביסעל געקווינקעלט.

„קוק ניט אויף מיר אזוי ערשטוינט“, האָט דער אלטער געזאָגט, „אויף האָב בעשלאָסען דו זאָלסט אָברייזען צום פירסט פון מילאן. דאָס וויל אויך און דו זאָלסט קיין וואָרט ניט רעדען מעהר. מאַרגען פאָהרסטו שוין. דאָס איז מיין בעפעהל.“

פראטעאום האָט גוט געקענט זיין פאטער. ער האָט געוואוסט, אז קיין זאך וועט איהם מעהר העלפען. ער האָט אלזאָ זיך אליין געמאכט פאָרווירפע פאר דערצעהלען זיין פאטער א ליגען. אָבער פערפאלען, צודיק נעהמען האָט ער שוין ניט געקענט.

ער האָט דאָן מיטגעטהיילט יוליאן איבער זיין פאטער'ס פעסטען בעשלוס.

ווען יוליא האָט איינגעזעהען, אז זיא פערליערט פראטעאום'ן אויף א לאנגע צייט, האָט זיא שוין מעהר ניט געשפיעלט דיא ראלע פון גלייכגיל-טינקייט. זיא האָט זיך מיט איהם בעגעגענט און ביידע האָבען זיך געשוואָרען טרייע און אייביגע ליבע.

אַלס אַנדענקען, האָבען זיי זיך געבימען מיט רינגען, פערשפרעכענדיג צו האַלטען דייע רינגען אויף אימער און אייביג אלס אן אויסדרוק פון זייער ליבע.

דיא צוויי העררען פון ווערפא.

מיט שווערע הערצער, האָבען דיא געליעכטע גענומען אַכשיער איינער פון צווייטען, און פראטעאום האָט אָנגעראַנגען זיין ריזע נאָך מילאָן צו זיין פריינד וואַלענטין.

דאָס וואָס פראטעאום האָט געזאָגט אויסווייניג, איז טאַקי געווען אַ פאַקט. וואַלענטין איז אין דער ווירקליכקייט געווען אַ טהייערער און לייעבער גאַסט אין הויף פון דעם פירסט פון מילאָן. אויסער דעם האָט פאַסירט נאָך עפעס מיט וואַלענטיןען, וואָס האָט געמאַכט אַ גאַנצע ענדערונג אין זיין לע־בען, איבער וועלכען פראטעאום האָט אַפילו ניט גע'חלום'ט — וואַלענטין האָט זיך פערליעבט, דערזעלבער וואַלענטין וואָס האָט פריהער געלאַכט פון לייעבע.

און דיזעזע אין וועמען וואַלענטין האָט זיך פערליעבט, איז ניט געווען קיין אַנדערע וויא פרינצעסין סילוויא, דיא מאַכטער פון דעם פירסט פון מילאָן, נאָך מעהר, דיא שענהע פרינצעסין האָט אויך ערווידערט וואַלענטין'ס לייעבע.

נאָך דיזעזע לייעבע איז שוין געווען אַביסעל צו ראַמאַנטיש, זיא האָט געמוזט געפיהרט ווערן אין דער שטיל, בעהאַלטען, קיינער זאָל ניט וויסען, ווייל כאַטש דער פירסט האָט שטאַרק געהאַלטען פון וואַלענטין'ען, האָט ער פון דעסטוועגען בעשלאָסען, אז זיין מאַכטער זאָל חתונה האָבען מיט אַן אַנדערן. דיזער איז געווען אַ יונגער הויפהערר מיט דעם נאמען טהוריאָ, וועלכער האָט נושאַ חן געווען ביים פירסט. סילוויא ווידער האָט טהוריאָ'ן ניט געקענט ליידען, ווייל ער איז ערשטענס ניט געווען אזוי שעחן און צוויי־טענס האָט ער ניט בעזעכען דיא פיינע מאַניערען פון וואַלענטיןען און אויך ניט זיין שכל און בילדונג.

בידע יונגע לייט, טהוריאָ און וואַלענטין, האָבען איינמאַל צוזאַמען בעזוכט סילוויא'ן. וואַלענטין האָט זיך אַמוזירט דערמיט וואָס ער האָט אין אַ פיינעם הומאָר אַבגעלאַכט און חוזק געמאַכט פון טהוריאָ'ס ווערטער. סילוויא האָט דערפון אָנגעקוואַלען. פלוצלינג איז ערשיענען דער פירסט און געבראַכט וואַלענטיןען דיא פרעהליכע נאַכריכט, אז זיין פריינד פראטעאום איז אָנגעקומען.

בידע יונגע לייט, טהוריאָ און וואַלענטין, האָבען איינמאַל צוזאַמען געפיהרט אַ געשפרעך.

זיי זיינען גלייך אונטערבראַכען געוואָרען אין זייער געשפרעך, ווען פראטעאום איז ערשיענען.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

וואלענטין האָט איהם דאָן פאַרגעשטעלט פאַר סילוויאַן מיט דיזען ווערטער : —

„זיסע דאַמע, עמפּפאַנג איהם אַלס נאָך איין דיזענער און פּערעהרער פון דיין העררליכקייט“.

ווען וואלענטין און פראטעאוס זיינען געווען פערטיג מיט זייער בעזוך, האָבען זיי זיך גלייך צוריקגעצויגען אום צו זיין אליין און רעדען איבער זייערע אייגענע אינטערעסען.

„יעצט, פראטעאוס“, האָט וואלענטין געזאָגט, „וויל איך דו זאָלסט מיר דערצעהלען וויא דו קומסט אַהער? וואָס מאכט דיין געליעבטע? וואָס פאַר אַ פאַרטשריט האָט געמאַכט דיין לייעבע?“

„מינע לייעבעס געשיכטען“, האָט פראטעאוס געענטפערט, „האָבען דיך קיינמאָהל ניט אינטערעסירט. איך ווייס, אז דו האלטסט ניט פון אזעלכע זאַכען“.

„אַך, פראטעאוס“, האָט וואלענטין געזאָגט מיט אַ זיפץ, „דאָס לעבען שטעהט ניט אויף איין פּלאַץ, עס ענדערט זיך. איך האָב מיך שוין אליין גע-מוסר'ט דערפאַר וואָס איך האָב פון דיר געלאכט. דאָס שיקזאַל האָט זיך אָן מיר נוקם געווען, ווויל לייעבע בעאונרוהיגט מיך יעצט מעהר וויא אַלעס ווען מיר ווערט גערויבט דער שלאָף פון פיעלע נעכט. אַך, גוטער פראטעאוס, לייעבע איז מעכטיג און שטאַרק און דיא לייעבע האָט מיך בעזייענט. איך בין דאָס אַלעס מודה ומתודה, אז קיינער קען ניט קעמפּפּען ערפאַלגרייך גענען לייעבע, און וואָס מעהר ער קעמפּפּט, אַלץ אַ גרעסערן קרבן מוז ער בריינגען. מיך אליין אינטערעסירט שוין אויך ניט קיין אַנדערע זאַך, וויא אַ געשפּרעך איבער לייעבע. איך וואָלט געקענט מיך ענטזאגען פון עסען, טרינקען און שלאָף פּען, אַבי צו דענקען און רעדען איבער מיין לייעבע“.

ווען פראטעאוס האָט דאָס געהערט, האָט ער געשפּירט אַ מין טריאומף איבער זיין פריינד. אָבער פראטעאוס אליין, פון דיזען מאָמענט אָן, האָט פּערלאָרען דעם נאַמען פריינד פאַר וואלענטינען, דען צווישען זיי האָט זיך געבילדעט אַ געוואלטיגער אבגרונד, דער אבגרונד פון דער לייעבע צו איין פרויענצימער, וועלכער צושיידט דיא בעסטע און טרייעסטע פריינד.

דיזע פּערוואַנדלונג אין פראטעאוס'ן האָט שטאַטגעפונען פונקט אין דער צייט ווען זיי זיינען צוזאַמען געווען אין סילוויאַס געגענווארט. דיא שעהנע סילוויאַ, וויא מיט אַ צויבער, האָט איינפאַך וויא פּער'כישור'ט פראטעאוס'ן. ער האָט, אין פּערלוויף פון עטליכע מינוטען, פּערגעסען אַן אַלעס, אפילו אַן

דיא צוויי העררען פון ווערפאנא.

זיין שעהנער יוליא, און ער איז געווען בערייט אלעס צו טהאן אום צו גע-
ווינען סילוויא'ן.

אלעס איז אוועק וויא א טרוים, דיא איינציגע ווירקליכקייט איז פאר
איהם געווען דיא פירסטליכע מאַכטער, סילוויא.

ער האָט געלעזען אין וואלענטין'ס אויגען, אז ער ליעבט סילוויא'ן, און
דערפאר איז ער געווען בערייט איהם צו הרג'ענען — איהם, זיין טהויערסטען
און ליעבסטען פריינד.

וואלענטין, נאטירליך, האָט פון גאָר ניט געוואוסט; ער האָט גערעכענט
פראטעאוס'ן פאר זיין גוטען אלטען פריינד און ער האָט איהם מיטגעטהיילט
אלעס איבער זיין ליעבע, וויא עס איז איהם און סילוויא'ן ביז יעצט געלונגען
דאָס אלעס צו כעהאלטען פארן פירסט. אָבער ענדליך, נאכדעם וויא זיי האָר
בען איינגעזעהען, אז עס איז קיין האַפנונג ניטאָ, אז דער פירסט זאָל ווען
עס איז איינשטימען, האָט ער געפועל'ט ביי סילוויא'ן זיא זאָל פערלאָזען
איהר פאטערס פאלאץ און מיט איהם אנטלויפען קיין מאַנטוא. דאן האָט ער
געוויזען פראטעאוס'ן א שטריק לייטער, מיט וועלכער ער האָט געפלאַנט צו
העלפען סילוויא'ן אַרונטערקומען פון א פענסטער ווען עס וועט זיין האַלבע
נאכט און יעדער וועט שלאָפען אין פאלאץ.

ווען פראטעאוס האָט אויסגעהערט דאָס גאַנצע געהוימניס פון זיין
פריינד, האָט ער באַלד בעשלאָסען דאָס אלעס מיטצוטהיילען דעם פירסט
און צושטערען דעם גאַנצען פלאַן.

מערקווירדיג איז דיא ליעבע. דאכט זיך פראַטעאוס איז במבע גאָר ניט
געווען קיין שלעכטער און פערדאָרבענער, ער האָט בלויז געקענט ליעבען,
און פיליכט נאָך צו פיעל ליעבען. אָבער ווען דיזע ליעבע האָט איהם בער
העררשט, האָבען מיר געזעהען, אז צום ערשטען מאָהל האָט ער דערפאר גע-
זאָגט זיין פאטער א ליעגען, און צום צווייטען מאָל האָט ער געפאסט דעם
בעשלוס פון א לומפ, צו פערראטהען זיין בעסטען פריינד, וועלכער האָט זיך
אין איהם פערטרויעט.

פראטעאוס האָט קיין צייט ניט געוואָלט פערליערען. ער האָט באַלד
אויפגעזוכט דעם פירסט, און מיט א לאנגער פאָררעדע וועגען דיא געזעצע
פון פריינדשאפט, אז דאָרט וואו עס האַנדעלט זיך אום גערעכטיגקייט, איז
אויך דאָ א גרענעץ צו אזא פריינדשאפט, האָט ער מיטגעטהיילט דעם פירסט,
אז ער מוז איהם זיין דאנקבאר פאר זיין אויפנאחמע אפילו אויף אזוי ווייט
ווען עס האַנדעלט זיך אום צו פערראטהען זיין פריינד.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

דאן האָט ער דערצעהלט אלעס וואָס וואלענטין האָט איהם געזאָגט, ניט אויסלאָזענדיג, נאטירליך, דיא געשיכטע מיט דער שטריק לייטער.

אזוי איז עס שוין, ווען מען זאָגט איינעם וואָס איהם געפעלט, וואָס איז פאר זיינע נומצען, מעג עס אויך זיין אַ לומפערין און אַ געמיינהייט, וועט דאָס אויסגעטייטשט ווערען אין נומסקייט און עדעלקייט. אויך דער פירסט האָט בעטראַכט פראטעאוס'עס מסירה פאַר אַ גרויסער אנשטענדיג-קייט, און אנשטאט צו זעהען אין איהם אַ שמוציגען פעררעהער, האָט ער איהם געלויבט און געריהמט פאר זיין עהרליכקייט. ער האָט איהם אויך פערשפראַכען אזוי צו פיהרען, אַז וואלענטין זאָל ניט ערפאהרען וויא ער, דער פירסט, ווייסט פון זיין געהיימניס.

ער האָט דאן געדריקט פראטעאוס'עס האַנד, איהם פערזיכערט מיט זיין פריינדשאפט און פון איהם גענומען אבשיעד, איהם איינלאדענדיג, פון דעסטוועגען, איהם צו קומען אָפט בעזוכען.

ווען עס איז נאכט געוואָרען, האָט זיך דער פירסט אוועקגעזעצט ווארטען און אויפפאסען, דאן האָט ער בעמערקט, וויא וואלענטין, אָנגע-טהאָן אין אַ לאנגען מאַנטעל, געהט שנעל פאַרביי געבען פאַלאַץ, און הינדטער דעם מאַנטעל, האַלט ער עפעס בעהאַלטען. ער האָט בעשלאָסען, אַז דאָס איז געוויס דיא שטריק-לייטער.

דער פירסט האָט איהם אָנגעשמעלט מיט דיא ווערטער :

„וואוהין געהסטו אזוי שנעל, וואלענטין?“

„ענטשולדיגט, פירסט,“ האָט וואלענטין געענטפערט אַ ביסעל איר בערראַשט, „אַ שליה ווארט אויף מיר צו געהמען מיינע בריעף נאָך וועראנא, צו מיינע פריינד. איך געה דאָס יעצט איהם איבערגעבען דיא בריעף.“

דיעזער ליעגען האָט ניט געהאט קיין בעסערע ווירקונג, וויא דער ליע-גען וואָס פראטעאוס האָט געזאָגט זיין פאטער.

„זיינען זיי ווירקליך וויכטיגע בריעף?“ האָט דער פירסט ווייטער געפרעגט.

„אויף אזוי ווייט, דאָס איך שרייב מייין פאטער, אַז איך בין געזונד און גליקליך אין אייער הויף.“

„אויב אזוי,“ האָט דער פירסט געזאָגט, „דאן מאכט עס ניט אויס, פערבלייב זשע דאָ מיט מיר אויף אַ וויילע. איך וויל מיט דיר רעדען וועגען אַ וויכטיגע זאך.“

דיא צוויי העררען פון ווערפאנא.

ער האָט דאן אָנגעהויבען צו דערצעהלען וואלענטין'ען עפעס א גע-
שיכטע וואָס ער האָט אויסגעטראכט מיט דעם צוועק ארויס צו קריעגען דעם
סוד פון איהם. דאן האָט ער בעמערקט :

„דוא ווייסט דאָך, וואלענטין, אז איך וויל פעהר הייראטהען מיין טאָכ-
טער סילוויא מיט טהוריאָן, אָבער זיא איז האַרטנעקיג און וויל ניט פאָל-
גען וואָס איך, איהר פאטער, הייס איהר. און דיר פערטרויע איך עס,
אז איהר עקשנות האָט כמעט אוועקגענומען מיין גאנצע פאטערליכע ליעבע
פון איהר. איך האָב געטראכט, אז איך וועל פערזיסען מיין עלטער מיט
איהר קינדישע פפליכט צו מיר, אזוי אָבער האָב איך בעשלאָסען נאָך א מאָל
צו הייראטהען, נעהמען א פרוי און זיא לאָזען געהען וואוהין זיא וויל. זאָל
איהר שענההייט זיין איהר נדן, פון מיר האָט זיא נאָר מעהר ניט צו ער-
ווארטען.“

וואלענטין איז געווען זעהר אונגעדולדיג און זיך געטראכט, אז הלוואי
מאכט שוין דער פירסט א סוף פון דעם געשפרעך.
„און וואָס ווילט איהר זאָל איך טהון פאר איך ?“ האָט ער גע-
פרעגט.

„וואָס איך וויל, איז פאָלגענדעס,“ האָט דער פירסט אָנגעפאנגען
גאנץ רוהיג. „דיא דאמע מיט וועלכער איך וויל חתונה האָבען, איז יונג
און שעהמענדיג, און עס אינטערעסירט זיא זעהר וועניג וואָס איך
בין. אויסערדעם, איז דיא מאָדע פון ליעבעס-ערקלערונג אין גאנצען גע-
ביטען געוואָרען זייט דער צייט וואָס איך בין געווען א יונגער מאַן. אלזאָ,
פערלאנג איך יעצט פון דיר, דוא זאָלסט זיין מיין לעהרער, און מיך
לערנען וויא צו ערקלערען ליעבע און וויא צו געווינען דיא יונגע דאמע.“
וואלענטין האָט איהם דאן געגעבען אן אלגעמיינעם בעגרייפ פון דער
ליעבעס-ערקלערונג וואָס ווערט פראקטיצירט צווישען דיא יונגע לייט. דאָס
הייסט, ער זאָל איהר געבען א סך שעהנע מתנות, זיא אָפט בעזוכען און
נאָך אזעלכע זאכען.

דער פירסט האָט געענטפערט, אז דיא יונגע דאמע, וועלכע ער
ליעבט, איז ניט גענען מתנות, אז זיא האָט שוין אָנגענומען עטליכע
געשענקע וואָס ער האָט איהר געשיקט, אָבער איין צרה איז בלויז דאָ,
וואָס איהר פאטער וואכט צו פיעל איבער איהר און לאָזט קיין מאַן
ניט צו ביי טאָג.

„דאן בעזוכט זיא ביי נאכט.“ האָט וואלענטין געראטהען.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

„אָבער ביי נאכט,“ האָט דער פירסט אָנגעווענדעט, „זיינען איהרע טהירען געשלאָסען.“

וואלענטין האָט ניט פערשטאנען וואוהין דער פירסט פיהרט איהם מיט דעם געשפרעך און ער האָט דערפאר געראטהען, אז דער פירסט זאָל אַרײַן צו דער געליעבטע דורך אַ שמריק־לייטער, און נאָך פאָרגעשלאָגען, אז ער אַרײַן וועט איהם בעזאָרגען דערמיט.

אָבער וואו בעהאַלט מען אזא לייטער? “ האָט דער פירסט גע-
פרענט.

„אונטער אַ לאַנגען מאַנטעל,“ איז געווען דער ענטפער.
„אך, פיעללייכט אזא מאַנטעל וויא איהר טראָגט?“ האָט דער
כיטדע פירסט געפרענט. „אויב אזוי, באַרגט מיר טאקי אייער מאַנ-
טעל.“

ביי דיעזע ווערטער האָט ער אָנגענומען איין פּאָלע פון וואלענטין'ס
מאַנטעל, שטאַרק אויפגעהויבען, און דאָרט דערזעהען ניט נאָר דיא שמריק-
לייטער, זאָנדערן אויך סילוויאַ'ס אַ בריעף, וועלכען ער האָט שנעל צוגע-
כאַפט, געעפענט און געלייענט.

סילוויאַ האָט אין דיעזען בריעף געגעבען אַ פּאָלשטענדיגע בעשרייבונג
איבער דעם פּלאַן פון ענטלויפּען.

ווען דער פירסט האָט דאָס אַלעס איבערגעלייענט, האָט ער גוט אויס-
געזידעלט וואלענטין'ען פאר זיין אונדאנקבאַרקייט געגען איהם, פאר ווע-
לען אוועקרויבען זיין טאָכטער, און דאן האָט ער ערקלערט, אז וואלענטין
מוז זאָפּאַרט פערלאָזען דיא שטאָרט מילאן און קיין מאָל מעהר ניט צוריק
קעהרען אַהין. דער אורטהײל האָט געדאַרפט דורכגעפיהרט ווערען נאָך אין
יענער נאכט, און ער זאָל אפילו ניט זעהען מעהר סילוויאַ'ן.

וועהרענד פראטעאוס אין מילאן האָט אזוי פיעל צרות און לייד גע-
בראַכט אויף זיין פריינד וואלענטין, האָט יוליא אין וועראנא שטאַרק הרטה
געהאַט אויף דער אבוועזענהייט פון איהר געליעבטען פראטעאוס. דיא
ליעבע האָט זיך אזוי ענטוויקעלט אין איהר, אז זיא האָט בעשלאָסען צו
פערלאָזען וועראנא אין געהיים און געהען זוכען איהר געליעבטען אין
מילאן.

אום צו זיין זיכער געגען געפאהר אויף'ן וועג, האָט זיא זיך פער-
שמעלט פאר אַ מאָן, און צוזאַמען מיט איהר נאָווערנאַנטקע, אויך פער-
קליידעט, האָט זיא אָבגערייזט פון וועראנא און אָנגעקומען נאָך מילאן

דיא צוויי העררען פון ווערפאנא.

פונקט ווען וואלענטין איז פון דאָרט פערטריבען געוואָרען דורך פראטעאוס'עס אינטריגע.

יוליא איז אָנגעקומען קיין מילאן אונגעפֿעהר אום מיטאג צייט און זיא איז אַריינגעפֿאָהרען אין א קרעטשמע-האַטעל. האָבענדיג אלע איהרע גע-דאנקען ביי פראטעאוס'ן, האָט זיא אָנגעהויבען צו רעדען מיט דעם קרעטש-מאָר, דענקענדיג, אז אזוי וועט זיא עפעס אויסגעפינען איבער איהר גע-ליעבטען.

דער קרעטשמאָר איז געווען זעהר צופריעדען צו רעדען מיט דעם יונגען רייזענדען, און אום איהם צו אַמוזירען, האָט ער אָנגעבאָטען איהם מיט-צונעהמען הערען שעהנע מוזיק און בייזאָהנען א סצענע, וויא א יונגער הערר זינגט א סערענאדע (נאַכט-ליעד) פאַר זיין געליעבטע.

יוליא האָט אויסגעזעהען זעהר בעטריעבט, ווייל זיא האָט מורא גע-האַט, דאָס ווען פראטעאוס וועט ערפֿאהרען איבער איהר האַנדלונג, וועט עס איהם פֿערדריסען. זיא האָט געוואוסט, אז ער האט זיא געליעבט אַלס מיידעל און ער וועט געוויס ניט זיין איינפֿערשטאַנען זיא צו זעהען אזוי פֿערשטעלט.

זיא האָט פֿון דעסמוועגען אָנגענומען דיא איינלאָדונג פֿון דעם קרעטשמאָר צו געהען הערען דיא מוזיק, טראכטענדיג דערביי, אז דאָס וועט איהר פֿיעלליידיג געבען א געלעגענהייט צו זעהען פראטעאוס'ן.

אָבער ווען זיי זיינען געקומען אין דעם פֿלאץ וואוהין דער קרעטשמאָר האָט זיי געבראַכט, האָט זיא דערזעהען א סצענע וואָס האָט זיא זעהר בעטריעבט. איהר אייגענער געליעבטער, פראטעאוס, איז געווען דער-יעניגער וואָס האָט געזונגען דיא סערענאדע צו פֿרינצעסין סילוויא, בעזונ-זענדיג איהר שעהנהייט און אויסדריקענדיג אין מוזיק זיין ברענענדע לייעבע. אין דערזעלבער צייט אָבער, האָט אויך יוליא געהערט וויא סילוויא האָט גערעדט פֿון א פענסטער, וויא סילוויא האָט גערעדט און שטאַרק פֿאַראַר-בעל געהאַט אויף פראטעאוס'ן דערפֿאַר וואָס ער האָט פֿערלאָזט זיין אייגענע געליעבטע און זיך געווענדעט צו איהר, און אויך דערמיט אַרויסגעווייעזען זיין פֿאַלשקייט צו וואלענטין'ען.

נאָר אזוי וויא פראטעאוס האָט ניט אויפֿגעהערט צו ערקלערען זיין לייעבע צו סילוויא'ן, האָט סילוויא פֿערלאָזט דאָס פענסטער און ווייטער גיט געוואַלט אויסהערען זיין לייעבעס-פֿלוידעריי.

דאָס איז אַלץ געווען דערפֿאַר, ווייל סילוויא האָט געליעבט בלויז איין

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

מאן, וואלענטיין'ען, און זיא איז איהם געבליעבען געטריי און זיך שטארק געערגערט ארויסזעהענדיג פראטעאום'עם פאלשקייט.

אָבער פרויענצימער זיינען מערקווירדיג. כאַטש יוליא איז געווען שרעקליך געערגערט איבער דעם וואָס זיא האָט בייגעוואָהנט, פון דעסט-וועגען האָט זיא נאָך אַלץ געליעבט פראטעאום'ן, און הערענדיג, אז ער האָט געהאַט אַ דיענער און איהם אוועקגעשיקט, האָט זיא געפלאַנט, מיט דער הילף פון דעם קרעטשמאר, צו ווערען פראטעאום'עם דיענער. און אזוי וויא פראטעאום האָט ווירקליך בעדארפט האָבען אַ דיענער, האָט ער קיין סך שהיות ניט געמאַכט און צוגענומען יוליא'ן מיינענדיג, אז דאָס איז אַ יונגער מאַן. ער האָט באַלד געפונען פאַר איהר אַרבייט און זיא אוועק-געשיקט מיט בריעף און פרעזענטען צו סילוויא'ן. וואָס עס האָט זיא נאָך מעהר געקריינקט, איז געווען דער פאַקט, אז צווישען דיא פּרעזענטען, האָט ער סילוויא'ן אויך געשיקט יוליא'ס רינג, ביי וועלכען ער האָט איהר געשוואוירען אייביגע און טרייע ליעבע.

יוליא איז גענאנגען אין איהר שליחות מיט אַ קלאפענדעם האַרץ. ווען זיא איז אָבער געקומען צו סילוויא'ן, האָט עס זיא געפרייט הערענדיג, אז סילוויא וויל בשום אופן ניט אָננעהמען קיין זאך פון פראטעאום'ן. יוליא האָט זיך דאמאלס גערופען סעבאַסטיאן. דער דיענער סע-באַסטיאן איז אַלזאָ אַריין אין אַ געשפרעך מיט סילוויא'ן איבער פראטע-אום'עס ערשטע ליעבע און וויא אזוי ער האָט שענדליך געהאַנדעלט געגען יוליא'ן.

„איך האָב געקענט יוליא'ן“, האָט סעבאַסטיאן בעמערקט. „אזוי גוט געקענט וויא מיך אַליין. און איך וועל אייך זאָגען דעם אמת, אז יוליא איז זעהר אַן אַרענטליכעם מיידעל און זיא ליעבט אזוי פראטעאום'ן, נאָך יעצט, וויא איהר לעבען. אַך, פרינצעסין, איהר ווייסט נאָר ניט וויא עס וועט קריינקען דיא אַרעמע יוליא צו ערפאהרען איבער איהר גע-ליעבטען'ס פאלשקייט.“

סילוויא איז געוואָרען פּעראינטערעסירט און געפרעגט וויא יוליא זעהט אויס.

„אַט פונקט אזא הויכקייט וויא מיינע“, האָט סעבאַסטיאן געענט-פּערט. „איהר געזיכט, קאָליר פון דיא אויגען און האאַר, פונקט וויא מיינע.“

דיא צוויי העררען פון ווערפאנא.

און אזוי וויא סעכאסטיאן איז געווען זעהר א שעהן אינגעל, האָט זיך סילוויא געקענט מערקען, דאָס יוליא איז זעהר א שעהן מיידעל.
סילוויא'ס האַרץ איז אָנגעפילט געוואָרען מיט מיטלייד און רחמנות אויף דער אַרעמער יוליא, און ווען סעכאסטיאן האָט איהר געוואָלט איר בערגעבען יוליא'ס רינג וואָס פראטעאוס האָט געשיקט, האָט סילוויא אויסגעשריען :

„שאַנדע און שפּאַט מיר צו שיקען אזא רינג ! איך וועל עס געוויס ניט אָננעמען, נאָך מעהר, איך האָב אליין געהערט אייניגע מאָל וויא ער האָט געזאָגט, אז זיין יוליא האָט עס איהם געגעבען. הער אויס, מיין יונג גע, איך ליעב דיך דערפאר ווייל דוא האָסט מיטלייד מיט דער אונגליקליכער כער יוליא. דאָ האָסטו אַ בייטעל מיט געלד פון מיר ; איך גיב עס דיר צוליעב יוליא'ן.“

ווען יוליא האָט געהערט דיעזע טרייסמענדע ווערטער פון איהר געגענער רי'ן'ס מויל, האָט זיא געשפירט מעהר מוסה.

מיר וועלען זיך יעצט אומקעהרען און זעהען וואָס עס איז געוואָרען פון וואַלענטין'ען, וועלכער, ווען ער איז אוועק, האָט ער אפילו ניט געוואוסט וואוהין צו געהען. אַהיים האָט ער אום קיינעם פרייז ניט געוואָלט צוריק קעהרען, אז זיין פאטער זאָל איהם זעהען געשענדעט און ערנישעריגט. אזוי וואנדערענדיג איבער אן איינזאמען וואלד, ניט ווייט פון מילאן, האָט בען איהם אַרומגערינגעלט אַ באַנדע רויבער, וועלכע האָבען פערלאנגט זיין געלד.

וואַלענטין האָט זיך פאר דיא רויבער ניט דערשראָקען. ער איז גע- בליעבען שטעהען נאנץ רוהיג און זיי געזאָגט, אז זיי האָבען בעגעגענט אן אונגליקליכען מענשען, וועמען דאָס אונבאַרמהערציגע שיקזאל האָט גע- שטראפט און פערפאָלגט.

„איך בין אין גלות“, האָט ער ערקלערט, „קיין געלד האָב איך ניט. דיא קליידער וואָס איהר זעהט אויף מיר, זיינען מיין גאנצעס פערמעגען.“

ווען דיא רויבער האָבען געהערט, אז ער איז אן אונגליקליכער, האָט זיין פיינע, עלעגאנטע האַלמונג, אויף זיי געמאַכט זעהר אַ גוטען איינדרוק.

ניט ווארטענדיג פיעל, האָט איינער, אין נאָמען פון אלע, איהם געמאַכט אַ פאַרשלאַג, דאָס הייסט, ווען ער וועט ווערען זייער קאפּיר-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

טאן אָדער הויפטמאן, וועלען זיי זיך שטעלען אונטער זיין קאמאנדאָ ; אָבער ווען ער וועט זיך ענטזאגען דאָס צו טהון, וועלען זיי איהם הרג'ענען.

דער אונגליקליכער וואלענטין האָט זיך שוין מעהר ניט בעקימערט וואָס פון איהם וועט ווערען. ער האָט באלד איינגעשטימט צו ערפילען זייער וואונש, ווערען זייער הויפטמאן, אָבער אונטער אַ בעדינגונג, דאָס הייסט, אַז זיי זאָלען ניט שענדען קיין פרויען וואָס וועלען אריינפאלען אין זייערע הענד און ניט בעראבעווען קיין אָרעמע ריווענדע.

זיי האָבען איינגעשטימט.

אזוי איז וואלענטין געוואָרען אַ רויבער הויפטמאן, און אין דיעזער לאַגע האָט איהם געטראָפען סילוויא, לויט וויא מיר וועלען דאָ באלד אָב-שילדערן.

דער פירסט איז געווען ענטשלאָסען, נאָכדעם וויא וואלענטין איז אוועק, אַז סילוויא זאָל חתונה האָבען מיט זיין ליעבלינג, טהוריא. ער האָט אַלץ אָנגעפאנגען צו מאַכען אַלע פאַרבערייטונגען פאר דער הייראטה. סילוויא וויעדער, זעהענדיג, אַז ווען זיא וועט פערבלייבען, איז זיא פערלירען אויף אייביג פאר וואלענטין'ען, האָט זיא בעשלאָסען צו ענט-לויפען.

זיא האָט געהעדט, אַז איהר געליעבטער איז אוועק קיין מאנטוא, און אהין האָט זיא אויך געוואָלט פאָהרען.

סילוויא'ן איז ווירקליך געלונגען צו ענטלויפען אין דער בעגלייטונג פון אן אלמען עהרען-מאן מיט דעם נאָמען עגלאמור, וועלכען זיא האָט מיט גענומען אַלס איהר בעשיטצער. אָנקומענדיג אין וואלד וואו וואלענטין איז געווען, האָט זיי בעגעגענט אַ רויבער, וועלכער האָט געפאנגען סיל-וויא'ן. ער וואָלט אויך געפאנגען עגלאמור'ן, אָבער דער לעצטער איז ענטלאָפען.

דער רויבער וואָס האָט געפאנגען סילוויא'ן, האָט באלד בעמערקט איהר טויט-שרעק.

„זייט נאָר רוהיג מאדאם,“ האָט ער צו איהר געזאָגט. „ווייל מען וועט אייך נאָר ניט טהון. אלעס וואָס איך וויל, איז, אייך צו ברענגען אין דער העל וואו אונזער הויפטמאן געפינט זיך. און דערפאר דארפט איהר זיך נאָר ניט שרעקען, ווייל אונזער הויפטמאן איז אן עהרען-

דיא צוויי העררען פון ווערפאנא.

מאן, וועלכער ווייזט אימער זיין מענשליכקייט און מיטלייד מיט פרויענר צימער.

סילוויא האָט זיך אפילו זעהר וועניג געטרייסט דערמיט, אָבער זיא האָט זיך ניט געקענט העלפען.

געהענדיג, האָט זיא אויסגעשריען: „אך, וואלענטיין! וואָס איך לייך צוליעב דיר!“

עס איז שוין ניט געווען ווייט פון דעם הויפטמאָן'ס העהל, ווען פראַד טעאָוס מיט זיין דיענער (יוליא), וועלכער האָט נאָכגעפאָלגט סילוויא'ן, האָט ערפאָהרען פון איהר בעגלייטער עגלאָמור, וואָס ער איז מיט איהר געוואָרען. ער האָט שנעל אָנגעפאָנגען זיא צו זוכען ביז ער האָט זיא ערר בליקט געהענדיג אין דעם רויבער'ס בעגלייטונג. ער איז צוגעלאָפען און עס האָט אָנגעפאָנגען אַ קאָמפּה און פראַטעאָוס האָט געזיעגט. ער האָט אַלזאָ בעפרייעט סילוויא'ן פון דעם רויבער.

אָבער איידער זיא האָט נאָך צייט געהאַט איהם צו דאנקען פאַר זיין מיה, האָט ער שוין אָנגעהויבען איהר ווייטער צו ערקלערען זיין ברענענדרע ליעבע.

וועהרענד זיי זיינען אַלע אזוי געשטאַנען, און זיין דיענער (יוליא) האָט געציטערט, טאָמער וועט סילוויא, אויס דאנקבאַרקייט, איינשטימען צו זיינע פאָדערונגען, איז כלוצלונג ערשיענען וואלענטיין. ער האָט גער הערט, אז אַ דאַמע איז געפאָנגען געוואָרען און ער איז געקומען זיא טרייסט טען און בעפרייען.

עס איז געווען, וויא מיר האָבען געזאָגט, פונקט דאמאלס, ווען פראַטעאָוס האָט ערקלערט סילוויא'ן זיין ליעבע. פראַטעאָוס איז אַלזאָ גער כאַפט געוואָרען ביי זיין פערראַטה געגען זיין פריינד. דאָס האָט אויף פראַ טהעאָוס'ן געמאַכט אזא ווירקונג, דאָס ער האָט באַלד חרטה געהאַט אויף אַלע זיינע געמיינהייטען.

עס האָט ניט פיעל געדויערט און ער האָט אויסגערדיקט זיין טיעפסטעס און גרעסטעס בעדויערן פאַר דעם אונרעכט וואָס ער האָט געמאַהן געגען זיין פריינד.

מערקווירדיג איז אָבער געווען וואלענטיין'ס נאַטור. ער האָט ווירקליך פאָרגעשמעלט דעם קאוואַליר און דעם דיטער פון אַלע צייטען. זעהענדיג זיין פריינד צוזאַמענגעבראַכען פון חרטה, האָט ער אויסגעשריען: „איך בין דיר מוחל אויף אַלעס. נאָך מעהר, אַלע מיינע נייגונגען צו

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

סילוויא'ן וואָס איך האָב געהאַט און וואָס איך האָב, גיב איך אויף צוליעב דיר, אבי דיך גליקליך צו מאַכען."

דאָס איז באַמט געווען זעהר נאַרריש. אָבער אַ גוטער מענש, ווען ער ווערט געריהרט אויף'ן מאַמענט, קען ער אויך אוועק געבען זיין לעבען.

יוליא וויעדער, הערענדיג דאָס אַלעס, האָט זיא געזעהען פאַר איהר פאַנטאַזיע פערשווינדען איהרע האַפנונגען. זיא האָט מורא געהאַט, אַז אַט, אַט מוז זיא פערלירען איהר פראטעאוס'ן אויף אייביג. זיא האָט דערפאַר זע'חלש'ט.

אַלע זיינען דאן צוגעשפרונגען צו איהר זיא מינטערן. דאָס איז געווען אַ גליק, ווען ניט, וואָלט סילוויא צייט געהאַט זיך צו געפינען בעלידיגט פון איהר געליעבטע'ס האַנדלונגען. דאָס איז גע-ווען טראַטזי דעם, וואָס סילוויא אַליין, האָט ניט געגלויבט, אַז וואַלענ-טין וועט קענען לאַנג האַלטען זיין וואָרט און ניט חרטה האָבען פאַר זיין צו פיעל גוטסקייט צו פראטעאוס'ן.

איבערהויפּט, וויא האָט וואַלענטיין געקענט זאָגען אַזעלכע ווערטער נאָר ניט פּרענענדיג סילוויא'ן אויב זיא בעשטעהט דארויף ? יעדענפאַלס, ווען יוליא האָט ערוואַכט, האָט זיא אַרונטערגענומען אַ רינג פון איהר פינגער און געזאָגט :

"איך האָב פּערגעסען, אַז מיין הערר האָט מיר אָנגעזאָגט איבערצוגע-בען דיעזען רינג צו סילוויא'ן."

פראטעאוס איז געווען דער ערשטער זיך צוצוקוקען צום רינג. ער האָט אין דעם באַלד דערקענט דעם רינג וואָס ער האָט געגעבען יוליא'ן איהר שווע-רענדיג אייביגע טרייע ליעבע.

"וואָס איז דאָס ?" האָט ער געפרעגט איבערראַשט. "דיעזער רינג בעלאַנגט צו יוליא'ן ? וויא קומט ער צו דיר, מיין יונגע ?" "יוליא אַליין האָט מיר איהם געגעבען," האָט זיא געענטפערט, "און יוליא אַליין האָט איהם אַהער געבראַכט."

פראטעאוס האָט זיך יעצט, צום ערשטען מאל, גוט איינגעקוקט אין זיין דיענער'ס געזיכט, און ער האָט באַלד דערקענט אין סעבאַסטיאַנען זיין אייגענע יוליא.

גלייך איז איהם דורכגעפלויען דער געדאַנק פון איהר טרייהייט און איבערגעבענהייט, וויא זיא האָט איהם נאָכגעפאַלגט איבעראַל, און טראַטזי

דיא צוויי העררען פון ווערפאנא.

זיין פאלשקייט, האָט זיא איהם דאָך געליעבט. ער האָט זיך געשעהמט פאר זיך אליין, און אַרומגעהענדיג יוליאַן, האָט ער זיא צוגעדריקט צו זיין ברוסט, דערביי זיך ענטזאגענדיג פון סילוויאַן און ווינשענדיג זיין פריינד וואלענטין זאָל מיט איהר גליקליך זיין.

בשעת פראטעאוס און וואלענטין האָבען איינער דעם צווייטען געוואונדערשען גליק, זיינען זיי איבעראשט געוואָרען ביי דער ערשיינונג פון דעם פירסט פון מילאַן אין דער בענגלייטונג פון טהוריאַן, וועלכע האָבען נאָכגעפאָלגט סילוויאַן.

טהוריא, ווילד און אויפגעערענט, איז באַלד צוגעלאָפּען און געוואָלט אויסטרייסען סילוויאַן, אויסשרייענדיג:

„זיא איז מינע!“

וואלענטין וויעדער, מיט אַ שאַרפען בליק און נאָך שאַרפערע ווערטער,

האָט געזאָגט:

„טהוריא, שטעה פון ווייטען! ווען דוא וואגסט נאָך אַ מאָל צו זאָגען, אַז סילוויאַ איז דינע, דאן זאָלסטו אומארמען דעם טויט. אָט דאָ שטעהט זיא, בעריהר זיא נאָר, און דיין לעבען איז מעהר גאָר ניט ווערטה!“

טהוריא איז בטבע געווען אַ גרויסער פייגלינג, ווען ער האָט געהערט דיעזע ווערטער, האָט ער זיך צוריקגעצויגען און ערקלערט, אַז זיא קימערט איהם מעהר ניט, און „נאָר אַ נאַר קעמפּט פאַר אַ מיידעל, וועלכע לייעבט איהם ניט.“

דער פירסט איז געווען אַן אלטער אָבער בראווער מאַן. הערענדיג טהוריא'ס ווערטער, האָט ער געענטפערט:

„שאַנדע און שפּאַט פאַר דיר! ווען דוא קענסט זיא אויפגעבען אַזוי לייבט, אפילו אָהן דעם מינדעסטען קאַמפּף, דאן האָסטו ניט ווערטה זיא זאָל זיין דיין פרוי!“

ער האָט זיך דאן געווענדעט צו וואלענטין'ען מיט דיעזע ווערטער:
„איך אַפּלאָדיר דיין גייסט און דיין מוטה, וואלענטין. איך דענק, אַז דוא פערדיענסט זאָנאַר דיא לייעבע פון אַ קייזערין. סילוויאַ זאָל זיין דינע, ווייל דוא האָסט זיא דיר עהרליך פערדיענט.“

וואלענטין, מיט גרויסער אונטערטהעניגקייט, האָט געקושט דעם פירסט'ס האַנד און אָנגענומען מיט גרויס דאַנקבאַרקייט דעם מיהייערן פּרעזענט וואָס ער האָט איהם געמאַכט.

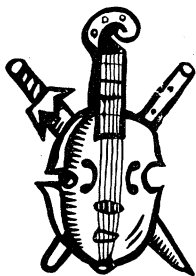
שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

און אזוי וויא דער פירסט איז געווען גוט געשטימט, האָט ער איהם אויך געבעטען אום גנאָדע פאר דיא רויבער וואָס זיינען געווען מיט איהם אין וואלד, איהם פערזיכערענדיג, דאָס ווען עס וועט זיי ערלויבט זיין צוריק צו סעהרען אין דער געזעלשאַפט, וועלען זיי אלע זיין גומע און בראווע מע-נער; ווייל דער גרעסטער טהייל פון זיי, פונקט וויא ער, וואלענטיין, זיינען פערטריעבען געוואָרען דורך פאָליטישע אורזאכען.

עס איז ווירקליך געווען אַ שעת הכּושר, און דער פירסט האָט נאָכגע-געבען וואלענטיין'ס וואונש.

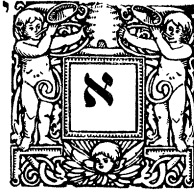
אלעס וואָס עס איז נאָך יעצט איבער געבליעבען איז געווען, אַז פרא-טעאום זאָל זיך גוט איבערבעטען מיט יוליאַן. אלע האָבען זיך אַריינגעלעגט אין שלום, און יוליאַ האָט פערצייהעט איהר איבעראייַלמען געליעבטען.

זיי האָבען דאן אלע צוריק געקעהרט נאָך מילאן, וואו ביידע חתונות זיינען געפיערט געוואָרען מיט גרויס פאראד.

סימבעלין.

דין דער צייט ווען אונסטום איז געווען קיסר פון רוים, האָט אין בריטאניען (יעצטיגעס ענגלאנד) רעניערט אַ קעניג מיט דעם נאָמען סימבעלין. דעם קעניג סימבעלין'ס פרוי איז געשטאַרבען ווען זיינע דריי קינדער, צוויי זיהן און איין טאָכטער, זיינען נאָך געווען גאַנץ יונג.

אימאָדזשען, דיא טאָכטער, איז געווען דיא עלטעסטע פון דיא קינדער. זיא האָט געהאַט דיא זכיה אויפגעצויגען צו ווערען אין איהר פאטער'ס פאלאץ. דיא צוויי אינגלעך וויערער זיינען אוועקגע'גנב'עט געוואָרען, ווען דער עלטסטער איז אַלט געווען דריי יאָהר און דער אינגסטער אַ ברוסט־קינד.

וואָס קעניג סימבעלין האָט ניט אָנגעווענדעט אויפצוזוכען דיזעע קינדער, איז אַלץ געווען אומזיסט. זיי זיינען פערשוואונדען געוואָרען גלייך וויא דיא ערד וואָלט זיך געעפענט אונטער זיי און ניט צוריק געלאָזט קיין שפור. עס איז אפילו קיין פערדאכט ניט געבליעבען ווער דאָס האָט גע'קענט טהון.

פון דעסטוועגען האָט סימבעלין נאָך אַ מאָל חתונה געהאַט. אָבער זיין צווייטע קעניגין איז מעהר ניט געווען וויא דיא מוטער פון זיינע קינדער. דיא צווייטע קעניגין איז געווען אַ שלעכטע, פארדאָרבענע פרוי און ביזע שטיפטוטער. דיא אָרעמע יתומה אימאָדזשען, האָט פון איהר געהאַט פיעל צו ליידען.

אין דערזעלבער צייט אָבער, כאָטש דיא קעניגין האָט פיינד געהאַט איהר שטיפטאָכטער אימאָדזשען, האָט זיא דאָך געוואָלט, אַז איהר זעהן, פון ערשטען מאָן, זאָל חתונה האָבען מיט דער פרינצעסין. דערביי איז געלעגען אַ געוויסער פלאן : דורך אזא הייראטה האָט זיא געהאָפּט, דאָס

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

ווען סימבעלין וועט שטארבען, וועט דיא קרוין פון בריטאניען בערלאנגען צו איהר זוהן קלאָטען. זיא האָט אויך געוואוסט, דאָס נאָכ-דעם דער קעניג האָט ניט קיין זוהן, וועט זיין טראהן איבערגעהען בירושה צו זיין טאָכטער, און דער ריכטיגער קעניג וועט מוזען ווערען איהר מאן.

דער פלאן איז געווען זעהר א גוטער פאר דער קעניגין און איהר זוהן, אָבער אימאָדזשען אליין האָט איהם אין גאנצען קאליע געמאכט. אָהן דער איינשטימונג פון איהר פאטער, האָט אימאָדזשען חתונה געהאט אין געהיים.

איהר מאן איז געוואָרען א געוויסער פאסטוהומס, וועלכער איז געווען בעקאנט אלס א גראטענער מענש און א גרויסער געלערענטער. פאסטוהומס'עס פאטער איז געשטארבען אין א מלחמה פאר קעניג סימבעלין. דאמאלס האָט דיא מיטער מיט איהם געשווענגערט, און באלד נאָך זיין געבורט, איז אויך זיין מוטער געשטארבען אויס בענקענעש נאָך איהר מאן.

דאָס קינד איז אַלזאָ איבערגעבליעבען גאנץ אליין אין דער וועלט און סימבעלין, רחמנות האָבענדיג אויף איהם, צוליעב זיינע עלטערן, האָט ער איהם צוגענומען צו זיך אום איהם צו ערציהען, און איהם א נאָמען געגעבען פאסטוהומס, וואָס הייסט אויף לאטייניש, אז ער איז געוואָרען א מענש, אָדער געבוירען געוואָרען נאָך זיין פאטער'ס טויט.

סימבעלין האָט געלאָזט דאָס קינד ערציהען און אויסבילדען אויף זיינע הוצאות.

פרינצעסין אימאָדזשען און דער יתום פאסטוהומס, זיינען אויפגע-צויגען געוואָרען צוזאמען, געלערענט ביי דיעזעלבע לעהרער און פער-בראכט זייער קינדהייט אינאיינעם. זיי האָבען זיך געליעבט ווען זיי זיינען נאָך געווען קליין און זייער לייעבע האָט געוואקסען מיט דיא יאָהרען, ביז זיי האָבען חתונה געהאט.

נאָך דעם וויא דיא קעניגין האָט ערפאהרען, אז זיי זיינען געוואָרען מאן און ווייב, איז זיא געוואָרען שטארק אויפגערענט. דאָס האָט צו-שמערט, מיט איין מאָל, אלע איהרע אינטריגאנטישע פלענער. זיא האָט קיין צייט ניט פערלוירען און דאָס באלד מיטגעטהיילט איהר מאן, קעניג סימבעלין, אז זיין טאָכטער האָט בעגאנגען אזא פערברעכען וויא צו

סימבלין.

הייראטהען א פראַסטען מענשען, און דערצו נאָך אין געהיים, אָהן זיין וויסען.

דער קעניג האָט ליעב געהאט פאסטומוס'ן אלס זיינער אן אונ-טערטהאן, אָבער ער האָט קיין מאָל ניט געדענקט איהם צו מאַכען פאר זיין איידעם. זיין טאָכטער'ס האַנדלונג האָט איהם אונגעהייער אויפ-גערעגט. אין זיין צאָרן האָט ער אַרויסגעגעבען א בעפעהל, אַז פאסטו-מוס זאָל אויף אייביג פערטריעבען ווערען פון זיין לאַנד.

דיא קעניגין האָט דאן וויעדער אָנגעהויבען צו שפיעלען א פאַלשע דאָ-לע. זיא האָט זיך געמאַכט, אַז זיא סימפאטהיזירט שטאַרק מיט אימא-דזשען'ען פאר וואָס זיא האָט פערלירען איהר געליעבטען מאַן, און זיך אָנגעבאָטען איהר צו העלפען זיך זעהען מיט פאסטומוס'ן וועניגסטענס איידער ער ווערט אַרויסגעטריעבען.

דיעזע פאַלשע פרייגדשאפט איז געווען צום צוועק אום צו געווינען אי-מאדזשען'ס פערטרויען, כדי זיא זאָל נאָכהער הערען איהר עצה און חתונה האָבען מיט איהר זוהן קלאַטען.

דיא קעניגין האָט גערעכענט, אַז נאָכדעם פאסטומוס וועט שוין ניט זיין, וועט איהר געלינגען איינצורעדען דער פרינצעסין, אַז איהר הייראטה מיט פאסטומוס'ן איז ניט גילטיג, ווייל זיא איז געשעהען אַזון דער איינשטימונג פון איהר פאטער, און זיא וועט אַלואַ חתונה האָבען מיט איהר זוהן.

פאסטומוס האָט בעשלאָסען אַכצורייזען קיין רוים און דאָרט פערבליי-בען אזוי לאַנג ביז דיא צייטען וועלען זיך ענדערן. איידער ער איז אַוועק, האָט ער זיך אַלואַ בעגעגענט מיט זיין יונגער פרוי, און זייער אבשיעד איז געווען א שמערצהאפטע.

אימאָדזשען האָט געגעבען איהר מאַן א דיאמאנטענעם רינג, וואָס איהר מוטער האָט א מאָל געטראָגען, און פאסטומוס האָט פערשפראַכען זיך ניעמאלס צו שיידען מיט דיזען רינג. ער וויעדער האָט אָנגעטראָגן זיין פרוי א בראַסלעט אויף דער האַנד, און געבעטען זיא זאָל דיזע עראינע-רונג אַבהיטען, ווייל דאָס איז א צייכען פון זיין אונשטערבליכע ליעבע צו איהר. דאן האָבען זיי זיך אומארמט, געוויינט, און זיך פערשפרע-כענדיג אייביגע ליעבע און טרייהייט, האָבען זיי גענומען אבשיעד איינער פון צווייטען.

דיא אונגליקליכע אימאָדזשען, טרויעריג און בעטריעכט, איז צוריק

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

געבליעבען אין איהר פאטער'ס הויף, וועהרענר פאסטוהומוס, נאָך שווערער מיה, איז ענדליך אָנגעקומען קיין רוים וואו ער האָט בעשלאָסען צו פער- בלייבען און נערדליג אָבווארטען זיין שיקזאל.

זייענדיג אין רוים, האָט פאסטוהומוס געשלאָסען בעקאנטשאַפט מיט אייניגע יונגע און פרייליכע מענער פון פערשיעדענע נאציאָנען, וועלכע האָבען אָפט גערעדט איבער דאמען און ליעבעס. יעדער איינער האָט גע- לויבט און געריהמט דיא פרויען פון זיין לאַנד, איבערהויפט האָט יעדער געשווערעמט איבער זיין געליעבטע. פאסטוהומוס נאָמירליך, וועלכער האָט נאָך שטארקער געליעבט זיין פרוי וויא אימער, האָט בעהויפטעט, אז זיין אימאדזשען איז ניט נאָר וואונדערבאר שעהן, זאָנדערן, אז זיא איז אויך דיא עהרליכסטע, קליגסטע און בעסטע האמע אין דער וועלט.

איינער פון זיינע בעקאנטע, א געוויסער יאקימא, האָט ניט געקענט ליידען וויא מען בעהויפטעט, אז עס געפינען זיך בעסערע פרויען אין דער וועלט וויא דיא רוימעריןס. הערענדיג פאסטוהומוס'עס ריהמערייען איז בער זיין פרוי, האָט ער געשמייכלט און אויסגעדריקט א גרויסען ספק איבער זיינע בעהויפטונגען.

דאָס האָט געפיהרט דערצו, וואָס דיא צוויי יונגע מענער האָבען זיך צווערטעלט. דערפון איז ארויס, אז יאקימא האָט זיך אָנגעבאָטען צו פאָהרען קיין בריטאניען, מאַכען בעקאנטשאַפט מיט אימאדזשענען און געווינען איהר ליעבע, אונגעאכטעט דארויף וואָס זיא האָט א מאן. זיי האָבען אויך געוועט, דאָס אין פאל יאקימא'ן וועט פערלירען, דאן זאָל'ער פאסטוהומוס'ן בעזאהלען א גרויסע סומע געלד. דאגעגען וויעדער, ווען יאקימא וועט געווינען, און אויסנארען ביי אימאדזשען ניט נאָר איהר ליעבע, זאָנדערן אויך דעם בראסלעט, זאָל ער, פאסטוהומוס, אוועקגע- בען יאקימא'ן אימאדזשען'ס בריליאנטענעם רינג וואָס זיא האָט איהם גע- געבען אַלס אן עראינערונג.

פאסטוהומוס האָט אָבער אזוי שטארק געגלויבט אין אימאדזשען'ס עהרליכקייט, אז עס איז איהם נאָר ניט איינגעפאלען, דאָס ער ריזיקירט עפעס מיט דיעזער וועטע.

עס האָט ניט פיעל געדויערט און יאקימא האָט אָנגערייזט קיין ברי- טאניען. אַלס א פריינד און בעקאנטער פון פאסטוהומוס'ן, איז איהם גלייך געלונגען פאָרגעשמעלט צו ווערען פאר אימאדזשענען, וועלכע האָט איהם אויך זעהר פריינדליך אויפגענומען. נאָר ווען ער האָט אָנגעהויבען זיך

סימבעלין.

צו ערקלערען אין ליעבע צו איהר, האָט זיא איהם גלייך צוריקגעווייע זען מיט טיעפער פּעראכטונג. עס האָט ניט פיעל געדויערט און יאקימא האָט איינגעזעהען, אז זיין פלאן קען איהם ניט געלינגען. אָבער ער האָט דיא וועטע ניט געוואָלט פערלירען און ער האָט בע- שלאָסען צו האַנדלען וויא א לומפ, א שאַרלאטאַן.

צו דיעזען צוועק האָט ער אונטערגעקויפט אימאדזשען'ס דיענער, און זיי האָבען איהם ערלויבט אַרײַנצוקומען אין אימאָדזשען'ס שלאַפּצימער. ער האָט זיך דאָרט בעהאַלטען אין אַ גרויסען שראַנק, וואו ער איז פּער- בליעבען ביז אימאָדזשען איז ערשיענען און זיך געלענט שלאָפּען. דאָן איז ער לאַנגזאַם אַרויס פון דעם שראַנק, גוט בעטראַכט דאָס צימער וויא עס זעהט אויס, פּערשריעבען אַלע איינצעלהייטען וואָס ער האָט געזעהען, און דאָן איז ער צוגעגאַנגען צו דער שלאָפּענדער פּרינצעסין. ער האָט בעמערקט אויף איהר האַלז אַ שוואַרצען פינטעל, און נאָכהער האָט ער לאַנגזאַם געעפענט דעם בראַסלעט וואָס זיא האָט געטראָגען אויף איהר האַנד, צוגענומען און זיך וויעדער בעהאַלטען אין שראַנק. אויף'ן צווייטען טאָג איז איהם געלונגען פון דאָרט צו ענטלויפען און ער איז גלייך אַוועק צוריק קיין רוים.

אַנקומענדיג אַהין, האָט ער באַלד דערצעהלט פּאַסטעהומוס'ן, אז איר מאָדזשען האָט איהם געגעבען דעם בראַסלעט און איהם אויך ערלויבט צו פּערברענגען מיט איהר אַ נאַכט אין איהר שלאַפּצימער. דאָן האָט ער איהם דערצעהלט :

„יא, איך בין געווען אין איהר שלאַפּצימער, וועלכעס איז בעהאַנגען מיט פּאַזמאַנטור געוועבט פון זייד און זילבער.“

„דאָס איז אמת,“ האָט פּאַסטעהומוס בעמערקט. „אָבער דוא האָסט געקענט גלאט אַזוי זעהען איהר שלאַפּצימער.“

אָבער אום ניט צו מאַכען פיעל רייד, האָט ער אַרויסגענומען דעם בראַסלעט און געפּרעגט :

„דערקענסטו דאָס ? זיא האָט עס מיר געגעבען, זיא האָט דעם בראַסלעט אַרונטערגענומען פון איהר האַנד און מיך דערמיט פּרעזענטירט. אַך, איך זעה זיא נאָך יעצט פאַר מיינע אויגען ; איהר שעהנהייט איבערשטייגט דיעזע מתנה. זיא האָט מיר געגעבען דעם בראַסלעט, און געזאָגט, אז אַ מאָל האָט זיא דאָס געהאַלטען פאַר אַ טהייערע זאַך.“

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

דאן האָט ער בעשריעבען פאר פאסטומוס'ן דעם שווארצען פינטעל אויף איהר האַלז.

ציטערניש און שמערץ האָט אָנגעכאַפט דעם בעטראַגענעם פאסטומוס, און ער האָט אָנגעהויבען צו פלוצען דיא פאלשע אימאדזשען. דאן האָט ער יאקימא'ן געגעבען דעם רינג, לויט וויא ער האָט פער-שפראַכען. ער האָט מודה געווען, אז ער האָט פערלוירען דיא וועטע. און וויא שנעל אייפערזוכט קען פערוואַנדלען דיא העכסטע ליעבע אין ביטערסטען האַס! עס האָט ניט פיעל געדויערט און פאסטומוס האָט געשריעבען אַ בריעף צו זיין פריינד און אימאדזשען'ס דיענער פיסאניאַ, אין בריטאניע, איהם מיטטהיילענדיג אַלעס איבער אימאדזשען'ס פאַלשקייט. דאן האָט ער איהם בעאויפטראַנט ער זאָל פערנאַררען אימאדזשען קיין מילפאָרד-העיווען, אַ האפען-שטאָרט אין וועילו, און זיא דאָרט הרג'ענען.

אום צו בעוועגען אימאדזשען'ען זיא זאָל געהען מיט פיסאניאַ, האָט ער איהר געשריעבען אַ בריעף, אז נאָכדעם ער קען מעהר ניט לעבען אָהן איהר, האָט ער בעשלאָסען צו קומען נאָך מילפאָרד-העיווען זיא זעהען, אָב וואָהל אזא האַנדלונג קען איהם קאָסטען זיין לעבען. דערפאר, בעט ער זיא, אז זיא זאָל קומען אַהין איהם בעגעגענען.

אימאדזשען, טריי און אויפריכטיג, ליעבענדיג איהר מאַן וויא איהר לעבען, און אַליין אויף וועלענדיג איהם זעהען, האָט, אָהן אַ שום פער-דאכט, באַלד וויא זיא האָט ערהאַלטען דעם בריעף, אָבגעשרייזט צוואַ-מען מיט פיסאניאַ'ן.

ווען זייער ריזע איז שוין באַלד געווען צו ענרע, האָט פיסאניאַ, וועל'כער איז אפילו געווען זעהר געטריי פאסטומוס'ן, דערצעהלט אימאדזשענען אין וואָס פאר שליחות איהר מאַן האָט איהם בעאויפטראַנט. דיא אונגליק-ליכע אימאדזשען, אַנשטאט צו בעגעגענען איהר מאַן, האָט זיא געהערט דיא שרעקליכע נאָכריכט. דאָס הייסט, אז איהר מאַן וויל זיא בעסער זעהען טויט.

פיסאניאַ האָט איהר דאָס אַלעס מיטגעטויילט, ווייל ער האָט ניט געגלויבט אין דער בעשולדיגונג געגען איהר. זעהענדיג וויא בעטריעכט זיא איז, האָט ער זיא געטרייסט מיט דיא ווערטער, אז דיא צייט מוז קומען ווען פאסטומוס וועט חרטה האָבען אויף דער אונגערעכטיגקייט געגען איהר. אין דערזעלבער צייט, אזוי וויא זיא איז געווען זעהר פערצווייפעלט און

ניט געוואָלט צוריק קעהרען צו איהר פאטער אין אזא צושטאנד, האָט פיר סאניא איהר געראטהען זיא זאָל זיך אָנטהון אינגעלשע קליידער, אום זיא זאָל זיין מעהר זיכער אויף איהר רייזע.

אימאדזשען האָט איינגעשטימט אויף דיעזען פאַרשלאג. זיא האָט אויך בעשלאָסען אין דיעזער קליידונג אַוועק צו פאַהרען קיין רוים און זעהען איהר מאן, וועלכען, טראַטץ דעם אונרעכט, האָט זיא נאָך אלץ זעהר געליעבט און אן איהם ניט געקענט פערגעסען.

ווען פיסאניאָ האָט זיא בעזאָרגט מיט דיא אינגעלשע קליידער, האָט ער זיא איבערגעלאָזט צו איהר אונזיכערן שיקזאל. אליין האָט ער געמוזט צוריק קעהרען אין קעניגליכען הויף. אָבער, איידער ער האָט זיא פער-לאָזט, האָט ער איהר געגעבען אַ פלעשעל מיט אזא מין משקה, וואָס דיא קעניגין האָט איהם געשענקט און געזאָגט, אז דיעזע משקה איז אַ רפואה צו אלע קראַנקהייטען.

דיא קעניגין ווידער, וועלכע האָט געהאַסט פיסאניאָ, ווייל ער איז געווען אימאדזשען'ס און פאסטרומוס'עס פריינד, האָט איהם געגעבען דאָס פלעשעל, רעכענענדיג, אז דאָס ענטהאַלט סם. זיא האָט דאָס ספעציעל בעשטעלט ביי איהר דאָקטאָר, אום, וויא זיא האָט איהם דערצעהלט, צו פרובירען דעם רעוולטאַט דערפון אויף חיות. נאָר אזוי וויא דער דאָקטאָר האָט זיא געקענט פאר אַ שלעכטע און פערדאָרבענע פרוי, האָט ער איהר ניט געוואָלט געטרויען קיין ריכטיגען סדיחמות, און אנשטאַט דעם האָט ער איהר געגעבען אזא מין פליסיגקייט, וועלכע האָט דיא ווירקונג איינצושלע-פערן אַ פערזאָן מען זאָל מיינען, אז דיא פערזאָן איז ווירקליך טויט. דאָס געדויערט אָבער בלויז עטליכע שטונדען און דאן ווערט מען צוריק לעבעדיג.

דיעזע משקה, וואָס פיסאניאָ האָט ווירקליך גערעכענט פאר אַ גוטע זאך, האָט ער געגעבען אימאדזשען'ען און איהר אָנגעזאָגט, דאָס אין פאל זיא וועט פיהלען שלעכט, זייענדיג אויף'ן וועג, זאָל זיא אייננעהמען דער-פון. און נאָכדעם וויא ער האָט איהר געוואונשען גליק און זיא געבענטשט זיא זאָל בעשיטצט ווערען אויף איהר רייזע. האָט ער פון איהר גענומען אבשיער.

דורך אַ מערקווירדיגען צופאַל, האָט דער וועג געפיהרט אימאדזשען'ען צו דער וואָהנונג פון איהרע צוויי ברודער, וועלכע זיינען אַוועק גע'גנב'עט געוואָרען, אַלס קינדער.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

בעלאריום איז געווען דער נאָמען פון דעם מאַן וואָס האָט זיי אוועק-גערויבט. אַ מאָל, מיט יאָהרען צוריק, איז בעלאריום געווען איינער פון דיא איינפלוסרייכסטע מענער אין קעניג סימבעלין'ס הויף. דאן האָט איהם דער קעניג פאלש בעשולדיגט אין פערזאָנה, און איהם פערטרעבען פון זיין הויף. בעלאריום, אום זיך נוקם צו זיין, האָט ער צוגע'גנב'עט סימבעלינע'ס צוויי קליינע פרינצען, זיי געבראכט אין אַ וואַלד אַרײַן, וואו ער האָט זיי ערצויגען אין אַ העהל.

אוועקגערויבט האָט ער דיא צוויי קליינע פרינצען אויס ראַכע, אָבער ער האָט זיי באַלד אָנגעהויבען ליעב צו האָבען גלייך וויא זיי וואַלטען געווען זיינע אייגענע קינדער. ער האָט זיך שטאַרק אָבגעגעבען מיט זייער ער-ציהונג, אַליין מיט זיי געלערענט, און אזוי זיינען זיי אויפגעוואַקסען בראַווע, גוטע און שענהע צוויי יונגע לייט. און אזוי וויא זיי האָבען זיך אימער בעשעפטיגט מיט יאָגד, האָט דאָס זיי אָבגעהאַרטעוועט און זיי גע-מאַכט פאַר שטאַרק און וואַנערד. ניט נאָר איין מאָל האָבען זיי געבעטען בעלאריום'ן, מיינענדיג, אַז ער איז זייער פאַמער, ער זאָל זיי ערלויבען צו געהען אין קריעג וואו זיי זאָלען, דורך זייער גבורה און געשיקליכקייט, זוכען זייער גליק.

אָט צו דיעזער העהל, וואו דיא צוויי יונגע לייט מיט דעם אַלטען בעלאריום האָבען געוואָהנט, איז אימאדזשען פערבלאָנדזשעט געוואָרען. דיא אָרעמע אימאדזשען, זייענדיג אין דעם גרויסען וואַלד, האָט זיא פערלירען איהר וועג. זיא האָט געזאָלט געהען אין איין וועג נאָך מיל-פאַרד-העיווען, אָבער זיא האָט זיך פערלירען. דאן איז זיא הונגעריג געוואָרען. דיא אונגליקליכע איז געווען פערצווייפלט, און דאָ איז זיא אויך געווען אזוי מיעד, אַז זיא האָט מעהר ניט געקענט נאָכשלעפען איהרע פיס.

דערזעהנדיג דיא העהל, איז זיא אַרײַן, האָפּענדיג דאָרט צו גע-פינען עמיצען וואו זיא זאָל קויפען עפעס צום עסען. זיא האָט אָבער געטראָפען דיא העהל לעדיג, און זיך אַרומקוקנדיג, האָט זיא דערזעהען ליענענדיג געטריקענטעם פלייש, און אזוי וויא זיא איז געווען שטאַרק הונגעריג, האָט זיא זיך גענומען עסען.

„אָך!“ האָט זיא געזאָגט צו זיך אַליין זיפּענדיג, „איך זעה ערשט יעצט, אַז אַ מענשען'ס לעבען איז אַ פּלאַגע. וויא מיעד איך בין! צוויי נעכט דורכאַנאַנד האָב איך געהאַט דיא הוילע ערד פאַר מיין בעט. ווען

סימבוליזם

ניט מיין ענטשלאַסענהייט, וואָלט איך שוין קראַנק געוואָרען. ווען פּיסאַ-
ניא האָט מיר געוויזען מיפּאָרד־העיווען פון דעם שפּיט־באַרג, וויא
נאָהענט דאָס האָט מיר דאמאלס אויסגעזעהען!

דאן האָט זיא אָנגעהויבען צו דענקען איבער איהר מאַן און זיין האַרצ־
לאַזען בעפעהל זיא צו טויטען.

„מיין טהייערער פּאסט־הומוס,“ האָט זיא געמורמעלט, „דוא ביסט
זעהר אַ שלעכטער!“

אימאדזשען'ס צוויי ברידער מיט בעלאַרוס'ן, וועלכע זיינען געווען
אויף דער יאנג, האָבען פונקט דאמאלס צוריק געקעהרט אַהיים.

בעלאַרוס האָט זיי אַ נאָמען געגעבען פּאלידאר און קאדוואַל, און אזוי
האָבען זיי זיך גערופען; זייערע ריכטיגע נעמען זיינען אָבער געווען
גידערוס און ארוויראגוס.

דער ערשטער וואָס איז אַריין אין דער העהל, איז געווען בעלאַרוס.
ווען ער האָט דערזעהען אימאדזשען'ען זיטצען און עסען, האָט ער גע-
וואונקען צו דיא יונגע לייט און געזאָגט גאנץ שטיל:

„שא, שטעהט, ווארט נאָך אויס. יעמאנד עסט אונזערע שפּיווען. מיר
דאכט, אז דאָס איז אַ שרעמעלע.“

„וואָס איז דאָרט?“ האָט איינער געפרעגט.

„ביי גאָט!“ האָט בעלאַרוס ווייטער געזאָגט, „מיר דאכט, אז

אַ מלאַך איז אין אונזער העהל, אָדער וועניגסטענס אַ פעע.“

אימאדזשען איז געווען אזוי שעהן אין איהרע אינגעלשע קליידער, אז
זיא האָט ווירקליך איבערראשט בעלאַרוס'ן.

ווען אימאדזשען האָט געהערט אַ רעש, האָט זיא זיך אויפגעהויבען,
אומגעווענרעט און צו זיי אזוי געזאָגט:

„מיינע גוטע העררען, טהוט מיר ניט קיין שלעכטס. איידער איך

בין אַריין אין אייער העהל, בין איך געווען בערייט צו בעמלען אָדער
קויפען עפעס עסען. יעצט אָבער האָב איך בלוז געגעסען. איך שווער

איך, אז איך האָב גאָר ניט גע'גנב'עט, און איך וואָלט אויך גאָר ניט גע'-
גנב'עט ווען איך וואָלט אפילו געפונען גאָלד אויסגעשפּרייט אויף דער ערד.

אָט דאָ האָט איהר געלד פּאַר'ן פלייש וואָס איך האָב געגעסען. ווען איך

וואָלט אייך ניט געמראָפען, וואָלט איך ניט פּערלאָזט דיעזען פּלאץ אָהנע
אויפקוצלעגען געלד דאָ פאר דעם עסען און אויך אַ געבעט פאַר דיעזע וואָס
האָבען דאָ פּאַרבערייט צום עסען:

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

זיי האָבען זיך ענטזאגט אָנצונעהמען איהר געלד.
„איך זעה,“ האָט דיא דערשראָקענע אימאדזשען געזאָגט, „אז איהר
זייט אין כעס אויף מיר. אָבער, מיינע העררען, ווען איהר זאָלט מיך
הרג'ענען פאר מיינ פערברעכען, זאָלט איהר וויסען, דאָס איך וואָלט סאָר-
וויא-סאָי געשטאָרבען פאר הוננער.“

„וואוהין געהסטו,“ האָט בעלאריוס געפרעגט, „און וויא איז דיין
נאָמען?“

„מיינ נאָמען איז פידעלע,“ האָט אימאדזשען געענטפערט. „איך האָב
א קרוב וואָס פאָהרט קיין איטאָליען. ער האָט בעדארפט אָבזעגלען פון
מילפאָרד-העיווען, און געהענדיג אהין, בין איך אזוי הונגריג געוואָרען,
אז דאָס האָט מיך געפיהרט צו דעם פערברעכען ביי וועלכען איהר האָט מיך
געטראָפען.“

„בלייב נאָר רוהיג, מיינ קינד,“ האָט בעלאריוס געזאָגט, „רעכען
אונז ניט פאר אזעלכע שלעכטע מענשען; אורטהייל אונז אויך ניט נאָך
דיא ווילדע קליידער און פלאטץ וואו דוא זעהסט אונז. זאָל דיר וואויל
בעקומען וואָס דוא האָסט געגעסען. גוט וואָס דוא ביסט געקומען אהער.
עס איז שוין באַלד נאָכט. דוא זאָלסט דיך ביי אונז אויסרוהען און וויי-
טער עסען. קינדער, בעגריסט דעם וואנדערער.“

דיא צוויי יונגע לייט, איהרע ברודער, האָבען דאן געוואונשען איי-
מאדזשען'ען ווילקאָמען אין זייער העהל, און מיט פיעלע צערטליכע אויס-
דריקע האָבען זיי איהם (מיינענדיג, אז דאָס איז אַ אינגעל) פערשפראָך-
ען צו לייעבען וויא אַ ברודער. דאן האָבען זיי אריינגעבראכט אין דער
עהל זייערע דערשאַסענע חיות וואָס זיי האָבען מיטגעבראכט פון דער
יאַגד.

אימאדזשען האָט זיך זעהר געפרייט מיט דעם פריינדליכען עמד
פפאנג און זיא האָט זיך באַלד גענומען זיי העלפען פאָרבערייטען ווע-
טשערע.

אין אלטע צייטען, האָבען פרינצעסינס, ניט וויא יעצט, געקענט
קאָכען און באַקען און פערשטאנען הויז-ווירטהשאַפט.
זיא האָט זיי אלעמען איבערדאָשט מיט איהר פעהיגקייט און פליי-
סיגקייט.

„און אויסער דעם,“ האָט פאלידאר בעמערקט צו זיין ברודער, „זעה
נאָר וויא שעהן פידעלע איז, טאָקי וויא אַ מלאך.“

סימבעלין.

דאן האָבען זיי בעמערקט, דאָס כאָטש פידעלע איז אזוי שעחן, קען מען דאָך זעהן אויף זיין געזיכט אן אויסדרוק פון טרויער און מרת-שחורה.

פידעלע איז אין אַ קורצער צייט געוואָרען דער ליעבלינג פון דער קליינער פאמיליע, און אויך פידעלע האָט אַלעמען ליעב געקריעגען. זיא האָט אָנגעהויבען צו דענקען, דאָס ווען ניט איהר עראינערונג אן פאסטער מיס'ן, וואָלט זיא געווען העכסט צופריעדען צו פערבלייבען מיט דיעזע פריינדליכע מענשען אין דער העהל און מיט זיי אַרומגעהען אין ווילדען וואַלד.

זיא האָט דערפאר, נאָכהער, איינגעשטימט דאָרט צו פערבלייבען אזוי לאנג ביז זיא וועט זיך אויסרוהען און דאן ערשט פאָרטזעצן איהר רייזע קיין מילפארד-העיווען.

ווען זיי האָבען געהאט אויפגעגעסען דאָס גאנצע פלייש, און זיי האָבען זיך פאָרבשרייטעט ווייטער צו געהען אויף דער יאגד, האָט פידעלע זיי ניט געקענט בעגלייטען, ווייל זיא האָט ניט גוט געפיהלט. שמערץ און פערצווייפלונג מיט טרויעריגע עראינערונגען צוזאמען מיט דער שווע דער רייזע אין וואַלד, האָבען פעראורזאכט איהר שלעכט פיהלען.

זיי האָבען זיך מיט איהר געזעגענט און אליין אוועק אויף דער יאגד. אויף'ן וועג, האָבען זיי געהאַלטען אין איין רעדען פון איהר און איהרע מעלות.

אזוי שנעל אָבער וויא זיי זיינען אוועק, האָט זיך אימאדזשען דער-מאהנט אן דעם פלעשעל וואָס פיסאניאָ האָט איהר געגעבען. זיא האָט עס באַלד אויסגעטרונקען און איז אַריינגעפאלען אין אַ מין שלאָף וואָס האָט מעהר אויסגעזעהען וויא טויט.

ווען בעלאַריום און איהרע ברידער האָבען צוריק געקעהרט פון דער יאגד, איז פאלידאר דער ערשטער אַריין אין דער העהל. מיינענדיג אַז פידעלע שלאָפט, האָט ער זיך אויסגעטהאָן זיינע שיד כדי ניט צו מאַכען קיין רעש און זיא אויפועקען. עס האָט אָבער ניט פיעל געדויערט און ער האָט ענטדעקט, אַז קיין זאך וועט זיא מעהר ניט אויפועקען. ער האָט אַלואָ בעשלאָסען, אַז זיא מוז זיין טויט. פאלידאר האָט זיא בעקלאגט וויא אן אייגענעם ברודער, פונקט וויא זיי וואָלטען צוזאמען אויפגעצויגען געוואָרען און זיך געקענט דאָס גאנצע לעבען.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

בעלאריום האָט דאן פאָרגעשלאָגען מען זאָל זי אַרויסטראָגען אין וואַלד און דאָרט פייערן איהר קבורה מיט געבעטע וויא דער מנהג איז. דיא צוויי יונגע לייט האָבען זי אַרויסגעטראָגען אין וואַלד און זי אַ צערטליך אַוועקגעלעגט אויפ'ן גראָז. דאן האָבען זיי געוונגען און געבעטען פאר דער רוה פון איהר קערפער, און זי אַ בעדעקענדיג מיט בלעטער און בלומען, האָט פאלידאר געזאָגט:

„כל־זמן דער זומער וועט געדויערן, זאָלסטו וויסען, פידעלע, אז איך וועל יעדען טאָג קומען און בעדעקען דיין קבר מיט פרישע בלומען. דיא בלאַסע פריהלינגס־רויז, דיא בלום וואָס זעהט אויס וויא דיין פנים; דאָס בלויע־גלעקעלע, אזוי וויא דינע אָדערן; דיא בלעטעלעך פון דער ענלאַנטין־רויז, וואָס שמעקט אזוי וויא דיין זיסער אטהעם האָט גע־שמעקט: דאָס אלעס וועל איך צושפרייטען איבער דיר. יא, און אין ווינטער, וועל איך דיר ברענגען דאָס פארפומירטע גראָז, דאמאלס, ווען קיין בלומען זיינען נישטאָ, אום צו בעציערען דיין לעצטע רוה.“

ווען זיי זיינען פערטיג געוואָרען, זיינען זיי אַוועק פול מיט טרויער און שמערץ.

אַבער אימאדזשען איז ניט לאנג געבליעבען ליעגען. ווען דער איינפלוס פון דער פליסינקייט איז פאראיבער, האָט זי ערוואכט. און אזוי וויא זי איז געווען בעשאַטען בלויז מיט גראָז און בלומען, האָט זי דאָס באלד פון זיך אַרונטער געטרייסעלט. זי איז אויפגעשטאַנען און זיך אלעס פאָר־געשמעלט פאַר אַ חלום.

דאן האָט זי געזאָגט:

„מיר האָט זיך געדאַכט, אז איך בין געווען דער וועכטער פון א העהל, און געקאכט מאַכלים פאַר גוטע מענשען. וויא קומט עס וואָס איך בין בעדעקט געוואָרען מיט בלומען?“

ניט קענענדיג טרעפען דעם וועג צוריק צו דער העהל און ניט געפינענדיג דיג איהרע חברים, האָט זי בעשלאָסען, אז אלעס וואָס זי האָט דורכ־געלעבט איז ווירקליך מעהר ניט געווען וויא אַ חלום.

דאן האָט דיא עלענדע אימאדזשען וויעדער אַ מאָל אָנגעפאַנגען איהר רייזע, האָפּענדיג צו געפינען אַ וועג קיין מילפאָרד־העיווען, און דאָרט זאָל זי אַ טרעפען אַ שיה וואָס זאָל זי פיהרען קיין איטאַליען. זי האָט נאָך אימער געהאַט אַלע איהרע געדאַנקען ביי פאַסטומוס'ן, וועלכען זי האָט בעשלאָסען אויפצוזוכען אין דער קליידונג פון אַ אינגעל.

סימבעלין.

נאָר ניט אלעס וואָס דער מענש טראַכט קען דורכגעפיהרט ווערען. דאמאלס האָבען פאסירט וויכטיגע זאכען וואָס האָבען געענדערט איהרע פלענער. א קריגע האָט פלוצלינג אויסגעבראָכען צווישען דעם רוימישען קיסר אוגוסטוס און סימבעלין, דער קעניג פון בריטאניען. א גרויסע רוי-מישע ארמעע האָט געלאנדעט אין בריטאניען און האָט אָנגעהויבען צו גע-הען זיך דעם וואלד וואו אימאדזשען איז געווען. מיט דער ארמעע איז אויך מיטגעגאנגען פאסטומוס.

כאָטש פאסטומוס איז געקומען קיין בריטאניען מיט דער רוימישער ארמעע, האָט ער ניט בעאבזיכטיגט צו קעמפפן מיט דיא רוימער געגען זיין פאטערלאנד. זיין צוועק איז געווען זיך אָנצושליעסען אין דער ברי-טישער ארמעע און קעמפפן פאר דעמוזעלבען קעניג, וועלכער האָט איהם פערטרעבען.

נאטיירליך האָט פאסטומוס נאָך אימער גערעכענט, אז אימאדזשען האָט איהם בעטראָגען, אָבער ער האָט זיא גערעכענט פאר טויט, ווייל פיאנאי האָט איהם געשריעבען, אז ער האָט דורכגעפיהרט זיין בעפעהל. נאָר אזוי וויא ער האָט זיא א מאָל זעהר געליעבט, האָט ער געפיהלט שטארק ניעדערגעשלאָגען און בעשלאָסען צוריק צו קומען קיין בריטאניען אום צו פאלען אין דער בלוטיגער שלאכט, אָדער, ווען קעניג סימבעלין וועט איהם כאַפען, זאָל ער איהם לאָזען הינריכטען פאר איבערטערטען זיין בעפעהל.

נאָר איידער אימאדזשען האָט געגריכט קיין מילפארד-העיווען, איז זיא אריינגעפאלען אלס געפאנגענע פון דער רוימישער ארמעע. מען האָט זיא פאָרגעפיהרט פאר דעם רוימישען קאמאנדאנט, גענעראל לוקיוס, ביי וועמען זיא האָט שטארק נושאַחן געווען, און זיא רעכענדיג פאר א אינגעל, האָט ער זיא געמאכט פאר זיין דיענער.

דערווייל איז סימבעלין'ס ארמעע ערשיענען אום צו בעגעגענען דעם שונא. אזא שנעל וויא סימבעלין'ס סאָלאטען זיינען אריין אין וואלד, האָט זיך פאלידאר און קאדוועל אָנגעשלאָסען אן זיי.

דיא צוויי יונגע לייט זיינען געווען שטארק ניגייעריג זיך צו בעטהיילי-גען אין קריגע אום ארויס צו וויזען זייערע העלדענטהאטען. דאָס איז געווען טראַטין דעם וואָס זיי האָבען ניט געוואוסט, אז זיי קעמפפן פאָר זייער קעניגליכען פאטער. בעלאריום איז אויך מיט זיי מיטגעגאנגען אין דער מלחמה.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

דער אלטער בעלאריום האָט שוין לאנג חרטה געהאט אויף דעם אונ-
רעכט געגען קעניג סימבעלין ווארום ער האָט צוגענומען זיינע קינדער, און
אזוי וויא ער איז אין זיין יוגענד געווען אַ מוטהיגער קריגענער האָט עס
איהם זעהר געפרייט וואָס ער האָט אַ געלעגענהייט זיך צו בעטהיי-
ליגען אין קריעג צו העלפען דעם וואָס ער האָט אזוי פיעל שמערצען פער-
אורזאכט.

דיא מלחמה האָט אָנגעפאנגען צווישען ביידע ארמען. דיא בריטא-
ניער וואָלטען געוויס פערלירען דיא שלאכט און קעניג סימבעלין וואָלט
דער'הרג'עט געוואָרען, אָבער דער אויסעראַרענטליכער מוטה פון פאסטור
מוס'ן, בעלאריום און דיא אזוי יוגט פרינצען, האָט אלעס געענדערט.
זיי האָבען, פאר אלעמען, געראטעוועט דעם קעניג'ס לעבען און דאן האָט
זיך דער גאנצער צושטאנד פון דער מלחמה געענדערט און דיא בריטאניער
זיינען ארויס דיא זיענער.

ווען אלעס איז געווען פאראיבער און פאסטורמוס האָט געזעהען, אז
ער האָט ניט געפונען דעם טויט וואָס ער האָט געזוכט, האָט ער זיך אליין
איבערגעגעבען צו סימבעלין'ס אָפיציערען און איז געווען בערייט צו לירדען
דיא טויט'שמטראף וואָס קומט פאר ניט האַלטען דעם קעניג'ס בעפעהל פון
גלות.

אימאדזשען און איהר נייער הערר, זיינען געווען צווישען דיא געפאכ-
גענע רוימער, וועלכע זיינען אריינגעפאלען צו דיא בריטאניער, און וועלכע
מען האָט געבראכט פאר קעניג סימבעלין. צוזאמען מיט זיי איז געווען
יאקימא, אויך אַ געפאנגענער.

ווען מען האָט דיעזע אלע פאָרגעפיהרט פאר קעניג סימבעלין, איז
פאסטורמוס ערשינען צו עמפאנגען זיין אורטהייל. דאמאלס האָט מען
אָבער אויך פאָרגעבראכט בעלאריום'ן מיט דיא צוויי יונגע לייט, פא-
לירדאר און קארוואל, אום זיי זאָלען בעלוינט ווערען פאר זייערע העלדענ-
טהאָטען. פיסאניא, זייענדיג דעם קעניג'ס אַ לייב-מענש, איז אויך גע-
ווען דערביי.

פאר'ן קעניג זיינען אַלזאָ געשטאַנען פערשיעדענע מענשען מיט פער-
שיעדענע האָפנונגען.

דער רוימישער גענעראל איז געווען דער ערשטער צו נעהמען דאָס
וואָרט. אלע איבריגע זיינען געווען שטיל און ערווארטעט זייער שיקזאל.
ווען אימאדזשען האָט דערזעהען פאסטורמוס'ן, האָט זיא איהם באַלד

דערקענט, אָבוואָהל ער איז געווען פערקליידערט פאַר א בויער. ער האָט אָבער זיאַ ניט דערקענט אין דיא מעגליכע קליידער. זיא האָט אויך דער-קענט יאָקיא'ן און באַלד דערזעהען, אַז ער טראַגט איהר רינג אויף זיין פינגער — דעמועלכען רינג וואָס זיא האָט געגעבען פאַסטהומוס'ן אַלס ציי-כען פון איהר ליעבע.

פּיסאַניאָ איז געווען דער איינציגער, וואָס האָט דערקענט אימא-דושען'ען, ווייל ער האָט איהר געגעבען דיא מעגליכע קליידער.

„דאָס איז מיין הערריג,“ האָט ער געזאָגט צו זיך אליין. „אָבער כל זמן זיא לעבט און שווייגט, וועל איך אויך שווייגען און אָבוואַרטען צו זע-הען וואָס דאָ וועט פאַרקומען.“

בעלאַריום וויעדער האָט אין איהר דערקענט פידעלע'ן, און זיך ווענד-דענדיג צו קאדוואַל'ן, האָט ער געפרעגט :

„האָט ניט דאָס אינגעל ערוואַכט פון דיא טויטע ?“

„איין זאמדיקערענדיג,“ האָט קאדוואַל געענטפערט, „איז ניט אזוי עהנליך צום צווייטען, וויא ער איז עהנליך צו דעם טויטען פידעלע.“

„דיא טויטע זיינען לעבעדיג געוואָרען,“ האָט פאלידאר געזאָגט.

„אָבער ער איז דאָך געשטאָרבען ?“ האָט קאדוואַל געפרעגט מיט ווייטער ערשטוינען.

„שא, זאָל זיין שטיג,“ האָט בעלאַריום געזאָגט.

פאַסטהומוס האָט געוואַרט צו הערען זיין טויטעס אורטהייל, און ער האָט בעשלאָסען ניט צו דערזעהלען דעם קעניג, אַז ער האָט געהאַלפען ראטעווען זיין לעבען, פיעללייכט וועט דאָס בעוועגען סימבעלינען ער זאָל איהם בעגנאדיגען.

דער רוימישער גענעראַל לוקיום האָט גענומען אימאדזשען, אַלס זיין דיענער, אונטער זיין שוטיג. לוקיום איז געווען א העלדישער מאַן, און אזוי וויא ער האָט געהאַט דאָס וואָרט, האָט ער אזוי געזאָגט :

„קעניג, איך האָב געהערט, אַז דוא געהמסט ניט אן קיין אויסלעז-געלד פאַר דינע געפאַנגענע, זאָנדערן דוא לאָזט יעדען הינריכטען. איך בין א רוימער, און מיט א רוימישעם האַרץ בין איך בערייט צו בעגעגענען דעם טויט. אָבער עס איז דאָ בלוז איין זאך פאַר וועלכען איך וואָלט דיך וועלען בעטען.“

ביי דיעזע ווערטער האָט ער פאַרגעפיהרט אימאדזשען'ען פאַר'ן קעניג און אזוי געזאָגט :

שעקספיער'ס אויסגוועהלטע ווערק.

„דאָס אינגעל איז אַ בריטאַניער. ערלויבט מען זאָל איהם אויס- לעזען. ער איז מיין דיענער. קיין הערר האָט נאָך געהאַט אַ דיענער, וואָס זאָל זיין אזוי גוט, אזוי פליכטען-בעוואוסט, אזוי פלייסגי ביי אלע גע- לעגענהייטען, אזוי טריי און אזוי איבערגעבען. ער האָט געגען דיא בריי- טאניער ניט געטהאָן קיין אינרעכט, אונגעאַכטעט דארויף וואָס ער האָט געדיענט ביי אַ רוימער. ראַטעווע איהם אויב דוא ווילסט ניט ראַטעווען קיין אַנדערן.“

סימבעלין האָט גאַנץ אויפּמערקזאַם בעטראַכט זיין טאָכטער אימאַ- דזשען. ער האָט זיא ניט דערקענט. אָבער אין זיין האַרץ האָט זיך ער- וועקט אַ מערקווירדיגעם געפיהל, און ער האָט געזאָגט :

„איך האָב איהם געוויס ערגיץ געזעהען. זיין געזיכט קומט מיר פאַר אזוי בעקאַנט. איך ווייס ניט ווארום, אָבער איך זאָג, לעב מיין יונגע ! און וועהרענד איך שענק דיר דיין לעבען, זאָג איך דיר ווייטער, בעט עפעס ביי מיר און איך וועל דיין וואונש ערפילען. יא, זאָגאר דאָס לעבען פון דעם וויכטיגסטען געפאַנגענעם דאָ וועל איך דיר שענקען, ווען דוא וועסט עס פערלאנגען.“

„איך דאַנק זעהר אייער מאיעסטעט,“ האָט אימאַדזשען געענטפערט. יעדער איינער איז געוואָרען אויפּמערקזאַם און נייגעריג צו הערען וואָס דאָס שעהנע אינגעל קען פערלאנגען. גענעראל לוקיוס האָט צו איהר געזאָגט :

„הער אויס, מיין גוטער יונגע, אויב דוא ווילסט בעטען פאַר מיין לעבען, דאַנק איך דיר זעהר, אָבער איך פערלאנג עס ניט.“

„אך ניין !“ האָט אימאַדזשען געענטפערט, „ניט דאָס איז מיין וואונש. איך האָב יעצט אַ וויכטיגערע אַרבייט. פאַר דיין לעבען, גענעראל, קען איך יעצט ניט בעטען.“

דער רוימישער גענעראל האָט זיך געפונען אַ ביסעל בעליידיגט און ער האָט אויך געהאַט רעכט, דען דאָס האָט בעווייעזען, אַז זיין דיענער, פאַר וועמען ער האָט זיך אזוי פיעל אינטערעסירט, האָט גאָר ניט געוואָלט וויסען פון דאַנקבאַרקייט.

דאן האָט אימאַדזשען זיך געווענדעט צום קעניג, און צייגענדיג אויף יאַקימא'ן, האָט זיא פערלאנגט פאָלגענדעס : אַז ער, יאַקימא, זאָל מודה זיין פאַר וואָס, וויא אזוי און דורך וועלכער אורזאַכע ער איז געקומען צו דעם ריני וואָס ער טראָגט אויף זיין פינגער.

סימבעלין.

דער קעניג האָט דיעזען איינפאכען וואונש נאָכגעגעבען, און געסטראַ-
שעט יאקימאָן, דאָס אין פאל ער וועט ניט דערצעהלען דעם אמת, וועט
ער איהם לאָזען מאַטערן ביז ער וועט פון איהם אַרויסקריענען דיא ריינע
ווארהייט.

יאקימא האָט דאן דערצעהלט אַלע איינצעלהייטען איבער זיין שמוטצן-
גער אינטריגע און געמיינע האַנדלונג, דאָס הייסט, וויא ער האָט געוועט
מיט פאסטומוס'ן, וויא אזוי ער האָט פערשפיעלט דיא וועטע און דאן
וויא אזוי ער האָט אויסגעטראכט אַ בלבול אויף דער פרינצעסין.

וואָס פאסטומוס האָט געשפירט ווען ער האָט געהערט דיעזע שילדע-
רונג, איז שווער מיטצוטוהיילען.

אזוי שנעל אָבער וויא יאקימא איז פערטיג געוואָרען, איז פאסטומוס
אַרויסגעקומען און מודה געווען פאר קעניג סימבעלין איבער דעם טויטעס-
אורטהייל וואָס ער האָט אַרויסגעגעבען אויף אימאדזשענען און וויא אזוי
ער האָט בעאוויפּטראַנט פּיסאַניאָן הינצוריקטען זיין פרוי. צום שלום האָט
ער בעמערקט :

„אָך, אימאדזשען, מיין קעניגין, מיין לעבען, מיין פרוי ! אָך, אימא-
דזשען, אימאדזשען !“

דיא גוטע אימאדזשען האָט אָבער ניט געקענט צוזעהען וויא איהר
מאן ליידעט, און ניט ווארטענדיג פיעל, האָט זיא זיך געגעבען צו איהם
צו ערקענען.

פאסטומוס'עס פרויד איז ניט צום בעשרייבען. ער האָט גע-
פיהלט, אַז אַ גרויסע און שווערע לאסט איז אַרונטער פון זיין נשמה,
און ער איז געווען איבער גליקליך וויסענדיג, אַז אימאדזשען האָט איהם
מוחל געווען.

ניט וועניגער דערפרייט איז געווען קעניג סימבעלין געפינענדיג זיין
פערלוירענע טאכטער. ער האָט זיא אומאַרמט, איהר פערשפראַכען צו-
ריק צו געבען איהר פריהעריגע שמעלע, און, נאָך מעהר, צוליעב איהר,
האָט ער פערצייהעט פאסטומוס'ן און איהם אנערקענט אַלס זיין איידעם.
עס איז געווען אַ פאסענדע געלעגענהייט פאר בעלאַריוס'ן פאַרטערמען
און אויף דערצעהלען זיין געהיימניס. ער האָט פאַרגעשמעלט פאַלידאַר'ן
און קאדוואַל'ן פאַר'ן קעניג, איהם דערצעהלענדיג, אַז דיעזע זיינען זיינע
צוויי פערלוירענע זיחן, גידערוס און אַרוויראַגוס.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

סימבעלין האָט מוחל געווען בעלאַריוס'ן. עס איז אויך אונמעגליך געווען פאר אַ מענשען, אין אזא צייט פון שמחה, צו דענקען פון שטראַף און נקמה. ער האָט געפונען זיין טאַכטער, ער האָט ענטדעקט זיינע זיהן אין זיינע יונגע לעבענס־דעמער — דאָס אַלעס האָט העכסטענס געקענט אַרויסרופען פרייד, אָבער קיין צאַרן.

יעצט האָט אימארזשען איינגעזעהען, אז דיא צייט איז געקומען צו טהון גוטעס. פאר אַלעמען האָט זיא געבעטען איהר פאטער ער זאָל בע־גנאָדיגען איהר געוועזענעם הערר, גענעראל לוקיוס, און סימבעלין האָט גלייך ערפילט איהר וואונש. דאָס האָט אויך געפיהרט דערצו, וואָס לוקיוס האָט אָבגעשלאָסען אַ פריעדענס־טראַקטאט צווישען דיא רוימער און ברי־טאַניער, וועלכער האָט נאָכהער געדויערט פיעלע יאָהרען.

יעצט איז ווערטה צו וואַרפען אַ בליק אויף דיא אַנדערע פערזאָנען פון דיעזער דראַמא. סימבעלין'ס פרוי דיא שלעכטע קעניגין, האָט באַלד איינגעזעהען, אז דורך דיעזער מערקווירדיגער פאסירונג, זיינען אַלע איהרע פלענער געשטערט געוואָרען. ניט נאָר איז פאסטומוס געבליע־בען דעם קעניג'ס איידעם, זאָנדערן ער האָט צוריק געקריעגען זיינע צוויי פערפאלענע זיהן.

דער שלעכטער מענש לעבט אָפט אין זיין שלעכטקייט. קוים ווערט דיעזער שלעכטער עלעמענט געשטערט, איז אזא מענש וויא אַ פיש אַרויס פון וואסער. דיא קעניגין איז אויס ערגערניש קראַנק געוואָרען און גע־שטאַרבען.

אָבער זיא איז אויך ניט אזוי גרינג געשטאַרבען. דער שלעכטער מענש דערלעבט אָפט בעצאהלט צו ווערען, כייס לעבען, פאר זיינע שלעכטע מעשים. זיא האָט געלעבט אזוי לאַנג, ביז איהר זוהן קלאטען איז גע'הרג'עט געוואָרען אין אַ שטרייט וואָס ער האָט אַליין אַרויסגעוופען. דערמיט האָט זיך געענדיגט דיעזע דראַמע אונגליקליך פאר דיא שלעכ־טע, און גליקליך פאר דיא גוטע און עדלע.

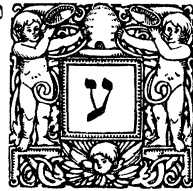

מַאֲקֵבֶט

מאקבעטה.

ס איז געווען אין דער צייט, ווען אין שאַטלאנד האָט רעגירט קעניג דאָנקאן דער עניו. דאמאלסט האָט דארט געלעבט א בעריהמטער הערר, אדער לארד, מיט דעם נאָמען מאקבעטה.

דיעזער מאקבעטה איז געווען א נאָהענטער קרוב פון דעם קעניג און שטארק געאכטעט פון דעם גאַנצען קעניגליכען הויף פאַר זיין העלדענמוטה און גרויסען ערפאַלג אין דיא מלחמות וואָס ער האָט געפיהרט פאַר'ן קעניג. אין איינער פון דיא מלחמות האָט ער זיך נאָר וואָס שטארק אויסגעצייכענט דערמיט וואָס ער האָט געשלאַגען און אונטערדריקט א גרויסע רעוואָלוציאָנערע ארמעע, וועלכע האָט געקריעגען גרויסע הילף פון נאָרוועגען.

דיא צוויי שאַטלענדישע גענערעלע, מאקבעטה און באַנקאָ, האָבען צוריק געקעהרט אַלס זיעגער פון דיעזער גרויסער שלאַכט. זייער וועג האָט געפיהרט איבער א גרויסער און ברייטער לאַנגע, וואו זיי זיינען אָבגע-שטעלט געוואָרען פון דריי שוידערהאַפטע ערשיינונגען, א מין פיגורען וויא פון פרויען מיט לאנגע בערר. דיא פערוועלקטע הויט און דיא ווילדע קליידער פון דיעזע אנהיימליכע פרויען, האָט זיי פאַרגעשטעלט עפעס פאַר א מין אונטערערדישע ערשיינונגען.

מאקבעטה האָט צום ערשטען צו זיי גערעדט. זיי וויעדער, גלייך וויא בעלידיגט, האָבען צוגעלענט צו צוויי פינגער צו זייערע מוילער, אַלס א צייכען פון שטילשווייגען. דאן האָט דיא ערשטע בעגריסט מאַך בעטה'ן מיט דעם טיטעל :

„העררשער פון גלאַמוס!“

דער גענעראַל איז געווען איבערראַשט צו הערען, אַז אַזעלכע בעשער-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

מענישען קענען איהם. ער איז אַבער געווען נאָך מעהר איבערראַשט, ווען ער האָט געהערט אַ צווייטען טיטעל :

„העררשער פון קאָדאַר !“

פון דעם טיטעל האָט ער אליין ניט געוואוסט.

דאן האָט איהם דיא דריטע ווילדע בריאה אָנגערופען :

„הוררא ! הוררא פאַר דעם קעניג וואָס וועט ווערען !“

דאָס האָט איהם שטאַרק ערשטוינט, דען ער האָט געוואוסט, אז ער האָט קיינע האָפנונגען און קיינע אויסזיכטען אויף אזא צוקונפט כל-זמן דעם קעניג'ס זיהן לעבען.

דאן האָבען זיך דיא מערקווירדיגע ערשיינונגען געווענדעט צו גער-נעראַל באַנקא, און אין רעטהזעהאפטע ווערטער האָבען זיי צו איהם געזאָגט :

„דוא וועסט זיין קלענער וויא מאַקבעטה און דאָך גרעסער ! ניט אזוי גליקליך און דאָך גליקליכער ! אַבוואַהל דוא וועסט קיין מאָל ניט רעד גיערען, פון דעסטוועגען וועלען דייע זיהן זיין דיא קעניגע פון שאַט-לאַנד.“

וויא דייעזע בעשעפענישען זיינען פערטיג געוואָרען מיט זייערע אונז-יעווינשטע נביאות, זיינען זיי פערוואַנדעלט געוואָרען אין לופט און פער-שוואַנדען.

דיא גענערעלע האָבען בעשלאָסען, אז דאָס זיינען געווען דריי מכשפות.

שטעהענדיג אזוי און נאָכקלערענדיג איבער דייעזע זאָנדערבאַרע בע-געגעניש, זיינען אָנגעקומען שליחים פון דעם קעניג, וועלכע האָבען גע-בראַכט פאַר מאַקבעטה'ן דעם טיטעל „העררשער פון קאָדאַר.“ עס איז קיין וואונדער, דאָס מאַקבעטה, הערענדיג דאָס, איז ער געווען שטאַרק איבערראַשט וויסענדיג, אז דיא מכשפות האָבען אזוי ריכטיג געטראָפּען. דאָס האָט פעראַרדאַכט, וואָס ער איז געבליעבען שטעהען פערזונקען אין געדאַנקען און נאָר ניט געקענט ענטפערן דיא שליחים. וועהרענד דעם זיינען זיינע געדאַנקען אָנגעפילט געוואָרען מיט פערשיעדענע האָפנונגען, אז דיא פראַפעזייהונג פון דער דריטער מכשפה וועט אויך מקוים ווערען, דאָס הייסט, ער זאָל ווערען קעניג און רעגירען איבער שאַטלאַנד. זיך אומווענדענדיג צו באַנקא'ן, האָט ער געזאָגט :

מאקבעטה.

„דענקסטו ניט, אז דיינע קינדער וועלען ווערען קעניגע, נאָכדעם וואָס
דיא מכשפה האָט מיר געזאָגט, איז שוין אזוי שנעל מקוים געוואָרען?“
„דיעזע האָפנונג, מאקבעטה,“ האָט באַנאָ געענטפערט, „קען אין
דיר אנצינדען אַ וואונש דאָס זאָלסט שטרעבען צום טראָהן. אָפט מאָל
דערזעהלען אונז דיעזע פרינצעסינס פון פינסטערניש, וואהרהייטען און
קלייניגקייטען, און דאָס פיהרט אונז שפעטער צו גרויסע רעזולטאטען.“
באַנאָ האָט מיט זיינע ווערטער געגעבען מאקבעטה'ן אַ ווארנונג, און
דערצו אַ גוטע ווארנונג, ווייל ער איז געווען זיין פריינד, אָבער דיא
אמביציע אין מאקבעטה'ן איז שוין געווען אזוי אָנגעצונדען, אז ער האָט
מעהר קיין עצות ניט געקענט הערען. פון דיעזען מאָמענט אָן האָט ער
שוין אָנגעהויבען צו וועבען פלענער וויא צו ווערען דער קעניג פון שאָט-
לאַנד.

מאקבעטה האָט געזאָגט אַ פרוי פאר וועלכער ער האָט פערטרויעט אלעס
וואָס דיא מכשפות האָבען איהם געזאָגט, און וויא אזוי אַ טהייל איז שוין
מקוים געוואָרען. דיעזע פרוי איז געווען איינע פון יענע וואָס שטרעבען
אימער צו זיין העכער וויא זיי זיינען, פול מיט אמביציע און קיין זאך קען
זיי צוריק האַלטען פון עררייכען זייער ציעל. אזוי שנעל וויא זיא האָט געהערט
פון איהר מאַן'ס פלענער, האָט זיא שוין מעהר ניט געקענט רוהען. זיא האָט
געוואָלט ווערען גרויס, מעכטיג — דיא קעניגין פון שאָטלאַנד. איהר האָט
ניט אויסגעמאכט וואָס פאר אַ מיטעל עס וועט אָנגעווענדעט ווערען צו דער-
גרייכען אזא שטעלע.

מאדאם מאקבעטה, בעסער געזאָגט, ליידי מאקבעטה, האָט זיך ניט
אָבגעשראָקען פאר דעם געדאַנק פון בלוט. פערקעהרט, זיא איז געווען דיא
ערשטע וואָס האָט געזעהען דעם וועג צום טראָהן נאָר דורך בלוט, און דאָס
איז, אז פאר אלעמען דאַרף דער קעניג ערמאָרדעט ווערען און דאָן וועט
שוין דער וועג זיין גלאַטער.

דער קעניג, נאַטירליך, האָט נאָר ניט געוואוסט פון דיא שוואַרצע און
פינסטערע געדאַנקען, וואָס האָבען אָנגעפילט דיא קעפ פון לאָרד מאקבעטה
און ליידי מאקבעטה. וועהרענד זיי האָבען אויסגעלענגט דיא שרעקליכע פלג-
נער און געטראַכט אויף זיין לעבען, איז פונקט דאמאלס דעם קעניג איינגע-
פאלען צו בעזוכען מאקבעטה'ן אין זיין פאלאץ און איהם אָבגעבען כבוד, אלס
אַ טהייל פון דער בעלוינונג פאר זיינע העלדענטשאַטען. מיט'ן קעניג זיינען
אויף געפאָהרען זיינע צוויי זיהן, דיא פרינצען מאַלקאָלם און דאָנאַלביין און

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

א גרויסע בעגלייטונג פון דעם שאַטלענדישען אדעל, אום דיא עהרע פאר מאקבעטה'ן צו פערגרעסערען.

דער פאלאץ וואו מאקבעטה האָט געוואָהנט, איז געשטאַנען אויף איי-נעם פון דיא שעהנסטע פלעצער אין שאַטלאַנד, וואו דיא לופט איז געווען זעהר ריין און געזונד. דאָרויף האָבען עדות געוואָנט דיא זינג-פייגעלעך אין שוועלבעלעך, וועלכע האָבען דאָרט געבויעט זייערע נעסטען, ווייל דייעזע קליינע קאָנצערטיסטען האַלטען זיך אימער אויף נור אין געזונדע און גוטע געגענדען, דאָרט וואו דיא לופט איז פריש און אנגענעהם.

דער קעניג איז געווען זעהר צופריעדען פון דער אויפנאַהמע וואָס ער האָט דאָרט געקריגען און איבערהויפט פון דעם רעספעקט וואָס דיא שעהנע הערין, ליידר מאקבעטה, האָט איהם צוגעהיילט.

ליידר מאקבעטה איז געווען אַ קינסטלערין צו בעהאַלטען אלע איהרע שלעכטע און בייזע געדאַנקען אונטער אַ שליער פון זיסע ווערטער און שמיכעלעך. זיא האָט געקענט אויסזעהען וויא אן אונשולדיגע בלום, ווער-רענד איהר האַרץ איז געווען אזוי גיפטיג וויא אַ שלאַנג.

דיא רייזע איז געווען אַ לאַנגע און אזוי וויא דער קעניג איז געווען מיער, האָט ער זיך פרייה געלענט שלאָפען. אין זיין צימער זיינען נאָר געווען צוויי קאַמער-הערען, וועלכע האָבען געדיענט אַלס זיינע שומרים.

דער קעניג, וויא מיר האָבען דערמאָהנט, איז געווען זעהר צופריעדען פון דער אויפנאַהמע, און נאָך איידער ער האָט זיך געלעגט, האָט ער אויס-געטהיילט פרעזענטען פאר דיא הויפט אָפיציערען. ליידר מאקבעטה האָט ער געשענקט אַ קאַסטבאַרען דיאַמאַנטענעם רינג און זיא אָנגערופען „מיי-גוטע ווירטהין“.

דאָן איז געקומען מיטעלנאַכט, דיא צייט ווען ביי שלעכטע מענשען דערוועקען זיך דיא בייזעסטע געדאַנקען. אַלעס איז געלעגען איינגעוויקעלט אין דונקלען שליער פון דער נאַכט, ווען דיא גוטע זיינען פערוועגנט אין זיסע חלומות, נאָר דער וואָלף, דער מערדער, געהט ארויס פון זיין נאָרע זוכען בלום.

דאָס איז אויך געווען דיא צייט ווען ליידר מאקבעטה האָט ערוואַכט אום צו פלאַנעווען דעם מויל פון דעם קעניג. זיא אליין אַלס פרוי, וואָלט פיעליכט ניט אונטערגענומען אזא שרעקליכע טהאַט. נאָר קענענדיג איהר מאַן'ס ווייכע נאַטור, האָט זיא מורא געהאַט, אז פונקט צום רעכטען מאַמענט, וועט ער חרטה האָבען.

מאקבעטה.

ליידי מאקבעטה האָט גאַנץ גוט געוואוסט, אז איהר מאן האָט אַמביציע, אז ער וויל רעגיערען און העררשען, זיא האָט אָבער אויך געוואוסט, אז איהם פעהלט דיא נעטהיגע ענטשלאָסענהייט פאר אַ פערברעכען. זיא האָט אפילו ביי איהם שוין געפועל'ט, אז ער זאָל בעגעהען דעם מאָרד, אָבער זיא איז גאָר ניט זיכער געווען מיט דער אויספיהרונג פון אזא טהאַט.

דערפאַר האָט ליידי מאקבעטה, מיט איהרע אייגענע ווייסע און צערט ליכע פינגער גענומען דעם קינזשאַל און זיך דערנעהנטערט צום קעניג'ס צימער. זיא האָט נאַטירליך זיך פריהער גוט פאַרבערייטעט, אז זיא זאָל ניט געשטערט ווערען, ווייל זיא האָט געלאָזט גוט אָנטרינקען מיט וויין דיא קאַמער-העררען, וועלכע זיינען געלעגען פערזונקען אין טיעפען שלאָף אין ניט געהיט זייער הערר.

דאָנקאַן איז געלעגען און געשלאָפען גאַנץ געשמאַק, מיעד פון דער רייווע, און אזוי וויא זיא האָט אויף איהם געקוקט, האָט זיא בעמערקט עפעס אין זיין געזיכט, וואָס איז געווען עהנליך צו איהר פאַטער. דאָס האָט אַוועק גענומען איהר טימא אריינצושטעכען דעם קינזשאַל אין זיין ברוסט.

זיא איז דערפאַר צוריקגעגאַנגען אום זיך צו בעראַטהען מיט איהר מאַן. זיין ענטשלוס, וויא זיא האָט פאַראוים געזעהען, האָט אָנגעהויבען צו צעגערן. ער האָט בעהויפטמעט, אז עס זיינען דאָ גרויסע אורזאַכען ווארום ער זאָל דאָס פערברעכען ניט בעגעהען. ערשטענס איז ער ניט גאָר געווען דעם קעניג'ס אן אונטערטאן, זאָנדערן אויך זיינער אַ קרוב; צווייטענס איז ער געווען זיינער אַ גאַסט, און לויט דיא געזעטצע פון גאַסטפריינדליכקייט, איז עס געווען זיין הייליגסטע פליכט איהם צו בעשיטצען פאר אַל-דאָס-בייז, ניט נאָך זיין אליין זיין מערדער. דאָן האָט ער זיך דערמאַהנט, אז דאָנקאַן איז געווען אַ גוטער און גערעכטער קעניג, וויא ערעל ער האָט געהאַנדעלט געגען זיין פאַלק, וויא ער האָט געליעבט דעם אַדעל, און, איבערהויפט, וויא נאָבעל ער האָט געהאַנדעלט געגען מאקבעטה'ן אליין.

„אזעלכע קעניגע,“ האָט מאקבעטה בעהויפטעט, „שמעהען אונטער דעם ספעציעלען שומץ פון גאָט, און זיינע אונטערמאַנען זיינען פיעלפאַך פער-פליכטעט זיך נוקם צו זיין פאר זיין טויט. חוץ לזה,“ האָט מאקבעטה פאַרט געזעמט, „האָב איך דעם קעניג צו פערדאַנקען וואָס איך בין אזוי געאַכטעט און געשעמט ביים פאַלק, און וויא קען איך דאָס אַלעס פערפלעקען מיט דעם בלוט פון אזא מאָרד?“

אַט דאָס איז געווען דער צושטאַנד אין וועלכען ליידי מאקבעטה האָט

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

געפונען איהר מאן. זיא האָט איינגעזעהען, אז ער האָט בעשלאָסען זיך אומצוקעהרען פון אלע זיינע בעשליעסע.

אָבער ליידי מאַקבעטה איז ניט געווען פון יענע פרויען וואָס ענטזאנגען זיך אזוי שנעל פון אן אַבזיכט. זיא האָט איהם אָנגעהויבען צו זידלען פאַר זיין שוואַכקייט און בענייסטערן מיט איהר מוטה, מיט איהר שלעכטקייט און ווילדע אַמביציע. זיא האָט איהם ערקלערט און געגעבען אורזאכען, ווארום ער דאַרף ניט אויפגעבען זיין בעשלוס, און דאן, וויא לייכט דיא גאַנצע אַרבייט איז; וויא אזוי דאָס קען זיין שנעל פאַראיבער; וויא אזוי איין אונרוהיגע נאכט קען זיי פיהרען צו פיעלע נעכט און טעג פון העררשאפט, מאַכט און גליק!

דאן האָט זיא איהם וויעדער פאַרגעוואָרפען פאַר זיין שוואַכקייט, איהם גערופען טרום, פייגלינג און אזוי געזאָגט:

„זעה נאָר, איך בין אַ פרוי. שטעל דיר פאַר, ווען איך זאָל האַבען אַ קינד, מיין אייגען קינד, מיין בלוט און פלייש, וואָס האָט געזויגען דיא מילך פון מיינע ברוסטען. אזא קינד האָט מען זעהר ליעב. דאָך וואָלט איך, מיט אַ שמויבעל אויף מיינע ליפען, גענומען דיעזעס קינד און צושמעטערט זיין שאַרבען אויף דער וואַנד, ווען איך וואָלט וויא דוא, געשוואָרען צו בעגעהען אַ מאָרד!“

מאַקבעטה האָט נאָך אימער געצעגערט, אָבער זיא, צערטליך און פער פיהרעריש, האָט איהם פאַרגעשטעלט, אז נאָכרעם וויא ער וועט ערמאָרדען דעם קעניג, וועט עס גאָר קיינער ניט וויסען, אז ער האָט עס געטהאָן, און יעדער וועט אַרויפלעגען דיא שולד אויף דיא צוויי שיכור'ע קאַמער-העררען. ליידי מאַקבעטה'ס צונג איז געווען אזוי גלאַט און אזוי פערפיהרעריש, אז זיא האָט געווירקט, וואָס ער האָט וויעדער געענדערט זיין בעשלוס, נאָך אַמאָל געפאַסט מוטה אום צו בעגעהען דעם גרויזאמען מאָרד.

ער האָט גענומען דעם קינזשאַל אין זיין האַנד און לאַנגזאַם איז ער אוועק צום צימער וואו האַנקאן איז געשלאָפען. געהענדיג, האָט ער דערזעהען אן אַנדערן קינזשאַל אין דער לופט מיט'ן שפּיטץ צו איהם פון וואַגען עס האָט געקאַפּעט בלוט. אָבער ווען ער האָט אויסגעשטרעקט זיין האַנד אָנ-צוכאַפען דיעזען קינזשאַל, איז עס גאָר ניט געווען — עס איז בלויז געווען אַ פאַנטאַזיע געשאַפען אין זיין צושטערטען געהירן און אויפגערגטען געמיטה. לויז ווערענדיג פון דיא שרעקליכע פאַנטאַזיען, איז ער אַריין אין קע

מאקבעטה.

ניג'ס צימער. ניט טראכטענדיג פיעל, האָט ער, מיט גרויסער געוואלט דורכגע-
בויערט זיין הארץ מיט דעם קינזשאַל.

פונקט דאמאָלס ווען ער האָט בעגאנגען דעם מאָרד, האָט איינער פון
דיא קאמער-העררען, געלאַכט פון שלאָף, און דער אנדערער האָט געשריען:
„מאָרד!“

דאָס האָט ביידען ערוואַכט. זיי האָבען געמורמעלט אַ קורצעם געבעט,
און איינער האָט געשלאָבען מיט „אמן“.

מאקבעטה, וועלכער איז געשטאנען און דאָס אלעס געהערט, האָט
אויף געוואָלט ענטפערן „אמן“, ווען איינער פון זיי האָט געמורמעלט: „נאָט
זאָל אונז בענשען“, און מאקבעטה האָט זיין מויל ניט געקענט עפענען.

דאָן האָט זיך איהם געדאַכט, אז ער הערט אַ שטימע וואָס זאָגט:
„שלאָף ניט מעהר! מאקבעטה מאָרדעט דעם שלאָף, דעם אוינשולדיגען
שלאָף, וואָס דערנעהרט דאָס לעבען.“

דאָן וויעדער אַ שטימע:

„שלאָף ניט מעהר! גלאַמיס האָט ערמאָרדעט דעם שלאָף, און דערפאר
זאָל קאָדאָר מעהר ניט שלאָפען; מאקבעטה זאָל שוין מעהר ניט שלאָפען!“
מיט אלע די עזע שרעקליכע פאַרשטעלונגען איז מאקבעטה צוריק גע-
גאנגען צו זיין פרוי, וועלכע האָט אויף איהם געווארט און געמיינט, אז ער
האָט וויעדער חרטה געהאַט. ער איז צוריק געקומען אזוי אויפגערגוט און גע-
דערשראָקען, אז זיא האָט איהם אָנגעזידעלט פאר זיין שוואַכקייט און גע-
שיקט ער זאָל זיך אַבוואַשען דיא פערבלומיגטע הענד, וועהרענד זיא האָט
גענומען דעם קינזשאַל אום צו בעשמירען דערמיט דיא באַקען פון דיא קאַמע-
העררען מיט בלוט, כרי עס זאָל אויסזעהען, אז זיי זיינען שולדיג.

דער פרייהימאָרגען איז געקומען, און דערמיט אויף דיא ענטדעקונג פון
דעם מאָרד, וועלכען מען האָט שוין מעהר ניט געקענט בעהאַלטען. כאַטש
מאקבעטה און זיין פרוי האָבען געצייגט גרויסען טרויער און שמערץ, און
כאַטש מען האָט געפונען „בעווייזע“ געגען דיא קאַמערהעררען, דעם קינד
זשאַל נעבען זיי און זייערע געזיכטער איינגעשמורט אין בלוט, פון דעסט
וועגען איז דער גאַנצער השד געפאַלען אויף מאקבעטה'ן, וועלכער האָט גע-
האַט מעהר אורזאכע צו טהאָן אזא זאַך וויא יעדער אנדערער. דיא צוויי
פרינצען האָבען פערשטאַנען, אז מיט זייער פערבלייבען, זעטצען זיי אויב
זייער לעבען צו געפאָהר, דערפאר זיינען זיי באלד ענטלאָפען. מאַלאַקאַלס,

שקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

דער עלצטער, האָט געזוכט שומץ אין ענגלישען הויף, און דאָנאלדיין, דער אינגסטער, איז אוועק קיין אירלאַנד.

ווען איינער פון דיא פרינצען וואָלט פערבליעבען, וואָלט ער אלזאָ געדווען דער געזעמטליכער יורש. נאָר אזוי וויא זיי זיינען אוועק, האָבען זיי פריי געמאַכט דעם טהראָן, און אזוי וויא מאַקבעטה איז געווען דער נעכסטער יורש נאָך זיי, האָט ער זיך געלאָזט קרוינען פאַר קעניג.

דער ערשטער טהייל אלזאָ פון דעם וואָס דיא מכשפות האָבען פראָפּע צייהעט, איז מקוים געוואָרען.

אַבוואָהל שוין זיטצענדיג אויפ'ן טהראָן און האָבענדיג דערגרייכט דיא העכסטע שטופּע, האָט מאַקבעטה און זיין קעניגין ניט געקענט פערגעסען אָן דיא איבריגע ווערטער פון דיא מכשפות. דאָס הייסט, כאָטש מאַקבעטה וועט ווערען קעניג, וועלען אָבער זיינע קינדער נאָך איהם ניט הערשען. דערפאַר אָבער וועלען באַנאָא'ס קינדער יא זיין דיא הערשער פון שאַטלאַנד.

דיעזער געדאַנק, אז זיי האָבען פּעראונרייניגט זייערע הענד מיט בלוט און בעגאַנגען אַזעלכע שרעקליכע פּערברעכענס אום צו זעמען באַנאָא'ס נאָכפאָלגערס אויף שאַטלאַנד'ס טהראָן — דאָס האָט זיי געמאַטערט און געקרייניקט. אָבער דער זינדיגער מענש געהט ניט צוריק; דער פּער דאָרבענער זינקט אלץ טיעפּער און טיעפּער אין פּערברעכען. זיי האָבען אלזאָ בעשלאָסען צו טויטען באַנאָא'ן מיט זיין זוהן, אום צו צושטערען דיא פּראָפּע צייהונג פון דיא מכשפות.

אום דורכצופיהרען דיעזען נייעם מאָרד־פּלאַן, האָבען זיי געלאָזט מאַך כען א גרויסען באַנקעט צו וועלכען זיי האָבען איינגעלאָרען שאַטלאַנד'ס העכ־סטען אַדעל; אונטער דיעזע האָט אויך בעדאַרפט זיין באַנאָא מיט זיין זוהן פלינס.

מאַקבעטה האָט געוואוכט דעם וועג אויף וועלכען באַנאָא וועט קומען ביי נאַכט. ער האָט דערפאַר אָנגעשטעלט א באַנדע מערדער, וועלכע זאָלען איהם בעפאַלען און דערשטעכען צוזאַמען מיט זיין זוהן. דער בעפעהל איז ריכטיג דורכגעפיהרט געוואָרען, נאָר אין דער מהומה איז פלינס'ן געלונגען צו ענטלויפּען.

אַט פון דיעזען פלינס'ן האָבען שפּעטער אָבגעשטאַמט אַ גאַנצע רייהע מאַנאַרבען, וועלכע האָבען רעגירט פון דעם שאַטלענדישען טהראָן ביז צו דזשיימו דעם זעקסטען פון שאַטלאַנד און דעם ערשטען פון ענגלאַנד, אונטער וועמען ענגלאַנד און שאַטלאַנד האָבען זיך פּעראייניגט.

מאקבעטה.

ביים באנקעט, האָט דיא קעניגין געשפיעלט דיא דאָלע פון דער לייער
בענסווירדיגסטע דאָמע און ווירטהין; זיא האָט צו יעדען גערעדט, געשמיי-
כל און אַלעמען געמאַכט פאַר איהרע גוטע פריינד. מאקבעטה האָט גערעדט
מיט דעם אדעל און זיי פערזיכערט, אז אַלעס וואָס איז עהרענהאַפּט אין שאָט-
לאַנד, איז דאַמאָלס פערזאַמעלט אונטער זיין דאָך.

„אויסער איינער פעהלט נאָך“, האָט ער בעמערקט, „און דאָס איז מיין
גוטער און לייעבער פריינד באַנקאָ, וועלכער, ווען ער וועט קומען, וועל איך גוט
אויסזידלען פאַר זיין נאַכלעסיגקייט“.

אַבער פונקט דאַמאָלס, ווען דייעזע ווערטער זיינען ארויס פון זיין מויל,
איז ערשינען באַנקאָ'ס גייסט; דער גייסט פון דעם מענשען וואָס ער האָט
געלאָזט ערמאָרדען. באַנקאָ'ס גייסט איז אַריין אין צימער און זיך גע-
זעצט אויף דעם טהראָן וואָס מאקבעטה האָט נאָר וואָס געזאַלט בעשטייגעני.

כאָטש מאקבעטה איז געווען אַ מוט היגער מענש, וועלכער האָט גע-
קענט בעגעגענען אפילו דעם טייוועל און פאַר איהם ניט צימערן, האָט ער
אַבער אויפגעשוידערט ביי דער ערשיינונג פון דייעזען גייסט; ער איז גע-
בליעבען שמעהען שטיל, זיינע באַקען זיינען געוואָרען בלאָס און זיינע אויגען
זיינען געווען געריכטעט צום גייסט.

דיא קעניגין און דער אדעל, וועלכע האָבען גאָר ניט געזעהען, האָבען
בלויז זיך געמערקט, אז מאקבעטה קוקט אויף דעם לעערען פלאַטץ פון זיין
שטוהל און איז שטאַרק אויפגערעגט.

ליידי אָדער קעניגין מאקבעטה, איז צוגעגאַנגען און איהם איינגעראַמט
אין אייער, טר זאָך זיך שטאַרקען, ניט פערלירען דעם מוטה, ווייל וואָס ער
זערט יעצט האָט ניט משהר בעדייטונג וויא דער קינזשאַל וואָס איז פאַר
איהם ערשינען געהענדיג טויטען קעניג דאָנקאָן. אָבער מאקבעטה האָט אַלץ
געזעהען דעם גייסט און וויט געהערט וואָס זיין פרוי האָט צו איהם גערעדט.

דאָן האָט ער אָנגעפאַנגען צו רעדען צום גייסט. ווען דיא קעניגין האָט
דאָס געהערט, האָט זיא מורא געהאַט טאָמער וועט ער פערראַטהען זייער
שרעקליכעם געהוימניס. זיא האָט דערפאַר שנעל ענטלאָסען דיא נאַנצע גע-
זעלשאַפּט, זיך ענטשוילדיגט ביי זיי, אז מאקבעטה ליידעט לעצטענס פון
אזעלכע אנפּעלע און דיא בעכטע זאך פאַר איהם איז, צו בלייבען אַליין.

אַבער דערמיט האָט זיך נאָך אַלעס ניט געענדיגט. מאקבעטה האָט אָפּט
געליטען פון אזעלכע שרעקליכע אנפּעלע, און ער, צוזאַמען מיט דער קעניגין,
האָבען ממש ניט געקענט דורכשלאָפּען אַ נאַכט אָהן שוידערהאַפּטע תּלומות.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

דאָס פּערנאָסענע בלוט פון באַנקאָץ האָט זיי ניט מעהר בעאונרוהיגט וויא דיא רעמונג פון פלינס'ן, וועלכען זיי האָבען יעצט בעטראַכט אַלס דעם פאדער פון שאַטלאַנד'ס צוקינפטיגע קעניגע, וואָס וועלען פּערטרעטען דיא שטעלעס פון זייערע קינדער.

מיט דיעזע בעשטענדיגע געדאנקען, האָבען דיא אונגליקליכע ניט געקענט געפינען קיין רוה.

מאָקבעטה האָט דאן בעשלאָסען אויפצוווכען דיא מכשפות און ער פאָהרען פון זיי זיין שיקזאל פאר דער צוקונפט. גוט אָדער שלעכט, ער האָט עס געוואָלט וויסען.

ער איז אוועק צו א העהל אויף דער לאַנקע, וואו דיא מכשפות האָבען שוין פון פריהער געוואוסט, אז ער קומט און זיי האָבען פאַרבעריימעט דעם כישוף, מיט וועלכען זיי זאָלען אַרויסרופען דיא העללען גייסטער און לעזען פאר מאָקבעטה'ן דיא צוקונפט.

דיעזע פאַרבערייטונגען האָבען זיי געמאַכט מיט א פּערמישונג פון זשאַבעס, פלעדערמיין, שלאַנגען, אן אויג פון א קראַט, דיא צונג פון א הונד, א פיסעל פון א יאסמזשערקע, א פליעגעל פון א נאכטאוילע, דיא ליסקעס פון א דראַגאָן, א צאָהן פון א וואָלף, דאָס האַרץ פון א מענשעך פּרעסערישען פיש, דיא מומיע פון א מכשפה, דיא גאלל פון א ציעג, דעם פינגער פון א טויט קינד און נאָך אזעלכע זאכען. דאָס אלעס האָט מען געשטעלט קאָבען און זידען אין א גרויסען קעסעל, וועלכער איז אָבגעקיהלט געוואָרען מיט דעם בלוט פון א באַבון-מאַלפּע. צו דייעזען האָבען זיי צוגעגאָסען דאָס בלוט פון א חזיר'טע וואָס האָט אויפגעפּרעסען איהרע קליינע חזרים'לעך. דורך דייעזען כישוף האָבען זיי בעשוואוירען דיא העללען גייסטער צו ערשיינען און בעענטפערן זייערע פראגען.

זיי האָבען געפּרעגט מאָקבעטה'ן, אויב ער וויל הערען זיין שיקזאל דורך דיא מכשפות, אָדער דורך דיא גייסטער אַליין.

מאָקבעטה איז געווען צו אלעמען בעשלאָסען. איהם האָט קיין זאך ניט געקומערט, און ער האָט געענטפערט:

“וואו זיינען דיא גייסטער? לאַמיר זיי זעהען...”

דאן האָבען זיי גערופען דיא גייסטער און דריי זיינען ערשיענען. דער ערשטער גייסט איז ערשיענען אין דער פאַרמע פון א געפאנצערטען קאַפּ, און אַנגערופען מאָקבעטה'ן ביים נאָמען, איהם ווארנענדיג פאר דעם לאָרד פון פאיה.

מאקבעטה.

מאקבעטה האָט געדאנקט דעם גייסט דערפאר, ווייל ער האָט איהם שוין לאנג פערדעכטיגט. מעקראָף, דער לאָרד פון פאיר, איז ניט געווען זיין פריינד.

דער צווייטער גייסט איז ערשיענען אין דער פארמע פון א בלוטיבער שטירטעס קינד. ער האָט אויך אָנגערופען מאקבעטה'ן ביים נאָמען און איהם געזאָגט, אז ער זאָל גאָר קיין מורא ניט האָבען, נאָר לאַכען און שפאָטען פון דער מאַכט פון אירגענד אַ מענשען, ווייל קיינער וואָס איז געבוירען פון א פרוי קען איהם עפעס שאדען; און דאן האָט איהם דיעזער גייסט געראטהען צו זיין נאָך בלוטיגער, שטאָלץ און ענטשלאָסען.

„אויב אזוי,“ האָט מאקבעטה בעמערקט, „דאן לעב, מעקראָף, ווייל וואָס האָב איך מורא צו האָבען פאר דיר? פון דעסטוועגען וועל איך מיך נאָך בעסער פערזיכערן: דוא זאָלסט ניט לעבען, כדי איך זאָל קענען זאָגען דער בלאסער מורא, אז זיא זאָגט ליגענען און שלאָפען רוהיג טראָטץ דעם קראכענדיגן דונער.“

ווען דער גייסט איז פערשוואונדען, איז אַ דריטער געקומען. דיעזער איז ערשיענען אין דער פארמע פון א געקרוינטעס קינד מיט אַ בוים אין דער האַנד. ער האָט וויעדער אָנגערופען מאקבעטה'ן ביים נאָמען און איהם געטרייבט געגען אלע קאָנספיראציעס, בעהויפטענדיג, אז ער וועט קיין מאָל ניט בעזיענט ווערען, ביז דער וואלד פון בירנאם ביז דאָנסינען באַרג וועט קומען צו איהם.

„אך, זיסע נאכריכט!“ האָט מאקבעטה אויסגעשריען, „ווער קען אַרויסטרייסען דיעזען וואלד מיט זיינע טיעפע וואַרצלען? איך זעה דערפון, אז איך וועל לעבען דיא געוועהנליכע צייט פון א מענשען און קיין געוואלט זאמער טויט וועט מיך טרעפען. אָבער מיין הארץ ווינשט צו וויסען איין זאך. זאָג מיר גייסט, אויב דיין קונסט געהט אזוי ווייט: וועלען באַנקאָס קינדער ווען עס איז העררשען אין דיעזען קעניגרייך?“

ביי דיעזע ווערטער איז דער קעסעל פערזונקען געוואָרען אין דער ערד און אַ מוזיקאלישער גערויש האָט זיך געהערט. אַכט גייסטער, וויא קער ניגע, זיינען דאן אַרויס און פארביימארשירט נעבען מאקבעטה'ן. נאָך זיי האָט געפאָלגט באַנקאָ, וועלכער האָט געטראָגען אַ גלאָז, וואָס האָט געוועזען נאָך מעהר פיגורען. און באַנקאָ, פערבלוטטיגט פון קאָפּ ביז פיס, האָט געשמייכלעט צו מאקבעטה'ן און געצייגט אויף דיא פיגורען.

מאקבעטה האָט פון דעם פערשמאנען, אז דיעזע זיינען געווען באַנ-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

קאָס קעניגליכע נאכפאלגער, וועלכע וועלען רעגיערען נאָך איהם אין שאַטלאַנד.

דאן האָבען דיא מכשפות, צום קלאנג פון לייכטער מוזיק זיך פערנייגט און פערשוואונדען.

פון דיעזען מאָמענט אָן, זיינען מאַקבעטה'ס אלע געדאנקען געווען בלוטיג און שרעקליך.

דיא ערשטע זאך וואָס ער האָט געהערט, אַרויסגעהענדיג כּון דער העהל, אז מעקדאָף, דער לאָרד פון פּאַיף, איז ענטלאָפּען קיין ענגלאַנד אום זיך אַנצושליעסען אין דער אַרמעע וואָס מאַלקאָלם האָט צוזאַמענגע-שטעלט. מאַלקאָלם, דער ערשטער זוהן פון קעניג דאַנקאן, האָט אַלזאָ ניט גערוהט. ער האָט געמאַכט אלע פּאַרבערײַטונגען צו ענטרייסען דעם טראָהן פון מאַקבעטה'ן. מעקדאָף האָט בעשלאָסען איהם צו העל-פען דערצו.

וויא מאַקבעטה האָט דאָס געהערט, איז ער געוואָרען מלא כּעס און באַלד בעפוילען מען זאָל קאָנפּיסקירען מעקדאָף'ס גיטער און טויטען זיין ווייב און קינדער וואָס ער האָט צוריקגעלאָזט. זיין בעפעהל איז מיט שרעק-ליכער גרויזאמקייט ערפיללט געוואָרען. מען האָט ניט נאָר געטויטעט מעקדאָף'ס ווייב און קינדער, זאָנדערן אויך אלע זיינע קרובים.

אַבער דיעזע און נאָך עהנליכע באַרבאַרייען, האָבען שטאַרק אויפגע-בראַכט גענען איהם דעם שאַטלענדישען אַרעל. ווער עס האָט געקענט איז ענטלאָפּען צו מאַלקאָלם'ן, וועלכער איז שוין געווען אויף'ן וועג מיט אַ מעכטיגער אַרמעע, וואָס ער האָט צוזאַמענגעשטעלט אין ענגלאַנד. דיא איבריגע פון דעם אַרעל, האָבען אין געהיים געוואונשען מאַקבעטה זאָל האָ-בען אַ מפּלה, כאַטש עפענטליך, פאַר מורא, האָבען זיי זיך ניט גע-מישט.

מאַקבעטה האָט אפילו אויך גענומען צוזאַמען שטעלען אַ גרויסע אַר-מעע, אַבער דאָס איז צוגעגאַנגען זעהר לאַנגזאַם, ווייל יעדער האָט גע-האַסט דעם בלוטדורכטיגען טיראַן.

דאן האָט מאַקבעטה אנגעהויבען מקנא צו זיין קעניג דאַנקאן'ס לאַגע, וועלכער איז שוין געשלאָפּען רוהיג אין זיין קבר, וועמען קיין אינטריגע, שווערט, ניפט אָדער קינזשאל האָט מעהר געקענט טרעפען.

וועהרענד דאָס אַלעס איז פּאַרגעגאַנגען, האָט מאַקבעטה'ן פּאַסירט אַן אונגליק — דאָס גרעסטע אונגליק זייט דער צייט וואָס ער האָט אָנגע-

מאקבעטה.

פאנגען צו געהען אין קרומע וועגען. זיין פרוי, זיין שותף אין פערברעד-
כען, נעכען וועמען ער האָט געפונען אַ מאָל טרייסט און פערגעסענהייט,
זיא, ריעזע מערקווירדיגע פרוי, איז געשטאַרבען. עס איז ניט זיכער
פון וואָס פאר אַ טויט; מאַנכע האָבען בעהויפטעט, אַז זיא איז איינ-
פאך אזוי, אויף אַ נאַטירליכען אופן, אַוועק פון דער וועלט; אַנדערע
ווייטער האָבען געזאָגט, אַז זיא האָט שוין מעהר ניט געקענט דערטראַגען
דיא מאַטערניסע פון איהרע פערברעכענס און דעם האַס פון פּאָלק, און זיא
האָט זיך דערפאר אַליין גענומען דאָס לעבען.
סאיווויא-סאי, מאַקבעטה איז געבליעבען אַליין, אָהן אַ פריינד וואָס
זאָל איהם טרייסטען, ליעבען אָדער אפילו סימפּאַטהיזירען מיט איהם אין
זיין שיקזאַל.

שלעכט איז פאר יעדען צו פערבלייבען אָהן פריינד. אָבער ערגער
איז פאר דעם פערדאַרבענעם און פערברעכערישען מענשען, ווען ער מוז
כלייבען בלויז מיט זיין בלוטיגעס געוויסען.

מאַקבעטה האָט פערלירען יעדע האָפנונג, יעדע לוסט צום לעבען
און שטרעבען, ער האָט געזוכט דעם טויט. עס איז מעגליך, אַז ער
וואָלט, דורך זעלבסטמאָרד, נאכגעפאָלגט זיין פרוי אין קבר, נאָר ווען
ער האָט געהערט, אַז מאלקאָלם מיט זיין אַרמעע דערנעהנטערן זיך, האָט
דאָס אין איהם ערוועקט זיין אלטען קריעגערישען מוטה און ער האָט בע-
שלאָסען, וויא ער האָט זיך אויסגעדריקט, „צו שטאַרבען מיט דעם פאַנצער
אויף מיין רוקען.“

אויסער דעם האָט ער זיך נאָך פערלאָזט אויף דיא פּראָפעציהונגען
פון דיא מכשפות און ער האָט זיך דערמאהנט וואָס דיא גייסטער האָבען
איהם געזאָגט, דאָס קיינער געבוירען פון אַ פרוי וועט איהם קענען שאַדען,
און ער וועט קיין מאָל ניט בעזיעגט ווערען, סיידען דער וואַלד פון בירנאַם
וועט קומען קיין דאָנסיגען, וואָס האָט ביי איהם אויסגעזעהען אלס אַן
אונמעגליכקייט.

זייענדיג אזוי זיכער האָט ער זיך נאָר אָבגעשלאָסען אין זיין פּאַלאַץ,
וואָס איז געווען אַ שטאַרקע און מעכטיגע פעסטונג, וועלכע האָט געקענט
ווידערשטעהען דיא גרעסטע בעלאַגערונג. אָט דאָרט איז ער געזעסען און
ערווארטעט מאלקאָלם זאָל קומען.

אין אַ טאָג בשעת ער איז געזעסען אין זיין פּאַלאַץ, איז ערשיענען
אַ שליח, בלאַס און ציטערענדיג פאר מורא, און איהם מיטגעטהיילט,

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

אז וועהרענד ער איז געוועסען אויף דער וואך און קוקענדיג קיין בירוואם, האָט ער בעמערקט וויא דער וואלד דערנעהנטערט זיך צו איהם. מאַקבעטה איז אויפגעשפרונגען ציטערנדיג אין יעדען אבר.

„ליגנער און שקלאַף!“ האָט ער אויסגעדונערט, „ווען דאָס וואָס דו זאָנסט איז ליגענען, מענסטו זיכער זיין, אז דאָן וועל אַנד דיר לעבעדיגערהייט אויפהיינגען אויף יענעם בוים, און דיר לאָזען שטאַרבען פאַר הונגער. אָבער, ווען דאָס וואָס דו דערצעהלסט איז אמת, קימערט מיך ניט ווען דו וועסט מיט מיר טהון דאָס זעלבע.“

מאַקבעטה'ס גאַנצער מוטה איז יעצט פערשוואונדען און ער האָט אָנגעהויבען צו זעהען, אז טראָטז דער אונמעגליכקייט פון דער פראָפעציי-הונג, דערנעהנטערט זיך דאָך זיין ענדע.

יא, דער גייסט האָט איהם געזאָגט, אז ביז דער וואלד פון ביר-נאם וועט קומען קיין דאָנסינעין, האָט ער ניט וואָס מורא צו האָבען, און יעצט —

„יעדענפאלס,“ האָט ער פלוצלונג געזאָגט שפירענדיג נאָך זיין געדענקעם מוטה, „ווען דאָס וואָס דו א בעהויפטעסט איז וואהר, דאן לאָמיר זיך בעוואַפנען. ענטלויפען קען מען ניט. שמעהען דאָ לוינט זיך אויך ניט... אך, איך הייב אָן מיעד צו ווערען פון אלעס און איך וויל מיין ענדע זאָל קומען.“

מיט דיעזע פערצווייפעלטע געדאַנקען איז ער ארויס געגען זיינע שונאים, וועלכע זיינען שוין געווען נאָהענט צום פאַלאַץ.

דיא מערקווירדיגע ערשיינונג, וואָס האָט אויסגעזעהען, אז דער וואלד געהט, קען לייכט ערקלערט ווערען. ווען דיא בעלאגערענדע אַרמעע איז אריין אין וואלד, האָט מאַלקאַלם, וויא א געניטער גענעראל, ניט געדוואָלט, אז דער שונא זאָל גענוי וויסען דיא צאָהל פון זיינע סאָלדאַטען. ער האָט דערפאַר געהייסען, אז יעדער סאָלדאַט זאָל אַבשניידען א גרויסע צווייג, זיא טראָגען אין פראָנט אום דעם פיינד צו פערמומלען. דיא סאָלדאַטען, געהענדיג מיט דיא צווייגען, האָבען פאַרגעשטעלט א בילד וואָס האָט ווירקליך אויסגעזעהען גלייך וויא דער וואלד געהט. דאָס איז געווען דיא אורזאכע וואָס דער שליח האָט זיך אזוי דערשראָקען.

דאָס איז אויך געווען וואָס דער גייסט האָט געמיינט, אָבער מאַקבעטה האָט איהם שלעכט פערשטאַנען. וויא דיא זאך איז, האָט מאַקבעטה געדעהען א טהייל פון זיין סוף.

מאקבעטה.

דאן האָט אָנגעפאנגען אַ פירכטערליכע שלאַכט. אַבוואָהל מאַק-
בעטה איז ניט געווען שטאַרק אונטערשטיצט פון זיינע נאַכפֿאָלגער,
וועלכע האָבען איהם געהאַסט, פון דעסטוועגען האָט ער אליין געקעמפּט
מיט אזאַ מוטא, אז ער האָט ווירקליך אָנגעהאַלטען דיא ערשטע גרויסע
ערשטירמונג.

ווערענדר דער שלאַכט, איז ער געקומען פּנים-אל-פּנים מיט מעק-
דאָרף.

ווען ער האָט איהם דערזעהען, האָט ער זיך דערמאהנט אן דיא
ווארונג פון איין גייסט, אז ער זאָל זיך היטען פאַר איהם מעהר וויא פאַר
אַלעמען. ער וואָלט זיך דערפאַר אומגעווענדעט און געטלאָפּען, אָבער מעק-
דאָרף אליין האָט איהם געזוכט און פערשפאַרט דעם וועג. אַ פירכטערליכער
קאַמפּף צווישען זיי ביידע האָט אָנגעפאנגען.

מעקדאָרף האָט איהם דערווייל געזידעלט, בעליידיגט, געשאַלטען און
געמאַכט פאַרווירפּע דערפאַר וואָס ער האָט ערמאַרדעט זיין ווייב און קינד-
דער. מאַקבעטה איז שוין, וויא עס שיינט, געווען זאט פון דעם בלוט
פון דער מעקדאָרף פאַמיליע און ער האָט זיך געוואָלט צוריק ציהען. אָבער
מעקדאָרף האָט איהם ניט אָנגעלאָזט, איהם רופּענדיג טיראן, מערדער,
העללען-הונד און לומפּ.

דאן האָט זיך מאַקבעטה דערמאהנט אן דיא ווערטער פון דעם אַנד-
דערען גייסט, דאָס קיינער וואָס איז געבוירען געוואָרען פון אַ פרוי קען
איהם שאדען.

שמיכלענדיג און זיכער מיט זיך אליין, האָט ער געזאָגט :

„אומזיסט, מעקדאָרף, דוא פערלירסט דיין ארבייט. פונקט וויא דוא
קענסט גאָר ניט טהון דער לופט, אזוי קענסטו מיר גאָר ניט שאדען מיט
דיין שווערט. איך האָב אַ פער'כישופ'ט לעבען, און קיינער וואָס איז
געבוירען פון אַ פרוי קען מיר גאָר ניט טהאָן.“

„מענסט פערצווייפלען אן דיין כישוף,“ האָט מעקדאָרף געענטפערט.
„דיינע ליעגענדישע גייסטער האָבען דיך בעטראָגען. און איך זאָג דיר,
אז מעקדאָרף איז קיין מאָל ניט געבוירען געוואָרען פון אַ פרוי וויא דער
שטענער איז אין געוועהנליכען לעבען. מיין מוטער האָט מיך געהאַט
פאַר דער צייט און איך בין ערשט שפעטער געבוירען געוואָרען אָהן אַ
פּרוי.“

„פערפלוכט זאָל זיין דיא צונג וואָס זאָגט מיר דאָס!“ האָט גע-

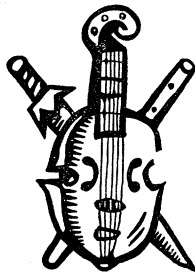
שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

שריען דער ציטערנדער מאקבעטה, וועלכער האָט געפיהלט, אז זיין לעצטע האָפנונג פערשווינדעט. „זאָל קיין מענש אין צוקונפט גלויבען דיא ליגענס פון מכשפות און דיא דריידלעך פון גייסטער, וועלכע נארען אונז אָב מיט ווערטער פון אַ דאָפּעלטער מיינונג. און וועהרענד זיי האלטען זייער פערשפרעכען אין ווערטער, פיהרען זיי אונז צו פערצווייפלונג מיט זייער בעדייטונג. איך וועל מיט דיר ניט קעמפּען.“

„דאן לעב!“ האָט מעקדאָף אויסגעשריען מיט שפּאַט. „מיר וועלען דיך אויסשטעלען וויא מען טהוט מיט ווילדע בססטיעס, און אויף אַ גע- פארבטער ברעט זאָלען זיין אויפגעשריעבען דיא ווערטער : אָט דאָ קענען מענשען זעהען דעם טיראן!“

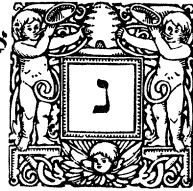
„ניעמאלס!“ האָט מאקבעטה געשריען אין פערצווייפלונג. „איך וועל ניט לעבען צו קושען דעם באָדען וואו דעם יונגען מאלקאל'ס פיס וועלען טרעטען און זיין פערפלוכט פון דיא מאסען!“

ער האָט זיך געוואָרפען אויף מעקדאָף, און נאָך אַ שווערען קאמפּף איז ער בעזיענט געוואָרען. מעקדאָף האָט אָבגעשניטען זיין קאָפּ און איהם איבעררייכט אלס פרעזענט צום געזעצליכען קעניג, מאלקאלם. מאלקאלם האָט דאָן, אונטער אַלגעמיינער איינשטימונג איבערצוגע- מען זיין פאטער'ס טראָהן.

אלעס איז גוט וואס ענדיגט זיך גוט.

אכדעם וויא גראף רוסילאן איז געשטארבען, האָט זיין זוהן, דער יונגער בערטראם, גע'ירשה'ענט אי זיין פאטער'ס פערמעגען, אי זיין טיטעל אלס גראף.

דער קעניג פון פראנקרייך האָט ליעב געהאַט דעם אלטען גראף, און ווען ער האָט געהערט, אז ער איז טויט, האָט ער געשיקט שליחים נאָך זיין זוהן בערטראם, אז ער זאָל קור מען קיין פאריז אין זיין קעניגליכען הויף.

דיא אבזיכט פון דעם קעניג איז געווען א גוטע. ער האָט געוואָלט בעלוינען דעם זוהן פאר זיין פאטער'ס טרייהייט, און ער האָט גערעכענט, אז אריינברענגענדיג דעם יונגען מאן אין זיין הויף, און זיין צו איהם פריינדליך, וועט ער איהם טהון א גרויסע טובה.

דער קעניג האָט אַרויסגעשיקט א געוויסען לאַפע, אן אלטער ערעלמאן פון זיין הויף, אום 12 ברענגען דעם יונגען גראף. בעטראם האָט דאמאלס געוואָהנט מיט זיין מוטער דיא אלמנה פון גראף רוסילאן.

מען דארף ניט פערגעסען, אז אין יענע אלטע צייטען, איז דער קעניג פון פראנקרייך געווען אן אבסאָלוטער מאָנאַרך, א זעלבסט־העררשער, און זיין איינלאַדונג האָט אויך מיט זיך געטראָגען דיא פאָרמע פון א בע־פעהל; קיין אונטערטהאן, גרויס אָדער קליין, רייך אָדער ארעם, האָט זיך געטאָרט ענטזאגען פון אזא איינלאַדונג. דאָס וואָלט געהייסען א מרידה במלכות.

דיא אלטע גרעפין האָט שטאַרק געליעבט איהר זוהן. זיא האָט אין איהם געזעהען דיא איינציגע טרייסט אין לעבען און געדאַכט, אז ער וועט פערזייסען איהר עלטער מיט זיין געגענווארט. מען קען זיך אַלזאָ

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

פאָרשטעלען וויא אונאנגענעהם עס איז איהר געווען הערענדיג פון לאַ-פען, אז זיא מוז זיך שיידען פון איהר בן-יחיד. אָבער פון אונז געהאַרזאמקייט איז דאָ ניט געווען דיא רעדע. דער קעניג בעפעהלט און מען מוז פאָלגען.

דיא אונגליקליכע מוטער האָט דערפאר גענומען אַ וועהמיטהיגען אב-שיעד פון איהר זוהן, און אזוי געוויינט, גלייך וויא זיא וואָלט איהם גע-זעהען שטאַרבן, לאַפע וויעדער האָט אָנגעווענדעט אלעס מעגליכע זיא צו טרייסמען און זיא פערזיכערט, אז דער קעניג וועט זיין גוט צום יונגען גראַף און אלעס וואָס ער מיינט איז, איהם צו בעעהרען און מאַכען פאר אַ וויכטיגע פערזאָן אין לאַנד.

וועהרענד דיעזען געשפרעך האָט לאַפע אויך מיטגעטהיילט דער גרע-פין, אז דער קעניג איז אין דער לעצטער צייט זעהר קראַנק געוואָרען און ער ליידעט פון אַ קראַנקהייט, וואָס דיא דאָקטוירים האָבען ערקלערט אַלס אונגליקליכאַר.

דיא גרעפין האָט אויסגעדריקט איהר טיעפעס בעדויערן הערענדיג פון דעם קעניג'ס צושטאַנד און דערביי בעמערקט פאָלגענדעס :

„אך, ווען העלענאַ'ס פאטער וואָלט געלעבט, וואָלט ער יעצט געקענט קורירען דעם קעניג.“

העלענאַ איז נעמליך געווען אַ יונגע מיידעל, איהר קאמער-פרוי. זיא איז געווען דיא טאָכטער פון אַ בעריהמטען אַרצט זשעראַר, פון נאַרבאָן, ווען זשעראַר האָט בעדראַפט שטאַרבן האָט ער איבערגעגעבען זיין איינציג-געם קינד העלענאַ צו דער גרעפין, און זיא געבעטען זיא זאָל אויף איהר אַכטונג געבען. העלענאַ איז אַלזאָ פערבליעבען ביי דער גרעפין אין הויז זייט איהר פאטער'ס טויט.

העלענאַ איז געווען זעהר אַ גוט מיידעל; זעהן, ליעבענסווירדיג און זיך פערדיענט דיא העכסטע אַכטונג פון דער גרעפין.

וועהרענד דיא גרעפין האָט גערעדט מיט לאַפען, האָט דערווייל הע-לענאַ געוויינט אין דער שטיל. דיא גרעפין האָט נעמיינט, אז העלענאַ וויינט ביי דער עראינערונג אן איהר פאטער'ס טויט, און זיא האָט אויף איהר אָנגעשריען, אז מענשען דארפען פערגעסען אן דעם וואָס דיא ערד דעקט צו.

אָבער העלענאַ'ס טרערען האָבען געהאַט אן אנדערע בעדייטונג. בעטרראם האָט זיך דאָן געזעגענט מיט זיין מוטער. דיא גרעפין, מיט

אלעם איז גוט וואָס ענדיגט זיך גוט.

טרערען אין איהרע אויגען, האָט געבענשט איהר זוהן און איהם געוואונשען
ער זאָל זיין גליקליך.

צו לאַפען האָט זיא געזאָגט :

„מיין גוטער הערר, איך בעט אייך, וויא מען בעט אן אייגענעם
ברודער. גיט אַכטונג אויף מיין קינד. ער איז נאָך אונערפֿאהרען.
ווייזט איהם, לערענט איהם וויא זיך אויפצופיהרען אין קעניגליכען
הויף.“

דער יונגער גראף האָט אפילו זיינע לעצטע ווערטער געריכטעט צו
העלענא'ן, אָבער ריעזע זיינען ניט מעהר געווען וויא איינפֿאכע פֿריינד-
ליכקייט. ער האָט איהר געוואונשען גליק און בעמערקט :

„העלענא, איך פֿאַהר אוועק, זיי דוא א טרייסט פֿאַר מיין מוטער,
דיין העררין, און זעה טהון אלעס מעגליכע איהר צו מאַכען היימליך.“

דער אמת איז אָבער געווען, אז העלענא האָט שוין זייט אַ לאַנגע
צייט געליעבט בערטראם'ן. ווען זיא האָט געוויינט, איז דאָס ניט גע-
ווען אויס עראינערונג אן איהר פֿאַטער, זאָנדערן פֿאַר צער פֿון זיין
אַבריווע.

העלענא האָט אפילו זעהר געליעבט איהר פֿאַטער, אָבער זיא האָט
שוין כמעט פֿערגעסען זאָגאַר וויא ער האָט אויסגעזעהען. איהר פֿאַנטאַזיע
האָט געהאַט בלויז דאָס בילד פֿון איין מאַן, און דאָס איז געווען
בערטראם.

מיט העלענא'ן איז געווען זעהר טרויעריג, זיא האָט געליעבט בערט-
ראם'ן וויא נאָר אן אונשולדיגעס און יונגעס פֿרויענהערץ קען ליבען אַ מאַן.
זיא האָט אָבער געוואוכט, אז ער איז גראף פֿאַן רוסילאַן, אַ יורש פֿון אן
אַלטען אדעליגען טיטעל, וועהרענד זיא איז בלויז דיא טאָכטער פֿון אן
איינפֿאכען ראָקטאָר.

זיא האָט געמוזט בעטראכטען דעם מאַן וואָס זיא האָט געליעבט אַלס
העכער פֿון איהר, אַלס איהר הערר, און קיין מאָל ניט ערווארטעט צו
זיין מעהר וויא זיין דיענסט, לעבען און שטאַרבן אַלס זיין אינטער-
טהעניגע.

דער תהום צווישען זיי האָט העלענא'ן אויסגעזעהען אזוי ברייט, אזוי
טיעף, אז זיא פֿלעגט אָפֿט צו זיך אליין זאָגען :

„עס איז נאָר קיין חילוק ניט אויב איך זאָל ליבען עפעס אַ שעהר

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

נעם און גלענצענדיגן שטערן און וועלען מיט איהם חתונה האָבען, אָדער צו ליעבען בערטראַם'ן, וועלכער איז מיט אזוי פיעל העכער פון מיר."

בערטראַם'ס אוועקפאָהרען האָט אָנגעפילט איהרע אויגען מיט טרע-רען און איהר האַרץ מיט שמערץ. כאַטש זיא האָט איהם געליעבט ניט האָפענדיג, אז ער וועט אַ מאָל ווערען איהר מאַן, פון דעסמוועגען איז דאָס פאר איהר געווען אַ טרייסט, אַ גליק, איהם צו זעהען כמעט יעדע שטונדע אין טאָג. העלענא פלעגט אָפט זימצען און קוקען אין זיינע דונקלע אויגען, זיינע שוואַרצע רונדע ברעמען און זיינע שעהנע געקרייזעלטע האָאַר. זיא פלעגט אזוי לאנג קוקען אויף איהם, ביז זיא האָט אַריינגעצויגען זיין בילד אין איהר האַרץ — דיעזעס האַרץ וואָס האָט מעהר פאַר קיין אַנדערע זאך אין דער וועלט קיין פלאַטץ ניט געהאַט.

ווען דאָקטאָר זשעראַר דע נארבאָן איז געשטאַרבען, האָט ער קיין אַנדערע ירושה ניט איבערגעלאָזט פאַר זיין קינד, וויא עטליכע רעצעפטען פאַר זעלמענע מעדיצינען. דאָס איז געווען דער רעזולטאַט פון זיין לאַנגען און ערנסטען שטודיום פון פיעלע יאָהרען.

איינער פון דיעזע רעצעפטען האָט פערשריעבען אַ מעדיצין פונקט פאַר אַזאַ קראַנקהייט וויא לאַפע האָט דערצעהלט, אַז דער קעניג ליידעט. נאָכדעם וויא בערטראַם איז אוועקגעפאָהרען, האָט העלענא צייט געהאַט מעהר נאָכצודענקען, זיא האָט זיך דערמאנהט אַן דעם קעניג'ס קראַנקהייט און אויף אַן דעם רעצעפט פון איהר פאטער. עס איז איהר באַלד איינגעפאלען, אַז זיא אליין זאָל אוועקפאָהרען קיין פאַריז אום צו קורירען דעם קעניג.

אָבער טראַטץ דעם וואָס זיא איז געווען ביי זיך איבערצייגט, אַז זיא קען קורירען דעם קעניג, איז עס גאָר ניט געווען זיכער, אַז מען וועט זיא צולאָזען, ווייל דער קעניג אליין וויא אויף אלע גרויסע ערצטע אַרום איהם, האָבען איין מאָל פאַר אלע מאָל ערקלערט, אַז עס איז שוין קיין רפואה ניטאָ. וואָס פאַר אַ געלעגענהייט האָט אַלזאָ געקענט האָבען אַ יונגעס און אונגעבילדעטעס מיידעל צו מאַכען אַזאַ פראַגע ?

נאָר דער מענש וואָס האָט אַ שטאַרקען ווילען, קען אלעס דורכפיהרען, אלעס בעזיעגען. דער שטאַרקער ווילען צושמעטערט דיא מעכטיגסטע פעסטונגען.

העלענא האָט געגלויבט, אַז זיא קען קורירען דעם קעניג, און אויף טהוענדיג אַזאַ גרויסע זאך, קען איהר נאָמען שטאַרק בעריהמט ווערען, און

אלעס איז גוט וואָס ענדיגט זיך גוט.

בעריהמטע מענשען קענען פיעלעס דערגרייכען. מי יודע, אפשר וועט דער- פאר ערפילט ווערען איהר זיסעסמער וואונש ? אדך, ווען זיא זאָל קענען ווערען גראף דוסילאָן'ס פרוי — וויא גליקליך זיא וואָלט געווען !

א שטראהל האָפנונג האָט זיך אריינגע'גנב'עט אין איהר יונגפרוי'ליכע ברוסט און זיא האָט בעשלאָסען צו וואגען.

מיט א קורצער צייט שפעטער, האָט דער גרעפין'ס הויזהאלטער איין מאָל געהערט העלענא'ן רעדען פון דעם שלאָף. ער האָט זיך צוגעהערט בעסער און דערפון פערשטאנען, אז זיא איז פערליעבט אין בערטראם'ן. דאן האָט ער זיא גלאט געהערט רעדען צו זיך אליין וואכענדיג, אז זיא האָט בעשלאָסען נאָכצופאָלגען בערטראם'ן קיין פאריז. ער האָט דאָס אלעס דערצעהלט דער גרעפין פאָן רוסילאָן.

ווען דיא גרעפין האָט דאָס געהערט, האָט זיא איהם דערפאר גע- דאנקט, און איהם בעאויפטראגט, אריינצושיקען העלענא'ן, ווייל זיא וויל מיט איהר רעדען.

וואָס זיא האָט יעצט געהערט איבער העלענא'ן, האָט זיא ניט בייז געמאכט. פערקעהרט, איהר הארץ איז אָנגעפילט געוואָרען מיט סימ- פאטויע. דיא גרעפין האָט זיך דערמאהנט ווען זיא איז געווען אזוי יונג וויא העלענא, ווען זיא האָט בעגעגענט בערטראם'ס פאטער.

„יא, יא,“ האָט זיא געמורמעלט צו זיך אליין. „אזוי איז דאָס געווען אויך דאמאלס מיט מיר, ווען איך בין געווען יונג. ליעבע איז א דאָרן וואָס בעלאנגט צו דער רויו פון יוגענד. אויב מיר זיינען נאָר דיא קינד דער פון דער נאטור, מוזען, אין דעם סעזאן פון דער יוגענד, ערוואכען אלע ריעזע פעהלערן, אָבוואָהל, ווען מיר דענקען גוט נאָך, זיינען זיי נאָר קיין פעהלערן ניט.“

העלענא איז דערווייל ערשיענען.

„הער אויס,“ האָט דיא גרעפין געזאָגט אין אן ערנסטען אָבער צארטען טאָן. „דוא ווייסט גאנץ גוט, אז איך בין דיר א מוטער.“

„דוא ביסט מיין געאכטעטע העררין,“ האָט העלענא געענטפערט.

„דוא ביסט מיין טאָכטער,“ האָט דיא גרעפין ווייטער געזאָגט. „איך זאָג, אז איך בין דוין מוטער.“

העלענא איז בלאַס געוואָרען.

„וואָס איז מיט דיר ?“ האָט דיא גרעפין געפרעגט בעמערקענדיג

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

דיא פארב אין איהר געזיכט. „פאר וואס ביסטו בלייד געוואָרען פון מיינע ווערטער?“

דערשראָקען און איבערראַשט, טאָמער האָט דיא גרעפין ערפאהרען פון איהר סוד, האָט העלענא, צעגערענדיג געזאָגט :

„ענטשולדיג מיר, גרעפין, דוא ביסט ניט מיינ מוטער; דער יונג גער גראַף פאָן רוסילאַן קען ניט זיין מיינ ברודער און איך קען ניט זיין דיין טאָכטער.“

„פון דעסמוועגען, העלענא,“ האָט דיא גרעפין בעמערקט צערטליך, „קענסטו ווערען מיינ שנור; און, אויב איך האָב קיין טעות ניט, איז דאָס אויך דיין שטרעבונג, און דערפאר בעאונרוהיגען דיך אזוי דיא ווער-טער מוטער און טאָכטער. הער אויס העלענא, זאָג מיר דעם אמת, ליעבסטו מיינ זוהן?“

„גוטע העררין, ענטשולדיג מיר,“ האָט העלענא געשטאָמעלט.

אַבער דיא גרעפין האָט ווייטער געפרעגט :

„ליעבסטו מיינ זוהן?“

„ליעבסטו איהם ניט?“

„ניין ניין, קינד, גיב מיר ניט אזא אויסמיידענדיגע ענטפער. הע-לענא, קום נאָר אַהער, דערצעהל מיר, ענטדעק פאר מיר אַלעס, ווייל איך לעז ליעבע אין דייןע אויגען.“

העלענא האָט דאן ניעדערגעקניעט פאר דער גרעפין און פאר איהר אַלעס מודה געווען. אין איהרע ווערטער זיינען געלעגען שאַנדע, שרעק און זיא האָט געבעטען אום פערצייהונג.

דיא אָרעמע יתומה האָט ערקלערט, אז זיא ווייס נאָנץ גוט וויא האָפנונגסלאָז איהר ליעבע איז, וויא ווייט זיא שמעהט פון בערטראַם'ן, אַבער ליעבע פרעגט ניט נאָך יחוס און שטאַנד און זיא האָט זיך ניט גע-קענט העלפֿען, ווען איהר גאַנצע נשמה איז צוגעצויגען געוואָרען צו איהר זוהן.

אין דערזעלבער צייט האָט זיא אויך מיטגעטהיילט דער גרעפין, אז איהר זוהן ווייסט פון קיין זאך און ער האָט אויך פיעללייכט קיין שום פער-לאכט פון איהרע געפיהלע.

דיא גרעפין האָט זיא דאן געפרעגט, אויב זיא פלאנט ניט צו פאָהרען קיין פאריז.

ביי דיעזער פראַגע, האָט שוין העלענא אַלעס מיטגעטהיילט איהר

אלעס איז גוט וואָס ענדיגט זיך גוט.

העררין, אז זייט זיא האָט געהערט לאפען רעדען איבער דעם קעניג'ס קראַנקהייט, איז איהר איינגעפאלען, אז זיא האָט אַ געלעגנהייט עפעס אויפצוטהאָן.

„איז דאָס געווען דיין אבזיכט פאר וועלען באַהרען קיין פאָריו?״
האָט זיא גרעפּין געפרעגט. „זאָג, שעהם דיך ניט, איז דאָס געווען זיא אבזיכט?״

„יא,״ האָט זיא געענטפערט אויפריכטיג. „מיין הערר, דיין זוהן, האָט מיך געמאכט דענקען דאריבער. ווען ניט דאָס, וואָלט פאָריו, דער קעניג און זיא מעריצין גאָר ניט בעשעפטיגט מינע געדאנקען.“

זיא גרעפּין האָט ווייטער דאריבער קיין בעמערקונג געמאכט, זאָנדרען זיא האָט גענוי אויסגעפרעגט העלענא'ן איבער דער מעגליכער ווירקונג פון דער מעריצין.

זיא האָט ערפאהרען, אז דער רעצעפט פאר דער מעריצין, איז גע- ווען דאָקטאָר זשערארד'ס שטאָליז אויף זיינע מעריצינישע פאָרשונגען און ער האָט דאָס געגעבען זיין טאָכטער ליעגענדיג אויף'ן שטערבע-בעט. גע- דענקענדיג אן דעם פערשפרעכען וואָס זיא האָט געגעבען דעם דאָקטאָר צו זאָרגען פאר זיין קינד, האָט זיא בעשלאָסען אלעס מקיים צו זיין.

אין דערזעלבער צייט האָט זיא אויך אין זינען געהאט, אז עס האַנדעלט זיך יעמציט אום דעם לעבען פון דעם קעניג.

זיא גרעפּין אליין האָט דאן אויפגעפאָדערט העלענא'ן באַלד אָבצור- רייזען קיין פאָריו, און זיא האָט זיא בעזאָרגט מיט אלע נעטהיגע הוצאות צו דייעזען צוועק. איהר ווינשענדיג גליק און ערפאָלג, האָט העלענא אָבגערייזט.

נאָטירליך איז עס איהר ניט אזוי לייכט אָנגעקומען, ווייל דער קעניג האָט זיך שטארק געקווינקעלט אָנצונעהמען זיא בעהאַנדלונג פון אַ יונגער דאמע וואָס האָט זיך אויסגעגעבען אלס דאָקטאָר. געהאָלפען האָט איהר אייגענטליך דער באַקט ווען זיא האָט דערזעהלט דעם קעניג, אז זיא איז דעם בעריהמטען זשערארד'ס טאָכטער, איבער וועלכען דער קעניג האָט פיעל געהערט.

נאָך מעהר, העלענא האָט זיך אונטערגענומען, אין פאל זיא וועט דעם קעניג ניט קורירען, דאן זאָל זיא פערלירען איהר לעבען.

ענדליך האָט דער קעניג איינגעשטימט, דאָס ווען זיא קורירט איהם ניט אין צוויי טעג צייט, זאָל זיא דערפאר בעצאהלען מיט איהר קאָפּ.

שעקספיער'ם אויסגעוועהלטע ווערק.

דאגעגען ווידער, ווען עס זאל איהר געלינגען, דאן זאל זיא זיך אויס-
וועהלען אירגענד א מאנספארשויין פון לאנד פאר א מאן, מיט אויסנאחמע
בלויז פון דיא פרינצען. אין אמת'ן, איז דאס ניט געווען דעם מאנארך'ס
אנטראג פאר בעלוינג, זאנדערן איהר אייגענער.

ווען העלענא האָט אזוי שטארק געגלויבט אין איהר פאטער'ס קונסט,
האָט זיא קיין טעות ניט געהאט. נאָך איידער דיא צוויי טעג זיינען געווען
צו ענדע, איז דער קעניג פאָלשטענדיג געזונד געוואָרען.

ער האָט דאן פערזאמעלט אלע יונגע לייט פון זיין הויף אום דיא
שעהנע און יונגע דאָקטאָרין זאל זיך אויסקלייבען א מאן. ער האָט אויך
געלאָזט רופען העלענא'ן זיא זאל זיך בעטראכטען דיא אדעליגע בחורים
און זאָגען וועמען זיא וויל.

העלענא האָט ניט פיעל געזוכט אָדער געקלערט, און דערזעהענדיג דעם
יונגען גראף בעטראם פאָן רוסלאָן, האָט זיא באלד געזאָגט אויף איהם
אנווייזענדיג :

„דאָס איז דער מאן וועמען איך וויל.“

דאן צום יונגען גראף :

„מיין הערר, איך זאָג ניט, אז איך נעהם דיך, זאָנדערן איך גיב
מיך איבער צו דיר דוא זאָלסט זיין דער פיהרער און וועגווייזער אין מיין
לעבען.“

„זעהר גוט,“ האָט דער קעניג בעמערקט. „יונגער רוסלאָן, נעהם
זיא, זיא איז דיין פרוי.“

בעטראם האָט ניט פיעל געטראכט און באלד אויסגעדריקט זיין ווידער-
ווילען געגען העלענא'ן, ערקלערענדיג, אז זיא איז בלויז אן ארעמען
דאָקטאָר'ס א טאָכטער, ערצויגען ביי זיי אין הויז און לעבענדיג פון זיין
מוטער'ס צדקה.

ווען העלענא האָט געהערט זיינע פעראכטענדע ווערטער, האָט זיא
געזאָגט צום קעניג :

„מאיעכטעט, איך בין צופריערען וואָס דוא ביסט געזונד. וואָס עס
אנבעלאנגט דאָס איבריגע, זאל עס יעצט געהען, איך פערלאנג מעהר
קיין זאך.“

זאָבער דער קעניג האָט ניט געוואָלט ליידען, אז זיין בעפעהל זאל צו-
ריק געוועזען ווערען. צו יענער צייט האָט דער קעניג געהאט דאָס פרויווי-
לעניים אָדער מאכט צו בעזאָרגען דעם אדעל מיט שידוכים. דערפאר

אלעם איז גוט וואָס ענדיגט זיך גוט.

האָט ער בעפוילען, אז בערטראם און העלענא זאָלען נאָך אין דעמוועלבען טאָג הייראטמהען. יא, זיא האָט געהייראטעט, אָבער דיא ליעבע פון איהר מאן האָט זיא ניט געהאט, דען אזוי פיעל כח האָט דער קעניג ניט בע-זעסען.

אזוי שנעל וויא דיא חתונה איז געווען פאריבער, האָט בערטראם פער-לאנגט פון זיין פרוי, זיא זאָל בעמען דעם קעניג ער זאָל איהם בעפרייען אויף א קורצער צייט. ווען זיא האָט איהם געבראכט דעם קעניג'ס אייני-שטימונג דערצו, האָט ער איהר געזאָגט, אז ער איז ניט געווען פאָרבער ריימעט צו ריעזער שנעלער הייראטה, וועלכע האָט איהם אזוי וויא בער רוישט, און דערפאר זאָל זיא זיך ניט וואונדערן וועגען דעם וואָס ער וועט טהון.

ארעמע העלענא! זיא איז געווען שטארק בעטריעכט ווען זיא האָט ערפאהרען, אז זיין אבזיכט איז זיא צו פערלאָזען. ער האָט איהר בער פוילען צוריק צו קעהרען צו זיין מוטער.

ווען העלענא האָט געהערט דיעזען בעפעהל, האָט זיא בעמערקט : „מיין הער, איך קען דערצו נאָר ניט זאָגען, אויסער, אז איך בין דיין געהאָרזאמע דיענערין, און איך וועל תמיד אנווענדען אלעם מעגליכע מיך אונטערצוגעבען צו דעם שיקזאָל וואָס איז מיר בעשערט.“

אָבער דיעזע אונטערטהעניגע ווערטער האָבען נאָר ניט געווירקט אויף דעם שטאָלצען בערטראם ער זאָל רחמנות זאָבען אויף זיין צערטליכער פרוי. ער האָט זיך פון איהר געשיידט אפילו אָהן א „זיי געזונד.“

העלענא האָט צוריק געקעהרט צו דער אלטער גרעפין. דעם ציעל פון איהר ריזע האָט זיא דערגרייכט, זיא האָט געראטעוועט דעם קעניג'ס לעבען און אויך חתונה געהאט מיט דעם מאן וואָס זיא האָט געליעבט, אָבער זיא איז צוריק געקומען צו איהר שוויגענער פערטרויערט און בעטריעכט, און אזוי שנעל וויא זיא איז אַריין אין הויז, האָט זיא ערהאלטען א בריעף פון בערטראם, וואָס האָט שיער צובראָכען איהר האַרץ.

דיא אלטע גרעפין האָט זיא עמפפאנגען זעהר פריינדליך, פונקט וויא איהר זוהן וואָלט זיא אַליין אויסגעקליעבען פאר זיין פרוי און זיא וואָלט געווען א ראמע פון דעם העכסטען אַדעל. זיא האָט איהר דאן אויסגערעדט און זיא געטרייסט און געזידעלט איהר זוהן, אפילו אונטער דעם דיא אויגען, דערפאר וואָס ער האָט אזוי געהאנדעלט געגען זיין פרוי.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

אָבער דאָס אלעס האָט ניט געקענט אויפמונטערן העלענא'ס האַרץ.
מיט טרערען אין דיא אויגען האָט זיא אַרויכגעשטאַמעלט :
„מאַדאַם, מיין הערר איז אַוועק — אויף אייביג איז ער אַוועק פון
מיר !“

דאן האָט זיא געלייענט פאָלגענדע ווערטער פון בערטראם'ס בריעף :
„ווען דוא וועסט קענען קריעגען דעם רינג פון מיין פינגער, וועלכער
וועט קיין מאָל ניט אַרונטער, דאן זאָלסטו מיך רופען דיין מאן ; אָבער
אַזא „מאַן“ וועט „קיין מאָל“ ניט זיין.“
„דאָס איז אַ שרעקליכער אורטהייל !“ האָט העלענא געמורמעלט
וויינענדיג.

דיא גרעפין האָט זיא געבעטען זיא זאָל האָבען געדולד, דען אזוי
וויא בערטראם איז אַוועק, וועט זיא ווערען איהר קינד, און דאָס
זיא פערדיענט אַ מאן וואָס איז צוואנציג מאָל אזוי גוט וויא איהר זון.
אַ ליעבענדעם פרויען האַרץ קען זיך אָבער מיט אַזעלכע ווערטער
ניט טרייסטען. העלענא האָט נאָך אימער געהאַלטען איהרע אויגען אויף'ן
בריעף, וועלכער האָט זיך געשלאָסען מיט דיעזע ווערטער :
„כל־זמן איך וועל האָבען אַ פרוי, וועל איך ניט צוריק קעהרען קיין
פראנקרייך.“
„זיינען דיעזע ווערטער אויך אין בריעף ?“ האָט דיא גרעפין גע-
פרעגט.

„יא, מאַדאַם,“ האָט דיא אַרעמע העלענא געענטפערט.
אויף'ן אַנדערן טאָג איז העלענא פערשוואונדען געוואָרען. זיא האָט
איבערגעלאָזט אַ בריעף, אַז מען זאָל איהם אָבגעבען דער גרעפין נאָכדעם
וויא זיא וועט שוין דאָרט ניט זיין. אין דיעזען בריעף האָט זיא מיטגע-
טהיילט דער גרעפין, אַז זיא איז אזוי געערגערט וואָס זיא איז געווען דיא
אורזאכע פון בערטראם'ס פערשווינדען פון זיין היים און פאטערלאַנד,
דאָס אום זיא זאָל האָבען אַ כפרה אויף איהרע זינד, האָט זיא אונטערגע-
נומען אַ רייע נאָך דער קירכע פון סט. זשאַקען לע גראַן, און צום שלום
האָט זיא געבעטען דיא גרעפין מיטצוטהיילען איהר זון, אַז דיא פרוי
וואָס ער האָט געהאַסט האָט פערלאָזען איהר הויז אויף אייביג.
ווען בערטראם איז אַוועק פון פאריז, איז ער געפאָהרען קיין פלאָרענץ,
איטאַליען, און איז דאָרט געוואָרען אַן אַפיציער אין דעם פירסט'ס אַרמעע.
דאן האָט ער זיך בעטהייליגט אין אַ קריעג און זיך אויסגעצייכענט מיט

אלעם איז גוט וואָס ענדיגט זיך גוט.

זיינע העלדענטהאטען. בערטראם האָט ערהאלטען בריעף פון זיין מוטער וואו זיא האָט איהם מיטגעטהיילט, אז העלענא איז אוועק און וועט איהם שוין מעהר ניט בעאונרוהיגען. ער האָט אַלזאָ אָנגעהויבען צו מאַכען פּאָר-בערייטונגען אהיים צו פּאָהרען, ווען העלענא אליין, פּערקליידעט אַלס אַ וואַנדערער, איז אָנגעקומען קיין פּלאָרעניץ.

דיא שטאָרט פּלאָרעניץ, דורך וועלכער דיא וואַנדערער פּלעגען רייזען נאָך סט. זשאַקען לע גראַן, האָט געבילדעט אַ רוה-פּלאַץ פאַר דיא רייזענרע. ווען העלענא איז אהין אָנגעקומען, האָט זיא געהערט, אז דאָרט וואָהנט אַ גוטעהעריגע אלמנה, וועלכע נעהמט אויף אין איהר הויז אַלע פּרויען וואַנדערער וואָס געהען בעזוכען דעם הייליגען פּלאַטץ, און זיא גיט זיי עסען, טרינקען און שלאָף-שטעלעס.

העלענא איז אַלזאָ אוועק צו דיזער אלמנה, וואו זיא איז גאנץ פיין אויפגענומען געוואָרען און איינגעלאדען צו קומען זעהען אַלע מערקווירדיג-קייטען אין דער אלטער שטאָרט. זיא האָט איהר אויך געזאָגט, אז אין פאַל זיא וויל זעהען דעם פירסט'ס אַרמעע, וועט זיא איהר וואונש ערפילען.

„דוא וועכט האָבען אַ געלעגענהייט,“ האָט דיא אלמנה בעמערקט צו העלענא'ן, „צו זעהען דינעם אַ לאַנדסמאַן. זיין נאָמען איז גראַף דע רוסילאָן, וועלכער האָט זיך אויסגעצייכענט אַלס גרויסער העלד אין דעם פירסט'ס מלחמות.“

„איך לייעב איהם זעהר,“ האָט העלענא געענטפערט און דערביי גע-זאָגט אַ גרויסען אמת.

איבער דעם גאנצען וועג, האָט דיא אלמנה געהאלטען אין איין רעדען איבער בערטראם'ן. זיא האָט דערזעהלט העלענא'ן איבער דעם יונגען גראַף'ס הייראטה, וויא ער איז געצוואונגען געווען חתונה צו האָבען מיט אַ מיידעל וואו זיא נאָכהער פּערלאָזט און איז נאָכהער אַריין אין דעם פירסט'ס אַרמעע, כדי ער זאָל ניט דארפּען לעבען מיט זיין פרוי.

הערענדיג דיא געשיכטע פון איהר אייגענעם אונגליק, האָט העלענא ניט געזאָגט קיין וואָרט. נאָך איידער דיא אלמנה האָט רעכט געענדיגט דיזעזע שילדערונג, האָט זיא אָנגעהויבען אַ צווייטע, פון וועלכער יעדעס וואָרט האָט געמאַכט אַ טיעפע וואונד אין איהר האַרצען. דיזעזע לעצטע שילדערונג איז נעמליך געווען, וויא אזוי בערטראם האָט זיך פּערליעבט אין איהר אייגענער טאָכטער.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

כאָטש בערטראם האָט ניט איינגעשטימט צו דער הייראַטאָ מיט העלע-נאַן, ווייזט עס אויס, אז זיין האַרץ איז דאָך געווען אָפּען פאַר ליעבע; ווייל זייט ער איז געווען מיט דער אַרמע אין פּלאָרעניץ, האָט ער זיך ווירקליך פּערליעבט אין דיאַנאַן, אַ שעהנע יונגע דאַמע, דיא טאָכטער פון דער אלמנה וואו העלענאַ האָט לאָזשירט, יעדע נאַכט פּלעגט ער קומען אונטער דיאַנאַס פּענסטער,, און וויא דער מנהג איז דאַמאַלס געווען, האָט ער, צו אַ מוזיקאַלישער בעגלייטונג, בעזונגען איהר שעהנדיג הייט און ליעבליכקייט.

דיאַנאַ וויעדער, וויסענדיג, אז ער איז פּערהייראַטעט, האָט זיא איהם ניט געוואָלט ערמונטערען אין זיין ליעבע. אָבוואָהל דיאַנאַ איז געווען אַן אַרעם מיידעל, האָט זיא דאָך גענאָסען אַ גוטע ערציהונג און ניט געוואָלט איינשטימען אָנצונעהמען דיא ליעבע פון א פּערהייראַטעט מען מאַן.

דאָס אַלעס האָט העלענאַ געהערט דערצעהלען איבער איהר מאַן, און כאָטש דאָס האָט זיא זעהר געשמערצט, האָט זיא אָבער פון דער נאַנצער געשיכטע געזעהען אַ פּלאַן וויא אזוי סוף-כל-סוף דאָך צוריק צו קריעגען בעטראַס'ן ער זאָל זיין איהר מאַן.

עס האָט ניט פּיעל געדויערט און זיא האָט אַריינגענומען דיא אלמנה אין איהר פּערטרויען. זיא האָט איהר דערצעהלט, אז זיא איז דיעזעלבע העלענאַ וועמען בערטראם האָט פּערלאָזט, און געבעטען, אז דיא אלמנה און איהר טאָכטער זאָלען איהר ערלויבען זיך אויסצוגעבען פאַר בערטראַס'ן אַלס דיאַנאַ.

אַהיים קומענדיג האָט דיא אלמנה, איהר טאָכטער און העלענאַ דאָס אַלעס גענוי בעשפּראַכען און עס איז בעשלאָסען געוואָרען צו העלפען העלענאַ'ן דורכצופיהרען איהר פּלאַן. פון דער אַנדערער זייט וויעדער, קען מען זאָגען, האָט זעהר פּיעל געווירקט וואָס העלענאַ האָט פּערשפּראַכען זיי גוט צו בעלוינען דערפאַר און דערווייל האָט זיא זיי שוין דערלאנגט אַ בייטעל מיט געלד.

נאָך אין דעמוזעלבען טאָג האָט העלענאַ געזעהען לאָזען וויסען בערטראַס'ן, אז זיא, העלענאַ, זיין געזעמטליכע פּרוי, איז טויט, האָפּענדיג דערביי, ווען ער וועט הערען, אז ער איז פּרוי, וועט ער געוויס וויעדער קומען זיך אָנביעטען צו דיאַנאַ'ן ער זאָל מיט איהר חתונה האָבען. דאָן, נאַטירליך, וועט זיא זיך פּערשטעלען פאַר דיאַנאַ'ן און זעהען אַרויס קריעגען ביי איהם דעם דינג.

אלעס איז גוט וואָס ענדיגט זיך גוט.

אבערס איז בערטראם ווירקליך געקומען און ער איז אויפגענומען גע-
וואָרען אין דיאנא'ס צימער, וואו העלענא האָט שוין איהם געווארט אום
איהם צו עמפאנגען.

דיא שמיכעלהאפטע קאמפלימענטען און ליעבעס-ערקלערונגען וואָס
דער גראף האָט אָדרעסירט צו העלענא'ן, מיינענדיג, אז דאָס איז דיאנא'ן,
האָבען ביי העלענא'ן געקלונגען וויא ענגעל-מוזיק. בערטראם איז געווען
אזוי צופריעדען פון דעם ליעבענסווירדיגען עמפאנג, דאָס ער האָט איהר
געמאכט אן אנטראג צו ווערען איהר מאן און זיא ליעבען אויף אימער און
אייביג. זיא האָט געהאָפט, אז דאָס וועט אויף אזוי זיין אפילו ווען ער
וועט ערפאהרען, אז דיעזע, צו וועלכער ער רעדט דיא ווערטער, איז זיין
אייגענע פּעראכטעטע פרוי העלענא.

מיר מוזען דא מיטטהיילען, אז בערטראם האָט ביז יענער נאכט בלויז
געזעהען דיאנא'ן פון ווייטען. ער זאָט צום ערשטען מאָל געהאט א געד-
לעגענהייט צו זיין מיט איהר, וויא ער האָט גערעכענט, צוזאמען אין איין
צימער אַליין. פון איהר פּערשטאַנד, שפראך און בענעהמונג, האָט ער
ניט פיעל געוואוסט. דאָס אלעס האָט מען נאָך פריהער העלענא'ן מיטגע-
טהיילט. אלעס וואָס העלענא האָט דאן געטהאָן, איז געווען, צו זעהען
עס זאָל זיין טונקעל אין צימער, כדי ער זאָל זיא ניט בעמערקען. אוי-
סער דעם אָבער, האָט זיא געפיהרט מיט איהם אזא לעבהאפטעם געשפרעך
איבער פּערישעדיגע זאכען, אז ער האָט ווירקליך בעוואונדערט איהר
פּערשטאַנד.

העלענא איז געווען אי שעהן, אי קלוג. אָבער ווען מען בעגעגענט זיך
מיט א פרויענצימער צו אָפט, עטליכע מאָל אין טאָג, פון קינדווייז אויף,
מערקט מען זעלטען דאָס אלעס. דערזעלבער פאל איז געווען מיט דעם
יונגען גראף פאן רוסילאָן.

העלענא האָט אויף פּערשטאַנען מיט איהר ליעבענסווירדיגקייט זאָנסט
צו בעצויבערן בערטראם'ן. ער איז ווירקליך געווען אויסער זיך פון דיא
ליעבעס געפיהלע וואָס זיא האָט אין איהם אַרויסגערופען. עס איז ניט
געווען קיין זאך וואָס ער איז ניט געווען בענייסטערט צו טהון פאר דיעזעס
פרויענצימער. ווען ער האָט איהר אָנגעבאָטען זיין האַנד, האָט זיא
שטילשווייגענד איינגעשטימט. דאן האָט זיא פּערלאנגט ער זאָל איהר געד-
בען זיין רינג אַלס צייכען פון זיין פּערלאָבונג צו איהר. ער האָט איהר

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

גלייך געגעבען דעם רינג. זיא וויעדער האָט איהם געגעבען אַ קאָסט
בארען רינג פון איהר פינגער, וואָס זיא האָט געהאַט אַ מתנה פון דעם
קעניג.

איידער עס איז טאָג געוואָרען, האָבען זיי זיך אומארמט און גענומען
אבישער זיך פערשפרעכענדיג ליעבע און אייביגע טרייהייט.

עס איז געווען דיאָרעדע, אַז בערטראם זאָל פאָהרען אַהיים צו זיין
מוטער און דאָן וועט ער הייראטהען.

העלענא האָט בעשלאַסען גלייך נאָכצופאָהרען קיין פאָריז. זיא האָט
גע'פועל'ט ביי דער אלמנה און איהר טאָכטער זיא צו בעגלייטען און איהר
ווייטער העלפען דורכצופיהרען איהר פלאן.

ווען זיי זיינען אָנגעקומען קיין פאָריז, האָבען זיי ערפאָהרען, אַז דער
קעניג האָט נאָר וואָס אָבערזייזט צו דער גרעפּין פאָן רוסלאָן. זיי האָבען
באַלד נאָכגעפאָלגט.

דער קעניג איז געווען פאָלקאָמען געזונד, און אויס דאנקבאַרקייט צו
דער דורף וועלכער זיין לעבען איז גערעטעט געוואָרען, מיינענדיג דיאָ
גרעפּין ביי וועלכער העלענא איז געווען, איז ער אַהין געפאָהרען. ער
האָט באַלד אָנגעהויבען צו רעדען איבער העלענא'ן, זיא לויבענדיג און ריהר
מענדיג און אויסגעדרויקט זיין טיעפסטעם בעדויערן ווען ער האָט געהערט,
אַז זיא איז טויט. ער האָט אויך אָפּען בעהויפטעט, אַז ער גלויבט,
דאָס אין איהר טויט, איז שולדיג דער יונגער גראַף פאָן רוסלאָן,
בערטראם.

דיעזעס געשפרעך האָט אָבער שטאַרק בעטריעבט דיאָ אלטע גרעפּין.
ווען דער קעניג האָט דאָס בעמערקט, האָט ער געענדערט זיין שמועס און
געזאָגט :

„גרעפּין, איך ווייס, אַז קיינער מעהר וויאָ דוא, בעדויערסט ניט
מעהר דעם טויט פון העלענא'ן. אָבער איך האָב שוין מוחל געווען און
אַלעס פּערגעסען.“

ווען לאַפּע, דעם קעניג'ס בעגלייטער, האָט דאָס געהערט, האָט ער
ניט געקענט ליידען, אַז דאָס אַנדענקען פון העלענא'ן, וועלכע האָט געראַד-
טעוועט דעם קעניג'ס לעבען, זאָל אַזוי מיר-ניט-דיר-ניט פאַרבייגעהען און
פּערגעסען ווערען.

„איך מוז זאָגען,“ האָט ער זיך אַריינגעמישט. „אַז דער יונגער גראַף

אלעם איז גוט וואָס ענדיגט זיך גוט.

האָט זעהר שלעכט געהאנדעלט. ער האָט בעגאנגען אַ פּערברעכען געגען זיין מאיעסטעט, געגען זיין מוטער און געגען דער יונגער דאמע. דיא הויפטזאך איז אָבער, אז דאָס גרעסטע פּערברעכען, האָט ער בעגאנגען געגען זיך אַליון, ווייל ער האָט פּערלוירען אַ פּרוי וועמעס שעהנהייט האָט איבעראשט דעם גאנצען קעניגליכען הויף, וועמעס קלוגהייט און שאַרפֿ-זיניגקייט האָט יעדען בעצויבערט, וועמעס פּאָלשטענדיגקייט אַלס דאמע האָט געמאַכט יעדען יונגען מאַן צו זיין פּארטיג צו טהון פאַר איהר אלעס אין דער וועלט.

ביי דיעזע ווערטער איז ערשיענען בערטראם.

דער קעניג האָט אויף איהם אַ קוק געטהאָן און געזאָגט :

„לויבען וואָס מען האָט פּערלוירען, מאַכט דיא עראינערונג פאַר טהייער און אנגענעהם, קום נאָר אהער,“ האָט ער זיך געווענדעט צו בערטראם.

בערטראם האָט געוואוסט אום וואָס דאָ האַנדעלט זיך, און ער האָט אויסגעדריקט דאָס טיעפסטע בעדויערן פאַר דער ברוטאלער האַנדלונג געגען העלענאַ.

צוליבע דער עראינערונג אן זיין פאטער, צוליבע זיין בעזאָרגטע אַלטע מוטער, האָט דער קעניג איהם דאן פּערצייהעט און מען האָט דאן פּאָרט-געזעצט אַ פּרעהליכעם געשפּרעך.

פּלוצלונג איז אָבער דעם קעניג'ס געזוכט פּערפינסטערט געוואָרען, און יעדער וואָס האָט איהם געקענט, האָט בעמערקט אין איהם אַ גרוי-סען צאָרן.

דיא אורזאכע פון דיעזער אויפּרעגונג איז געווען אזוי :

דער קעניג האָט בעמערקט אויף בערטראם'ס פינגער דעם רינג וואָס ער האָט געגעבען העלענאַ, און ער האָט איהר דאמאלס אָנגעזאָגט, דאָס אין פאַל זיא וועט זיך געפינען אין אַ נויט, זאָל זיא איהם שיקען דעם רינג, זאָנסט זאָל זיא זיך פון איהם קיין מאָל ניט שיידען.

דער קעניג האָט גלייך געפּרעגט בערטראם'ן וויא דער רינג קומט צו איהם. בערטראם וויעדער, ניט וועלענדיג דערצעהלען דעם גאנצען אמת, האָט געזאָגט, אז אַ דאמע האָט צו איהם אַרויסגעוואָרפּען דעם רינג פון אַ פענסטער. אויף דער פּראַגע, אויב ער האָט נאָך געזעהען העלענאַ'ן זייט דעם טאָג וואָס ער איז פון איהר אַוועק, האָט ער געענט-פּערט, ניין.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

אזוי וויא דער קעניג האָט געוואוסט, אז בערטראם האָט פיינד גע-
האט זיין ווייב און זיא גערעכענט פאר א שטערונג אין זיין לעבען, האָט ער
באלד בעשלאַסען, אז ער האָט זיא וואהרשיינליך ערמאָרדעט. ניט וואר-
טענדיג פיעל, האָט ער געהייסען זיינע וועכטער זאָלען איהם באלד כאַפּען
און ארעסטירען ביו צו א ווייטערע אונטערזוכונג.

„מיון גאָט!“ האָט דער קעניג אויסגעשריען, „איך האָב מורא, אז
ער האָט געטויטעט דיא גוטע העלענא!“

ביי דיעזע ווערטער איז ערשיענען דיאנא מיט איהר מוטער און פער-
לאנגט פון דעם קעניג, ער זאָל אויסניטצען זיין איינפלוס און צווינגען
בערטראם'ן חתונה צו האָבען מיט דיאנא'ן, נאָכדעם ער האָט עס איהר
פערשפראַכען אזוי צו טהון.

בערטראם, מורא האָבענדיג, אז דאָס וועט נאָך פערערגערן זיין לאנג,
דאָס הייסט, אז ער האָט געהאט א געליעכטע, ווען העלענא האָט נאָך
געלעכט, האָט ער פלוצלונג אלעס אָבגעלייקענט וואָס דיאנא האָט בער-
הויפטעט.

ווען דיאנא האָט דאָס געהערט, האָט זיא ארויסגענומען דעם רינג
וואָס העלענא האָט איהר איבערגעגעבען און דאָס געבראכט אלס בעווייז
פאר איהרע בעהויפטונגען. זיא האָט נאָך ווייטער ערקלערט, אז דעם
רינג וואָס ער טראָגט, האָט זיא איהם געגעבען, און דעם רינג וואָס
זיא האָט, האָט ער איהר געגעבען, אלס צייכען, אז זיי זיינען פער-
לאַרט.

ווען דער קעניג האָט דאָס געהערט, האָט ער געהייסען מען זאָל זיא
אויך זאָפאָרט ארעסטירען. דיא אורזאכע דערפון איז געווען, ווייל דיא
געשיכטע איבער דעם רינג איז געווען פערשיעדען וויא דיעזע פון
בערטראם'ס, און דער קעניג איז דערפאר געוואָרען נאָך מעהר פער-
דעכטיג.

דאן האָט דער קעניג ארויסגעגעבען א פסק, דאָס אין פאל זיי וועלען
ניט דערצעהלען דעם גאנצען אמת, זאָל מען זיי ביידע הינריכטען פאר
העלענא'ס טויט.

דיאנא האָט דאן געבעטען מען זאָל ערלויבען איהר מוטער צו געהען
ברענגען דעם ערשטען אייגענטהימער פון דעם רינג, דאָס הייסט, ביי
וועמען זיא האָט איהם גענומען. מען האָט איהר דאָס ערלויבט און דיא
אלמנה האָט גלייך צוריק געקעהרט מיט העלענא'ן.

אלעס איז גוט וואָס ענדיגט זיך גוט.

דיא גוטע גרעפין, וועלכע איז געווען שטארק בעזאָרגט אום איהר זוהן'ס לעבען, און וועלכע האָט אויך מורא געהאַט אז דער פערדאכט איבער איהר זוהן קען זיין אמת, ווען זיא האָט דערזעהען איהר לעבע העלענא, איז זיא געווען אזוי דערפרייט, אז זיא האָט אן אלעמען פערגעכען.

דער קעניג וועלכער האָט קוים געקענט גלויבען זיינע אייגענע אויגען, האָט געפרעגט:

„איז דאָס ווירקליך בערטראם'ס פרוי וועמען איך זעה ?“

נאָר אזוי וויא העלענא איז נאָך ניט געווען זיכער ביי זיך, אז בערטראם וויל זיא פאר א פרוי האָט זיא געענטפערט:

„ניין, מאַיעסטעט, עס איז בלויז אַ שאטען פון דער פרוי וואָס דוא זעהסט, עס איז נאָר דער נאָמען און ניט מעהר.“

„אַה, ניין, ניין!“ האָט בערטראם אויסגעשריען, „עס איז ביידעס, אי דער שאטען, אי מיין פרוי!“

„מיין הערר,“ האָט העלענא געזאָגט זיך ווענדענדיג צו בערטראם'ן, „ווען איך האָב מיך פערשטעלט פאר דיעזע דאמע, האָב איך דיך געפונען אלס אַ גוטען און לעבענסווירדיגען מאַן. אין דערזעלבער צייט אָבער, האָב איך מיך דערמאהנט אן דיין אַמאָליגען ברעף, ווען דוא האָסט מיר געשריעבען, אז ווען איך וועל קענען קריעגען דעם רינג פון דיין פינגער, וועסטו מיך אנערקענען אלס דיין פרוי. איך האָב געקראָגען דעם רינג.“

„העלענא -“ האָט ער אויסגעשריען, „איז דאָס מעגליך, אז דוא ביסט געווען יענע לעבענסווירדיגע דאמע מיט וועלכער איך האָב פערבראכט דיא נאכט ? יא, יא, עס איז מעגליך“ . . . דיא אלמנה און דיאנא האָבען דאן בעשטעטיגט העלענא'ס ווער טער.

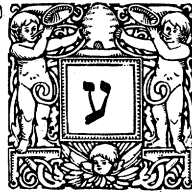
דער קעניג איז געווען אזוי צופריעדען מיט דיאנא'ס עדעלע האַנדלונג, אז ער האָט איהר דערפאר פערשפראַכען אויך צו געבען אן ארעליגען פאר אַ מאַן.

בערטראם האָט ערשט דאמאלס ארויסגעזעהען דעם טעות וואָס ער האָט פריהער געמאַכט, און פאלענדיג אויף דיא קניע פאר העלענא'ן, האָט ער זיא געבעטען אום פערציהונג און איהר געשוואוירען אייביגע און טרייע לעבע.

האמלעט.

דער פרינץ פון דענעמארק.

ס זיינען פאראיבער בלויז צוויי מאנאט נאך'ן טויט פון דעם קעניג פון דענעמארק, ווען זיין אלמנה, דיא קעניגין גערטריוד, האָט חתונה געהאַט מיט איהר שוואגער קלודיוס, דאָס הייסט מיט איהר מאַן'ס ברודער.

דיעזער פאקט האָט ארויסגערופען בעוואונדערונג און ערשטוינען, און אויך ניט וועניג פערדרום אין לאַנד. אָבער דאָס איז נאָך ניט אַלעס. אַ וויכטיגערע זאך האָט זיך דורך דעם ענטוויקעלט.

קלודיוס איז ניט געווען געראַמען אין זיין ברודער. יענער, דער קעניג, גערטריוד'ס ערשטער מאַן, איז געווען אַן ערעלער און גוטער מענש, ווער רענד קלודיוס איז געווען בעקאַנט פאר א שופט, לומפ און א פערדאָרבענער קערל. דאָס האָט געפיהרט דערצו וואָס מען האָט אָנגעהויבען צו פער-דעכטיגען קלודיוס'ן, אַז ער האָט געוויס אָבגעראמט זיין ברודער פון דעם וועג, כדי ער זאָל קענען ערשטענס חתונה האָבען מיט זיין פרוי, און, צווייטענס, כדי ער זאָל קענען בעשטייגען דעם טראָהן פון דענעמארק. אין דערזעלבער צייט, נאַטירליך, זאָל דער יונגער האמלעט, דעם טויטען קעניג'ס זוהן און געזעטצליכער יורש, ניט קענען רעגירען אויף זיין פא-טער'ס אָרט.

נאָר, וויא דיא זאך איז, מען רעדט, מען פערברייטעט אַ סליוד, און דער אלגעמיינער עולם פערגעסט, אָדער מען וויל זיך ניט שטאַרק בעי-קימערן אום אַזעלכע זאַכען. דעם טיעפסטען און שטאַרקסטען איינ-דרוק אָבער, האָט דיא נאַנצע געשיכמע געמאַכט אויף דעם יונגען פרינץ

BY
S. H. H. S. H.

האמלעט.

האמלעט, וועלכער האָט אזוי געליעבט און געהערט זיין פערשטאָרבענעם פאטער, אז ער האָט איהם כמעט פערגעמערט. און אזוי וויא דער יונגער מאן אליין, איז געווען שטארק גערָאָמען אין זיין פאָטער, דאָס הייסט, ער איז אויך געווען אן עהרענמאן און אן עדעלער מענש, האָט ביי איהם נאָך וועניגער אויסגענומען זיין מוטער'ס האַנדלונג וואָס זיא האָט חתונה געהאַט אזוי גיך מיט זיין פעטער.

ניט זאָגענדיג און ניט רעדענדיג קיין וואָרט, פלעגט דער יונגער האַמלעט אָנפאַנג אָבוטצען טעג און נעכט דענקענדיג און טראַכטענדיג איבער דעם וואָס עס האָט פאסירט. ער איז דערפאַר געוואָרען מרה-שחור'דיג און פערלויירען יעדע אינטערעסע אין אלעמען אַרום איהם.

אַ מאָל איז האַמלעט געווען אַ מונטערער און פרעהליכער יונגער מאַן, ער פלעגט לעזען ביכער, זיך אַמוזירען, לאכען און שטיפען. דאָס זאַלעס איז פון איהם פערשוואונדען און זיין בליק איז אימער געווען פינסטער און טרויעריג.

עס איז אמת, אז האַמלעט האָט זיך פיעל געערגערט, ווארום מען האָט איהם בערויבט פון זיין רעכט צו זיטצען אויף זיין פאטער'ס טראָהן. צבער דאָס אליין וואָלט נאָך ניט אַרויסגערופען די עזע ענדערונג אין איהם. פערקעהרט, דאָס וואָלט איהם געמאַכט נאָך לעבעדיגער און טהעטיגער אום אוריק צו געווינען דעם טראָהן. וואָס איהם האָט געערגערט, געקריינקט און בעטריעבט איז געווען אַ גאַנץ אנדערע זאַך: זיין מוטער, וועלכע האָט אזוי שענדליך געהאַנדעלט און בעלידיגט דיא עראינערונג אן זיין פאטער! די עזע מוטער, וועמען זיין פאטער האָט אזוי פיעל געליעבט און געשעמזט! זיא וויעדער, אויף וויא ווייט האַמלעט האָט זיך געקענט עראינערען, האָט אימער זיך געווינען ליבענסווירדיג און פערפליכטעט צו איהר מאַן.

זיא אלזאָ זאָל דאָס קענען מהון! זיא זאָל מיט צוויי מאָנאַט נאָך זיין טויט, ווען זיין קבר איז נאָך געווען פריש, שוין הייראַטהען, און מיט וועמען? מיט זיין פאטער'ס אייגענעם ברודער!

און זער ברודער אליין? אַמאָל האָט ער איהם געשעמזט אלס זיין פאטער'ס ברודער און אין איהם ניט געזוכט קיין חסרונות. יעצט וויעדער, איז דער צושטאַנד שוין געווען אַן אנדערער. ווען ער האָט געקענט אזוי האַנדלען, זאַן האָט ער שטאַרק געצווייפעלט אין זיין אַרענטליכקייט. אָט דאָס אַלעס צוזאַמען, פיעל מעהר וויא דער בעדלוסט פון דעם טראָהן, האָט צושמעטערט דיא גאַנצע פרעהליכע וועלט פאַר דעם יונגען האַמלעט.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

קעניגין גערטרוד, זיין מוטער, האָט אָנגעווענדעט אלעס מעגליכע איהם צו אַמזירען, אויפמונטערן און צוריק ברענגען צו דעם פריהעריגען שטאַנד. אָבער דאָס האָט גאָר ניט געהאַלפּען. ער פלעגט ערשיינען אין הויף געקליידעט אין שוואַרצען, אַלס טרויער נאָך זיין פאטער'ס טויט. דיזע טרויער-קליידער האָט ער קיינמאָל ניט אָבגעלעגט, זאָגאר ניט אין דעם טאָג ווען זיין מוטער האָט חתונה געהאַט. מען האָט איהם אויך ניט געקענט בעוועגען אנטהייל צו נעהמען ביי דיא שמחות און באַנקעמען וואָס מען האָט געמאַכט צו דער חתונה, וואָס האָט ביי איהם אויסגעזעהען דער שענדליכסטער טאָג פון זיין לעבען.

און וואָס איהם האָט איבערהויפט געערגערט, איז געווען אויסצוגעפינען גענוי דיא אורזאכע פון זיין פאטער'ס טויט.

און עס איז אויך קיין חידוש ניט ווארום דאָס האָט איהם אזוי שטאַרק געערגערט, קלוידיוס האָט פערברייטעט דיא נאכריכט, אז זיין ברודער, דער קעניג, איז געשטאָרבען פון אַ שלאַנגען-ביס; אָבער האַמלעט'ן איז איינגעפאַלען, אז דיא שלאַנג איז געווען קלוידיוס אליין. בקיצור, ביי האַמלעט'ן האָט אָנגעהויבען קלאָר צו ווערען, אז קלוידיוס האָט ערמאָרדעט זיין פאטער, כרי, ער זאָל קענען זימטען אויף זיין טראָהן.

וויא ווייט ער האָט געהאַט רעכט מיט דיזער מיינונג, וויא ווייט זיין מוטער איז געווען אין דעם פערמישט, האָט ער אליין גענוי ניט געקענט בעשטיממען; אָבער דיזע אונזיכערהייט אליין איז שוין געווען גענוג פון איהם צו מאַכען אַ מעלאַנכאָלישע חורבה.

וועהרענד דיזע שוידערהאַפּטע געדאַנקען האָבען געפלאַגט דעם אונז-גליקליכען יונגען פרינץ, האָט ער ערפאָהרען, אז אַ גייסט, וועלכער איז עהנליך צו זיין פאטער, איז אייניגע מאָל ערשיינען, און דיא סאָלאַסטען וואָס זיינען געשטאַנען אויף דער וואַך ארום פאַלאַץ, האָבען איהם געזעהען צוויידריי נעכט דורכאַנאַנד.

מען האָט האַמלעט'ן דערזעהלט, אז דער גייסט, אָדער דיא געהיימניס-פאַלע פיגור, פלעגט ערשיינען געקליידעט אין אַ פאַנצער פון קאַפּ ביז פיס, פונקט אזוי וויא זיין פאטער איז געווען ווען ער האָט געלעבט. צווישען דיזע וואָס האָבען דיא ערשיינונג געזעהען, איז געווען האַראַציאָ, האַמלעט'ס בעסטער פריינד. אלע האָבען דערזעהלט איינע און דיזעלבע געשיכטע, און האַמלעט האָט געוואוסט, אז האַראַציאָ וועט קיין לעגען ניט זאָגען. זיי האָבען ווייטער מיטגעטהיילט, אז דיא פיגור ערשיינט פונקט וויא

האמלעט.

דער זיגער שלאָגט צוועלף; אַז אויפ'ן פנים זעהט ער אויס בלאַס, און דאָס פנים דריקט אויס מעהר שמערץ וויא צאָרן. דאן, אַז דיא באָרד איז צושויר בערט און האָט אַ מין זילבערנעם קאָליר, אַקוראַט וויא ער איז געווען ביים לעבען.

אויסער דעם, האָט ער, אויף אלע פראַגען, גאָר ניט געענטפערט. בלויז איינמאָל האָט ער געמאכט אַזא בעוועגונג, אַז עס האָט אויסגעזעהען, דאָס ער וויל רעדען. אָבער פונקט דאָמאלס האָט אָנגעהויבען צו ברעכען אויף טאָג, דער האָהן האָט אַ קרעה געטהאָן און ער איז שנעל פערשוואַנדען געוואָרען. דער יונגער פרינץ, זייענדיג זעהר אויפגערגט האָט גערעכענט, אַז דאָס מוז זיין זיין פאטער'ס גייסט. ער האָט אַלזאָ בעשלאַסען צו וואַכען צוזאַמען מיט דיא סאָלדאַטען ביי נאַכט כדי ער זאָל האָבען אַ געלעגענהייט זיך צו בעגעגענען מיט דעם גייסט.

האמלעט האָט ביי זיך געטראַכט, אַז אַזאַ ערשיינונג קומט ניט אומד זיסט; אַז דער גייסט האָט געוויס עפעס מיטצוטהוילען, און אָבוואָהל ער האָט נאָך צו קיינעם ניט גערעדט, וועט ער אָבער צו איהם יא רעדען. ער האָט אַלזאָ געוואַרט מיט דער גרעסטער אונגעדולד אויף דער נאַכט.

ווען דיא נאַכט איז ענדליך געקומען, האָט ער זיך אַוועקגעשטעלט מיט האַראַציאָן און מיט מאַרסעלוס'ן, איינער פון דיא וועכטער, אויף אַ באלקאָן, וואו דער גייסט פלעגט ערשיינען, אום אָבצורואַרטען זיין ערשיינען.

דיא נאַכט איז געווען קאַלט און דיא לופט זעהר שאַרף. האמלעט, האָר-ראַציאָ אין זייער בעגלייטער האָבען אָנגעהויבען צו רעדען איבער דעם וועטער און איבער דער קאַלטקייט פון דער נאַכט. זיי זיינען אָבער אונטער-בראַכען געוואָרען אין זייער געשפּרעך, ווען האַראַציאָ האָט זיי אָנגעצייגט, אַז דער גייסט איז ערשיינען.

ערבליקענדיג זיין פאטער'ס גייסט, האָט האמלעט געשפּורט אַ שרעק ליכען שוידער לויפּענדיג איבער זיין לייב. ער האָט פריהער אָנגעפאנגען אַנד צורופען נאָט און דיא מלאכים זיי זאָלען איהם בעשיטצען, ווייל ער האָט ניט געוואוסט, אויב דאָס איז אַ גוטער גייסט אָדער אַ שלעכטער. ער האָט אָבער לאַנגזאַם זיך אָנגעהויבען צו שטאַרקען אין קריעגען מעהר מוטה.

זיין פאטער, אין דער פאַרמע פון דעם גייסט, האָט איהם בעטראַכט מיט אַ מינע פון טיעפען מיטלייד, און, וויא עס האָט אויסגעזעהען, מיט אַ וואונש מיט איהם צו רעדען. דער גייסט האָט אויסגעזעהען פונקט אזוי וויא זיין פאטער ווען ער האָט געלעבט, דאָס האמלעט האָט זיך ניט געקענט

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

צוריקהאלטען איהם ניט צו אדרעסירען מיט דעם נאָמען „פאטער“ און איהם בעמען ער זאָל איהם מיטטהיילען וואָס עס איז דיא אורזאכע ווארום ער איז געווען פון זיין קבר צו בעזוכען דיא ערד אום האלבע נאכט.

דער גייסט, ווינקענדיג צו האַמלעט'ן, האָט ער איהם אָנגעצייגט, אז ער וויל מיט איהם רעדען און איהם אָבגערופען אויף אן אַנדערן פלאטין וואו מען זאָל זיי ניט הערען. האַראַציאָ און מאַרסעלוס וואָלטען איהם אָב גערעדט, ער זאָל ניט געהען, טאָמיר וועט איהם מרעפען אן אונגליק, אָבער האַמלעט וואָלט קיינעם ניט געהערט, ווייל זיין לעבען האָט ביי איהם סאיר וויאסאי קיין ווערטא ניט געהאַט, און ער האָט געוואָלט וויסען, וויסען אלעס וואָס עס האָט פאַסירט. ער איז געווען בערייט נאָכצופאַלגען דעם גייסט אפילו ביז אין עק וועלט, אבי ער זאָל צופריעדען שטעלען זיין נייגעריגקייט.

ענדליך זיינען זיי געווען אליין און דער גייסט האָט אָנגעהויבען צו רעדען. ער האָט איהם מיטגעטהיילט, אז ער איז דער גייסט פון זיין פאטער, וועלכער איז ערמאָרדעט געוואָרען אויף אַ גרויזאמען אופן, און איהם אויף מיטגעטהיילט וויא דער מאָרד איז געשעהען, אז געטהאָן האָט דאָס אלעס זיין ברודער קלודיוס, האַמלעט'ס פעטער, אום צו קענען העררשען איבער'ן לאַנד. און פאַסירט האָט עס אזוי :

דער קעניג האָט זיך נוהג געווען, אין דיא וואַרעמע זומערטעג, צו שלאַפען אין זיין גארטען יעדען נאָכמיטאג. קלודיוס האָט דערפון געוואוסט. וועהרענד דער קעניג איז געלעגען פערזונקען אין טיעפען שלאָף, האָט זיך קלודיוס דערנעהנטערט און אריינגעגאַסען אזא מין גיפּט אין זיינע אויערן. דיעזער גיפּט האָט געהאַט אזא שנעלע ווירקונג וויא קוועקוילכער ; ער האָט זיך ציגאַסען איבער זיין גאַנצען קערפער, אין יעדער אָדער, אין יעדען נערו, און נאָכיער וויא דער גיפּט האָט פעראורזאכט אַ מין פאַראלזירונג, איז אויך דער טויט געווען. אויף דיעזער ארט, האָט זיך קלודיוס, מיט איינמאָל, בעמעכטיגט איבער דעם טראָהן און אויך איבער דער קעניגין.

דער גייסט האָט דאָן בעשוואירען האַמלעט'ן, דאָס אויב ער האָט ווען עס איז געליעכט זיין פאטער, זאָל ער ניט פערנעסען זיך נוקס צו זיין פאר דיעזען ניעדערטרעכטיגען מאָרד. אין דערזעלבער צייט האָט דער גייסט בעדויערט זיין זוהן ווארום ער האָט אזא מוטער, וועלכע האָט זיך געקענט אזוי ערנידעריגען און הייראטהען מיט דעם מערדער פון איהר מאן. דער גייסט האָט אויך בעאוויפטראַגט האַמלעט'ן, אכטונג צו' געבען, דאָס וויא

האמלעט.

ער וועט זיך נוקם זיין און זיין אָנקעל, זאָל ער זיין מיטער ניט בעריהרען, זאָנדערן זיאַ לאָזען ליידען פון איהר אייגענעם פּערגיפּטעטעם געוויסען.
האמלעט האָט פּערשפּראַכען צו טהון אזוי וויא דער גייסט האָט איהם געהייסען, און דאָן איז דער גייסט פּערשוואַונדען געוואָרען.

ווען האמלעט איז געבליעבען אליין, האָט ער אָנגענומען אַ בעשלוס, צו פּערגעסען אָן אלעס וואָס ער האָט געלערנט, געזעהען און ערפּאָהרען, און זיין געהירן זאָל זיין אָנגעפילט בלויז מיט איין געדאַנק, און דיעזער איז וואָס דער גייסט האָט איהם געזאָגט; דאָס הייסט, זיך נוקם צו זיין און זיין אָן זיין אָנקעל, דער מערדער פון זיין פאטער. ער האָט דאָן מיטגעטהיילט האָראַציאָ'ן איבער דעם געשפּרעך מיט'ן גייסט, און בעשוואַוירען האָראַציאָ'ן מיט טאָר-סעלוס'ן, זיי זאָלען פאַר קיינעם ניט דאכמען קיין וואָרט פון דעם וואָס עס איז פּאָרגעקומען אין יענער נאַכט.

דיא צייט וואָס האמלעט האָט דורכגעלעבט, דאָס שוידערהאַפּטע געד-שפּרעך מיט דעם גייסט, דאָס אלעס האָט איהם דערשראָקען פאַר זיך זעלבסט, ער האָט מורא געהאַט, אַז זיין בענעהמונג וועט פיעלייכט ארויסרופען אַ פּערדאַכט ביי זיין אָנקעל צו מיינען, אַז ער ווייסט פון דעם גאַנצען געהיימט ניס, און זאָס וועט פיהרען דערצו ער זאָל זיך הימען פאַר איהם, האמלעט האָט אַלזאָ בעשלאָסען צו שפיעלען בעסער דיא ראַלע פון אַ משוגענעם, כדי קלוידיוס זאָל ניט וויסען וואָס עס געהט פאַר אין זיינע געדאַנקען.

האמלעט האָט געשפיעלט דיא ראַלע אזוי גוט, דאָס דער קעניג מיט דער קעניגין צוזאַמען האָבען געמיינט, אַז זיין משוגעת קומט ניט אויס שמערץ נאָך זיין טאטער, זאָנדערן, אַז ער איז פּערליעבט, און דאָס איז דיא גאַנצע אורזאַכע.

דער אמת איז, אַז האמלעט, איידער ער איז געפאלען אַ קרבן פון מרה"שחורה, האט ער טאַקי געליעבט אַ שעהן מיידעל, אַ געוויסע אָפּעליא, דיא טאָכטער פון פּאלאניוס'ן, דעם קעניג'ס הויפט ראטהגעבער. ער האָט איהר געשיקט מעהרערע בריעף און פּרעזענטען און איהר אונזעהליגע מאָל אָנגע-באָטען זיין לייעבע, דאָס הייסט, אַז זיא זאָל מיט איהם חתונה האָבען. זיא וויעדער האָט זיך דערפון ניט ענטזאנט.

דאָן איז געקומען דיא גרויסע קאטאַסטראָפּע אין זיין לעבען וואָס האָט איהם געמאַכט פּערגעסען און אלעמען, אפילו אַן זיין געליעבטער. נאָך אזוי וויא ער האָט נאָכהער געשפיעלט דיא ראַלע פון אַ משוגענעם, האָט ער זיך אויך פּערשטעלט געגען איהר און זיא אָפּטמאָל גראָב בעהאַנדעלט. זיא

שקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

וויעדער, אַנשטאַט איהם צו מאַכען פאַרווירפּע פאַר זיין בענעהמונג, האָט איהם שטאַרק בעדויערט און אלעס צוגעשריעבען צו זיין אונגליקליכען צושטאַנד.

כאָטש האַמלעט'ס געדאַנקען-צושטאַנד איז ניט געווען אַזעלכער זיך אַבצונעבען מיט ליעבע, כאָטש זיין געהירן איז תמיד געווען פּערנומען מיט דעם פּלאַן פון אַ שרעקליכער נקמה, פון דעסמוועגען האָט ער איינגעזעהען, פון צייט צו צייט, אַז ער האָט צו גראָב געהאַנדעלט געגען דער גוטער און אונשולדיגער אפּעליאַ, און דאַן פּלעגט ער איהר שרייבען אַ בריעף פּול מיט דיא ווילדעסטע אויסדריקע פון ליעבע, אַז דאָס זאָל פּאַכען צו זיין נאַנצער אויפּפיהרונג. אין דערזעלכער צייט, האָט מען זיך געקענט מערקען אין דיא בריעף, מאַנכע צערטליכע פּראַזען, וואָס האָבען דערצעהלט, אַז נאָך אַלעמען, האָט ער דאָך פאַר איהר נאָך געהאַט צערטליכע געפיהלע.

ווען דיא קעניגין האָט דערפון געהערט, האָט זיא זיך געוואונשען, אַז האַמלעט'ס צושטאַנד זאָל ווירקליך זיין דיא אורזאכע פון אפּעליאַ'ס ליעבע און ניט מעהר, און דיא שעהנע אפּעליאַ זאָל זיין דער אינסטרומענט איהם, מיט איהר ליעבע, וויעדער געזונד צו מאַכען.

אַבער האַמלעט'ס קראַנקהייט איז געווען טיעפּער, אָדער זיא איז געווען פון אַזאַ נאַטור, וואָס ליעבע האָט ניט געקענט היילען. פאַר זיינע אויגען איז אימער געשטאַנען זיין פּאַטער'ס גייסט, און זיין געהירן איז געווען אַנגעפילט מיט געדאַנקען פון ביטערער ראַכע. יעדע שטונדע וואַרטען, האָט ביי איהם אויסגעזעהען אַ זינד, אַ פּערברעכען געגען דיא בעפעהלע פון זיין פּאַטער.

דאָך איז עס נאָר ניט גרינג געווען צו געפינען אַ מיטעל וויא צו טוי- מען דעם קעניג, וועלכער איז אימער געווען ארומגערינגעלט מיט וועכטער. אויסער דעם, איז דער קעניגין'ס געגענווארט, וועלכע איז כמעט אימער געווען נעבען קלודיוס'ן, אויך געווען אַ גרויסע שטערונג.

אַבער וואָס עס האָט איבערהויפּט אַבגעהאַלטען האַמלעט'ן פון זיין גרויסער נקמה, איז געווען דער פּאַקט, ערשטענס, אַז אַ מענש וויא ער, פון אַזאַ צערטליכער נאַטור, האָט ניט געקענט ביי זיך אזוי גרינג פּועל'ן צו טויטען אַ מענשען, און צווייטענס האָט ער אַמאָל אויך געזוויפּעלט אין דעם גייסט'ס בעהויפּמונגען, טאַמער, נאָך אַלעמען, איז דאָס אַ בעטרוג, אַ שווינדעל.

האַמלעט האָט דערפאַר בעשלאַסען צו זיין נאָך מעהר זיכער.

האמלעם.

וועהרענר דיעזע צומישטע געדאנקען האָבען זיך געדרעהט אין זיין קאָפּ, זיינען געקומען אין קעניגליכען הויף שוישפיעלער, וועלכע האָבען איהם אמאָל אמוזירט מיט זייערע פאָרשטעלונגען. ער האָט איבערהויפט ליעב געהאָט צו הערען פון איינעם אַ טראַגישע רעדע בעשרייבענדיג דעם טויט פון פּריאַם, דער קעניג פון טראַיא, און אויסדריקענדיג דערביי דעם שמערץ פון זיין פרוי, קעניגין העקובאַ. האַמלעט האָט שעהן עמפּפאָנגען זיינע אַלטע פּריינד דיא שוישפיעלער, און געדענקענדיג דיא רעדע אָדער מאַנאָלאָג פון דעם שוישפיעלער, וואָס פלעג איהם אמאָל פּערשאַפען פּערגעניגען, האָט ער געבעטען דעם שוישפיעלער ער זאָל דאָס וויעדערהאַלען.

דער שוישפיעלער האָט דאָס געטהאָן אויף אזא נאַטירליכע און לעבחהפּ־טען אופן, אז יעדען טאָג האָט זיך אויסגעראַכט, אז ער זעהט פאר זיך אַ לעבע־דיגעס בילד. דער מאַנאָלאָג האָט פאָרגעשמעלט דעם גרויזאמען מאַרד פון אַ שוואַכען קעניג, דיא צערשטערונג פון זיין ארמע און דאָן דיא צערשטערונג פון זיין שטאדט דורך פּיער, דיא גרויסע פּערצווייפלונג פון דער קעניגין וויא זיא איז געלאָפען אַ באַרוויסע איבער איהר פאַלאַץ מיט אַ זאק אויף איהר קאָפּ וואו אַ קרוין איז אמאָל געווען, און בלויו אַ דעק אויף איהר קערפּער וואו זיא האָט אמאָל געטראָגען קעניגליכע מלבושים. דאָס אלעס האָט ניט נאָר ארויסגעריסען טרערען פון אַלע אַנוועזענדע, זאָנדערן דער שוישפיעלער אַליין האָט דאָס אלעס דעקלאַמירט מיט אַ געבראַכענע שטימע און מיט טרערען אין זיינע אויגען.

דאָס האָט געמאַכט האַמלעט'ן רענקען, דאָס ווען דער שוישפיעלער קען אזוי בעגייסטערט ווערען איבער אַן אויסגעטראַכטע מעשה, וואָס זאָל האָבען פּאַסירט מיט היבשע עטליכע הונדערט יאָהר בעפּאַר, וואָס דאַרף ער נאָך, האַמלעט אַליין, טהון, ווען ער ווייסט פון אַ פּיעל גרעסערעם פּערברעכען, דער טויט פון זיין אייגענעם פּאַטער!

דענקענדיג ווייטער איבער שוישפיעלער און פאָרשטעלונגען, האָט ער זיך דערמאָהנט אַן אַ געשיכטע ווען אַ מערדער האָט בייגעוואָהנט דיא פּאַר־שטעלונג פון אַ מאַרד, און דאָס האָט אויף איהם געמאַכט אזא געוואַלטיגע ווירקונג, אז ער איז אויפגעשטאַנען און מודה געווען אויף זיין אייגענעם פּערברעכען. האַמלעט האָט דאָן בעשלאָסען, אז דיעזע שוישפיעלער זאָלען עפעס פאָרשטעלען, אונגעפּעהר עהנליכעס צו דעם מאַרד פון זיין פּאַטער און זיין אָנקעל זאָל דערביי זיין. ער וויעדער זאָל שטעהען אָן אַ זייט און

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

אויפפאסען וואָס פאַר אַ ווירקונג דאָס אַלעס וועט האָבען און ער וועט ענד
ליך קענען גענוי בעשטימען איבער זיין אָנקעל'ס שולד.
ער האָט דערפאַר געהייסען געבען אַ פאַרשטעלונג און איינגעלאָרען
דערצו זיין אָנקעל און זיין מוטער.

דיא פאַרשטעלונג האָט געשילדערט דעם מאָרד פון אַ פירסט אין וויען.
דעם פירסט'ס נאָמען איז געווען גאַנזאלא, זיין פרוי'ס נאָמען איז געווען
באַטיסטא. עס האָט פאַרגעשטעלט ווי אַ געוויסער לוקיאַנוס, דעם פירסט'ס
אַ נאָהענטער קרוב, פּערגיפטעט דעם פירסט אין זיין גארטען אום ער זאָל
קענען ירשה'ענען זיינע גימער, און מיט אַ קורצער צייט שפעטער, האָט דער
מערדער געוואונען דיא ליבע פון גאַנזאלא'ס ווייב.

ווען דיא פאַרשטעלונג איז געגעבען געוואָרען, האָט דער קעניג ניט
געוואוסט וואָס פאַר אַ נעטץ עס איז פאַר איהם געלעגט געוואָרען, און ער
איז געקומען זעהען דיא דראַמא אויף האַמלעט'ס איינלאָדונג. האַמלעט
וויעדער איז געזעסען נאָהענט צום קעניג און אויפּמערקזאַם שטודירט זיין
געזיכט.

דיא פאַרשטעלונג האָט אָנגעפאנגען מיט אַ געשפרעך צווישען גאַנזאלא'ן
און זיין ווייב. זיא האָט איהם געשוואוירען און פּערזיכערט מיט איהר
ליבע, אַז זיא וועט איהם אויף אימער און אייביג בלייבען געטריי, און
טאָמער חלילה זאָל פּאַסירען, אַז ער זאָל שטאַרבּען, וועט זיא קיינמאָל מעהר
ניט הייראַטהען. אין פאַל אָבער זיא זאָל יא הייראַטהען, דאַן, האָט זיא גע-
זאָגט: „זאָל איך זיין פּערפלוכט, ווייל קיין אַנשמענדיגע און עהרליכע פרוי
הייראַטעט צום צווייטען מאָל, סיידען נאָר אַזעלכע וואָס פּערגיפטעט איהר
ערשטען מאַן.“

האַמלעט האָט ניט אַרונטערגענומען זיינע אויגען פון זיין אָנקעל, דעם
קעניג. ער האָט בעמערקט וויא דיא פאַרבען אויף זיין געזיכט האָבען זיך
געביטען דערביי, און דער קעניג'ן'ס פנים האָט אויסגעוועיזען, גלייך וויא זיא
וואָלט דאַמאלס געטרונקען גאַל.

דאַן האָט דיא דראַמע געשילדערט פּאָלגענדעם: לוקיאַנוס איז אַרייני-
געקומען אין גארטען וועהרענד גאַנזאלאָ איז געשלאָפען, און אזוי האָט ער
איהם פּערגיפטעט.

דיעזע סצענע, זייענדיג אזוי עהנליך צו דער האַנדלונג פון קלודיוס'ן
געגען זיין ברודער, האָט דעם קעניג אזוי אויפּגערגעט, אַז ער האָט שוין מעהר

האמלעט.

ניט געקענט בלייבען זימצען. ער האָט געהויסען מען זאָל שנעל אָנצינדען ליכט אין זיין צימער, ווייל ער פיהל'ט שלעכט.

ווען דער קעניג איז אַוועק, האָט זיך דיא פאַרשטעלונג געענדיגט. יעצט איז שוין ביי האמלעט'ן מעהר קיין ספק ניט געווען, אַז זיין אַנקעל איז געווען זיין פאַטער'ס מערדער. ער האָט גענוג געזעהען און גענוג געהערט עס זאָל איהם איבערצייגען, אַז וואָס דער נייסט האָט איהם מיט געטהיילט, איז געווען אַ טרויעריגע און שרעקליכע וואַהרהייט. ווען האמלעט איז געווען אליין, האָט ער אויסגעגאַסען זיין ביטער האַרץ אין פאַלגענדע פילאָזאָפישע ווערטער (*):

(* דאָס איז דער בעריהמטער מאַנאָלאָג פון האמלעט'ן, וועלכער האָט ארויס- גערופען, ניט צו איבערטרויבען, אַ גאנצע ליטעראַטור. מען האָט דאָרעבער געשריע- בען ביכער, דיסקוסירט, פילאָזאָפירט און זיך געקריעגט. יעדער האָט געפונען אַן אנדערע מיינונג, אַן אנדערע בעדייטונג אַדער אַן אנדערן סוד אין סעקספיער'ס ווערטער וואָס ער האָט אַרײַנגעלעגט אין האמלעט'ס מויל.

וואָס מיר ווילען דאָ בעמערקען ביי דיעזער געלעגענהייט, איז פאַלגענדעס: שעקספיער איז געווען אַ לעבעכ-פילאָזאָף, אָבער ניט קיין געאיכטער מעטאפיזיקער פון זיין צייט. אין דיעזען מאַנאָלאָג דערקענט מען שעקספיער'ס מאַנגעל אין דער גריכישער פילאָזאָזיע וואָס האָט דאמאלס געשפיעלט אזא גרויסע ראָלע אין איראָפּא. דער פאר אָבער איז וויכטיג צו שטודירען דערפון שעקספיער'ס געדאַנקען: ער איז געווען, וויא מען זאָגט, אַ סקעפטיקער, דאָס הייסט, אַ רעליגיעזער בעל-ספק; ער האָט ניט געוואוסט, אויב מיט דעם טויט הערט אלעס אויף, אַדער עס פאנגט זיך ערשט עפעס אַן. דיעזע געדאַנקען האָט ער געגעבען זיין העלד אין מויל אַרײַן. נאָך דאָס איז אויך ניט פון אַ הויפט-וויכטיגקייט. מיר האָבען אַבגעזעטצט דיעזען מאַנאָלאָג, אזוי טרײַן, נאָך'ן אַריגינאַל, וויא עס איז אונז מעגליך געווען, אום צו געבען דעם אידישען לעזער אַ בעגריף פון שעקספיער'ס סטיל. אין דיעזען מאַנאָלאָג זעהען מיר דעם נאטור-פילאָזאָף און דעם דיכטער, דעם מייסטער פון סטיל און דעם קינסטלער פון געדאַנקען. דאָס איז געווען שעקספיער און אין דעם לעגט זיין הויפט גרויסקייט.

נאָך אונזער מיינונג, האָט דיעזער מאַנאָלאָג קיין אנדערער בעדייטונג וויא ריעזע, וואָס מיר האָבען דאָ אנגעגעבען.

ער בעאַרכייטער.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

„לעבען אָדער ניט לעבען, אָט דאָס איז דיא פראַגע!

„איז עס בעסער פאַר דעם געדאַנק צו ליידען פון דיא שפּויען און פּיילען פון דעם ביטערן מזל, אָדער זיך בעוואַפּנען געגען א ים צרות, און קעמפּפּענדיג מאַכען א סוף דערפּון? — שטאַרבען, — שלאָפּען, — ניט מעהר; און דורך א שלאָף זאָלען מיר זאָגען, אז מיר מאַכען אן ענדע פון אַלע האַרצוועהטאַגען און דיא טויזענדער שוידערן צו וועלכען דער קערפּער איז אונטערוואָרפּען, — דאָס איז א סך-הכל וואָס מען דאַרף זיך אויפּריכטיג ווינשען. שטאַרבען, — שלאָפּען; שלאָפּען! טאָ- מער נאָר חלום? — אַך, אָט דאָ ליעגט דער הונד בעגראָבען!

„ווייל אין דעם שלאָף וואָס רופּט זיך טויט, מי יודע וואָס פאַר א חלומות מיר קענען האָבען; ווען מיר האָבען ארונטערגעוואָרפּען דיא שטערבליכע דעק פון אונז, דאָן זאָלען מיר לכל-הפחות האָבען מנוחה. אָבער דאָס איז דיא אורזאַכע וואָס פיהרט אונז זיך אזוי אַנצוהאַלטען אָן לעבען! ווען ניט, ווער וואָלט עס דערטראָגען דיא שמיץ און דיא חרפות פון דעם אונטערדריקער'ס אונרעכט, דעם שטאַלצען מאַן'ס געמיינהייט, דיא שמערצען פון פּעראַכטעמער לעיבע, דאָס אָבלעגען פון געזעמץ, דיא לומפּעריי פון טשינאָוויק, און דיא געמיינהייטען מיט ווערטער וואָס א שופּט פּראָפּיטירט זיך מיט דעם געדולדיגען'ס פּער- דיענסט, — יא ווער וואָלט דאָס אַלעס געלימען ווען ער זאָל וויסען אז ער קען זיך קויפּען אייביגע רוה בלויז דורך אַ קינזשאַל?

„ווער וואָלט עס פּערטראָגען, צו קרעכצען און זיפּצען אונטער דער משא פון דעם לעבען, — יא, ווען ניט דיא מורא פאַר עפּעס נאָך'ן טויט? אָט יענעם אונענטדעקטעם לאַנד, פון וואַנען קיין רייזענדער האָט נאָך צוריקגעקעהרט, — דאָס פּערטומעלט אונזער ווילען און מאַכט אונז בעסער ליידען דאָ וויא פון אנדערע וואָס מיר קענען נאָך ניט!
„אָט אזוי מאַכט דאָס געוויסען פון אונז אַלע נאַררען; און אזוי ווערט דער איינגעבוירענער קאָליר פון ענטשלאָסענהייט קראַנק געמאַכט מיט דער בלאַסער דעק פון רעיונות. דערפאַר ווערען גרויסע און וויכטיגע אונטערנעהמונגען אונטערבראַכען, זייער גאַנג שטעלט זיך אָפּ און פּער- לייערען דעם נאָמען פון טהעטיגקייט!“

עס איז נאָכהער געווען אויפ'ן ספּעציעלען אויפמראַג פון דעם קעניג, ווען דיא קעניגין האָט געשיקט רופּען האַמלעט'ן, כּדי זיא זאָל איהם זאָגען,

האַמלעט.

אַז זיא איז ניט צופריעדען מיט זיינע האַנדלונגען און בענעהמונגען, דאָס דעלבע, נאַטירליך, איז אויך מיט'ן קעניג.

אין דערזעלבער צייט האָט דער קעניג געפלאַנט אויסצופאַרשען פון האַמלעט'ן וואָס דאָס אלעס בעדייטעט, אויף וויא ווייט זיין פערדאכט געהט און אויב עס איז געווען עפעס אן אבזיכט אין דעם וואָס ער האָט געלאָזט געבען גראַדע אַזאַ פאַרשטעלונג. אָבער דער קעניג האָט זיך ניט געוואָלט פערלאָזען אין גאַנצען אויף זיין פרוי, ווייל ער האָט געוואוסט, אַז זיא איז פאַרטייאיש און וועט איהם געוויס ניט מיטטהיילען דעם גאַנצען אמת. וויכטיג פאַר איהם איז איבערהויפט געווען אויסצוגעפינען פון האַמלעט'ס מויל אליין איבער דעם שטראָם פון זיינע געדאַנקען.

אום וואָס אלעס דורכצופיהרען, האָט ער בעאויפטראַגט זיין ראַטהגעבער און אפּעליאַט פאַטער, פּאָלאָניוס, אַז ער זאָל שפּיעלען דיא ראַלע פון דעם שפּיאָן און זיך אונטערהערען ערגיין-וואו ביי א טהיר, הינטער אַ פאַרהאַנט, צו דעם געשפרעך צווישען מוטער און זוהן.

עס איז מערקווירדיג, אַז קעניגליכע ראַטהגעבער אָדער דיפּלאָמאַטען, זיינען שטאַרק מסוגל צו דיעזער שמוציגער ארבייט פון שפּיאָנירען און זיך אונטערהערען וואָס יענער רערט. פאַר דער וועלט שפּיעלען זיי דיא ראַלע פון עהרענמענער, אָבער אין פריוואַט וועלען זיי זיך ניט אַבשרעקען פאַר דער גרעסטער לומפּעריי אבי צו דערגרייכען זייער ציעל. נאָך מעהר, עס מאַכט זיי אַ בעזונדערעם פּערגעניגען צו דיענען אַלס שפּיאָן.

ווען דיא קעניגין האָט געשיקט רופּען איהר זוהן, איז ער באַלד געקומען און זיא האָט גלייך אָנגעהויבען איהם פאַרצוואַרפען פאַר זיין בענעהמונג און איהם געזאָגט, אַז ער האָט שטאַרק בעליידיגט „זיין פאַטער“, מיינענדיג דערמיט דעם קעניג, זיין אָנקעל, וועלכען זיא האָט אָנגערופּען „האַמלעט'ס פאַטער“ ווייל זיא האָט מיט איהם חתונה געהאַט.

האַמלעט וויעדער האָט זיך געפיהלט שטאַרק בעליידיגט, ווארום זיא ניט איהם אַזאַ טיטעל; ער האָט דעם אָנקעל זיינעם בעטראַכט פאַר אַ לומפּ און אַ שופּט, דער מערדער פון זיין געאַכטעטען פאַטער, און שטאַרק אויפגע-רעגט, האָט ער אויסגערופּען:

„מוטער, דוא האָסט שטאַרק בעליידיגט מיין פאַטער!“

„דאָס איז אַ שלעכטער ענטפּער, זוהן,“ האָט דיא קעניגין בעמערקט.

„ניין, מוטער,“ האָט ער געזאָגט שטרענג, „דאָס איז פּונקט אַזאַ

גוטער ענטפּער וויא דיין פראַגע איז געווען.“

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

ווען דיא קעניגין האָט דאָס געהערט, האָט זיא געפרעגט:

„האָסטו פּערגעסען צו וועמען דוא רעדסט?“

„אָך, ליידער!“ האָט ער אויסגעשריען. „איך ווינש מיר נאָך, אַז הלאַוי וואָלט איך געקענט פּערגעסען. דוא ביסט דיא קעניגין, דיא פרוי פון דיין מאַן'ס ברודער; און דוא ביסט מיין מוטער. הלאַוי וואָלטו ניט געווען וואָס דוא ביסט!“

„אויב אזוי,“ האָט דיא קעניגין געזאָגט פּול צאָרן, „אויב דוא ווייזט מיר אזוי וועניג רעכפּעקט, וועל איך צו דיר שיקען אַזעלכע צו וועמען דוא וועסט קענען רעדען.“

זיא האָט נאָך וואָס געוואָלט אריינשיקען דעם קעניג אָדער פּאלאניוס'ן צו איהם.

אָבער האַמלעט האָט זיא ניט געוואָלט לאָזען ארויסגעהען ביז ער וועט פּרוּבירען און זעהען אויב זיינע ווערטער וועלען ניט קענען ווירקען זיא זאָל אַנערקענען איהר זינדיגעם לעבען. זיך שטעלענדיג פאַר איהר, האָט ער זיא פּעסט אַנגעכאַפט ביי דער האַנד, זיא צוגעהאַלטען און זיא געצוואונגען זיא זאָל זיך זעטצען.

געטרייד, דערשראָקען פאַר זיין צו ערנסטער בענעהמונג און מורא האָר בענדיג פאַר זיין שגעון מאַכער וועט ער איהר עפּעס משהן, האָט אַנגעהויבען צו שרייען און רופּען הילפּע.

דאָן האָט זיך געהערט אַ שטימע:

„העלפּט, העלפּט דער קעניגין!“

ווען האַמלעט האָט געהערט דיעזע שטימע, האָט ער אין זיין פּערווירדונג געמיינט, אַז דאָרט איז דער קעניג בעהאַלטען. ער האָט שנעל ארויסגעצויגען זיין שווערט און אַנגעפאַנגען צו שטעכען אין דעם פּלאַטץ פון וואַנען דיא שטימע איז געקומען. ער האָט אזוי לאַנג געשטאַכען ביז דיא שטימע האָט אויפגעהערט און ער האָט בעשלאָסען, אַז ווער דאָרט איז געווען, איז זיין טויט. נאָכהער האָט ער ארויסגעשלעפּט דעם קערפּער, און אַנשטאַט דעם קעניג, האָט ער פאַר זיך ערבליקט פּאַלאַניוס'ן.

„וועה איז מיר!“ האָט דיא קעניגין אויסגעשריען. „וואָס פאַר אַן איבער-אוילטע אין בלוטיגע טהאַט דוא האָסט בעגאַנגען!“

„יא, מוטער, עס איז געווען אַן איבעראַיילכע און בלוטיגע טהאַט,“ האָט ער געענטפּערט, „אָבער דאָך ניט אזוי שלעכט וויא דייןע, וואָס האָבט געהרג'עט דיין אייגענעם מאַן און חתונה געהאַט מיט זיין ברודער.“

האַמלעט.

האַמלעט איז שוין צו ווייט געגאַנגען אום ער זאָל אָבלאָזען זיין אר-
בייט אין מיטען. ער איז יעצט געווען אין א צושטאַנד ווען ער האָט געזענט
רעדען דייטליכער מיט זיין מוטער וויא ער האָט נאָך ביז דאַמאַלס גערעדט.
אַבווּהאַל קינדער דאַרפען פיעלע מאָל אוועק קוקען פון זייערע עלטערן'ס
חסרונות, אָבער ביי שווערע פערברעכענס איז עס ערלויבט דער זוהן זאָל
מאַכען זיין אייגענער מוטער פאַרווירפע, כל־זמן ער מיינט דערמיט צו טהוּן
א גוטע זאַך.

דער אונגליקליכער האַמלעט האָט דאָן געזאָגט זיין מוטער וואָס ער
דענקט איבער איהר ווען זיא האָט געקענט אזוי שנעל פערנגעסען אן איהר מאַן,
זיין פאַטער, דעם טויטען קעניג, און אין א קורצער צייט ארום הייראַטמהען
זיין ברודער, וועלכער איז געווען זיין מערדער. אזא האַנדלונג, נאָכדעם וויא
זיא האָט געשוואָרען אייביגע טרייהייט פאַר איהר מאַן, איז גענוג צו צווייט'
לען אן דער שבועה פון יעדער פרוי, רעכענען יעדע פרויען־טוגענד פאַר
היפּאָקריטסטוואָ, אלע הייראַטהס־קאָנטראַקטען פאַר א שפּאַט און יעדן
פרומקייט פאַר א געלעכטער.

„מוטער!“ האָט ער אויסגעשריען, „דוא האָסט געטהאָן אזא זאַך, אז
דיא הימלען דאַרפען רויט ווערען פאַר חרפה און דיא ערד דאַרף קראַנק ווערען
פאַר בושה.“

דאָן האָט ער ארויסגענומען צוויי בילדער און איהר געוויעזען. איינס
האָט פאַרועשטעלט דעם טויטען קעניג, זיין פאַטער, און דאָס אַנדערע דעם
לעבעדיגען קעניג, איהר יעצטיגער מאַן. ער האָט זיא אויפּמערקזאַם געמאַכט
אויף דעם גרויסען אונטערשיעד. דאָס בילד פון דעם טויטען קעניג, האָט ער
געזאָגט:

„שמעלט פאַר — זעה, נאָר, גראַציע ליעגט אויף זיין שטערן, ער זעהט
אויס וויא א גאָט! זיינע לאַקען זיינען וויא אַפּאַלאָס, זיין געזיכט וויא
יופּיטער'ס, זיינע אויגען וויא מאַרס'עס, זיין האַלמונג וויא מערקור, וועל-
כער האָט נאָר וואָס אַרונטערגעשטיענען אויף דעם הימעל־געקושטען באַרג!
אַט דיעזער מאַן, מוטער, איז געווען דיין מאַן! יעצט קוק ווייטער און
זעה ווער עס איז יעצט דיין מאַן“...

ער האָט איהם פאַרגעשמעלט מיט דיא פינסטערסטע און שרעקליכסטע
פאַרבען.

דיא קעניגין האָט זיך געשעהמט און זיך געשפּירט שטאַרק געטראַפּען,
ווען איהר אייגענער זוהן האָט געקענט אזוי אריינקוקען מיטען אין איהר אַי-
ר.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

גענער נשמה, וועלכע האָט ביי איהר. שוין אויך אויסגעוועהען שוואַרץ און שרעקליך.

„מוטער!“ האָט ער אויסגערוינערט, „וויא קענסטו ווייטער לעבען מיט דיעזען מאַן? וויא קענסטו זיין זיין פרוי? דיעזער וואָס האָט ערמאָרדעט דיין מאַן און אוועקגערויבט דיא קרוין וויא אַ גנב?“

וועהרענד ער האָט גערעדט דיעזע ווערטער, איז ערשיענען דער גייסט — ער האָט אזוי אויסגעוועהען וויא אין דער צייט ווען ער האָט געלעבט. האַמלעט, שטאַרק דערשראָקען, האָט געפרעגט וואָס ער וויל.

דער גייסט האָט געענטפערט, אַז ער איז געקומען איהם דערמאָהנען אַן דער ראַכע וואָס ער האָט פערשפּראַכען, וועלכע האַמלעט האָט אויסגעוועהען צו פערנעסען.

דאָן האָט דער גייסט ער וכת האַמלעט'ן ער זאָל מילדער רעדען צו זיין מוטער, ווייל דיא שרעק קען זיא נאָך מווימען.

דער גייסט וועלכער האָט זיך בעווייענען בלויז צו האַמלעט'ן, איז נאָכ דעם פערשוואַונדען געוואָרען. גערטרויז איז נאָר געווען שטאַרק דערשראָקען, ווען זיא האָט געזעהען האַמלעט'ן רעדען צו דער לופט, אָבער זיא האָט ניט בעמערקט קיין זאָך. זיא האָט זיך ערקלערט זיין בענעהמונג, אַז דאָס האָט צו טהון מיט זיין געשמערטען פערשטאַנד.

אָבער האַמלעט האָט זיא געוואָרענט זיא זאָל זיך ניט איינרעדען, אַז דאָס האָט צו טהון מיט משוגעת, זאָנדערן זיא זאָל איהם גלויבען, אַז איהר פערברעכען האָט וויערער געבראַכט זיין פאַטער'ס גייסט אויף דער ערד.

ער האָט איהר געגעבען זיין האַנד זיא זאָל פיהלען זיין דופט, און זיך איבערצייגען, אַז דאָס איז ניט דער פולטישלאַנג פון אַ משוגענעם. דאָן האָט ער זיא געבעטען מיט טרערען אין דיא אויגען זיא זאָל מודה זיין פאַר נאָט אויף איהר פערגאַנגענהייט און אין דער צוקונפֿט זאָל זיא אויסמיידען דעם קעניג'ס געזעלשאַפט, און ניט מעהר זיין זיין פרוי. אַז זיא זאָל ווייטער בלייבן בען זיין געליעבטע מוטער, רעספעקטירען זיין מווימען פאַטער און ער וועט זיא דאָן בעמען זיא זאָל איהם געבען איהר ברכה. ווען זיא האָט איהם דאָס אַלעס פערשפּראַכען, האָט זייער טרויעריגע קאַנפערענץ זיך געשלאָסען.

ווען דיא מוטער איז אוועק, האָט האַמלעט שוין מעהר צייט געהאַט נאָכצוקוקען און גענוי זעהן ווער זיין קרבן איז געווען וואָס ער האָט דער שטאָכען. ווען ער האָט געזעהען, אַז דאָס איז פאַלאַניוס, דער טאַמע פון זיין געליעבטער, האָט ער ביטער געוויינט אויף דעם וואָס ער האָט געמאָהן.

האַמלעט.

דער מאָרד פון פּאַלאַניוס'ן האָט דעם קעניג געגעבען אַ געלעגענהייט אַרויסצושיקען האַמלעט'ן פון דעם לאַנד. ער וואָלט איהם אורדאָ געלאָזט באַלד'הרג'ענען, ווייל ער האָט זיך געמערקט, אַז ער איז איהם געפּעהרליך, אָבער ער האָט מורא געהאַט פאַר'ן פּאָלק וואָס האָט געליעבט האַמלעט'ן. דיא קעניגין אליין, מיט אַלע איהרע חסרונות, איז געווען שטאַרק צוגעבונדען צו איהר זוהן.

קלוידיוס האָט אָבער געהאַט אַן אַנדערן פּלאַן. ער האָט געלאָזט פּער-ברייטען דיא נאַכריכט, אַז זיין איינציגער ציעל און שטרעבונג איז, צו בער שיטצען האַמלעט'ן ער זאָל אַנדערע קיין שלעכטס ניט טהון און אַנדערע זאָלען איהם ניט בעריהרען. איבערהויפּט, האָט דער קעניג געזאָגט, זוכט ער צו ראַטעווען האַמלעט'ן פון דיעזע וואָס ווילען זיך נוקם זיין אָן איהם פאַר פּאַלאַניוס'עם טויט.

אין דערזעלבער צייט האָט ער בעשטעלט אַ שיף וואָס זאָל פיהרען האַמלעט'ן קיין ענגלאַנד צום ענגלישען קעניג. האַמלעט האָט געזאָלט בער גליימעט ווערען פון צוויי הויפּלייט און דיעזע האָבען געפיהרט בריעה קיין ענגלאַנד ערוזכענדיג דעם דאָרטיגען קעניג זאָפּאָרט צו מייטען האַמלעט'ן וויא ער וועט אַהין אָנקומען, און אזוי וויא ענגלאַנד איז געווען אונטערוואָר-פען צו דענעמאַרק, וואָלט דער בעפּעהל ווירקליך דורכגעפיהרט געוואָרען.

וויא מיר האָבען פריהער בעמערקט, איז האַמלעט ניט געווען משוגע. פּערקעהרט, ער איז געווען זעהר שאַרפּזיניג און שטאַרק פּאַרזיכטיג. ער האָט באַלד פּערדעכטיגט זיין אָנקעל, אַז ער דענקט עפעס אַ שלעכטע זאָך. ער האָט דערפאַר, ביי נאַכט, אויף אַ געהיימען אופן, געקריגען דיא בריעה, זיי געעפענט און איבערגעלייענט זיין אייגענעם מייטעם אורטהייל. ער האָט דאָן קונסטפּאָל אויסגעקראַצט זיין נאָמען און אריינגעשטעלט דיא נעמען פון דיא צוויי הויפּלייט, זיינע בעגלייטער, וועלכע האָבען איהם בעדאַרפט מייטען מיט דעם ענגלישען קעניג'ס איינשטימונג. דאָן האָט ער וויעדער פּערוועגעלט דיא בריעה און זיי אוועקגעלעגט וואו ער האָט זיי גענומען.

ווען דיא שיף איז שוין געווען אויפ'ן ים, האָבען פּיראַטען, (יס-רויבער), אָנגעגריפען דיא שיף. האַמלעט, וועלענדיג צייגען זיין העלדענומטה, האָט ער געכאַפט אַ שווערט און איז אריינגעשפּרונגען אין שינא'ס שיף. זיין שיף האָט דערווייל געפונען אַ געלעגענהייט צו ענטלויפען, און אזוי איז האַמלעט געבליעבען צווישען דיא פּיראַטען. דיא צוויי הויפּלייט האָבען אָכגעזעגעלט

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

קיין ענגלאנד און דאָרט האָט מען זיי הינגעריכטעט לויט וויא עס איז געווען בעאויפטראַגט אין דיא בריעף.

ווען דיא פיראמען האָבען ערפאָהרען, אז דעריעניגער וואָס איז אריינ געפאלען אין זייערע הענד איז א פרינץ, האָבען זיי זיך צו איהם געוויעזען אלס צערטליכע שונאים. אזוי גיך וויא זיי זיינען שוין געווען זיכער ווער ער איז, האָבען זיי געוואָלט ביי איהם נושאַ חן זיין, כדי, טאָמער וועלען זיי עפעס אַמאָל דאַרפֿען, זאָלען זיי עס ביי איהם פּוּעל'ן. זיי האָבען איהם דער פאר צוגעפיהרט צו דער נאָהענטער האַפען־שטאָרט פון דענעמארק און איהם דאָרט אָבגעלאָזט.

האַמלעט האָט גלייך פון דאָרט געשריעבען צום קעניג און איהם בעקאנט געמאַכט מיט אַלעמען וואָס עס האָט פּאַסירט, און דאן האָט ער אָנגעצייגט, אז אויפ'ן צווייטען טאָג וועט ער ערשיינען פאר זיין מאיעסטעט.

אַבער ווען האַמלעט איז אָנגעקומען אַהיים, האָט איהם בעגעגענט א טרויעריגעס בילד.

עס איז נעמליך געווען דיא לויב פון דער יונגער איד! שעהנער אפעליא, זיין אַמאָליגע געליעבטע.

עס ווייזט זיך ארויס, אז אפעליא'ס פערשטאנד האָט אָנגעהויבען פער וויררט צו ווערען זייט איהר פאטער פאלאניום איז ערמאָרדעט געוואָרען דורך איהר געליעבטען. דאָס ארעמע מיידעל האָט אין אנפאנג זיך עס נאָר ניט געקענט פאַרשטעלען, נאָר ווען זיא האָט עס בעגריפען, האָט איהר געהירן איינפאך פערלירען זיין קראַפט ווייטער צו דיענען.

זיא האָט פון דאן אָן געזונגען ליעדער, מאַנכע איבער ליעבע, אנדערע איבער טויט און פערצווייפלונג, און מאַנכע מאָל האָט זיא גלאַט אזוי געזונגען אליין ניט וויסענדיג איבער וואָס.

עס איז געווען א טייכעל נעבען וועלכענ'ס ברעג איז געשטאַנען א גרויסע ווערבע, וועמעס צווייגען האָבען געהאנגען איבער דעם וואַ סער. אַט צו דיעזען טייכעל פלעגט זיא געהען יעדען טאָג איינע אליין, זיך שפיעלענדיג מיט פערשיעדענע בלומען, פלעכטענדיג קראַנצען און זיי אויפ' היינענדיג אויף דיא צווייגען. קריכענדיג האָט זיך א צווייג איבערגעבראַכען און זיא איז אריינגעפאלען.

ניט האָבענדיג איהר פערשטאנד און ניט וויסענדיג גענוי וואָס מיט איהר האָט פּאַסירט, האָבען זיא דערווייל דיא קליידער געטראָגען מיט'ן

האַמלעט.

שטראָם אין זיא האָט ווייטער געוונגען. דאָן זיינען דיא קליידער נאָם גע-
וואָרען און זינגענדיג איז זיא פּערזונקען און דערטרונקען געוואָרען.

אַט ריעזע לוייה האָט בעגעגענט האַמלעט'ן; און צו דער לוייה איז
נאָכגעגאנגען אפעליא'ס ברודער לאַערטעס, דער קעניג, דיא קעניגין און
דער גאַנצער הויף. האַמלעט האָט אין אָנפאַנג ניט געוואוסט וואָס דאָס
אַלעס בעדייטעט, דערפאַר איז ער געשטאַנען פון ווייטען און קיינעם ניט
געוואָלט שטערן.

דאָן האָט ער בעמערקט וויא בלומען זיינען אויסגעשפּרייט געוואָרען
נעבען קבר, און זיין מוטער, אויף אויסשפּרייטענדיג בלומען, האָט זיא
געזאָגט:

„איך האָב געמיינט, אז איך וועל דארפּען בערעקען דיין כלהבּעט,
אַבער ניט דיין קבר. דאָן, זיסעם קינד, האָסטו געזאָלט זיין מיין האַמלעט'ס
פּרוי.“

האַמלעט האָט שוין פּערשטאַנען.

ער האָט נאָך מעהר פּערשטאַנען, ווען ער האָט געזעהען אפעליא'ס
ברודער לאַערטעס אריינשפּרינגענדיג אין קבר, און זייענדיג פול מיט
פּערצווייפונג, האָט ער געבעטען מען זאָל אַרויפשיטען ערד אויף אויף
איהם, כדי ער זאָל בעגראָבען ווערען גלייך מיט זיין שוועסטער.

האַמלעט'ס געוועזענע ליבע פאַר דער שעהנער אפעליא האָט פּלוצלונג
צוריק געקעהרט און ער האָט ניט געקענט צוזעהען וויא איהר ברודער
פּערליערט זיך אזוי פון שמערץ, ווייל ער האָט גערעכענט, אז ער האָט
געליעבט אפעליא'ן מעהר וויא פּערציג טויזענד ברידער.

ביי יעזען צושטאַנד פון זיינע געדאַנקען איז ער ערשיענען, אריינגע-
שפּרונגען אין קבר וואו לאַערטעס איז געווען, און נאָך מעהר פּערצוויי-
פּעלט וויא ער. לאַערטעס, וויסענדיג, אז ער איז געווען דיא הויפט אור-
זאַכע פון זיין שוועסטער'ס טויט, האָט ער איהם אָנגעכאַפט ביים האַלס.
ער וואָלט איהם געוויס דערוואָרגען ווען דיא אַנוועזענדע וואָלטען זיך ניט
אריינגעמישט און זיי צושיידט.

נאָך דער קבורה, האָט האַמלעט זיך ענטשולדיגט פאַר זיין איבער-
אוילטען שריט וואָס ער איז אריינגעשפּרונגען אין קבר, „אַבער“, האָט ער
בעמערקט, „איך האָב מיך ניט געקענט קאָנטראָלירען פאַר שמערץ.“

לאַערטעס האָט אָנגענומען דיעזע ענטשולדיגונג און דיא צוויי יונגע
לייט זיינען פאַרלוּפּיג פּערבליעבען פּריינד.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

דער קעניג וויעדער האָט דאָ געזעהען אַן אנדערע געלעגנהייט. ער האָט געוואויסן, אז אזוי גיך קען זיך ניט פּערגעסען דער טוירט פון אַ פּאָטער און אַ שוועסטער; ער האָט אַלזאָ אָנגעווענדעט אַלעס מעגליכע אויפצובלאָך זען דאָס פייער פון האָס אין לאַערטעס'ן אום דורכצופיהרען זיין פּלאַן און אַבראַמען פון דער וועלט האַמלעט'ן.

נאָך דעם וויא עס איז איהם געלונגען נאָך אַ מאָל אויפצורעגען לאַער מעס'ן, האָט ער איהם געראַטהען, אז אונטער דעם מאַנטעל פון פּריעדען, זאָלען זיי ביידע פּרובירען זייער קונסט אין פעכטען מיט שווערטען. לאַערטעס האָט געמאַכט דעם אַנטראַג, האַמלעט האָט איהם אָנגענומען און אַ טאָג איז בעשטימט געוואָרען פאַר דער פעכטעריי.

צו דיזער פאַרשטעלונג איז געווען בעשטימט, אז הער גאַנצער הויף זאָל זיין אַנוועזנד. לאַערטעס וויעדער, אויף דעם קעניג'ס אַנטראַג און ראַטה, האָט פאַרבערייטעט אַ פּערגיפטעטעם שווערט.

אויף דיזער פעכטעריי האָבען פּיעלע געמאַכט גרויסע וועטעס, ווייל דיא צוויי יונגע לייט זיינען געווען בעקאַנט אַלס דיא גרעסטע קינסטלער אין פעכטען.

דער קאַמפּ האָט אָנגעפאַנגען און האַמלעט, וויא דער שטייגער איז, האָט ניט פּריהער בעטראַכט זיין געגנער'ס שווערט. וויא דער מנהג איז, האָבען אזעלכע פעכטער בעדאַרפט קעמפּען מיט שטומפּונגע שווערטען אָהן שפּיטצען. האַמלעט, זייענדיג אַליין אַן עדעלער מענש, איז איהם גאָר ניט איינגעפאַלען צו פּערדעכטיגען לאַערטעס'ן, מיט וועמען ער איז שוין געווען וויעדער פּריינדליך.

ביים אָנפאַנג קאַמפּ, האָט לאַערטעס, וויא אוממיסטען, געלאָזט, אז האַמלעט זאָל קריגען איבער איהם עמליכע זיעגען. יעדער האָט אַפּלאָדירט האַמלעט'ן, איבערהויפט דער קעניג איז געווען מלא שמחה איבער זיין קונסט און געטרונקען צו האַמלעט'ס טריאומף. ער האָט אויף געמאַכט גרויסע וועטעס אויף האַמלעט'ן. אָבער אזוי וויא לאַערטעס האָט זיך אָנגעהויבען צו דערוואַרעמען, האָט ער, פּול צאָרן, געגעבען האַמלעט'ן אַ שטויס מיט זיין שווערט און איהם געטראָפּען מיט'ן שפּיטץ, וועלכער איז געווען פּערגיפטעט און בעדייטעט טויט.

האַמלעט האָט פון קיין זאך ניט געוואוסט וואָס דיזער שטויס בעדייטעט.

דאָן האָט מען אויסגערופּען אַ רעצען, אָדער פּויזע. ווען דער קאַמפּ

האמלעט.

האָט וויעדער אָנגעפאָנגען, האָט האַמלעט, יעל־פי טעות, גענומען לאַער־
טעם'עס שווערט, און ניט וויסענדיג, אז דיעזעס שווערט האָט אַ שפּיטן,
האָט ער געגעבען אַ שטויס און שיער דורכגעבויערט לאַערטעס'ן.
אין דיעזען אויגעבליק האָט דיא קעניגין אַרויסגעלאָזט אַ יאָמערליכען
געשריי, אז זיא איז פּערגיפּטעט.

דיא זאך דערפון איז אזוי געווען : דער קעניג, אים צו זיין זיכער, אז
ער ווערט לויז פון האַמלעט'ן, דאָט ער פּאַרבערייטעט אַ בעכער מיט פּער־
גיפּטעטען וויין, דאָס הייסט, אין פּאַל עס זאָל לאַערטעס'ן ניט געלינגען
דורכצופיהווען זיין פּלאַן, דאָן זאָל ער דעם טריאומפּירענדען האַמלעט מכבד
זיין מיט אַ פּאַרציע סדיהמות. ער האָט פּערגעסען אָנצוזאָגען דער קעניגין
זיא זאָל ניט טרינקען פון דעם בעכער, און זיא האָט געטרונקען. זיא האָט
נאָר געגעבען איין געשריי, און איז דאָן אומגעפּאַלען טויט.

האַמלעט האָט באלד פּערשטאַנען, אז דאָ איז עפעס אַ פּעראַטה. ער
האָט אָנגעפּאַנגען צו זוכען און פּאַרשען, אָבער לאַערטעס האָט איהם אָבער־
שמעלט אין געזאָגט ער זאָל ווייטער ניט זוכען, ווייל ער איז דער פּער־
רעטהער.

אין דערזעלבער צייט האָט לאַערטעס געשפּירט, אז האַמלעט'ס שטויס,
וועט איהם, לאַערטעס'ן, ניט געבען פּיעל צו לעבען. ער האָט דערפּאַר אויף
אַלעמען מודה געווען און צוגעגעבען, אז ער אליין איז געפּאַלען אַלס אָפּפּער
פון זיין אייגענע פּעראַטה.

„אָבער, האַמלעט,“ האָט ער ווייטער געזאָגט, „אויף דו האָסט העכט־
טענס צו לעבען נאָך אַ האַלבע שטונדע, ווייל קיין מעדיצין אין דער וועלט
וועט דיר מעהר ניט העלפּען.“

דאָן האָט ער געבעטען האַמלעט'ן ער זאָל איהם מוחל זיין, און ער
איז געשטאַרבען.

אָבער מיט זיין לעצטען אַטהעם האָט ער בעשולדיגט דעם קעניג, אז ער
איז געווען דער פּלאַן־מאַכער פון דעם פּערהעטערישען מאַרד.

ווען האַמלעט האָט פּערשטאַנען, אז זיין ענדע דערנעהענטערט זיך,
דאָט ער זיך דערמאָהנט אָן דעם פּערגיפּטעטען שווערט. כאַפּענדיג דעם אינ־
סטרומענט, איז ער צוגעלאָפּען צו זיין אָנקעל און איהם דורכגעשטאַכען זיין
דאַרץ, ערזילענדיג דאָס פּערשפּרעכען וואָס ער האָט געמאַכט זיין פּאַטער'ס
גייסט. ער האָט זיך אַלזאָ נוקם געווען פאַר זיין פּאַטער'ס טויט.

האַמלעט האָט געשפּירט, אז זיין אַטהעם לאָזט זיך אויס און דער

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

טויט קומט אלץ געהענטער. ער האָט זיך געווענדעט צו זיין פריינד האָראַ-
ציא, וועלכער האָט בייגעוואָהנט דיא גאנצע טראַגעדיע.
האראציא, וויא עס שיינט, האָט בעשלאָסען צו שטארבען, צוואמען
מיט האַמלעט'ן, ווייל ער האָט געמאכט אַ צייכען, אַז ער וויל איהם נאָכ-
פאָלגען אין קבר. האַמלעט וויעדער, מיט זיין לעצטען אטהעם, האָט איהם
געבעטען ער זאָל לעבען, כדי ער זאָל דערצעהלען דער וועלט דיא גאנצע
שוידערהאפטע געשיכטע.

האָראציא האָט איהם פערשפראַכען אזוי צו טהאָן.
ווען האַמלעט האָט געזעהען זיין ראכע דורכגעפיהרט, האָט זיין ערע-
לעם האַרץ געפלאצט און ער איז געפאלען טויט.
אַט אזוי האָט זיך געענדיגט דיא טראַגעדיע אין הויף פון דעם
קעניג פון דענעמארק, און האראציא איז צוריק געבליבען צון דערצעהלען
דער וועלט, וואָס ער האָט בייגעוואָהנט.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

דאן האָט פּאָסירט, וואָס אַ יונגער מאַן איז געקומען קיין פּאַרוואַ, שפּעציעל צום צוועק אום אויפצונוכען אַ פּרוי. דער נאָמען פון דיעזען יונגען מאַן איז געווען פעטרוקיאָ. ער האָט געהערט פון קאַטהערינאַ'ס ווילדען צאָרן, אָבער, אַז זיאַ איז אויך זעהר שעהן און רייך.

פעטרוקיאָ איז געווען, וויא מען זאָגט, אַ חברה-מאַן. אונגעפּעהר אַזאַ מאַן, דאָס ווען ער דערזעהט אַ ווילד פּערד, וויל ער גראַדע דאַרויף רייטען און דאָס בעזיעגען. ער האָט אויך געקריגען אַ גרויסען חשק חתונה צו האָבען מיט קאַטהערינאַ'ן און זיאַ בעזיעגען, דאָס הייסט, פּערוואַנדלען אין אַ רוהיגער און געלאַסענער פּרוי.

עס איז אפילו געווען אַ געוואַנטער וואונש, אָבער מענער מיט שטאַרקע נאַראַקטערע, האָבען פּונקט ליעב וואָס עס איז שווער.

אין אמת'ן, איז קיינער אויך ניט געווען אזוי פאַסענד פאַר אַזאַ אונטערנעהמונג וויא פעטרוקיאָ. ער איז ניט נאָר געווען אַ העלדישער יונג, זאָנדערן אויך אַ גרויסער וויטצלינג און זיך ניט אָבגעשראַקען פאַר אַ שטאָך-וואָרט. דערצו איז ער אויך געווען קלוג, איבערלעגט און ענטשלאָסען.

דיעזער פעטרוקיאָ איז אַלזאָ אוועק צו קאַטהערינאַ'ן אום זיך צו איהר צו ערקלע'ען אין ליעבע. פאַר אַלעמען, נאַטירליך, האָט ער זיך געווענדעט צו איהר פּאָטער באַפטיסטא, פּערלאַנגענדיג פון איהם דיא ערלויבניס, ער זאָל זיך שדכ'ענען צו זיין „צערטליכער מאַכטער“, קאַטהערינאַ, און דאן האָט ער בעמערקט:

„אויך האָב געהערט, אַז זיאַ איז אַ שעהמעדיגע, אַז זיאַ איז אַ מילדע, אַז זיאַ קען ניט רעדען אַ הויך וואָרט, און דערפאַר בין איך אַהער געקומען פון וועראַנגאָ אום צו פּרוכירען זיאַ צו געווינען אַלס מיין פּרוי.“

כאָטש באַפטיסטא האָט זעהר געוואָלט, אַז קאַטהערינאַ זאָל חתונה האָבען אַ! ער אַליין זאָל פון איהר פּטור ווערען, פון דעסטוועגען האָט ער ניט געוואָלט קיינעם פּערפיהרען און ערקלערט פעטרוקיאָ'ן, אַז דאָס אַלעס וואָס ער האָט איבער איהר געהערט, איז ניט אמת. און אַז דאָס אַלעס איז אַ פאַקט, האָט זיך ארויסגעוויזען דערפון, וואָס פּונקט דאָמאָלס איז אַרײַנגעלאָפּען קאַטהערינאַ'ס מוזיקלעהרער דערצעהלענדיג, אַז דיא „צערטליכע מאַכטער“ האָט צובראַכען דיא האַרפע איבער זיין קאָפּ, בלויז דערפאַר, ווייל ער האָט אויסגעזעצט אַ פּעהלער אין איהר שפּיעלען.

ווען פעטרוקיאָ האָט דאָס געהערט, האָט ער אויסגערופּען:
„אַך, זיאַ איז אַ בראַוועס מיידעל! זיאַ געפּעלט מיר מעהר וויא אַלעס“

דיא צעהמונג פון דער ארורה.

אין דער וועלט, און איך בין שטארק אונגעדולדיג צו האָבען מיט איהר אן אונטערעדונג.

דאן זיך ווענדענדיג צו באפטיסטא'ן, האָט ער געזאָגט :

„איך האָב זעהר ווייניג צייט סיניאָר באפטיסטא, איך קען ניט קומען יעדען טאָג מיך שדכ'ענען. איהר האָט געקענט מיין פאָטער, ער איז טויט, און מיך צוריקגעלאָזט אַלס יורש פון אַלע וויינע גיטער. זאָגט מיר אַזאָ, ווען איך זאָל געווינען אייער טאָכטער'ס ליבע, וואָס פאר אַ נדן וועט איהר מיר געבען?“

באפטיסטא האָט אפילו גערעכענט, אז פאר אַ יונגען מאַן וואָס וויל חתונה האָבען איז עס ניט קיין גאַנץ פאַסענדע בענעהמונג, אָבער דער אמת איז, אז ער האָט געוואָלט פטור ווערען פון קאטערינאַ'ן און ער האָט גע'ענטפערט, אז ער איז בערייט צו געבען זיין טאָכטער צוואנציג טויזענד קרוינען נדן און נאָך זיין טויט, אַ העלפט פון זיינע גיטער.

פעטרוקיאָ האָט קיין סך שהיות ניט געמאַכט און בעשטאַנען אויף'ן שידוך. באפטיסטא איז דאן אוועק זאָגען זיין טאָכטער וואָס עס האָט פאַ'סירט און זיא אויך געשיקט צו פעטרוקיאָ'ן צו הערען זיין ליבעס ער'קלערונג.

דערווייל האָט פעטרוקיאָ אויסגעאַרבייט אַ פלאַן וויא צו האַנדלען מיט דער ארורה. ער האָט צו זיך אַליין אזוי געזאָגט :

„איך וועל זעהען איהר ערקלערען ליבע וויא עס דאַרף צו זיין. טאָמער עפענט זיא איהר פּיסק און איז מיך מכבד מיט אַ פאַרציע רייד וואָס קענען אויכוועקען אַ טויטען, וועל איך איהר זאָגען, אז זיא זינגט אזוי שעהן וויא אַ נאַכטיגאַל; ווען זיא וועט מיך אַנקוקען ביין, וועל איך איהר זאָגען, אז זיא זעהט אויס וויא שעהנע רויזען נאָר וואָס אָבגעוואַשען פון טהוי. ווען זיא וועט נאָר שווייגען, וועל איך לויבען און ריהמען איהר פּרעכטיגע שפּראַך; ווען זיא וועט מיר הייסען געהן, וועל איך איהר דאַנקען, דערפאַר וואָס זיא לאַדעט מיך איין צו בלייבען.“

ביי זיעזע ווערטער איז קאטערינאַ ערשינען.

פעטרוקיאָ האָט צו איהר באַלד געזאָגט :

„גוט מאָרגען קייט, ווייל איך האָב געהערט, אז דאָס איז דיין נאָמען.“ קייט איז דיא אָבקיטונג פון קאטערינאַ און, וויא געוועהנליך, ערלויב'ען זיך וואָר היימישע מענשען אזוי צו רופען אַ מיידיל. עס איז איהר

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

באלד ניט געפעלען געוואָרען אזא לשון, און פול מיט פּעראַכטונג האָט זיא געזאָגט :

„רעזע וואָס רעדען צו מיר, רופען מיך קאָמערנא.“
„זאָגסט אַ ליגען,“ האָט פּעטרוקיאָ געענטפּערט, „דיין נאָמען איז קייטי, דיא ליבעליכע קייטי, און אַ מאָל קייטי דיא אַרוה. אָבער קייטי, דו ביסט דיא שענהסטע קייטי אין דער וועלט, און דערפאַר, קייטי, נאָכדעם וויא איך האָב געהערט רעדען איבער דיין גוטסקייט אין יעדער שטאָדט, בין איך דיר געקומען אָנבאָטען מיין ליבע און דיר געהמען פאַר מיין פּרוי.“
עס איז געווען אַ מערקווירדיגע ערשמע בעקאָנטשאַפט. זיא האָט געד שריען און געליאַרעמט, איהם איבערצייגענדיג, אַז זיא האָט עהרליך פּער-דיענט דעם נאָמען אַרוה, וועהרענד ער האָט געלויבט און געריהמט איהר מילדעם געמיט און עדעלע ווערטער, ביו, ענדליך, ווען ער האָט געהערט, אַז איהר פּאָטער קומט, האָט ער געזאָגט :

„זיסע קאָמערנא, לאָמיר אָבלאָזען דיא פּוסטע רייד, ווייל דיין פּאָד מער האָט שוין איינגעשטימט דו זאָלסט זיין מיין פּרוי, איבער דעם נד-האָבען מיר זיך שוין אויך אויסגעגלייכט, און אויב דו ווילסט אָדער ניט, וועלען מיר שוין סאַיזוואַסאי חתונה האָבען.“

ווען באַפטיסטא איז אַריין, האָט איהם פּעטרוקיא דערצעהלט, אַז זיין טאָכטער האָט איהם זעהר פּריינדליך אויפגענומען און איהם פּער-שפּראַכען חתונה צו האָבען נעכסטען זונטאג.

קאָמערנא האָט דאָס אָנגעליקענט, און קריצענדיג מיט דיא צייהן האָט זיא געזאָגט :

„כעסער וועל איך איהם זעהען אויפגעהאָנגען נעכסטען זונטאג!“
דאן האָט זיא געמאַכט איהר פּאָטער ביטערע פּאַרווירפע וואָרום ער וויל זיא זאָל הייראטהען אזא „משוגענעם לימפ“ וויא פּעטרוקיאָ. אָבער פּעטרוקיאָ האָט געבעטען באַפטיסטא'ן ער זאָל זיך ניט קימערן איבער איהר כעס, ווייל ער האָט מיט איהר פּריהער שוין אָנגערעדט, אַז זיא זאָל זאָד גען, דאָס זיא בעשטעהט ניט דאָרויף, וועהרענד, אין אמת'ן, ווען זיי זיינען אַליין, איז זיא זעהר ליבענסווירדיג.

„גיב מיר דיין האַנד, קייטי,“ האָט ער געזאָגט, „איך וועל אוועק פּאַהרען קיין ווענעדיג און דיר קויפען אַ חתונהקלייד.“ צו באַפטיסטא'ן :
„זעה נאָר, פּאָטער, און לאָד איין דיא חתונה געסט. איך וועל געוויס מיטברענגען רינגען, פיינע אויסשטאַטונג און רייכע קליידער, כדי מיין

דיא צעהמונג פון דער ארורה

קאטערינא זאל אויסזעהן שעהן. יעצט, קייט, קוש מיך, ווייל נעכסטען זונטאג האָבען מיר חתונה."

זונטאג זיינען שוין געווען אלע געסט פערזאמעלט, אָבער זיי האָבען לאנג געווארט ביז פעטרוקיאַ איז געקומען, און קאטערינא האָט געוויינט פאר שמערץ, מיינענדיג, אז פעטרוקיאַ האָט פון איהר נאָר חוזק גע-געמאכט.

ענדליך איז ער ערשינען, אָבער ער האָט איהר נאָר ניט מיטגע-בראכט, ער איז אויך ניט געווען אָנגעטהאָן וויא אַ חתן, נאָר אין אַ גאַנץ וואַכעדיגען בגד, פונקט וויא ער וואָלט געוואָלט מאַכען שפּאַס פון דער גאַנצער געשיכטע. זיינע דיענער און זיין פּערד אויף וועל-כען ער איז געקומען, זיינען אלע געווען מאָדנע פּערשטעלט, אלעס מעשי-חוזק.

קיינער האָט ניט געקענט בעוועגען פעטרוקיאַ'ן איבערצוביימען זיינע קליידער. ער האָט בעהויפטעט, אז ער געהט חתונה האָבען מיט קאטע-רינא'ן ניט מיט קיין קליידער. זעהענדיג, אז דיא גאַנצע טענות זיינען אומזיסט, איז מען אוועק אין קירכע. ער האָט זיך אלץ אויפגעפיהרט וויא א פּערריקטער, ווייל דער גלח האָט געפּרעגט וויא דער מנהג איז, אויב דיא כלה וויל ווערען זיין פרוי האָט פעטרוקיאַ, מיט אַ פּלוך אויס-געשריען :

"וואָס איז דאָס פאר אַ פּראַגע ! זיא מוז, זיא דארף ווערען מיין פרוי !"

אלע אַנוועזענדע האָבען זיך דערשראָקען. ביים גלח איז אַרויסגעפאלען דאָס בוך פון דער האַנד, און ווען ער האָט זיך אָנגעבויגען דאָס אויפ-הייבען, האָט איהם פעטרוקיאַ געגעבען אזא פּאַטש, אז דער גלח אליין איז אויך אומגעפאלען.

פעטרוקיאַ האָט דיא גאַנצע צייט געשאַלטען, געפּלובט, געשריען און געקלאַפט מיט דיא פיס. דיא העלדישע קאטערינא האָט פּערלוורען איהר גאַנצען מוטא און געציטערט פאר שרעק.

וויא דיא צערעמאָניע איז געווען פאראיבער און זיי זיינען נאָך גע-ווען אין קירכע, האָט פעטרוקיאַ אויסגעשריען, אז ער וויל וויין. דאן האָט ער געטרונקען צו דער געזונדהייט פון אלע אַנוועזענדע, און אַ טהייל פון דעם וויין האָט ער אַריינגענאָסען אין גלח'ס געזיכט.

ווילד און אומגעלומפערט איז דאָס אלעס צוגעגאַנגען, אָבער פעטרו-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

קיץ האָט געהאַט זיין פלאַן צו צעהמען דיא ארורה און ער האָט דעם פלאַן נאַכגעפאַלגט.

באפטיסטא האָט פריהער פאַרבערייטעט אַ פּרעכטיגע סעודה, אָבער ווען זיי זיינען געקומען פון דער קירכע, האָט פעטרוקיא אָנגענומען קאד טערינא'ן ביי דער האַנד און ערקלערט, אז ער וויל זיא זאפארט אַהיים פיהד רען צו זיך. קיין געבעט פון זיין שווער האָט געהאַלפּען, קיין אויפּרענגונג פון זיין כלה האָט אויף איהם געווירקט.

„זיא איז מיין פרוי,“ האָט ער געזאָגט, „און איך, איהר מאן, האָב א רעכט צו טהון וואָס איך וויל!“

אזוי האָט ער גענומען קאטערינא כמעט מיט געוואלט, און זיא אַוועק-געפיהרט.

פעטרוקיא האָט ספּעציעל אויסגעזוכט אן אלטע, מאגערע און מיאוס'ע שקאפע און דארט אויפגעזעצט זיין ווייב; ער און זיין דיענער האָבען זיך אויפגעזעצט אויף גוטע פּערד. זיי זיינען געפאַהרען איבער א באַרג און-טהאל און בלאָטיגען וועג. ווען דיא אלטע שקאפע אונטער קאטער רינא'ן איז געפאלען, אָדער ניט געקענט שנעל נאַכקומען, האָט פעטרוקיא געשאַלטען דיא אַרעמע כהמה, וועלכע האָט קוים געקענט אויף זיך טראַגען יא שווערע משא.

ענדליך נאָך אַ שווערער רייזע, וואו קאטערינא האָט ניט געהערט קיין אַנדערע זאך פון איהר מאן וויא נעשרייען מיט געוואלטען, זיינען זיי אַני-געקומען אין פעטרוקיא'ס וואָהנונג.

פעטרוקיא האָט אפילו גאנץ ערעל געוואונשען קאטערינא'ן ווילקאמען אין איהר נייער היים, אָבער ער האָט בעשלאָסען, אז זיא זאָל זיך ניט אויסרוהען און ניט עסען דיעזע נאַכט. דיא טישען זיינען געווען געדעקט און עסען איז באלד אויפגעגעבען געוואָרען, אָבער פעטרוקיא האָט זיך געמאַכט, אז ער געפינט חסרונות אין עסען און אלעס אַרונטערגעוואָרפען אויף דער ערד און געהייסען דיא דיענער עס באלד ארויסטראַגען. בשעת ער האָט דאָס געטהאָן, האָט ער געזאָגט קאטערינא'ן, אז ער טהוט עס אויס ליעבע צו איהר, ווייל ער וויל ניט זיא זאָל עסען פלייש וואָס איז ניט גוט צובערייטעט.

דער הונגער און דיא שרעקליכע מיעדיגקייט, האָבען פון איהר פּער-לאַנגט זיא זאָל זיך וועניגסטענס אויסרוהען, און דערפאַר, ווען זיא האָט געוואָלט זיך לעגען שלאָפּען, האָט ער געפונען חסרונות אין בעט. ער האָט

דיא צעהמונג פון דער ארורה.

אָנגעהויבען צו וואַרפֿען דיא קישען איבער דעם צימער, און דאָ איז זיא געצוואונגען געווען זיך אַניערער צו זעטצען אויף א שט'הל וואו זיא איז אנטשלאָפֿען געוואָרען. איהר מאַן'ס שטימע האָט זיא אָבער באַלד אויפֿ-געוועקט, שרייענדיג און שטורמענדיג אויף זיינע דיענער ווארום זיי האָבֿ-בען אזוי שלעכט אויסגעבעט פאר זיין כלה.

אויף'ן צווייטען טאָג האָט פעטרוקיאָ געטהאָן דאָס זעלבע. ער האָט נאָך אימער גערעדט מיט קאטערינאַ'ן גוט און עדעל, אָבער אזיי שנעל וויא זיא האָט געוואָלט עסען, האָט ער באַלד געפונען א חסרון אין פריהשטיק און אלעס אַרונטערגעוואָרפען אויף דער ערד. דיא שטאָלצע קאטערינאַ, דיא ארורה, האָט געבעטען ביי דיא דיענער כאָטש אַ שטיקעל ברויט, אָבער אזוי וויא פעטרוקיאָ האָט זיי אָנגעזאָגט אין געהיים זיי זאָלען איהר גאָר ניט געבען, האָבען זיי געענטפערט, אז אַהן זייער הערר'ס איינשטימונג וואגען זיי ניט צו טהון אזא זאך.

„אך,“ האָט זיא געמורמעלט פול שמערץ, „האָט ער מיט מיר חתונה געהאט אום מיך צו לאָזען שטארבען פאר הונגער ? בעטלערס וואָס זיינען געקומען צו מיין פאטער'ס הויז האָבען געקריענען צו עסען. איד, וואס האָב קיין מאָל ניט געוואוסט וואָס דאָס הייכט עפעס בעטען, געה איינפאך אויס פאר א שטיקעל ברויט ; איד פאל אום פון שלאָף, און ווען איד כאַפ שוין אַ דרעמעל, וועקט ער מיך אויף מיט זיינע ווילדע קולות. און וואָס מיך ערגערט איבערהויפט איז, וואָס ער טהוט דאָס אלעס אונטער דעם אויסרייד, אז ער האָט מיך ליעב, בעהויפטענדיג, אז עסען אָדער שלאָפֿען, וואָלט מיך געטויטעט.“

דיעזע געדאַנקען זיינען אונטערבראָכען געוואָרען דורך פעטרוקיאָ'ס ערשיינען. ניט וועלענדיג זיא זאָל ווירקליך אויסגעהען פון הונגער, האָט ער איהר געבראכט אַ שטיקעל פלייש און געזאָגט :

„וואָס טהוט עפעס מיין זיסע קייט ? אָט זעה, געליעבטע, וויא פלייסיג איד בין. איד אליין האָב פאר דיר צוגעגרייט אַ שטיקעל פלייש. איד בין זיכער, אז מיין גוטסקייט פערדיענט אַ דאַנק. וואָס, קיין וואָרט ? אַך, דאן, וויא איד זעה, געפעלט דיר ניט דאָס פלייש און מיין גאַנצע אר-בייט איז געווען אומזיסט.“

ער האָט גלייך אַריינגערופֿען דיא דיענער און געהייסען אַרויסטראַגען דאָס עסען.

ער שרעקליכער הונגער וואָס האָט שטאַרק ווייך געמאַכט קאטערינאַ'ן,

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

האָט זיא געצוואונגען, אָבוואָהל זעהר אויפגערעגט צו זאָגען :
„איך בעט דיר, זאָל עס שטעהען.“

אָבער פעטרוקיא איז דערמיט ניט געווען צופריעדען און בעמערקט :
„דיא ערגסטע אַרבייט ווערט בעצאהלט מיט אַ דאנק, און דאָס זאָלסטו
טהון איידער דוא עסט.“

קאטערינא האָט צעגערענד אַרויסגעשטאַמעלט :
„איך דאַנק דיר.“

פעטרוקיא האָט איהר דאן ערלויבט צו עסען דאָס שטיקעל פלייש
וואָס איז געווען צו וועניג אפילו פאר אַ האַלב זאַמען מענשען.
„זאָל עס וואויל טהון דין גוטעס האַרץ,“ האָט ער געזאָגט, „עסס,
עסס, מיין גוטע קייט; עסס וויפיעל דין האַרץ גלוסט. יעצט מיין
האַנגיזיסע קייט, וועלען מיר צוריק קעהרען צו דין פאטער און זיך
דאָרט אַ ביסעל אַמוזירען, זיך אַנטהוענדיג אין זייד אין גאָלדענע רינג
גען“ . . .

און אום זיא צו מאַכען גלויבען, אַז ער וויל זיא ווירקליך אַנטהון וויא
ער האָט געזאָגט, האָט ער געלאָזט רופען אַ שניידער אין אַ פוטצמאַכער,
וועלכע האָבען פאר איהר געבראַכט מאַנכע קליידער וואָס ער האָט בער
שטעלט. דערווייל, נאָך איידער זיא איז פערטיג געוואָרען מיט'ן שטיק
קעל פלייש, האָט ער אַרויסגעכאַפט דעם טעלער און אַוועק געגעבען אַ
דיענער.

דער פוטצמאַכער האָט איהם איבעררייכט אַ הוט מיט דיא ווערטער :
„דאָ האָט איהר דעם הוט וואָס איהר האָט בעשטעלט.“
פעטרוקיא האָט אויסגעבראַכען אין אַ ווילדען צאָרן, זידלענדיג דעם
פוטצמאַכער און שרייענדיג : אַז דער הוט טויג אויף כפרות.

„ניין, ניין,“ האָט קאטערינא זיך אַרײַנגעמישט, „דער הוט איז גוט,
איך וועל איהם טראָגען. אלע דאַמען טראָגען יעצט אַזעלכע היט.“
„ווען דוא וועסט זיין אַ דאַמע,“ האָט פעטרוקיא געענפערט, „דאן
וועסטו אויך האָבען אזא הוט, אָבער ניט ביז דאַמאלס.“
דאָס ביסעל וואָס קאטערינא האָט געגעסען, האָט איהר אַביסעל מוטא
צוגעגעבען, און זיא האָט געזאָגט :

„איך רעכען, אַז איך מעג אויך עפעס זאָגען. הער מיך אויס, איך
בין שוין ניט קיין קינד. בעסערע מענשען פון דיר האָבען מיך שוין אויס-
געהערט, און אויב דוא קענסט ניט הערען, דאן זאָלסטו דיר בעסער פער-
שטאַפען דיא אויערן.“

דיא צעהמונג פון דער ארורה.

פעטרוקיא איז ניט געווען צופריעדען פון אזעלכע ווערטער, און בעשליעסענדיג זיך וועניגער אויסצומענה'ען מיט איהר, האָט ער גע- זאָגט :

„וואָס דוא זאָגסט איז אמת ; דער הוט טויג טאקי אויף כפרות, און איך ליעב דיך דערפאר ווארום דוא ווילסט איהם ניט.“
„ליעב מיך יא אָדער ניט,“ האָט זיא געענטפערט, „און איך וויל האָבען דיעזען הוט אָדער קיין אנדערן.“
„אך,“ האָט ער געזאָגט, „איך פערשמעה, דוא ווילסט בעטראכטען דעם מאנטעל.“

דער שניידער איז צוגעקומען און איהר געוויזען דעם מאנטעל וואָס ער האָט געמאכט.

פעטרוקיא, וועלכער האָט בעאביזכטיגט, אז זיא זאָל ניט האָבען ניט קיין הוט און ניט קיין מאנטעל, איז צוגעגאנגען, בעריהרט דאָס מלבוש, און אויסגעשריען :

„זעה נאָר זעה ! וואָס איז דאָס, אן ארבעל ? ער זעהט דאָך אויס וויא א קאנאָן ! פוי, א שאנדע !“

„איהר האָט דאָך פערלאנגט,“ האָט זיך דער שניידער פערענטפערט, „איך זאָל אלעס מאַכען לויט היינטיגע מאָדע ?“

קאטערינא האָט דאן געזאָגט, אז זיא האָט נאָך ניט געזעהען קיין שעהנערן און בעסערן מאנטעל.

דאָס איז שוין געווען גענוג פאר פעטרוקיא'ן. אין געהיים האָט ער געהייסען בעצאהלען דעם שניידער און פוטצמאכער, זיי איבערבעטען און אוועקשיקען, אָבער דערווייל האָט ער זיי ביידע ארויסגעוואָרפען. זיך ווענדענדיג צו קאטערינא'ן, האָט ער געזאָגט :

„איצט, מיין קייט, וועלען מיר פאָהרען צו דיין פאטער אין דיא מלבושים וואָס מיר טראָגען. אז ס'איז ניטאָ קיין בעסערע, דארף מען זיך בעגעהן מיט וואָס מען האָט.“

דאן האָט ער געהייסען איינשפאָנען דיא פערד און ערקלערט, אז אזוי וויא עס איז זיעבען אוהר פריה, זאָלען זיי אָנקומען צו באַפטיסטא'ן פונקט צו מיטאָג. נאָר אזוי וויא עס איז שוין געווען נאָכמיטאָג, האָט קאטערינא בעמערקט, אז זיי קענען העכסטענס אָנקומען צו איהר פאטער נאָך'ן אבער-ברייט.

אזעלכע ווידערשפרעכונגען האָט פעטרוקיא ניט געוואָלט. זיין וואונש

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

איז געווען, אז זיא זאָל זאָגען וויא ער און ניט זיין קיין זאך דאגעגען. ער האָט דאן וויעדער אָנגעהויבען צו רוישען און שרייען, פונקט וויא ער וואָלט געווען בעל-הבית איבער דער זונן, אז ער זאָגט עס איז גאנץ פריה, איז עס אזוי וויא ער זאָגט.

„הער נאָר אויס,“ האָט ער זיך געווענדעט צו איהר. „ווען וועט שוין אַ מאָל נעהמען אַ סוף צו דייע ווידערשפרעכונגען? וואָס איך טהו און זאָג, איז ביי דיר אלץ פערקעהרט. היינט פאָהר איך שוין ניט, און ווען איך וועל פאָהרען, וועט עס זיין פונקט אזוי פיעל אַ זייגער וויא איך וועל וועלען.“

אזוי איז פאראיבער נאָך אַ טאָג און קאטערינא האָט געלערענט געהאָרכ-זאמקייט, ביז עס איז געקומען אזוי ווייט, אז זיא האָט מעהר קיין זאך ניט געזאָגט פערקעהרט וויא איהר מאן האָט בעהויפטעט. דאן האָט פעטרו-קיא איינגעשטימט צו פאָהרען צו איהר פאטער.

זייענדיג אויף'ן וועג, האָט זיא געוואגט צו מאַכען עפעס אַ קרומע מינע און עס האָט שוין באלד געהאלטען דערביי זיי זאָלען זיך אומקעהרען צוריק אהיים.

דיא אורזאכע איז נעמליך געווען פאָלגענדע: עס איז געווען אין מיטען העלען טאָג, און ער האָט בעהויפטעט, אז דיא לבנה שיינט פרעכטיג שעהן. ווען זיא האָט געמאכט דיא מינע, האָט ער אויס-געשריען:

„איך שווער ביי מיין מאמע'ס זוהן, דאָס הייסט, ביי מיר אליין, עס זאָלען זיין דיא לבנה, דיא שטערען אָדער וואָס איך וויל, און אזוי, זאָל עס פערבלייבען ביז מיר וועלען קומען צו דיין פאטער'ס הייז!“

וועלענדיג צוריקפאָהרען, האָט קאטערינא וויא א געהאָרכזאמע פרוי, געזאָגט:

„איך ביט דיר, לאָמיר ווייטער פאָהרען, כל-זמן מיר זיינען שוין דאָ. זאָל עס זיין זונן, לבנה, אָדער וואָס דוא ווילסט, און ווען דיר געפעלט, זאָל עס זיין א ליכט אויף'ן הימעל, איך שווער דיר אז ביי מיר איז עס גאנץ ענאל.“

„איך זאָג עס איז דיא לבנה!“ האָט ער אויסגעשריען זיא ווייטער צו פרובירען.

„איך ווייס עס איז דיא לבנה,“ האָט זיא געענטפערט.

דיא צעהמונג פון דער ארזרת.

„זאָגסט ליגען ! עם איז דיא שעהנע זונן !“
„דאן איז עם דיא שעהנע זונן !“ האָט זיא געזאָגט שטאַרק אונז
טערגעגעבען. „נאָר עם איז ניט דיא זונן ווען דוא ווילסט ניט. וואָס דוא
ווילסט, דאָס איז עם, און איך פּערזיכער דיך, אַז אזוי זאָל עם תמיד
פּערבליבען פאר קאטערינאַ!“

ווען ער האָט דאָס געהערט, האָט ער געהייסען ווייטער פּאַהרען.
אַבער אום זיא נאָך ווייטער צו פּרובירען אויב איהר גאַנצע האַרטנע-
קיגקייט איז געבראַכען, האָט ער בעגעגענט אַן אלטען מאַן און צו איהר
אזוי געזאָגט :

„נוט מאַרגען, מיין שעהן, יונג ווייבעלע.“

דאן האָט ער זיך געווענדעט צו קאטערינאַ און זיא געפרעגט אויב
זיא האָט נאָך ווען עם איז געזעהען אזא שעהנע דאַמע, יולענדיג דיא
שעהנע רויטע בעקעלעך פון דעם אלטען מאַן און פּערגלייכענדיג זיינע צוויי
אלטע אויגען צו גלענצענדע שטערען. זיך וויעדער ווענדענדיג צום אלטען,
האָט ער געזאָגט :

„מיין שעהן מיידעלע, איך ווינש דיר נאָך אַ מאָל נוט מאַרגען !“

קאטערינאַ האָט ער אזוי בעפוילען :

„נעה צו צו דער שעהנער דאַמע און אומאַרמע זיא.“

אַרעמע קאטערינאַ, זיא איז שוין געווען אין גאַנצען בעזיעגט. זיך
ווענדענדיג צום אלטען, האָט זיא געזאָגט :
„יונגע, בליהענדע בתולה, דוא ביסט שעהן, פריש און זיס ; וואוהין
געהסטו און וואו וואוינסטו ? גליקליך זיינען דיא עלטערן פון אזא שעהן
קינד !“

„וואָס איז מיט דיר, קייטי ?“ האָט פּעטרוקיא פּלוצלונג געפרעגט.
„איך וויל האָפען, אַז דוא ביסט ניט משוגע געוואָרען. דאָס איז אַ מאַן,
אַן אלטער, געקנייטשטער און פּערוואַנעטער, ניט קיין מיידעל וויא דוא
זאָגסט.“

„ענטשולדיגט מיר, אלטער הערר,“ האָט קאטערינאַ געזאָגט, „דיא
זונן האָט מיך אזוי פּערבלענדעט, אַז אלעס זעהט ביי מיר אויס
גריין. איך וויל האָפען, אַז דוא וועסט ענטשולדיגען מיין טעות.“
„יא, יא, אלטער הערר,“ האָט פּעטרוקיא זיך אַרײַנגעמישט. „ענט
שולדיגט איהר און זאָג אונז אויך וואוהין דוא פּאַהרסט. עם וועט אונז

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

זעהר פרייען צו זיין אין דיין געזעלשאפט אויב דוא פאָהרסט אויף אונזער וועג.

„שעהנער הערר און פרעהליכע דאמע,“ האָט דער אלטער געענטפערט, „דיעזע בעגעגניש מיט אייך האָט מיך שטארק איבערראשט. מיין נאָמען איז ווינצענטיאָ און איך פאָהר בעזוכען מיין זוהן וואָס וואָהנט אין פאדוא.“

פעטרוקיאָ האָט באלד דערקענט אין דעם אלטען לוצענטיאָ'ס פאטער. לוצענטיאָ איז געווען א יונגער הערר, וועלכער האָט בעדארפט חתונה האָבען מיט ביאנקא'ן, באפטיסטא'ס צווייטע טאָכטער.

דער אלטער ווינצענטיא האָט אויסגעזעהען זעהר גליקליך און צו-פריעדען דערזעהענדיג איבער דעם רייכען שידוך וואָס זיין זוהן האָט געטהאָן.

אָט אזוי האָבען זיי זיך בעקאנט און צוזאמען געפאָהרען ביז באפטיסטא'ס הויז, וואו זיי האָבען געטראָפּען א גרויסע געזעלשאפט פער-זאמעלט צו פייערן דיא חתונה פון ביאנקא'ן מיט לוצענטיאָ'ן. וויא עס שיינט, האָט באפטיסטא באלד איינגעשטימט צו דיזעזער הייראט, אזוי שנעל וויא ער האָט געזעהען, אז זיין עלטערע טאָכטער, קאטערינא האָט חתונה געהאט.

ווען פעטרוקיא מיט זיין פרוי זיינען אריינגעקומען, האָט באפטיסטא זיי געוואונשען ווילקאָמען און איז געווען זעהר צופריעדען זיי צו זעהען ביי ביאנקא'ס חתונה. ביי דיזעזער געלעגנהייט איז אויך געווען אן אנדער פערהייראט פאָאָר פאָלק.

לוצענטיאָ, ביאנקא'ס מאן, און האָרטענויאָ, דער אנדערער יונגער בעל-הבית'על, האָבען צווישען זיך געלאכט און חוּק געמאכט איבער פעטרוקיא'ס פרוי. דיזע צוויי יונגע לייט האָבען אויסגעזעהען זעהר גליק-ליך וויסענדיג, אז זייערע ווייבער זיינען אזעלכע גוטע נשמות, וועהרענד פעטרוקיא'ס פרוי, איז א שלאנג, אן ארוה.

פעטרוקיאָ האָט אפילו דאָס אלעס בעמערקט, אָבער עס האָט אויס-געזעהען, אז ער מאכט זיך ניט וויסענדיג ביז מען האָט אָבגעגעסען מיר טאג. דאן האָט ער אָבער ערבליקט, אז זיין אייגענער שווער, באפטיסטא, גיט צו, אז דיא אנדערע יונגע לייט האָבען איינגעהאנדעלט א בעסערע מציאה וויא פעטרוקיאָ, ווייל קאטערינא איז א שטיק שלאק. דאָס האָט בעהויפטעט איהר אייגענער פאטער, און פעטרוקיאָ, זיך

דיא צעהמונג פון דער ארורה.

ווענדענדיג צו זיין שווער, האָט ער איהם צוגעוואָרפען אן אונצופריעדענעם בליק.

„נ, ווירקליך, מיין זוהן,“ האָט כאַפטיסטא געזאָגט צו זיין על-טערן איידעם, „איז עס ניט אַ פאקט, אז דוא האָסט אַריינגעקריענען דיא גרעסטע ארורה?“

„מיר דאכט, אז ניין,“ האָט פעטרוקיא געענטפערט, און ווייל מיר דאכט זיך אזוי, וואָלט איך געווען אַ בעלן מיר זאָלען דאָס אויספרו-בירען. זאָל יעדער פון אונז שיקען רופען זיין ווייב, און וועמעס פרוי עס וועט פריהער קומען, זאָל ער געווינען אַ וועטע פון דיא איר בעריגע.“

דיא אנדערע צוויי יונגע מענער האָבען גלייך איינגעשטימט דערצו, ווייל זיי זיינען געווען זיכער, אז זייערע נוטע און געהאַרכזאמע פרויען וועלען געוויס ערפילען זייער וואונש — געוויס גיכער וויא קאטערינא.

אויף וואָס זאָל זיין דיא וועטע ?

זיי האָבען פאַרגעשלאגען צעהן קרוינען.

ווען פעטרוקיא האָט דאָס געהערט, האָט ער געזאָגט מיט פּעראַכטונג, אז אזא סומע פאסט צו וועמען אויף זיין יאנד-הונד, וועהרענדר אויף זיין ווייב, וואָלט ער געוועט צוואנציג מאָל אזוי פיעל.

לוצענטיא און הארטענזיא'ס האָבען דאן געהעכערט דיא וועטע אויף הונדערט קרוינען.

לוצענטיא איז געווען דער ערשטער צו שיקען רופען זיין ווייב. דער דיענער, וועמען ער האָט געשיקט, האָט צוריק געקעהרט און מיטגע-טהיילט :

„מיין העררין לאָזט אייך וויסען, אז זיא איז יעצט צו פיעל בעשעפ-טיגט און קען ניט קומען.“

„וואָס ? וואָס איז דאָס ?“ האָט פעטרוקיא געפרעגט, „זיא לאָזט וויסען, אז זיא איז בעשעפטיגט און קען ניט קומען ? איז דאָס אַן ענטפער פון אַ פרוי אויף דער אויפפאָדערונג פון איהן מאן ?“

זיי האָבען געלאכט און בעהויפטעט, אז דאָס וואָלט נאָך ניט געווען שלעכט ווען קאטערינא זאָל איהם ניט שיקען אן רגערן ענטפער. דאן איז עס געווען הארטענזיא'ס רייהע צו שיקען רופען זיין ווייב. צום

דיענער האָט ער אזוי געזאָגט :

„געה בעט מיין פרוי זיא זאָל אַריינקומען.“

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

„הא, הא, הא! בעמען זיא זאָל אַרײַנקומען!“ האָט פעטרוקיא גע-
לאכט. „דאן רעכען אײך, אז זיא דארף געוויס קומען.“
„אײך האָב נאָר מורא,“ האָט הארטענזיאָ געענטפערט, „אז דיין ווייב
וועט זיך אפילו בעמען אויך ניט לאָזען.“

אַבער הארטענזיאָ איז שוין מעהר ניט געווען אזוי שטאַרק זיכער ווען
זיין דיענער האָט צוריק געקעהרט אָהן זיין פרוי.
„וואָס איז דאָס? וואו איז מיין פרוי?“ האָט ער געפרעגט אַ ביסעל
אויפגערעגט.

„מיין הערר,“ האָט דער דיענער געענטפערט, „מיין העררין זאָגט, אז
איהר האָט געוויס דאָ עפעס אַ שפּאַס און דערפאר וויל זיא ניט קומען. אויב
איהר ווילט, האָט זיא געזאָגט, קענט איהר קומען צו איהר.“
„נאָך ערגער וויא ערגער!“ האָט פעטרוקיא אויסגעשריען טריומ-
פיהרענר.

דאן, זיך ווענדענדיג צו זיין דיענער, האָט ער געזאָגט:
„הער אויס, געה צו דיין העררין און זאָג איהר, אז אײך בעפעהל זיא
זאָל באלד אַרײַן קומען!“
דיא געזעלשאפט האָט נאָך קיין צײַט ניט געהאַט רעכט איבערצוקלערען
וואָס עס האָט פּאַסירט, ווען באפטיסטא, ערשטוינט, האָט אויסגערופען:
„זעהען מײַנע אויגען ריכטיג? יא, דאָס איז זיא! קאַטערינאַ
געהט!“

וויא זיא איז אַרײַנגעקומען, האָט זיא אונטערטעהעניג געזאָגט צו
פעטרוקיאָן:

„וואָס איז דיין וואונש, מיין הערר? דוא האָסט נאָך מיר גע-
שיקט.“

„וואו איז דיין שוועסטער און הארטענזיאָ'ס פרוי?“ האָט ער גע-
פרעגט.

„זיי זיטצען ביים פייער און רעדען,“ האָט זיא געענטפערט.

„געה און ברענג זיי מיר אהער!“

קאַטערינאַ איז באלד אוועק, אָהן אַן ענטפער, אום צו ערפילען איהר
מאָן'ס וואונש.

„אַט דאָס איז ווירקליך אַ וואונדער איבער אַלע וואונדער!“ האָט
לוצעלמײַאָ אויסגערופען.

דיא צעהמונג פון דער ארורה.

„ווירקליך א וואונדער,“ האָט האַרטענזיאָ געענטפערט, „איך בעגרייף בלויז ניט וואָס דאָס בעדייטעט.“

„עס בעדייטעט פריעדען, מיין פריינד,“ האָט פעטרוקיאָ געענטפערט, „פריעדען און ליעבע און א רוהיגעס לעבען און דערצו דיא ריכטיגע פעסט-שמעלונג ווער עס דארף זיין בעל-הבית. קורץ, אַלעס וואָס דריקט אויס זיסקייט און ליעבע אין פעהריראטעמען לעבען.“

קאטערינאַ'ס פאטער איז געווען אזוי דערפרייט איבער זיין מאַכטער'ס ענדערונג, דאָס ער האָט געזאָגט :

„יעצט וויינט איך דיר ערשט גליק איבער אַ נייעם, מיין זוהן פעטער קיאָ ; דוא האָסט געוואונען דיא וועמע, און איך וועל דיר צולעגען נאָך צוואנציג טויזענד קרוינען צו דיין נדן, פונקט וויא איך וואָלט דיר געגעבען נאָך אַ מאַכטער, ווייל קאטערינאַ איז ווירקליך אַ נייער מענש.“

„ווארט,“ האָט פעטרוקיאָ געזאָגט, „איך וועל נאָך בעסער געווינען דיא וועמע און אייך בעווייזען עפעס מעהר.“

קאטערינאַ איז דאן אריינגעקומען מיט דיא אנדערע צוויי יונגע פרויען און פעטרוקיאָ האָט צו איהר געזאָגט :

„זעהט נאָר וויא זיא נעהט און מיט איהר האָט זיא געפאנגען דיא אנדערע צוויי דורך איהרע פרויען-רייד. קאטערינאַ, דעם הוט וואָס דוא טראנסט, פאסט דיר ניט ; ווארף איהם אוועק און צוטערט איהם מיט דיא פיס.“

קאטערינאַ האָט גלייך געפאָלגט.

„מיין גאָט !“ האָט האַרטענזיאָ'ס ווייב אויסגעשריען, „איך זאָל קיין מאָל ניט דערלעבען דיא צייט צו דארפען בעגעהען אזא נאַריש-קייט !“

„פוי !“ האָט אויך ביאנקא געזאָגט. „וואָס פאר אַ נאַרישע פליכט רופסטו אן אזא האַנדלונג ?“

„הלוואי וואָלסטו אויך געווען אזוי נאַריש,“ האָט ביאנקא'ס מאַן געענטפערט. „שעהנע ביאנקא, לויט וויא דוא האָסט פערשטאנען דיין פליכט, האָט עס מיך נאָר וואָס געקאסט הונדערט קרוינען.“

„דאן ביסטו נאָך אַ גרעסערער נאַר,“ האָט זיא געענטפערט, „ווארום דוא האָסט געוועט אויף מייע פליכטען !“

„קאטערינאַ,“ האָט פעטרוקיאָ געזאָגט צו זיין פרוי, „איך בעאויפֿ-“

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

טראג דיך צו דערצעהלען די עזע הארטנעקיגע פרויען וואָס עס הייסט פליכט-טען, וועלכע זיי זיינען שולדיג זייערע מענער. "צו אלגעמיינעם ערשטוינען. האָט קאטערינא, דיא געצעהמטע ארורה, אָבגעהאלטען אזא דרשה איבער דער פליכט וואָס א פרוי האָט צו פאָלגען איהר מאן, דאס אלע זיינען געבליעבען איבערראשט. קאטערינא איז דאן וויעדער בעריהמט געוואָרען אין פאדוא, אָבער ניט מעהר אלס דיא ארורה, זאָנדערן אלס קאטערינא דיא געהאָרכזאמע און פליכט-שולדיגע פון איהר מאן.

דוא קאמעדיע פון טעות'ן.

עווען איז דאָס אין אלטע צייטען, ווען דיא פערשיע-
דענע גריכישע שטאאטען זיינען געווען אבגעזונדערט
איינע פון צווייטען, יעדער האָט געהערשט פאר זיך,
געמאכט פערשיעדענע געזעטצע, און ניט זעלטען
האָבען זיי געפיהרט מחלוקת, אָדער נאָר מלחמת.
דיא צוויי שטאאטען, סיראקוזע און עפעזוס האָבען

זיך ארומגעריסען איינער מיט אנאנדער און געהאלטען אין מאַכען געזעטצע
גענען דיא פרעמדע בירגער. איינעס פון דיא דומסטע, אָבער אויך באַרר
באָרישטע געזעטצע, איז געווען דאָס געזעטץ פערפאסט אין עפעזוס, וואָס
האָט געזאָגט, דאָס אין פאל מען וועט כאַפען א סוחר פון סיראקוזע אין
עפעזוס, זאָל מען איהם ענטוועדער הרג'ענען, אָדער ער זאָל בעצאהלען טויר
זענד מאַרק כופר נפש.

עגעאָן אן אלטער קויפמאן פון סיראקוזע איז געכאַפט געוואָרען אין
עפעזוס און געבראַכט געוואָרען פאר'ן פירסט, וואו ער האָט בעדארפט
בעצאהלען ענטוועדער טויווענד מאַרק שטראַף, אָדער בעצאהלען מיט זיין
לעבען.

מיט טויווענד מאַרק זיך אויסצוקויפען דאָס לעבען, איז אפילו ניט
געפעהרליך ווען דיא טויווענד מאַרק זיינען נור דאָ. אָבער אז מען האָט
זיי ניט, איז זעהר ביטער. עגעאָן האָט קיין געלד ניט געהאַט, אָבער
איידער דער פירסט האָט אויסגעשפראָכען זיין טויטעס אורטהייל, האָט
ער פערלאנגט, אז עגעאָן זאָל איהם פריהער דערצעהלען זיין לעבענס-גע-
שיכטע און דאן וויא אזוי ער האָט געוואנט צו קומען קיין עפעזוס, וויסענ-
דיג, אז דאָס קען איהם קאַסטען זיין לעבען.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

דער אלטער ענגעאן, מיט דעם שטאלץ פון אן אלטען פרויען גרעק, האָט געענטפערט, אז פאר'ן טויט האָט ער נאָר קיין מורא ניט, אז ער קען שטאר- בען אפילו ניט געבענדיג קיין פינטעל מיט אן אויג, אָבער דיא אויפ- פאָדערונג צו דערצעהלען זיין לעבענס-געשיכטע, איז ביי איהם ערגער וויא אלעס.

דאָס אליין אָבער האָט ארויסגערופען אַ בעזונדערע אינטערעסע ביים פירסט, און איהם בעטענדיג. האָט דער אלטער אָנגעפאנגען און דערצעהלט בזה הלשון :

„איך בין געבוירען געוואָרען אין סיראקוזע און אויסגעבילדעט געוואָר- רען צו זיין אַ קויפמאַן. איך האָב געהייראטעט אַ פרוי מיט וועלכער איך האָב געלעבט זעהר גליקליך. איין מאָל האָב איך, אין געשעפטס-אינטער- רעסע אָבערזויזט קיין עפידאמנום, וואו איך בין פערבליעבען נאנצע זעקס מאָנאט צוליב מיינע געשעפטען. זעהענדיג אָבער סוף-כל-סוף, אז איך וועל נאָך מוזען לענגער פערבלייבען, האָב איך געשיקט נאָך מיין פרוי. אזוי וויא זיא איז געקומען, איז זיא באַלד געלעגען געוואָרען און געבוירען אַ צוויילינג, צוויי זיהן. דאָס מערקווירדיגסטע דערביי איז געווען, וואָס ביידע זיינען געווען אזוי עהנליך, אז עס איז אכסאָלוט געווען אונטעגליך צו אונטערשיידען איינעם פון צווייטען.

„אין דערזעלבער צייט אָבער וואָס מיין פרוי איז געלעגען געוואָרען און געהאט צוויי אינגלעך, איז אן אַרעמע פרוי, אין דעמזעלבען גאסט- הויז, אויך געלעגען געוואָרען און אויך געהאט צוויי אינגלעך. דיעזע צוויי זיינען אויך געווען עהנליך איינער צום צווייטען פונקט וויא מיינע זיהן. נאָר אזוי וויא דיא עלטערן פון דיעזען לעצטען צוויילינג זיינען גע- ווען זעהר אַרעם, האָט איך אוועקגעקויפט דיא קינדער און זיי ערצויגען אום זיי זאָלען בעדיענען מיינע זיהן.

„מיינע זיהן זיינען געווען צוויי פייע אינגלעך און מיין פרוי איז געווען זעהר שטאלץ מיט זיי. אָבער זיא איז ניט געווען צופריעדען מיט דער שטאָדט און יערען טאָג האָט זיא פערלאנגט מיר זאָלען צוריק קעהרען אהיים. אין אן אונגליקליכע שעה האָב איך איינגעשטימט צו ערפילען איהר וואונש און מיר האָבען זיך אויפגעזעטצט אויף אַ שיף. מיר האָבען נאָך ניט אָנגעזעגעלט קיין מייל פון עפידאמנום ווען אַ שרעקליכער שטורם האָט זיך אויפגעהויבען און אָנגעהויבען צו שלידערען אונזער שיף אין אַלע זייטען. ווען דיא מאַטראָזען האָבען דערזעהען, אז עס איז ניטאָ מעהר

דיא קאמעדיע פון טעות'ן.

קיין האַפּנונג צו ראטעווען דיא שיה, האָבען זיי זיך אַרײַנגעזעצט אין אַ קלײַן שיפעל אום זיך אַלײַן צו ראטעווען און אונז האָבען זיי איבערגעלאָזט אין דער גרויסער שיה, וואו מיר האָבען ערווארטעט יעדען אױגענבליק אײַנגעשלאנגען צו ווערען פון דעם וויטהענדען ים.

„דיא יללות פון מיין ווייב און דאָס געוויין פון דיא קינדער אויף איהר קוקענדיג, האָבען מיך זעהר בעטריעבט, כאַמש איך אַלײַן האָב קיין מורא ניט געהאַט צו שטאַרבען. אַלע מײַנע געדאַנקען זײַנען דאָן געווען וויא זיי צו ראטעווען. איך האָב גענומען מיין אינגסטען זױזן און איהם צו געבונדען צו אײַן עק פון אַ לױזען מאַסטבוים, און צום צווייטען עק האָב איך צוגעבונדען דעם אינגסטען שקלאָף. אין דערזעלבער צײַט האָב איך געהײסען מיין ווייב טהון דאָסזעלבע מיט דיא אנדערע צוויי קינדער, דאָס הײסט, זיי אויף צובינדען צו אַן אנדערן מאַסטבוים. זיא איז אַלזאָ געווען מיט דיא זאָגענאַנטע עלטערע קינדער און איך מיט דיא אינגערע. מיר אַלײַן האָבען זיך אויף צוגעבונדען צו דיעזעלבע מאַסטבויםער.

„מיר זײַנען נאָך וואָס פאַרטיג געוואָרען מיט אונזער אַרבייט, ווען דיא שיה איז אַרױף אויף אַ מעכטיגען פעלזען און איז צושמעטערט געוואָרן רען אויף שטיקער. זיך האַלטענדיג אַן דיא מאַסטבויםער זײַנען מיר ניט געזונקען. נאָר אזוי וויא איך האָב געמוזט אַכטונג געבען אויף דיא קינדער נעבען מיר, האָב איך מיך באַלד אָבגעטהײלט פון מיין פרוי. פון דעסטוועגען האָט זיא מיט דיא אנדערע קינדער געהאַט מעהר גליק, דען אַ שיה מיט פישער האָבען זיי בעגעגענט און אַרײַנגענומען צו זיך. ווען איך האָב דאָס געזעהען, בין איך געווען צופריעדען וואָס זיי זײַנען ווער ניגסטענס אין זיכערהײט, און איך האָב מיט מעהר מוטה געקעמפּט צו ראטעווען דיא צוויי קינדער מיט מיר.

„ענדליך איז אָנגעקומען נאָך אַ שיה און אונז אויך געראטעוועט. אזוי וויא דיא מאַטראָזען האָבען מיך געקענט, האָבען זיי מיך זעהר גוט עמ-פּפּאַנגען און מיך דאָן אָבגעפיהרט אין זיכערהײט קיין סיראַקוזע. אָבער פון יענעם טרויעריגען טאָג אָן האָב איך מעהר ניט געוואוסט וואָס עס איז געוואָרען פון מיין פרוי און קינדער.

„מיין אינגסטער זױזן, וועלכער איז געבליעבען מיין אײַנציגע טרײַסט אין לעבען, ווען ער איז אַלט געוואָרען אַכטצעהן יאָהר, איז ער געוואָרען זעהר נײַגעריג-צו וויסען וואָס עס איז געוואָרען פון זײַן מוטער און ברודער. ער האָט מיך אָפּט מאַל געבעטען איך זאָל איהם ערלױבען צו געהמען

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

דעם זינגען שקלאף, וועלכער האָט אויך פערלוירען אַ ברודער, און צו זאמען זאָלען זיי ארויספאָהרען זוכען דיא פערלוירענע. איך בין ניט געווען צופריעדען זיך צו שיידען מיט זיי, אָבער ענדליך האָב איך דערצו איינגעשטימט.

„ויעבען לאנגע יאָהר זיינען שוין פאראיבער זייט מיין זיהן האָט מיך פערלאָזט. פינף יאָהר האָב איך גערייזט איבער וועלט איהם זוכענדיג. איך בין שוין געווען איבער גאנץ גריכענלאנד, איבער דיא גרענעצען פון אזיע, און פאָהרענד צוריק אַהיים, בין איך אָנגעקומען אַהער קיין עפע־זום, כדי איך זאָל ניט אויסלאָזען קיין פלאַמץ איהם צו זוכען. אָט דאָס האָב איך אייך געהאַט צו דערצעהלען, און איך וואָלט העכסט צופריעדען געווען צו שטאַרבען, ווען איך זאָל בלויז וויסען, אז מיין פרוי און קינד דער לעבען.“

אזוי האָט דער אונגליקליכער עגעאָן געענדיגט זיין טרויעריגע לעבענס־געשיכטע. דער פירסט וואָס האָט שטאַרק מיטלייד געהאַט אויף איהם, האָט געזאָגט, דאָס ווען ער זאָל ניט מוזען רעספעקטירען דיא געזעטצע, וואָלט ער איהם געוויס בעגנאָדיגט. דאָך, אנשטאַט איהם כאַלד צו לאָזען הינד ריכטען, וועט ער איהם געבען נאָך אַ טאָג צייט אום צו בעטלען אָדער באַרגען ביי עמיצען דאָס געלד צו בעצאהלען דיא שטראַף.

דיעזער־איינציגער טאָג האָט פאר דעם אונגליקליכען עגעאָן ניט אויס־געזעהען שטאַרק גנעדיג, ווייל ער האָט קיינעם ניט געקענט אין עפעזום. צו ערוואַרטען, אז אַ פּרעמדער זאָל איהם שיינקען אָדער באַרגען אזא גרוי־סע סומע געלד, איז געווען אַ קליינע האַפנונג. ניעדערגעשלאגען האָט ער זיך צוריקגעצויגען אין דער בעגלייטונג פון אַ וועכטער.

ווען עגעאָן האָט געמיינט, אז קיין מענש קען איהם אין עפעזום, האָט ער געהאַט אַ טעות, ווייל אין עפעזום האָבען זיך דאמאלס געפונען זיינע ביידע זיהן.

אויסער דעם וואָס עגעאָן'ס זיהן זיינען געווען ביידע גלייך, האָבען זיי אויך געהאַט גלייכע נעמען; יעדער האָט געהייסען אַנטיפאָלוס. דער שקלאַפּען־צווילינג האָט אויך געהאַט גלייכע נעמען, יעדער האָט געהייסען דראָמאַ. עגעאָן'ס אינסטער זוהן, אַנטיפאָלוס פון סיראַקוזע, וועמען דער אלטער מאַן איז געקומען זוכען קיין עפעזוס, איז נאָר וואָס אַהין אָב־געקומען מיט זיין שקלאַף דראָמאַ. און אזוי וויא ער איז אויך געווען אַ קויפּמאַן פון סיראַקוזע, וואָלט ער געהאַט דעמזעלבען סוף וויא זיין פאטער,

דיא קאמעדיע פון טעות'ן.

ווען א פריינד וואָלט איהם ניט בעגעגענט און דערצהלט פון דעם טרויעריגען שיקואל וואָס האָט בעפאלען אן אלטען קויפמאן פון סיראקוזע. ער האָט איהם אַלזאָ געראטהען זיך אויסצוגעבען פאר א קויפמאן פון עפיראמנום. אנטויפאלום האָט געפאָלגט, אָבער ער איז געווען זעהר בעטריעכט הערענ-דיג, אַז זיינער אַ לאַנדסמאן איז אין אַזא נעפאהר. עס איז איהם אָבער גאָר ניט איינגעפאלען, אַז דיעזער לאַנדסמאן איז זיין אייגענער פאטער. עגענאָ'ס עלטכטען זוהן וועלען מיר רופען אנטויפאלום פון עפעזום, כדי צו מאכען גן אונטערשיעד צווישען איהם און זיין ברודער פון סיראקוזע. ער האָט שוין געוואוינט אין עפעזום זייט צוואנציג יאָהר. און זייענדיג אַ רייכער מאַן, האָט ער געקענט זעהר לייכט בעצהאלען פאר זיין פאטער, אָבער ער האָט ליידער גאָר ניט געוואוסט פון איהם. ער איז געווען צו יונג ווען ער האָט זיך פון איהם געשיידט און ער האָט בלויז געדענקט דיא שרעק-ליכע סצענע אויף'ן ים.

יעצט ווייזט זיך אַרויס אַזא געשיכטע : דיא פישער-לייט, וואָס האָבען איהם גערעטעט מיט זיין מוטער און שקלאף דראמיאָ, האָבען בעשלאָ-סען, צום שמערץ פון דער עלענדער מוטער, צו פערקויפען דיא צוויי קינדער פאר שקלאָפּען.

אנטויפאלום און דראמיאָ זיינען פערקויפט געוואָרען צום פירסט מענאָ-פאָן, אַ בעריהמטער גענעראל, וועלכער איז געווען אן אָנקעל פון דעם פירסט פון עפעזום. ער האָט מיטגענומען דיא קינדער קיין עפעזום ווען ער איז אוועק בעזוכען זיין פלימעניק.

דער פירסט פון עפעזום האָט שטאַרק ליעב בעקומען דעם יונגען אנטוי-פאלוב, און ווען ער איז אויפגעוואקסען, האָט ער פון איהם געמאכט אן אָפיציער אין זיין ארמעע. דאן האָט זיך אנטויפאלום אויסגעצייכענט אין קריעג און אויך געראטעוועט דעם פירסט'ס לעבען. ער האָט איהם דער-פאר בעלוינט דערמיט וואָס ער האָט איהם פעהרייראטעט מיט אַ רייכער כלה, אדריאנא פון עפעזום. אָט מיט דיעזער אדריאנא האָט ער געלעבט ווען זיין פאטער איז אריינגעקומען. דראמיאָ איז נאָך אימער געווען זיין שקלאָף.

ווען אנטויפאלום פון סיראקוזע האָט גענומען אבשיעד פון זיין פריינד, וועלכער האָט איהם געראטהען ער זאָל זאָגען, אַז ער איז פון עפיראמנום, האָט ער געגעבען זיין שקלאָף דראמיאָ געלר אוועקצוטראָגען אין דעם גאסט-הויז וואו ער האָט געזאָלט עסען. אין דערזעלבער צייט האָט ער ערקלערט,

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

אז ער וועט שפאצירען איבער דער שטאָדט און זעהען וואָס דאָרט טהוט זיך.

דראַמיא איז געווען א פרעהליכער יונג. ווען אַנטיפאלוס איז געווען טרויעריג אָדער מעלאַנכאָליש, פלעגט ער איהם אַמוזירען מיט ווייטצען, שפאסען און פערשיעדענע ווערטלעך. און ווייל אַנטיפאלוס האָט עס איהם ערלויבט, איז צווישען הערר און דיענער געוואָרען אַ מנהג, אַז מען האָט זיך זעהר פריינדליך פּערהאַלטען.

ווען אַנטיפאלוס פון סיראַקוזע האָט אַוועקגעשיקט דראַמיאָן, איז ער געשטאַנען אַ היבשע צייט נאכדענקענדיג איבער זיין שווערער ריזע זר-כענדיג זיין מוטער און ברודער. דאן, זעהר טרויעריג, האָט ער בעמערקט צו זיך אַליין :

„איך בין וויא א טראָפען וואסער אין אַקעאן, וואָס זוכט צו געפינען זיין חבר, אַ צווייטען טראָפען, און דערווייל פּערלירט ער זיך אַליין אין ים. אַט אזוי בין איך, אונגליקליכער ! איך זוך צו געפינען מיין מוטער און ברודער און איך פּערליר זיך אַליין !“

אזוי דענקענדיג, האָט דראַמיא צוריק געקעהרט. אַנטיפאלוס איז געווען ערשטוינט צו זעהען דראַמיאָן זיך אומקעהרענדיג אזוי שנעל. עס איז אָבער ניט געווען זיין דראַמיאָ, זאָנדערן דער צוויילינג-ברודער פון זיין שקלאַף, וועלכער איז געווען צוזאַמען מיט אַנטיפאלוס'ן פון עפעזוס. דיא צוויי דראַמיאָס און דיא צוויי אַנטיפאלוסעס, זיינען נאָך אימער געווען גלייך איינער צום צווייטען וויא עגעאָן האָט דערצעהלט איבער זייער קינדהייט, דערפאר איז קיין וואונדער ניט געווען, ווען אַנטיפאלוס האָט געמיינט, אַז דאָס איז זיין שקלאַף, און ער האָט איהם געפרעגט ווארום ער איז אזוי גיך צוריק געקומען.

דראַמיאָ האָט איהם אָנגעקוקט אַ וויילע ערשטוינט, אָבער דאן האָט ער געזאָגט :

„מיין העררין שיקט מיך אייך צו זאָגען, אַז איהר זאָלט באַלד קומען צו מיטאַג. דער קאַפּ-האהן ווערט פּערברענט, דאָס חזיר'ל ווערט צושמאַל-צען אויף'ן בראטער, און דאָס פלייש ווערט זיין אין גאַנצען קאַלט ווען איהר קומט ניט גלייך אַהיים.“

„דעזער שפּאַס פּאַסט ניט יעצט,“ האָט אַנטיפאלוס געענטפּערט, „וואו האַסטו איבערגעלאָזט דאָס געלד ?“

דיא קאמעדיע פון טעות'ן.

דראמיאָ האָט אָבער נאָך אימער גע'טענה'עט, אז זיין העררין האָט איהם געשיקט רופען איהר מאן צו מיטאג.

„וואָס פאר אַ העררין?“ האָט אַנטיפאלום געפרעגט.

„וואָס הייסט וואָס? אייער פרוי!“

נאָר אזוי וויא אַנטיפאלום פון סיראקוזע האָט קיין פרוי ניט געהאַט, איז ער געוואָרען שטאַרק אין כעס און אויסגעשריען:

„דערפאר וואָס איך ערלויב דיר מאַנכע מאָל צו רעדען מיט מיר, ער-לויבסטו דיר שוין צו מאַכען מיט מיר אזא מיאוס'ן שפּאַס. איך בין יעצט ניט אויפגעלעגט פאר אַזעלכע זאַכען. וואו איז דאָס געלד? אזוי וויא מיר זיינען דאָ פרעמדע, וויא וואַגסטו צו מאַכען שפּאַס, ווען עס האַנדעלט זיך אום אזא גרויסער סומע?“

ווען דראמיאָ האָט געהערט זיין הערר רעדען אַזעלכע ווערטער, האָט ער געמיינט, אז ער מאַכט שפּאַס און געזאָגט:

„איך בעט אייך, מיין הערר, שפּאַסט בעסער ביים מיטאג. איהר האָט מיך ניט בעאויפטראַגט קיין זאַך, אַלעס וואָס איך האָב צו טהון, איז, אייך אַהיים צו פיהרען צו מיטאג, איהר זאָלט עסען מיט מיין העררין און איהר שוועסטער.“

דערביי האָט שוין אַנטיפאלום פערלוירען זיין גאַנצע געדולד און גוט אָנגעשלאָגען דראמיאָ'ן, וועלכער איז ענטלאָפּען אַהיים, וואו ער האָט דערצעהלט, אז ער זיין הערר האָט ניט געוואָלט אַהיים קומען צו מיטאג און געזאָגט, אז ער האָט נאָר קיין ווייב ניט.

אדריאנא, דיא פרוי פון אַנטיפאלום פון עפעזוס, איז געווען שטאַרק אין כעס הערענדיג, אז איהר מאן האָט געזאָגט, דאָס ער האָט נאָר קיין ווייב ניט. זיא איז געווען זעהר אַן אייפערזיכניגע און בעשלאָסען, אז איהר מאן ליבעט שוין אַנאנדערע. זיא האָט באַלד אָנגעהויבען צו ציטערן און פלאטערן און מאַכען פאָרווירפע איהר מאן, אונטער דיא אויגען, פאר זיין פאַלשקייט צו איהר. לוקיאנא, איהר שוועסטער, וועלכע האָט גע-וואָהנט מיט איהר צוזאַמען, האָט אפילו פּרובירט זיא צו בערוהיגען און איהר זאָגען, אז איהר אייפערזוכט איז אַן אומזיסטער בלבול, אָבער ווער קען עס צוריקהאַלטען א פרויענצימער ווען זיא ווארפט זיך אריין אין שטורם פון אייפערזוכט?

דערווייל איז אַנטיפאלום פון סיראקוזע אַוועק אין גאַסטרהויז און דאָרט געטראַפּען דראמיאָ'ן מיט דעם געלד. זעהענדיג דראמיאָ'ן, האָט ער

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

איהם געוואָלט אָנזידלען איבער־נייעס פאר זיין מיאוס'ען שפּאַס. אָבער איידער ער האָט נאָך צייט געהאַט צו עפענען זיין מויל, איז אדריאנא אָנגעקומען, און ניט צווייפלענדיג, אז ער איז איהר מאַן, האָט זיא איהם אָנגעהויבען צו מאַכען פּאָרווירפע פאר וואָס ער קוקט אויף איהר מיט אזא ערשטוינען, ווייל ער איז ווירקליך געווען איבעראַשט זעהענדיג און הערענדיג דיג אַ בייזע און פּרעמדע פרוי רעדענדיג צו איהם.

דאן האָט זיא אָנגעפאנגען אזוי :

„איז דאָס רעכט ? איז דאָס אַ יושר ? געדענקסטו וויא דוא האָסט מיך געליעבט ווען דוא האָסט מיט מיר חתונה געהאַט ? וואָס פאר אַ חסרון האָסטו אן מיר געפונען פאר וואָס דוא לייעבסט אן אנדערע ? זאָג מיר נאָך, קען איך לכה־הפחות וויסען, ווארום דוא לייעבסט מיך מעהר ניט ?“

„רעדט איהר דאָס צו מיר, מיין שעהנע דאמע ?“ האָט ער געפרעגט נאָך מעהר ערשטוינט.

אומזיסט האָט ער געזוכט איהר צו ערקלערען, אז ער איז ניט איהר מאַן, אז ער איז בלויז זייט עטליכע שטונדען אין עפעזום ; זיא האָט בלויז פּערלאַנגט ער זאָל מיט איהר געהען אַהיים, און אזוי וויא אנטײַ פאלום האָט פון איהר ניט געקענט פטור ווערען איז ער מיט איהר אוועק אין זיין ברודער'ס הויז וואו ער האָט געגעסען מיטאג מיט אדריאַנאַ'ן און מיט איהר שוועסטער. איינע האָט איהם גערופען „מיין מאַן“, און דיא צוויי־טע „מיין שוואגער.“

דער אָרעמער אַנטיפאלום האָט בשום אופן ניט געקענט בעגרייפּען וואָס דאָ איז געשעהען, און ער האָט פאר זיך ערקלערט, אז ער האָט הפנים מיט איהר חתונה געהאַט בשעת ער איז געשלאָפּען, אָדער, אלעס וואָס קומט פאַר, איז בלויז אַ חלום.

דראַמיאָ וויעדער, וועלכער איז מיט איהם מיטגעגאנגען, איז ניט געווען וועניגער איבעראַשט, ווען דיא קעכין, זיין ברודער'ס ווייב, האָט בעהויפטעט, אז ער איז איהר מאַן.

וועהרענד אַנטיפאלום פון סיראקווע האָט געהאַלטען אין עסען מיט זיין ברודער'ס ווייב, איז זיין ברודער, דער ריכטיגער מאַן, אַהיים גע־קומען מיט זיין שקלאַה דראַמיאָ צו עסען מיטאג. דיא דיענער האָבען אָבער דערווייל ערהאַלטען אַ בעפעהל ניט צו עפענען דיא טהיר, ווייל זייער העררין האָט זיי אָנגעזאָגט קיינעם ניט אַריינצולאָזען כדי מען זאָל זיי

דיא קאמעדיע פון טעות'ן.

ניט שמערען ביים עסקן. ווען זיי האָבען עטליכע מאָל געקלאַפּט אין דער טהיר און געזאָגט, אז זיי זיינען אַנטיפּאלום און דראַמיא, האָבען דיאָ דיענסטען פון זיי געלאַכט און געענטפּערט, אז זיי זיינען שווינדלערס, ווייל אַנטיפּאלום עסט גראַדע מיטאג מיט זיין פרוי און דראַמיאָ איז אין קיף. אָבוואָהל זיי האָבען שיער ניט איינגעבראַכען דיא טהיר, איז זיי דאָך ניט געלונגען אַרײַנצוקומען. ענדליך איז אַנטיפּאלום שטאַרק אין כּעס געוואָרען, און זײַענדיג איבערראַשט הערענדיג, אז זיין פרוי געפינט זיך מיט אַ מאַן צו מיטאג, איז ער אַוועק ניט קענענדיג בעגרייפּען וואָס עס איז פאַרגעקומען.

ווען אַנטיפּאלום איז פאַרטיג געוואָרען מיט דעם עסקן, איז ער געווען וויא בערוישט הערענדיג וויא דיא דאַמע רופּט איהם נאָך אימער „מײַן מאַן“, און דאָס דיא קעכין רופּט זיין שקלאַף דראַמיאָ אויף אַזײ. ביי דער ערשטער געלעגענהייט איז ער אַוועק פון הויז. כאָטש ער איז געווען גאַנץ צופריעדען פון לוקיאַנאַ'ס געזעלשאַפּט, האָט איהם אָבער אַדריאַנאַ, מיט איהר ניפטיגער אייפערזוכט, גאָר ניט אַמוזירט. דראַמיא איז אויך ניט געווען צופריעדען מיט זיין פרוי וואָס ער האָט געטראָפּען אין קיף.

דערפאַר, ווען הערר און דיענער, זיינען ענדליך געווען פריי, זיינען זיי געווען העכסט צופריעדען וואָס זיי זיינען פטור געוואָרען פון דער אונ־געבעטענער געזעלשאַפּט.

אַזײ גיך אָבער וויא אַנטיפּאלום פון סיראַקוזע איז ארויס פון הויז, האָט ער בעגעגענט אַ גאָלדשמידט, וועלכער, מײַנענדיג, פּונקט וויא אַדריאַנאַ, אַז דאָס איז אַנטיפּאלום פון עפעזוס, האָט ער איהם דערלאנגט אַ גאָלדענע קייט, איהם דערביי אַנרופּענדיג ביים נאָמען. ווען אַנטיפּאַר לוס האָט דיא קייט ניט געוואָלט נעהמען, בעהויפטענדיג, אַז זיא בע־לאנגט ניט צו איהם, האָט דער גאָלדשמידט געענטפּערט, אַז ער האָט אַליין בעשטעלט דיא קייט. ער האָט איהם אַלזאָ איבערגעלאָזט דיא קייט און איז אַוועק.

ווען אַנטיפּאלום האָט געזעהען וואָס דאָ געהט פאַר, האָט ער בעשלאָג־סען זאָפּאַרט צו פּערלאָזען דיא שטאָרט וואו ער האָט געהאַט אַזײ פּיעלע אינאַנגענעהמע בענעגענישען. ער האָט דערפאַר געהייסען דראַמיאָן אויפ־פּאַקען זײַנע זאַכען אויף אַ שיף כדי ער זאָל פטור ווערען פון דעם פּערצױ־בערטען פּלאַטין.

דער גאָלדשמידט וואָס האָט געגעבען דיא קייט דעם ניט־ריכטיגען אַנטי־

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

פאלוס'ען, איז שפעטער ארעטירט געוואָרען פאר אַ סומע געלד וואָס ער איז שולדיג געווען און ניט בעזאהלט. דערווייל איז אַנטיפאלוס, דער פּערהייראטעטער ברודער אָנגעקומען דארט ווען דער אַררעסט איז געמאַכט געוואָרען. אזוי וויא דער גאָלדשמידט האָט איהם דערזעהען, האָט ער איהם געבעטען ער זאָל בעזאהלען פאר דער קייט, און אזוי וויא דיעזע סומע איז געווען אזוי גרויס וויא דיא סומע וואָס ער איז שולדיג געווען, זאָל דאָס איהם בעפרייען פון אַררעכט.

אַנטיפאלוס האָט אָבער געליקענט, בעהויפטענדיג, אז ער האָט קיין קייט ניט ערהאלטען, און דער גאָלדשמידט האָט געשריען, אז בלויז מיט אייניגע מינוטען פריהער האָט ער איהם געגעבען דיא קייט. יעדער בעוונד דער דענקענדיג, אז ער האָט רעכט, האָבען זיי זיך צוקריגט. ענדליך האָט דער גאָלדשמידט געהייסען דעם בעאממען וואָס האָט איהם אַרעטירט, אויך אַרעטירען אַנטיפאלוס'ן. דער סוף איז געווען, וואָס אַנטיפאלוס און דער גאָלדשמידט זיינען ביידע אָבגעפיהרט געוואָרען אין אַררעסט.

ווען מען האָט געהאלטען אין פיהרען אַנטיפאלוס'ן, האָט ער בענע גענט דראַמיאָן פון סיראַקוזע, דאָס הייסט, זיין ברודער'ס דיענער. מיין נענדיג, אז דאָס איז זיין דיענער, האָט ער איהם געהייסען שנעל לויפען צו אַדריאַנאָן און איהר זאָגען זיא זאָל איהם שנעל שיקען דאָס געלד פאר וועלכען ער איז אַרעסטירט געוואָרען. דראַמיאָ האָט זיך אפילו שטאַל גע' וואונדערט וויא עס קומט, אז זיין הערר זאָל איהם צוריקשיקען אין יענעם הויז, אָבער ער האָט ניט געוואגט עפעס צו זאָגען, אָבשוואַהל ער האָט איהם געוואָלט מיטטהיילען, אז דיא שיה איז פארטיג צו אָבזעגלען. דיא אורזאכע דערפון איז געווען, ווייל ער האָט בעמערקט, אז זיין הערר איז זעהר ערנסט. ער איז דערפאר אוועק צוריק צו אַדריאַנאָס הויז, מורמלענדיג: „א פלאַטץ וואו א פרעמדע פרוי זאָגט, אז איך בין איהר מאן. אָבער עס העלפט ניט, איך מוז געהען. דיענער זיינען געשטעלט געוואָרען צו בעפאָלגען דיא אויפטרעגע פון זייערע העררען.“

אַדריאַנאָ האָט איהם גלייך געגעבען דאָס געלד, און וויא דראַמיאָ איז געגאנגען צוריק, האָט ער בעמערקט זיין ריכטיגען הערר, אַנטיפאלוס פון סיראַקוזע, וועלכער איז געווען נאָך מעהר איבעראשט פון דעם וואָס מיט איהם איז פאָרגעקומען, ווייל זיין ברודער איז געווען גוט בעקאנט אין עפעזוס, און פארבייגעהענדיג דיא גאסען האָט איהם איינער בעגריסט, אַ צווייטער האָט צו איהם גערעדט, אָדער עפעס געפרעגט. מאַנכע האָבען

דיא קאמעדיע פון מעות'ן.

איהם אָנגעבאַטען געלד וואָס זיי זיינען שולדיג געווען זיין ברודער ; א טהייל האָבען איהם געדאַנקט פאַר טובות וואָס ער האָט זיי געטהאָן. א שניידער האָט איהם צוגערופען און געוויעזען זייד וואָס ער האָט געקויפט פאַר איהם, און פערלאַנגט ער זאָל אונבעדינגט ווארטען ביז ער וועט איהם נעהמען דיא מאס פאַר קליידער.

אַנטיפאַלום האָט אָנגעהויבען צו דענקען, אז ער געפינט זיך עפעס צווישען צויבערער און צויבערינס. אָט אין דיעזען צושטאַנד האָט ער בענגענט דראַמיאָן, וועלכער האָט איהם נאָך מעהר איבערראשט איהם פרעגענדיג וויא אזוי ער איז בעפרייעט געוואָרען פון דעם געפענגניס. דער-ביי האָט ער איהם אויף איבעררייכט אַ בייטעל מיט גאָלד-שטיקלעך וואָס אדריאַנא האָט איהם געשיקט צו בעצאהלען דעם חוב.

דיעזע רייד איבער דעם אררעסט, געפענגניס און דאָס געלד וואָס דראַמיאָ האָט געבראַכט פון אדריאַנא'ן, האָבען אזוי צושיט אַנטיפאַלום'ן, וועלכער האָט געזאָגט :

„אַרעמע' דראַמיאָ, ער איז געוויס משוגע געוואָרען און מיר ביידע — וואַנדערן דאָ ארום וויא פער'כישוף'ט.“
זיך דערשרעקענדיג פאַר זיינע אייגענע געדאַנקען, האָט ער אויס-געשריען :

„גערעכטער גאָט ! ראטעווע אונז פון דיעזען ווילדען געטומעל !“
אָכער דיא רעכטע צרות האָבען זיך ערשט אָנגעפאַנגען. וויא אַנטי-פאַלום איז אזוי געשטאַנען, איז צוגעקומען אַ דאַמע, איהם אָנגערופען ביים נאָמען און איהם דערצעהלט, אז ער האָט מיט איהר געגעסען מיטאַג און פון איהם פערלאַנגט דיא גאָלדענע קייט וואָס ער האָט איהר פער-שפראַכען.

אַנטיפאַלום האָט שוין פערלוירען זיין גאַנצע געדולד, זיא אָנגערופען מכשפה און געלייקענט אז ער האָט זיא נאָך ווען עס איז געזעהען אין זיין לעבען. דיא דאַמע האָט זיך אָכער איינגעשפּאַרט, אז ער האָט דוקא מיט איהר געגעסען מיטאַג און איהר ווירקליך פערשפראַכען אַ גאָלדענע קייט, און דאָס זיא האָט איהם געגעבען אַ ווערטהפאַלען רינג, און ווען ער ניט איהר ניט דיא קייט, זאָל ער איהר כאַטש אָבגעבען דעם רינג.

ווען אַנטיפאַלום האָט דאָס אַלעס געהערט, איז ער אריין אין אַ ווילדען צאָרן, שרייענדיג, אז זיא איז אַ מכשפה, און ער איז פון איהר ענטלאַפּען, זיא איבערלאָזענדיג איבערראשט און ערשווינט .

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

דא וועלען מיר ערקלערען וואָס מיט דיעזער דאמע האָט פאסירט :
ווען אַנטיפאלום פון עפעזום האָט געזעהען, אז זיין פרוי וויל איהם
ניט אַריינגלאָזען אין הויז, איז ער אַוועק אין ווילדען צאָרן. ער האָט זיך
געטראַכט, אז דאָס איז עפעס אַ מיין אויסברוך פון זיין ווייב'ס אייפערזוכט,
פון וואָס זיא האָט אָפט געליטען. ער האָט זיך דערמאהנט, אז זיא
האָט איהם אימער בעשולדיגט, אז ער געהט צו אַנדערע פרויען, און
אום זיך נוקם צו זיין אָן איהם, האָט זיא פאר איהם פערשלאָסען זיין
אייגענעם הויז. יעצט וויעדער איז ער אַוועק בעזוכען אַ דאמע, וועלכע האָט
איהם זעהר גוט עמפּפאַנגען. און וויל זיין אייגענע פרוי האָט איהם אזוי
שטאַרק בעלידיגט, האָט ער איהר פערשפּראַכען צו געבען אַ גאָלדענע קייט,
וואָס ער האָט בעשטעלט פאר זיין פרוי. עס איז געווען דיעזעלכע קייט
וואָס דער גאָלדשמידט האָט אַוועקגעגעבען זיין ברודער.

דיא דאמע וויעדער, זייענדיג גליקליך פון דעם געדאַנק צו האָבען אַ
גאָלדענע קייט, האָט זיא דעם פעהר הייראטעמען אַנטיפאלום געגעבען איהר
דינג. מען קען זיך אַלזאָ באַרשטעלען איהר איבערראַשונג, ווען אַנטי-
פאלום האָט דאָס אַלעס אָבגעלייקענט. און פאר דער גרויסער בעלידיגונג,
האָט זיא אויך בעשלאָסען צו נעהמען ראַכע. זיא איז דערפאר אַוועק צו
אדריאנא'ן אום איהר אַלעס צו דערצעהלען.

וועהרענר זיא האָט איהר אָבגעשילדערט דיא גאַנצע געשיכטע איז
אדריאנא'ס ווירקליכער מאַן, אַנטיפאלום פון עפעזום, אָנגעקומען אַהיים,
בעגלייט פון אַ וועכטער, אום ער זאָל נעהמען דאָס געלד און בעצאהלין
דעם טוב, וויי' דאָס געלד וואָס אדריאנא האָט איין מאָל געגעבען דראַמיאָן,
איז יעצט געווען ביים אַנדערן אַנטיפאלום.

אדריאנא האָט זיך פאַרגעשטעלט, אז איהר מאַן איז געווען משוגע, דען
ווען דיא דאמע האָט איהר מיטגעטהיילט, דאָס אַנטיפאלום האָט איהר
מיטגעטהיילט, אז זיא האָט איהם ניט אַריינגעלאָזט אין הויז, האָט זיא זיך
איבערצייגט, אז ער ווייסט ניט וואָס ער רעדט. אויסער דעם האָט זיא
זיך דערמאהנט וויא זיטצענדיג ביים עסען, האָט ער אזוי פיעל מאָל ווידער-
האַלט, אז זיא איז ניט זיין פרוי און ער איז ביי צו יענעם מאַגן נאָך אין
עפעזום ניט געווען. אזוי שנעל אַלזאָ וויא זיא האָט דערזעהען איהר מאַן
זוריק, האָט זיא גלייך בעצאהלט דעם וועכטער דאָס געלד און איהם גע-
הייסען געהען. דאן האָט זיא גערופען איהרע דיענער, זיי געהייסען נעהמען
שטריק און בינדען איהר מאַן.

דיא קאמעדיע פון טעות'ן.

איהר וואונש איז ערפילט געוואָרען. מען האָט איהם, געבונדענער- הייט, אוועקגעפיהרט אין א פינסטערעם צימער און מען האָט געשיקט נאָך א דאָקטאָר איהם צו קורירען פון זיין שנען. אַנטיפאלום האָט וועהרענד דעם פראָטעסטירט געגען דיא פאלשע בעשולדיגונג, אָבער עס האָט איהם נאָר ניט געהאָלפֿען. וואָס מעהר ער האָט געשריען און געלאַרמט, אַלץ מעהר האָבען זיי זיך איבערצייגט, אַז ער איז פערדליקט. און אזוי וויא דראַד מיאָ האָט בעהויפטעט דאָסזעלבע וויא זיין הערר, האָט מען איהם אויך געבונדען און אוועקגעלעגט נעבען זיין הערר.

מיט אַ קורצע צייט שפעטער, איז ערשינען אַ דינער און מיטגער טהיילט אַרדיאנא'ן, אַז אַנטיפאלום און דראַמיא האָבען געמיזט אויסברע- כען פון זייער געפאנגענשאפט, ווייל מען האָט זיי געזעהען פריי און פראַנט אַרומגעהענדיג איבער דער גאס.

ווען אַרדיאנא האָט דאָס געהערט, איז זיא אַרויסגעלאָפֿען אום צו קענען אַהיים ברענגען איהר מאַן. זיא דאָט אויך מיטגענומען עטליכע מענשען איהר צו העלפֿען, וויא אויך איהר שוועסטער איז מיטגער גאנגען.

אַרויסקומענדיג אויף דער גאס, האָבען זיי געזעהען, נעבען אַ נאָנען- קלויסטער, אַנטיפאלום'ן און דראַמיא'ן.

אַנטיפאלום פון סיראקוזע האָט נאָך אימער געטראָגען דיא גאָלדענע קייט אויף זיין האַלז, און דער גאָלדשמידט, וועלכער האָט איהם בעגעגענט, האָט איהם געמאַכט ביטערע פאָרווירפע פאר וואָס ער האָט אַלעס אָבער- לייקענט און בעהויפטעט, אַז ער ווייסט פון גאָר ניט צו זאָגען. אַנטיר- פאלום וויעדער האָט געזאָגט, אַז דער גאָלדשמידט האָט איהם אַליין גענע- בען דיא קייט ניט געבעטען, און זייט דאַמאָלס האָט ער איהם נאָך אין דיא אויגען ניט געזעהען.

דערווייל איז צוגעקומען אַרדיאנא און בעהויפטעט, אַז ער איז איהר משוגענער מאַן, אַנטלאָפֿען פון זיינע וועכטער, און זיא וויל איהם נעהר מען צוריק אַהיים. איהרע בעגלייטער האָבען אויך מיטגעבראַכט שטריק און געווען בערייט זיך אויף איהם צו וואַרפֿען און איהם בינדען צוזאַמען מיט דראַמיא'ן.

אַנטיפאלום האָט בעמערקט, אַז איצט איז עס שוין ווירקליך צו ערנסט געוואָרען, און, ווען ער וועט שטעהען און וואַרטען, וועט ניט זיין קיין נומער סוף. ער האָט זיך אַלזאָ אַרומגעקוקט, בעמערקט דעם נאָנען-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

קלויסטער מיט אן אָפּענער טהיר און בעשלאָסען, אז עס איז בעסער זיך אהין צו ראַטעווען. ער איז שנעל אַריינגעלאָפּען אין קלויסטער.

דער טומעל און גערויש זיינען געוואָרען זעהר גרויס, יאָן דיא אַלטע נאָנען-אויפּזעהערין איז אַרויס הערען וואָס דאָס בעדייטעט. דיעזע איז געווען אַן ערנסטע דאמע, מיט שפורען פון שעהנהייט אויף איהר געזיכט, און איהרע קלוגע אויגען האָבען עדות געזאָגט אויף איהר ערפּאהרונג אין דער וועלט. זיא האָט באַלד בעשלאָסען זיך ניט צו איילען און אַרויסגעבען דעם יונגען מאַן וואָס האָט געזוכט ביי איהר שומין.

זיא האָט אַלזאָ באַלד אָנגעהויבען אויסצופּרעגען אַדריאנא'ן איבער איהר מאַן. אַדריאנא האָט געענטפּערט, אז ער איז פּלוצלונג משוגע געוואָרען.

„פּלוצלונג משוגע געוואָרען?“ האָט דיא אַלטע געפּרעגט. „וואָס איז דיא אַרזאכע? האָט ער פּערלויירען זיין פּערמעגען אויף'ן ים? אָדער דער טויט פון זיינעם אַטהייערן פּריינד האָט צורודערט זיין שכל?“ „ניין, ניין, קיין איינציגע פון דיעזע אַרזאכען,“ האָט אַדריאנא געענטפּערט.

„פּיעללייכט,“ האָט דיא אַלטע ווייטער געזאָגט, „האָט ער זיך פּער-ליעבט אין אַן אַנדערער און דאָס האָט איהם געטריבען צו זיין צו-שטאַנד?“

אַדריאנא האָט ערקלערט, אז זיא האָט שוין לאנג געטראכט, אז דער-פּאַר וואָס ער לייעבט אַן אַנדערע קימט ער אָפּט ניט אַהיים.

דער אמת איז אָבער געווען, אז אַנטיפּאלום פון עפעזום האָט דערפּאַר אָפּט אויסגעפּעהלט פון זיין הויז, ווייל זיין פּרוי האָט איהם געמאַרטערט מיט איהר אייפּערזוכט. דיא נאָנען-אויפּזעהערין האָט דאָס באַלד פּערשטאַנען וויא זיא האָט זיך געמערקט אַדריאנא'ס אייפּערזוכטיגען צאָרן. און אום ווייטער צו ערפּאהרען, האָט זיא געזאָגט:

„מיין טאָכטער, דוא האָסט עס איהם בעדראפּט זאָגען, פּאַרהאַלטען.“
„דאָס האָב איך אויך געטהאָן.“
„פּיעללייכט ניט גענוג.“

אַדריאנא, וועלענדיג איבערצייגן דיא אַלטע, אז זיא האָט געטהאָן איהר פּליכט בשלימות, האָט זיא אַזוי אָנגעפּאַנגען:

„דאָס איז אויך געווען דער בעשטענדיגער אינהאַלט פון אונזערע גע-שפּרעכען: אין בעט האָב איך איהם ניט געלאָזט שלאָפּען און איהם פּאַר-

דיא קאמעדיע פון טעות'ן.

געהאלטען איבער זיינע פרעמדע ליעבעס. ביים טיש האָב איך איהם ניט געלאָזט עסען און נאָר גערעדט דאריבער. ווען איך בין מיט איהם גע- ווען אליין, האָב איך נאָר וועגען דעם גע'טענה'עט. אין געזעלשאַפט, האָב איך איהם אָפט דערמאהנט מיט אַ וואונק. אָבער אלע מיינע רייד האָבען ניט געהאַלפּען."

נאָכדעם וויא דיא נאָנען-אויפזעהערין האָט אלעס ערפאהרען וואָס זיא האָט געוואָלט וויסען, האָט זיא געזאָגט :

"אָט דערפאר איז טאקי דיין מאַן משוגע געוואָרען. דיא גיפטיגע אנטשעפענעש פון אן אייפערזיכטיגער פרוי איז געפעהרליכער וויא דער כים פון אַ משוגענעם הונד. עס ווייזט אויס, אז דייןע ווערטער האָבען איהם אפילו ניט געלאָזט שלאָפען. עס איז אַלזאָ קיין וואונדער וואָס זיין קאָפּ איז צומישט געוואָרען. זיין עסען איז אויסגעמישט געוואָרען מיט דיין ביטערער אייפערזוכט. אונרהיגע מיטאגען פיהרען צו אַ שלעכטער פער- דיאונג און דאָס האָט איהם געפיהרט צו זיין יעצטיגען צושטאַנד. דוא זאָגסט, אז אפילו אין געזעלשאַפט האָסטו איהם דערמאהנט כאָטש מיט אַ וואונק, דאָס הייסט, דוא האָסט איהם פערטריעבען זאָגאר פון אַמוזירען זיך, וואָס דען האָט געקענט זיין דער רעזולטאַט פון אזא לעבען ווען ניט משוגעט? דיין אויפפיהרונג און דיין בייזע צונג, האָבען איהם געטריעבען צו זיין יעצטיגען צושטאַנד."

לוקיאנא האָט פערטהייריגט איהר שוועסטער, בעהייפטענדיג, דאָס ווען זיא האָט איהם פאָרגעהאלטען, איז דאָס געווען אויף אַ מילדען אופן, און דאן, זיך ווענדינדיג צו אדריאנא'ן, האָט זיא געזאָגט :

"וואָס הערסטו אויס דיעזע קריטיק איבער דיר און ענטפערסט נאָר ניט אפילו?"

אָבער דיא נאָנען-אויפזעהערין האָט זיא איבערצייגט, אז זיא אליין איז שולדיג, און אדריאנא האָט בעמערקט :

"איך האָב מיך ווירקליך אליין פערראטען."

כאָטש אדריאנא האָט זיך געפיהלט שולדיג, האָט זיא, פון דעסט- וועגען, נאָך אימער פערלאנגט מען זאָל ארויסגעבען איהר מאַן. אָבער דיא נאָנען-אויפזעהערין האָט קיינעם ניט געוואָלט לאָזען אריין געהען אין קלויסטער און אויך ניט ארויסגעבען דעם מאַן צו זיין אייפערזיכטיגע פרוי. און אום ניט ווייטער איינצו'טענה'ען, איז זיא אריין אין קלויסטער, פער-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

מאכט דיא טהיר און בעשלאָסען אליין צו זעהען דעם אונגליקליכען יונגען
מאן און איהם פרענען וואָס דאָ איז.

וועהרענד דיעזען מערקווירדיגען טאָג פון אונגליקליכע טעות'ן, האָט
זיך דערווייל דערנעהנטערט דיא טויטעם שטונדע פון דעם אלטען עגעאָן,
דער פאטער פון דיא צוויי ברידער. עס איז געווען בעשטימט, דאָס
אויב מען וועט איהם ניט אויכלעזען ביז זונענאונטערגאנג, דאן מוז ער
שטארבען.

דער פלאטץ פון דער הינריכטונג האָט געזאָלט זיין ניט ווייט פון
דעמועלבען קלויסטער וואו דיא לעצטע בהלה איז פאָרגעקומען. דיא פּאָ-
צעסיאָן מיט דעם פּעראורטהיילטען איז אָנגעקומען אין יענער געגענד גראדע
ווען דיא נאָנען-אויפזעהערין האָט זיך צוריקגעצויגען אין איהר וואָהנונג.
דער פירסט אליין איז נאָכגעגאנגען דער פּראָצעסיאָן, כדי, ווען איינער
וועט אויסצאָהלען דאָס געלד, זאָל ער זיין אויף'ן פּלאַטץ אום צו בעפרייען
דעם אלטען קויפּמאָן.

ווען אדריאנא האָט דערזעהען דעם פירסט אין דער פּראָצעסיאָן, האָט
זיא אָבגעשטעלט דעם גאנצען עולם און אויסגעשריען צום פירסט, אז
זיא פּערלאנגט גערעכטיגקייט. דאן האָט זיא דערזעהלט, אז דיא נאָנען-
אויפזעהערין וויל איהר ניט אַרויסגעבען איהר משוגענעם מאָן.

אָבער וועהרענד זיא האָט אזוי גערעדט, איז איהר ריכטיגער מאָן מיט
זיין דיענער דראמיאָ אָנגעקומען; זיי איז געלונגען צו ענטלויפּען פון זייער
געפענגניס. ער איז אויך צוגעגאנגען צום פירסט און פּערלאנגט גערעכטיג-
קייט, בעהויפטענדיג, אז זיין פרוי האָט איהם אָבגעשפּאַרט אונטער דער
פאלשער קלאגע פון משוגעת. דאן האָט ער דערזעהלט וויא אזוי ער האָט
צוריסען דיא שטריק און ענטלאָפּען.

אדריאנא איז געווען אויסער זיך פאר איבעראשונג צו זעהען איהר מאָן
וועמען זיא האָט גערעכענט אז ער איז אין קלויסטער.

ווען עגעאָן האָט דערזעהען אַנטיפּאלוס'ן פון עפעזוס, האָט ער איהם
גערעכענט פאר זיין זוהן פון סיראקוזע; ער איז אלאָ געווען זיכער, אז
זיין געליעבטער זוהן וועט איהם געוויס אויכלעזען. ער איז אלאָ צוגע-
גאנגען צו זיין זוהן, און מיט פאטערליכער צערטליכקייט און פול פרייד,
האָט ער צו איהם גערעדט האָפענדיג, אז ער איז שוין זיכער פריי.

עגעאָן איז אָבער ערשטוינט געוואָרען ווען ער האָט געהערט, אז זיין
זוהן לייקענט אָב אַלע זיינע בעהויפטונגען. דער אמת איז, אז דיעזער

דיא קאמעדיע פון טעות'ן.

אנטיפאלום האָט ווירקליך ניט געזעהען זיין פאטער זייט זיין פריהער קינד-
הייט ווען דער שטורם האָט זיי צושיידט. אָבער וועהרענד עגעאָן האָט
ווייטער פרובירט צו דערמאהנען זיין זוהן, האָט זיך געעפענט דיא טהיר
פון דעם קלויסטער, און דיא נאָנען-אויפזעהערין צוזאמען מיט דעם אַנדערן
אנטיפאלום און דעם דיענער דראַמיאָ, זיינען ערשיענען.

מען קען זיך לייכט פאַרשטעלען דאָס ווילדע שטויגען פון אדריאנא'ן,
ווען זיא האָט פאר זיך דערזעהען צוויי מענער און צוויי דראַמיאָס.
יעצט האָבען דיא מעקווירדיגע רעמענישען זיך אָנגעפאנגען אויפצוקלע-
רען. עס איז שוין אויך געווען דיא העכסטע צייט דערפאר.

ווען דער פירסט האָט געזעהען דיא צוויי אנטיפאלום'עס און דיא צוויי
דראַמיאָס, וועלכע האָבען אויסגעזעהען אזוי עהנליך, האָט ער זיך באלד
געטראכט, אז ער ווייסט שוין אלעס און האָט דעם שליעסעל צום געהיימ-
ניס. ער האָט זיך דערמאהנט אן דער געשיכטע וואָס עגעאָן האָט איהם
דערזעהלט אין דעם פריהמאָרגען פון דעמזעלכען טאָג, און ער האָט בע-
שלאָסען, אז פאר איהם שטעהען ביידע צווילינג זיהן פון דעם אַלטען עגעאָן
צוזאמען מיט זייערע ביידע דיענער.

דער פירסט האָט דאָס אויך באלד ערקלערט פאר אלע אנוועזענרע.
דיא פרייד פון דעם אַלטען מאַן איז געווען אונבעשווייבליך. דאָס
וואָס ער האָט דערזעהלט אין דער פריה אין טיעפען שמערץ, אונטער דעם
אורטהייל פון טויט, האָט זיך פערוואַנדעלט אין שמחה. נאָר דאָס איז
נאָך ניט געווען אלעס. דיא אַלטע נאָנען-אויפזעהערין איז צוגענאנגען
נעהנטער און זיך אויסגעגעבען פאר עגעאָן'ס פרוי, דיא מוטער פון דעם
צווילינג.

עגיאָן האָט אַלזאָ ניט נאָר געפונען זיינע קינדער, זאָנדערן אויך זיין
ווייב !

דאן האָט זיך דיא געשיכטע אזוי אויפגעקלערט : ווען דיא פישער-
לייט האָבען פון איהר צוגענומען איהר זוהן און שקלאַף, איז זיא אריין
אין א נאָנען-קלויסטער, און דורך איהר גוטע און קלוגע אויפפיהרונג, האָט
זיא דערגרייכט דיא שטעלע אלס אויפזעהערין. זיא איז אויך גיווען בע-
ריהמט פאר איהר גוטסקייט צו עלענדע וואַנדערער, און וועהרענד זיא האָט
אויפגענומען אנטיפאלום'ן און איהם געגעבען שוטיג, האָט זיא דאָס בלוז
גערעכענט פאר א פליכט צו א פערפאָלגטען, ניט דענקענדיג דאמאלס, אז
דאָס איז איהר זוהן.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

דיא אלגעמיינע פרייד, האָט דערווייל געמאכט דיא בעטהייליגטע פער-
געסען, אז דער אלטער עגעאָן איז נאָך אימער אונטער דעם אורטהייל פון
טויט. אָבער ווען זיי האָבען זיך אַביסעל בערוהיגט, האָט אַנטיפאלום
פון עפעזום באלד אָנגעבאָטען דעם פירסט דיא סומע געלד וואָס האָט בעד
דארפט אויסלעזען זיין פאָטער.

נאָכדעם איז דער פירסט מיטגענאנגען מיט דער נאנצער פאמיליע אין
קלויסטער אום נאָך אַ מאָל צו הערען דיא איינצעלהייטען פון דיעזער וואונ-
דערבארער פּעראייניגונג.

מען דארף אָבער אויך ניט פּערגעסען אַן דער פרייד פון דיא צוויי
אַרעמע דראַמיאָס. זיי האָבען זיך אויך בעגריסט, זיך געהאַלט און גע-
קושט, און יעדער האָט געמאכט אַ קאָמפּלימענט דעם צווייטען וויא שעהן
ער איז, וויסענדיג, אַז דערמיט מאַכט ער זיך אַליין אויך אַ קאָמפּלי-
מענט, ווייל זיי זיינען ווירקליך געווען אַזוי עהנליך וויא צוויי טראָפּענס
וואַסער.

דערווייל האָט אַרריאנא זעהר פיעל געלערענט פון איהר נייער שוויגער-
מוטער. דיא אייפערזוכט איז ניט נאָר פון איהר פּערשוואונדערן, זאָנדרען
זיא האָט אויך זיךגעשעהמט פאַר איהר אייפערזוכטיגער פּערגאַנגענ-
הייט.

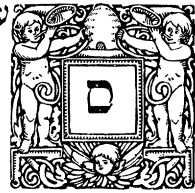
אַנטיפאלום פון סיראקוזע האָט חתונה געהאַט מיט דער שעהנער לוקיא-
נא, דיא שוועסטער פון זיין שוועגערין. דער גוטער אלטער עגעאָן, האָט
נאָך געלעבט פיעלע גליקליכע יאָהרען מיט זיין פרוי אין עפעזום נעבען זיינע
קינדער.

אין דער צוקונפט, וויסענדיג, אַז דיא עהנליכקייט פון דיא אַנטיפא-
לוס'עס וועט אַרויסרופען פיעלע קאָמעדיען פון טעות'ן, האָבען זיך ביידע
צווייליגען אָפט מאָל אַמוזירט און דער עולם האָט זיך טועט געווען און גע-
רעכענט איינעם פאַר'ן צווייטען.

די צוועלפטע נאכט אדער וואס דו ווילסט

עכאסטאין פון מעסאלינע און וויאלא פון מעסאלינע, זיינען געווען ברודער און שוועסטער. דער וואונדער דערביי איז געווען, וואָס אָבוואָהל אַ מאַנספּאַרשויַן און אַ פּרוּיענצימער, ווען ניט דער אונטערשיעד איז זייער קליידונג, וואָלט מען זיי ניט דערקענט דורך זייער שטאַרקע עהנליכקייט.

זיי זיינען געווען אַ צווילינג, געבוירען אין איין שטונדע, אָבער אויך אין איין שטונדע זיינען זיי געשטאַנען אין געפּאַהר ביידע דערטרונקען צו ווערען, ווייל, פּאַהרענדיג ביידע אויפ'ן ים, איז זייער שיף צושמעטערט געוואָרען ניט ווייט פון דעם ברעג ביי איליריא.

אַ שמורם האָט געוויטהעט און אַרויפגעשליידערט דיא שיף אויף אַ פעלזען. דיא שיף איז איינפאך איבערגעריסען געוואָרען אין צווייען, און זעהר וועניג מענשען האָבען געראטעוועט זייער לעבען.

דער קאפיטאן פון דער שיף, צוזאמען מיט עטליכע מענשען, דארום טער וויאלא, האָבען זיך געראטעוועט אין אַ קליין שיפעל און עס איז זיי געלונגען צוצוקומען צום האַפען. אזוי וויא זיי האָבען געלאנדעט, אַנשטאט וויאלא זאָל זיין פרעהליך, האָט זיא אָנגעהויבען צו וויינען און קלאגען אויף דעם פערלוסט פון איהר געליעבטען ברודער. דער קאפיטאן ווידער האָט זיא געטרייסט און פערזיכערט, אז ער האָט געזעהען איהר ברודער סע-באַסטיאן, ווען דיא שיף איז צושמעטערט געוואָרען, זיך צובינדען צו אַ גרויסען מאַסמבוים, און דאן האָט ער געזעהען וויא דיא כוואלעס האָבען איהם געטראָגען, דאָס הייסט, אז ער איז ניט דערטרונקען גע-וואָרען.

ווען וויאלא האָט דאָס געהערט, האָט זיא זיך אַ ביסעל געטרייסט,

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

און זאָנגעפאָנגען צו קלערען וואָס עס זאָל ווערען פון איהר אליין. זיא איז געווען פרעמד, אין אַ פרעמד לאַנד און ניט געוואוסט וואָס זיא זאָל טהון.

זיא האָט געפרעגט דעם קאָפיטאַן אויב ער ווייסט עפעס איבער איליריא.

„יא, מאַדאַם, געוויס ווייס איך,“ האָט דער קאָפיטאַן געענטפערט, „איך בין געבוירען געוואָרען בלוז דריי שטונדען ריזע פון דאַנען.“
„ווער רעגירט דאָ?“ האָט וויאָלא ווייטער געפרעגט.

דער קאָפיטאַן האָט איהר ערקלערט, אז איליריא ווערט העגערט פון פירסט ארסינאָ, אַ נאָבעלער און עהרענהאַפּטער מאַן.

וויאָלא האָט זיך דאן דערמאָהנט, אז איהר פאָטער האָט איהר אַמאָל דערצעהלט איבער איהם, דאַמאלס איז פירסט ארסינא נאָך ניט געווען פּערהייראַטעט.

„און יעצט איז ער אויך ניט פּערהייראַטעט,“ האָט דער קאָפיטאַן גע- זאָגט, „אַדער, וועניגסטענס, איז ער אין דער לעצטער צייט נאָך ניט געווען פּערהייראַטעט, ווייל עס איז בלוז אַ מאָנאַט זייט איך בין פון דאַנען אוועקגעפאָהרען. דאַמאלס גערעגט איך, האָט מען איבעראַל גערעדט, אז אַרסינאָ האָט זיך גע'שד'ענט צו דער שעהנער אַליוויאַ, אַ טונגענדהאַפּ- טעס מיידעל, דיאַ טאָכטער פון אַ גראַף וואָס איז מיט צוועלף מאָנאַט צוריק געשטאָרבען, איבערלאָזענדיג אַליוויאַ'ן אונטער דעם שומץ פון איהר ברור דער, וועלכער איז אויך באַלד נאָך דעם געשטאָרבען. אויס ליבע צו דיזען ברודער, זאָגט מען, האָט זיא געשוואוירען זיך מעהר ניט צו געפינען אין דער געזעלשאַפּט פון מענער.“

אזוי וויא וויאָלא איז אויך געווען אין אזאַ לאַגע, דאָס הייסט אויך טרויערנדיג נאָך אַ ברודער, האָט זיא זיך געוואונשען צו לעבען צוזאַמען מיט דיזער דאַמע, וועלכע קען אזוי אויפריכטיג טרויערען נאָך אַ ברודער.
זיא האָט געפרעגט דעם קאָפיטאַן אויב ער קען זיא פאַרשטעלען פאַר אַליוויאַ'ן, און זיך ערקלערט בערייט צו דינען ביי איהר. דער קאָפיטאַן האָט געענטפערט, אז דאָס וועט זיין זעהר שווער דורכצופיהרען, נאכדעם אַליוויאַ לאָזט קיינעם ניט. אַריין אין איהר הויז זייט דעם ברודער'ס טויט, און אפילו דער פירסט קען צו איהר ניט צוקומען.

דיא צוועלפטע נאכט אָדער וואָס דוא ווילסט.

דאן איז וויאָלאָ געפאלען אויף אן אנדערן פלאַן, דאָס הייסט, זיא זאָל זיך פערקליידען אלס מאַן און דיענען ביי אַרסינאַל'ן.

עס איז אפילו געווען אַ מערקווירדיגער איינפאל פאר אַ יונגער דאמע, זיך צו פערקליידען אלס מאַן, אָבער אזוי וויא וויאָלאָ האָט געוואוסט, אז זיא איז זעהר שעהן און געפינט זיך אין אַ פרעמד לאַנד, וועט זיין פאר איהר פיעל בעסער זיך צו פערשטעלען אלס מאַן.

וויאָלאָ האָט בעמערקט, אז דער קאפיטאן איז אן אַנשטענדיגער מענטש און ער אינטערעסירט זיך זעהר אין איהר טרויעריגער לאגע. זיא האָט פאר איהם אַלזאָ פערטרויעט איהר פלאַן, און ער האָט איהר פערשפראַכען צו העלפען.

דאָס מיידעל האָט איהם געגעבען געלד און געבעטען ער זאָל זיא בע-זאָרנען מיט אַ פאסענדיגן אנצוג. זיא האָט זיך דערמאהנט וויא איהר ברודער סעבאסטיאַן פלעגט זיין געקליידעט, און זיא האָט פערלאנגט אן אנצוג פונקט וויא יענער.

ווען זיא האָט זיך אָנגעטהאָן אין דיעזע בגדים און זיך אָנגעקוקט אין שפייעגל, האָט זיא פאר זיך ערבליקט איהר ברודער סעבאסטיאַן.

דאָס האָט געפיהרט צו אַ מערקווירדיגען טעות שפעטער, ווייל סע-באסטיאַן איז געראטעוועט געוואָרען און — אָבער דאָס אלעס וועט כאַלד ערקלערט ווערען.

וויאָלאָ'ס גוטער פריינד, דער קאפיטאן, נאָכדעם וויא ער האָט בער-וואַנדעלט דאָס שעהנע מיידעל אין אַ מאַן, איז ער אַוועק אין פירסטליכען הויף וואו ער האָט געהאַט אנדערע געשעפטען צו בעזאָרגען, און ביי דיע-זיר געלעגענהייט האָט ער פאָרגעשטעלט וויאָלאָ'ן פאר'ן פירסט אונטער-דעם נאָמען צעזאריאַ.

דעם פירסט איז שטארק געפעלען געוואָרען דיא שפראַך און בענעהמען פון דעם שעהנעם יונגען מאַן און איהם כאַלד געמאַכט פאר זיין פאזש, אָדער קאמער יונגע. דאָס האָט אויך וויאָלאָ געוואָלט.

וויאָלאָ האָט אזוי ערפילט איהרע פליכטען, זיך געצייגט אזוי בערייט וויליג צו טהון אלעס פאר איהר הער, אז צעזאריאַ איז כאַלד געוואָרען זיין גרעסטער ליעבלינג.

פאר צעזאריאַ'ן האָט אַרסינאַ פערטרויעט דיא גאַנצע געשיכטע פון זיין ליעבע פאר אָליוויאַ'ן. ער האָט איהם דערזעהלט וויא לאַנג דאָס איז ווייט ער בעמיהעט זיך צו קריעגען איהר האַנד, און וויא זיא פעראַכטעט איהם

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק

און וויל איהם אפילו ניט אריינלאָזען אין איהר הויז. און אלץ אויס דיע-
זער האָפנונגסלאָזער ליעבע, האָט דער נאָבעלער אַרסינא אויפגעגעבען זיינע
יאָגד פּערזענליכע און אלעס אַנדערע און איז געוואָרען אַ פּויללענצער, פּער-
ברענגענדיג זיין צייט הערענדיג מוזיק און ליעבעס-ליעדער. ער האָט אויך
אויפגעגעבען דיא געזעלשאַפט פון דיא געלערענטע מענער מיט וועמען ער
פלעגט זיך אָפט בעגעגענען און פּערלוירען דיא אינטערעסע אין דער גאַנ-
צער וועלט.

דאן, ווען צעזאריאָ איז געקומען צו איהם, פלעגט ער פּערברענגען
כמעט זיין גאַנצע צייט רעדענדיג מיט איהם איבער זיין אונגליקליכע
ליעבע.

דאָס איז אפילו ניט געווען קיין פּאַסענדער קאָמפּאַניאָן פאַר א נאָבע-
לען און מעכטיגען פירסט, אָבער דיא ליעבע איז אימשטאַנדע צו מאַכען
פון העלדען דיא שוואַכסטע ברואים.

אין דערזעלבער צייט מוזען מיר בעמערקען, אַז עס איז ווירקליך אַ
געפּאָהר פאַר אַ יונג מיידעל צו זיין דיא בוזים-פּערטרויעטע פון אַ יונגען
און שעהנעם פירסט אין זיינע ליעבעס אַנגעלעגענהייטען. דאָס האָט
וויאלא, צו איהר בערויערן, אויך באַלד אויסגעפונען. וויל אלעס וואָס
אַרסינא האָט איהר דערזעהלט, אַז ער ליידט פאַר דער ליעבע צו אַל-
וויאָ, האָט זיא געשפּירט, אַז זיא ליידט פאַר דער ליעבע צו איהם.
וויאלא האָט זיך מעהרערע מאל געוואונדערט אויף אַליוויאָ, וויא זיא
קען פּערבלייבען אַזוי גלייכגילטיג צו אַ שעהנעם און פּרעכטיגען מאַן. אָבער
אַליוויא האָט וויאלא'ן זעהר וועניג געקיימערט; זיא איז געווען שטאַרק
געערנערט איבער ארסינא'ן און זיא האָט פּרוּבירט איהם לאַנגזאַם אויפּמערק-
זאַם צו מאַכען איבער זיינע אייגענע גרויסע מעלות און דאָס עס פּאַסט ניט
פאַר איהם ער זאָל זיך אַזוי אַרונטערלאָזען.

„ווען אַ דאַמע זאָל אייך אַזוי ליעבען,“ האָט זיא צו איהם געזאָגט,
„וויא איהר ליעבט אַליוויאָ, (און פּיעלליכט ליעבט אייך טאַקו אַזוי אַ
דאַמע), יא, ווען דאָס זאָל זיין דער פאַל, און איהר זאָלט זיא וויעדער
ניט ליעבען, וואָלט איהר ניט מיטגעטהיילט דיעזער דאַמע, אַז איהר לענט
זיא ניט ליעבען און זיא זאָל צופריעדען זיין מיט דעם ענטפּער?“

אָבער דער פּערליכעמער ארסינא האָט זיך גאָר ניט געוואָלט אַריינלאָ-
זען אין אַזאַ חקירה; ער האָט בעהויפטעט, אַז עס איז גאָר אונמעגליך,
אַז אַ פּרויענציימער זאָל אַזוי ליעבען וויא ער ליעבט.

דיא צוועלפטע נאכט אָדער וואָס דוא ווילסט.

„ניין, ניין,“ האָט ער געזאָגט, „קײן פֿרויען האַרץ איז אזוי גרויס צו ענטהאַלטען אזוי פיעל ליעבע, און דערפאר פאסט עס נאָר ניט צו פערגלייכען אירגענד אַ פֿרויענליעבע צו דער ליעבע וואָס איך טראָג אין מיין ברוסט.“

כאָטש וויאָלא האָט געהאַט דיא העכסטע אכטונג פאר דעם פירסט'ס מיינונגען, האָט זיא דאָך געטראכט, אז וואָס ער זאָגט איז ניט אמת, ווייל זיא איז געווען זיכער, אז זיא ליעבט דעם פירסט פונקט אזוי פיעל וויא ער קען ליעבען, אָדער, אפשר נאָך מעהר.

„אָך, מיין הערר,“ האָט זיא געזאָגט, „איך ווייס“ . . .
„וואָס ווייסטו, צעזאריאָ?“ האָט ער געפרעגט.

„איך ווייס זעהר גוט וואָס פאר א ליעבע אַ פֿרויענציימער קען האָבען פאר א מאַן. פֿרויען קענען פונקט אזוי ליעבען וויא מיר מענער. מיין פאטער האָט געהאַט אַ טאָכטער, וועלכע האָט געליעבט אַ מאַן, וויא איך פיעללייכט, ווען איך וואָלט געווען אַ פֿרוי, וואָלט אייך געליעבט.“
„און וואָס איז געווען מיט דיין שוועהטער'ס ליעבע?“

„קיינער ווייסט ניט, מיין הערר. זיא האָט עס קיינעם ניט דערצעהלט. זיא האָט אין זיך געטראָגען דאָס מאַטערענדע געהיימיניס, וועלכעס האָט זיא פערצעהרט וויא דער וואַרם, וואָס ליעגט אין גלעקעלע פון דער רויז, פרעסט אויף איהרע רויטע באקען. זיא האָט געטראָגען דעם שמערץ אין איהר געדאנק, און מיט אַ גרינער און געלער מעלאַנכאָליע איז זיא געזעסען וויא דיא גערולד אויף אַ מאַנומענט שמאַכטענדיג פון שמערץ.“

דער פירסט האָט זעהר געוואָלט וויסען אויב דיעזע דאמע איז גע-
שטאָרבען פון שמערץ אויס ליעבע, אָבער וויאָלא האָט אויסגעמיעדען צו געבען אַ דירעקטען ענטפער, ווייל דיא בעצייכנונג איז געווען איבער איהר אַליין, וועלכע האָט אזוי פיעל געליטען פון איהר בעהאַלמענער ליעבע.
וועהרענד זיי זיינען געזעסען און אזוי גערעדט, איז אריינגעקומען אַ מאַן וועמען דער פירסט האָט געשיקט צו אַליוויאַן. דער מאַן האָט אָנגע-
געבען פאָלגענדען בעריכט :

„ערלויבט מיר, מיין הערר, אייך מיטצוטהיילען, אז אַליוויא האָט מיך ניט צוגעלאָזט. זיא האָט בלויז אַרויסגעשיקט איהר קאַמער-פֿרוי אייך צו געבען דיעזען ענטפער : ביז זיעבען יאָהר פון היינט, זאָלען דיא עלע-
מענטען אַליין ניט זעהען איהר געזיכט ; זיא וועט, וויא אַ נאָנע, אַרומ-“

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

געהען מיט א שלייער אויף איהר פנים בעשפריצענדיג איהר צימער מיט טרערען פאר דער טרויעריגער עראינערונג אן איהר ברודער.

ווען דער פירסט האָט דאָס געהערט, האָט ער אויסגעשריען :

„אָ, דיעזע וואָס האָט אזא נאָבעלעם האַרץ, וואָס קען אזוי טרויערן נאָך אַ ברודער, וויא וועט זיאַ ליעבען, ווען איהר האַרץ וועט איין מאָל בעריהרט ווערען פון דעם גאָלדענעם ליעבעס־שטאב !“

דאן זיך ווענדענדיג צו וויאַלאַן, האָט ער געזאָגט :

„דוא ווייסט, צעזאריא, דיר האָב איך ענטדעקט אלע געהיימניסע פון מיין האַרצען ; דערפאר, גוטער יונגע, בעט איך דיר, געה דוא ארי-בער צו וויאַלאַן. לאָז דיר ניט אוועקטרייבען ; שטעל אוועק דיין פוס אויף איהר שוועל און זאָג איהר, אז דוא וועסט פון דאָרט ניט אוועק געהען ביז זיאַ וועט דיר אויפנעהמען און הערען וואָס דוא האָסט צו זאָגען.“

„און ווען איך וועל רעדען צו איהר, וואָס וועט זיין דאן ?“

„דאן, צעזאריא, ערקלער איהר מיין גאַנצע ברענענדע ליעבע. דער-צעהל איהר פון מיין טרוישאפט. יא, צעזאריא, רעדט צו איהר, ווייל זיאַ וועט דיר געוויס אויכפרעגען.“

דיא אָרעמע וויאַלאַ איז אוועק אין דיעזער אונאַנגענעהמער שליוות, זיאַ, וואָס האָט געליעבט דעם פירסט, איז אוועק שפיעלען דיא ראָלע פאר איהם און ערקלערען ליעבע פאר איהם צו דער פרוי וואָס זיאַ האָט אמבעסטען ניט געוואָלט זעהען אין איהר וועג.

אַבער נאָכדעם וויא וויאַלאַ האָט איין מאָל אונטערגענומען דיעזע שליוות, איז זיאַ געווען בערייט אלעס דורכצופיהרען וויא עס דארף צו זיין, אָבוואָהל איהר האַרץ האָט דערווייל געבלוטעט.

עס האָט ניט פיעל געדויערט און אליוויאַ'ס דיענסט האָט אָנגעזאָגט איהר הערין, אז אַ יונגער מאַן וויל זיאַ זעהען.

„איך האָב איהם געזאָגט,“ האָט זיך דיא דיענסט פערטהיידניגט פאר אליוויאַ'ן, „אז איהר זייט קראַנק ; און ער האָט געענטפערט, אז ער ווייסט דערפון, און טאַקי דערפאר וויל ער אייך זעהען. איך האָב איהם געזאָגט, אז איהר שלאָפט, און, וויא עס שיינט, האָט ער דערפון אויך געוואוסט, און געזאָגט, אז טאַקי דערפאר דארף ער רעדען מיט אייך. וואָס נאָך זאָל איך איהם זאָגען ? ער זעהט אויס ענטשלאָסען מיט אייך זיך צו בעגעגענען אויב איהר ווילט עס יא אָדער ניט.“

דיא צוועלפטע נאכט אדער וואָס דוא ווילסט.

אליוויא איז געוואָרען נייגעריג.
מיט אַ שמייכל האָט זיא זיך אליין געפרעגט :
„ווער קען דאָס זיין וואָס איז אזוי צודרינגליך ?“
זיא האָט דאן געהייסען מען זאָל איהם אַרײַנגלאָזען.
זיך מערקענדיג, אז דאָס מוז וויעדער זיין אַ שליה פון ארסינא'ן,
האָט זיא אַרויפגעוואָרפען דעם שלײער אויף איהר געזיכט און גע-
מורמעלט :

„אדרבא, לאַמײַך הערען וואָס ער האָט צו זאָגען.“
וויאָלא איז ערשיענען און אנגעווענדעט אלעס מעגליכע אויסצוזעהען
וויא א מאַן.

ערבליקענדיג פאר זיך דיא פערשלייערמע דאמע, האָט וויאָלא, אלס
מאן, אזוי געזאָגט :

„גרויסאַרטיגע, ערהאבענע און אונפערנגלייכליכע שענההייט, אײַך בעט
דיך, זאָג מיר, ביסטו דיא העררין פון דיעזען הויז ? אײַך פרעג דאָס,
ווייל אײַך וואָלט ניט וועלען פערצעהרען מיינע ווערטער אימזיסט פאר אן
אַנדערער. אונגעאכטעט דארויף וואָס אײַך זאָג אלעס אַרויס אזוי גוט, האָב
אײַך פיעל שטודירט ביז אײַך האָב דאָס אויסגעלערענט.“

„פון וואנען ביסטו ?“ האָט אליוויא געפרעגט.
„מעהר וויא אײַך האָב אײַנגעשטודירט, קען אײַך ניט זאָגען, און דיעזע
פראגע וואָס דוא האָסט מיר געשטעלט, געפינט זיך ניט אין מיין ראָלע.“
„ביסטו אן אקטיאָר ?“ האָט אליוויא געפרעגט.
„ניין, און דאָך בין אײַך ניט דאָס וואָס אײַך שפיעל יעצט.“
וויאָלא האָט געמיינט דערמיט צו זאָגען, אז זיא איז אַ פערשטעלמעס
פֿרויענציעמער.

דאן האָט זיא וויעדער געפרעגט אליוויא'ן אויב זיא איז דיא העררין
פון דעם הויז. אליוויא האָט איהר ענדליך גענטפערט : „יא.“
דאן איז וויאָלא אויף געוואָרען נייגעריג און געוואָלט זעהען וויא אר-
סינא'ס געליעבטע זעהט אויס.
„גוטע דאמע,“ האָט וויאָלא אָנגעהויבען, „לאָז מיך זעהען דיין גע-
זיכט.“

דאָס איז אפילו געווען אַ שטאַלצער פערלאנג, אָבער אליוויא איז
געווען בערייט צו ערפילען דעם וואונש. דיא אורזאכע דערפון איז געווען
גאנץ איינפאך : דיעזעלבע וועמען דער פירכט האָט אזוי שטאַרק געליעבט,

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

ווען זיא האָט דערזעהען דעם שענהעם צעזאריאַ, האָט זיא זיך באַלד פער-
ליעבט אין איהם.

ווען וויאלא האָט פערלאנגט צו זעהען איהר געזיכט, האָט וויאלא גע-
ענטפערט :

„האַסטו ערהאַלטען אירגענד אן אויפטראג פון דיין הערן צו אונטער-
האַנדלען וועגען מיין געזיכט ?“

דאן, פערגעסענדיג איהר ענטשלוס צו געהען פערשלייערט וועהרענד
געזאָגט :

„אַט דאָ נעהם איך אַוועק דעם פאַרהאַנג און דוא קענסט זעהען דאָס
בילד, זאָג אַליין, איז דאָס אַ פיין שטיקעל אַרבייט ?“

„עס איז אַ שענהייט,“ האָט וויאלא געענטפערט אַ ביסעל איבער-
ראשט, „ריכטיג און פינקטליך דורכגעמישט ; דאָס רויטע און ווייסע אויף

דיינע באַקען איז דיא אַרבייט פון נאַטור'ס קינסטלער האַנד. דוא וועסט זיין
דיא גרויזאמסטע דאמע וואָס לעבט ווען דוא וועסט אַוועקפיהרען דיינע

גראַציען אין קבר אַריין און ניט איבערלאַזען פאַר דער וועלט קיין קאַפּיע.“
„אַך,“ האָט אַליוויא געענטפערט, „אַזוי גרויזאם וועל איך ניט זיין.

דיא וועלט וועט מעגען האָבען אַ פערצייכנים פון מיין שענהייט. ערשטענס,
צוויי ליפּען, אינוויכטיג רויט ; צווייטענס, צוויי גרויע אויגען מיט דעקד

לעך אויף זיי ; איין האַלז ; איין קינבאַק, און אַזוי ווייטער. זאָג מיר נאָך,
יונגער מאַן, האָט מען דיך געשיקט אַהער מיך צו לויבען ?“

„איך זעה שוין ווער דוא ביסט,“ האָט וויאלא געענטפערט. „דוא
ביסט צו שטאַלץ, אָבער אויך צו שעחן. מיין הערר לייעבט דיך. אַך, ווען

אזא לייעבע וואָלט נאָר געקענט בעלוינט ווערען, אפילו ווען דוא זאָלסט זיין
געקרעהנט אַלס דיא קעניגין פון שענהייט ! ווייל ארסינא לייעבט דיך מיט

דער גרעסטער פערעהרונג און מיט טרערען, מיט קרעכצען וואָס דונערן מיט
לייעבע, און זיפצען פון פייער —“

„דיין הערר,“ האָט אַליוויא אונטערבראַכען, „ווייסט שוין גאנץ גוט
מיין מיינונג, אַז איך קען איהם ניט לייעב האָבען. איך ווייס, אַז ער איז

אַ נאָבעלער און פייער מאַן, פון אַ פרישער און אונבעפלעקטער יונגענד. אַלע
שטימען פראַקלאַמירען איהם אַלס דעם געלערענטען, גאַלאַנטען און מוסהיר-

גען ; דאָך קען איך איהם ניט לייעב האָבען, און דאָס האָט ער שוין לאַנג
בעראַרפט פערשטעהען.“

„ווען איך וואָלט דיך געליעבט וויא מיין הערר לייעבט דיך,“ האָט

דיא צוועלפטע נאכט אָדער וואָס דוא ווילסט.

וויאלא געזאָגט, „וואָלט איך מיר געמאַכט אַ שטיבעל פון ווערבעס נעבען דיין טויער, אָנגערופען דיין נאָמען און געשריעבען אָנקלאַגענדע סאַנעמען איבער אליוויאַן, און זיי געזונגען אין דער שטילקייט פון דער נאַכט. דיין נאָמען וואָלט געקלונגען איבער דיא בערג, און דער ווידערקול וואָלט אָבגעהילכט אין דער לופט און צוריקגעשריען — אליוויאַ! אַך, דוא וואָלסט דאמאלס ניט מעהר געשמאַנען צווישען דיא עלעמענטען פון דער ערד און לופט, נאָר דוא וואָלסט אויף מיר רחמנות געדאַט.“

„דוא וואָלסט געקענט פיעל אויפטהון,“ האָט אליוויאַ געזאָגט. „אַבער, דערצעהל מיר, ווער זיינען דייע עלטערן?“

„זיינען זיי איבער מיין גליק,“ האָט וויאַלא געענטפערט, „און דע- נאָך בין איך רייך, איך בין אן עהרענמאַן.“

אונווילענדיג האָט אליוויאַ דאן ענטלאסען וויאַלא'ן און בעמערקט : „געה זאָג דיין הערר, אַז איך קען איהם ניט ליעבען. זאָל ער שוין מעהר קיינעם אָהער ניט שיקען, אָדער פיעללייכט מעגסטו קומען מיר דער- צעהלען וויא ער פיהלט נאָך דעם וואָס איך בעפעהל איהם יעצט.“

וויאלא איז אוועק ווינשענדיג דער דאמע „אַדיע,“ און זיא אָנגערופען „שעהנע גרויזאמקייט.“

ווען וויאלא איז אוועק, איז אליוויאַ געשמאַנען אַ היבשע צייט און איהר נאָכגעקוקט, און דאן האָט זיא געמורמעלט ווידערהאַלענדיג איהרע ווערטער : „איך בין אן עהרענמאַן!“

„יא,“ האָט זיא ווייטער געזאָגט, „ער איז אן עהרענמאַן! זיין צונג, זיין געזיכט, זיינע פיס, זיינע בענהמונגען און גייסט, קורץ אלעס צייגט, אַז ער איז אן עהרענמאַן!“

דאן האָט זיא זיך געוואונשען, אַז הלוואי וואָלט צעזאריאָ געווען דער פירסט, און בעמערקענדיג וויא שנעל און ברענענדיג איהר ליעבע איז גע- וואָרען, האָט זיא זיך אליין געמאַכט פאָרווירפע פאר דיעזער פלעטצליכער ליעבע. אָבער דיעזען מין פאָרווירפע וואָס מענשען מאַכען געגען זיך אליין, האָבען זעלטען א ווירקונג.

עס האָט אויך ניט פיעל געדויערט און אליוויאַ, דיא עדעלע דאמע פון הויכער געבורט און גרויסען אדעל, האָט באַלד ארויסגעוויזען וואָס עס הייסט ווען דיא פייערדיגע און ברענענדיגע ליעבע געהט אריין אין דעם האַרץ פון אַ יונגער און שעהנער דאמע.

אליוויאַ האָט פערגעסען אן אלע פאָרויכטיגקייטען, און דערפאר האָט

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

זיא גענומען א קאסטבארען בריליאנטענעם רינג, איהם געגעבען צו א דיענער און געהייסען מען זאל נאכלויפען צעזאריא'ן און איהם געבען דעם רינג, בעהויפטענדיג, אז ארסינאָ האָט איהר געשיקט דעם רינג און זיא וויל איהם ניט האָבען. זיא האָט דערמיט געוואָלט ערשטענס צעזאריא זאל האָבען א שעהנעם רינג, און, צווייטענס, איהם אויפמערקזאם מאַכען, אז זיא ליעבט איהם, אָדער, וועניגסטענס, פערזיכערען ער זאל נאָך א מאָל צוריק קומען כדי זיא זאל קענען מיט איהם רעדען.

דער דיענער האָט געטראַפען וויאלא'ן אויף דער גאס און איהר איבער-געגעבען דעם רינג.

עס האָט ניט פיעל געדויערט און וויאלא האָט פערשטאַנען וואָס דאָס בעדייטעט.

„אָד!“ האָט זיא אויסגערופען צו זיך אליין, „דיא אָרעמע דאַמע וואָלט פונקט אזוי געמעגט ליעב האָבען א חלום וויא מיך. פערשטעלען זיך איז א פערברעכען, ווייל דאָס האָט געפיהרט אליוויא'ן אויסצואטהמען פונקט אזעלכע פרוכטלאָזע זיפצען נאָך מיר וויא איך פאַר אָרסינאָ'ן.“

וויאָלא האָט נאָכהער צוריק געקעהרט אין פאלאץ און מיטגעטהיילט דעם פירסט איבער דעם שלעכטען ערפאָלג וואָס זיא האָט געהאַט אין איהרע אונטערזאך-דלונגען מיט אליוויא'ן. אין דערזעלכער צייט האָט זיא איהם אויך דערצעהלט, אז אליוויא וויל ער זאל זיא שוין מעהר ניט בעלעסטטיגען מיט זיין ליעבע.

פון דעסמוועגען האָט דער פירסט נאָך געהאַפט, אז דעם גומען צעזאריא וועט דאָך געלינגען ארויסצורופען וועניגסטענס רחמנות ביי דער גרויזאַמער אליוויא. דערווייל האָט ער זיך געלאָזט זינגען א ליעבעס ליעד פון שמערצען און פערצווייפלונג.

דאָס ליעד האָט אויף וויאָלא'ן אויך געמאַכט אן איינדרוק פון טרויער און פערצווייפלונג. ווען ארסינא האָט בעמערקט איהר געזיכט, האָט ער יעצאַנט:

„איך שטעל מיין לעבען דאַרויף, צעזאריא, דאָס אָבוואָהל דוא ביסט נאָך אזוי יונג, האָסטו שוין אויך געבליקט אויף א געזיכט וואָס דוא ליעכסט. זאָג דעם אמת, מיין יונגע, איז דאָס ניט אזוי?“

„יא, אביסעל, מיט אייער ערלויבניס,“ האָט וויאָלא געענטפערט.
„און וואָס פאַר א פרוי איז דאָס, וויא אלט איז זיא?“ האָט דער נייגעריגער פירסט געפרעגט.

דיא צוועלפטע נאכט אָדער וואָס דוא ווילסט.

„זיא איז פון אייערע יאָהרען, און איהר געזיכט איז עהנליך צו אייערן, מיין הער,“ האָט זיא געענטפערט.

דאָס האָט דעם פירסט ניט וועניג איבערראשט. ער האָט געשמיכעלט קוקענדיג אויף דעם יונגען צעזאריא מיט זיין ווייסעם און לויטערעם געזיכט, אז ער האָט זיך פערליעבט אין אַ פרוי פיעל עלטער וויא ער, און פון אזא טונקעלעם געזיכט וויא ער האָט.

דער אמת איז אָבער, אז וויאָלא האָט דערמיט ניט געמיינט קיין פרויענ־ צימער, אָנדרען דעם פירסט אליין.

ווען וויאָלא האָט בעזוכט צום צווייטען מאָל אליוויא'ן, איז איהר שיין ניט געווען שווער צוצוקומען. דיענער ענטדעקען באלד דעם סוד ווען זייערע העררינס ליבען צו רעדען און איינטענה'ען מיט שעהנע און יונגע לייט.

אזוי שנעל וויא וויאָלא איז אהין געקומען, האָט מען פאר איהר באלד געעפענט אלע טהירען, און דעם פירסט'ס פאזש איז אריינגעפיהרט געוואָרען צו אליוויא'ן.

ווען וויאָלא האָט מיטגעטהיילט אליוויא'ן, אז זיא איז וויעדער געקומען בעמען פאר איהר הער, האָט זיא אליוויא אונטערבראָכען מיט דיעזע ווערטער:

„איך האָב דיך שוין איינמאָל געבעטען דוא זאָסט איבער איהם מעהר ניט רעדען אין מיין געגענווארט. אָבער ווען דוא ווילסט אונטערנעהמען צו בעמען פאר־דיך אליין, פערזיכער איך דיך, אז איך וואָלט בעסער דיך וועלען אויסהערען וויא דיא מוזיק פון דיא ספערען.“

דיא קאטץ איז ארויס פון זאק!

דאָס איז געווען אַ גאנץ דייטליכע שפראך.

אויפ'ן פלאַטץ האָט וויאָלא גאָר ניט געוואוסט וואָס צו זאָגען, אָבער באלד האָט אליוויא זיך נאָך דייטליכער ערקלערט ווען זיא האָט בעמערקט וויאָלא'ס אונצופריעדענהייט.

„אך!“ האָט זיא אויסגעשריען, אַ וועלט מיט שעהנהייט ליגעט אין דער פערזאכטונג און צאָרן אויף זיינע ליפען! צעזאריא, ביי דיא רויזען פון דעם פרייהינג, ביי דער מיידעלשאַפט, ביי מיין עהרע, און ביי דער וואהרהייט, שווער איך דיר, אז איך לייעב דיך! — און, איך לייעב דיך טראַטץ דיין שטאָלץ, און איך האָב ניט קיין שאַרפזין און ניט קיין שכל וויא צו בעהאלטען מיין ברענענדע לייעבע!“

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

ארעכע אליוויא! אמוזסט זיינען געווען איהרע העלליש-פייערדיגע
ליעבעס ווערטער.

וויאלא האָט זיך אויפגעהויבען און איז ענטלאָפּען, סטראַשענדיג זיך
אליין מעהר ניט צו קומען בעמען פאר אַרסינאָל. דעם איינציגען ענטפער
וואָס זיא האָט געגעבען אליוויאָל, איז געווען, אז זיא וועט „קיינמאָל ניט
ליעבען אירגענד אַ פרוי!“

מען האָט עם איהר געמעגט גלויבען.

אזוי שנעל וויא וויאַלא איז ארויס אויף דער גאס, האָט זיך צום ערשטען
מאָל געמאַכט דיא געלעגנהייט וואָס מען האָט ביי איהר געפאָדערט ארויס-
צוצייגען איהר מענליכען מוטה.

אַ יונגער מאַן, וועמען אליוויא האָט צוריק געוויזען זיין ליעבע, האָט
ערפאָהרען, אז אליוויא האָט זיך פערליעבט אין דעם פירסט'ס שליח. דיעזער
יונגער מאַן האָט בעגעגענט וויאַלאָל און זיא ארויסגעפאָדערט אויף אַ דועל.
יא, וויאַלא האָט געטראָגען מענליכע קליידער, אָבער אונטער איהר
ברוסט האָט געקלאַפּט אַ מיידעל'ס האַרץ. זיא האָט אפילו מורא געהאַט צו
קוקען אויף אַ שווערט, שוין ניט רעדענדיג פון קעמפּען מיט אַ שווערט.

ווען זיא האָט געזעהען איהר געגענער ארויסציהענדיג זיין שווערט און
זיך דערנעהנטערענדיג, האָט עם שוין געהאַלטען דערביי זיא זאָל זיך מודה
זיין, אז זיא איז אַ פרויענצימער. אָבער עם האָט עפעס פאַסירט, וואָס האָט
זיא בעפרייעט אי פון דער מורא, אי פון דער אונאַנגעהמער לאַגע זיך
צו ענטדעלען.

אַ ווילד־פרעמדער איז פּלוצלונג צוגעקומען, וועלכער האָט זיך אריינד
געמישט צווישען זיי, און ערקלערענדיג, גלייך וויא ער קען זיא שוין פון לאַנג,
אז זיא איז זיין טהייערסטער פריינד, האָט ער זיך געווענדעט צום יונגען
מאַן וואָס האָט געוואָלט דועלירען.

„ווען דיעזער יונגער הערר האָט דיר עפעס געהאַן,“ האָט דער פרעמד
דער געזאָגט, „דאַן נעהם איך אַלעס אויף מיר. ווען דוא טהויסט איהם עפעס,
דאַן זאָלסטו וויסען, אז דו ביסט צו מיר פּעראַנטוואָרטליך מיט דיין לעבען!“
נאָך איידער וויאַלא האָט צייט געהאַט איהם צו דאַנקען פאר זיין שוטץ,
אָדער פרעגען ווער ער איז, זיינען פּלוצלונג אָנגעקומען עטליכע בעאַמטע
און ארעטירט דעם פרעמדען פאר אַ פּערברעכען וואָס ער האָט בעאַנגען.

איידער מען האָט איהם אוועקגעפיהרט, האָט ער זיך געווענדעט צו
וויאַלאָל מיט פּאַלגענדע ווערטער:

דיא צוועלפטע נאכט אָדער וואָס דוא ווילסט.

„דאָס איז געקומען דערפון וואָס איך בין געגאנגען דיך זוכען. אָבער, וויא דיא זאך איז, מיינ לאַגע פאָדערט פון מיר איך זאָל האָבען געלד. גלויב מיר, אז מיך ערגערט מעהר דיין לאַגע וויא מיינע. גיב מיר דעם בייטעל געלד וואָס איך האָב דיר געגעבען. דוא זעהסט אויס זעהר איבערראַשט, אָבער זאָרג ניט פאר מיר.“

זיינע ווערטער האָבען ווירקליך איבערראַשט וויאַלאַן, און זיא האָט בעהויפטעט, אז זיא קען איהם ניט און האָט פון איהם קיינמאָל קיין געלד ניט גענומען. אָבער אזוי וויא ער האָט איהר נאָר וואָס געטהאָן א גרויסע טובה, האָט זיא ארויסגענומען א קליינע סומע געלד, איהר נאָנצעס פערטער גען, און איהם אוועקגעגעבען.

דאָן האָט דער פרעמדער ארויסגעוויזען א גרויסען צאָרן, און זיא בעשול־דיגט אין אונדאַנקבאַרקייט.

„אָט דיעזען יונגערמאַן,“ האָט ער געזאָגט צו דיא ביישטייענדע צייר גענדיג אויף וויאַלאַן, „האָב איך געראַטעוועט פון טויט, און צוליב איהם אליין בין איך געקומען קיין אילירא און בין אריינגעפאלען אין דיעזען אונגליק!“

דיא געצומטע אָבער האָבען זיך זעהר וועניג געקיימערט אום דער נאָר צער געשיכטע און דעם מאַן אוועקגעפיהרט אין געפענגניס.

ביים אוועקגעהען האָט ער אָנגערופען וויאַלאַן סעבאַסטיא, איהם נאָך אמאָל מאַכענדיג פאָרווירפע פאר זיין פאַלשקייט.

ווען וויאַלא האָט געהערט, אז דער פרעמדער רופט זיא ביי איהר ברור דער'ס נאָמען, איז זיא געבליעבען שטעהען און נאָכגעדענקט וואָס דאָס קען בעדיימען. עס האָט אָבער ניט פיעל געדויערט, און זיא האָט זיך געמערקט דערפון, אז איהר ברודער לעבט געוויס און געהאַט עפעס א בעקאַנטשאַפט מיט דיעזען פרעמדען.

און אזוי איז אויך געווען דער פאַל.

דער פרעמדער, וועלכער האָט געהייסען אַנטאָניא, איז געווען א זעד־קאפיטאַן. ער האָט דאָס געראַטעוועט סעבאַסטיאנען פון ים, ווען ער איז שוין געווען כמעט האַלב טויט. אַנטאָניא האָט נאָכהער ארויסגעוויזען אזא פריינדשאַפט פאר סעבאַסטיאנען, אז ער האָט בעשלאָסען איהם צו בעד גלייטען וואיהין ער האָט געוואָלט געהען. ווען סעבאַסטיאן האָט ערקלערט, אז ער וויל בעזוכען דעם הויף פון פירסט אַרסינא, האָט אַנטאָניא אין אַנ־פאַנג ניט איינגעשטימט דערצו אָבער איידער זיך צו שוידען פון איהם,

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

האָט ער בעסער איינגעוויליגט מיט איהם צו געהען און זיך אויסזעטצען צו לעבענסדעפאָהר.

דיא געשיכטע דערפון איז געווען פאָלגענדע: אַנטאַניא האָט זיך שטאַרק פּערזינדיגט געגען פירסט אַרסינאַ, ווייל איינמאָל, אין אַ ים־שלאַכט, האָט ער מייטליך פּערוואַנדעט דעם פירסט'ס פּלימעניק. דאָס איז אויך געווען דיא אורזאכע, וואָרום ער איז געפאַנגען געוואָרען, אזוי שנעל וויא ער האָט זיך בעווייזען אין איליריא.

אַנטאַניא און סעבאַסטיאַן האָבען געלאַנדעט צוזאַמען בלויז מיט עטד ליכע שטונדען פריהער איידער אַנטאַניא האָט זיך בעגעגענט מיט וויאַלא'ן. אַנטאַניא האָט געגעבען סעבאַסטיאַנען אַ בייטעל געלד און איהם אָנגעזאָגט ער זאָל זיך דערמיט גאַנץ פריי בעדיענען, זיך פּערזינען, קויפּען וואָס זיין האַרץ גלױבט, און וועהרענד ער וועט זיין אין שטאָדט, וועט ער דערווייל פּערבלייבען אין גאַסטהױז. אָבער סעבאַסטיאַן איז ניט צוריק געקומען צו דער בעשטימטער צייט, איז אַנטאַניא אַוועק איהם זוכען.

אַנטאַניא'ס אַרויסגעהען איבער דער גאַס, איז געווען זעהר געוואַנט, נאָר אזוי וויא ער איז אַרויסגעקומען און געזעהען וויאַלא'ן אזוי פּערקלױר דעם וויא איהר ברודער, האָט ער זיכער געמיינט, אַז דאָס איז סעבאַסטיאַן. דעם רעזולטאַט ווייסען מיר שוין.

ווען אַנטאַניא איז אַוועק, האָט דיא שוואַכע וויאַלא מורא געהאַט פאַר אַ צווייטער איינלאַדונג צו אַ דועל. אום עס זאָל ניט קומען דערצו, איז זיא אַוועק אַז: שנעל וויא דיא פיס האָבען זיא געטראָגען. עס האָט אָבער ניט פיעל געדויערט נאָכדעם וויא וויאַלא איז אַוועק, ווען איהר געגנער האָט געמיינט, אַז זיא קומט צוריק. ער האָט זיך אַוועקגעשטעלט מוכן ומזומן צום דועל איבער־אַנייעס.

אָבער דאָס איז מעהר ניט געווען וויאַלא, עס איז געווען איהר ברודער סעבאַסטיאַן, וועלכער איז פונקט דאַמאַלס אַהין אָנגעקומען.

אזוי וויא דער אייפּערוזכטיגער האָט דערזעהען סעבאַסטיאַנען, איז ער צו איהם צוגעגאַנגען און געזאָגט:

„גוט וואָס איך האָב דיר בעגעגענט. נאָ דיר דערווייל אַן אנפאַנג!“

ביי דיעזע ווערטער האָט ער איהם דערלאַנגט אַ העפּטיגען קלאַפּ. סעבאַסטיאַן איז אָבער ניט געווען קיין פייגלינג, און אָבוואָהל איהם האָט שטאַרק געוואַנדערט וואָס דאָס בעדייטעט, האָט ער איהם באַלד צוריקגעגעבען דעם קלאַפּ נאָך מיט פּראָצענט.

דיא צוועלפטע נאכט אָדער וואָס דוא ווילסט.

דאן האָט סעבאסטיאן אויך ארויסגעצויגען זיין שווערט.
ביידע זיינען געווען אין דער ווילדעסטער אויפֿרעגונג, און עס איז
קיין ספק, אז אין יענעם מאָמענט וואָלט פֿעדגאָסען געוואָרען בלוט, ווען
א דאָמקע וואָלט זיך גיט שנעל אריינגעמישט און געמאַכט א סוף פֿון אַן
אומזיסטיגען דויל.

דיעזע דאָמקע איז געווען אליוויא.

דיא געשיכטע איז אזוי געווען: אליוויא איז ארויס פֿון איהר הויז און
דערזעהען סעבאסטיאנען. זיא האָט געמיינט, אז דאָס איז צעזאריא,
(וויאָלא), איהר געליעבטער, און זיך מערקענדיג, אז ער שטעהט אין גע-
פֿאהר, איז זיא באַלד אריין אין מיטען, אָבגעשטויסען איהר אַמאָליגען פֿער-
עהרער, און פֿאר סעבאסטיאנען האָט זיא זיך ענטשולדיגט, אויסגעדריקט
איהר טיעפֿסטעם בעדויערן וואָס מיט איהם האָט פֿאַסירט אזא זאך נעבען
איהר הויז.

סעבאסטיאן איז געווען מעהר וויא איבערראַשט — ערשטוינט, זעהענ-
דיג דיעזע וואונדערשעהנע דאָמקע זיך אָננעהמענדיג פֿאר איהם. אָבער
דאָמאַלס איז ניט געווען קיין צייט צו שטעלען פֿראגען. ווען זיא האָט איהם
איינגעלאָדען מיטצוגעהען אין איהר הויז, איז ער באַלד מיטגעגאַנגען.
אליוויא איז געווען אויסער זיך פֿאר פֿרייד וואָס צעזאריא (וויעדער
האָבענדיג אַ טעות), איז געוואָרען אַביסעל ווייכער און געהט ווען זיא
רופֿט איהם.

נאָך מעהר, אליוויא האָט עפעס בעמערקט וואָס איז איהר זעהר געפֿעלען
געוואָרען. סעבאסטיאן'ס און וויאָלא'ס געזיכטס־צויגע זיינען געווען דיגעזעלבע;
אָבער וועהרענד וויאָלא האָט געשפּיעלט דיא רָאָלע פֿון צעזאריא'ן און זיא
האָט זיך איהר ערקלערט אין לייעבע, איז אויף וויאָלא'ס געזיכט געלעגען
אן אויסדרוק ניט נאָר פֿון פֿעראַכטונג, זאָנדרען אויך פֿון אַבשיי. ס'ע-
באסטיאן'ס פֿנים וויעדער האָט ניט געהאַט קיין אַבשיי, ניט קיין צאָרן,
זאָנדרען עפעס מילדעס, אָנגענעהמעס וויא מען קען אָפֿט זעהען אויף אַ
מענער־געזיכט, ווען אַ שעהנע און לייעבענסווירדיגע פֿרוי רעדט.

און ווען אליוויא האָט וויעדער אָנגעהויבען צו שפּיעלען דיא צערטליכע
און ליידיגעשאַפֿטליכע געליעבטע, האָט סעבאסטיאן גאָר ניט געהאַט דאָגעגען.
פֿערקעהרט, ער איז יעדעס מאָל געווען אלץ צופֿריעדענער און גליקליכער.
פֿון דעסמוועגען האָט דאָס אלעס אויסגעזעהען ביי סעבאסטיאנען זעהר
אונגעוועהנליך, און ער האָט גערעכענט, אז אליוויא איז אַביסעל געריהרט

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

אין איהר פערשטאנד. דאן האָט ער אָבער בעמערקט, אַז זיא איז דיא העררין פון אַ שענהעם פּאַלאַץ און זיא פיהרט אַלעס ריכטיג און אין גרעסער אָרדנונג, האָט ער זיך אפילו נאָך אימער געוואונדערט, און בלויז געטראַכט, אַז זיא איז נאָר געריהרט אין איהר פערשטאנד מיט דעם פּלעצליכען אָנפאַל פון ליעבע צו איהם.

אָבער וואָס האָט עס איהם בעדאַרפט אַארען? שעהן איז זיא, ליעד בענסווירדיג איז זיא, און רייך אויך, האָט ער אָנגענומען איהרע ליעבעס־ערקלערונגען און איינגעזעהען, אַז עס וואָלט גאָר ניט געווען קיין שלעכטער שידוך.

ווען אַליוויא האָט זיך צוגעבויגען נעהנטער צו איהם, האָט ער זיא אומ־ארמט און געקוישט.

אַליוויא'ס גליק האָט אריבערגעשטיעגען אַלע גרענצען. אָבער זיא האָט מורא געהאַט טאָמער וועט ער הרטה האָבען, און אום עס זאָל ניט קומען דערצו, האָט זיא געמאַכט אַ פאַרשלאַג, דאָס אזוי וויא זיא האָט געהאַט אַ גייסטליכען אין הויז, זאָל מען ניט וואַרטען אויף ווייטערע צערעמאָניען און חתונה האָבען.

סעבאַסטיאַן האָט זיך געטראַכט, אַז אין ערגסטען פאַל וועט ער זיך ניט אָבנאַרען און ער האָט איינגעשטימט צו איהר פאַרשלאַג. עס האָט ניט לאַנג געדויערט און סעבאַסטיאַן מיט אַליוויא'ן זיינען געווען געעטצליכע מאַן און ווייב.

דאן האָט סעבאַסטיאַן בעשלאָסען ארויסצוגעהען און אויפזוכען זיין פריינד אנטאָניא און איהם מיטטהיילען וואָס פאַר אַ גליק עס האָט איהם געטראַפּען. ער האָט פערלאַנגט ערלויבניס פון אַליוויא'ן און זיא האָט איהם געהייסען געהען, נאָר ער זאָל אָן איהר ניט פערגעסען.

דערווייל איז פירסט ארסינא אוועק צו בעזוכען אַליוויא'ן, ער האָט נאָך געוואָלט אַליין פרובירען טאָמער וועט זיא דאָך אויכהערען זיינע ליעבעס־ערקלערונגען.

אָנקומענדיג נעבען אַליוויא'ס הויז, האָבען דיא בעאַמטע געפיהרט דעם געפאַנגענעם אנטאָניא און זיך אָבגעשמעלט נעבען פירסט איהם מיטצור־טהיילען וועמען זיי האָבען געכאַפט.

וויאָלא איז געווען מיט איהר הערר אַרסינא. ווען אנטאָניא האָט זיא דערזעהען, האָט ער נאָך אימער געמיינט, אַז זיא איז סעבאַסטיאַן, און איי־דער וואָס ווען האָט ער אָנגעהויבען צו דערצעהלען דעם פירסט וויא ער האָט

דיא צוועלפטע נאכט אָדער וואָס דוא ווילסט

געראַטעוועט דעם יונגען מאַן פון טויט אויפ'ן ים, וויא אזוי ער האָט איהם אוועקגעגעבען זיין פריינדשאפט און זיין געלד. ער האָט געענדיגט מיט דיא ווערטער, בעהויפטענדיג, אז זייט דריי מאָנאַט איז ער געווען מיט איהם צוזאַמען, טאָג און נאַכט, און ענדליך, וואָס פאַר אן אונדאַנקבאַרקייט ער האָט ארויסגעווייעזען.

אין דערזעלבער צייט איז אַליוויא ארויסגעקומען פון איהר הויז. ווען דער פירסט האָט זיא דערזעהען, האָט ער זיך מעהר ניט געוואָלט בעשעפּן מיט אַנטאַניאַ, און קוקענדיג אויף אַליוויא, האָט ער געזאָגט פול בעגייסטערונג:

„אַט קומט דיא גרעפּין, יעצט איז אַרונטער דער הימעל אויף דער ערד!
אַבער וואָס עס אַנבעלאַנגט דיר“ (צו אַנטאַניאַ), „זאָלסטו וויסען, אז דוא ביסט משיגען. עס איז שוין פונקט דריי מאָנאַט זייט דיעזער יונגער מאַן איז מיט מיר, מיין פּאַזש“.

דאן האָט דער פירסט געהייסען מען זאָל אַוועקפיהרען אַנטאַניאַ. עס האָט ניט פיעל געדויערט און אַרסינאַ'ס הימלישע גרעפּין האָט געגעבען דעם פירסט גענוג אורזאכע צו בעשולדיגען צעזאַריאַ פונקט אין אזוי פיעל אונדאַנקבאַרקייט וויא אַנטאַניאַ איהם בעשולדיגט. ווייל דער פירסט האָט געמוזט צו הערען וויא אַליוויא האָט גערעדט אלע צערט-ליכע און ליבעס-ווערטער צו צעזאַריאַ.

ווען דער פירסט האָט זיך געמערקט, אז זיין פּאַזש האָט פערנומען זיין פּלאַטץ ביי אַליוויא, האָט ער איהם געסטראשעט מיט אלערליי מאַטערניסע און נקמת. ווען ער האָט ענדליך געוואָלט אַוועקגעהען, האָט ער געזאָגט צו וויאַלאַ:

„קום, יונגע, מיט מיר. דייע געראַנקען זיינען שוין רייה גענוג פאַר שאַדען.“

אַבוואָהל עס האָט אויסגעזעהען, אז דער פירסט, אין זיין ווילדען און אייפערזוכטיגען צאָרן וועט ער זיא פיעלייכט פּעראורטהיילען צום טויט, האָט אָבער וויאַלאַ'ס ליבע צום פירסט זיא מעהר ניט געמאַכט פאַר קיין פייגלינג.

„יא, מיין הערר,“ האָט זיא געענטפערט, „מיט פּערגעניגען בין איך בערייט צו שטאַרבען אום אייך צו בערוהיגען.“

דערזייל איז אַליוויא צוגעקומען און געפרעגט וויאַלאַ:
„און וואוהין געהט עס יעצט מיין צעזאַריאַ?“

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

„מיט איהם, וועמען איך ליעב מעהר וויא מיין לעבען!“ האָט וויאָלאַ געענטפערט צייגענדיג אויפ'ן פירסט.

אַבער אַליוויא איז דערמיט ניט געווען צופריעדן. זיא האָט אָנגע- הויבען צו שרייען און ערקלערען, אז צעזאריא איז איהר געזעטצליכער מאן, און עס זיינען נאָך קיינע צוויי שטונדען פאַראיבער זייט זיי האָבען ביידע חתונה געהאַט ביי איהר אין הויז.

וויאָלאַ האָט איהר צוגעוואָרפען אַ פּעראַכטענדען בליק, ערקלערט, אז דאָס איז גיעגען און זיא האָט מיט איהר ניט חתונה געהאַט.

נאָר דאָס האָט ניט געהאַלפען, דען אַליוויא האָט באלד ארויסגערופען דעם נייסטליכען, וועלכער האָט בעשטעטיגט איהרע ווערטער.

אריסינא האָט געגלויבט אַליוויא'ן און זיך איבערצייגט, אז זיין פאזש האָט פון איהם גערויבט דאָס טהייערסטע אין לעבען.

דער פירסט האָט אָבער אויך באלד בערעכענט, אז דאָס איז געווען אַ פּערפאַלענע זאך, און ווינשענדיג אַליוויא'ן „אַדיע“, האָט ער זיך געווענדעט צו צעזאריא'ן און איהם געוואָרענט מעהר ניט צו קומען פאר זיינע אויגען — אָבער, וואָס איז דאָס? אַ וואונדער איז געשעהען!

נאָך איין צעזאריא איז ערשיענען!

און דיעזער צעזאריא איז צוגעגאַנגען צו אַליוויא'ן און זיא געפרעגט:

„וויא געהט עס דיר, מיין ליעבע פרוי?“

דיעזער נייער צעזאריא וויא מען שטויסט זיך אָן, איז געווען סעכאסט און, טאַקי אַליוויא'ס דיכטיגער מאן.

אין אָנפאַנג איז דאָס בעוואונדערן און ערשטווינען געווען אונגעהייער. יעדער איז געבליעבען שמעהען ערשטווינט, דאן האָבען זיי געבליקט אויף ביידע צעזאריאס און מען האָט ניט געוואוסט ווער עס איז ווער.

ווען דיא איבערראשונג האָט זיך אַביסעל אָנגעקיהלט, איז ברודער און שוועסטער צוגעגאַנגען איינער צו אַנאנדער.

נאַטירליך האָט פריהער וויאָלאַ דערקענט איהר ברודער. וויא זיא האָט אָנגעהויבען מיט איהם צו רעדען, האָט ער זיא באלד דערקענט.

זיי האָבען זיך פריהער אומאַרמט, דאן אויסגעפרעגט וואָס עס איז געווען, וואָס עס האָט פאַסירט און ביידע האָבען געווינט פאר פרייד וואָס זיי האָבען זיך ענדליך געמראָפען, ווייל זיי האָבען זיך גערעכענט פאר טויט. עס האָט אויך ניט פיעל געדויערט, און דער גאַנצער עולם האָט ערפאח

דיא צוועלפטע נאכט אָדער וואָס דוא ווילסט.

רען פון דעם סוד, אז דער ערשטער צעזאריא, דעם פירסט'ס פאזש, איז א פרויענצימער, א מיידעל, סעבאסטיאן'ס שוועסטער וויאָלא.
ווען אלעם האָט זיך ערקלערט און אלע טעות'ן האָבען זיך ארויסגעווייער זען, האָט מען ערסט אָנגעהויבען זיך צו דערמאָהנען גענוי וואָס עס איז געווען און דער עולם האָט געהאָט א ביסעל שפּאַס פון אליוויא'ן, לאַכענדיג פון איהר וויא זיא האָט זיך פערליעבט אין א מיידעל.
אליוויא האָט אויך מיטגעלאַכט, ווייל עס האָט זיא גאָר ניט פערדראָ- מען ווארום זיא האָט געהאָט א טעות, ווייל דאָס האָט זיא געפיהרט חתונה צו האָבען מיט א מאַן וואָס זיא האָט געליעבט.

אין דערזעלבער צייט האָט דער פירסט געמוזט איינזעהען, אז אלע זיינע האָפנונגען צו הייראָטהען אליוויא'ן, זיינען סארווייא-סאי צושטערט געוואָרען. אָבער, מערקווירדיג איז דיא ליעבע; זיא טאָנצט און פלאַמערט ארום וויא א זוכער-פייגעלע. דער פירסט האָט זיך באַלד ארומגעקוקט און ער האָט זיינע אויגען ניט געקענט ארונטערנעהמען פון זיין פאזש, בעסער געזאָגט, פון וויאָלא'ן, וועלכע איז נאָך געשטאָנען נעבען איהם.

ער האָט אויף איהר אויפגעקוקט געקוקט און זיך דערמאָהנט וויא שעהן זיא האָט ביי איהם אויסגעזעהען אלס צעזאריא, און ער האָט בעשלאָ- סען, אז זיא מוז זיין וואונדערבאַר אלס א פרויענצימער. ער האָט זיך אויך דערמאָהנט וויא אָפּט זיא האָט איהם געזאָגט, אז זיא ליעבט איהם, וואָס ער האָט דאָמאלס ניט פערשטאָנען און געמיינט, אז דאָס קומט פון דער פליכט וואָס דער פאזש איז איהם שולדיג. יעצט אָבער איז ער שוין מעהר ניט געווינן בלינד, און פיעלע זאכען וואָס זיינען פאר איהם פריהער ערשיע- נען אלס רעמענישען, האָבען זיך יעצט אויפגעקלערט.

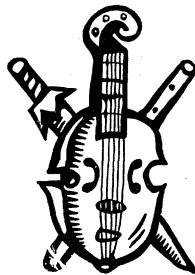
ער האָט באַלד געפאָסט דעם בעשלוס, אז אזא ליעבענסווירדיגעס מיי- דעל מעג ווערען זיין ווייב.

ארסינא פלעגט אימער רופען צעזאריא'ן „יונגע“. זיא זעהענדיג נאָך אימער אין דיא מעגליכע קליידער, האָט ער, לויט געוואָנהייט, צו איהר געזאָגט:

„יונגע!“ דוא האָסט מיר אזוי פיעל מאָל דערצעהלט, אז דוא וועסט קיינמאָל ניט אזוי ליעבען א פרוי וויא מיר, און פאר דיין געטרייע דיענסט וואָס דוא האָסט פאר מיר געמאָן, וואָס איז געווען געגען דיין צארטער פרויען נאָטור, וויא אויך דערפאר וואָס דוא האָסט מיך גערופען הערר, זאָלסטו יעצט ווערען דיא פירסטין „ארסינא“.

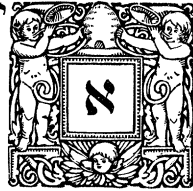
שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

ווען אליוויא האָט געזעהען וויא אלעס האָט זיך אויסגעדריעהט, האָט זיא אלעמען איינגעלאָרען צו זיך אין הויז. דאן האָט זיא פאָרגעשלאָגען, דאָס נאָכזעם דער גייסטליכער איז נאָך דאָ וואָס האָט זיא פּערהייראַטעט מיט סעבאכטיאמען, וואָלט עס געווען גאנץ פאסענד דערזעלבער גייסטליכער זאָל אויך פּערהייראַטען דעם פירסט מיט וויאָלא'.
וויאָלא האָט זיך איבערגעמחאָן אין פרויען קליידער און דער פירסט האָט זיך ווירקליך פּערליעבט אין איהר.
דיא התונה איז כאלד געפייערט געוואָרען, און ארסינא האָט שפּעטער קיינמאָל נישט בערייהעט וואָס אלעס האָט זיך אזוי אויסגעדריעהט.

טימאן פון אטהען.

ין אטהען, גריכענלאַנד, האָט אין אלטע צייט געלעבט אַ הערר, אַ הערשער, מיט דעם נאָמען טימאן. ער איז געווען איינער פון יענע מענשען וועמען דיא נאטור און דאָס לעבען האָט בעשאַנקען מיט אלעס: יונגענד, קראַפט, מאַכט, עהרע, אויסצייכנונג, רייכטהום און גוטסקייט.

טימאן איז געווען רייך, זעהר רייך, און ער האָט ווירקליך געקענט מיינען, אז צו זיין רייכטהום וועט קיינמאָל ניט נעהמען קיין סוף. זייענדיג גוט, אָדער ליבעראַל, האָט ער געוואָרפען מיט געלד רעכטס און לינקס, קיינמאָל ניט דענקענדיג, אז עס קען קומען אַ צייט ווען זיינע אוצרות וועלען זיך אויסלאָזען.

און אז איינער איז גוט און ערעל, איז ער גוט און ערעל צו אלעמען, פריהער, נאטירליך, איז ער געווען גוט צו דיא ארעמע, לידענדע און נויט־בעדארפטיגע, אָבער ער האָט אויך לייעב געהאַט גוט צו לעבען און שווימען אין לוקסוס און פערגעניעגען.

זיין ליבעראַליזמוס, אָדער פרייגעביגקייט האָט געגרייכט אזוי ווייט, דאָס ניט נאָר אַרעמע זיינען געווען בעקאנט אלס זיינע אונטערשטיצער, זאָגן דערן אויך דער גרויסער און הויכער אדעל האָט זיך ניט געשעהמט זיך צו צעהלען אינטער דיעזע וואָס האָבען גענאָסען פון זיין פערמעגען.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

זיין טיש איז אימער געווען געדעקט מיט מעדני-מלכים וואו עס זיינע געזעסען דיא שעהנסטע און בעסטע בירגער פון אטעהן און מיט איהם גע געסען. זיין הויז איז בעזוכט געווארען פון דיכטער, פילאזאפן און דרא מאטורגען. מען האט דארט געקענט הערען הויכע פילאזאפישע ויכוחים. פאעטישע שילדערונגען און אויך קאמישע איינפעלע.

מיט איינעם ווארט, זיין געזעלשאפט האט צוזאמענגעשטעלט אלעכ און יעדער איז געווען צופריעדען זיך צו ווארעמען, וויא אן דער זונן, ביי דעם ליכט פון טימאן'ס גוטסקייט און פרייגעביגקייט.

מען קען זיך לייכט פארשטעלען, אז אונטער אזא געזעלשאפט, האבען אויך ניט געפעלמ קיין חנפים, שמייכלערס, וועלכע האבען אבגעשאטען דעם ערדלען און גוטען טימאן מיט פערשיעדענע בעריהמערייען.

און דא איז געלעגען דאס הויפט אונגליק. קינדער און שעהנע פרויען ווערען קאליע דורך צו פיעל שמייכלעריי ; גרויסע מענשען קענען אויך ניט פיעל איבערשמעהן אזא צושטאנד. טימאן איז טאקי געווען א גוטער, אבער ער איז געווען בלויז א מענש. דיא שמייכלערייען האבען איהם אזוי פערטומעלט, אז ער האט פערגעסען וואו ער איז אין דער וועלט און זיך קיין מאל ניט גענומען דיא צייט ריכטיג נאכצודענקען וואס ער טהוט.

ווען א דיכטער האט עפעס פערפאסט און געוואלט אויסנעהמען ביי דער וועלט, האט ער נאר בעדארפט דעריקירען (מקדיש זיין) דאס ווערק צו טימאן פון אטעהן. דאס געדיכט האט זיך דאמאלס ערשטענס גוט פער קויפט, אין צווייטענס, איז ער זיכער געווען, אז טימאן וועט איהם גע וויס צושיקען א בייטעל געלד, און ער האט אויך קיין טעות ניט געהאט. ווען א מאהלער האט געהאט עפעס א בילד, אפילו ניט פון קיין אויסער-ארענטליכער קונסט, האט ער נאר בעדארפט געהען צו טימאן'ען. בעהייפטען, אז ער וויל האבען זיין מבינות דארט, און בעהויפטענדיג, אז קיינער פערשמעהט ניט אזוי גוט דיא קונסט וויא טימאן, איז שוין גענוג געווען טימאן אליין זאל דאס קויפען און איהם בעצאהלען דערפאר א גרויסען פרויז.

ווען א יוועליר האט געהאט עפעס א קאסטבארען בריליאנט, ווען א סוחר האט געהאט סהייערע זייד, אדער עפעס אנדערש, האבען זיי גע פונען אין טימאן'ס הויז א זיכערן מארק דערפאר. דארט האבען זיי געקענט אלעס פערקויפען, און פון הויכע פרויען איז נאר קיין רייד ניט געווען. נאך מעהר, דער גוטמוטיגער טימאן פלעגט זיי נאך דאנקען פאר דער מיה

טימאן פון אמהען.

וואָס זיי האָבען זיך גענומען איהם צו ברענגען דיא מציאות. אין אלגע
מיינעם האָט עס אימער אויסגעזעהען, גלייך וויא זיי האָבען איהם גע
טהאָן א טובה, ניט ער זיי.

אויף דיעזער ארט, איז זיין פאלאץ אָנגעפילט געוואָרען מיט פוסטע
און איבריגע זאכען, אין וועלכע קיינער האָט זיך ניט בענעטהיגט.

אָבער זיין אייגענע פערזאָן איז נאָך געווען מעהר בעלעסטיגט מיט א

מחנה פוסטע־פאָסניקעס, לינגערישע פאָעמען, מאַהלערס, שווינדלערישע
סוחרים, העררען, דאמען, פּערארעמטע שמויכלערס, וועלכע האָבען טאָג
אזוי נאכט געפלאַטערט ארום איהם וויא ביענען ארום זייער ביענענשטאָק
און איהם אָנגעבעטען פונקט וויא ער וואָלט געווען א נאָט. זיי האָבען פּער־
הייליגט (אזוי האָבען זיי וועניגסטענס געזאָגט) אפילו דעם פוס־האלטער
פון דעם זאטעל ווען ער האָט זיך אויפגעזעצט אויף זיין פּערד, און עס
האָט אויסגעזעהען, אז זיי זיינען גליקליך וואָס זיי קענען אינאטמהען כאַטש
דיעזעלכע גופט וואָס ער אטהעמט איין.

מאָנכע פון דיעזע בעשטענדיגע געסט אין זיין הויז, זיינען געווען
יונגע לייט פון דעם אדעל, וועלכע האָבען פריהער פּערשווענדעט זייער פּער־
מעגען, געזונקען אין חובות, און דאָן אריינגעוואָרפּען אין געפּענגניס
דורך זייערע קרעדיטאָרען. טימאָן וויעדער איז געווען דעריענדיגער וואָס
האָט פאר זיי בעזאָהלט און זיי בעפרייעט. דיעזע יונגע לייט, וועלכע
האָבען זיך בעדארפט געפינען פּערפליכטעט צו איהם, האָבען אנשטאט דעם
געלעבט אין לוקסוס און פּערשווענדונג אויף זיין חשבון.

איינער פון דיעזע חברה־לייט, איז געווען א געוויסער ווענטירדיום,
וועלכער האָט פּערלומפט א פּערמעגען, זיינעס און פּרעמדעס, און ער איז
ענדליך אריינגעוואָרפּען געוואָרען אין געפּענגניס. טימאָן האָט פאר איהם
בעזאָהלט דיא גרויסע סומע פון פינף טאלענטען און איהם בעפרייעט.

אינטערעסאנט איז געווען, אז צווישען דיעזע אלע וואמפירען, איז
געווען דיא גרעסטע וואמפיר־קלאַסען, וועלכע האָט געגעבען טימאָן'ען פּרע־
זענטען. דאָס מוז ערקלערט ווערען: ווען טימאָן האָט א מאָל דערזעהען
א הונד, א פּערד אָדער א שטיקעל אונבעדייטענדע מעבעל און ער האָט געזאָגט,
אז דאָס געפּעהלט איהם, האָט ער דאָס באַלד געקריגען צוגעשיקט אַהיים
מיט א גליקס־וואונש פון דעם געבער ער זאָל דאָס פּאַזשייען געזונדערהייט.
אין דעזעלכער צייט האָט זיך דער געבער שטאַרק ענטשולדיגט וואָס זיין

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

פרעזענט איז אזוי קליין און אונבעדייטענד. און ער ווינשט, הלוואי וואָלט דאָס געהאט מעהר ווערט.

דיעזע וואמפירען האָבען אָבער געוואוסט, אז זייער מתנה וועט זיך גוט בעצאהלען. דען טימאָן האָט אימער אָבגעשיקט צוריק אַ מתנה וואָס האָט ווערט געהאט צעהן מאָל אזוי פיעל, אָדער הונדערט מאָל.

אזוי האָט עס פאסירט, וואָס אַ געוויסער לוקיום האָט געשיקט טי-מאָן'ען אַ פרעזענט אַ פּאָר מילד-ווייסע פּערד מיט כאמעטעס בעפוצט מיט זילבער. ער האָט עס געמאָן דערפאר, ווייל טימאָן, איין מאָל זעהענדיג דיא פּערד, האָט זיך אויסגעדריקט, אז זיי זיינען זעהר שעהן. אן אנדער-דער, ליקולוס, אויף דעמועלבען אופן, האָט ער איהם געשיקט עטליכע יאָגר-הינט, איבער וועלכע טימאָן האָט געהערט, אז זיי לויפען זעהר שנעל.

דיעזע פרעזענטען פלעגט טימאָן אָננעהמען מיט פּערגניגען, און, אזוי וויא ער איז אליין געווען איין עדעלער מענש, האָט ער קיין שום פּער-דאכט ניט געהאט, אז דערביי איז דאָ עפעס אַ שלעכטע מחשבה. און ניט וועלענדיג בלייבען הינטערשטעליג, האָט ער, פאר אַזעלכע אונבעדיי-טענדיגע פרעזענטען, צוריק געשיקט אַ דיאמאנט, אָדער אן אנדערע טהייערע מתנה, וואָס האָט ווערט געהאט פיעל מעהר וויא דאָס וואָס ער האָט ערהאלטען.

אויסער דעם האָבען דיעזע בלוט-זויגערס געהאט נאָך מיטלען וויא אויס-צוצאפען דעם אונשולדיגען און ניט-פּערדעכטיגען טימאָן. אזוי האָט עס פאסירט, דאָס ווען איינער האָט עפעס דערזעהען ביי טימאָן'ען פון אַ זעלטענעם ווערט, דאן האָט ער נאָך בעדארפט אָנהויבען צו לויבען דיעזען געגענטשאַנד, אויסדריקען זיין טיעפע בעוואונדערונג דאריבער, און, מיט אַ זיפּין, זיך מאכען, וויא איינער זאָגט: „רייך און גליקליך דארף מען זיין צו בעזיצען אַזעלכע זאכען.“ דאָס איז שוין געווען גענוג, דען טימאָן האָט זיך גלייך אָנגעשטויסען וואָס יענער מיינט און איהם באלד אַוועקגע-געבען וואָס ער האָט בעוואונדערט, זיך ניט קימערענדיג אום דעם גרויסען פרייז וואָס ער האָט דערפאר בעצאהלט.

אזוי האָט איין מאָל פאסירט, וואָס איינער פון דיא ניעדריגע שמויכ-לערס האָט דערזעהען טימאָן'ען אויסרייטען אויף אַ טהייערעם פּערד. און דער שמויכלער האָט באלד אָנגעהויבען אויסדריקען זיין בעוואונדערונג, און טימאָן, ניט מאכענדיג קיין סך רייד, האָט ער דאָס איהם געשענקט.

טימאן פון אמהען.

טימאן האָט געהאַט ביי זיך אַ כּלל, אַז „קײן מענש לױבט אױפּרײַכטיג אַ זאך, ביז ער װײל דאָס נײַט אַלײן האָבען,“ און דערפּאַר האָט ער נײַט געװאָלט יענער זאָל האָבען װאָס ער װײל, כּל־זמן ער קען דאָס אײַהם געבען. טײַמאָן האָט אײַמער געמאַכטען יענעם לױט זײַנע געפּײַהלע, און ער האָט געװאָוסט װײַא עס דאַרף אײַנעם ערגערן װען ער װײל עפּעס האָבען און קען דאָס נײַט בעקומען.

און טײַמאָן איז געװען בערײַט אַלעס אַװעקצוגעבען װאָס אײַנער האָט פּערלאַנגט דירעקט אָדער אײַנדירעקט; װען ער װאָלט געהאַט קעניגרייכען װאָלט ער זײַ אױך פּערטהײַלט צװײשען דיעזע װאָס ער האָט גערעכענט פּאַר פּרײַנד.

און טײַמאָן האָט זיך נײַט אָבגעשטעלט בלױז דערבײַ, דאָס הײַסט, גלײַקלײַך צו מאַכען זײַנע רײַכע פּרײַנד און שײַנלענדען אדעל. ער איז אױך געװען גוט און עדעל צו אָרעמע. אײַן מאָל האָט פּאַסירט װאָס זײַר נער אַ דיענער האָט זיך פּערלײַעכט אײַן דער טאַכטער פּון אַ רײַכען אַמהענער. ער האָט זײַא אָבער נײַט געקענט דערגרײַכען, ערשטענס, װײַל ער איז נײַט געװען פּון דעם ראַנג, און צװײטענס, װײַל ער האָט נײַט געהאַט נענוג געלד מיט אײַהר חתונה צו האָבען. װען טײַמאָן האָט דאָס געהערט האָט ער זײַן דיענער געגעבען דרײַ אַמהענישע טאַלענטען אום ער זאָל בעזײַטצען אַזױ פּיעל װײַא זײַן צוקײַנפּטיגער שװער האָט פּערלאַנגט זײַן אײַדעם זאָל האָבען. אַזעלכע גוטע זאַכען טהון, װאָלט נאָך נײַט שלעכט געװען, דאָס אױב גלײַק איז אָבער געװען, װאָס ער האָט אַנגעשטאַפּט מיט נאָלד און רײַכ־טהײַמער אַלע לומפּען און פּאַראַזײַטען װאָס האָבען אױסגעזעהען צו האָבען אַ פּאַלשטענדיגע שלײַטה אײַבער זײַן גאַנצעם פּערמענען. דיעזע זײַנען אום קײַנעם פּרײַז נײַט געװען זײַנע פּרײַנד, זאָנדרען פּאַלשע און לאַכענדיגע שײַנלעךס.

װען עס האָט אַ מאָל פּאַסירט דאָס ער איז געזעכען בײַם טײַש און גער געסען, געטרונקען און זיך אַמוזירט מיט דיעזע פּאַלשע פּרײַנד װאָס האָר בען אױסגעזײַגען זײַן פּערמענען, װײַא אַ פּיאָװקע זײַגט דאָס כּלום פּון אַ מענשען, האָט ער קײַן מאָל נײַט געקענט אונטערשײַדען צו װײַסען דעם חלוק פּון אַן אַמת'ן פּרײַנד ביז צו אַ פּאַלשען. פּאַר זײַנע פּערבלענדעטע אױגען האָבען אַלע אױסגעזעהען גלײַך, אַלע זײַנען פּאַר אײַהם ערשײַענען װײַא ברײַדער.

אָרעמער, פּערפּײַהרטער און פּערנאַרטער טײַמאָן!

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

אזוי איז עס תמיד, דער עהרליכער קען זיך ניט פארשטעלען, אז עס זיינען דא גנבים אויף דער וועלט; דער אנשטענדיגער דענקט ניט, אז עס זיינען דא לומפען, און דער אויפריכטיגער, קען זיך גאר קיין בענריעה ניט מאכען, אז מען קען רעדען מיט דיא ליפען אנדערש וויא דאס געהירן דענקט. אָבער וועהרענד טימאָן האָט געוואָרפען מיט זיין גאָלד, בערייכערט אַך־ דערע, אָנגעפרעסען און אָנגעזויפען פרעמדע און פאלשע בראַים; וועהרענד ער האָט קיינמאָל ניט געוואָלט וויסען, אז עס קען געהמען אַ סוף פון דיא גרעסטע אוצרות ווען מען פיהרט זיך אזוי, האָט טאַקי זיין רייכטהום, וואס איז ניט געווען אונגענדליך, געזונקען פון טאַג צו טאַג אלץ ניעדריגער און ניעדריגער.

אָבער ווער זאָל איהם דארויף אויפמערקזאם מאכען ? זיינע שמויכ־ לערס ? אָה, ניין, זיי האָבען געהאט אן אינטערעסע ער זאָל גאר קיינמאָהל זיך ניט אויפכאפען פון זיין בעטויבונג.

ער האָט אָבער געהאט איין מענשען ארום זיך, טאַקי בלויז איין־איינצי־ גען, וועלכער איז איהם געווען אן אמת'ער גוטער פריינד. דיעזער איז גע־ ווען זיין הויז־האלטער פלאַווים, וועלכער האָט אָפט געזוכט געלעגענהייטען איהם צו דערצעהלען, אז דאס פערמעגען ווערט וועניגער, איהם בעטענדיג ער זאָל איהם ענטשולדיגען ווייל ער געהמט זיך די פרייהייט אלס אַ דיענער מיט איהם אזוי אָפען צו רעדען, איהם אויפפארדערענדיג ער זאָל זיך ארומ־ קוקען וואו ער איז אין דער וועלט.

אָבער, וויא אן ארבעט אן דער וואנדט.

טימאָן האָט קיין געדולד ניט געהאט פאר אועלכע "קלייניגקייטען... און ווען פלאַווים האָט זיך צוגעזעצט צו איהם און איהם ניט געוואָלט אַבלאָוען, האָט טימאָן אלץ אָבגעלעגט דיא חשבונות אויף אן אנדער מאָל, ווען ער וועט האָבען מעהר צייט. דערווייל האָט ער אימער פערדרעהט דאס געשפרעך אויף עפעס אנדערס.

אך, מערקווירדיג ! אזוי איז עס תמיד מיט דעם מענשען וואָס געהט איבער פון גרויס רייכקייט צו אַרעמקייט; ער וויל קיינעם הערען, ער האָט קיין געדולד און גלויבט זיך אפילו ניט, אז מען זאָגט איהם, דאס ער שמעהט שלעכט. מען דערמאָהנט זיך ערשט שפעטער, ווען דיא קאטאסטראָפע קומט שוין, אז מען האָט בעגאנגען אַ פעהלער וואָס מען האָט זיך פריהער פער־ שטאָפט דיא אויערן פאר אַ גוטען ראטה.

אָפט מאָל האָט עס פאסירט, וואָס דיעזער געטרייער הויז־האלטער, ווען

טימאן פון אטהען.

דער פאלאטיץ איז געווען פולל מיט לומפניגע שיכורים, ווען דער באַדען האָט געוויינט פון דעם וויין וואָס מען האָט אויף איהם אויסגעגאַסען, און אָפּט מאָל, אין אזעלכע צייטען, פלעגט ער זיך צוריק ציהען אליין אין זיין צימער און וויינען, גיסען מיט טרעהרען, זעהענדיג וואָס עס ווערט פון זיין גוטהער ציגען הערר, וועלכער לאָזט זיך פערפיהרען פון יעדען שמייכלער און שורקע. נאָר אייביג האָט דער צושטאַנד אזוי ניט געקענט אָנהאַלטען; עס האָט געמוזט קומען אַ סוף, און דער סוף איז אויך געקומען, ווען טימאן האָט שוין מעהר ניט געקענט פערשטאַפען זיינע אויערן הערענדיג זיין געטרייען הויז-האַלטער'ס רייד.

קיין געלד איז שוין מעהר ניט געווען, דאס האָט איהם פלאוויוס גע-זאָגט. דאן האָט טימאן איהם געהייסען פערקויפען אַ טהייל פון זיינע גיטער אום צו קריעגען געלד. אבער פלאוויוס האָט איהם מיטגעטהיילט, וואָס ער האָט פריהער ניט געוואָלט הערען, אז ער האָט שוין לאנג פערקויפט זיינע גיטער און וואס עס איז געבליעבען איז ניט גענוג אפילו צו בעצאָהלען דיא הובות.

טימאן איז ניט געווען דערשראָקען, בלויז ערשטוינט.

דאן האָט ער בעמערקט :

„איך פערשטעה ניט. דאכט זיך מיינע גיטער האָבען פערנומען דיא גאַנצע געגענד פון אטהען ביז לאקעדעמאָן?“

„יא, מיינ הערר“, האָט פלאוויוס געענטפערט, „אזוי איז דאס געווען, אָבער, פערגעסט ניט, אז די ערד איז אויך ניט מעהר וויא אן ערד און האָט עקען, ברעגעס. אפילו ווען איהר זאָלט האָבען די גאַנצע ערד, לויט אייער פרייגעבינקייט, וואָלט אויך דערפון נאָר ניט געבליעבען.“

דאן האָט טימאן זיך אָנגעהויבען צו טרייסען, מיינענדיג, אז ער האָט קיינמאָהל ניט געגעבען דאָרט וואו מען האָט ניט בעדארפט און וואו עס איז ניט נעטהיג געווען.

ווען ער האָט געזעהען, אז זיין גוטער הויז-האַלטער איז זעהר געערגערט און וויינט מיט ביטערע טרעהרען, האָט ער איהם געבעטען, ער זאָל זיך ניט אזוי נעהמען צום הארצען, ווייל, כל-זמן זיין הערר האט אזוי פיעלע גוטע און עדעלע פריינד, קען איהם נאָר ניט פעהלען.

„אלעס וואָס איך האָב צו טהאָן“, האָט ער געזאָגט, „איז, צו שיקען צו מיינע פריינד און פערלאנגען א גמילת חסד. ווארט, דוא וועסט זעהען וואָס עס הייסט צו האָבען אזוי פיעלע פריינד.“

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

אַרעמער און נאַררישער טימאָן, אזוי האָט ער געמיינט, אזוי האָט ער געגלויבט !

זייענדיג נאָך מונטער און אויך זיכער מיט דעם וואָס ער האָט גע-
זאָגט, האָט ער בעשלאָסען טאַקי באַלד צו מאַכען אַ פּראָבע און איבערצייגען
דעם נאַררישען הויז-האַלטער, אז ער איז געווען אומזיכט בעזאָרגט. ער האָט
איהם אוועקגעשיקט צו עטליכע פון זיינע פריינד, וויאָ צו לוקיוס'ן, צו לוקר
לוס'ן און סעמפּראַציוס, אזעלכע מענער אויף וועמען ער האָט אויסגעבראַכט אַן
עשירות, קיינמאָהל ניט פּרעגענדיג וויפיעל. ער האָט אויך געשיקט צו ווענ-
טיריוס'ן, וועלכען ער האָט בעפרייעט פון געפּענגניס, נאָכדעם ווי ער האָט
פאַר איהם בעצאָהלט די חובות. ווענטיריוס איז געוואָרען אַ רייכער מאַן.
ווייל מיט אַ קורצער צייט צוריק איז געשטאַרבען זיין פאָטער און איהם איז
בערגעלאָזט אַ גרויסע ירושה. אלעס וואָס ער האָט פּערלאַנגט פון ווענטיריוס'ן
איז געווען ער זאָל איהם אָבענעכען די פינף טאַלענטען וואָס ער האָט פאַר
איהם בעצאָהלט. אין דערזעלבער צייט האָט טימאָן ניט געצווייפּעלט קיין
אויגענבליק, אז ניט נאָר פינף טאַלענטען, זאָנדרען פינף הונדערט מאָל פינף
וועט ער קריגען ביי זיינע טהייערע, טרייע, גוטע פריינד.

דער ערשטער צו וועמען דער הויז-האַלטער האָט זיך געווענדעט, איז
געווען לוקולוס, עס איז אָבער מערקווירדיג ווי דאס האָט פּאַסירט. לוקולוס
האָט גע'חלום'ט אין יענער נאַכט איבער אַ זילבערנער שיסעל און אַ זילבער-
נעם בעכער. ווען טימאָן'ס דינער איז צו איהם געמעלדעט געוואָרען, האָט
ער פּאַזיטיוו גערעכענט, אז זיין חלום ווערט מקוים און טימאָן האָט איהם
גראַדע געשיקט דעם פּרעזענט איבער וועלכען ער האָט געטרוימט. עס האָט
פון דעכטוועגען ניט פיעל געדויערט און ער האָט פּערשטאַנען, אז טימאָן'ס
דינער איז געקומען אין אַן אנדער שליחות.

אין אָנפאַנג האָט ער גאָר זיינע אייגענע אויערן ניט געוואָלט גלויבען
וואָס זיי הערען, נאָר ווען ער האָט זיך איבערצייגט גענוי אום וואָס דאס האַנט-
דעלט זיך, האָט זיך זיין וואַסערדיגע פריינדשאפט באַלד ארויסגעוויזען. אָנ-
שטאַט צו נעכען דאס געלד, אדער, גלאַט אזוי ענטזאגען, האָט ער גאָר אָנגעד-
הויבען צו זאָגען דעם דינער מוסר פאַר טימאָנען. לוקולוס האָט געטענה'עט,
אז ער האָט שוין לאַנג ארויסגעוועהען, דאס סוף-כל-סוף וועט זיך אלעס מוזען
אזוי ענדיגען, אז ער האָט פיעלע מאָל, ווען ער איז געקומען צו טימאָנען,
איהם געוואַרענט, ער זאָל ניט זיין אזא אויסברענגער, ער זאָל ניט פּערשווערן

טימאן פון אמהען.

דען זיין געלד, אָבער ער, טימאָן, האָט זיינע גוטע עצות, זיינע טהייערע כלע-
נער, ניט געוואָלט הערען און וויסען.

„אמת“, האָט ער ווייטער געזאָגט. „איך האָב טאַקי אָפּט בעווכט מי-
מאָנען, געגעסען ביי זיין טיש, אַמאָל גענומען פון איהם אַ פּרעזענט, אָבער
איך בין אימער געקומען פון זיין טובהדוועגען, ניט פאר מיר. איך האָב איהם
תמיד געוואָלט ווארנען געגען זיין אויסברענגעריי.“

אָבער דאָס איז געווען אַ פּערדראַמטער ליעגען. ער האָט נאָר קיין מאָל
ניט געוואָגט טימאָן'ען אויסצורעדען אַ וואָרט. פּערקעהרט, ער האָט איהם
נאָר ניט געוואָלט אויפּמערקזאַם מאַכען, כדי ער זאָל דערביי ניט פּערלירען
זיינע אייגענע איינקינסטע. וויא דיא זאך איז, האָט לוקולוס געענדיגט דער-
מיט וואָס ער האָט אָנגעבאַטען דעם דיענער אַ ביסעל געלד כדי ער זאָל גע-
הען צו טימאָן'ען און איהם זאָגען, אז ער האָט איהם ניט געטראָפּען אין
דער היים.

אן עהנליכען ערפּאָלג האָט געהאַט דער שליח וואָס איז געשיקט געוואָר-
רען נאָך געלד צו לוקיוס'ן. דיעזער לומפּ, וואָס איז פעט געוואָרען פון
טימאָן'ס סעודות, וואָס איז אָנגעשטאַפּט געוואָרען פון טימאָן'ס פּרעזענ-
טען, אזוי שנעל וויא ער האָט בעמערקט, אז דאָס דערעל האָט זיך איבער-
געדעהט, האָט ער זיך אין אָנפאַנג נאָר ניט געוואָלט גלויבען, אז דאָס
איז אזוי. נאָר, ווען ער האָט זיך איבערצייגט, אז דאָס איז אַ פאַקט,
האָט ער אויסגעדריקט דאָס טיעפּסטע בעדויערן, אז ער וואָלט איהם ווע-
לען העלפען, נאָר ער קען ניט. ער האָט געזאָגט, (וואָס איז געווען אַ ליע-
גען), אז ער האָט, מיט אַ טאָג פריהער געמאַכט גרויסע בעשטעלונגען אויף
פּערשיעדענע זאַכען, און דאָס האָט איינפאַך אויסגעלעדדיגט זיין הויז פון
מוזמן געלד.

„עס טהוט מיר הערצליך לייך“, האָט ער געשלאָסען, „וואָס איך בין
ליידער ניט אימשטאַנד צו העלפען אזא עהרענהאַפּטען פּריינד. נאָר אז מען
האָט ניט, קען אפילו דאָס בעדויערן ניט העלפען.“

אויב טימאָן האָט פאר עמיצען עפעס געטהאָן, דאן האָט ער פאר לר-
קיוס'ן געטהאָן מעהר וויא פאר אלע. ער איז צו איהם ניט נאָר געווען וויא
אַ פּריינד, זאָנדרען וויא אן אייגענער פאַטער; ער האָט תמיד געהאַלטען
אַפען זיין קאַסע, כדי לוקיוס'עם קרעדיט זאָל ניט פאַלען. ער האָט בע-
זאַהלט זיינע דיענער, ער האָט בעזאַהלט דיא ארבייטער וואָס האָבען פאר
איהם געבויעט אַ פּאַלאַץ. און דאָך, ביי דער ערשטער פּראָבע האָט זיך

שעןספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

לוקיוס ארויסגעוועזען אלט אזא אונדאנקבארע בריאה ! לוקיוס האָט יעצט ענטזאגט צו ליימען טימאָן'ען אַ סומע, וועלכע איז ניט נאָר ניט גער ווען אן אבצאהנג פאר אלע טובות, זאָנדרן ניט מעהר וויא אן איינפאכע נדבה.

סעמפראניוס און אלע איבריגע בלוטרויגערישע לומפען צו וועמען טימאָן האָט זיך געווענדעט אין זיין נויט, האָבען אונגעפעהר אויך אזוי געהאָנדעלט. יעדער האָט געגעבען אן אנדרן תירוץ. אפילו ווענטיליוס, וועמען טימאָן האָט בעפרייעט פון געפענגניס, האָט זיך ענטזאגט איהם אָבצוגעבען דיא פינף טאלענטען וואָס ער האָט בעצאהלט זיינע בעלי־חובות. און אז מען ווערט אַ קבצן, וויא בעקאנט, דאן דערקענען זיין ניט דיא בעסטע גוטע פריינד. אזוי גיך וויא דער עולם האָט ערפאהרען, אז דיא הוהן האָט אויפגעהערט צו לייגען גאָלדענע אייער, האָט יעדער אויסגע־מיעדען טימאָן'ען. זיי האָבען אפילו ניט געוואָלט געהען אין דיזע וועגען וואו זיי פלעגען איהם אַ מאָל בעמערקען.

נאָר דאָס איז נאָך ניט אלעס. דיזעזעלבע מיילער וואָס זיינען פריהער געווען פול מיט אלערליי שמייכלערייען, האָבען יעצט אָנגעהויבען צו זידלען און בעלידיגען דעם פערשווענדער.

טימאָן'ס פאלאץ, וואָס איז פריהער כמעט אימער געווען געפאקט מיט געסט, איז יעצט געוואָרען לעדיג און שטיל, קיינער פון דיא געוועזענע גוטע פריינד איז ניט געקומען. אנשטאט דעם זיינען געשטאנען ביי דיא טהירען פערשידענע קרעדימאָרען, פראָצענטניקעס, הויט־שינדער, סוחרים, אויסבויטער און יעדער, אויף אַ הויכען און אונפערשעהמטען קול, האָט פערלאנגט געלד. דיזעזע זיינען געוואָרען אונערטרעגליך. קיין זאך האָט געהאָלפען זיי אָבצולעגען, קומען אן אנדער מאָל, שפעטער — אלע האָבען שוין געוואָלט מען זאָל זיי בעצאָהלען דיא חובות.

טימאָן'ס פאלאץ איז יעצט געוואָרען זיין געפענגניס. ער האָט מורא געהאָט ארויס צו קומען אויף דער גאס. איינער האָט פערלאנגט פופציג טאלאנטען, אן אנדערער האָט געבראכט אַ חשבון אויף מויוזענד קרוינען, אַ דריטער אן אנדער סומע, און אלע, אָהן רחמנות, האָבען איהם ניט געוואָלט לאָזען רוהען און זיינען געווען בערייט איהם אָבצוצאפען זיין בלוט, אבי צו קריגען זייער געלד.

וועהרענד דיזער קרויז, וועהרענד דיזעזען גרויסען מאנגעל און באנק־ראט, האָט עפעס פאסירט וואָס האָט יעדען מיט אַ מאָל שטארק איבער־

טימאן פון אמהען.

ראשט. אונערווארטעט האָט מען בעמערקט וויעדער אַ מאָל דעם אַלמען גלאַנץ אויפפרישען, אין טימאָן האָט בעקאנט געמאכט, אז ער גיט אַ גרויסען באַנקעט, איינלאדענדיג געסט, העררען און דאמען, קורץ דעם גאַנצען יחוס פון אמהען.

לוקיוס, לוקולוס, ווענטיליוס, סעמפראניוס און אלע אנדערע זיינען באַלד געקומען.

זיי זיינען געקומען און אויסגעדריקט זייער גרעסטע פרייד, וואָס אַן שטאָם, וויא זיי האָבען געדענקט, אז טימאָן איז פּעראַרעמט געוואָרען, איז דאָס בלוז געווען אַן אנשמעל, און ער איז וויעדער אזוי רייך און מעכטיג וויא געווען.

יא, זיי האָבען גערעכענט, אז טימאָן האָט זיי נאָך געוואָלט אויספרוּ- בירען און אויסגעפינען אויף וויא ווייט זיי זיינען איהם געטריי.

וועהרענד יעדער האָט געהאַלטען אין פּערענטפּערן זיך, האָט טימאָן זיי געבעטען זיי זאָלען פּערגעסען אַן אזעלכע קלייניגקייטען, פּערטרייבען דיזעזע אלע געדאַנקען, ווייל ער אליין האָט זיי אויף שוין פּערגעסען.

און דיזעזע לומפּען, וואָס האָבען געגען איהם אזוי געהאַנדעלט, האָבען וויעדער געזוכט צו געפינען ביי איהר חן, זעהענדיג, וויא זיי האָט זיך געדאַכט, אז אַלעס איז וויעדער וויא עס איז געווען אַמאָל.

דיא מוזיק האָט געשפּיעלט, און דיא דינער האָבען אַרויפגעבראַכט דאַמפּפּענדע שיסלען.

עס האָט ניט פּיעל געדויערט, און דיא פאַלשע ברואים האָבען אויס- געפונען וואו זיי זיינען אין דער וועלט.

אויף אַן אַבגעמאַכטען סיגנאַל, זיינען דיא שיסלען אַבגעדעקט געוואָ- רען און טימאָן'ס פלאַן האָט זיך בעוויזען. אַנשמאַט דיא טהויערע מאַכלים וואָס מען האָט ערוואַרטעט, איז עפּעס ערשינען וואָס האָט אויסגעדריקט טימאָן'ס וואַהרע לאַגע — שיסלען מיט דאַמפּפּענדעס וואַסער!

דער עולם איז געבליעבען זיטצען ערשטוינט און איבערדראַשט. „הינט!“ האָט טימאָן אויסגעשריען. „ביינט זיך איין און לעקט, ווייל דאָס איז דאָס לעצטע וואָס מיר איז איבערגעבליעבען!“

אַבער נאָך איידער זיי האָבען זיך געקענט ערהאַלען פון זייער אי- ברעראַשונג, האָט טימאָן געכאַפּט שיסעל נאָך שיסעל מיט דעם וואַרעמען וואַסער און דאָס געשלידערט אין זייערע געזיכטער. דיא העררען און

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

דאמען זיינען אויפגעשפרונגען, געכאפט וואָס זיי האָבען געקענט פון זייערע מלבושים און זיינען ענטלאָפּען.

טימאָן האָט זיך אוועקגעשטעלט און זיי נאָכגעשריען :

„שמיילענדע פּאַראַזימען, צושטערער אונטער דער מאַסקע פון ערעל־קייט, ווילדע וועלף, אונטערטהעניגע בערען, נאַרען פון גליק, טיש־פריינד, פליעגען וואָס ערשיינען אַמאָל!“ — זיי וויעדער, איהם וועלענדיג אויס־מירדען, זיינען שנעלער אוועק וויא זיי זיינען געקומען. מאַנכע האָבען צוריקגעלאָזט זייערע מאַנטלען, היט, אנדערע אויך זייער ציערונג, אבי זיי זאָלען קענען שנעלער ענטלויפּען.

דאָס איז געווען דער לעצטער באַנקעט וואָס טימאָן האָט געגעבען און דערביי האָט ער אויך פּערלאָזט אַטהען מיט דער געוועלשאַפט פון מענשען.

טימאָן איז באַלד אוועק אין וואַלד מיט אַ פּלוד אויף זיינע ליפּען געגען דער פּערהאַסטער שטאָרט און געגען דער גאַנצער מענשהייט. ער האָט געוואונשען, אז דיא ווענט פון דיעזער שטאָרט זאָלען איינזינקען און דיא שטאָרט זאָל אַרויפּפאַלען אויף אַלע איהרע איינוואַהנער און זיי בע־גראָבען לעבעדיגער־הייט. ער האָט זיי געפּלונכט מיט קריגע, פּעסט, אַרעמ־קייט, קראַנקהייט און אַלערליי פּלאַגען. ער האָט געבעטען דיא געטער צו פּערדאַמען אַטהען און דיא אַטהענער און פּערינכטען אַלט, יונג, מענער, פרויען און קינדער.

אַט מיט דיעזער שרעקליכער קללה איז ער אוועק אין וואַלד וואו ער האָט גערעכענט צו געפינען מעהר פריינדשאַפט צווישען דיא ווילדע חיות וויא צווישען מענשען.

טימאָן האָט פון זיך אַרונטערגעוואָרפּען דיא קליידער, זיך אויסגע־טהאָן איינפאַך נאַקעט אום ער זאָל ניט האָבען אויף זיך קיין סימן פון דער וועלט וואו ער האָט געלעבט. דאָן האָט ער אליין זיך אויסגעגראָבען אַ העהל און זיך דאָרט איינגעוואַרטירט, לעבענדיג וויא דיא חיות פון פּעלד, עפענדיג דיא ווילדע וואַרצלען און טרינקענדיג וואַסער פון דעם קוואַל וואָס האָט געפּלאַסען צווישען דיא שמינער. ער האָט אָנגעווענדעט אַלעס מעג־ליכע אויסצומירדען אַ מענשען, פּאַרציהענדיג דיא ווילדע טהיערע אַלס זיינע קאַמעראַדען, וועלכע, לויט זיין מיינונג, זיינען זיי געווען וועניגער שעדליך וויא מענשען.

וואָס פאַר אַ פּעיוואַנדלונג פון טימאָן דעם רייכען, דער וואַהלטהעמי־

טימאן פון אמהען.

גער, דער גוטער און ערלעך, ביז טימאן דער נאקעטער, דער האסער פון מענשען!

וואו זיינען אהינגעקומען זיינע שמיכלערס? וואו זיינען דיא באנדעס פיאנוקעס און וואמפירען אין מענשען-געשטאלט? וואו זיינען אלע זיינע בעגלייטער, פריינדע, קאמפראדען און דיענער?

אלעס איז אוועק, אלעס איז פערשוואונדען. עס איז בלויז איבערגע- בליעבען דער קאלטער צונ-וויינט אנשטאט זיין ווארעמעס און ווייכעס העמד; דיא דונקלע ווענט פון דער הייכל, דיא שטומע און שטילע בוימער און דער שטורם וואָס האָט געוויטהעט צווישען זיי, זיינען געבליעבען אלס זיינע איינציגע קאמפאניאָנען. אָבער דיעזע זיינען געווען גוט און אנגענעהם, זיי האָבען איהם ניט געשמיכעלט, ניט אָבגענארט, ניט בעטראָגען.

יעדען טאָג פלעגט טימאָן ארויסגעהען פון זיין העהל אין וואַלד, גראָ- בענדיג אין דער ערד צו געפינען וואַרצלען אום זיך צו ערנעהרען.

אין אַ טאָג, וועהרענד ער איז געשטאנען, אין אדמ'ס קאָסטיום, גראָ- בענדיג טיעף אין דער ערד נאָך אַ וואַרצעל, האָט זיין גראָב-אייזען זיך אָנ- געשטויסען אָן עפעס האַרטעס, מעטאל. ער האָט זיך אָנגעבויגען צו בע- מערקען וואָס דאָס איז, און ער האָט אויסגעפונען, אז ער האָט ענטדעקט אַן אוצר — אַ גרויסער הויפען מיט גאָלד וואָס עפעס אַ קמצן, אין דיא פער- גאַנגענע דורות, האָט דאָרט בעהאַלטען; אַ קמצן וואָס האָט געדענקט צו- ריק צו קומען און נעזימען דאָס גאָלד, אָבער דער טויט האָט זיך מקדים געווען און איהם אוועקגערופען אויף אַ וועלט וואו מען בעדאַרף גאָר ניט, וואו מען בענעטהיגט קיין זאך. ער האָט אַלזאָ צוריקגעלאָזט דאָס גאָלד אין שוים פון דער ערד, און עס איז געלעגען אזוי לאַנג, קיינעם ניט שאַ- דענדיג, קיינעם ניט פערריכטענדיג, ביז טימאָן'ס גראָב-אייזען האָט דאָס געפונען.

טימאן האָט אויסגעגראָבען דאָס גאָלד, עס איז געווען פיעל, אונגעהויער פיעל, אַ געוואַלטיגעס רייכטהום! ווען טימאן'ס אידעען איבער וועלט און מענשען וואָלטען זיך ניט געוועקסעלט, דאן וואָלט ער געקענט איבער-אינייעס אָנפאַנגען אַ לעבען פון לוקסוס און וועלטליכעס פערגעניגען. אָבער טימאן איז שוין געווען זאָט דערפון, ער האָט אלעס געהאַסט צוזאַמען מיט דעם גאָלד. פאר איהם האָט דאָס גאָלד אויסגעזעהען וויא אַ פלוך, אַ פלאַג, און ער האָט עס אין אָנפאַנג גאָר ניט געוואָלט בעריהרען, גלייך וויא דאָס וואָלט געווען אַ שטיק פעסט.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

ער האָט דערזעהען אין דעם דיא אורזאכע פון רויב, אונטערדריקונג, אונטערעכטיגקייט, כאבאר, באַרבאָרני, טיראַניי, און מאָרד צווישען מענשען. ער האָט אזוי געהאַסט דיא מענשען, אז ער האָט אין דעם בעמערקט אַ מיטל וויא צו ברענגען נייע אונגליקען אויף דער וועלט.

וועהרענד ער איז אזוי געשטאַנען און נאכגעדענקט, האָט ער בעמערקט מחנות סאָלאַדאַטען דורכקרייצען דעם וואַלד. דיעזע סאָלאַדאַטען זיינען געווען אַ טהייל פון דער אַרמעע וואָס דער אַטהענישער גענעראַל אַלקיביאַדעס האָט קאַמאַנדירט. דיעזער אַלקיביאַדעס איז יעצט געגאַנגען געגען זיין אייגענער שטאָרט.

דיא געשיכטע דערפון איז אזוי געווען: דיא אַטהענער האָבען געטראָגען אַ נאָמען אַלס דיא אונדאַנקבאַרסטע ברואים. זייערע בעסטע פריינד און פערטהיידגער, האָבען זיי בעלוינט מיט שאַנדע און פּראַכטונג. אַלקיביאַדעס איז געווען איינער פון זייערע קרבנות, און האָבענדיג אַ גוטע אורזאכע, האָט ער בעשלאָסען צו געהען מיט דערזעלבער אַרמעע, וואָס האָט אַמאָל געקעמפּט און געזינגט פאַר דיא אַטהענער, צו בעקעמפּען און בעזיעגען דיא אַטהענער.

עס האָט ניט פיעל געדויערט און טימאָן האָט ערפּאָהרען וואוהין זיי געהען און צו וועלכען צוועק. דאָס איז איהם זעהר געפּלען געוואָרען. ער האָט דאָן געהויסען צו איהם שיקען אַלקיביאַדעס'ן און איהם אוועקגעגעבען דאָס גאַנצע גאָלד, כדי ער זאָל האָבען מיט וואָס צו בעזאָהלען דיא סאָלאַדאַטען און קענען פיהרען דעם קריעג געגען אַטהען. זיין איינציגער וואונש איז געווען, אז אַלקיביאַדעס זאָל איינגעהמען דיא שטאָרט און זיא צושטערען; אין דערזעלבער צייט זאָל ער קיין רחמנות ניט האָבען אויף אַלט און יונג, זאָנדרען אויסמאַרדען אלעמען, אפילו דיא קליינע קינדער, וועלכע וועלען אויסוואַקסען צו זיין פּערדאָרבענע ברואים, און דיא אַלטע מענער, וועלכע זיינען ניט מעהר וויא פּראָצענטניקעס און בלוט־זויגערס. ער האָט געבעטען אַלקיביאַדעס'ן ער זאָל פּערשטאַפען זיינע אויערן, פּערשטעלען זיינע אויגען, אום ניט צו הערען דיא פּערצווייפעלטע געשרייען און זיך ניט מערקען דיא טויכען בלוט — אַלעס, אַלעס זאָל פאַלען אונטער זיין שווערט.

ווען אַלקיביאַדעס איז אוועק, האָט טימאָן געבעטען דיא געטער זיי זאָל לען איהם אויך פּערדאַמען נאכדעם וויא ער וועט זייענען, כדי עס זאָל פון אַלע מען ניט איבערבלייבען קיין שריד ופליט.

אַט אזוי טיעף און שרעקליך האָט טימאָן געהאַסט אַלע מענשען!

טימאן פון אמהען.

אלקביאדעם מיט דער ארמעע זיינען אוועק צו זייער ווערק פון צור שטערונג און טימאן האָט געשפירט, אז ער איז גליקליך וויסענדיג, אז זיי וועלען ברענגען גענוג אונגליק אויף דיעזע וואָס ער האָסט.

ויהי היום, אזוי וויא טימאן האָט געפיהרט זיין שרעקליכע עקזיסטענץ, איז ער איינמאָל שטארק איבערראשט געוואָרען זעהנדיג ביי דער טהיר פון זיין העל שטעהנדיג א מענשען.

דיעזער איז געווען פלאוויוס, זיין געוועזענער הויז-האלטער און דער איינציגער אמת'ער פריינד וואָס טימאן האָט געהאט צווישען מענשען. דיא ליבע און טרייהייט צו טימאָנען, האָבען איהם געטריעבען ער זאָל איהם אויפזוכען, זעהען וואָס פון איהם איז געוואָרען און ער זאָל זיך אָנבאָטען צו איהם פאר איהם עפעס צו מאַהן.

ביי'ם ערשטען בליק וואָס ער האָט געוואָרפען אויף זיין געוועזענעם הערר, וועלכער איז יעצט געווען נאָקעט און אויסגעזעהען אזוי אונגליקליך, האָט פלאָוויוס אויפגעציטערט. ער איז געבליעבען שטעהען א היבשע צייט און ניט געקענט אויסרעדען אפילו א וואָרט.

דאן, ווען ער האָט שוין געפאסט מיט און אָנגעהויבען צו רעדען, איז זיין שטימע דערשטיקט געוואָרען מיט טרערען. טימאן האָט געהאט גענוג מיה איהם צו בערוהיגען און איהם פרעגען צו וועלכען צוועק ער איז אהין געקומען.

ווען פלאָוויוס האָט איהם דערצעהלט, האָט טימאן זיך עס ניט געוואָלט גלויבען.

וויא קען עס מעגליך זיין? פלאָוויוס איז נאָך אלעמען א מענש גלייך מיט יעדען? וויא קען ער זיין בעסער וויא אנדערע ? אָבער פלאָוויוס האָט איהם ענדליך איבערצייגט, אז ער מיינט קיין זאך, אויסער וואהרע פריינדשאפט.

טימאן האָט דאן געמוזט מודה זיין, אז עס געפינט זיך דאָך נאָך, ווער ניגסטענס, איין אנשמענדיגער מענש אין דער וועלט. אָבער, ער איז דאָך א מענש, זעהט אים וויא אלע אנדערע, און ווייל ער האָסט אלע מענשען, האָט ער פון איהם אויך פערלאנגט ער זאָל איהם לאָזען צורוה און זיך געהען פון וואָנען ער איז געקומען.

שמערצהאפט איז געווען דער אבשיעד. נאָך פלאָוויוס האָט זיך איבער-צייגט, אז עס וועט נאָך ניט העלפען און ער איז אוועק.

ווען טימאן האָט אָבער געמיינט, אז ער האָט שוין אָנגעשניטען יעדען

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

פערקעהר מיט דיא מענשען, האָט ער געהאט א טעות. עם האָט ניט פיעל געדויערט און אייניגע זעהר וויכטיגע געסט האָבען איהם אויפגעזוכט אין זיין העהל. יעצט איז געקומען דיא צייט, אז דיא אונדאנקבארע העררען פון אמהען זאָלען האָבען א ביטערע חרטה, ווארום זיי האָבען אזוי בעהאנדעלט דעם גוטען טימאָן. עם איז געווען פונקט צו יענער צייט, ווען אלקיביאדעם וויא א וויטהענדע חיה, האָט געשטורמט ביי דיא מויערן פון אמהען און גע- סטראשעט צו פערוואנדלען דיא גאנצע שטאָרט אין אש.

דיא העררען פון אמהען האָבען זיך דערמאָהנט אן טימאָן'ס אמאָליגע גרויסע העלדענמחאטען, וויא ער האָט זיי פיעלע זאָל געראטעוועט, דורך זיין מיליטרישע קונסט, פון שונאים, און אין זייער גרויסער נויטה האָבען זיי איינגעזעהען, אז ער איז דער איינציגער וואָס קען זיי וויעדער ראטעווען פון אלקיביאדעם'עם צאָרן.

מען האָט דערפאר אויסגעקליעבען א דעפוטאציע פון סענאטארען און זיי אוועקגעשיקט צו טימאָן'ען איהם בעטען ער זאָל קומען העלפען דער שטאָרט אין איהר פערצווייפלונג.

זיי זיינען אַלואָ געקומען צו דעמוועלבען מאן וואָס זיי האָבען בעשווינ- דעלט און בעמראָגען און פערלאנגט ער זאָל זיי העלפען.

דיא סענאטארען, ערניעדריגט און פול מיט חרטה, האָבען איהם געבע- טען מיט טרערען אין זייערע אויגען ער זאָל צוריק קעהרען און ראטעווען דיא שטאָרט פון וואנען ער איז לעצטענס פערטריעבען געוואָרען. זיי זיינען געווען בערייט איהם רייך צו מאכען, גיבען וואָס ער פערלאנגט און בעלוינען מויווענדר פאך ווען ער וועט נאָר איינשטימען מיט זיי צו געהען.

אַבער דער נאקעטער טימאָן, דער מענשען-האסער, האָט שוין מעהר ניט געהאט אזעלכע אמביציעס אין לעבען. ווען אלקיביאדעם זאָל אויס'הרג'ען נען אלע זיינע לאַנדסלייט, האָט עם איהם מעהר ניט געקימערט, פערקעהרט, ווען אלקיביאדעם'ן זאָל געלינגען צו פערוואנדלען דיא שטאָרט אין אש, וועט עם איהם שטארק פרויען.

ער האָט זיי מיטגעטהיילט וואָס ער מיינט און דענקט.

„נאָך מעהר,“ האָט ער בעמערקט, „עם איז נישטאָ קיין זאך אין דער וועלט וואָס איך האַלט טהייערער וויא א מעסער מיט וועלכען איך אליין זאָל קענען איבערשניידען דעם האַלז פון אייער געהערמעסטען און געאַכט מעסטען בירגער.“

טימאן פון אטהען.

אָט דאָס איז געווען אלעס וואָס ער האָט געהאַט צו ענטפערן אויף דיא געבעטע און געוויין פון דיא סענאַטאָרען.

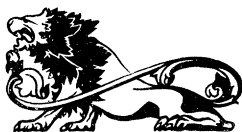
איידער זיי זיינען אוועק, האָט ער זיי געזאָגט, אז ער האָט נאָך בלויז איין עצה פאר זיינע לאַנדסלייטע איידער אלקיביאדעס מאַרדעט זיי אויס. דיא סענאַטאָרען האָבען אין דעם געזעהען אַ שטיקעל האַפנונג און גער בליעבען שטעהען צו הערען וואָס ער האָט זיי מיטצוטהיילען.

„איך האָב אַ בוים“, האָט ער געזאָגט, „וואָס וואַקסט דאָ נאָהענט פון טיין העהל, דיעזען בוים וועל איך באַלד מוזען אַרונטערהאַקען. אלע דיעזע וואָס ווילען לויז ווערען פון אלקיביאדעס'עם שווערט, זאָלען קומען אהער און זיך אויפהיינגען אויף דיעזען בוים.“

דיא סענאַטאָרען, פערצווייפּעלט און בעטריעבט, זיינען אוועק. מיט אַ קורצער צייט שפעטער, האָט מען געקענט בעמערקען אַ קבר ניט ווייט פון דעם ים־ברעג. דאָרט איז געלעגען טימאן — רוהיג און שטיל, מעהר ניט געהלאַנט דורך דער פּערדאָרבענער מענשהייט. אויפ'ן קבר זיינען געווען אויסגעקריצט פּאָלגענדע ווערטער :

„וועהרענר ער האָט געלעבט, האָט ער געהאַסט אלע לעבעדיגע מענשען, און שטאַרבענדיג האָט ער געוואונשען, אז אַ פעסט זאָל אויסכאַפּען אלע לער בעדיגע שופּטען.“

אָט אזוי האָט זיך געענדיגט דיא קאַריערע און דאָס לעבען פון איינעם וואָס איז געווען ערעל און גוט, און וועלכער איז נאכהער געוואָרען אַ מענשען־האַסער דורך דער בעהאַנדלונג פון דיעזע וואָס ער האָט געטרויעט.

פ א ר ר ע ד ע

שעקספיער האָט געשריעבען עמליכע פּאָעמען, נאָך דיעזע „רהי רעים
אָוו לאַקרים“ (דיא פּערגוואַלטיגונג פון לוקראַציאָן) איז דיא שטאַרקסטע.
מיר זאָגען שטאַרקער, מיינענדיג אין דראַמאַטישער פּאַרמע, ווייל פּאָעטישער
איז „ווינאָס ענד עראָנים“ (ווענוס און אדאָנים). אין דער לעצטער פּאַעמא,
האָט שעקספיער געווייעזען ווער און וואָס ער איז ווירקליך געווען — דער
גרויסער ערהאַבענער דיכטער. אין דיעזער פּאַעמא, האָט שעקספיער וויעדער
געצייגט, אז ניט פון יעדען מאַטעריאַל לאָזט זיך שאַפען אַ דראַמאַ.

עס איז קיין צווייפּעל, אז אין דער „פּערגוואַלטיגונג פון לוקראַציאָן“
געפינען זיך גענוג שטאַרקע שטעלען אום עס זאָל זיין אַ דראַמאַ, אָבער
שעקספיער, וועלכער האָט אזוי גוט געקענט דיא ביהנע, האָט געוואוסט, אז
ווען דער קלימאָס, אָדער מיטעלפּונקט פון אַ דראַמאַ, איז ניט קיין סצענע
ארויפצוברענגען אויף אַ ביהנע, האָט ער דערפון ניט געוואַלט מאַכען קיין
דראַמאַ.

מיר וועלען עס בעסער ערקלערען.

דיא ביהנע האָט פיינד ערצעהלונגען; זיא ציהט פאָר האַנדלונגען. מען
קען אפילו יא אַמאָל עפעס דערצעהלען, וויא אין דער „קאמעדיע פון טעות'ן“,
וואו עגעאן שילדערט אָב זיין לעבענס-געשיכטע, אָבער דאָס איז נאָך דאָ
מאָלס, ווען דאָס איז ניט דער קלימאָס פון דער דראַמאַ. וויא דער לעזער
האָט געוויס בעמערקט, איז ענעאָן'ס ערצעהלונג ניט מעהר וויא אַ טפל, און
דיא דראַמאַ אַליין, פאָלגט ווייטער.

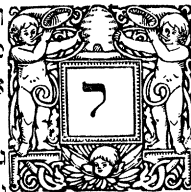
דאָ וויעדער, אין דער „פּערגוואַלטיגונג פון לוקראַציאָן“, וואַלט דער
אַקט פון דער פּערגוואַלטיגונג געמוזט בילדען דעם קלימאָס, און אזא זאך
ארויפצוברענגען אויף אַ ביהנע, איז אונמעגליך. וויעדער, אז דאָס זאָל
זיין אין ערצעהלונגס פּאַרמע, וואַלט עס פּערלוירען דעם גאַנצען עפעקט.

מיר מאכען דיעזע בעמערקונג אום צו צייגען פיעלע אונגעאיבטע דראַ-
מאטישע שרייבער, אז זיי זאָלען וויסען, דאָס ניט יעדער מאַטעריאַל קען
נומצען פאַר אַ דראַמאַ. מיר וועלען דאָס בעסער איללוסטרירען:
דער מאַטעריאַל פון דיעזער פּאָעמאַ, טראַגט אַ גרויסע עהנליכקייט צו
דער ביבלישער געשיכטע פון „פּלגש בנבעה“. אין „פּלגש בנבעה“ אַלזאָ געד
פינט זיך גענוג ראָמאַן און גענוג האַנדלונג פאַר אַ דראַמאַ. דאָך קען „פּלגש
בנבעה“ ניט אַרויסגעפיהרט ווערען אויף אַ ביהנע, ווייל דער קלימאַקס פון
דער דראַמאַ וואָלט, לכה־הפחות, געווען וויא דער איש מבית לוי צושניידט
דעם טויטען קערפּער פון זיין פּרוי, וועלכע איז געשטאַרבן פון פּערגוואַל-
טיגונג, און ער שיקט דיא שטיקער צו דיא אידישע שבטים. דאָס איז ניט
צום פאַרשטעלען אויף אַ ביהנע, שוין ניט הערענדיג פון דעם פּערגוואַלטיגונגס
אַקט.

שעקספיער האָט זיך ניט געשעהמט אַריינצוגעבען אין מויל פון זיינע
העלדען אַזעלכע ווערטער וואָס קיין מאַדערנער דראַמאַטורג וואָלט זיך ער-
לויבט. וואָס איז אָבער נוגע האַנדלונגען, האָט ער אימער אויסגעמועדען
וואָס קען אַרויסרופען אַן עקעל פאַר אַ נפש היפה. דיעזע פּאָעמאַ בעווייזט עס.
שעקספיער איז אויך געווען געניג רעאַליסט אַרויסצוברענגען מאַרד
אויף דער ביהנע, נאָר פון דיעזען מאַטעריאַל, דאָס הייסט, פון „דהי העיפּ אָוו
לאַקריס“, וואָס איז אַ היסטאָרישער, האָט ער העכסטענס געקענט שאַפען אַ
פּאָעמאַ. און שעקספיער האָט תמיד געזוכט טהעמאַס אויף פיעסען. עס
ווערט בעווייעזען, אז אַלע זיינע טהעמאַס זיינען ענטנומען. ווען ער וואָלט
געשפּירט, אז ער קען דערפון מאַכען אַ דראַמאַ, וואָלט ער עס געוויס געמאַהן.
יעצט וועלען מיר איבערגעהען צו דעם אינהאַלט פון דער פּאָעמאַ, און
מיר וועלען זיך ערלויבען אויך צו צוגעבען עפעס פון דער היסטאָריע וואָס
שעקספיער האָט ניט דערמאָהנט אין דער פּאָעמאַ גופא : —

דיא פערנוואלטיגונג פון לומרעציאן

וקיום טארקוויניום איז געווען איינער פון דיא בעריהמד מעסטע דעזעללייט פון רוים. ער איז אָבער אויך געווען אַ שטאַלצער מענש און אַ גרויסער טיראָן.

דורך זיין שטאַלץ, האָט ער זיך אויך אַ נאָמען גע- געבען סופערבוס, דאָס הייסט, דער ערהאַבענער, און ווייל ער איז געווען אַ טיראָן, האָט ער געלָאָזט הינריכטען זיין אייגענעם שוויגער-פאטער, סערוויוס טולליוס. דאָס האָט ער געטהאָן געגען דיא רוימישע געזעטצע, וואָס האָבען געפאָדערט, אז קיין מענש קען פערלירען זיין לעבען אָהן דין ומשפט. ער האָט אויך ניט געפרעגט אויף דעם וויילען פון פאָלק און איז מיט געוואָלט געוואָרען סעניג. נאָכדעם וויא ער האָט עראָבערט דיזעע הערשאַפט, האָט ער צוזאַמען- גערופען אַן אַרמעע מיט דעם גאַנצען אַדעל פון רוים, און צוזאַמען מיט זיינע זיהן, וועלכע זיינען געווען שטאַרק געראַטהען אין זייער פאָטער, איז ער אוועק און בעלאַגערט אַרדעא, מיט דער אבזיכט, נאטיירליך, דאָס צו עראָבערען. אַרדעא איינצונעהמען איז ניט געזיען אזוי גרינג. דערווייל האָט דיא גרויסע אַרמעע מיט דעם קעניג און זיינע זיהן, געלאַגערט אַרום דער שטאָרט. אין אַ נאַכט זיינען זיך צוזאַמענגעקומען אַלע פראַמינענטע קאָמאַנדאַנט- טען אין לאַנגער פון דעם פרינץ סעקסטוס טארקוויניוס, דעם קעניג'ס זוהן. דאָרט האָט מען געגעסען, געטרונקען און פערבראַכט אין געשפרעך. וועהרענדר דיזעע פראַמינענטע מענער זיינען געזעסען, האָט מען אָנגעד פאַנגען צו רעדען איבער פרויען. יעדער האָט גריהמט, וויא דער שטענער איז, זיין פרוי. צווישען דיזעע האָט זיך געפונען דער אדעליגער קאָלאַטינוס, וועלכער האָט גאָר ניט געהאַט גענוג ווערטער אויסצורדיקען דיא עהרליכקייט, פּרומקייט און אַנשטענדיגקייט פון זיין בעריהמטער שעהנער פרוי לוקרעציא.

דיא פערנוואלטיגונג פון לוקרעציא'ן.

מענער בלייבען מענער. מען האָט נאטירליך ערוואַרטעט דעם טויט ביי דיעזער בעלאַגערונג, אָבער אין דיעזען געשפרעך האָט מען פּערגעסען אַן אלעמען. איינער האָט דערזעהלט אזעלכע מעלות איבער זיין פרוי, אַ צוויי-טער אַנדערע און אזוי ווייטער. אום זיך צו איבערצייגען וועמעס פרוי עס בעזיטצט מעהר מעלות, האָט מען בעשלאָסען, אזוי וויא עס איז ניט געווען ווייט פון רוים, זאָל מען, אין אַ מאָג, גאנץ אונערוואַרטעט, אַריינפאַהרען קיין רוים און זעהען מיט וואָס יעדע'ס פרוי איז בעשעפטיגט.

אזוי איז געשעהען.

עס איז שוין אפילו געווען שפעט אין דער נאכט, אָבער בלויז קאָלאַטרי-נוס'עס פרוי, דיא שעהנע לוקרעציא, האָט מען געטראָפּען זיטצענדיג מיט איהרע דיענסטמיידלעך, שפּינענדיג וואָל. אלע אַנדערע פרויען האָבען זיך ענטוועדער אזוי אונטערהאלטען, אָדער געמאַנצט און זיך אַמוזירט.

דאָס האָט געפיהרט הערצן, וואָס יעדער האָט צוגעגעבען, אז קאָלאַטיונוס האָט געוואונען, און זיין פרוי קומט יעדע עהרע.

ביי דיעזער געלעגענהייט האָט דער פרינץ סעקסטוס טארקוויוניוס דער-זעהען צום ערשטען מאָל לוקרעציא'ן. זיא איז ווירקליך געווען אַ וואונדער-באַרעס פרויענציימער; אויסער אלע אַנדערע מעלות פון אַ גוטער הויז-פרוי, איז זיא געווען אזוי שעהן און אזוי ליבענסווירדיג וויא אַ געמטין.

ווען סעקסטוס האָט זיא נאָר דערזעהען, איז ער געבליעבען שמעהען ער-שטוינט און איבעראַשט. אין איהם האָט אַנגעהויבען צו ברענען ליבע און ליידענשאפט צוזאַמען. וואָס מעהר ער האָט אויף איהר געקוקט, אלץ גרע-סער איז געוואָרען דאָס וויטהענדע פייער אין זיין ברוסט.

אָבער אין דער געגענוואַרט פון איהר מאַן און פון אלע אַנדערע העררען, האָט ער ניט געוואַגט זיך צו פּערראַטהען אפילו מיט אַ מיענע.

דערווייל איז געקומען דיא צייט צוריק צו פאַהרען און אלע האָבען וויע-דער אָבגערייזט אין לאַגער.

אויב סעקסטוס האָט געמיינט, אז דיא רייזע צוריק אין לאַגער וועט איהם בערוהיגען, האָט ער אָבער באַלד איינגעזעהען, אז ער איז נאָך מעהר אויפ-געדרעגט געוואָרען. סעקסטוס, אויף וויא ווייט ער האָט געקענט אורטהיילען פרויענציימער, האָט ער בעמערקט, אז לוקרעציא איז איינע פון יענע פרויען וואָס וועלען זיך ניט לאָזען איבעררעדען און וועט ניט בעטריגען איהר מאַן הינטער דיא פלייצעס.

דאָס אלעס האָט סעקסטוס בעגריפען און טראָטץ דעם האָט ער בע-

שעקספיער'ס אוימגעוועהלמע ווערק.

שלאַסען, אז זאָל פּאַסירען וואָס עס וויל זיך, ער מוז בעזימטען דיא שעהנע לוקרעציא.

ער האָט זיך אַרויסגע'גנב'עט פון דעם לאַגער, אַוועק קיין רוים און איז אַריינגעפּאַהרען אין קאַלאַטינוס'עם פּאַלאַטץ. לוקרעציא, וויסענדיג זיין ראַנג, האָט איהם נאַטירליך זעהר שעהן עמפּפּאַנגען. סעקסטוס ווידער, האָט איהר דערזעהלט, אז ער האָט וויכטיגע געשעפטען און איהר מיטגעטהילט, אז איהר מאַן האָט איהם געשיקט איינצושטעהען ביי איהר און דערביי האָט ער איהר אויך געבראַכט אַ שעהנעם גרום פון קאַלאַטינוס'ן.

אַלס אַ גאַסט, האָט זיא איהם אונטערהאַלטען ביז עס איז נאַכט געוואָרן. דאַן האָט זיא איהם אָנגעצייגט זיין שלאָף-צימער, געוואונשען גוטע נאַכט, און זיך צוריק געצויגען אין איהר שלאָף-צימער.

אַבער סעקסטוס האָט ניט געקענט שלאָפען. זיין געהירן איז געווען וויא אין פייער. דיא ליידענשאפט האָט איהם ניט געלאָזט רוהען. ער האָט געוואוסט וואָס פאַר אַ פּערברעכען ער וויל בענעהען; ער האָט פּערשטאַנען דיא בעדייטונג דערפון, אַבער ער איז מעהר ניט געווען קיין בעל-הבית איבער זיך. זאָל דיא גאַנצע וועלט אונטערגעהען, האָט ער זיך געטראַכט, נאָר זיין וואונש מוז ערפילט ווערען!

וויא געטריעבען פון טויזענדער טייוולען, אזוי האָט עס איהם אַרויסגע'יאַגט פון זיין בעט. ער איז אויפגעשטאַנען. אַרום-און-אַרום איז געווען טונקעל און שטיל: עס האָט געהערשט דיא הייליגע רוה פון אַ הויז, וואו עס געפינט זיך אַ טונגענדהאַפטע ווירטהין.

סעקסטוס האָט זיך בענוצט מיט דייעזער רוה און שטילקייט, אום אויפ'צוועקען דאָס שלאָפצימער פון דער שעהנער און פרומער לוקרעציא.

ער איז גענאָנגען, נאָר ער איז אויך געבליעבען שטעהען. אונזעהליגע געדאַנקען האָבען געשאַסען דורך זיין קאָפּ. וואָס געהט ער טהון? וויא וואַנט ער צו פּערלעמען דיא גאַסט-פריינדשאַפט? וויא וואַנט ער צו געהען בע'דיהרען אזא פרוי? וואו איז זיין עהרע אַלס ערעלמאַן, אַלס רימער, אַלס סעמפּפּער, אַלס פּרינץ?

יא, דייעזע אַלע פּראַגען האָט ער זיך געשמעלט און פאַר זיך אויך גע'זעהען דאָס בילד וואָס עס קען ווערען.

דאַן האָט ער געמורמעלט צו זיך אליין:

„יא, אפילו ווען איך וועל שטאַרבען, וועט דער סקאַנדאַל מיך איבער'לעבען, און דאָס וועט זיין אַן אייביגער פּלעק אויף מיינע נאָרדענע עפּאָלע“

דיא פערנוואלטונג פון לוקרעציאן.

מען וועט דאָס אלעס פערשרייבען, אז מיינע נאכקומען זאלען זיך דארפן בענגראָבען פאר שאַנדע, שעלמען מיינע ביינער, און דאָס גאָר ניט רעכענען פאַר קיין פערברעכען, ווען זיי וועלען זיך ווינשען, אז הלואי וואָלט זייער פאָטער גאָר ניט געבוירען געוואָרען.

„וואָס וועל איך פערדיענען, ווען איך וועל שוין געפינען וואָס איך זוך ? א טרוים, א הויך, א שוים פון פאראיבערגעהענדען תענוג. ווער קויפט עס דיא פרייד פון א מינוט אום צו וויינען א גאַנצע וואָך, אָדער ווער פערקויפט דיא אייביגקייט פאַר א שפיעלכעל ? פאַר איין זיסען וויינטרויב ווער צו שטערט עס א גאַנצען וויינשטאָק ? אָדער וועלכער בעטלער, אום צו בע-הירען דיא טרוין, וועט איינשטימען אז מען זאָל איהם דערפאַר דערשלאָגען מיט'ן סצעפּטער ?

„ווען קאַלאַטיניוס זאָל הלום'ן איבער מיין אכזיבט, וועט ער ניט ער-וואַכען און אין ווילדער אויפּרעגונג לויפּען אַהער אום מיך אַבצוהאַלטען פון מיין אַבשייליכער אַבזיכט ? דיעזער פּלעק אויף דער יוגענד, דיעזער שמערץ פאַר דער עלטער, דיעזע שטאַרבּענדע טוגענד, דיעזע איבערלעבענדע שאַנדע, וועמעס פערברעכען טראָגט אן אייביגע שאַנדע — אַך, וואָס פאַר אן ענט-שולדיגונג קען איך אויסטראַכטען ווען דוא וועסט מיך אַנקלאַגען מיט דיעזער שוואַרצער טהאַט ?“

אָט אזוי האָט ער גע'מענה'עט מיט זיך אליין און ווייטער געזאָגט : „זיא האָט מיך אָנגענומען אזוי צערטליך ביי דער האַנד, געבליקט אין מיינע אויגען צו הערען וואָס פאַר א שליחות איך האָב איהר געבראַכט, מורא האָבענדיג פאַר א שלעכטער נאַכריכט וועגען איהר געליעכטען מאַן אין קריעג. אַך, וויא דיא מורא האָט געבראַכט דיא קאַלירען אין איהר פנים, פריהער רויט וויא דיא רויזען וואָס ליגען אויף דער ווייסער לאַנדשאַפט, דאן, ווייס וויא דיא לאַנדשאַפט פון וואַנען דיא רויזען זיינען אוועקגענומען“....

דאָס מויל האָט גערעדט, נאָר דאָס געהירן איז געווען אין פלאַם-פּייער. פערשטאַנד האָט אויפּגעהערט, איבערלעגונג האָט קיין פלאַמץ געהאַט. ער איז געגאַנגען פאַרווערטס. ער האָט געעפענט איין טהיר נאָך דער צווייטער און אין דער האַנד האָט ער געהאַלטען א ליכט צו בעלייכטען דעם פינסטערען וועג. געהענדיג האָט ער בעמערקט לוקרעציא'ס א הענטשקע מיט דער העקעל-נאָדעל וואָס זיא האָט געאַרבייט. ער האָט דאָס געכאַפט אין זיין האַנד, צונויפּגעדריקט און דיא נאָדעל האָט צושטאַכען זיין פינגער. אָבער אויך דאָס האָט איהם ניט אַבגעהאַלטען. ווייטער איז ער געגאַנגען,

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

געיאָגט פון זיין אייגענעם שלעכטען געוויסען און פערברעכערישע געדאַנקען. ענדליך איז ער צוגעקומען צו דער טהיר פון איהר שלאָף-צימער. אַ מאָג מענט האָט ער געזעגענערט. אָבער דאָן, מיט אַ ווילדער ענטשלאָסענהייט האָט ער געעפענט דיא טהיר און איז אַריין אין צימער.

דאָרט איז זיא געלעגען — זיא, לוקרעציא!

זיא איז געלעגען אויף איהר בעט. איהר לייליך-האַנד האָט אונטער-געשפּאַרט איהר רויזיגע באַק, צוזאַמען אָנגעשפּאַרט אויפ'ן קישען. דאָרט, וויא אַ מאָגומענט פון טוגענד איז זיא געלעגען בעוואונדערט צו ווערען פון אונגעהויליגע תּאווה-אויגען.

אויף דער גרינער דעק איז געלעגען איהר אנדערע שעהנע האַנד: אזוי ווייס וויא אַן אַפּריל „דעיז“ אויף גרינעם גראָז, בעגאַסען מיט פּערלדיגען שווייס, עהנליך צו דעם טהוי פון דער נאַכט. איהרע אויגען, וויא בריליאַנטען, זיינען געווען צוגעדעקט, געשלאָסען. איהרע האַאר, וויא גאַלדענע פּעדים, האָבן בען זיך געשפּיעלט און געשטיפּט פון דעם הויך פון איהר זיסען אַטהעם... איהרע בריסט וויא צוויי עלעפּאַנטביינערנע קוגלען אַרומרינגלענדיג אַ בלויען צירקעל, זיינען געווען אַ פּאַאר מיידעל-וועלמען נאָך אונגעזיענט — אויסער זייער הערר האָט קיינער אויף זיי קיין רעכט ניט געהאַט, און יעצט איז גע-שטאַנען אַ רויבער פּערטיג צו עראָבערן דיזעזען טראָהן.

ער האָט בעמערקט איהר אַזור-אַדערן, איהר אַלכאַסטער הויט, איהרע קאַראַלען-ליפען, איהר שנעע-ווייסען האַלז.

אָבער וויא הער אונבאַרמהערציגער לייב וואָס איז בערייט זיך צו וואַר-פען אויף זיין אָפּפּער, אזוי איז יעצט סעקסטום טאַרקוויניום געשטאַנען, אויסגעשטרעקט זיין האַנד און זיא געלענט אויף איהר ווייסע ברוסט. דיא דעקלאַך פון דיא אויגען האָבען אויפגעשפרונגען און זיא האָט ער-וואַכט!

שרעק, ציטערנים, און וויא אַ פּריש-געמיטעט פּויעלע, אזוי איז זיא געלעגען. זיא האָט ניט געוואַנט צו קוקען, אָבער אונגעהויליגע האָט זיא בע-מערקט ווער עס שטעהט נעבען איהר.

זיין האַנד, וואָס איז נאָך אימער געלעגען אויף איהר ברוסט, האָט גע-שפּיערט דעם וויטהענדען שטורם וואָס דאָרט איז פּאַרגעגאַנגען.

זיא האָט פּערשטאַנען און זיך אָנגעהויבען צו בעטען ביי איהם.

ער האָט איהר ערקלעהרט אלעס וואָס ער מיינט און בעאבזיכטיגט, און איהר דערצעהלט, אז ער איז דער שקלאַף פון זיינע ליידענשאַפטען.

דיא פערנוואלטיגונג פון לוקרעציאן.

„לוקרעציא!“ האָט ער אויסגעשריען, „דיעזע נאכט מוז איך דיך האָר
בען! ווען דוא שטימסט ניט איין מיט גומען, דאן וועט דיך מאכט צווייג
גען, ווייל אין דיין אייגענעם בעט וועל איך דיך פערניכטען, ערמאָרדען.
דאן וועל איך ערמאָרדען איינעם פון דייע שקלאַפּען אום צו טויטען דיין
עהרע צוזאמען מיט דיר. אין דייע טויטע ארעמס וועל איך איהם אַריינד
לעגען און שווערען, אז איך האָב איהם ערמאָרדעט צוזאמען מיט דיר,
וועהרענד איך האָב איך געכאַפּט צוזאמען אין זינד. אויף אזא אופן וועט
דיין מאַן צוריקבלייבען צו שאַנד און צו שפּאַט פאַר יעדען. דייע קרובים
וועלען אַרונטערלאָזען דיא קעפּ פאַר חרפה, און דייע קינדער וועלען טראָג
גען דעם נאַמען פון ממזרים. דוא אַליין, דיא פערפאַסערין פון דעם אַלע
מען, וועסט זיין ביי יעדען אין מויל... אָבער, ווען דוא גיסט זיך אונטער,
דאן פערבלייב איך דיין געהוימער פריינד: א פעהלער וואָס ווערט ניט בעד
קאַנט געמאַכט, איז וויא א געדאַנק וואָס איז ניט דורכגעפיהרט געוואָרען...
צוליעב דיין מאַן, צוליעב דייע קינדער, גיב דיך אונטער און ערפיל מיין
וואונש“...

איהרע אויגען האָבען פערלאַנגט מיטלייד, ערבאַרמען. זיא האָט איהם
אַנגעהויבען צו בעשווערען ביי דיא געטער, ביי דער דיטערשאַפּט, ביי דעם
אַדעל צו וועלכען ער האָט בעלאַנגט און ביי דער פריינדשאַפּט צו איהר
מאַן; זיא האָט איהם בעשוואוירען ביי איהרע טרעהרען, ביי איהר מאַן'ס
ליעבע, ביי דיא הייליגע מענשליכע געזעטצע, ביי הימעל און ערד, ביי אַלע
קרעפטען, אז ער זאָל זיך צוריק ציהען און זיך לאָזען בעזיעגען פון דער
ערדע ניט פון קיין שמוטציגע תאוה.

„אַך, טאַרקווין“, האָט זיא זיך געבעטען, „בעלויין ניט דיא גאַסט-
פריינדשאַפּט מיט אזא שוואַרצער דאַנקבאַרקייט, וואַרף ניט אַריין קיין
בלאָטע אין דעם ברונען וואָס האָט דיר געגעבען צו טרינקען; פערבייטער
ניט וואָס דוא קענסט ניט פערזיסען... מיין מאַן איז דיין פריינד, צוליעב
איהם לאָז מיך צורוה; דוא אַליין ביסט מעכטיג און צוליעב דיר בעט איך
דיך לאָז מיך געהען. זעה, איך בין שוואַך, כאַפּ מיך ניט אין דיין געמיץ.
דוא זעהסט ניט אויס וויא א שווינדלער, בעשווינדלעך מיך ניט. אויב א מאַן
איז נאָך ווען עס איז געריהרט געוואָרען פון א פריי'ס זיפצען, דאן ווער
דוא געריהרט פון מיינע טרעהרען, זיפצען און וועהמאָגען“.

„גענוג!“ האָט ער אויסגעשריען, „מיין אונבעזיעגבאַרער שטראָם קעהרט
זיך ניט צוריק, זאָנדערן ער ווערט גרעסער און שטורמישער. קליינע פייער-

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

לעך געהען אויס, גרויסע פלאמען צופלאקערן זיך נאך גרעסער פון דעם ווינט.

ביי דיעזע ווערטער האָט ער אויסגעלאָשען דאָס ליכט, ווייל ליכט און תאוה זיינען זיך דיא גרעסטע שונאים. דיא שאַנדע וויקעלט זיך איין אין דער פינסטערער נאכט, און וואָס מעהר זיא זעהט זיך ניט, אלץ א גרעסערע טיראַנין איז זיא. דער וואָלף האָט ענדליך געפאַקט זיין אָפּפער; דאָס שעפּסעלע שרייט אויס — ביז עס ווערט פערשטיקט מיט זיין אייגענעם פעלכעל. ער האָט פערשטיקט איהר שטימע מיט איהרע אייגענע נאכט קליידער און פּראַוהייליגט דיא הייליגקייט פון איהר בעט.

זיא האָט פּערלירען וואָס עס איז ביי איהר געווען טהייערער וויא איהר לעבען און ער האָט געוואונען דאָס, וואָס ער האָט געמוזט באַלד וויעדער פּערלירען. דיעזע געצוואונגענע פּראַייניגונג האָט אַרויסגערופען א גרע סערע דערווייטערונג; דיא פרייד פון דעם מאַמענט האָט געפיהרט צו מאַנאַד מען פון שמערצען; דיעזע הייסע תאוה האָט אלעס פּערוואַנדעלט אין קאַלטער פּעראַכטונג. ריינע טוגענד איז בערויכט געוואָרען, און תאוה איז געבליעבען נאך אַרעמער וויא געווען.

דאן, מיט אויסגעמאנערטע און בלאסע באקען, מיט מיעדע אויגען, גע- קנייטשטען שטערן און שוואכע שריט, איז ער אוועק.

ער, וויא א רויבערישער הונד איז טרויעריג אוועק, און זיא, וויא א מיעד לעמעלע איז געבליעבען ליעגען סאַפענדיג. ער איז אוועק זיך האסענדיג פאַר דעם פּערברעכען וואָס ער האָט בעגאַנגען, און זיא, פּערצווייפעלט, האָט זיך אויסגעריסען דאָס פלייש מיט איהרע אייגענע נעגעל.

אַרעמע, אונגליקליכע לוקרעציא! עס האָט געדויערט א היבשע צייט און זיא האָט אלץ ניט געקענט בעגרייפען וואָס עס איז געשעהען. אלעס האָט ביי איהר אויסגעזעהען וויא א שרעקליכער און פינסטערער חלום. ווען זיא האָט נאך אַמאָל אלעס גענוי בעגריפען, האָט זיא אויפגעשוידערט. זיא האָט וויעדער געריסען איהר פלייש; דיא טרעהרען האָבען אזוי לאנג גערונען און געפלאָסען, ביז איהרע אויגען האָבען מעהר ניט געקענט וויינען.

שרעקליך איז פאַר איהר ערשיענען דאָס פּערברעכען!

דיא אונשולד איז געווען טויט, בערויכט און ערמאָרדעט אין איהר אייגענעם לאַגער.

דיא פערגוואלטיגונג פון לוקרעציא'ן.

לאנג זיינען דיא מינומען פון אונגערדלד, אָבער קורץ זיינען אויך דיא מאַמענטען ווען מען וויל דער שמערץ זאָל זיי פערלענגערן.

ווען זיא האָט געוואַנט צו עפענען איהרע אויגען, האָט זיא דערזעהען דורך'ן פענסטער וויא עס ברעכט אויף טאָג.

טאָג! ליכט! דאָס האָט זיא ניט געוואָלט. זיא האָט בעסער געוואָלט זיך פערלירען אין אייביגער נאכט, פערזינקען אין אייביגער פינסטערניש!
טאָג! ליכט! זיא האָט געוואוסט, אז זיא וועט מוזען ערוואכען און דער-זעהען דיא שייך; אנדערע וועלען זיא זעהען, און, יעדער וועט לעזען אויף איהר געזיכט דיא שאַנדע, דיא בעלזדיגונג און ערניעדריגונג פון דער נאכט!
יעדער וועט לעזען איהר פערברעכען, און וויא וועט זיא זיך קענען בעוועגען אונטער מענשען, וואָס האָבען געגלייבט אין איהר עהרע, אין איהר אונשולד?
וויא דער שמורם האָבען געוויטהעט איהרע געדאַנקען און זיא האָט ניט געקענט ענטשליעסען וואָס עס זאָל זיין, וואָס עס זאָל געשעהען.

ענדליך איז געקומען דער טאָג. זיא איז ארונטערגעקראַכען פון בעט, פעסט ענטשלאָסען צו געפינען עפעס אַן אינסטרומענט אום צו מאַכען אַ סוף פון איהר געשענדעטעם לעבען.

זיא האָט קיין טויטען אינסטרומענט ניט געפונען און דאָס לעבען האָט אָנגעהויבען צו ווינקען צו איהר און זיך בעמען ווייטער צו עקזיסטירען.

„ניין!“ האָט זיא אויסגעשריען, „איך וועל ניט לעבען! ניין, קאלאמין, דוא זאָלסט ניט בעפלעקט ווערען מיט געשענעמער עהרע! איך וועל דיך ניט בעטריגען, איך וועל דיך ניט נארען מיט אַ שבועה וואָס איז פערשוועכט געוואָרען. דיעזער ממזר וואָס קען זיך ענטוויקלען אונטער מיין ברוסט זאָל קיינמאָל ניט אויפואַקסען. ער זאָל זיך קיינמאָל ניט קענען בעריהמען, אז ער האָט פּעראונתיליגט דיינע נאכקומען און דוא ביכט אַ פאטער צו דעם וואָס האָט קיין רעכט דערצו! ניין, איך וועל דיך ניט פערניפּטען מיט מיין בעפלעקטער עהרע, און איך וועל אויך ניט זוכען קיין ענטשולדיגונג פאַר מיין אונגליק. איך וועל ניט אַכפאַרבען דיא וואַהרהייט — מיין צונג זאָל אלעס דערצעהלען!“

דיא קליינע פייגעלעך האָבען אָנגעהויבען אַבצוגעבען זייער מאַרגען קאַנצערט, און דאָס האָט זיא נאָך מעהר בעטריעכט, ווייל פרייד מאַכט דעם טרויער גרעסער.

דער געדאַנק זיך אליין צו טויטען, זיך פערניכטען אין איהר שאַנדע,

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

איז אוועק. אנשטאָט דעם האָט זיך ביי איהר ערוועקט א אידעע פון ראכע, בימערע און שרעקליכע ראכע!

„שטארבען וועל איך“, האָט זיא געזאָגט, „שטארבען מוז איך, ווייל א פרוי וואָס פערלירט דאָס טהייערסטע אין איהר לעבען, דיא עהרע, טאָר ניט לעבען. אָבער איידער איך וועל שטארבען, זאָל קאלאטין האָבען אויסגעהערט אלעס וואָס דאָ איז פאָרגעגאנגען. ער האָט א רעכט דאָס צו וויסען, פונקט וויא ער האָט געוואוסט איבער מיין טונגענד. ווען ער וועט דאָס וויסען, דאָ זאָל ער האַנדלען וויא ער פערשטעהט — דאָן האָב איך א רעכט צו שטארבן בען. דאָס שוידערהאפטע און שרעקליכע געהיימניס, טאָר ניט שטארבען מיט מיר. דאָן, יא דאָן, וועל איך איבערגעבען מיין לעבען צום מעסער, ווייל עס איז אן עהרע אוועקצורויבען אן אונעהרענהאפטעס לעבען. מיין מאַן! פאר דעם טהייערען בריליאַנט וואָס איך האָב פערלירען, וואָס זאָל איך דיר איבערלאָזען פאר א ירושה? אָבער, געליעבטער, איך וועל דיר צוריקלאָזען מיין ענטשלוס און דאָס זאָל זיין דיין שטאַלץ דורך וועלכען דו וועסט דיר קענען נוקם זיין.“

ווען דיעזער פלאַן איז פערטיג געוואָרען, איז ערשיענען איהר קאמער- מיידעל. זיא דערוועהנדיג, האָט זיא געפרעגט:

„זאָג מיר, מיידעל, ווען איז סעקסטום פון דאנען אוועק?“

„מאדאם“, האָט זיא געענטפערט, „נאָך איידער איך בין אויפגעשטאַ- נען.“

א טיעפער און שווערער זיפץ האָט זיך ארויסגעריסען פון איהר ברוסט. איהר בלאַסעם געזיכט און פערוויינטע אויגען האָבען איבערצייגט דאָס קא- מער-מיידעל, אז מיט איהר הערדין האָט פאסירט עפעס אונגעוועהנליכעס.

„מאדאם“, האָט זיא געזאָגט, „אויב איך מעג מיר ערלויבען, וואָלט איך

אייד פרגען וואָס איהר זייט היינט אזוי בעטריעכט?“

„אָה, פרגען ניט!“ האָט דיא אַרימע לוקרעציא געענטפערט, „ווען איך

זאָל דיר דערצעהלען וועט דער שמערץ ניט קלענער ווערען. געה בעסער ברענג מיר אהער פאפיר, טינט און פען — אָבער, געה ניט, איך האָב אלעס דאָ. וואָס זאָל איך זאָגען? וואָס וויל איך? יא, דו מיר אהער איינעם פון דיא דיענער און זאָג איהם ער זאָל זיין בערייט אָבצופיהרען א בריעף צו מיין מאַן, צו מיין געליעבטען און טהייערן מאַן! זאָג איהם נאָר, ער זאָל זיך שנעל פאָרבערייטען אין וועג, ווייל דאָס וואָס איך בענטעהיג, דארף דורכגע- פיהרט ווערען אין גרויסער איילעניש.“

דיא פערנוואלטיגונג פון לוקרעציא'ן.

דאָס קאָמער-מיידעל איז אַרויס און זיא האָט זיך פאַרברייט צו שרייב
בען. זיא האָט אין אנפאַנג ניט געוואוסט וויא אַנצוהייבען און זיא האָט
געטראַכט און געטראַכט ביז זיא האָט ענדליך אויפגעשריעבען פאַלגענדען
בריעף:

„טהייערער מאַן! דיין אונווירדיגע פרוי בעגריסט דיך און ווינטשט דיר
„געזונד. דאָן בעט איך דיך מיין געליעבטער, אויב דוא ווילסט נאָך זעהען
„דיין לוקרעציא, זאָלסטו קיין אויגענבלויק פערלירען און שנעל קומען מיך בער
„זוכען. אָט דאָס שרייב איך דיר פון אונזער הויז פול מיט שמערצען —
„מיין וועהטאָג איז גרויס, און דערפאַר איז מיין בריעף אזוי קורץ.“

זיא האָט נאָך אַמאָל איבערגעלעזען, פערוויקעלט און פערזיגעלט דעם
בריעף. דאָן איז אַריינגעקומען דער דיענער וועמען זיא האָט איבעררייכט דעם
בריעף און געזאָגט:

„נעהם דיעזען בריעף און לויף אזוי שנעל וויא נאָר מעגליך, צו מיין
מאָן קיין אַרדעא.“

ער איז אַוועק, און לוקרעציא האָט זיך אַוועקגעזעצט וואַרטען — וואַר-
טען מיט דער גרעסטער אונגעדולד וויא דער פעראורטהיילטער אויף זיין
טויט, ווינטשענדיג אז אלעס זאָל שוין זיין פאַראיבער.

ווען קאַלאַטין האָט ערהאַלטען זיין פרוי'ס בריעף, האָט ער פערשטאַ-
נען, אז עס האָט פאַסירט עפעס אונגעוועהנליכעס. ניט וואַרטענדיג פיעל,
האָט ער צוזאַמענגערופען אייניגע פון זיינע בעסטע פריינד, וועלכע האָבען
צוזאַמענגעשטעלט רוים'ס גרעסטען אַדעל. ער האָט זיי מיטגעטהיילט אי-
בער דער אונגעוועהנליכער פאַסירונג און זיי געבעטען זיי זאָלען איהם בער
גלייטען אַהיים.

זיי האָבען איינגעשטימט.

ווען דיא גאַנצע געזעלשאַפט איז ענדליך אַנגעקומען, האָט קאַלאַטין צום
ערשטען בעגעגענט זיין פרוי, דיא שענהע לוקרעציא, געקליידעט אין שוואַר-
צען, אין טרויער. אַרום איהרע פערוויינטע אויגען זיינען געווען גרויסע בלויע
רינגען וויא רעגענבויענס אויפ'ן הימעל.

ווען ער האָט בעמערקט איהר טויט-בלייבעס געזיכט, איז ער אויפגע-
צימערט געוואָרען. אלע זיינע בעגלייטער זיינען געשטאַנען וויא פערשטיי-
נערט. וואָס האָט פאַסירט מיט דער שענהער לוקרעציא? וואָס איז מיט
איהר געשעהען?

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

ענדליך איז איהר מאן צוגעגאנגען, זיא אָנגענומען ביי איהר בלאַסע האַנד און זיא געפרעגט:

„לוקרעציא, מיין פיעל-געליעבטע, וואָס איז געשעהען מיט דיר? וואָס פאַר אַן אונגליק האָט דיר בעפאַלען, ווארום צימערסטו אזוי? זאָג, מיין געליעבטע פרוי, דערצעהל דוין מאַן דוין שמערץ, און אויב עס ליגעט נאָר אין מיין מעגליכקייט דיר צו העלפּען, דאַן זאָל עס געשעהען.“

זיא האָט געשוויגען. עס האָט אויסגעזעהען, אַז זיא וויל רעדען, נאָר זיא האָט ניט געקענט. ענדליך האָט אַ ציטער זיא אויפגעשוידערט און זיא האָט אזוי געזאָגט:

„בלויז אייניגע ווערטער זאָלען אייך דערצעהלען וואָס עס איז פאַרגעגאנגען; בלויז אייניגע ווערטער, ווייל דער גרויסער שמערץ וואָס וויטהעט אין מיר קענען קיין ווערטער ניט שילדערן. פיעל געליעבטער מאַן! אַ פּרעמדער דער איז אהער געקומען, און מיט בעטרוג האָט ער זיך דאָ איינגעקווארטירט. אויף דעם קישען, וואו דוא פלעגסט אַנשפּאַרען דוין מיעדען קאַפּ, האָט ער זיך געלעגט, און דורך געוואלט, צוואַנג און שמוציגע מיטלען האָט ער פון דוין לוקרעציא'ן אַוועקגעטריבט דאָס, וואָס בעלאַנגט צו דיר אַליין. אין דער שטילער מויטיקייט פון דער נאַכט האָט ער איינגעדונגען אין מיין שלאָפּ-צימער; איינגעדונגען וויא אַ קריכעדיגע חיה מיט אַ ליכט אין האַנד, און מיך אויפגעקענדיג האָט ער געזאָגט: „רוימישע דאַמע, מאַך דיר פאַרטיג מיך צו אַמוזירען אין מיין לייעבע, ווען ניט וועל איך אויף דיר ברענגען אייך ביגע שאַנדע. ווען דוא שטימסט ניט איין צו מיין אַנטראַג, דאַן וועל איך פּהיהער דיר ערמאָרדען, דאַן איינעם פון דיינע דיענער, איהם אריינלעגען אין דיינע אַרעמס, און דערמיט וועל איך דוין מאַן און דיינע קינדער אויף אימער בראַנדמאַרקען מיט שאַנדע צוליעב דיר.“ איך האָב אָנגעהויבען צו וויינען און בעטען זיך, אָבער ער האָט אַרויסגעצויגען זיין שווערמ, צוגעלעגט צו מיין ברוסט, שווערענדיג, דאָס ווען איך גיב מיך ניט אונטער, דאַן וועל איך מעהר ניט לעבען דעם צווייטען אויגענבליק, און מיין שאַנדע וועט טרעפען אַלע דיעזע וואָס איך לייעב אַם בעסטען. מיין שונא איז געווען שטאַרק, איך אַליין שוואַך, און נאָך שוואַכער וויא געוועהנליך פאַר מירא. אַך, לערן מיך וויא אויסצודריקען מיין ענטשוידריגונג און בעווייזען מיין אונשולד, ווייל דוין און אונבעפלעקט איז געבליעבען מיין געדאַנק, דען דיעזען האָט ער ניט געקענט צווינגען, פּערגוואַלטיגען.“

דיא פערנוואלטיגונג פון לוקרעציאן.

וויא געטראָפּען פון א דונער זיינען אלע געבליעבען שמעהען שפראכ־
לאָז, קיינער האָט ניט געקענט רעדען א וואָרט.

דאָן האָט לוקרעציא פּאַרטגעזעצט:

„יעצט, הער מיך. מיין גאַנצער ציעל איז, אז דוא זאָלסט זיך נוקם זיין
פאַר מיר — אזוי נוקם זיין, אז דאָס זאָל זיין א ביישפּיעל פאַר אַנדערע.
דער לומפ, דער פּעררעטהער, מוז שטאַרבען, אָבער איידער איך רופ אָן זיין
נאָמען, בעט איך דיר, צוזאַמען מיט אלע דיעזע העררען, וועלכע זיינען דאָ
פּערוואַמעלט מיט דיר, איהר זאָלט מיר שווערען, ביי אייער עהרע, דורכצו־
פיהרען דיעזע ראַכע!“

ביי דיעזע ווערטער האָבען אלע צוזאַמען אויפגעהויבען זייערע הענד
און געשוואוירען, אויך פּערשפּרעכענדיג ניט צו רוהען ביז זיי וועלען זעהען
דעם פּערברעכער בעשמראַפט.

זיא האָט זיי געדאַנקט און געפרעגט:

„מיט וואָס אָבער קען איך ריין וואַשען דעם פּלעק אויף מיין אייגענער
עהרע?“

אלע האָבען זיא פּערויכערט, אז כל־זמן איהר געדאַנק איז פּערבליעבען
ריין, האָט זיא ווייטער ניט וואָס זיך צו בעקימערן.

„ניין“, האָט זיא געענטפּערט, „דיא וואָס וועט דורכמאַכען אזא טרויע־
ריגע ערפּאָהרונג אין לעבען, זאָל קיין ענטשולדיגונג ניט קענען געבען!“
דאָן האָט זיא מיטגעטהיילט דעם נאָמען פון איהר שענדער און פּער־
נוואַלטיגער.

ביי דיעזע ווערטער, צו יעדענ'ס ערשטוינען, האָט זיא ארויסגעצויגען
א לאַנגעם און שאַרפעס מעסער, און אזוי שנעל וויא דער בליטץ, האָט זיא
דערמיט דורכגעשטאַכען איהר האַרץ.

פּאַלענדיג האָט זיא געמורמעלט, ווייזענדיג אויף איהר מאַן:

„ער, ער, מייע העררען, זיין עהרע, האָט געפיהרט דיעזע האַנד צו
דיעזער אַרבייט.“

מען איז צוגעלאָפּען צו איהר, זיא דערקאַפט, אָבער עס איז שוין געווען
צו שפּעט. איהר געזיכט האָט בלוז אויסגעדריקט א רוהיגע צופריעדענהייט,
און פון איהר ברוסט האָט געפּלאָסען א שטראָם וואַרעמעם בלוט ארונטער
דינענדיג אויף'ן באַדען.

דער אַלטער לוקרעציוס, לוקרעציא'ס פּאָטער, וועלכער האָט בייגעוואָהנט
דיעזע סצענע, האָט אויסגעשריען:

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

„טאָכטער, טהייערע טאָכטער! אָט דיעזעס לעבען וואָס דוא האָסט יעצט אוועקגערויבט, איז געווען מיינעס! מעהר און ווייטער לעבען ווען זיא איז טויט, איז אונמעגליך! אדך, קינד, וואָס האָסטו געטאָהן, וואָס האָסטו גע- טהאָן?“

שרעקליך איז געווען דער שמערץ פון דעם אלטען מאן און דיא אנווע- זענדע זיינען געווען געריהרט צו טרעהרען.

ביי דיעזער סצענע האָט קאָלאַטין ערוואַכט וויא פון א חלום. אין טיעפסטען שמערץ האָט ער זיך געוואָרפען איבער איהר קערפער, געקוישט דיא בלאַסע און טויטע באַקען און מיט איהר לעבענסבלוט האָט ער זיך אויסגעשמירט זיין געזיכט און זיך צאפּלענדיג, האָט עס אויסגעזעהן גלייך וויא ער וויל שטאַרבן נעבען איהר. פּלוצלונג אָבער איז צו איהם גע- קומען דאָס געפיהל אַלס מאַן, אַלס מוטעהיגער מאַן וואָס דאַרף לעבען און ניט שטאַרבן, אום זיך נוקס צו זיין פאַר איהר שאַנדע און פאַר איהר טויט.

דער גרויסער שמערץ אין זיין זעלע, האָט פריהער געלעהמט זיין צונג. דאן האָט זיך דורך זיין ברוסט ארויסגעריסען דער וויטהענדער שמורם פון זיין נשמה. און וועהרענד דער אונגליקליכער אלטער פאָטער האָט געוויינט און געקלאַגט, האָט קאָלאַטין אויסגעשריען :

„ניין, אלטער! נעהם ניט אוועק א טהייל פון מיינע שמערצען! זאָל קיינער נאָך איהר ניט טרויערען אָדער וויינען, זיא בעלאַנגט אין גאַנצען צו מיר, און איך אליין דאַרף זיין דעריעניגער נאָך איהר אויסצודריקען דעם גרעס- טען שמערץ און פּערצווייפלונג!“

איינער פון דיא הערען, א געוויסער ברוטום, וועלכער איז דערביי גע- שטאַנען און ארויסגעצויגען דאָס מעסער פון לוקרעציא'ס ברוסט — דיעזער ברוטום איז געווען בעקאַנט אַלס א גרויסער וויטצלינג, אָבער דאָס בילד פאַר זיינע אויגען האָט איהם געמאַכט פאַר ערנסט.

„קאָלאַטין!“ האָט ער געזאָגט, „וועסטו מיט דיעזען שמערץ היילען אן אנדערן שמערץ? אזא קינדישע בענעהמונג פאַסט ניט פאַר דיר. דיין עדע- לע פרוי האָט זיך געטויטעט און דערמיט האָט זיא אויסגעשפּראַכען דעם טויטעם ארטטהייל פון דיין שונא. מוטעהיגער רוימער! וויין ניט, דערטרינק ניט דיין האַרץ אין טרעהרען, זאָנדערן קניע דאָ מיט מיר און לאָמיר ערוועקען דעם צאָרן פון דיא רוימישע געטער, אז זיי וועניגסטענס זאָלען ניט צולאָזען אזא ניעדערטעכטיגקייט ווען דאָס רוימישע פּאָלק וועט שווייגען. לאָמיר שווערען. ביי דיעזען הייליגען בלוט, ביי'ם הימעל, ביי דער זונן און ביי דער

דיא פערנוואלטיגונג פון לוקרעציא'ן.

ערד און ביי אונזער פאטערלאנד, וויא אויך ביי דיעזען מעסער, אז מיר וועלען זיך נוקם זיין פאר דעם בלוט פון דיעזער עדעלער דאמע!"

ביי דיעזע ווערטער האָט ער מיט זיין האַנד זיך געגעבען אַ קלאַפּ אויף זיין ברוסט און געקוישט דאָס מעסער וואָס האָט געענדיגט דיא שבועה.

דאָן האָבען אלע אַנוועזענדע ווידערהאַלט דיעזעלבע שבועה. נאָכהער האָר בען זיי גענומען לוקרעציא'ס טויטען קערפּער און איהם אוועקגעפיהרט קיין רוים.

אַנקומענדיג קיין רוים, האָבען זיי דעם קערפּער צוגעבראַכט נעבען קאַפיטאַל, וואו אַ גרויסע מענגע מענשען האָט זיך פּערוואַמעלט.

ברוטוס, אין פייערדיגע ווערטער, האָט אָנגעפּאָנגען צו רעדען צום רוימישען פּאָלק. ער האָט אָנגעוויזען אויף דער טויטער אַלף דער קרבן פון געד מיינהייט און לומפּעריי, און אָנגעצייגט, אז דאָס אַלעס קומט פון דעם קעד ניגליכען הויז.

דאָס האָט אזוי אויפגעבראַכט דאָס רוימישע פּאָלק, אז עס האָט אָנגעד פּאָנגען אַן אַלגעמיינע בעוועגונג וואָס האָט געפיהרט דערצו, אז דער קעניג מיט זיין גאַנצער פּאַמיליע זיינען פּערטריעבען געוואָרען פון רוים, און אַנר שטאַט אַ מאָנאַרכיע, איז אין רוים געגרינדעט געוואָרען אַ רעפּובליק, וואו קאַנכולען האָבען געגערט דאָס פּאָלק.

— ענדע —

יוליום צעזאר.

ען דארף זיין א גרויסער און א נאָבעלער מענש, אום צו קענען בעשטייגען דעם טראָהן פון וועלטליכער בע-ריהמטקייט און בעוואונדערונג.
יוליום צעזאר, דער אונגעקרוינטער הערשער פון רוים, איז דאָס אלעם געווען.

אַבער ווען מען בעשטייגט דעם טראָהן פון וועלטליכער בעריהמט-קייט און בעוואונדערונג, ווערט מען שטאַלי, אָפטמאַל אַ ביסעל פּרעך, און מען שטרעבט צו נאָך העכערעם. מען וויל דאָן בעשטייגען די וואַלקען, און דאָן דעם הימעל. זעהר וועניג מענשען האָבען געקענט איבערשטעהן די נסיונות פון ניט וועלען שטייגען העכער, ווי עס איז זיי ערלויבט.
רוים האָט פיעל געליטען פון איהרע אויטאָקראַטען, דיקטאַטאָרס און טיראַנען. זי האָט דערפאַר געוואָלט זיין פריי פון אַזעלכע ברואים.
ווי געזאָגט, איז יוליום צעזאר געווען רוים'ס אונגעקרוינטער הער-שער. ער איז געווען א גרויסער גענעראַל, א גרויסער שטאַטסמאַן, אַ היס-טאָריקער, אַ געלערנטער, בקיצור, א מושלם בכל המעלות. ער האָט זעהר פיעל אויפגעטהאָן פאַר רוים, און רוים איז געווען בערייט איהם צו בעלוינען מיט סייוואַס, אפילו מיט אַ קרוין.
אמת, ער האָט זיך געקווינקעלט, נאָר יענע, וועלכע האָבען איהם גוט געזענט, האָבען געוואוסט, אז דאָס איז נאָר א פראַגע פון צייט, און יוליום צעזאר וועט, פריהער אדער שפעטער, ווערען רוים'ס אימפעראַטאָר.
צווישען זיינע געגנער האָבען זיך געפונען צווייערליי מענשען, איינע, וועלכע האָבען זיך גלאַט אן איהם מתקנא געווען, און די אנדערע, וואָס האָ-

יוליוס צעזאר.

בען איהם זעהר געליעבט פאר זיין גרויסער טהעטיגקייט, נאָר זיי האָבען מעהר געליעבט זייער פּאָטערלאַנד, און אום צו בעשיטצען דיעזעם פּאָטערלאַנד, זיינען זיי געווען בערייט צו שטירצען זייער בעסטען פריינד.

אן דער שפיטצע פון די קאָנספּיראַטאָרס זיינען געשטאַנען צוויי מענער, וואָס האָבען רעפּרעזענטירט די צווייערליי מענשען. דער ערשטער איז געווען קאַסיוס, וועלכער האָט געהאַט אַלע חשבונות מיט צעזאַר'ן. ער האָט איהם געהאַט, בעסער געזאָגט, זיי האָבען זיך ביידע ניט לייעב געהאַט. דער צווייטער איז געווען מאַרקוס ברוטוס, איינער פון די מעכטיגסטע בירגער אין רוים און אַ פּערזענליכער פריינד פון צעזאַר'ן. ברוטוס האָט ווירטליך געליעבט צעזאַר'ן און צעזאַר האָט דיעזע לייעבע ערווידערט. אָבער ברוטוס האָט זיך געמערקט ניט גור צעזאַר'ס וואַקסענדע פּאָפּולאַריטעט, נאָר אויך זיין וואַקסענדען חשק צו מעהר קראַפט און מאַכט אין אַריינקריגען די קרוין.

צווישען צעזאַר'ס פריינדע און בלינדע פּערעהרער האָט זיך געפונען מאַרקוס אַנטאָניוס, א טיכטיגער גענעראַל און אַ פּאָפּולערער מענש. מאַרקוס אַנטאָניוס האָט טאַקע לייעב געהאַט רוים, אָבער ער האָט לייעבער געהאַט צעזאַר'ן. ער איז עס געווען איינער פון יענע, וואָס האָט געוואָלט אַרויפ־זעטצען אַ קרוין אויף צעזאַר'ס קאָפּ, און צעזאַר האָט כלומר'שט ניט געוואָלט. די קאָנספּיראַטאָרס האָבען אָבגעהאַלטען פּערזאָנלונגען און בע־שפּראַכען די לאַגע.

איינמאָל, בשעת די קאָנספּיראַטאָרס זיינען געווען פּערזאָמעלט, האָט דאָס פּאָלק געמאַכט צעזאַר'ן אַ געוואַלטיגע אַוואַציע, און מאַרקוס אַנטאָניוס האָט איהם דריי מאָל דערלאַנגט אַ קרוין, און ער האָט דאָס צוריקגעווייעזען. די קאָנספּיראַטאָרס האָבען בעשלאָסען, ניט מעהר צו וואַרטען נאָך אויף אזא נסיון.

צעזאַר פלעגט געהן אין קאַפיטאָל, וואו די סענאַטאָרען זיינען געווען פּערזאָמעלט, אום דאָרט צו פּאַסירען געזעטצע און שאַפען מאַסרעגעלען פאַר רוים'ס רעגירונג.

ביי דיעזער געלעגענהייט האָבען זיך פּערזאָמעלט די קאָנספּיראַטאָרס און איינער פון זיי האָט אויך געבעטען פון צעזאַר'ן אַ קלייניגקייט, כּעפּרייען

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

זיין פערשיקטען ברודער. אלע קאנספיראטאָרס האָבען פאַר איהם געבעטען. אפילו ברוטום אויף. אָבער צעזאָר איז געבליעבען האַרט ווי א שטיין, און זיך ניט געלאָזט בויען.

דאָן האָט דער קאָנספיראטאָר קאסא אויסגעשריען:

„רערט איהר, הענד, פאַר מיר!“

דאָס איז געווען דער סיגנאַל.

קאסא האָט געשטאַכען צעזאָר'ן אין האַלז. צעזאָר האָט אָנגעכאַפּט זיין אַרם. אָבער נאכהער האָבען איהם די איבריגע קאָנספיראטאָרס אויף געשטאַכען. דער לעצטער איז געווען ברוטום.

צעזאָר האָט די גאַנצע צייט געשוויעגען. נאָר ווען ער האָט געזעהען זיין פריינד ברוטום איהם שטעכען, האָט ער אויסגעשריען:

„עט טו ברומע?“ (אויף דו ברוטום?), „דאָן פאַלל, צעזאָר!“

מיט דיעזע ווערטער איז ער געשטאַרבען.

„פרייהייט! פרייהייט! טיראַניי איז טויט!“ האָבען געשריען די

קאָנספיראטאָרס.

עס איז געוואָרען א גרויסער טומעל, און ברוטום, מיט ענטשלאָסענ-

הייט, האָט אויסגערופען:

„פאַלק און סענאַטאָרען, דערשרעקט זיך ניט; ענטלויפט ניט,

בלייבט שטיל — אַמביציע האָט בעצאָהלט איהר חוב!“

אָבוואָהל כמעט אלע קאָנספיראטאָרס האָבען געוואָלט, אז אַנטאָניוס זאָל אויף שטאַרבען, נאָר ברוטום האָט זיי אָבגעהאַלטען רערפון. ער האָט אויף געטהאָן לפנים משורת הדין און ערלויבט, ערשטענס, א גרויסע לוייה פאַר צעזאָר'ן, און צווייטענס, אז מאַרקוס אַנטאָניוס זאָל איהם מספיד זיין.

ברוטום איז געווען זיכער, אז דאָס פאַלק וועט האַלטען מיט די קאָנספיראטאָרס, און קיינער קען נאָר ניט קאליע מאַכען. אָבער דאָ האָט ער געהאַט א ביטערען טעות, פאַר וועלכען ער האָט טהייער בעצאָהלט.

בשעת צעזאָר'ס קערפער איז נאָך געלעגען אויף דער ערד, אין בלוט, האָט ברוטום איבערגעגעבען דיעזען קערפער צו אַנטאָניוס'ען מיט דער בעד דינגונג, אז ער זאָל איהם צובערייטען צום קבר און אָבהאַלטען א הספד.

דער טויט פון יוליוס צעזאר

יוליום צעזאר.

אַבער, ער זאָל זיין פּאַרזיכטיג מיט זיין שפּראַך. אַנטאַניום האָט פּער-
שפּראַכען.

אַלע זיינען דאָן אוועק און אַנטאַניום האָט זיך געווענדעט צום
טויטען צעזאר :

„אך, ענטשולדיג מיר, דו שטיק בלוטענדע ערד,
„וואָס איך בין אזא עניו, אזוי צאָרט מיט די קצבים!
„דו ביסט די הורבות פון דעם נאַבעלסטען מענשען
„וואָס האָט נאָר ווען עס איז געלעבט אין די צייטען.
„וועה צו די הענד, וואס האָבען פּערגאָסען די עזעס טהייערע בלוט!
„איבער דייע וואונדען, יעצט, פּראָפעצייהע איך, —
„וואונדען וואס עפענען זייערע שטומע מוילער מיט רובינען ליפען
„צו בעטען מיין צונג זאָל יעצט ריידען, —
„א פּלוצ זאָל זיין אויף די גליעדער פון מענשען;
„היימישע איבערקעהרענישען און ווילדע פּאַלקס' מחלוקת,
„זאָלען צושמעטערען אלע טהיילען פון איטאַליען.
„בלוט און צושטערונג זאָלען אזוי געברויכט ווערען,
„און שרעקליכע זאַכען זאָלען זיין אזוי אָפט,
„אז מוטערס זאָלען בלויו שמייכלען ווען זיי וועלען זעהען
„זייערע עופּה'לאַך צופּערטעלט מיט די הענד פון מלחמה,
„יעדעס ביסעל רחמנות זאָל דערוואָרגען ווערען!
„און צעזאַר'ס גייסט, פּערלאַנגענדיג נקמה,
„מיט אַלע ביי זיין זייט, קומענדיג הייס פון גיהנום,
„זאָל אין די עזען לאַנד מיט א מאַנאַרכען־שטימע
„אויסשרייען: „פּערניכטונג!“ און אַבלאָזען די קרוינס־הינד;
„אז די עזע שמוטציגע טהאַט זאָל שמעקען איבער דער ערד
„מיט נבלה־מענשען, קרעכצענדיג פאַר א קבר“.

דאָס זיינען אַנטאַניום'עס ווערטער, אזוי שנעל ווי ער איז געווען
אַליין. און מיר מערקען זיך באַלד וואָס אין זיין נשמה האָט זיך אַבגעטהאָן.

דערפאַר איז רוים גענאַנגען אויף רעדלאַך, און ברוטום איז אוועק

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

צום פאָרום, וואו א גרויסער אונרוהיגער עולם איז געווען פערזאמעלט. דאָרט האָט ער אזוי געזאָגט :

„רוימער, לאַנדסלייט און געליעבטע מיינע! הערט מיך אין מיין אַנגעלעגענהייט. זייט רוהיג, כרי איהר זאלט קענען הערען. גלויבט מיר אויף מיין עהרע, און רעספעקטירט מיין עהרע, כדי איהר זאָלט מיר קענען גלויבען. זאָל זיך אין אייך ערוועקען א געפיהל, כדי איהר זאָלט קענען זיין בעסערע ריכטער. אויב צווישען די עזע פערזאמעלטע געפינט זיך א טהייערער פריינד צעזאָר'ס, צו איהם זאָג איך, אז ברוטום'עס לייעבע צו צעזאָר'ן איז ניט געווען קלענער ווי זיינע. ווען די עזער פריינד וועט דאָן פרעגען, וואָרום ברוטום איז אויפגעשטאַנען געגען צעזאָר'ן, וועט דאָס זיין מיין ענטפער: ניט ווייל איך האָב געליעבט צעזאָר'ן וועניגער, נאָר ווייל איך האָב געליעבט רוים מעהרער. וואָלט איהר בעסער וועלען, אז צעזאָר זאָל לעבען, און איהר זאָלט אלע שטאַרבן אלס שקלאַפּען, ווי אז צעזאָר זאָל זיין טויט און איהר זאָלט לעבען אלס פרייע מענשען? אזוי ווי צעזאָר האָט מיך געליעבט, וויין איך פאַר איהם; אזוי ווי ער איז געווען גליקליך, פּרעה איך מיך פאַר איהם; אזוי ווי ער איז געווען בראַוו, עהרע איך איהם; אזוי אָבער ווי ער איז געווען אַמביציעז, האָב איך איהם געטויט. איך האָב טרעהרען פאַר זיין לייעבע, פריינד פאַר זיין עטהיק, עהרע פאַר זיין בראַווקייט, און טויט פאַר זיין אַמביציע. ווער איז דאָ אזוי ניעדריג, וואָס וואָלט וועלען זיין אַ שקלאַפּ? אויב עס איז דאָ אַזעלכער, זאָל ער זיך אָברופּען, ווייל איהם האָב איך בעליידיגט. ווער איז דאָ אזוי גראָב, וואָס וויל ניט זיין קיין רוימער? אויב עס איז דאָ אַזעלכער, זאָל ער זיך אָברופּען, ווייל איהם האָב איך בעליידיגט. ווער איז דאָ אזוי געמיינ, וואָס לייעבט ניט זיין פאַטערלאַנד? אויב עס איז דאָ אַזעלכער, זאָל ער זיך אָברופּען, ווייל איהם האָב איך בעליידיגט. איך בלייב שמעהן וואַרטען פאַר אַן ענטפער.“

דאָס גאַנצע פּאָלק האָט אויסגעשריען: „קיינער, ברוטום, קיינער!“

ברוטום האָט דאָן פאַרטגעזעצט:

„דאָן האָב איך קיינעם קיין ביזו ניט געטהאָן!“

וועהרענד די עזען טומעל איז אָנגעקומען צעזאָר'ס קערפּער בעגליי-

טעט פון פּאָלק און מאַרקוס אַנטאָניוס.

יוליום צעזאר.

דאָ פּאָלגט דער פּיעל־בעריהמטער הספר פון מאַרקוס אַנטאָניוס :

„פּריינדע, רוימער, לאַנדסלייט, לייַהט מיר אייערע אויערן.
„איך קום בעגראָבען צעזאַר'ן, ניט לויבען איהם,
„דאָס גוטע ווערט אפּט אריינגעלעגט מיט זייערע ביינער.
„אזוי זאָל עס זיין מיט צעזאַר'ן. דער נאָבעלער ברוטוס
„האָט אייך געזאָגט, אז צעזאַר איז געווען אַמביציעז.
„אויב דאָס איז אזוי געווען, דאָס איז געווען אַ ביטערער חסרון.
„און ביטער האָט צעזאַר דערפאַר בעצאָהלט.
„דאָ, מיט דער ערלויבניס פון ברוטוס'ען און די אנדערע —
„ווייל ברוטוס איז אַן עהרען־מאַן,
„אזוי זיינען די אנדערע, אלע עהרענלייט, —
„קום איך צו ריידען ביי צעזאַר'ס לויַה.
„ער איז געווען מיין פּריינד, געטריי און גערעכט צו מיר,
„אַבער ברוטוס זאָגט, ער איז געווען אַמביציעז,
„און ברוטוס איז אַן עהרען־מאַן.
„ער האָט אהיים געבראַכט פּיעלע געפאַנגענע קיין רויַם,
„מיט וועמענס אויסלייז־געלד ער האָט אָנגעפילט די לאַנדס־קאַסע.
„האָט דאָס אויסגעזעהען אַמביציעז אין צעזאַר'ן ?
„ווען די ארימע האָבען געשריען, האָט צעזאַר געוויינט.
„אַמביציע איז געמאַכט געוואָרען פון אַ האַרטערען מאַטעריאַל.
„דאָך, זאָגט ברוטוס, אז ער איז געווען אַמביציעז,
„און ברוטוס איז אַן עהרען־מאַן.
„איהר האָט אלע געזעהען, אז אויף ליפּערקאַל
„האָט מען איהם דריי מאָהל איבערריכט אַ קעניגליכע קרוין
„וואָס ער האָט דריי מאָהל צוריקגעווייעזען : איז דאָס אַמביציע ?
„דאָך, זאָגט ברוטוס, אז ער איז געווען אַמביציעז,
„און, געוויס, ער איז דאָך אַן עהרען־מאַן.
„איך רייד ניט אַבצולייקענען וואָס ברוטוס האָט געזאָגט,
„אַבער איך בין דאָ צו ריידען וואָס איך ווייס ;
„איהר האָט איהם אלע אַמאָל געליעבט, ניט אָהן אורזאַכע,

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

„וואָס האַלט אייך אַלזאָ צוריק, ניט צו בעקלאַנגען איהם?
„אך, פּערשטאַנד, ביזט אנטלאָפּען צו ברוטאַלע חיות
„און מענשען האָבען פּערלאָרען זייער שכל! האַלט מיט מיר;
„מיין האַרץ איז אין אַרון, דאָרט, מיט צעזאַר'ן,
„און איך מוז אויסוואַרטען, ביז עס וועט צו מיר צוריק קומען“.

דער הספד האָט געמאַכט א גרויסען רושם אויף די אנוועזענדע.
דער עולם האָט אָנגעהויבען צווייפלען, ווער עס האָט רעכט. מען האָט אַרויס-
געזעהען, אז אַבוואָהל ברוטום איז אַן עהרענמאַן, פונדעסטוועגען איז אַ גרוי-
סער ספק, אויב ער האָט געהאַט א רעכט צו טויטען צעזאַר'ן.

אַנטאַניוס האָט פּאַרטגעזעצט:

„ערשט נעכטען וואָלט צעזאַר'ס וואָרט
„געשטאַנען געגען דער וועלט; יעצט ליעגט ער דאָרט,
„און קיינער איז ניטאָ אַרום, איהם אָבצוגעבען כבוד.
„אך, העררען, ווען איך וואָלט געווען גענייגט אויפצורעגען
„איערע הערצער און געראַנקען צו אויפשטאַנד און צאָרן,
„וואָלט איך געווען אונגערעכט צו ברוטום'ען און צו קאַסיוס'ען,
„וועלכע, ווי איהר אליין ווייסט, זיינען עהרענהאַפטע מענער,
„איך וויל זיי ניט טהאָן קיין אונרעכט; איך קלייב בעסער אויס
„צו זיין אונגערעכט געגען די טויטע, אונגערעכט צו מיר, צו אייך,
„ווי צו זיין אונגערעכט צו אַזעלכע עהרענמענער.
„אָבער דאָ האָט איהר א פאַרמענט, מיט צעזאַר'ס זיעגעל, —
„איך האָב עס געפונען אין א שראַנק, — עס איז זיין צוואה.
„זאָל בלויז דאָס פּראָסטע פּאַלק האָבען זיין צוואה, —
„וועלכע, ענטשולדיגט מיר, איך דענק ניט פּאַרצולעזען, —
„און זיי וואָלטען באלד געלאָפּען און געקושט צעזאַר'ס וואונדערן
„און געטונקט זייערע האַנד-טיכלעך אין זיין הייליגען בלוט.
„יא, געבעטען אַ האָאר פון איהם, אַלס אַנדענקען,
„און שטאַרבענדיג, דאָס דערמאָהנען אין זייער צוואה,
„דאָס איבערלאָזענדיג אַלס א טהייערע זאך
„צו זייערע נאָכקומען“.

יוליום צעזאר.

הָאָט אזוי הָאָט אַנטאָניוס גערעדט סאַרקאַסטיש, צוויידייטיג, געהיימ-
ניספּאָל, און אַרויסגערופּען גרויסע נייגערִיגקייט צווישען פּאָלק.

אַנטאָניוס, אָהן אַ ספּק, איז געווען, אין אָנפּאַנג, אַ פּאָליטיקער. ער
הָאָט ניט געוואָגט עפּענטליך אַרויסצוטערעטען געגען די קאַנספּיראַטאָרס;
ער הָאָט מוראַ געהאַט פאַר זיין. אין זיין האַרצען אָבער, הָאָט
געקאָכט דער צאָרן פאַר אױפּרעגונג-געגען יענע, וואָס האָבען געטויטעט
צעזאַר'ן.

דער כאַראַקטער פון מאַרקוס אַנטאָניוס איז געווען זעהר אַן אינטע-
רעסאַנטער. ער אליין איז געווען אַ לעבעדיגן, העכסט אַריסטאָקראַטיש
ערצױגען און געזאַגען, און ווען ער הָאָט איבעררייכט צעזאַר'ן אַ קרוין, הָאָט
ער געוואָלט, מיט לייב און זעעלע, זעהען צעזאַר'ן אַלס אימפּעראַטאָר פון
רוים.

רוים אַלס מאָנאַרכיע וואָלט איהם בעסער געשמעקט, מעהר פּערנע-
ניגען פּערשאַפט.

אין דער זעלבער צייט הָאָט אַנטאָניוס גאַנץ גוט געוואוסט, אַז צעזאַר
ווייל די קרוין; אַז דאָס איז זיין איינציגע שטרעבונג. אָבער צעזאַר איז געווען
פאַרויכטיג. ער הָאָט מוראַ געהאַט, טאָמער איז נאָך די צייט ניט געקומען
פאַר אַזאַ האַנדלונג, און ער הָאָט געוואַרט.

ווען אַנטאָניוס הָאָט איבעררייכט צעזאַר'ן די קרוין, הָאָט דאָס פּאָלק
אַפּלאָדירט; ווען צעזאַר הָאָט צוריקגעוועזען די קרוין, הָאָט דאָס פּאָלק
וועדער אַפּלאָדירט.

דאָס איז געווען, איז און וועט, וואַהרשיינליך, נאָך אויף זעהר לאַנג,
פּערבלייבען דער כאַראַקטער פון פּאָלק: מען וועט איהם קענען בויגען אַהין
און אַהער, און ער וועט בענייסטערט ווערען, אדער אויפּגערעגט, צושטימען
אָדער צוריקווייזען דיעזעלבע זאַך אין דער זעלבער צייט.

אַנטאָניוס איז געווען בערייט אויף אלעמען, דאָס הייסט, געהן מיט
דער ברוטוס־הברה און אויפּטרעטען געגען דער ברוטוס־פּאַרטיי. ער הָאָט
אָבער געוואָלט פּריהער זיין זיכער, אויב ער איז אויף אַ פעסטען באַדען.

און דאָס פּאָלק איז געווען בערייט אויסצופּאַלגען אירגענד אַ סענ-
טימענט, וואָס וועט צו איהם מעהר אַפּעלירען.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

הָאָט אַיז דאָס פּאָלק געווען אויף ברוטוס'עס זייט, אָט איז עס געווען
אויף דער אנדערער זייט.

אַנטאַניוס האָט דערמאָהנט אַ צוואַה, און דערביי בעמערקט, אַז
דאָרט איז עפעס דאָ פּאַר'ן פּראָסטען פּאָלק. די מאַסע איז געוואָרען נייגע-
ריג און שוין געוואָלט וויסען. פון אַלע זייטען האָט מען געפּאָדערט ער זאָל
זאָגען, וואָס אין דער צוואַה שטעהט.

הערט זיין פּאָליטישען ענטפּער :

„האָט געדולד, צארטע פּריינד, איך דאַרף עס ניט לעזען;
„עס פּאַסט גאָר ניט, איהר זאָלט וויסען, ווי צעזאַר האָט אייך געליעבט.
„איהר זייט ניט קיין האַלץ, קיין שטיין, נאָר מענשען,
„און זייענדיג מענשען, האָבענדיג צעזאַר'ס צוואַה,
„וועט דאָס אייך אָנציינדען, עס וועט אייך משוגע מאַכען.
„עס איז בעסער, איהר זאָלט וויסען, אַז איהר זייט ניט זיינע יורשים;
„ווייל, ווען איהר זאָלט וויסען, אַך, וואָס עס וואָלט געוואָרען!“
ער האָט זיי מיט דייעזע ווערטער נאָך מעהר נייגעריג געמאַכט. מען
האָט אָנגעפּאַנגען צו שטורמען פון אַלע זייטען, און ער האָט געענטפּערט:
„ווילט איהר זיין געדולדיג? ווילט איהר ווארטען א ביסעל?
„אייך בין ארויס פון די כלים, וואָס איך האָב עס אייך געזאָגט.
„אייך האָב מורא, איך בין אונגערעכט געגען די עהרען-מענער,
„וועמענס קינזשאַלען עס האָבען דערשטאַכען צעזאַר'ן; איך האָב מורא!“
אזוי האָט אַנטאַניוס ארויסגעלאָזען די קאַטץ פון זאַק, אַז ער האָט
מורא, און דאָס פּאָלק איז אָנגעצונדען געוואָרען.
„פּעררעטהער!“ האָט זיך געהערט פון אַלע זייטען, געגען די הינד-
יכטער פון צעזאַר'ן.

אַנטאַניוס האָט געענטפּערט :

„איהר צווינגט מיך, אַלזאָ, אייך צו לעזען די צוואַה?
„מאַכט דאָן אַן עיגול אַרום צעזאַר'ס קערפּער,
„און לאָמיך אייך ווייזען איהם, וואָס האָט געמאַכט די צוואַה.
„זאָל איך אַרונטערגעהן? וועט איהר מיר ערלויבען?“

יוליום צעזאר.

די אויפרגענונג פון דער מאסע איז געשטיגען, און אנטאָניוס, צו
געהענדיג צו צעזאר'ס קערפער, האָט ער פארטגעזעצט :

„אויב איהר האָט טרעהרען, זייט פארבערייטעט זיי יעצט צו פרגיטען.
„איהר קענט אלע דיעזען מאַנטעל; איך געדענק
„דאָס ערשטע מאָהל, ווען צעזאר האָט איהם אָנגעטאָן.
„עס איז געווען א זומער-אבענד, אין זיין געצעלט,
„אין דעם טאָג, ווען ער האָט בעזיעגט די נערוויס.
„זעהט, אין דיעזען פּלאַץ איז דורכגענאנגען קאסיוס'עס קינזשאַל;
„זעהט נור וואס פאר א רים קאסיוס האָט געמאכט.
„דורך דיעזען האָט דער בעליעבטער ברוטוס געשטאָכען,
„און ווי ער האָט ארויסגעצויגען זיין פערפּלוקטען שטאָהל,
„מערקט זיך, ווי צעזאר'ס בלוט האָט איהם נאָכגעפּאָלגט,
„וואו ארויסלויפענדיג פון דער טהיר, צו זיין ענטשלאָסען
„אויב ברוטוס האָט אזוי אונבארמהעריציג געקלאַפּט, אָדער ניין,
„ווייל ברוטוס, ווי איהר ווייסט, איז געווען צעזאר'ס ענגעל.
„אורטהיילט, איהר געטער, ווי צעזאר האָט איהם געליעבט!
„דאָס איז געווען דער ערגסטער שניט פון אַלע.
„ווייל, ווען דער נאָבעלער צעזאר האָט איהם געזעהען שטעכען,
„אונדאַנקבאַרקייט, מעהר ווי דעם פעררעטהער'ס האנד,
„האָט איהם נאנץ בעזיעגט; דאן האָט געפּלאַצט זיין מעכטיגעס האַרץ.
„און, אין דיעזען מאַנטעל, איינהיעלענדיג זיין געזיכט,
„ביים פוס פון פּאָמפּעיוס'עס סטאַטוע,
„וואו עס האָט זיך געגאָסען אין מיטען בלוט, איז צעזאר געפּאַלען.
„אך, וואס פאר א פאַל דאָס איז געווען, מיינע לאַנדסלויט!
„דאן זיינען מיר, איהר און אַלע פון אונז געפּאַלען,
„וועהרענד בלוטיגער פערראַטה האָט געשוועבט איבער אונז.
„אך, איצט וויינט איהר, און איך בעמערק, אז איהר פיהלט
„דאָס מיטלייד, דיעזע זיינען רהמנות-טרעהרען.
„גוטע נשמות, וואָס, איהר וויינט, ווען איהר זעהט בלויז
„אונזער צעזאר'ס מלבוש פּערוואונדערט? קוקט נאָר אַהער,

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

„דאָ איז ער אליין, צוריסען, ווי איהר זעהט, פון פעררעטהער.“
אַנטאָניוס איז ארויס אין זיין אמת'ער פארב. די אויפֿרעגונג פון
פּאָלק איז געוואָרען אונגעהייער. און אום נאָך מעהר אַנצוצינדען דעם פּאָלק'ס
צאָרן, האָט ער זיי איבערגעגעבען דעם אינהאַלט פון דער צואה בזה הלשון:
„צו יעדען רוימישען בירגער ניט ער
„צו יעדען מאַן, פינף-און-זיעבציג דראַכמאַס.“
דער עלום איז געוואָרען ווילד פאר אויפֿרעגונג. אַנטאָניוס זאָגט
ווייטער:

„נאָך מעהר, ער האָט איבערגעלאזען אַלע זיינע טעראַסען,
„זיינע פּריוואַט גערטנער און זיינע ניי-געפּלאַנצטע פּרוכט-גערטנער,
„אויף דיעזער זייט טיבער; ער האָט זיי געלאָזען פאר אייך,
„און צו אייערע יורשים אויף אייביג, אלגעמיינעס פּערגעניגען,
• „דאָרט צו שפּאַצירען, וואו איהר זאָלט זיך ערהאַלען.
„דאָס איז געווען צעזאָר! ווען וועט איהר האָבען נאָך אזוינעם!“
זיין ציעל איז שוין פארלופּיג געווען ערריכט. ער האָט גענוג
צורייצט דאָס פּאָלק.

קאסיוס האָט רעכט געהאט, אין אַנפאַנג, ווען ער האָט געראַטהען
ברוטוס'ען, אבצוראַמען אַנטאָניוס'ען פון וועג. ברוטוס האָט עס ניט געוואָלט.
ער האָט זאָגאר ערלויבט אַנטאָניוס'ען מספּיד צו זיין צעזאָר'ן, און דאָס איז
געווען דער סוף פון דעם הספּד.
בשעת דאָס איז אַנגעגאַנגען, איז אַנגעקומען א דיענער און מודיע
געווען אַנטאָניוס'ען, אז יוליוס צעזאָר'ס ברודער, אַקטאוויוס צעזאָר, איז אָנ-
געקומען קיין רוים.

די גענען-קאנספּיראַציע איז געווען אין פולען גאַנג.
מען קאן ניט אַבלייקענען, יוליוס צעזאָר איז געווען א גרויסער מענש
און א פּעהיגער מענש. ער האָט פיעל גוטעס געטהאָן פיר רוים. דאריבער
האָט דאָס פּאָלק געוואוסט. דאָס פּאָלק האָט ניט געקענט בליקען אזוי ווייט
ווי ברוטוס האָט געבליקט. פונדעסטוועגען זעהט מען, אז אין אַנפאַנג האָט
דאָס פּאָלק געגלויבט ברוטוס'ען און גערענקט, ניט וויסענדיג, מסתמא האָט
ער רעכט.

יוליום צעזאר.

און, עס איז צום אורטהיילען, דאס אין פאל ברומס וואָלט גע-
שפיעלט דעם טיראן, דערשטיקט יעדע שטימע פון פראָטעסט און געוואָרען
באלד א דיקטאטאָר, וואָלט זיך צעזאר'ס טויט אנדערש געענדיגט. אזוי
אַבער, ווי ברומס האָט צופיעל געטרויט אויף זיך און אויף דעם געוויסען
פון פאלק, האָט די גאנצע אנגעלעגענהייט אָנגענומען אן אנדער ווענדונג.

די געגען־קאָנספיראציע האָט געמאכט פאָרשריטע.

עס איז תמיד גרינג ארויסצורופען א צד שכנגדו, גערעכט אָדער
אונגערעכט. אנטאָניוס, דער אריסטאָקראַט, דער פּערגעטערער פון
צעזאר'ן, האָט געארבייט אויף טיש און אויף ביינק און צוזאמענגעשטעלט
אן ארמע. מיט זיך האָט ער געהאט אקטאוויוס צעזאר. דאן האָבען זיי
צוגעצויגען עמיליום לעפידוס און אלע צוזאמען האָבען געבילדעט א טרוימך
וויראט אָדער רעגענטשאַפט נאָך צעזאר'ן.

מיר טרעפען זיי אלע דריי אין אנטאָניוס'עם הויז, און דאָרט קומט

פאָר פאָלגענדעם געשפרעך:

בשעת אנטאָניוס האלט א ליסטע אין דער האנד, זאָגט ער אזוי:

„אַט דיעזע אלע, דאָ בעצייכענט, מוזען שטארבען.“

„און דיין ברודער וועט אויך מוזען שטארבען,“ האָט אקטאוויוס

בעמערקט, זיך ווענדנדיג צו לעפידוס'ן, „בעשטעסטו דארויף?“

„יא, איך בעשטעה“, האָט לעפידוס געענטפערט, „אַבער מיט דער

בעדינגונג, אז סובטיוס, דער זוהן פון מארקוס אנטאָניוס'עם שוועסטער, זאָל

אויך ניט לעבען.“

„ער זאָל ניט לעבען!“ האָט מארקוס אנטאָניוס ערקלעהרט, און אזוי

בעצייכענט זיין נאָמען אין דער ליסטע.

מיר מערקען זיך אלזאָ דאָ, ערשטענס, אז די געגען־קאָנספיראציע

האָט שטארק אויסגעוואקסען און אָנגענומען אן ערענסטען כאראקטער, און,

צווייטענס, אז די אַריגינעלע קאָנספיראציע האָט אין זיך געהאט די פראָ-

מינענטעסטע פּערזאָנען פון רוים און עס זיינען דאָרט געווען פּערטרעטען

די מיטגליעדער פון די העכסטע פאמיליען.

די אַריגינעלע קאָנספיראטאָרס, וואָס האָבען אָבגעשאַפט צעזאר'ן פון

וועג, האָבען שנעל ערפאהרען ווי געפעהרליך עס איז געווען צו לאָזען לעבען

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

מארקום אנטאָניום און ווי נאַרריש עס איז געווען איהם צו לאָזען אָכהאַלטען דעם הספד ביי צעזאר'ס לויה.

אָבער ווי שנעל עס איז געווען, איז עס אויך געווען צו שפעט. פון אלע זיימען האָבען זיי ערהאַלטען די נאַכריכט, אז דעם שונא'ס מאכט שטייגט. טענות, ווערטער, האָבען זיי מעהר ניט גענוצט. מאכט האָט דאָ געדארפט ענטשיידען ווער עס האָט רעכט.

ברוטום און קאסיוס זיינען געשטאַנען אן דער שפיצע פון דער פרייהייטס- בעוועגונג. זיי זיינען אויך געווען די אויבער- קאָמאַנדאַנטען איבער צוויי גרויסע ארמעען, וואָס האָבען געדארפט ערשיינען אויפ'ן שלאַכט- פעלד געגען די ארמעען פון דעם טרומוויראט.

עס איז קיין צווייפעל, אז ברוטום און קאסיוס האָבען זיך געליעבט ווי ברירער, און אפשר נאָך מעהר ווי ברירער. דאָך, וועהרענד ברוטום איז געווען די אָפענע עהרליכקייט און ערנסטקייט, איז קאסיוס געווען א מענש מיט אַ פערביספענעם כאַראַקטער און מאַנכע האָבען געמורמעלט געגען זיין עהרליכקייט.

ווי די זאך איז, ברוטום האָט געהאַט אורזאַכען צו זיין געגען איהם אין כעס. ער האָט אָבער קיין געלעגענהייט ניט געהאַט מיט איהם זיך אויס- צוטענהן, ביז ער האָט געהייסען קאסיוס זאָל צוקומען מיט זיין ארמעע. קאסיוס איז געקומען און ביידע האָבען געזאָלט ארויסרוקען געגען שונא.

אָבער די בעגעגנונג פון ברוטום און קאסיוס, איז געווען זעהר א דראַמאַטישע און זי דאַרף איבערגעגעבען ווערען.

ברוטום, דער רוהיגער און איבערלעגטער, האָט אונטערדריקט זיין צאָרן. קאסיוס האָט שוין פון לאַנג געהערט קלאַגען געגען זיך און ער האָט געוואָלט גענוי וויסען וואָס דאָס איז. ער האָט זיך אַלזאָ געוואָלט אויס- טענהן מיט איהם אין פראַנט פון דער ארמעע. ברוטום האָט איהם אריינגע- גערופען אין געצעלט.

„ברוטום!“ האָט קאסיוס אָנגעפאַנגען מיט ערביטערונג, „דו האָסט געגען מיר זעהר מיאום געהאַנדעלט.“
„לאַמיך דיר זאָגען, קאסיוס“, האָט ברוטום געענטפערט, „דו אליין

האָסט אַ בייסענדע דאָלאַניע צו פערקויפּען און פּערשאַכערען דייןע אָפיצירען פאַר גאָלד צו אונווירדיגע.

„איך, אַ בייסענדע דאָלאַניע?“ האָט קאַסיוס גערונערט. „דו ווייסט, אז דו ביזט ברוטוס, וואָס זאָגט אזעלכע ווערטער. זאָנסט, ביי די געטער שווער איך, אז דאָס וואָלט געווען דיין לעצטעס וואָרט.“

„דיין נאָמען קאַסיוס“, האָט ברוטוס ווייטער בעמערקט, „עהרט דיעזע קאָרופּציאָן. וואָס זאָל איינער פון אונז זאָגען — איינער, וועלכער האָט ניעדערגעשלאָגען דעם גרעסטען מענשען אין דער וועלט — איהם זאָל מען בעשולדיגען מיט כאַבאַר? איך וואָלט בעסער זיין אַ הונד און בילען צו דער לבנה, ווי צו זיין אזא רוימער.“

„ברוטוס!“ האָט קאַסיוס אויסגעשריען, „ביל ניט געגען מיר, ווייל איך וועל עס ניט דערלאָזען, דו פּערנעסט דייך. איך בין אַ סאָלאַרט, עלטער אין פּראַקטיקע, רוהיגער ווי דו צו מאַכען בעדינגונגען!“

„געה שוין געה, דו ביזט ניט קאַסיוס!“

„איך בין עס!“ האָט קאַסיוס אויסגערונערט.

„איך זאָג דו ביזט עס ניט!“

„רייז מיך ניט מעהר, ווייל איך וועל מיך פּערנעסען, גיב אַכטונג

אויף דיין געזונד, ברענג מיך ניט צו קיין נסיון.“

„אָוועק פון דאַנען, דו קליינליכער מענש!“

„איז דאָס מעגליך?“ האָט קאַסיוס געפּרעגט אָנגעצונדען מיט צאָרן.

„הער מיך אויס“, האָט ברוטוס געזאָגט, „איך וויל רעדען: מוז

איך מיך אונטערגעבען צו דייןע איבעראַיילטע אויפּרעגונג? זאָל איך מיך דערשרעקען, ווען אַ משוגענער בליקט צו מיר אזוי?“

„געטטער! געטטער! מוז איך דאָס אַלעס פּערטראַגען?“ האָט דער

פּערצווייפּעלטער קאַסיוס געשריען.

„דאָס אַלעס? ניין, מעהר, פּיעל מעהר! ביז דיין שטאַלצעס האַרץ

וועט צובראָכען ווערען. געה, ווייז דייןע שקלאַפּען וואָס פאַר אַן אויפּגערעגטע

בריאַה דו ביזט. מאַך זיי זאָלען ציטערן. מוז איך דייך אַכטען? מוז איך מיך

קימערן? איך שווער דיר ביי די געטער, דו זאָלסט אַליין אויפּפּעסן דיין

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

אייגענעם גיפט, ווען דו זאָלסט אפילו מווען פלאטצען. פון היינט אָן און ווייטער וועל איך מיך בענוטצען מיט דיר מיר פרעהליך צו מאַכען.
„האַט עס שוין אזוי ווייט דערגרייכט?“ האָט קאַסיוס געפרעגט ניט וויסענדיג ווייטער וואָס צו זאָגען.

„דו בעהויפטעסט, אז דו ביזט אַ בעסערער סאָלאַט. גוט, בעווייז עס. ווען דו וועסט עס טהון, וועט עס מיר אויך געפעלען ווערען. פון מײן זייט, וועט עס מיך פרעהען צו לעהרנען פון נאַבעלע מענשען.“

„דו ביזט אונגערעכט געגען מיר,“ האָט קאַסיוס געענטפערט ווערענדיג ווייכער. „אונגערעכט ברוטום! איך האָב געזאָגט אן עלטערער סאָלאַט, ניט קיין בעסערער. האָב איך געזאָגט אַ בעסערער?“

„אויב דו האָסט עס געזאָגט, קימערט עס מיך ניט.“
„יא, ווען צעזאר האָט געלעבט, האָט ער ניט געוואָגט מיך אזוי אַנצוריהרען.“

„שטיף, שטיף, דו וואָלסט ניט געוואָגט איהם צו ברענגען צו אזא נסיון.“

„איך וואָלט ניט געוואָגט?“

„ניין!“

„פאר וואָס?“

„פאר דיין לעבען!“

„ברוטום, ברוטום, שטעל ניט צו פיעל אויף מײן לעיבע צו דיר. איך קען נאָך טהון עפעס פאר וועלכען איך זאָל חרטה האָבען.“

„דו האָסט שוין געהון דאָס, פאר וועלכען דו דאַרפסט חרטה האָבען. קאַסיוס, אין אלע דיניע סטראַשונקעס ליעגט ניט קיין שרעקליכעס, ווייל איך בין אזוי גוט בעוואָפּענט מיט עהרליכקייט, אז אלעס געהט נעבען מיר פאַראַיבער ווי אַ פּוסטער ווינד. דו ווייסט, איך האָב צו דיר געשיקט נאָך געוויסע סומען געלד, וואָס דו האָסט זיך ענטזאָגט מיר צו געבען, איך קען ניט צוזאַמענברענגען קיין געלד אויף אַ שמוטציגען אופן. ביים הימעל, שווער איך, אז איך וואָלט בעסער אויסגעשמאַלצען מײן האַרץ און געמאַכט פון מײן בלוט דראַכמעס, ווי אַרויסצורייסען עפעס פון די שווער פּערהאַרעוועטע הענד פון די בויערען. איך האָב צו דיר געשיקט נאָך געלד צו בעצאָהלען מײנע

יוליום צעזאר.

לעגיאנען, אָבער דו האָסט זיך ענטזאָגט. האָסטו געהאַנדעלט ווי קאסיוס האָט בעדארפט האַנדלען? וואָלט איך דיר אויך אזוי געענטפערט?"
„איך האָב דיר ניט ענטזאָגט.“
יא, דו האָסט יא ענטזאָגט!"

„ניין, יענער וואָס האָט דיר צוריקגעבראַכט מיין ענטפער, איז געווען א דומקאָפּ. ברוטוס, דו האָסט צוריסען מיין האַרץ. א פריינד זאָל דולדען זיין פריינד'ס חסרונות. ברוטוס האָט גרעסער געמאַכט מינע פעהלער ווי זיי זיינען.“

„איך האָב עס ניט געטהון, ביז דו האָסט מיר ניט פונע געווען.“
„דו לייעכסט מיך ניט.“

„איך לייעב ניט דינע פעהלערען.“

„א פריינד'ס אויגען זאָלען קיינמאָל ניט זעהן אזעלכע פעהלערען.“

„א שמיכלער'ס אויגען זעהען ניט אזעלכע פעהלערען, אָבוואָהל זיי ערשיינען אזוי גרויס און אזוי הויך ווי דער באַרג אַלימפּ.“

דאן האָט קאסיוס אויסגעשריען:

„קומט אנטאָניוס און יונגער אקטאוויוס, קומט,

„זייט איהר אליין די נוקמים אן קאסיוס'ען,

„ווייל קאסיוס איז שוין מיעד פון דער וועלט.

„געהאסט פון דעם וואָס ער לייעבט, גערייצט פון זיין ברודער,

„צוריקגעהאלטען ווי א שקלאַפּ, אלע זיינע חסרונות בעמערקט,

„פערשריעבען אין א נאָטיץ־בוך, אויסגעלעגט און אויסגעשטעלט

„מיר זיי צו וואַרפען אין פנים אריין. אך, איך וואָלט געקענט

„אזועקוויינען דעם גייסט פון מינע אויגען! דאָ איז מיין קינזשאַל,

„און דאָ האָסטו מיין נאָקעטע ברוסט; אינוועניג איז דאָ א האַרץ,

„טהייערער פון פלוטוס'עם מינע, רייכער פון גאָלד;

„און אזוי ווי דו ביזט א רוימער, נעהם עס ארויס.

„איך, וואס האָב דיר ענטזאָגט גאָלד, וועל דיר געבען מיין האַרץ.

„שטעך אריין, ווי דו האָסט געטהאָן צעזאַר', ווייל איך ווייס,

„ווען דו האָסט איהם שטאַרק געהאסט, האָסטו איהם בעסער געליעבט,

„ווי דו האָסט ווען געליעבט קאסיוס'ען.“

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

ברוטום איז געווען אויסער זיך, ווען, זייענדיג שטארק געריהרט,
האָט ער אויסגעשריען :

„שטעק צוריק אריין דיין קינזשאַל...
„אך, קאסיוס, ביזט פּעראייניגט מיט אַ לייב,
„וואָס טראַגט כּעס, ווי דאָס פּלינט-האַלץ טראַגט פּייער,
„וועלכעס, ווען שטאַרק געדריקט, ווייזט עס אַ שנעלעז פּונג
„און באלד איז עס וויעדער אָפּגעקיהלט“.

אַט אזוי האָבען די צוויי אַלטע פּריינד זיך באלד איבערגעבעטען.

זייער געגענזייטיגער פּריעדען איז געווען שטאַרק נעטהיג, אום ניט
צו דעמאָראַליזירען די ארמעע. אָבער פון זייער געשפּרעך קען מען זיך מערקען
אז יענע מוטהיגע ענטשלאָסענהייט, יענע געגענזייטיגע פּערשטענדנים פון
אמאָל, האָט שוין געפּעהלט צווישען זיי.
אמת, זיי האָבען זיך איבערגעבעטען, זיך פּערצייהעט, נאָר עס איז
געווען געצוואונגען.

דאָך האָט מען כּעדאַרפט פּיעלעס ערוואַרטען פון אזא שטאַרקען כאַראַקט
טער ווי ברוטום איז געווען, אָבער עס האָט נאָך עפּעס פּאַסירט אין זיין
לעבען פּונקט צו יענער צייט.

ברוטום האָט געהאַט אַ פּרוי, פּאַרטיאַ, מיט אַלע מעלות. זי איז געווען
וואונדער שעהן. קלוג און מיט אַלע מעלות. זי האָט געליעבט ברוטום'ן מיט
דער נאַנצער מאַכט פון איהר יונגע ברוסט. און ברוטום האָט ערווידערט
דיעזע לייעבע.

אַט דייעזע נאָבעלע פּרוי, האָט ברוטום צוריקגעלאָזען אין רוים, וועהד
רענד ער האָט זיך צוריקגעצויגען מיט דער ארמעע אויפ'ן שלאַכטפּעלד, דער-
ווייל האָבען מאַרקום אַנטאָניום און אַקטאַוויוס צעזאַר געהאַט אַ גרויסען
ערפּאָלג און צוזאַמענגענומען אַ מעכטיגע ארמעע.

פּאַרטיאַ האָט דאָס אַלעס כּעמערקט און שטודירט. אויס ערגערנים
און שמערץ איבער איהר מאַן'ס געפּאַהר, איז זי קראַנק געוואָרען, און
געשטאָרבען.

ווען דייעזע שרעקליכע בשורה האָט דערגרייכט ברוטום'ען, האָט דאָס
איהם געמאַכט איינפּאַך נאָר אויס מענש.

יוליום צעזאר.

אָבער ווען יערער האָט זיך צוריקגעצויגען אין זיין לאַגער, האָט ברר טום ניט געקענט ענטשלאָפּען ווערען, ער האָט גערופּען זיין דיענער און זיך געהייסען געבען וויין — פּיעל וויין, ביז ער זאָל קענען אָן אַלעמען פּעגרעסען. זיין פּערשטאַנד איז געווען אַ וואונדערבאַרער, ער האָט געקענט געבען קלאַהרע פּלענער וועגען שלאַכט, אָבער דער שמערץ פון זיין פּרוי'ס טויט האָט איהם צוזאַמענגערריקט.

שמאַכטענדיג אונטער דעם גרויסען שמערץ פון איין זייט און זייענדיג בעטרונקען פון דער צווייטער זייט, האָט ער דערווייל איינגעדערעמעלט, און איהם האָט זיך געדוכט, אַז צעזאַר'ס גייסט ערשיינט אין זיין געצעלט בייט שיין פון ליכט.

„ווער קומט דאָרט?“, האָט ברטום געפּערגט אין טויט־שרעק.
„ריין שלעכטער גייסט, ברטום,“ האָט צעזאַר'ס גייסט געענטפּערט.
„צו וואָס קומסטו?“
„דיר צו זאָגען, אַז דו וועסט מיך זעהען אין פּיליפּי.“

פּיליפּי איז געווען דער פּלאַטין, וואו עס איז בעשטימט געוואָרען, אַז די מלחמה זאָל אויסגעקעמפּט ווערען.
„אויב אזוי,“ האָט ברטום שטאַלץ געענטפּערט, „וועל איך דיר זעהן אין פּיליפּי.“

דאָן איז דער גייסט פּערשוואונרען געוואָרען.
אָט דאָס אלעס צוזאַמען האָט געהאַט זעהר פּיעל צו טהון מיט ברר טום'עס שטימונג.
מיר בעגעגענען דאָן אלע קעמפּענדע ארמעען אויפ'ן שלאַכט־פּעלד ביי פּיליפּי.

ווי עס האָט אָפּטמאָל פּאַסירט אין אלטע צייטען, פּלענען ביידע פּיינדליכע ארמעען לאַגען נאָהענט פון אַן אַנדער, און איידער מען האָט געגעבען דעם סיגנאַל צו דער שלאַכט, האָבען די גענעראַלען פון ביידע זייטען זיך דערווייל בעגעגענט און זיך אָפּטמאָל אויסגעדרעט זייערע הערצער.
אַנטאַניוס, אָקטאַוויוס, ברטום און קאַסיוס קומען זיך אַלואָ אַלע צוזאַמען.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלטע ווערק.

וועהרענדר דיעזען געשפרעך, האָט מאַרקוס אַנטאָניוס וויעדער אויס-
געבראַכען אין צאָרן פון זידלען און בעלידיגען פאר צעזאָר'ס טויט.

קאסיוס האָט זיך געווענדעט צו ברוטוס'ן און געזאָגט:

„זעהסטו ברוטוס, דאָס קומט דיר צו פערדאנקען, דומע צינגער וואָל-
טען היינט קיינעם ניט בעלידיגט ווען קאסיוס וואָלט רעגירט.“

ביידע מענער, אי ברוטוס, אי קאסיוס, האָבען אויסגעזעהן לאַנגזאַם
צו פערליערען זייער מוטה.

קאסיוס האָט צוגערופען זיין אַדיוטאַנט מעססאלא און צו איהם אזוי

געזאָגט:

„מעססאלא, היינט איז מיין געבורטסטאָג, גיב מיר דיין האַנד מענט-
סאלא, עס איז נעגען מיין ווילען, וואָס מיר שטעלען אַלע אונזערע פרייהייטען
אויף איין שלאַכט. איך הייב אָן צו גלויבען אין זאַכען, וואָס צייגען אָן פאָר-
אויס אויף דער צוקונפט. קומענדיג פון סארדיס, זיינען אָנגעפאלען צוויי
מעכטיגע אַדלערס אויף אונזער פריהעריגען לאַגער. זיי האָבען זיך דאָרטען
אַבעשטעלט זיך אָנפרעסענדיג מיט פלייש פון אונזערע סאָלדאַטען, דאָן
האָבען זיי אונז נאָכגעפאלגט קיין פיליפי. היינט אין דער פריה זיינען זיי
אוועקגעפלוויגען. אַנשטאָט זיי זיינען געקומען וואָראַגעס, סאָראַקעס און רויג-
פייגל. פליהענדיג איבער אונזערע קעפּ און קוקענדיג אַרונטער אויף אונז,
פונקט ווי מיר וואָלטען געווען קראַנקע אָנגעגרייט פאר זייער רויב; זייערע
שאַמענס זעהען אויס ווי אַ געפעהרליכע דעק איבער אונזערע אַרמעען.“

מעססאלא האָט געענטפערט: „גלויב ניט אין דעם.“

זיך ווענדענדיג צו ברוטוס'ן, האָט קאסיוס געזאָגט:

„יעצט, נאָבעלער ברוטוס,

„די געטער זיינען היינט פריינדליך צו אונז, אז מיר זאָלען

„געליעבטע אין פריעדען, פיהרען אונזערע טעג ביז צו דער עלטער!

„אזוי אָבער ווי דאָס מענשליכע שיקזאַל איז אונזיכער,

„לאָמיר זיך פאָרשטעלען דאָס ערגסטע, וואס קען קומען.

„אויב מיר פערליערען דיעזע שלאַכט, דאָן איז דאָס

„דאָס לעצטע מאָל וואס מיר ריידען צוזאַמען.

„וואס ביזטו ענטשלאָסען צו טהאָן?“

יוליום צעזאר.

ברוטוס איז געווען צומישט, ער האָט ניט געקענט בעשליסען וואָס
עס זאָל זיין, וואָס עס זאָל געשעהען. קאָסיוס האָט פּאַרטגעזעצט :

„אויב אזוי, דאָן, ווען מיר פּערליערען ריעזע שלאַכט,
„ביזטו צופריעדען צו זיין געפיהרט אין טריאומף
„דורך די גאָסען פון רוים?“

ברוטוס האָט אויסגעשריען :

„ניין, קאָסיוס, ניין. קענסטו דאָס דענקען איבער אַ נאַבעלען רוימער,
„אז ברוטוס וועט געהן א געפאַנגענער קיין רוים ?
„ער טראָגט צו אַ הויכען געדאַנק. אָבער דיעזער טאָג
„מוז קריעגען אלעס, וואס דאָס מערץ שיקזאל האָט אָנגעפאַנגען.
„אויב מיר וועלען זיך נאָך אַמאָל בעגעגענען, ווייס איך ניט.
„דערפאַר, לאָמיר זיך געזעגענען אויף אייביג
„אויף אייביג און אייביג. אַדיע, קאָסיוס!
„אויב מיר וועלען זיך נאָך אַמאָל בעגעגענען, וועלען מיר שמייכלען,
„ווען ניט. דאָן איז דיעזעס געזעגענען גוט.“

אַט אזוי האָבען זיי זיך געשיידט, יעדער איז אוועק צו זיין אַרמעע
אום אָנצופאַנגען די לעצטע ענטשיידערע שלאַכט.
די שלאַכט האָט אָנגעפאַנגען. וויטהענד האָבען געקעמפט ביידע
צדדים.

קאָסיוס איז אָהנע צווייפעל געווען א גרויסער גענעראַל, אָבער גלייך
ווי דאָס שיקזאל וואָלט איהם פּערפאַלגט. אזוי האָט עס זיך געפיהרט, דאָס
אַנשטאָט ער זאָל זיך אויסצייכענען, האָט גאָר ברוטוס געפיהרט זיין אַרמעע
צו ערפאַלג, וועהרענד קאָסיוס האָט ערליטען א גרויסע ניעדערלאַגע.

איז דאָס געווען דערפאַר, ווייל ער האָט זיך בעריהמט, אז ער איז אַ
בעסערער קאָמאַנדאַנט און קריעגער פון ברוטוס'ן ?

טייטניוס, איינער פון קאָסיוס'עס בעסטע אָפיציערען, אויף וועמען
קאָסיוס האָט פּיעל געשטעלט, איז געפאַנגען געוואָרען פון שונא, פונקט דאָ-
מאָלס, ווען קאָסיוס האָט גערעכענט, אז יענער פליעגעל וועט נאָך פּיעללייכט
ראַטעווען דיא שלאַכט פאר איהם.

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

קאסיוס האָט געהאט א דיענער, פינדאָריוס. ער האָט איהם צוגעריר
פען און אזוי געזאגט :

„קום נאָר אהער, דו.
„אין פארטהיא האָב איך דיך געפאַנגען.
„דאָן האָסטו מיר געשוואָרען, פאַר דאָטעווען דיין לעבען,
„אַז אלעס וואָס איך וועל דיר הייסען טהאָן, וועסטו טהאָן.
„יעצט האָסטו א געלעגענהייט. האַלט דיין שבועה.
„דו ביזט א פרייער מענש, און מיט דיעזען גוטען שווערד,
„וואָס האָט דורכגעשטאַכען צעזאָר'ס קישקעס, בעזוך דיעזען בוזים.
„ענטפער מיר ניט; דאָ, געהם אָן דאָס שווערד ביים שטיעל;
„און ווען מיין געזיכט איז באַדעקט, ווי יעצט,
„שטעך אריין דאָס שווערד. — צעזאָר, עס איז דיין נקמה,
„כיט דעם זעלבען שווערד, וואָס האָט דיך דערשטאַכען!“

מיט דיעזע ווערטער, דורכגעבויערט פון דעם שווערט אין פינדאָרוס'עם
האַנד, איז קאסיוס געפאלען טויט.

דערווייל איז בעקאנט געוואָרען, אז ברוטוס האָט דערגרייכט א גרוי-
סען זיעג. די ניעדערלאַגע פון קאסיוס'ען איז אַלזאָ נייטראַליזירט געוואָרען
דורך ברוטוס'ען, און עס האָט נאָך ניט געהייסען, אז דער טאָג איז פערלאָרען
אַבער דערווייל האָט מען געפונען קאסיוס'עם טויטען קערפער. די
נאַכריכט איז געבראַכט געוואָרען צו ברוטוס'ען, און דאָס האָט איינפאַך פאַ-
רלאַזירט די גאַנצע טהעטיגקייט.

ברוטוס איז געווען אויסער זיך. ער האָט איבערגעלאָזט האַק און פאַק
און איז געלאָפּען זעהן קאסיוס'עם טויטען קערפער.

„אַך, יוליוס צעזאָר, דו ביזט נאָך אימער מעכטיג!
„דיין גייסט וואַנדערט ארום און קעהרט אום אונזערע שווערטען
„אין אונזערע אייגענע בייכער אריין.“

ברוטוס איז געבליבען ווי פון א דונער דערשלאָגען איבער דיעזער
קאַטאַסטראַפּע, דאן האָט ער פאַרטגעזעצט :

„פריינדע, איך בין דיעזען טויטען שולדיג מעהר טרעהרען
ווי איהר וועט מיך זעהען יעצט בעצאָהלען.“

יוליום צעזאר.

„איך וועל געפינען צייט, קאסיום, איך וועל געפינען צייט.
„נעהמט און פיהרט אוועק זיין קערפער קיין טהאסאס.
„זיין לוייה זאָל ניט זיין אין אונזער לאַגער.
„פיעלייכט וועט עס אונז ענטמוטהיגען. קום, לוסילוס,
„און קום, יונגער קאטאָ, לאַמיר געהן אויפ'ן שלאַכטפּעלער.
„לאבעאָ און פלאַוויוס, פאַנגט אָן די שלאַכטען,
„עס איז בלויז דריי א זייגער, און, רוימער, ביז נאכט
„זאָלען מיר פרובירען אונזער גליק אין א צווייטער שלאַכט“

וואָלט קאסיום געלעבט, וואָלט ער ניט בענאנגען קיין זעלבסטמאָרד,
דאָן וואָלט ער, אלס געאיבטער גענעראַל, געקענט פיעל העלפען ברוטוס'ן אין
זיין לעצטער אנשטרענגונג געגען דעם שונא. אָבער ער האָט זיך גענומען דאָס
לעבען און דערמיט האָט ער געבראַכט א דאָפּעלמען שאַדען. ערשטענס, וואָס
ער האָט אוועקגענומען א פעהיגען קריעגער, און צווייטענס, וואָס ער האָט
שטאַרק ענטמוטהיגט זיינע פריינדע.

אונטער דיעזע אומשטענדען, האָט אָנגעפאַנגען די לעצטע אנשטרענ-

גונג.

ברוטוס מיט זיינע אנהענגער זיינען געווען ענטמוטהיגט. אַנטאָניוס
מיט זיינע אנהיינגער, זיינען געווען ערמוטהיגט. ברוטוס האָט פונדעסטוועגען
פרובירט צו אפעלירען צו זיינע נאכפאָלגער מיט פאָלגענדע מוטהיגע ווער-
טער:

„איהר, לאַנדסלייט מיינע, האַלט אייערע קעפ אין דער הויך!“

קאטאָ האָט געענטפערט:

„וועלכער ממזר טהוט עס ניט? ווער וועט געהען מיט מיר? איך בין
דער זוהן פון מאַרקוס קאטאָ, א שונא פון טיראנען און דער פריינד פון מיין
פאַטערלאַנד. איך בין דער זוהן פון מאַרקוס קאטאָ. פאַלגט מיר נאָך!“

„און איך בין ברוטוס!“ האָט ברוטוס אויסגעשריען, „מאַרקוס ברר
טום, מיין פאַטערלאַנד'ס פריינד; איהר קענט מיך אלע אלס ברוטוס.“

אָט מיט דיעזע ווערטער האָבען זיי זיך געשטירצט אין דער שלאַכט.
ניין, מוטה האָט ניט געפעהלט, אָבער קאטאָ איז געווען דער ערשטער

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

צו פערליערען זיין לעבען, ביי א צווייטען אנגריעף, האָט מען געפאָנגען לוסילוס'ן, און אנדערען וויכטיגען גענעראל.

אויף אזא אַרט האָט עס זיך עס אָנגעפאָנגען, און מען האָט זיך שוין געקענט מערקען דעם רעזולטאַט.

מיר זעהען פערזאָמעלט פאָלגענדע פערזאָנען: ברוטוס מיט זיינע מענשען און אדיוטאַנטען דארדאַניוס, קליטוס, סטראַטאָ און וואַלמינוס.

„קומט, איהר אָרעמע איבערגעבליעבענע!“ האָט ברוטוס געזאָגט, „לאָמיר זיך אַברוהען אויף דיעזען שטיון. קום אַהער קליטוס, זעט'ן זיך דאָ נעבען מיר. הרג'ענען איז היינט דאָס פאַסיר-וואָרט, עס איז אין דער מאָרע. הער נאָר...“

דערביי האָט ער איהם עפעס איינגערוימט אין אויער. „וואָס!“ האָט קליטוס אויסגעשריען. „וואָס רעדט איהר, מיין הערר? ניט פאַר דער גאַנצער וועלט!“

„ש-ש-ש... קיין וואָרט,“ האָט ברוטוס געמורמעלט. „איך וואָלט מיך בעסער אליין גע'הרג'עט,“ האָט קליטוס ווייטער גע-זאָגט שוידערענדיג.

„הער נאָר דארדאַניוס,“ האָט ברוטוס פאָרטגעזעצט און איהם אויך עפעס איינגערוימט אין אויער.

„זאָל איך טהוין אזא זאַך?“ האָט דארדאַניוס אויסגערופען דער-שראַקען.

„וואָס פאַר אַ שלעכטען אנטראַג האָט דיר ברוטוס געשטעלט?“ האָט קליטוס געפרעגט.

„איהם צו הרג'ענען,“ האָט דארדאַניוס געענטפערט. „יעצט,“ האָט קליטוס געזאָגט, „איז די נאָבעלע כלל אזוי פול מיט שמערצען, אז זי לויפט איבער ביי די אויגען.“

וואָס פאַר אַ פראַכטפאָללער אויסדרוק דאָס איז פאַר וויינען!
„קום נאָר אַהער, גוטער וואַלמינוס,“ האָט זיך ברוטוס געבעטען.
„הער אויס בלוז איין וואָרט.“

„וואָס ווילט איהר מיר זאָגען, מיין הערר?“
„אַט הער, וואַלמינוס, צעזאַר'ס גייסט איז צו מיר ערשיענען אייניגע“

יוליום צעזאר.

מאָל ביי נאַכט, איין מאָל אין סאַררום, און לעצטע נאַכט דאָ, אויפ'ן שלאַכט־
פעלד פון פּיליפּי. איך פּערשטעה אז מיין לעצטע שטונדע איז געקומען.

„אַה ניין, מיין הערר!“ האָט וואַלומינוס געענטפּערט טרויסטענדר.

„ניין, ניין, וואַלומינוס. איך בין זיכער. דו זעהסט דאָך ווי עס געהט
אונז, וואַלומינוס, אונזערע שונאים האָבען אונז בעזיעגט.“

דערווייל הערט זיך אַ גרויסער קריעגס־געשריי און טומעל.

„גוטער וואַלומינוס,“ האָט ברוטוס פּאַרטגעזעצט, „דו געדענקסט דאָך
ווען מיר זיינען ביידע צוזאַמען געגאַנגען אין שולע. איך בעט דיך, ביי אונזער
ליבע, האַלט דו מיין שווערד, וועהרענר איך פאַל דאָרויף.“

„אך, ברוטוס, דאָס איז ניט די עבודה פון אַ פּריינד.“

דער גערויש פון מלחמה שטאַרקט זיך פון אלע זייטען.

„ענטלויפט, מיין הערר!“ האָט קליטוס זיך געבעטען ביי ברוטוס'ען.

„איהר קענט דאָ מעהר ניט פּערוויילען.“

„אַדיע אייך אלע!“ האָט דאָן ברוטוס געזאָגט. „סטראַטאָ, דו ביזט די
גאַנצע צייט געשטאַנען. אַדיע אייך אלע, מיינע לאַנדסלייט. מיין האַרץ איז
נאָך אלץ פול מיט פּריינד, וואָס איז מיין גאַנצעם לעבען, האָב איך נאָך ניט
געפונען קיין מענשען וואָס איז מיר ניט געווען טריי און איבערגעבען. איך
האָב עהרע אין דיעזען טאָג פון פּערלוסט — מעהר עהרע ווי אַקטאַוויוס
און מאַרקוס אַנטאָניוס וואָס זיי קענען דערגרייכען פון דיעזען זיעג. אַדיע
אייך אלע, ווייל ברוטוס'עם צונג האָט שוין ביינאַהע געענדיגט זיין געשיכטע.
די נאַכט היינט איבער מיינע אויגען. מיינע ביינער ווילען רוהען, נאָכרעם
ווי זיי האָבען געאַרבייט צו דערגרייכען דיעזע שטונדע.“

דער קריעגס־געשריי ווערט גרעסער און גרעסער. מען בעט ברוטוס'ן
פון אלע זייטען צו אַנטלויפען. ער וויל ניט. אלע פּערלאָזען איהם אויסער
סטראַטאָ.

זיך ווענדענדיג צו סטראַטאָ'ן האָט ער געזאָגט :

„איך בעט דיך, בלייב דו מיט דיין הערר, דו ביזט אַ גאַנץ גוטער
ינגל. דיין לעבען האָט אין זיך געהאַט אַ ביסעל עהרענשאַפטעס. האַלט דו מיין
שווערד און ווענד אָב דיין געזיכט, וועהרענר איך וואַרף זיך דאָרויף.“

שעקספיער'ס אויסגעוועהלמע ווערק.

„גיב מיר פריהער דיין האנד,“ האָט סטראַטאָ געזאָגט. „אָדיע מיין הערר!“

„אָדיע גוטער סטראַטאָ!“ ער האָט איהם געגעבען די האַנד. דאָן האָט ברוטום פּאַרטגעזעצט: „צעזאַר, יעצט זיי שטיל. איך האָב דיך ניט גע'הרג'עט אפילו מיט א העלפט פון אזא גוטער ענטשלאָסענהייט.“

זאָגענדיג די עזע ווערטער, האָט סטראַטאָ אויפגעהויבען דאָס שווערד, אויף וועלכען ברוטום האָט זיך געוואָרפען און געפאלען טויט.

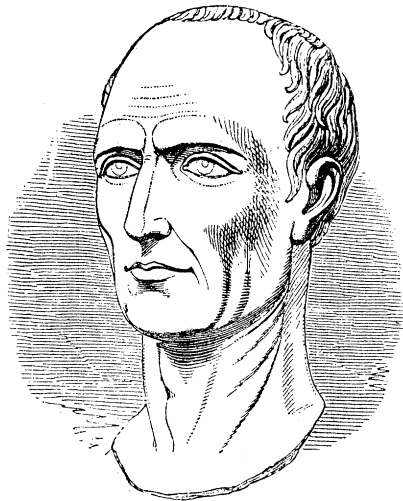
מאַרקוס אַנטאָניוס, וועלכער האָט מספיד געווען צעזאַר'ן, האָט אויך מספיד געווען ברוטוס'ן.

אַנטאָניוס האָט געטראָפען ברוטוס'עס טויטען קערפער און ער האָט אזוי געזאָגט:

„ער איז געווען דער נאָבעלסטער רוימער פון אלע.
„אלע קאָנספּיראַטאָרס, מיט אויסנאַהמע פון איהם,
„האָבען געטהאָן וואס זיי האָבען געטהאָן אויס קנאה צו צעזאַר'ן.
„בלויז ער, אין אלגעמיינעם עהרליכען געדאַנק
„און פאר דאָס גוטע פון אלעמען, איז ער געווען איינער פון זיי.
„זיין לעבען איז געווען צערטליך; און די עלעמענטען
„זיינען אין איהם געווען אזוי אויסגעמישט, אז נאַטור וואָלט
„געמעגט זאָגען צו דער וועלט: דאָס איז געווען א מענש!“

— ע נ ד ע. —

יזריזם צעזאר

